

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

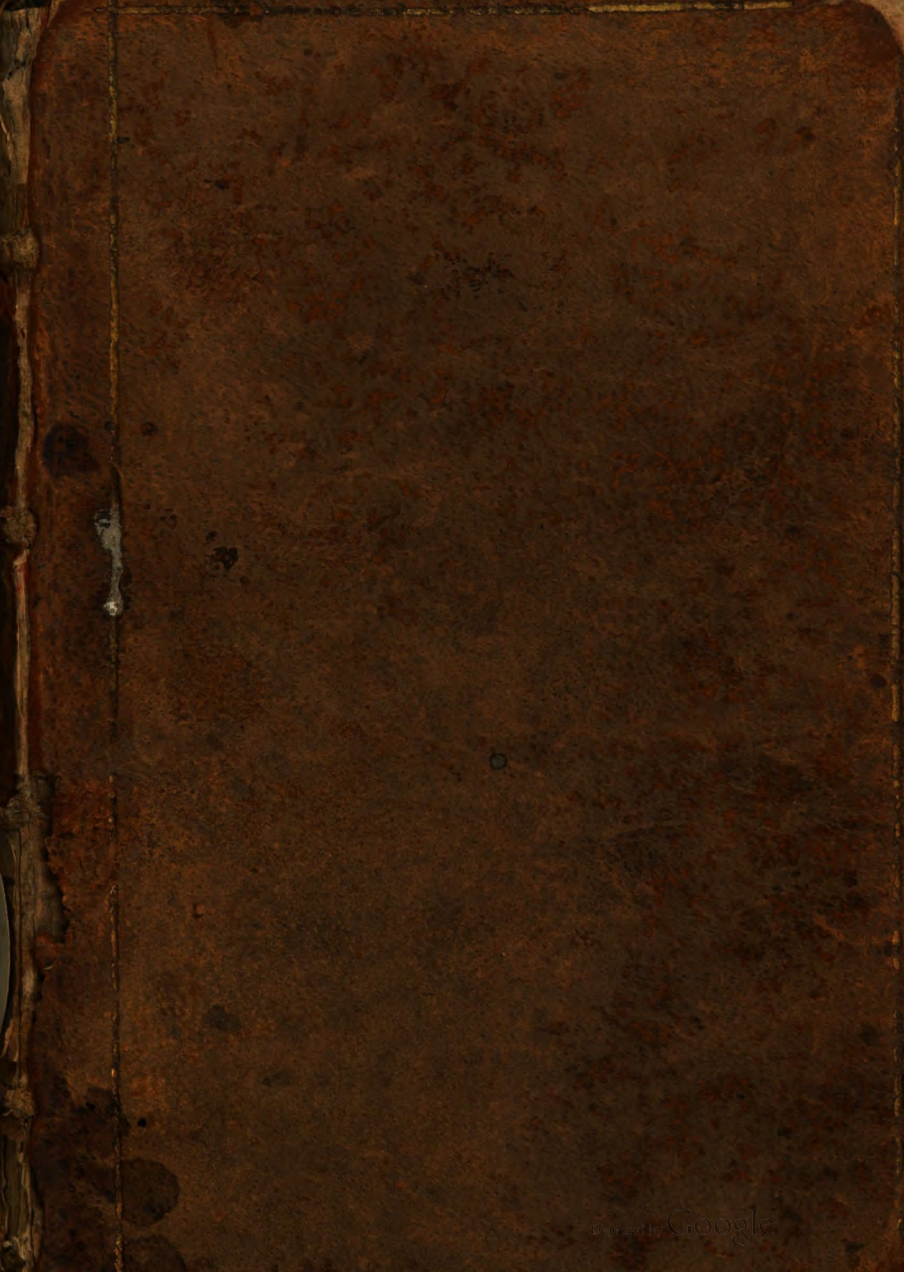
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

L. 20019

3/2347

317225

Presneau

ORPHEVS EVCHARISTICVS.

SIVE

DEVS ABSCONDITVS

humanitatis illecebris illustriores Mundi
partes ad se pertrahens, vltroneas
arcanae maiestatis adoratrices.

OPVS NOVVM

Collegii Cusq. SS. Trinitatis societatis Iesu
In variis historicorum Emblematum ancis tabu- Catalogo
lis incisorum centurias distinctum, quae stricta, indubitanter
solutaque oratione explanantur, adiectis
authorum fontibus ex quibus eruuntur. 1649

TOMVS PRIMVS.

Primam centuriam complectens.

Ego si exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad me-
ipsum. Ioannis cap. 12. 32.

Authore P. AVGVSTINO CHESNEAV Viâreenſi
Communitatis Bituricensis Ordinis Eremitarum
ſancti Auguſtini ſacræ Theologiæ Lectore.

PARISIIS,

Apud FLORENTINVM LAMBERT, viâ
Iacobæâ ſub ſigno ſancti Pauli, e re-
gione ſancti Yuonis.

M. DC. LVII.

Cum Approbatione & Privilegio Regis.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

EMBLEMA PROOEMIALE.
 IVSTINIANVS IMPER. CONTRACTAM IN
 MENSA TOTIVS NATVRÆ MAIESTATEM,
 IN SANCTÆ SOPHIÆ TEMPO, CHRISTO
 CONSECRANS.

*Naturæ gloria in archum,
 Digna Deo.*

Supplex ad aram magnifici reus
 Voti Imperator, conspicuam dicat

Gemmis, metallis, atque lignis,
 Summâ animi pietate, mensam.
 Compendium orbis pro merito exigit
 A præpotenti numine suscipi:
 Contracta Natura venustas
 Luce mi at speciosiori.

Hic margaritas aquoris Indiei,
 Metalla, gemmas, lætæque aromata,
 Et quicquid in terra, marine
 Rarius est, meliusve, cernas.
 Iustiniani se pietas nequit
 Præstantiori prodere munere:
 Nam mensa collectum coërcet
 Sole quod est sub utroque sparsum.

A P O D O S I S.

Coacta in arctum gloria totius
 Mundi, Sophia siderei Patris
 Offeritur angusto libello,
 Dignum utinam tibi, Christe, munus.
 Flatu superni Pneumatis hoc opus
 Dudum inchoatum perficies, meum
 Si struthionis more, blando
 Intuitu foveas laborem.
 Tuum est quod aris offero, de tuâ
 Manu recepi, quicquid inest boni:
 Opella felix! si resalter
 Inde decus tibi, laus, honorque.
 Huc unde manant rasta flumina
 Gemmas & aurum fluctibus inachunt;

*Suumque honorant profluente
Principium pretiosiori.*

*Quidni refundam quos mihi calitus
Infundis imbres? suscipe quod mea
Suspendit aris gratitudo,
Iure sacrum, tibi quod sacratum.*

F O N S. E M B L.

Iustinianus Imperator sacram mensam fecit, opus imitatione nullâ æquandum : constabat verò auro , argénto , omnisque generis lapidibus , lignis, metallis, omnibusque rebus quas terra fert, mare, & totus mundus: Ex omni materiâ pretiosiorâ plura, viliora pauciora collegerat; liquidisque his quæ flûunt, sicca illis immiserat, atque in formam mensæ absoluerat. Itaque varium illud opus contuentibus stuporem coniiciebat. In orbem hanc habuit inscriptionem: *Tua de tuis tibi offerimus servi tui, Christe, Iustinianus & Theodora. Ea tu propitius accipe, Fili Dei Verbum qui nostri causâ carnem assumpsisti, & cruci affixus fuisti: ac nos in tuâ rectâ fide conserva, & quam nobis commisisti Rempub. eam ad tuam gloriam auge, & tuere, intercedente S. Deiparâ Virgine Maria.* Ita Baronius ex Cedreno ad annum Christi 557.

DEO ABSCONDITO,
 Suis latebris illustriori,
 GLORIÆ SOLIVM.
 VERBO ABBREVIATO,
 Suis angustiis augustiori,
 GRATIÆ SANCTVARIVM,
 IMMENSITATIS BREVIARIO,
 Suâ contractione ampliori,
 NATVRÆ COMPENDIVM,
 CAPACI VNIVERSITATIS PVNCTO,
 Suâ magis indiuisione diuisibili,
 PHILOSOPHIÆ CIRCVLVM,
 IMMORTALI CHARITATIS VICTIMÆ,
 Suis altaribus altiori,
 ELOQVENTIÆ SERTVM,
 AMORI SVO TRIUMPHANTI,
 Suis triumphis humiliori,
 POMPÆ FERCVLVM, ET
 PANEGYRICVM.
 D. C. D.

I C Oacta in arctum naturæ maiestas, nul-
 clâ sui parte mirabilior est, tantòque
 videtur augustior, quantò angustior. Nec

indignum planè Deo illius conditore munus, nisi fortassis suum opus eximio displiceat artifice. Pij proinde Imperatoris Iustiniани vestigiis insistens, totius aspectabilis naturæ maiestatem pluribus huiusce operis voluminibus circumscriptam, tuis, Christe, prouolutus aris, totis præcordijs offero, & diuinorum operum admirabili compendio, Mundi compendium consecro. Enimvero cuinam potius erumpentes studiorum gemmas sacrarem, quàm gemmæ Sacramentorum? cui primos exilis ingenij fœtus dicarem, quàm ingenti ingeniorum genio: Cuinam aptius reciprocae dilectionis hostiam, quàm adorabili charitatis victimæ, tum incruentè in epulo, tum cruentè in patibulo immolatæ, & amabili doloris & amoris aræ sisterem? Cui selectos ex amœnioribus aspectabilis naturæ floretis offerrem flosculos, quàm Iesu Nazareno, immarcescibili gratiæ flori, lilio conuallium, corollæ virginum? Cui demum æquius istud opusculum, pro culpæ remissione votum, pro gratiæ largitione Eucharistieum, pro gloriæ promissione sacrum appenderem, quàm augustissimo Sacramento, tum culpæ tumulo, tum gratiæ cumulo, tum gloriæ thalamo?

2. Quum hoc qualecunque obseruantia

meæ pignus, tui (Deus abscondite) sacra-
 rii tholo, polo sacratori suspendo, tuorum
 munerum numerum rependo; tuis dudum
 consecratus aris, tibi tua confecro, tuus ad
 aras. Inflexos reflecto ad solem radios, con-
 torta retorqueo amoris spicula, infusos re-
 fundo ad fontem latices, influentiam cælo,
 rorem auroræ, imbrem nebulæ, guttam flu-
 uio, fluuium oceano, atomum radio, reddo
 scintillam incendio. Tuus in homines amor,
 verè tuus, idest infinitus, quo tuos in finem
 dilexisti, dum sese sacramentalium angu-
 stiis specierum inexplicabiliter implicat,
 vires suas amplius explicat, suoque magis
 detegitur integumento, cælare se in hoc
 mysterio potest, non celare, dumque cor
 tuum lanceâ saucium ibidem clam rōdit,
 flammæ latentis incendium palam prodit.
 Siquidem ex gloriosæ humanitatis oculis
 omnis suauitatis loqulis, quibus insidens
 amor faculas iaculatur, per accidentium
 quibus inuolueris nubeculam, tot in nos
 innocua vibras amoris fulmina, tot scien-
 tiarum transpiras lumina, ut ad tanti cul-
 tum & admirationem Sacramenti specta-
 tores tuos vel inuitos inuites, iisque vitæ
 perennis vehemens desiderium inspires,
 cum Empyreï ardores redoleant hæc ful-
 mina, & alant ista tuis emissâ luminibus lu-

mina, quibus clientes tuos illuminas, at sole felicior neminem vris, nisi amore illo, cuius igne consumi æterna felicitas, & felix est æternitas.

3. Maiestas, & amor tuo in pectore stabile sibi domicilium elegerunt; rarum spectaculum, & admirabile commercium; nec enim vtriusque extremi facilis affinitas, vbi non mediocriter detrahere solet dignitati benignitas. Amas, & sapias, quia Deus es, cuius sapere simul & amare singulare privilegium. Amans nec tamen amens, quod in amore nimio stupendum. Vt amans ardes igne charitatis, vt sapiens splendes luce maiestatis. Latet quidem velata maiestas, patet verò reuelata charitas: quod illa lateat numinis est potentia, quod hæc pateat, Dei hominis clementia. Quò illa opertior, hæc apertior, & de latebrâ claritatis, clarescit fulgetra charitatis. Vt fulmen intra nubis latera latitans crebra manifestant fulgura, sic numen Sacramentali obnubilatum nubilo, ab amoris incendio prodiens prodit fulgetra. Mirum quod tonantis potentia non infringatur amantis vehementia, olimque fœdfragæ primum in te fœdus inierint amor, & Maiestas, vbi semel cum humanitate pactum inuiolabile sancit Diuinitas. Si terribiliter fulguret Deitas, suauiter affulget

Humanitatis humanitas ; quantum illius exanimat gloria , tantum huius animat gratia ; illa veneranda , hæc amanda , vtraque admiranda.

4. Amor meus è tuo depromptus , promptus est , vt eò refluat , vnde defluit : fontis sui puritatem redolet riuulus , cælum fragrat , haud cœnum ; purus est , non spurius , quia diuinus & tuus , cuius ea sit indoles nihil stolidum spirare , sed solidum , nihil futile , sed vtile ; vtpote non è terrenæ fucō vanitatis , sed ex æternæ foco veritatis deriuatus. Amoriste pondus animæ , quò rapitur in te , extra se , magis ambiens esse vbi amat , quā vbi animat. Amat , vt amet amplius , amat quia prius amatur , amantem redamat. Quippe si magnanimis animis viuere , & amantem non redamare , amarè est viuere ; quantò magis Deum homines depereuntem non vicissim amare , perire est ? Perieram dubio procul ; nisi hac forte periissem , vt miserè pereuntem misericorditer deperires , neue in æternum perirem , inter illustres crucis ignominias gloriosè perires , meique amore morereris. O indelebile trophæū charitatis ! ô summæ summam pietatis ! ô diuinæ potentix compendium ; ad impij Iudæ suspensum , ad Sathanæ dispendium , ad Ecclesiæ compendium , ad totius Numinis impen-

dium! Eccetriceo containeris orbiculo orbis amplissimi conditor immensus, cuius amplitudini orbis angustus: totus in toto, totus in qualibet parte latitas, vt partē potius, totum possideam, & quocunque diuerterim, ibi te obuium habeam, & amantis prouam in amplexus. Quidni igitur totus tuus sim, cū totus meus sis, & totum me capias, cū totum te pectoris gremio quotidie capiam? Neque tamen meo sic caperetur pectore, nisi tuo prius caperetur amore. Meo proinde iure lubenter, in tui gratiam, cedo, vt meus feliciter esse desinam, qui totus deinceps futurus sum tuus.

5. Imminente Passionis nocte, cruento doloris supplicio, præludit incruentum amorum dissidium. In Christi pectore duo amores inuicem dimicabant; nec exile proponebatur triumphalibus athleticis sui prælij præmium; nisi quis fortasse parui Theandri corpus æstimet, quo nihil aut amabilius in terris, aut adorabilius in aris, aut admirabilius in astris. Ortum est è duarum, cum unico sponso, sororum coniugio iurgium; dilectus vnicus ytramque vnice diligens; geminis amoribus grauis duelli extitit occasio; quibus in Iesui cordis arenâ colluctantibus ambæ riuales adfuere, hinc Ecclesia militans, illinc triumphans,

fuorum athletarum spectaturæ congressum, expectaturæ successum. Corpus Domini breui de morte triumphaturum, triumphantis amor exigebat; illud idem aduersus tormenta militaturum militantis amor æquiori sibi titulo vindicabat. Arguebat ille cælitum turmis restituendum esse cælestem planè Filium numinis; hic potiori iure deberi filijs hominum, Filium hominis. Instabat ille Redemptoris animam, ab ipsius conceptionis instanti, diuinæ consortem esse beatitudinis, stolâque immortalitatis indutam; Opponebat iste carnem ipsius vestitam humanæ trabeâ mortalitatis. Urgebat ille potiorem animæ, quàm carnis habendam esse rationem, hic e contrario carnem Domini vnicam esse litis materiem. Ambo itaque & pugnâ, & palmâ pares, ambo palmares, & triumphantes; fortassis vt hac ratione sibi prorsus æquarentur athletæ, vt quemadmodum Curia cælestis amor, de triumphante non erubuerat fieri militans, vt ita cum pari confligeret; ita & eius æmulus de militante fieret triumphans, ne honorum titulis antagonista cederet. Proinde vtrumque coronare Agonothetæ Christo visum est æquius, & conuenientius.

6. Litis huius cō difficilior decisiō, quo solus sponsi dirimenda erat arbitrio. Quid

enim riualibus tam ardenti studio pretiosum corpus ambientibus, vnde quaque pronuntiaret acceptum? Par vnicuique ius in corpus coniugis, par in vtramque propensio iudicis. Quis implexum huiusmodi nodum dissolueret, nisi antea Christum ipsum solueret? Quis inter duorum pondera amorum, hinc inde inclinantium miraculosè libratus, polum inter & solum, diu persisteret in æquilibrio? Quis denique sponsus spon sis zelotypis eiusdemque thalami confortibus, consortis vt plurimum impatientibus, simul abundè faceret, nisi rursus faciens duobus animæ suæ dimidijs, dimidium quoque sui corporis cuique decerneret? Nihilominus sequester industrius, subortâ huiusmodi inter vtramque Ecclesiam, alteram adhuc pugnantem in castris, alteram iam regnantem in astris, de suo corpore lite, vt pote & natura terreno, & gloriâ cælesti, ita illud arte mirabili, subtilique sententiâ cum cælo soloque diuisit, vt indiuisum obtineret Ecclesia militans, indiuisum possideret & triumphans. Nimirum vtriusque sponsus, indiuisus in qualibet Sacramenti parte, diuidi noluit in partes, qui vt partes a capite diuisas reuniret, clavis in cruce diuidi voluit, ad indiuiduam Dei & hominis vnionem. Quam dissimilis parenti

partus ! vulnus peperit sanitatem , numerus genuit vnitatem , & ex veri corporis diuisione nata est mystici corporis vnitas , & indiuisio.

7. In sacrâ synaxi magnificum animæ fidei instruxit epulum , in quo sponsam lilijs puriorem , humanitatis suæ virginali pascit lilio , inter purissima angelorum lilia , donec æternitatis serenus aspiret dies , & vmbra fidei inclinentur. Deus immortalis, quale conuiuium ! in quo conuiua tanto Spiritu diuino plenior , quanto Dei carne magis saginatus , inde spiritalis euadit , vnde carnalis ; vbi caro spiritui subijcitur , dum Dei carne spiritus hominis roboratur ; vbi Numinis arcani magnificentia suum & cordi & corpori pabulum eodem suggerit ferculo , & vtrique futuræ germen felicitatis , vnico inserit frustulo , quo vel integrum toti triumphanti Curia parari posset epulum. Vbi Golgothici amarities absynthus , in saporem transit obsonij , fellis poculum , in calicis condimentum , & dominicæ memoria mortis , in ambrosiam immortalitatis ; vbi sub vnusplacenta sorbillo , Deus ipse tantus quantus est , in os hominis ingeritur , vt ardenti illius amore quadantenus digeratur. Quanta vis potentia Deum sic in escam immutantis , vt in os possit ingeri ! quantus feruor

feruor amoris, vt in os & pectus ingestus, possit digeri ! quanta vis potentiae, vt im-
 mensum, non vt quondam infantili corpus-
 culo, sed panis contrahat orbiculo ! quanta
 vis amoris, vt totum angelorum nectar vini
 guttulâ, & infinitum beatorum epulum pa-
 nis includat particulâ, adeo vt tantum insit
 epuli reliquiis, quantum integris epulis !
 Deus magnus, nihil magnum ; Deus homo,
 mirum ; homo Deus, stupendum ; Deus in
 puncto, omnipotentiae miraculum ; Deus
 in cibo, gratiae prodigium ; vtrumque di-
 uini amoris nostras in delicias ingeniosi
 ostentum. Vbi altor transit in alimentum,
 vt vicissim alumnus transmutetur in alto-
 rem. Quanta dignitas hominis, alumnus
 esse Numinis ! quanta dignatio Numinis,
 homini semetipsum exhibere, non vltor-
 em quod meretur, sed altorem, quod
 immeretur ! Vbi gloriosa Seruatoris huma-
 nitas, et mater & nutrix, eodem pretiosi
 cruoris semine, quo nos veluti caesares,
 caeso lanceâ vtero concepit & peperit, la-
 etat vulnere mamillis pendulos, quate-
 nus iis deinceps nutriamur, quibus consta-
 mus. Nimirum virginis Patris vnigenitus,
 fieri voluit Virginis Matris vnigenitus, vt
 esset in multis fratribus primogenitus, qui-
 bus in posterum omnia factus, vestitus foret

B

& victus, sui titulo maioratus; quo deinceps patre Deo, fratre Dei Filio, dapi-fero creatore, pincerna redemptore gloriantes, & à fraternâ nobilitate minimè degeneres, quem nunc inter sacramentalis nebulas latitantem reueremur altorem, inter fulgureas extremi iudicij nubes fulminantem non vereamur vltorem.

8. Sed & immortalis sponsus nuptias in Eucharistiâ celebrat, animamque sui cruoris murice fulgentem, pretiosi corporis annulo, sub arâ subarrhat. Par fortunatum, quod inuiolabilis nectit copula, iugisque coniugij iugo subigit virginæ lex æterna contractus! Mirabiles plane nuptiæ! quibus verbum caro factum immaculatæ carnis contactu carnem nostram emaculat, quibus emissus è Paradiso reus homo, missus è Paradiso Deus homo indissolubili fædere copulantur; quibus hominem hætenus profugum suus conditor dudum insequutus tandem assequitur, neue deinceps trahenti se subtrahat, quodammodo hominem Deum efficit, Deus homo. Nuptiæ amabiles, in quibus mirus artifex amor Deum & hominem tot sæculis hostiles, inuicemque pugnantes, suam in vstrinam coniectos, subtili arte arctè ita iungit, & commiscet; vt ex hostibus hostiam confleret

pacificam , quæ ancipiti consecratorij sermonis diuisa gladio , diuisa reuniat , vnita conferuet. Vbi sponsus inter amantis vbera commoratur , vicissimque sponsa inter dilecti vulnera conquiescens sibi moritur , ipsique oritur , seque in intima , per lateris scissuram , insinuans præcordia sensim in naturam diuinam ipsius infunditur , & cum humanâ pene confunditur , & opportunè importuna non solum Dei absconditi gloriosum vultum speculari audet , sed etiam osculari coniugalis amicitiae fiduciâ. Vbi candor innocentiae , cum rubore patientiae ; nix carnis , cum purpurâ sanguinis , lilia cum rosis , cælum cum solo , summus cum imo , Deus cum limo , Christus cum humo connectuntur. Vbi demum anima nuptiali accumbens epulo , vino virgines germinante sobriè ebria , Christi admota vulneribus ; imo potius vberibus cælesti succo vberibus affixa fugit cum ambroso cruore , lac Paradisæo rore sauius , & in ipsâ immortalis escæ saturitate esuriens , & beati nectaris ebrietate sitiens , quasi parum ei foret dilecti carne saginari , & cruore madefieri , præsentium epularum pertæsa , quod Agni faciem sacramentali velatam nubilo nondum liceat clarè contemplari : (omnis enim in amore amara mora est , & dilata ferè vt

ablata reputat amor violentus haud lentus)
ad beatitudinis aspirat, suspiratque delicias,
quas non ante sperare desinet, quàm spi-
rare; quod earum famem simul cum dile-
cti carne comedat, sitimque cum sangui-
neo cratere combibat inexplebilis con-
uiuia.

9. Ad hoc nuptiale sacrum Musas no-
stras admittere non dedignaberis, sponse
dilectissime; epithalamium concinunt,
quid eas à thalamis remoueres? Virgines
& ipsæ sunt: cur tibi virgini, Virginis fi-
lio, virginum lilio, liliatus virginum cho-
rus displiceret? Humaniores sunt, quid
nocerent, aut tuæ Humanitati humanissimæ
viderentur importunæ? Ecquid opportu-
nius in nuptiali virginum epulo, Musarum
virginum nuptiali cantico? Nec, opinor,
profanas omnino censebis, quæ licet è pro-
fanis ortæ, tuis se sacratissimis aris deu-
uerunt, vel hoc nomine sacræ, quòd tuo
nomini consecratæ. Quidni igitur tibi fo-
rent amœnæ cancænæ, quarum hæc vnica
sit ambitio variis modis, & odis, hyme-
næis tuis hymnos, & ante nuptialem tha-
lamum epithalamium chordis concordibus
concinere? Fateor illas hinc repelli adora-
bili secretæ Diuinitatis maiestate, scio ta-
men eas magis allici tuæ Humanitatis hu-

manitate, & ineffabili illius affabilitate potentius ad effandum impelli, minusque terrifici tribunalis retrahi seueritate, quam blandi vultus attrahi serenitate.

10. Incruenti sacrificij planè viatrix *viçtima*, quâ triumphatus est hostis, vt ait Augustinus l. 9. confess. c. vltimo, & triumphale *Sacramentum*, quo, teste Eligio hom. 8. de Eucharistiâ, *subiugatus est mundus*: in quo victor Dominus exilians Inferni principatus, palam triumphat illos in semetipso; quoniam ibidem clam triumphat de semetipso, & magnificentius ouat, quoniam ibi veterem hominem renouat nouus homo. Ab immolatâ oue ouatio deriuata est; Christus autem agno typico comesto, propriæ humanitatis ouem, ritu incruento Agnus verus immolat, idem simul & sacerdos, & sacrificium, & altare, mox in crucis arâ ritu cruento mañdandus, instar ouis ad escam natæ, & ad mortem sacrificantis amoris destinâ destinatæ. Quidni igitur abrogatis antiquæ legis sacrificiis, nouam legem inchoans, huius immolatione ouis ouare meritò censeatur? Ita est, ita est, in triumphali Eucharistiæ essedo triumphat Deus amans, & de Deo amor, idem triumphator, & triumphatus; nec tamen prius triumphans, quàm ab amore trium-

phatus. Vtrique vt vincere , ita vinci gloriosum est , cùm tam victum immortalis ornent aureola , quàm victorem immarcescibilis coronet laureola. Ibi diuinarum metâ victoriarum , trophæorum apex , palmarum vertex , & coronarum coronis , quas omnes transcendere visus est , cùm de seipso omnium victore magnificè triumphauit ; haud aliter omnium victor futurus , nisi victor esset suiipsius , cui nihil à se vincendum superesset. Iure proinde inuictus , quod à semetipso victus , vt ita triumpharet de omnibus. Et quid mirum si nostris in sacrariis iam triumphet viuus , qui triumphato dæmone celebre trophæum erexit occisus , necemque necauit rediuius ? Si mortem cecidit , dum morte cecidit , & triumphis illustrius fatum reperit , dum periit ; triumphalique tumulo sepultus , vltus est , hostium clade , hominum stragem : & dum peccatores redimit , peccatum peremit redemptor peremptus ; quid nunc morte mactatâ , forte mutatâ gloriosus molietur Imperator , cælestis pompæ splendoribus augustus , & Empyreï ardoribus feliciter exultus ? Si cruci semel affixus , cruci suæ cruces nostras affixit , suoque diuino parenti parens natus , gratis ab ingratis gnatis damnatus , damna primi Parentis Conditori suo minime paren-

tis scelere parata reparauit ; quid nunc sperare liceat ab eodem suorum iudice iudicum , & vindice , vulneribus quasi sideribus radiante , tam amabili probis , quàm horribili reprobis ? Si Mundi tyrannum vicit aræ reuincta victima , palmasque palmæ etiamnum clavis transfixæ , in Caluariæ campo de diuini cruoris irrigatione fertili messuere ; quas in triumphali Eucharistiæ circo laureas colliget humanæ libertatis inuictissimus assertor ?

II. Palma triumphis amica semper extitit , vtpote stimulis aspera , nulli succumbens oneri , ideoque peridoneum arduarum victoriarum hieroglyphicum. Arduæ Christi victoriæ , & fertiles , quo palmæ similiores ; fœtæ sunt pugnæ victoriis , victoriæ triumphis , & præmiis prælia sobolescunt. Incruenta Eucharistiæ victoria , cruentum Caluariæ triumphum peperit , nec expectatis pariendi vicibus , æquæuam sibi sobolem eodem fere die enixa est , potiori proinde iure sororem , quàm filiam. Certant secum Domini victoriæ victorioso crude partæ ; in monte Sion calice pugnat , in Golgotha cruce expugnat , & triumphat ; vtroque diuinus cruor exundat , qui triumphalem segetem fœcundet. Victori obediunt omnia , etiam victrix omnium ipsa mors , quod

ipse obedierit in omnibus , vsque ad mortem , mortem autem crucis , imò mortem lucis , mortem amoris , & mortem mortis. Sed dum tot victorias fœcundo obedientiæ sinu enititur , partus dolores patitur , parère verè est parere , adeo vt dolores filij suo parenti parentis , parientis , imo parturientis dolores excedant. Et verò prius illum oportuit pati , quàm potiri , audere , quàm gaudere , conari , quàm coronari : prius oportuit palmæ feriri stimulis , quàm frui dactylis , prius tempora rubescere spinis , quàm virescere laureis , prius lacerari sentibus , quàm coronari floribus. Momentaneum crucis dedecus peperit æternum decus ; quot spinæ pungentes , totidem rosæ vngentes , quot capitis cicatrices , tot diadematis sardonices ; quot funes doloris , totidem torques honoris ; quot vincula , tot monilia , quæ sicut onerarunt in Caluariâ dimicantem , ita vicissim ornarunt in Eucharistiâ micantem , vt simul essent instrumenta supplicij , & fercula triumphi. O quas alternantis fortunæ vices ! ô verè stupendam oneris , & honoris , infamiæ , famæque vicissitudinem ! ô bene mortalibus emptas suppliciis immortalitatis delicias !

12. Triumphantium habitus toga viuentis purpuræ imbuta sanguine , aureis illuminata

stellulis, quam velaret amictus Lydius, vt Suetonius in Neronis, & Appianus in Scipionis triumpho referunt. Christus verò pretiosæ carnis, proprii succo cruoris intinctæ purpurâ, non aureis distinctâ stellulis, sed loreis discerptâ scuticis longè ornatior, quam Sacramentalium amictu specierum operit, ne ad fulgurantem illius fulgorem conuiuenti palpebrâ stupeant Eucharisticæ pompæ admiratores. Quis enim arcanæ scrutator maiestatis non opprimeretur à gloriâ, nisi intolerabiles gloriosi vultus radios interiecta accidentium nebula tantillum temperaret?

13. Triumphalis currus aureus erat, turris instar rotundus, quâ parte triumphatorem capiebat; vt scribit Zonaras in Camillo. Huic verò non absimiles aureæ nostræ pixides, veteresque illæ turriculæ argenteæ, quibus olim in ipsis Ecclesiæ incunabulis, referente Gregorio Turonensi lib. de gloria martyrum in Polycarpo, dominici corporis seruabatur depositum. Turriculæ quidem, imo firmissima Christianorum aduersustyrannorum rabiem propugnacula, omnibus Inferni machinis inexpugnabilia, ex quibus pendent mille clypei, omnis armatura fortium.

14. Triumphator quadrigis albis veh-

batur in Capitolium, vt ibidem Ioui victi-
mam, victrice manu immolaret. Christus
quatuor gloriæ dotibus, veluti niueis qua-
drigis, Empyreï conscendit verticem, vt
Deo Patri laudis sacrificium offerat, nec
relieto paternæ solio dexteræ, stupendo
quotidie miraculo, ex astris in aras descen-
dit, ab aris vt astra conscendamus, cælum-
que diu feruentibus arietatum suspiriis vio-
lenti rapiamus, & penetremus.

15. Triumphalis olim Romæ porta Ca-
pena dicta est, ita noster Onuphrius Panui-
nus. Christo non alia fuit quàm lucis cæ-
na, & crucis pœna. Lucis cœna (sic Eucha-
ristiam vocat Hesychius ho. 2. de Deiparâ)
crucis pœnam præcessit; ad crucem per-
uenit per Eucharisticum calicem, vnde no-
uam hausit alacritatem, quâ fortius gusta-
ret, & ebiberet passionis calicem. Incrue-
to calice prælium eminus auspicatus est,
cruento cominus absoluit. Cœna pompæ
triumphalis vestibulum; pœna sublimioris
gloriæ fastigium. At si vel in ipsis mortis
suppliciis exultauit, mortique victor insul-
tauit; quid nunc in gloriæ deliciis viuus
& triumphans agat, nec Seraphini ea-
rum quibus ardent flammæ cuspi-
de pro dignitate materiæ exarent, nec
Cherubini illarum quibus splendent scien-

tiarum satis claritate declarent.

16. Par olim triumphantis, & serui fortuna; quod annulum ferret ferreum, characterem vtique seruitutis. Par etiam cum captiuo Domini mors, & vna fors; triumphat enim victricis captiuus charitatis, sacris altaribus, non annulo ferreo, sed triticeo alligatus circulo, vt splendidâ sui corporis seruitute captiuas hominum mentes in libertatem asserat; quasi non potuerit nos criminum eximere vinculis, nisi sacramentalium specierum compedibus hæreret compeditus. Cæterum vt nobilis, ita suavis est ea seruitus, quippe quæ magis teneatur, quàm teneat: quanquam enim nulla sit miserior seruitus quàm voluntaria, non potest nihilominus sua non amare, & exoculari vincula, quòd iis nostra gloriòse dissoluat. Vt enim Deo seruire, homini regnare est, ita homini seruire, vt ita loquar, ipsi Christo regnare est: siquidem in regno cælesti faciet electos discumbere, & transiens ministrabit illis. Tanti æstimat hominis libertatem, vt eam emat suæ pretio seruitutis. Deus ligatur, & seruit in aris, vt liber homo dominetur in astris.

17. Bullam præ se gerebat imperator triumphans plenam remediis, quæ aduersus inuidiam valentissima crederet, vt testa-

tur Macrobius l. 1. Saturn. c. 6. Adeo sublimis est latèque diffusus Eucharistiæ splendor, ut stupente mente, linguâ in eius elogia elingui, in tantâ laudum messe infæcundâ facundiâ, admiratio omnem fere locum occupet, invidia perexiguum: quippe tot inter Sacramentalis pompæ spectatores, & admiratores, sola, ut videt, inuidet liuida Sacramentariorum hæresis; utque ad smaragdinum fulgorem viperæ pupilla diffluere solet: sic ad ineffabilem huius mysterij gloriam, suo cæcata liuore tenebrescit.

18. Hostiæ candidæ è grege egregiæ, virtutis & infulis ornata præ curru triumphali ducebantur ad solemne sacrificium, ut refert Liuius l. 34. in triumpho Flamini. Christo doloris & amoris eximix victimæ, illius ictibus horridæ, huius ignibus torridæ, tot deuouentur ac destinantur hostiæ, quos olim hostes habuit; quibus hoc vnum in votis, vel præ dolore inter cruciatus coram tyrannis pro sanctissimi sacramenti gloriâ occumbere potius, quàm succumbere, vel amore incruentas ad aras procumbere. Illic enim non solum immorari, sed etiam generosè immori gestiunt illustres victimæ, ibidemque victrici charitatis dexterâ, Agno immaculato, in odorem suauitatis immolari.

19. Currum triumphalem sequebantur insignes captiui, catenis onusti, tum ciues pileati, ducis operâ ex hostium carceribus eruti, vt scribunt Plutarchus in Paulo Aemilio, & Liuius l. 33. in triumpho Cornelij Triumphantis. Eucharistiæ vestigia frendentes lambunt dæmones inuiti secretæ Maiestatis adoratores, vincta, & victa carne cælesti, caro scelestæ, suoque nimium sensui, fallacique iudicio pertinaciter adherentes hæretici, breui terribile subituri iudicium Dei, quòd intellectum captiuare renuerint in obsequium fidei, fidelique corde suscipere noluerint mysterium fidei. Sequitur & triumphantem Redemptorem gloriosa fidelium animarum captiuitas nobili seruitute libera, preciosos nexus exosculans, & amabilibus vltro pedes intricans compedibus, quibus à criminum vinculis feliciter extricatur.

20. Triumphantem proximè comitantur gnati illius, & cognati; tum equites tummatim, & pedites, si Liuius credimus l. 45. in triumpho Lucij Anicij. Dominum in Sacramento triumphantem cæcus angelici sequuntur; inflammari diuini cordis ardoribus Seraphini, in reciproci amoris rapiuntur extasim; iustitiæ solis radiis illuminati Cherubini inuestigabile mysterium

mirari malunt, quàm rimari; coram imperiali latentis Dei throno proni Throni maximum adorant in minimo, dominantium dominũ colunt Dominationes, eximias eius virtutes tremulæ verentur Virtutes, supremam potestatem prostrate Potestates agnoscunt, legitimo suo principi Principatus assurgunt, victori semper augusto acclamant Archangeli, Io triumphe canunt Angeli, Imperatorem optimum laudant vniuersi.

21. Nihilominus vberior nobis lætandi seges excrescit, quòd triumphatori & sanguine coniuncti sumus, & eodem inuncti. Amor nempe Domini præcellens medicus, ut nos à scelerum leprâ mundaret, non de seruili, sed de regali diuinoque sanguine pretiosum confecit balneum, diuinisque nostra curauit vlcera vulneribus, crebrâque venarum sectione regem exhaustit, ut seruis mederetur; quibus proinde vtilius & gloriosius fuit triumphatoris sanguine inungi, quàm eidem duntaxat sanguine coniungi. Triumphat Deus, fateor, at Deus homo, hominum redemptor, non Angelorum, nec angelicâ fortitudine, sed humanâ victor infirmitate, vnde nec immortalis eius spiritui, sed carni diuinitus adiudicata est pompa. Quidni igitur in Eucharistiæ triumpho præferamur angelis, quibus tantummodo con-

cessum est colere, quem comedimus, adorare quem conficimus, admirari quem tangimus, laudare quem amplectimur, desiderare quo fruimur, speculari quem osculamur? Quidni de illius cognatione gloriemur qui se nobis concorporeum reddidit & consanguineum? Quisque non dedignatus fieri suorum pincerna subditorum, propinato proprij cruoris calice, cælestium deliciarum sitim potius accendens, quàm extinguens, vinolentiâ, amoris violentiam adauxit; quatenus sanguis ille regius diuino fluens in corde, nostris pariter nateret in venis, & in cordibus ebulliret. Christus quidem panis angelorum nuncupatus est, quod iis exponatur colendus, sed æquiori iure panis filiorum, quod iis proponatur comedendus; nec angelum, sed hominem ad suæ diuinitatis affinitatem euexit. Siquidem Verbum caro factum, in carne aduersus carnem spiritui rebellem dimicauit: caro tum pugnæ, tum victoriæ occasio, caro victrix, caro victima, caro victoribus esca, caro Verbo de carne triumphanti pompa; ut quæ fuerat homini perduelli virus, & serpenti seductori virtus, huic vice versâ fieret virus, & illi virtus, ubi primum carne se induit Dei virtus, ut esset hominum cibus viuus & verus. Nec

mirum si caro mollitie diffluens , quæ præcisâ cruce , fuerat virus , eiusdem crucis interpositione facta sit virtus : cùm è contra quantalibet hominis virtus , solius crucis præcisione , facile transeat in virus. Olim itaque caro firmis infirmitas extitit , nunc vero infirmis firmitas , olim volutabatur in cano , nunc volitat in cælo , olim esca tartarei canis , nunc filiorum est panis non mittendus canibus. Sed quò nos transuorsum abripit magnificus triumphatoris comitatus ? ad rem redeamus.

22. Servus præterea eodem cum triumphatore curru vehebatur antiquitus , qui coronam auream supra caput illius sustinens , his illum admoneret verbis : [*respice post te , & hominem memento te.*] Quin etiam ex curru aureo flagellum pendebat capitalis sententiæ reis destinatum , quo insolens pompæ fastus utcunque temperaretur , uti referunt Zonaras in Camillo , alijque scriptores. Nonne tibi , Iesu Christe , triumphator inuictissime , eadem tibi fors obtigit in hoc Sacramento ? siquidem in eodem cum Diuinitate solio , seruilibus quondam obnoxia flagris & scuticis sedet humanitas , inæstimabilis gloriæ diadema præferens , quæ hiantium adhuc ore cicatricum identidem inculcet : homines respice ,

&c

& hominem memento te ; nec in tanto maiestatis splendore miseros fratres despice, quorum non prius immemor esse potes quàm tui ipsius. Si te tibi fortasse subtrahit gloria , retrahat natura , iam nescius pati, disce compati , expertus miseriam , impertire misericordiam , nec felicem animum occupet nostræ infelicitatis obliuio, nec mores mutant honores , nec benignam indolem indolentia corrumpat.

23. Triumphantis insuper mos fuit suis munera militibus distribuere , regioque epulum instruere apparatu & luxu ; quoddam animi esse crederet , aciem instruere & cœnam , illam ut inimicos vinceret , hanc ut amicos deuinciret, teste Liuius l. 45. Non poterat hac in parte deesse Christi magnificentia ; unde nobis , suæ mortis merito , gloriosæ sortis consortibus, triumphale conuiuium instruxit, idem ipse conuiuium , & conuiuia. Admirabilis mensa , ubi Dei caro in escam proposita , quâ saturi amplius esuriunt ! epulum diuinum , in quo sanguis Dei vinum , quo sobriè inebriati vehementius sitiunt ! singularis cœna , in quâ Dei vita viuificæ mortis condita memoriâ degustatur , datusque in esum Iesus reficit, quos infecit vetitæ arboris esus. Quàm dissimile vulgare conuiuium ! in hoc enim volucrum

cadauera , in isto Dei caro vera , cuius edulium non horrore sit , sed honori. In hoc palmaris ventriculus cœsis animantibus tumulus , in isto fidele pectus Christo immortali thalamus. Hoc æquiori iure comortalitas , quàm conuiuium , vbi tot animantium vitæ pereunt : istud verè conuiuium vbi viuens Deus , viuus homo , hominum conuictor cum iis conuiuatur , vt vitam habeant , & abundantius habeant.

24. Enimuerò non tam electis suis secum in polo regnaturis conuiuium instruxit, quàm pro sui gloriâ nominis in solo pugnaturis, armamentarium aperuit : nec enim epuli deliciis fracti, sed cataphracti surgunt conuiuæ ; cibus illis clypeus est , quo ab hostium proteguntur incurfu , electorum frumentum , inimicorum tormentum , poculum iaculum , quo aduersarios impetant eminus , & cominus , & Leonis è tribu Iuda carne saturi , tartareo leoni occurrere audeant, leonibus flammæ efflantibus terribiliores. Habet sua castra diuinus amor , militant amantes , indurescunt mollitie , roborantur deliciis , epulando pugnant , fulminant inter calices , tonant non inter nebulas , sed epulas : adeo vt in amoris castris idem fere sit tibias inflare & tubas , canticum canere & classicum , inuitare ad epu-

lum, & excitare ad bellum. Quod dux militibus, rex subditis, Dominus famulis cibus esse gestierit, diuini ipsius erga nos amoris excessus est, & hic idem excessus diuini amoris cibus est, quippe qui non nutriatur nisi excessibus; breuique decedat necesse est, nisi iugiter excedat. Quid verò dicam de magnificis Triumphatoris nostri muneribus. Nonne beneficentiæ eius fons hætenus inexhaustus; in hoc admirabili Sacramento, nimia gratiarum profusione videtur exhaustus? quidni enim semetipsum exhaustum, qui seipsum dando nobis omnia donauit? qui in ultimâ cœnâ, vnico pretiosi calicis haustu, semetipsum hauriendo, feliciter exhaustus, vt & nos diuini vini gustatâ guttâ Deum sorbentes absorbeamur Diuinitatis oceano, cuius beatis fluctibus immergi, emergere, obrui, enatare est.

25. Tandem non postrema triumphalis pompæ portio pægmata, triumphique ferula, in quibus exsculptæ Victoris res præclare gestæ, ciuitates capræ, classes exustæ, hostes attriti, expugnata castella, regiones, maria, portus, montes, saltus, feræ, flumina auro & argento efficta, vt obseruarunt Appianus in triumpho Scipionis, & Zonaras in Camillo. Tuæ ego adscriptus militiæ, Christe imperator, ante triumphalem Eu-

charitiæ currum exultans, tibi totius mundi
 triumphatori potentissimo, pæγμα vnicum,
 tuo impar honori, tanto ipse impar oneri
 præfero, mundum scilicet aspeçtabilem
 Mundo archetypo offero, amplissimum glo-
 riæ tuæ theatrum. Sed, ô quot in vnicò pom-
 pæ ferculo sunt fercula ! Aspice immensum
 cui feliciter imperas Empyreum, mortalium
 oculorum aciei prorsus inaccessum, solique
 beatæ immortalium spirituum aciei conces-
 sum. Specta deinde innumeris stellulis, vti
 flosculis coelatos coelos, geminaque hemis-
 phæria, vt fornices triumphales tuis tro-
 phæis conspicuos. Oculos in vnicum orbis
 oculum solum nempe solem defige, radianti
 intuitu hæc infima lustrantem & illustran-
 tem ; Considera sidera primo in mobili im-
 mobilia ; planetas nusquam à præstituto sibi
 tramite aberrantes, lunam vnam, in sui cursus
 inconstantiâ semper sibi constantem ; stellas
 stillantes suas in hæc inferiora influentias,
 concordem elementorum discordiam, tor-
 rentes ignis sublunaris torrentes, nunc dis-
 currentis in faculas, nunc coruscantis in ful-
 getras, nunc horrescentis in cometas ; viri-
 dem, Iridem arcum tuum triumphalem, pro-
 flua per agros flumina, in mare vnde fluunt
 reflua ; Orbis exules insulas, tot volu-
 cres sui conditoris laudes innumeris modis

modulantes , tot feras minimè feras , tot
 pisces dulces amari maris animas , tot humi
 serpentes serpentes , tot speciosas animan-
 rium species aliquale diuinæ speciei speci-
 men præ se ferentes , tot perennes fon-
 tium featurigines , tot arbores vt floribus
 & frondibus venustas , sic variis fructibus
 onustas , roris auidas & vnionibus graui-
 das Indici maris conchas , & innumera
 conchylia mutos omnipotentix tuæ præ-
 cones , tot inæstimabiles gemmas , nunc
 rubescentes in achates , nunc ardentes in
 carbunculos , nunc ignescentes in pyro-
 pos , nunc virescentes in smaragdos , nunc
 vernantes in sapphiros , nunc scintillan-
 tes in carchedonios , nunc subrubentes in
 sardios , nunc rutilantes in topazios , nunc
 herbescentes in chrysoprasos , nunc niten-
 tes in amethystos , nunc radiantes in ada-
 mantes , nunc candicantes in margaritas ,
 nunc fulgurantes in opalos , & in iis con-
 tractam venustioris Naturæ maiestatem
 nullâ sui parte mirabiliorem , pretiosas Sa-
 bæorum messes , & orientis aromata ; de-
 nique selectas cœloque, sâloque, soloque di-
 uitias intueri : hæc enim omnia pompæ
 fercula tibi triumphanti ex animo præfero ,
 & in huiusmodi eximiis creaturis , Dei vti-
 que non obscuris vestigis , quædam Eucha-

risticæ gloriæ inuestigo vestigia , diuinitus impressa , diu suppressa , nunc feliciter expressa , tuæque beneficio lucis in lucem edita.

26. Tu rerum omnium magnes , cuius ad amplexum congeniti amoris inclinata pondere , instar ferri ferri gestiunt ; tu sphaera cuius centrum vbique , & sphaeræ centrum , in quo conquiescere appetunt , tandiu inquietæ , quândiu excentricæ. lis innatâ pronitate centrum repetentibus stimulos infigo , quò ferantur celerius , meque ipsum tandem vt postremum & exilius tui triumphi ferculum , tot illustribus præclarisque pægmatis adiungo. Triumphalium rotarum orbitam sequor captius tuus , tui cruoris inæstimabili pretio redemptus , aureis spontaneæ seruitutis catenis tuæ maiestati semper augustæ deuinctissimus , gestiens inter illius triumphatoris recenseri captiuos , cuius vel triumphantes imperatores ambiant esse captiui. Accedo potius vt epulo , quàm vt præco ; Immo ideo præco tuus , quia epulo & conuiuia ; quòd in Eucharistiæ conuiuio epulari sit eloqui , bibere sit differere , accumbere sit discurrere : nemo tuas in laudes aptior , quàm qui tuâ carne plenior , tuoque cruore madidior , semper enim vtrique auidius inhians,

vtriusque dulcedinem diserto gustu , fa-
 cundâque prædicat esurie ; cùm nullum
 videatur illustrius epuli præconium , quàm
 inexplabile illius desiderium. Re quidem
 angustum , sed amore augustum munus
 consecro ; quid enim in amore tuo non
 augustum ? infimum , fateor , grati animi
 monumentum , plus forsan allaturum no-
 mini tuo fuliginis , quàm fulgoris ; verùm
 & ad numinis adorationem re infimâ nihil
 aut proniùs , aut promptius. Excelsus hu-
 milia , summus ima respicis , qui summis
 & imis affinis , reconciliasti ima summis.
 Si conuiuentem oculorum aciem perstrin-
 gat maiestas , tolerabilem illius splendo-
 rem faciet agnata summæ gloriæ humili-
 tas , quàm de tremendâ maiestate in hoc
 Sacramento Deus humilis triumphare vo-
 luisti. Nec ambigo quin , si diuinam , quâ
 rutilas , respicias claritatem , meum des-
 picias munusculum ; sin immensam quâ
 flagras charitatem , vt obseruantiae pignus
 benignis oculis aspicias , & huic opusculo
 magis à te ornando , quàm te ornatturo ,
 adhuc partus præpedito fasciis , stru-
 thionis more , efficacibus aspectus radiis
 obstetriceris. Habes enim vt iustitiam quâ
 in superbos ignescas , ita & clementiam
 quâ subditis ignoscas , meoque amoris me-

rem gerens , velis nolis , ad audaciæ meæ veniam venias. Vnde , vt spero , & amantem agnosces , & vel amenti , nimisque audenti ignosces.

27. Porro quantum ex hoc mysterio colligere mihi licuit , non fugies emblematum meorum tenebras , qui quotidie vltro confugis ad sacrarum specierum latebras : sponte latitabis sub symbolorum inuolucris , qui libentissimè delitescis nostris in sacrariis. In aliis operibus tuis patet diuinitas , in isto etiam ipsa latet humanitas , vt qui secundum diuinam naturam patebas in gloriâ , secundum humanam in Caluariâ , secundum vtramque lateres in Eucharistiâ , opere proinde eò cæteris mirabiliore , quòd simul valeat & miram explicare artem , & nihilominus admirandum implicare artificem. Cuiuspiam infideli minus oculato videri posses sub sacramentali nube deficere ; Verum nisi sic inter gloriæ nebulas deficeres , nec fideles animas reficeres , nec tot admiratores haberes ; sol enim nisi cùm deficit spectatores non habet : quamuis & huic astro suppar , nunquam tibi , nunquam Ecclesiæ cælo deficias , dum sub accidentium nubilo splendidam eclipsim affectas. Cæterum ô vnice cordis amor omnium creaturarum

amoribus dignissime , quas & in aras exal-
 tatus , non secus ac Orpheus , latentis
 humanitatis lyrâ pertrahis vltroneas arca-
 næ maiestatis adoratrices , per istud my-
 terium sapientiæ , bonitatis , & potentæ
 miraculum , per istud indelebile doloris
 amorisque tui monumentum , vnum oro ,
 obtestor , obsecro , vt feruuli tui , à tene-
 ris vnguiculis , tuis aris deuoti votis aspi-
 rans , id agas tuis in fidelibus tanti sacra-
 menti , tum amore raptis , tum stupore
 correptis , vt mea hæc qualiscunque opel-
 la , omnibus titulis tua , sacratissimæ Eu-
 charistiæ , cuius gloriæ meis potissimum
 in studiis studeo , fidem adaugeat , fo-
 ueat pietatem , deuotionem accendat.
 Vt qui sacramentales inter nebulas velatâ
 Dei carne saginantur , inter cælestes epu-
 las reuelatâ aliquando numinis facie po-
 tiantur ; siue vt vtar eximiâ tui oratione
 clientis Dionysij c. 3. Ecclesiasticæ hie-
 rarchiæ : *Tu ô diuinissimum ac sacrosanctum*
Sacramentum , circumposita tibi symbolicè Ae-
nigmatum operimenta reuelans , liquidò nobis
manifesteris , mentalesque nostros obtutus sin-
gulari , & apertâ luce adimplete.

PRÆFATIO GENERALIS TOTIVS OPERIS DE RATIONE INSTITVTI ET IDEA OPERIS.

I. *V M M A* operis commendatio, diues materia, vbi deest artis gloria, & artificis industria. Opus ordior sententiarum ornatu mediocri, venustate sermonis exile, materia tamen excellentiâ sublime; quid enim Eucharistiâ sublimius? ut proinde suâ materiâ, superetur opus. Verum ut cum Ennodio loquar in Natal. S. laur. Med. Nunquam pauper vena timetur ingenij, vbi diues est causa dicendi. Quis mendicam narrationem æstimet, quam vota locupletant? sæpe in facundiæ dotibus pauper inuenitur vena prædicantis, & è diuerso thesaurus cordis irradiat in egestate verborum. Diem laudare quis abnuat? attollere solis radios quis metuat in qualibet nocte sermonum? Nimirum viro disertissimo potentior videtur cordis, quàm oris Rhistoricè, eloquentiora vota, quàm verba, melior vita, quàm linguæ eruditio, pulchrioresque flores morum, quàm cincinni sermonum. Nec immeritò, os enim ori loquitur, cor cordi; vox aures ferit, ac sensus intimos vehemens

affectus penetrat, atque peruat. Oris igitur mei infantiam cordis facundia, verborum inopiam, votorum copia, & sermonis impolitiam, amoris vehementia excuset.

2. Accedit ad materia dignitatem elegantia characterum, quibus in aliis voluminibus vix pulchriores, aut pretiosiores occurrant, quique amabilem Iesum paternae characterem hypostaseos (sicillum appellat Apostolus ad Hebr. c. 1. 3.) expressius adumbrent. Horum quippe characterum nonnulli tremulo splendore rutilant, ut stella; alij diuine fulgore conspicui, ut gemma; alij amoenissimâ varietate picturati, ut flores; alij multiplici luminis reflexione mirabiles, ut iris augustior cœli pompa, aliaque meteora; alij è liquidâ crystallo materiati, ut lympidi fontes, amnesque aureas despuantes arenas, & gemmas affatim ad ripam egerentes; alij nativo colorum cultu intermicantes, ut volucres agrorum delicia, nemorum anima; alij grandiores ut cate, aliique pisces corporeâ mole stupendi; alij minores, ut insecta, reptilia, conchylia, in quibus etsi minimis, maxima radiat sapientia conditoris, magni in magnis, summi in minimis; alij rudiores & impoliti, sed eò venustiores, quò non artis, sed natura solius industriâ exarati, ut rugosi elephantes, iubati leones, ursi, panthera, aliaque id genus fera saltuum & solitudinum illustrius ornamentum; alij recti, ut palma, cedri, cupressi; alij tortiles, ut vitis, aliaque arbores fructibus incuruae; alij molliter inflexi, ut lilia prono capite florentia; alij spirales, ut angues sinuosis voluminibus spectabiles; alij quadrati, ut varia lapidum, marmorumque species; alij angulares, ut gemma formâ sculpta sexangulâ ad splendoris ex angulorum percussu incrementum; alij denique circulares & rotundi, ut uniones candentia maris Erythraei grana. En huiusce voluminis augusti characteres, quibus

se Dei filius indelebilis Paterna character substantia tuculenter expressu. En elegantes litera quibus Eucharistia gloria consignata est. Quid iis aut ad speciem pulchrius, aut ad amoenitatem iucundius, aut ad dignitatem praestantius?

3. *Nisi forte malueris tot eximias aspectabilis naturae partes, totidem codicis Magni Antonij appellare paginas, in quibus summus rerum opifex sua specimen pulchritudinis sublevis depinxit lineamentis. Quippe teste S. Prospero epist. ad Demetriadem. Omnia elementa mundi, & vniuersae creaturarum naturae, hoc ipsa sui exigunt specie, ut inuisibilia Dei per ea quae facta sunt intellecta conspiciantur, & in pulchritudine caeli & terrae quaedam sunt paginae ad omnium oculos semper patentes, & authorem suum nunquam tacentes, quarum protestatio doctrinam imitatur magistrorum, & eloquia scripturarum. Falsò igitur liber Zoar ab Hebraeis doctoribus fabulosè conscriptus, mundum duntaxat è viginti duabus literis consurgere contendit, quarum tres tribus elementis, duodecim sequentes totidem Zodiaci signis, septem reliquas totidem planetarum orbibus accommodat. Imò verò tot è literis, quot creaturis, tot characteribus, quot sideribus, totidemque paginis coalescit, quot mixtis & elementis, in quibus eximia Eucharistica gloria symbola unicuique liceat admirari.*

4. *Hunc igitur amplissimum mihi selegi codicem, nonnulla peruolui folia, & eo quem in illis legebam caelitus afflante, lecta intellexi: eligere, legere, & intelligere diuinitus mihi datum est; praeter ceteris verò in grandibus literis Verbum abbreviatum, & in aperto codice legi numen opertum, insuper quod legeram intellexi, & quod multò praestantius est, sancti Spiritus afflatu quod intellexeram dilexi. Quin & ab huius studio voluminis exarsit*

animus ad illius lectionem codicis, quem beati legunt, intelligent, & diligunt in æternitate; de quibus sic eleganter differit S. P. Augustinus l. 13. Conf. c. 15. Vident faciem tuam semper, Domine, & ibi legunt sine syllabis temporum, quid velit æterna voluntas tua. Legunt, eligunt, & diligunt, semper legunt, & nunquam præterit quod legunt: eligendo enim & diligendo legunt ipsam incommutabilitatem consilij tui, non claudetur codex eorum, nec placcabitur liber eorum, quia tu ipse illis hoc es, & es in æternum. *Hæc de beatorum codice seraphicus spiritus prænaturæ beatus.* Sed interim donec explicetur nobis æternus ille reuelata Diuinitatis codex viatoribus complicatus, liceat in explicato mundi huius volumine Verbum Dei sacris inuolutum speciebus legere, nec solum inuisibilia Dei, sed & inuisibilem eius Humanitatem per ea quæ facta sunt intelligere, intellectam diligere, dilectam summis laudibus celebrare. Cælum quippe, ait S. Prosper l. 2. de vocatione gentium c. 4. & terra & mare, omnisque creatura quæ videri ac intelligi potest, ad hanc præcipuè disposita est generis humani vtilitatem, vt natura rationalis de contemplatione tot specierum, de experimentis tot bonorum, de perceptione tot munerum, ad cultum & dilectionem sui imbueretur auctoris.

5. At vnde mihi voluminis huius perlegendi cupido singularis, vt in eo prætermisissis aliis quamplurimis Creatoris attributis, solius Eucharistia virtutes luculentis exaratas elementis legerem, & inuestigare, innato candore confitebor. Paucis ab hinc annis oblato Missæ sacrificio, cum hymnum ab Ecclesiâ gratiarum actioni destinatum, quem olim tres adolescentes Hebrei, inter rapidos fornacis Babylonice vortices illæsi suo cecinere liberatori, Christo Domino tanti muneris largitori, & incruenti sacrificij

institutoꝝ concinerem, inuitatis ad diuina munificentia ꝑaconium terrenis & celestibus; mihi subito talis incidit cogitatio, rem & Deo abscondito, & piis eius cultoribus non ingratam facturum me, si sanctos iuuenes amulabundus, illustriores mundi partes ad Eucharistica theatrum gloria conuocarem, & ad imperialem Conditoris sui thronum adducerem, ut spontaneas occulte Maieſtatis adoratrices. Siquidem memineram mundum alicubi à S. Augustino appellari Dei canticum numeroſi dulcedine contentus mentes titillans angelicas, ſurripiens humanas; ac proinde ad diuinarum laudum celebrationem poſſe non inconuenienter aſſumi. Cui quidem inſpirationi haud dubiè diuina, èd libentius morem geſſi, quò perlectis nonnullis hiftoria naturalis authoribus, creaturas quò volebam, vltro euntes animaduerti, mirà quadam arcana Chriſti humanitatis illecebrâ pelleſtas, franſiſque potius egentes, quàm ſtimulis; quaſi non minus Euchariftia magnes illarum foret, quàm centrum auguſtiorum fidei myſteriorum.

6. Quidni autem agnoſcerent viuentem in Euchariftiâ, quem agnouerunt morientem in Caluariâ? quidni colerent ſedentem in folio, quem coluerunt pendentem in ligno? quidni venerarentur inter angelicas acies ineffabilâ claritate circumfuſum, quem inter latrones adorant atroci lanierâ deformatum? quidni ſol ſupplices radios ad illius inclinarēt obſequium, qui lugubri velamine micantem vultum obrexit, ne mortiferas ſui creatoris conuulſiones inuieretur? quidni demum uniuerſa naturâ, qua patienti ac morienti compati ac commori viſa eſt, nunc in auguſto Sacramento viuenti regnantique conregnaret? Eò maxime quòd eam potentius attrahere debeat ſuaue triumphantis illicium, quàm expirantiſ infame crudeleque ſupplicium. Propterea ut idoneum huic Librotitulum appingerem, quem Caſſiodorus in proœmio varia-

rum; Operis indicem; causatum præconem, totius orationis breuissimam vocem., *eleganter appellat: placuit illum ex ipsis Saluatoris verbis desumere, & ex purissimis Euangelij fontibus haurire* Ioa. 12. 32. Et ego si exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad meipsum, & ex illustri Clementis Alexandrini testimonio in Protreptico, ubi Christum Orpheo saxa, volucres, feras, arbores lyra modulis pertrahenti comparat; quam quidem similitudinem fusius primo Emblemate ideali prosequimur. Sic igitur opus hoc nostrum inscribitur: ORPHEVS EVCHARISTICVS, SIVE DEVS ABSCONDITVS IN ARAS EXALTATVS, HUMANITATIS ILLECEBRIS ILLVSTRIORES MVNDI PARTES AD SE PERTRAHENS VLTRONEAS ARCANÆ MAIESTATIS ADORATRICES. *Dixi in aras, ut cruentam Caluarie, & incruentam Eucharistie simul complecterer, in quas exaltatus à terrâ, verè omnia traxit ad seipsum. Neque enim, inquit S. Athanasius lib. de Incarnatione Verbi, vel ipsum mundum in silentio esse voluit; sed quod mirum est in morte, vel potius in trophæo de morte excitato, crucem intelligo, vniuersa rerum fabrica confitebatur eum qui in corpore apparebat, & supplicia patiebatur, non hominem simpliciter, sed Dei filium, ac saluatorem esse omnium. Nam & sol se auerteat, terra quatiebatur, disrumpebantur montes, omnes pauore contrahebantur. Hæc omnia eum qui in cruce erat Christum Deum esse declarabant, ac rerum naturam eius ancillam esse, pauore suo contestantem Domini præsentiam.*

7. *Neque verò solum auctori suo in extremis agenti, magno doloris sensu natura condoluit, sed etiam qualibet mundi portio eundem in sanctissimo Sacramento præsentem hætenus agnouit. Cælum agnouit, cum in ipso*

stupenda consecrationis momento, innumeras angelorum acies ad imperatoris sui satellitium sepius destinavit, ut illuc immortales conuolarent aquila, ubi pretiosum corpus reperitur. Stella cognovit, cum sacrificantem Nicolaum Tolentinatam, & adorabilem victimam miraculoso fulgore collustravit. Ignis agnovit, cum in incendia proiec- tam ausu nefario sacratissimam hostiam supplici vortice lambere visus est, & innocentibus flammis illasam coronare. Aer agnovit, quum toties incruenti merito sacrificij, aut noxios imbres cohibuit, aut eosdem largius ad terra arenis irrigationem effudit. Mare cognovit cum naufragantem Satyrum virtute sanctissimi Sacramenti quod in orario gerebat, ad litus incolumem perduxit, iumentesque procellas S. Birini Iesuanum corpus deferentis pedibus calcabiles exhibuit. Balena cognovit cum S. Maclouio sacrificare gestienti, de immani dorso, altare opportunum mediis in fluctibus erexit. Flumen agnovit, cum eiusdem contemptores diruti pontis ruinis obrutos v- tricibus undis sepelivit. Terra cognovit, cum vel sacri- legos debiscens viros absorbit, vel mortuos sinu suo re- cipere detrectavit. Lapis agnovit, quum cerâ mollior fir- mum manus sacrilega refugit contactum, quò citius tre- mendi profanator mysterij telluris hiatu deglutiretur. Ara- nea cognovit, cum os impurum & impudens sacramen- tary, lethali tabo conspersit. Apes agnouere, cum Do- mino sub sacris speciebus delitescenti, thronum cereum & floridum in alucaris apice mirâ fabricarunt industriâ. Mulus famelicus agnovit, cum pabuli immemor, ad frumentum electorum venerabundus accurrit. Canes agnouere, cum proiecto sibi Angelorum pani parcentes, in impios Donatistas immanis authores sacrilegij saue- runt. Infernus agnovit, cum nimios ignis purgatorij ar- dares superfuso diuini calicis liquore sopiuit & extinxit, igneasque fidelium animarum compedes omnino dissoluit.

Damones

Damones agnovere, cum ad Exorcistarum sacram pixidem deferentium imperium, ex energumenis aufugere, protestatise dominici corporis presentia torqueri grauius & ustulari. Denique uniuersa natura Dei absconditi sensit & extimuit maiestatem; idque ut in nomine Iesu omne genu flectatur coelestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus in gloria est Dei Patris, & in Sacramento Altaris; atque ut ille patet comprehensoribus admirandus in astris, ita latet, adorandus viatoribus in aris, in quas Exaltatus, omnia pertrahit ad seipsum.

8. *At fortassis aliquis meum primam fronte damna-
bit institutum, quasi sacra profanis admisceam, dum
eruta ex ethnicorum fontibus symbola ad rem omnium
sacratissimam transfero. Verum meminerit, quæso, me
sanctorum insistere vestigiis, Clementis Alexandrini,
Origenis, Lactantij, Hieronymi, Augustini, Basilij,
Ambrosij, imo & Pauli Apostoli, qui ab Epimenide
Poëta illud epistola ad Titum c. 1. Cretenses semper
mendaces, malæ bestie, ventres pigri; à Me-
nandro, illud 1. Corinth. 15. Corruptunt bonos mo-
res colloquia praua, & ab Arato, illud Act. 17. Ip-
sius enim & genus sumus, mutuatus est. Ecquis nes-
ciat Hebræorum inauribus, armillis, & annulis aureis,
profanisque Aegyptiorum exuuiis sacratiora Tabernaculi
vasa conflata fuisse; quin & Pantheon Agrippæ veri
Numinis cultui à Bonifacio quarto S. Pontifice consecra-
rum? quis ignoret Angliæ delubra ab Augustino mona-
cho, hortatu Gregorij Magni sacris expiata ceremonijs,
in augustiores basilicas transisse? quin & hocce nostro
seculo videmus profanas principum vestes ad altarium
ornamenta deputari, quasi totidem de calcatâ mundi
vanitate trophæa. Quasi verò non liceat Aegypti spolia
in Sanctuarij decorem conuertere? Nonne aspicimus,*

inquit August l. 2. de doctrinâ Christianâ paulo ante finem, quanto auro, & argento & veste suffarcinatus exierit de Aegypto Cyprianus doctor suauissimus, quanto Lactantius, quanto Victorinus, Optatus, Hilarius, (vt de viuīs taceam) quanto Innumerabiles Græci ? quod prior Dei famulus Moyſes fecerat, de quo scriptum est, quod eruditus fuerit omni sapientiâ Aegyptiorum ; quibus omnibus viris superstitiosa gentium consuetudo, & maximè illis temporibus, cum Christi iugum decutiens Christianos perſequebatur, disciplinas, quas vtilēs habebat, nunquam commodaret, si eas in vſum vnus Dei colendi, quo vanus idolorum cultus extingueretur, conuerſum iri ſuſpicaretur. Sed dederunt aurum, argentum & veſtem ſuam exeunti populo Dei de Aegypto, nescientes quemadmodum illa quæ dabant, in Christi obſequium redderentur. *Profana certè antiquitas captiua eſt mulier, ſed eloquij venuſtate, & membrorum pulchritudine caſto Iſraélite amabilis, cui ſi iuxta legem Deuteron. c. 21. 12. abradat caſariem, ungues circumcidat, veſtem captiuitatis auſſerat, nihil vetat illam aſſumi in ſponſam, vt illuſtrandis fidei myſterijs inferuiat. Hoc ſalutare conſilium Iouio fratri dabat eloquens Paulinus Epiſt. ad Iouium* : Tibi ſatis ſit ab illis (profanis ſcriptoribus) linguæ copiam, & oris ornatum, quaſi quædam de hoſtilibus armis ſpolia cepiſſe, vt eorum nudus erroribus, veſtitus eloquiis, fucum illūm ſacundix plenīs rebus accommodes, nec vacuum figmentorum, ſed medullatum veritatis corpus exornans, non ſolis placitura auribus, ſed & mentibushominum profutura mediteris. *Legendus omnino Baſilius Magnus homil. de vtilitate capiendâ ex libris Gentilium, ubi inter*

alia hac habet : Poëtis & oratoribus vtendum , vnde futura sit aliqua vtilitas quæ ad animæ faciat ædificationem ; veluti plantis quibus propria virtus fructu pulcherrimo scaterere , folia nihilominus ramis coniuncta , quemdam ferunt ornatum ; sic & anima cui præcellens veritas fructus est , non ab re tamen exteriori sapientiâ circumdatur , sicuti foliis vmbram fructui , ac aspectum non intempestiuum præbentibus. *Moxque affert exemplum Mosis qui Aegyptiorum imbutus disciplinis , ad Dei contemplationem processit. Et infra illud idem argumentum eximiâ illustrat similitudine* : velut apes non omnibus floribus similiter insidunt , neque ex eis ad quos accedunt omnia auferre conantur , sed quantum ipsis ad opus necessarium fuerit seligentes , reliquum dimittunt ; nos etiam vt sobrij sapientefque , quantum congruum nobis , propinquumque veritati ex ipsis fuerit , persequamur , reliquum prætereamus.

9. *Taniorum itaque doctorum sequuntur consilium & exemplum , ex Ethnicorum fontibus illimes haurio latices , & ex probatis vetustis authoribus Eucharistica eruo symbola , superflua rescio , corticem negligo , medullam inquirō ; rene quid perspicuitati , nitoreque desit , opus in varia distinguo Emblemata , id est ingeniosa symbola , (sic definit Cassinus) tum ex tabellâ , tum ex lemma constantia , quibus sublati abstrusoribus enigmatum inuolucris , sublimior aliquis sensus ad Eucharistia gloriam redundans piis lectoribus liquidius aperitur. Emblemata verò in quatuor partes diuisio , nimirum in epigraphem , tabellam , metrum , & prosam ; duas verò posteriores subdivido ; metrum quidem in symbolum , & apodosim , siue redditionem ; prosam verò in fontem Emblematis , & eiusdem interpretationem. Merum autem,*

ut spero, non erit naturalis historia studiosis iniucundum, utpote res naturales satis accuratè describens, nec prosa Eucharistica gloria preconibus inutilis, utpote sanctorum Patrum illuminata sententiis, historicis variegata floribus, multiplicesque suggerens non solum ad Eucharisticarum, sed & quarumlibet concionum ornatum similitudines; nec denique SS. Sacramenti cultoribus insuavis, utpote quæ tota illius honorem spiret, & amorem cultumque redoleat.

10. Quod spectat ad Emblematum symbolorumque commendationem, non opus est hic plura dicere: unicum sufficiet S. P. Augustini testimonium, eorum dignitatem, fructum, iucunditatem paucis perstringentis Epistola 119. Si quæ autem, inquit, figuræ similitudinum, non tantum de cælo, & sideribus, sed etiam de inferiori creaturâ ducantur, ad dispensationem Sacramentorum; eloquentia quædam est doctrinæ salutaris, mouendo affectui discentium accommodata, à visibilibus ad inuisibilia, à corporalibus ad spiritalia, à temporalibus ad æterna.

11. Stylo utor simplici, qui fundum suum referat, qui carnis Dominica dulcedinem aliquantulum sapiat, & Christi vilibus Sacramentalium specierum pannis inuoluti nuditatem exprimat: nisi quis floridum appellare velit, ubi flores, fluidum ubi fontes, gemmeum ubi gemmas describit, scilicet à materia qualitate, non ab artis venustate. Dictione similiter utor perfacili, omnibusque peruiâ, & forte non aliâ possem uti, si vellem, neque vellem, si possem: nec enim exinanitam in hoc mysterio Dei maiestatem superba eloquentia pompa, nec humilem Iesum verborum addecent ampulla. Nihilominus nolim existimes, ita rebus ipsis sermonem conuenire, quin sæpius in hanc Euripidis vocem meritò erumpere debeas: Hei hei! cur non res ipsæ inter hominēs

edunt vocem? *Ac proinde nihil habet stylus excellens, quàm quod à suo mutuatur argumento, venustatemque materies orationi conciliat, quàm oratio in aliis materia solet adferre. Attamen in Panegyrico liminari, fateor me paronomasiis studuisse, securus hac in re Prophetarum discretissimum Isayam qui cap. 25. 6. de conuiuiis Eucharistico differens, stylo, uti res merebatur, floridiori, & elegantiori eximiam affectauit paronomasiam Diuini suauitatis opuli bellissimè conuenientem. Sic enim scribit: Faciet Dominus in monte hoc conuiuium pinguium, conuiuium vindemiæ, pinguium medullatorum, vindemiæ defœcatæ: Hebraicè, miste femanim, mistefemarim; semanim memuchaiim, femarim Mezukkakim: quàm paronomasiam latinus interpres exprimere non potuit.*

12. In primâ quidem huiusce primi voluminis editione, mihi mens erat fusioribus interpretationibus conciones redolentibus cuiusvis Emblematis argumentum illustrare, illas tamen amicorum monitis morem gerens in aliam editionem distuli, tum ut studiosa iuuentutis, cui in libris comparandis magni sumptus non adeo faciles, comoda consulerem, tum ut Typographi parcerem expensis, tum ut hunc primum tomum minus grauem quasi subsequentiū præcursorem pramitterem. Quia verò, Deo fauente, plures Emblematum Eucharisticorum centurias editurus sum; in qualibet præcipuas spectabilis naturæ partes ad arcani numinis solium sisto, ut eidem suo modo recens exhibeant obsequium, & ex iis symbola & emblemata eruo, scrutato inter illas dignitatis ordine, ut lector pius per creaturarum gradus sensim ad Creatoris notitiam assurgat; sic enim amœna tot rerum distinctarum varietas maiorem pariet voluptatem, & suauiore ingerectionis illecebram. Quoniam igitur homo verè microcosmus cæteris sensibilibus rebus longè præcellit, illis

quoque in sanctissimi Sacramenti Veneratione praeire iure suo debui : sequuntur aues , quadrupedes , pisces , serpentes , insecta , zoophyta , arbores , plantae , flores , fructus ; subsequuntur inanimata , astra , meteora , montes , fontes , flumini , gemmae & aromata. Placuit autem à natura contemplatione labores meos dudum Eucharistiae consecratos auspicari , tum ut ab infimis pedetentim ad altiora progrederer , tum ne quid è studiis meis vel humanioribus efflueret , quod ad suam non reflueret scaturiginem , & ad tanti mysterii gloriam minime redundaret , cui me , meaque omnia , vitam & mortem , tempus & aeternitatem iam pridem consecraui , destinaui , dicani : adeo ut non ab illo qui ab ortu ad occasum irrequietâ vertigine voluitur , ut Anaxagoras , sed ab immutabili iustitia sole Christo , Philosophandi initium sumens , me ad huius unius speculationem , admirationem , & adorationem natum libentissime profitear. Non is sum qui vilius invidiam aut merear , aut verear , doctis disertisque viris planè inferior : si quis tamen suo me liore non indignum iudicet , suoque inferiori invidens & detrahens , sese quadantenus illi submittat , & hac ratione sibimetipsi detrahat incautus ; meminerit , obsecro , illius Pliniana sententia : Disertus es ? tantò magis ne inuideris , nam qui invidet , minor est. Denique siue plus , siue minus , siue idem praestas , lauda superiorem , inferiorem , vel parem : superiorem , quia nisi laudatus ille est , non potes ipse laudari : inferiorem , aut parem , quia pertinet ad tuam gloriam , quàm maximum videri , quem praecedis , vel exaequas. Sic ille Ethnicus omnino Christianè.

13. Hæc sunt (humanissime lector) de quibus in huius operis vestibulo te premonitum volui , quæ , ut opinor , æqui bonique consules. Cæterum quoniam in

SS
 hac mortali vitâ, opus ab omni vitio defecatum mihi
 elemento puro videtur rarius : purum enim bonum, non
 alibi quàm in Empyreo reperire est ; ibi verò mixta
 sunt omnia : siquidem quantumvis lucubrationes nostræ,
 & ab argumenti dignitate, ac sanctitate, & à finis
 commendentur honestate, semper tamen alicuius vitij
 fœcibus conuincuntur admixta : idcirco huius opella mee
 mixtum infelix, velim suas in paries ita resoluas, ut
 Deo optimo, maximo, bonorum omnium fonti, bo-
 num omne (si quòd occurrit) mihi verò malum omne,
 reo utique confucenti attribuas. Quia verò bonum ne-
 cessario fluxu sequitur gloria, ut malum ignominia :
 ne, queso, proprietates, ut ita loquar, suis ab essen-
 tiis abscindas, sed unicuique, quòd suum est, equâ
 iudicii lance decernens, Deo bonum, & eius appendi-
 cem gloriam, mihi malum, sequelamque illius ignomi-
 niam adscribe. Vale, & si placuerit, frueri.

SELECTA QVÆDAM
 SANCTORVM PATRVM
 DE TESTIMONIO
 CREATVRARVM TESTIMONIA.

PRIMVM S. Chrysostomi in ps. 148.
 Hoc sanctis in more positum, propter
 pium & gratum suum animum, ut cum
 Deo sint acturi gratias, accersant mul-
 tos laudationis socios, & hortentur ut
 pulchrum munus secum obeant. Hoc etiam fece-
 runt tres pueri, qui quando erant in fornace, om-

nem creaturam, ad laudibus celebrandum quòd acceperant beneficium, & hymnos Deo dicendos conuocarunt. Hoc ipsum facit quoque Dauid vtrumque mundum vocans supernum & infernum, sensibilem, & eum qui percipitur solâ intelligentiâ. Hoc etiam facit propheta Isaias, quando dicit: lætentur cœli, & exultet terra, quoniam misertus est Dominus populi sui. Vt qui enim soli non sufficiant ad Deum laudibus celebrandum, quoquo versùs obeunt, vt in dicendis hymnis socios accipiant. *Et rursus in Psal. 144.* Turpe enim fuerit, vt homo qui est compos rationis, & omnibus quæ videntur præstantior, sit creaturâ, in Dei laudibus interior. Non solum autem turpe, verùm etiam absurdum: siquidem ipsa quotidie, atque adeo singulis horis emittit Domino glorificationem: cœli enim enarrant gloriam Dei, sol & luna, & varius astrorum chorus, & pulcherri-mus ordo cæterorum omnium suum prædicat Opificem.

2. *Secundum S. P. Augustini in Psal. 144.* Deus gradibus quibusdam ordinauit, & ornauit creaturam, à terrâ vsque ad cœlum, à visibilibus ad inuisibilia, à mortalibus ad immortalia. Ista contextio creaturæ, ista ordinatissima pulchritudo ab imis ad summa conscendens, à summis ad ima descendens nusquam interrupta, sed dissimilibus temperata, tota laudat Deum. Quare ergo tota laudat Deum? quia cùm eam consideras, & pulchram vides, tu in illâ laudas Deum. Vox quædam est murræ terræ, species terræ. Nonne consideratâ pulchritudine mundi huius, tanquam vnâ voce, tibi species ipsa respondet, non me ego feci, sed Deus; ergo confiteantur tibi, Domine,

omnia opera tua, & sancti tui benedicant te, vt in confessione operum tuorum sancti tui te benedicant, ipsi sancti tui inspiciant creaturam confitentem, & illorum vocem audi benedicientem.

3. *Tertium S. Prosperi l. 2. de vocatione Gentium c. 4. ubi premens illa verba Pauli Act. 14.* Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens de cœlo, dans pluuias, & tempora, *sic differit*: quodd est autem hoc testimonium, quodd semper Domino deferuiuit, & nunquam de eius bonitate, ac potestate conticuit; nisi ipsa totius mundi inenarrabilis pulchritudo, & inenarrabilem beneficiorum eius diues & ordinata largitio, per quæ humanis cordibus, quædam æternæ legis tabulæ præbebantur, vt in paginis elementorum, ac voluminibus temporum, communis & publica diuinæ institutionis doctrina legeretur? cœlum ergo, cunctaque cœlestia, mare, & terra, & omnia quæ in eis sunt, consono speciei suæ ordinationisque concentu protestabantur gloriam Dei, & prædicatione perpetuâ maiestatem sui loquebantur Authoris.

4. *Quartum S. Bernardi c. 5. soliloq.* Te desideranti amabilia quidem tua occurrunt, & à cœlo, & à terrâ, & ab omni creaturâ se mihi vtrò offerunt & ingerunt, in omnibus adorande & amabilis Domine, quæ quantò te manifestius & verius prædicant & approbant amabilem, tantò ardentius te mihi faciunt desiderabilem. Sed heu! non ad fruendi suauitatem perfectam, & gaudium, sed ad intentionis. & defectus, non tamen sine aliquâ suauitate tormentum. Sicut enim mea non tibi perfectè placent oblata, nisi mecum; sic bonorum tuorum contemplatio reficit quidem nos dulciter, sed

non satiat perfectè nisi tecum. Hæc est animæ meæ assidua exercitatio, hinc assiduè scabo, & scopo spiritum meum, & cum bonis & amabilibus tuis, quasi pedibus & manibus, & totis innitens viribus sursum tendo ad te, in te, summe amor, summum bonum. *Et sermone 8. in cœnâ Domini*: Deus sit vult amari, vt cunctæ res simul amentur cum ipso, & sic vult amari, vt nihil præter ipsum ametur. Omnis naturaliter creatura iure creationis ab illo est, & omnis creatura, in eo quòd est creatura, bona est. Debet ergo ad hoc diligere creatura, vt in ipsâ creator ametur, non ipsa per se, at per eum qui illam creauit. Diligendus ergo est creator in cunctis creaturis, & cunctæ per ipsum creaturæ, & sic cuncta diliguntur cum ipso, & tamen ipse solus diligitur.

Idem ser. 3. Pentecostes. Tria in magno huius mundi opere cogitare debemus, videlicet quid sit, quomodo sit, & ad quid sit constitutus. Et in esse quidem rerum inestimabilis potentia commendatur, quòd tam multa, tam magna, tam multipliciter, tam magnificè sunt creata. Sanè in modo ipsa sapientia singularis elucet; quòd hæc quidem sursum, hæc verò deorsum; hæc in medio ordinatissimè sint locata. Si verò ad quid factus sit mediteris, occurrit tam utilis benignitas, tam benigna utilitas, quæ etiam ingratis quosque multitudinem & magnitudine beneficiorum possit obruere. Potentissimè siquidem ex nihilo omnia, sapientissimè pulchra, benignissimè utilia sunt creata. Veruntamen & fui se nouimus ab initio, & adhuc multos esse videmus in filiis hominum, qui in bonis inferioribus sensibilis mundi huius tota sensuallitate depressi totos se dederunt his quæ facta sunt,

quonam modo, vel ad quid facta sunt negligentes. Quid istos nisi carnales dicamus? paucissimos esse iam arbitror: legimus tamen nonnullos quandoque fuisse, quibus summum studium fuit, atque vnica sollicitudo modum & ordinem inuestigare factorum, adeo vt plerique non modo vtilitatem rerum perquirere dissimulauerint, sed & ipsas magnanimitè spreuerint, cibo minimo ac vilissimo contenti. Ipsi quidem sese Philosophos vocant, sed à nobis curiosi ac vani rectius appellantur. Vtrisque igitur successerunt viri prudentiores vtrisque, nimirum & quæ facta sunt, & quomodo facta sunt transilientes intenderunt aciem mentis, vt ad quid facta sunt viderent. Nec latuit eos quoniam omnia propter semetipsum fecit Deus, omnia propter suos. Aliter tamen propter se, aliter propter suos, in eo quippe quòd dicitur, omnia propter se, præueniens commendatur origo; in eo autem quod dicitur, omnia propter suos, magis exprimitur fructus sequens. Omnia fecit propter semetipsum, gratuita videlicet bonitate, omnia propter electos suos, pro eorum scilicet vtilitate, vt illa quidem efficiens causa sit, hæc finis. Hi sunt spirituales viri sic videntes hoc mundo tanquam non videntes, sed in simplicitate cordis sui quærentes Deum, ne illud quidem magnopere vestigantes, quonam modo mundialis hæc machinavolueretur. Primi voluptate, Secundi vanitate, tertij veritate impleri.

§. *Concludo illustri Aristotelis testimonio l. 1. de partibus animal. c. 5.* In iis etiam, inquit, quæ in animantium genere minus grata nostro occurrunt sensui, natura parens & author omnium, miras excitat voluptates hominibus qui intelligunt causas, atque ingenuè philosophantur. Absurdum enim nullaque

ratione probandum est, si imagines quidem rerum naturalium non sine delectatione propterea inspec-
tamus, quòd ingenium vnà contemplamur, quòd
illas condiderit, id est artem pingendi aut fingendi;
rerum autem ipsarum, naturæ ingenio miraque so-
lertiâ constitutarum contemplationem non magis
persequamur atque exosculemur, modò causas
perspicere valeamus. Quamobrem viliorum anima-
lium disputationem perpensioneinque quodam fa-
stidio puerili spreuisse, molestéque tulisse dignum
nequaquam est, cùm nulla res sit naturæ, in quâ
non mirandum aliquid inditum habeatur. Et quod
Heraclitum dixisse ferunt ad eos, qui cùm alloqui
eum vellent, quòd forte in quadam casâ furnariâ
caloris gratiâ sedentem vidissent, accedere tem-
perarunt; ingredi enim eos fidenter iussit: quo-
niam, inquit, ne huic quidem loco dii desunt im-
mortales; hoc idem in indagandâ quoque naturâ
animantium faciendum est. Aggredi enim quæque
sine pudore debemus, cùm in omnibus naturæ nu-
men, & honestum pulchrumque insit ingenium.
Quippe cùm naturæ operibus iunctum illud præ-
cipue sit, vbi nihil temerè viceque fortuitâ com-
mittatur, sed alicuius gratiâ omnia agantur: finis
autem cuius gratiâ quicquam vel constet, vel con-
ditum est, boni honestique obtinet rationem. *Sic
illo verè natura genius.*

ORPHEVS

EVCHARISTICVS

PRIMVM EMBLEMA.

TOTIVS OPERIS IDEA
 ORPHEVS ILLVSTRIORES NATVRÆ
 PARTES LYRÆ MODVLIS PELLICENS.

O Rpheus ut primum vocales pollice nervos
 Impulit, & dulces edidit ore sonos:

Sidereï hæserunt abruptis motibus orbes,
Et solitum attenti deposuere melos.
Confluxere simul fidibus plectra canoris
Astra, planetarum concomitante choro.
Sol stetit harmonia mirâ dulcedine fixus,
Nec iubar efflantes acceleravit equos.
Adfuit & Phœbe roseo suffusa rubore;
Ni pudor obstarèt, basia mille daret.
Adfuit & variis distincta coloribus iris,
Inflexoque arcu Vatis in ora ruit.
Interclusa nigris siluere tonitrua nimbis,
Mugitusque lyra continuere modis.
Nubila nectareos distillauere liquores,
Perfudit zephyrus rore liquente comam.
Iurarunt elementa fidem, ventique frementes
Ad plectri modulos composuere minas.
Lenior erupit Siculis fornacibus ignis,
Præruptis cecidit mitior unda iugis.
Muta procellosos sedarunt æquora fluctus;
Nilus iit tacitis per Catadupa vadis.
Pennatas acies circumuolitare videres,
Alarumque hilares plaudere remigio.
Cum Iouis armigero ludit secura palumbes,
Nec socium accipitrem blanda columba fugit.
Treicium mirata melos philomela sub umbrâ
Conticet, attentus gracculus ora tenet.
Non tigridem formidat ouis, neque dama leonam,
Concordeque lepus vellicat ore canes.
Luxuriant per prata greges, lupus additus agnis
Ad plectri modulos commouet arte pedes.
Exercet panthera feris comitata choreas;
Has odor allectat, sed magis ista chelys.
Fœdera cum placidis sancit serpentibus ibis,
Pacificusque elephas rhinocerotâ fricat.

EMBLEMA IDEALE.

*Nulla leontophoni turbat formido leonem ,
 Nec crocodilaus membra canina timor.
 Arrigit ad cantus aures immixta molossis
 Cerua , lubens gallum clune leena gerit.
 Sibila compefcit murena vipera coniux ,
 Fortius attractus ftrauis amore lyra.
 Cum platanis aurita venit de montibus ilex ,
 Et focias vites vlinus amica trahit.
 Parnaffi celeres defcendunt vertice lauri ,
 Lataque palladias linquit oliua domos.
 Implicia palma contexunt fronde coronam ,
 Orphea perpetuo myrthus honore tegit.
 Confufis falices ramis ftipantur in orbem ,
 Mobile cedrorum conftruit ordo nemus.
 Sylua Sabaeorum pretiofos fundit odores ,
 Incifo vberius cortice thura fluunt.
 Attollunt immane caput de gurgite cete ,
 Mitigat Orphaum monftra marina melos.
 Delphines faluunt , lafcinaque littore iactant
 Corpora , phocarnum grex fpatiatur agris.
 Maturas tellus fegetes profundit , & vnas ,
 Letus odoriferas explicat hortus opes.
 Innumera veniunt Eoo ex littore gemma ,
 Vatis vt affufa luce corufcet apex.
 Quicquid in immenfo caelorum clauditur orbe ,
 Biftonia fequitur fila canora chelys.*

A P O D O S I S.

*Omnia Chrifte trahis crucis exaltatus in aram ,
 Flebilibusque moues faxeae corda modis.
 Tensa fuper lignum fidibus meliora canoris
 Membra , nouum fuperis exhibuere melos.
 Corpus nempe tuum plectro resonantius omnia
 Allicit ; hanc fcruat nobilis ara lyram.*

*Illâ animas rupes, & ferrea pectora mollis,
 Deque lupis blandas efficit agnus oves.
 Non opus est Stimulis, ad centrum sponte feruntur;
 Dulce creaturis huc ab amore trahi.
 Hostie ut in puncto, sic panis in orbe teneris;
 Finis inest puncto, principium orbe later.
 Linea ab orbe fluunt, punctoque quiescere gaudent,
 Punctus & orbis es; hinc cuncta creata trahis.
 Sem centrum repetant, in puncto Numen habebunt;
 Siue petant orbem, Numen in orbe tenent.
 Authorem natura suum quia sentit, adorat;
 Numinis arcani gaudet amore rapi.*

F O N S.

Orpheum Musæ filium mollissimis fidibus rationis etiam expertes feras demulsiſſe, omnes fabuloſi teſtantur Scriptores, omnium fere pictorum colores loquuntur. Quare leo, & aper prope adſunt, Orpheum auſcultant; & ceruus quidem, ac lepus minimè ab impetu leonis reſiliunt, & quibuſcumque in venatione terribilis hæc fera viſa eſt, congregantur ſegnes ac remiſſi, cum ipſo, ut apparet, feriante. Cæterum ne aues quidem inertes videris, non canoras tantùm, quibus ſuaues modulos concinere ſaltibus mos eſt: quin etiam vide clamorſum gracculum, & ſtridulam cornicem, & Iouis aquilam. Hæc quidem qualis eſt alarum librata remigiis, ut ſponte ſuâ defixis oculis Orpheum ſpectat, nec ſe ad proximum lepuſculum prædæ ſcilicet oblita conuertit. Hic porro conſtrictis maxillis (quæ ars eſt Orphei mulcentis) & lupi & agni, promiſcuè attoniti ſaltatorium orbem verſant. Maius porro quidam animoſus Pictor comminiſcitur; nam arbores à radicibus auulſas ad auſcultandum Orpheum ducit,

atque

atque ipsi in orbem sistit. Pinus igitur & cupressus, & alnus & populus, hæ & aliæ quævis arbores confusis ramis tanquam confertis manibus Orpheum circundant, ac certè Theatrum ipsius gratiâ non sine exquisitò quodam artificio circumcludunt. Cerne iam ut aues in ramis confideant, & Orpheus in umbrâ moduletur, ipsi quidem oculus mollitiæ singul atque igneâ solertiâ temperatus, Deoque plenus apparet, mente ad considerationem de natura Deorum semper intentâ. Forte etiamnum aliquid canit, ac supercilium quasi designaret carminum sensum, repente cum ipso mutatur ad motionum conuersiones. At pedum quidem læuus terræ nixus Cytharam sustinet incumbentem femori, dexter verò orditur modulos, pulsans soleâ pauimentum; manuum autem dextrâ plectrum firmiter tenens, extenditur supra fides incumbente digito, & palmâ introrsum nutante ac reflexâ, sinistra rectis ferit digitis fides. Ita Philostratus in Orpheo ex Translatione Caussini l. 11. eloquentiæ, descriptione 16. Nihil addo nisi versus Horatii in arte poëticâ fictionis huius causam complectentes:

Syluestres homines sacer interpretisque Deorum

Cedibus, & victu fædo deterruit Orpheus;

Dictus ob hoc lenire tigres, rapidosque leones.

INTERPRETATIO.

1. **E**X hoc Poëtarum figmento sublimiorem sensum eruit Clemens Alexandrinus initio orationis adhortatoriæ ad Gentes, ubi Christum Orpheo præferens, ait: *Solus quidem certè ex iis qui unquam fuerunt difficillimas feras homines mansuefecit; volucres quidem eos qui ex ipsis sunt leues, serpentes vgre*

E

eos qui deceptores, & leones eos qui sunt animosi, & ad iram concitati; sues autem eos qui sunt voluptati dediti; lupos autem eos qui sunt rapaces: lapides autem & ligna sunt insipientes qui crediderunt lapidibus. Et infra: *Has ergo immanissimas feras, & tales lapides, ipse cœlestis canis in mansuetos homines transformauit: eramus enim, eramus nos quoque aliquando insipientes, inobedientes, errantes, seruientes voluptatibus, & cupiditatibus variis, in malitiâ & inuidiâ degentes, odibiles, nos inuicem odio habentes: quando autem benignitas & humanitas apparuit seruatoris nostri, non ex operibus iustitiæ quæ fecimus nos, sed secundum misericordiam saluos nos fecit.* Nimirum Orpheus feras quidem lyræ modulis cicurauit, at efferatos hominum animos, à quibus discerptus fuit, mitigare non potuit, utpote feris ipsis immaniores: illos vero Iesus mysticus Orpheus cantu suo demulsit, & in umbrâ arboris crucis modulatus, omnia ad seipsum pertraxit. Archimedem aiunt iactare solitum quoduis onus pusillis moueri posse viribus, quin & suæ demonstrationis vi sibi fidentem, si alteram terram cui inniti posset haberet, hanc ad illam suis se machinis attracturum, ut refert Plutarchus in Marcello: verum quod inaniter iactabat hic Mathematicus, & verbo pollicitus, & opere exequutus est Christus: *Cum exaltatus fuero à terra*, inquit, *omnia traham ad meipsum*; Ioa. 12. 32. Vbinam verò magis exaltatus, quàm vel in aram Eucharisticam, vel in arborem crucis, vnde omnia traxit humanitatis suæ chely, cuius rot canoræ fides, quot arteriæ, totque vocales nerui, quot artus & nerui super crucem extenti. Quidni enim humanitatem illam chelym esse dixerim? eo planè sensu quo S. Ambrosius l. 1. de Officiis c. 40. 7. Machabæos à tyranno dif-

cruciatos cytharam septem fidibus instructam appellat : his verbis : *Spectabat lata mater filiorum quot funera , tot trophæa , & morientium vocibus , plusquàm psallentium cantibus delectabatur : pulcherrimam ventris sui cytharam in filiis suis cernens , & pietatis harmoniam omni lyra modulo dulciorem.*

2. Verùm vt olim nonnullus hanc organis musicis appinxerat epigraphem , *non percussa silent.* Ita mirabili Domini humanitatis lyra , eandem possem appingere , *non percussa silet* ; quippe quæ nisi verberibus , clavis & lanceâ pulsata quasi pectine fuisset , nusquam sonum edidisset in cruce mortaliū allectiuum. Vnde & hic cum magno Leone ser. 8. de passione exclamare licet : *O admirabilis potentia crucis ! ô ineffabilis gloria passionis ! in quâ tribunal Domini , & iudicium mundi , & potestas est crucifixi. Traxisti enim omnia ad te , & cum expandisses rota die manus tuas ad populum non credentem tibi , confitenda maiestatis tue sensum totus mundus accepit.* Diuinus itaque fidicen in crucis ymbrâ modulans omnia traxit ad seipsum. Ad eius concentum substituerunt cœlestes orbes ; sol quasi Christo cruci confixus stetit immotus ; deficiente iustitiæ sole luna de conditoris sui erubescens ignomiâ eclipsim passa est ; commixta luxerunt elementa , in lacrymas diffuxere silices , dissilierunt montes , è tumulis rediuiua prodire corpora , denique clauorum cuspidem ipsa quoque insensibilia senserunt ; latro quantumuis arbori suffixus ad nostrum fidicinem non pedibus accurrit , sed affectibus ; palantes discipuli cantus dulcedine reuocati sunt. Petrus audito cantu fleuit amarè ; Centurio dedit gloriam Deo , & crucifixum Dei filium esse protestatus est ; astans multitudo saxei pectoris duri-

tiem pugnis emolliuit ; immo & suos tortores, qui se traxerant ad mortem, membris in cruce extensis, quasi toridem canoris fidibus clauorum pectine percussis attraxit ad vitam. *Vide*, ait Clemens Alex. loco cit. *quantum potuerit nouum canticum, homines ex lapidibus, & homines fecit ex feris: hi autem qui plane erant ut mortui, qui eius, qui verè est vita, non erant participes, postquam cantici solùm fuerunt auditores, renixerunt.*

3. At quemadmodum ad Orpheam non eodem modo creaturæ conuenisse finguntur ; sed reptasse serpentes, iuisse homines, cucurrisse feras, aduolasse volucres, raptas fuisse arbores : ita, inquit Venerabilis Galfridus in allegoriis Tilmanni, *trahit Christus, sed aliter, atque aliter, quem quidam sequuntur reptantes, euntes, currentes, volantes & rapti. Reptat pœnitentia, vadit obedientia, currit libera, & expedita perfectio, volat pia deuotionis affectus, rapitur excessus sacre contemplationis : in ceteris enim nonnulla liberi arbitrii cooperatio, in eiusmodi raptu tota solius gratia operatio est. Reptans Maria Magdalena trahatur dominicis prostrata vestigiis, nec minus erat mirabile intus trahere eam, quàm suscipere foris. Ambulabat communi gressu, sed inuitatus ad cursum tristitiæ præoccupatus est, qui mandata quidem seruauerat à iuuentute suâ, sed consilium perfectionis de relinquendis omnibus non admisit ; currebant alacres & expediti posito gibbo cameli, qui venditis omnibus pretia ante pedes Apostolorum in commune distribuenda ponebant ; volabant Apostoli, dum gaudentes ibant à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati ; raptus est Paulus, & audiuit quæ non licet homini loqui. Ita Galfridus. Vides quàm dispari ratione ad nostrum mysticum Orpheum confluerint*

homines ? nempe licet idem sit fidicen , eadem diuinorum artuum fides super crucis plectrum extentæ , non idem tamen omnibus melos editur : tot distincti sunt moduli , quot diuersæ inspirationes , quibus ad Dei notitiam allecantur.

4. Orphei lyra hoc Poëtæ miraculum affingunt , quod innata ferarum dissidia suo modulamine composuerit , fancitoque pacis fœdere inimicas reconciliarit animantes. Quod elegantibus versibus expressit Claudianus in præfatione l. 2. de raptu Proserp. at quis non videat hoc figmento mirificè adumbratum quod Isayas de Messia prædixit c. 11. 6. *Habitabit lupus cum agno , & pardus cum hœdo accubabit ; vitulus & leo , & ovis simul morabuntur ; vitulus & ursus pascentur , & simul requiescent catuli eorum.* Quam prophetiam Sibylla Erythræa græcis versibus expressit quos refert Lactantius l. 7. Diuin. Instit. c. 24. qui sic latinè reddi possunt : *Tunc lupi cum agnis in montibus versabuntur , herbæque lynces pariter cum hœdis pascentur , ursi cum vitulis simul omnibusque pecoribus , carnivorus leo comedet paleas ad præsepia , cum infantibus dracones orbis dormient.* Nimirum amabilis Iesus discordes nationes quasi feras sibi hostiles humanitatis super lignum extentæ plectro mitigauit , & ad suauem fraternæ charitatis redegit concentum. Quin & angelos homini læsæ Dei maiestatis reo acriter intensos demulsit , & æterni vinculo fræderis constrinxit , si Theophylacto credimus : *Crux* , inquit , *ad conditorem Christum adducit cœlestia , subterranea , terrestria , ab ortu solis usque ad occasum , ut non sint amplius duo creaturarum genera angeli , & filij hominum , quedam in cœlo , quedam in terrâ , quedam prope , quedam longè ; sed ut iam sint una creatura omnium qui*

in Christo renouati sunt. Cui accinit Nazianzenus his versibus:

*Quin etiam expandens sacrali corporis artus
In fines orbis, mortale ex finibus orbis
Collegit genus, atque homines contraxit in vnum,
Et mediis magnæ posuit Deitatis in vlnis,
Expurgans fædas agnino sanguine sordes,
Ac scelus è medio tollens, quod clauserat astra.*

En vt dulcem ex angelo, & homine dissonantibus elicerit harmoniam, ablatâ dissonantiæ causâ, scilicet peccato.

5. Mira quidem Daudicæ virtus citharæ, vt-pote quæ dæmonem à Saûle suo modulamine abigeret; vt habetur l. 1. Reg. c. 16. Nihilominus nunquam à regis animo, magnum illum dæmonem inferni conditorem, dæmonumque parentem (peccatum intelligo) numerofo potuit expellere concentu. At, vt cum Stromatæo loquar loc. cit. *Non talis est meus cantor Christus; sed venit dissoluturus acerbam seruitutem demonum tyrannidem obinensium, ad suauem autem & benignum religionis & pietatis in Deum iugum nos traducens, in cælum rursus euocat eos qui humi abiecti sunt.* Tantò proinde diuinus noster fidicen Psalte regio & peritior & potentior, quantò suo modulamine nequiores spiritum profligauit, infernique tyrannum, hoc est, peccatum carnis suæ plectro procul ab hominibus abegit, illudque suæ victoriæ instrumentum nostris altaribus, ad æternam rei memoriam, appendit.

6. Huc vsque vidimus nostrum Orpheæ mysticum à terrâ in cruentum altare exaltatum, & in arboris umbrâ modulantem, omnia ad seipsum attraxisse: restat vt eundem in incruentum elatum altare, & in sacramentalium umbrâ specie-

rum citharizantem admiremur, canoris humanitatis suæ fidibus homines sibi deuincientem. Fabulantur Poëtæ Orphei lyram tot miraculorum operaticem inter sidera relatam fuisse, & à singulis Musis, quarum laudes vates ille eximius cecinerat, nouem stellis insignitam. Quàm quidem constellationem ita graphicè describit Manilius l. i. Astronom. his versibus:

*Et lyra deductis in cælum cornibus inter
Sidera conspicitur, quâ quondam ceperat Orpheus
Omne quod attigerat cantu, manesque per ipsos
Fecit iter, domuitque infernas carmine leges.
Huic celestis honos, similisque potentia cause
Tunc syluas, & saxa trahens, nunc sidera ducit,
Et rapit immensum mundi reuolubilis orbem.*

Fictitia quidem istius lyræ inter astra relatio: constat enim eam in templo, ad perpetuum Orphei monumentum, suspensam fuisse. Verùm sacra Christi humanitas passionis insignita cicatricibus lyra est, quâ creaturas omnes ad se pertraxit: hanc autem tum in astris, tum in aris ipse collocauit; in astris quidem, ut è paternæ solio dexteræ suos per totum empyrei ambitum splendores spargeret, & in omnes beatorum acies diuinum iubar ad gloriæ incrementum eiacularetur. Quippe nouem stellis illustris, puta quatuor accidentalis gloriæ doribus, & quinque splendidis manuum, pedum ac lateris cicatricibus, triumphantem aulam incomprehensibili fulgore collustrat. In aris verò eamdem reposuit, nostrisque voluit asseruari in sacrariis, in suæ passionis memoriam, vnde per specierum nebulas, erumpentes, è plagis hiantibus, gratiæ & gloriæ inchoatæ radios vibraret, & militantem Ecclesiam illuminaret.

7. Iuxta Manilium lyra deductis in cœlum cornibus inter sidera conspicitur : etenim reuera huic instrumento musico quædam constat inesse cornua : ita & mystica Christi lyra cornua quædam ostentat, sed cornua copię, cornua fortitudinis, & inuictę virtutis : *Cornua in manibus eius*, canit Habacuc c. 3. 4. *ibi abscondita est fortitudo eius. Operuit cœlos gloria eius*, en lyra inter stellas relata, en Domini humanitas in cœli vertice residens, & hinc in omnes cœlites ineffabile glorię lumen decuriens. *Et laudis eius plena est terra*, en eadem lyra nostris appensa altaribus, militantis Ecclesię in eius laudes effusę templum secretâ luce perfundens, & instar aurorę roseis radiis felicitatis æternę meridiem præcurrens ; propterea subdit propheta : *Splendor eius ut lux erit, cornua in manibus eius*, idest in præpotentis Dei filij manibus emicat humanitas assumpta, tribus crucis affixa cornibus, tricornemque poinde citharam exprimens, quâ attingit à fine vsque ad finem fortiter, & allectat omnia suauiter. *Ibi abscondita est fortitudo eius*, i. in his cornibus sita est incarnati Verbi virtus & potestas præcipua. Quid enim illius humanitatis, aut ligno affixę, aut in Sacramento absconditę viribus oblectari queat ? quis mortalium vel collibus immobilior ad eius modulos non incuruetur, & istis cornibus non facile pertrahatur ? quibus, vt vtar verbis Iulij Firmici l. de mysteriis & erroribus profanarum religionum c. 21. *Omnia & sublenantur pariter, & continentur, & hominum vita bene nitiur*. In his igitur mysticę citharę cornibus abscondita est fortitudo eius, vel vt legunt Septuaginta, posuit dilectionem robustam fortitudinis suę ; quoniam amor ille quo prior dilexit nos, quasi fortis ma-

china, mortales ad ipsum redamandum adegit. Cornu fortitudinis exemit in Caluariâ, cornu dilectionis in Eucharistiâ, vtroque cornua copiarum, quia pretiosum sanguinem vtroque ad extremam usque guttulam copiose profudit. Subdit Prophetâ: *Ante faciem eius ibit mors, & egredietur diabolus ante pedes eius.* Non sustinet diabolus huius citharæ modulos, psallente nostro Dauide nefarius aufugit spiritus; egreditur ante pedes eius, quia priusquam nostris in cordibus, in sacrâ synaxi recipiatur Dominus, iam virtute Sacramenti poenitentiae, & mors peccati & diabolus inde sese proriuere, praesentem venturi numinis reueriti maiestatem. Tandem concludit Habacuc: *Scietis & mensus est terram; aspexit & dissoluit gentes, & contriti sunt montes saeculi: incuruati sunt colles mundi ab itineribus aeternitatis eius.* Quid ad rem nostram magis appositum? ecce enim ut suae crucis cornibus, tribus manuum pedumque clavis, tribus mystica citharæ angulis, instar modulantis Orphei, terram omnem, montes, saxa, collesque suum ad melos incuruatos dulci violentiâ pertraxit; idque ab itineribus aeternitatis eius. Quanam illa aeternitatis itinera? duo praecipue, Caluaria & Eucharistia; crux enim & Christo, & nobis strauit iter ad aeternitatem; Eiusdem verò corpus gloriosum viam nobis aperit ad beatam immortalitatem, cuius ex Tridentino pignus est. Itaque per hæc aeternitatis itinera, nationes omnes ad nostrum Orphea aduolarunt, raptæ chelys ipsius dulcedine. *An non, ait S. Bernardus ser. 10. in ps. Qui habitat, Humiliatos iam cernere est colles mundi; dum sublimes quisque atque potentes deuotâ subiectione, inclinantur ad Dominum, & eius vestigia adorant? nunquid non incur-*

uantur, cum ab ipsâ suâ perniciosâ celsitudine vanitatis, & crudelitatis, ad humiles semitas conuertuntur misericordia & veritatis? Nec minus eleganter Augustinus l. 18. de Ciuit. c. 32. qui Septuaginta sequutus versionem, sic præmissum Prophetæ locum expendit: Stetis & terra commota est; quid est, nisi quod stetit ad subueniendum, & terra commota est ad credendum? respexit & tabuerunt gentes, hoc est misertus est, & fecit populos pœnitentes: contriti sunt montes violentiâ, hoc est vim facientibus miraculis, elatorum contrita est superbia; defluxerunt colles aternales, hoc est, humiliati sunt ad tempus, ut erigerentur in aeternum.

8. De Orphei lyrâ supra cecinit Manilius, eam olim in terris auritas syluas, & saxa pertraxisse, nunc verò in cœlo cæteras inter constellationes coruscantem sidera ducere:

Tunc syluas, & saxa trahens, modo sidera ducit.

Filij Dei flexanima chelys, quondam silices præ nimio dolore dissilientes, & saxis duriora Iudæorum sibi insultantium corda, in caluariâ pertraxit; nunc in altaribus sidera pertrahit, idest, angelos ex empyrei vertice in templa ad sui venerationem euocat, fideles allicit ad mysteriorum participationem, piæque mentes sanctarum modulis inspirationum irretit, denique cœlestia simul, & terrena in vnum concinnat concentum; quodque magis admirare, Christianos harmoniæ dulcèdine plectos, excellentes efficit citharædos citharizantes in citharis suis, hoc est, collaudantes Deum ore, & opere, linguâ & dextrâ, voce & plectro; ita vt non sola vox sonet, sed & manus consonet, verbisque facta concordent. Et verò quidni arte citharisticâ excellerent, quos ipsemet Iesus citharædorum coryphæus edocet, monetque vt cru-

cem suam ferendo , de propriis membris , quasi totidem canoris fidibus super lignum extentis vocalem componant citharam , quæ tantò numerosiore diuinis auribus edat harmoniam , quantò magis eorum artus & nerui super crucem fuerint extensi. Verùm vt suauiores edant modulos , Christi lyram ab aris pendulam , sacram videlicet eius carnem frequenter accipiant , & quoties sese effertis abripi motibus senserint , adaptatas huius lyrae fides , viuæ fidei , sinceræque deuotionis pollice pulsent , vt animus indignans modulamine mitigetur. Scribit Pindarus Iouis ferocientem aquilam , vbi Apollineæ lyra sonos audiuit , prædæ , & fulminis oblitam , in placidum soporem confestim immersam fuisse : quin & fulmen ipsum cantus dulcedine temperatum , concidente paulatim flammæ ardore , elanguisse. Quid igitur mirum , si diuinæ huiusce lyrae placari possimus modulis , si quando indignatione commoueamur ? quin mirum si arreptum iamque libratum in proximos iniquæ ultionis fulmen languidum abiiciamus ? Appositè Philo libro quòd Deus sit immutabilis : Si quis , inquit , lyra in modum animam musicâ arte coaptatam , non sonis acutis & grauibus , sed rerum inter se contrariarum scientia , & meliorum ex his delectu , neque intendat plus æquo , neque remittat , emollitâ virtutum , rerumque suapte naturâ honestarum harmoniâ , conseruans eam in eodem temperamento concinnè pulsandi psallendique ; id si quis pulchrè temperauerit , efficiet symphoniam longè optimam , quæ non in sonora vocis fractos tonos desinit , sed in laudata vite officia. Vtinam diuinis auribus huiusmodi edamus symphoniam temperatis omnibus affectibus animi ; quod quidem faciliiori negotio præstabi-

mus si nostris pendulam ex Aris dominicæ humanitatis lyram deuotionis pectine feriamus ; quandoquidem , *non percussa silet*. Illa nos incredibili latitiâ perfundet , animi morus mitigabit , & ad Dei absconditi pedes suauiter attrahet operæ maiestatis adoratores , apertæ charitatis admiratores , in illustriorum mundi creaturarum comitatu , quæ suum ad conditorem , *ultra veniunt* , quæ amore *trabantur*.

H V M A N A S A C R A.

SECUNDVM EMBLEMA.

AGNVS SPICIS TRITICEIS, FRVCTIFERISQ;
PALMITIBVS AD ARAM, A DIVINO AMORE
REVINCTVS.

HEV quam debilibus constringitur hostia vinclis!
Erro, nihil prestat debile fortis amor.

Palmitibus, spicisque Dei suprema ligatur
Maieſtas; ô qua vincula! qualis amans!
Ecce reuincitur ſacris altaribus Agnus,
Nec libertatem grata catena rapit.
Aras. Sponte colit, Sponte eſt captiuus amoris;
Ambit amans nexus, quos fabricauit amor.
Quod mirere magis, licet ignibus ardeat intus,
Depaſcantque auida membra tenella faces,
Aptaque materies ignis ſit palmes, & arens
Spica, tamen flammis inniolata manet.
Quis puet intactis cohibere incendia ſpicis,
Palmitique ardentes poſſe tenere rogos?
Hec amor inuenit miracula, quemque polorum
Haud immenſa capit machina, cepit amor.
En adducta manu victoris amoris ad aram
Victima, lata mei ruruſus amore mori.
Nexibus his utinam diuinis vinciar aris,
Et Domini manicis, compedibusque premar!
Spica mihi palmâ eſt pretioſior, vnaque lauro,
Que mihi dant Chriſti carne, cruore frui.

FONS EMBLEMATIS.

Vides hîc diuinum Amorem, agnum niue candidiorem, ſpiceis, pampineisque vinculis ad aram alligantem. Erutum eſt ex Scripturâ, Conciliis, ac Theologis hoc ſymbolum. Ex Scripturâ quidem, quia Ioan. 1. Chriſtus appellatur. *Agnus Dei qui tollit peccata mundi.* Et c. 13. præcipuus Eucharistiici operis artifex, non alius quàm amor diuinus memoratur: *Cùm dilexiſſet ſuos*, inquit Ieſu amaſius, *in finem dilexit eos*, ideſt, in Eucharistiæ institutione iuxta erga nos infinitæ dilectionis exhibuit argumentum, & ad extremum uſque limitem amor eius peruenit, ultra deinceps progredi

impotens. Amor igitur agnum innocentem ad altare reuinxit. At quibus vinculis? spiceis, & pampineis, siue panis, & vini speciebus, quibus quasi quibusdam compedibus intricatur, ne transactâ consecratione ab aris aufugiat, quodd à Concilio Tridentino definitum est sess. 13. Can. 4. *Si quis dixerit, peractâ consecratione, in admirabili Eucharistia Sacramento non esse corpus, & sanguinem Christi, sed tantum in usu dum sumitur, non autem ante, vel post; & in hostiis seu particulis consecratis qua post communionem reſeruantur, vel superſunt, non remanere verum Christi corpus, anathema ſit.* Accedit communis doctrina Theologorum afferentium tandiu sub speciebus Christi corpus perseuerare, quandiu manent integræ, & incorruptæ; cum enim sub iis loco panis substantiæ succedat, tandiu sub accidentibus illud remanere necessum est, quandiu substantia panis, si adesset, immaneret: hæc autem haud dubiè tandiu maneret, quandiu species integræ perseuerarent. Vnde meritò inferunt corpus Domini, panisque species à se inuicem pendere, tum vt eo modo existant, tum vt gratiam animæ nutritiuam significant, & producant. Species quidem à domino pendere corpore, vt sine vllius fulcro substantiæ singulariter existant, gratiæque productionem attingant; quandoquidem nec à Deo ita conseruarentur, nec gratiam producerent, nisi adorabilem carnem præcipuum mentis alimentum suo ambitu complecterentur: Corpus verò vicissim à speciebus dependere, vt modo Sacramentali existat, id enim habet ratione specierum, quibus corruptis illicò sub iis esse desinit; quin etiam ab iisdem pendere, vt nutritientalem gratiam significet & producat in ratione Sacramenti, siue signi sensibilis:

quippe nisi specierum beneficio in hoc mysterio non sentitur. En purissimi Emblematis fontes, in quos prius Christum ad aram sisto, quam illustriores mundi creaturas, vt spontaneas occultæ maiestatis adoratrices adducam.

INTERPRETATIO.

1. **I**Næstimabilis margarita libertas, eoque pretiosior, quò rarior; non illa regum diademata illuminat, nec hætenus suis eam opibus acquirere profani principes, illustria Ambitionis mancipia, & purpurei superbientis fortunæ captiui. An ignoras, inquiebat filio regiâ dignitate insolescenti rex Antigonus, regnum nostrum splendidam esse seruitutem? cui si accedat grauior vitiorum seruitus; quis eum regnare æstimet, qui tot titulis seruus est, qui tot agnoscit sceptrâ, quot scelera, tot oneratur compedibus, quot criminibus, totque tyrannis famulatur, quot vitiis? Pulchrè S. Augustinus l. 4. de Ciuit. c. 3. *Malus, inquit, etiamsi regnet, seruus est, nec vnius hominis, sed quod est grauius, tot dominorum, quot vitiorum.* Quam porro libertatem sperent subditi, vbi seruiunt Domini? alij igitur aureis, alij ferreis catenis onerantur, pro variâ cuiusque sorte, vincti tamen omnes specioso torquentur supplicio. Enimverò cum omnis seruitus misera sit, nulla videtur infelicior, quàm voluntaria, quæ non tam teneat, quàm teneatur: stultum est enim compedes suas, vel aureas adamare, & ipsa vinculorum ambitio, vel amentis est, vel amantis, vel vtriusque.

2. Quæ cum ita sint, quis non stupeat ad primum huius tabellæ conspectum? quis non miretur Dominum Iesum sub agni specie voluntariâ seruitute captiuum, victimam spiccis, pampineisque nexibus ad

ad aram repunctam, demum de Deo ultro seruiente triumphantem amorem? si dominantium Dominum seruilis premit necessitas, vbinam libertas? qua fronte iugum excutiet seruulus qui Dominum adoratur in compedibus? Proh quanta in molli spicâ durities, & in fragili palmitē firmitas! vt vinciant inuincibilem, subijciant omnipotentem, coerceant immensum, captiuēque vnicum captiuorum omnium redemptorem. Quis enim neget eum esse captiuum quem nimia erga homines charitas in sacrariorum ergastula compegit? an ille liber, qui sacerdotis voci obtemperat, qui ad illius nutum mouetur, qui modò subeat carceres, modò visitet infirmos, modò percurrat vrbium vicos, modò peccatorum ora subintret ac pectora, prout impellitur, atque agitur sacerdotis imperio? an eius seruitus dubia est, qui sponte tales nexus, catenasque patitur? Si vocatur ad custodiam, parendum; si postulatur ad aras, veniendum, si soluantur Sacramentalium specierum compedes, abeundum; Nimirum Agnus est iuxta Isidorum, ab agnoscendo dictus, quod matris vocem, inter promiscuos totius gregis numerosi balatus, agnoscat; sic & Christus vocem sacrificantis agnoscit, eidem obedit, & vbi verba consecratoria prolata sunt, in arâ consistit.

3. Dura sanè peccati seruitus, à quâ non potuit eximi homo reus, nisi seruiret homo Deus. Descendit è paternæ solio claritatis in nostræ carnis ergastulum liber Dominus, vt seruos redimeret, satisfecit ad summos iuris apices, redemptionis nostræ pretium persoluit, delictorum soluit vincula, demum hostis humani magnificus triumphator captiuam secum abduxit captiuitatem amabili seruitute liberam. Verùm nescio quo fato contigit

ut in nostræ assertionione libertatis, captiuorum redemptor redemptorum fieret captiuus, quasi illos è doloris vinculis eximere non posset, nisi seipsum amoris nexibus intricaret. Equidem amor Græcis ἔρως ἀπὸ τῆς ἔρπει, idest, ànectendo dicitur, quod amantes strictissimè connectat. Vnde S. P. Augustinus: *Quid est amor, inquit, nisi quedam vita dno aliqua copulans, & quod scilicet amat, & quod amatur.* Tarquinius Superbus, si Eusebio Cæsariensi in suo Chronico credimus, excogitauit manicas, & compedes quibus torqueretur reus; Inuenit damonis furor delictorum vincula, quibus excrucietur animus, commentus est numinis amor pretiosas catenas, quibus dum extricatur seruulus, intricaretur Dominus. At quam redemptrices istæ catenæ, nisi species Eucharisticæ, quibus onustus liberator, ruptis scelerum nostrorum funibus suâ nos captiuitate afficeret in libertatem? quod enim incruenti virtute sacrificij nostrorum soluantur vincula delictorum, & docent vulgò Theologi, & eleganti illustrat similitudine S. Chrysost. ho. 21. in Acta Apost. *Vide, inquit, annuntiatur tunc Sacramentum horrendum quod pro mundo dedit seipsum Deus, cum illo miraculo tempestiue memor est ille eorum qui peccarunt.* Sicut enim quando regum trophæa statuuntur, tunc celebrantur quidem quicunque victoriæ socij fuerunt; dimittuntur autem qui sunt in vinculis per illud tempus; ubi autem transierit hoc tempus, qui nihil assequutus est, nihil obtinet: ita sanè & hic trophæorum, & celebranda victoriæ tempus est. *Quoties enim, inquit, manducabitis panem hunc, mortem Domini annuntiate.*

4. Fœcunda sunt ista Saluatoris mei vincula, forte quod è triticeis spicis, fructiferisque Palmitibus contexta, quibus nihil fœcundius. Sed quid aliud

pariant, quàm noua vincula, tum ea quibus viatores Eucharistiæ cultui mancipantur, tum inextricabiles beatæ illius necessitatis nodos, quibus comprehensores ad clarè visæ diuinitatis dilectionem adiguntur? Felix seruitus, & amabilis captiuitas! quàm alacriter vestros nexus exosculor! me me, o Amor fortissime, tuæ candidatum seruitutis simul cum agnò constringe; quid moraris? famulum cum Domino iisdem liga vinculis. Aræ captiuitatem cuilibet præfero libertati. Funes isti cadent mihi in præclaris, etenim hæreditas præclara est mihi. Dirupisti, Domine, tuis vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis, agnum vtique sacramentalibus speciebus tuas ad aras alligatum. Cæterum liceat mihi mysticis quibus Agnus innocens ab amore constringitur, vinculis auream subnectere Chrysostomi de Pauli catenis sententiam. Hom. 8. in Ep. ad Ephes. *Si quis in Dominum insanit, & eius amore uritur, nouit vim vinculorum. Si quis mihi daret totum celum, aut illam catenam, ego illam præferrem. Si quis me apud superos collocaret cum Angelis, aut cum Christo ad aram reuincto, eligerem vincula; si quis me faceret vnum ex potestatibus quæ sint circa celos, aut circa thronos, aut talem vinctum, potius optarem talis esse vinctus. Nihil est illâ catenâ beatius, nihilque Sacramentalium Specierum compedibus gloriosius quibus Dominus ab amore constringitur. Quis hoc fecit, inquit S. Bernard. tract. de charitate c. 8. amor dignitatis nescius, dignatione diues, affectu potens, suasu efficax. Quid violentius? triumphat de Deo amor, ut sciamus amoris fuisse quòd plenitudo effusa est, quòd altitudo adæquata est, quòd singularitas associata est, addo, quòd diuinitas altaribus alligata est, etenim, non vincla tenerent, ni vinciret amor.*

TERTIVM EMBLEMA.
 ECCLESIA
 GENVENSIS
 AGNVM PASCHALEM SMARAGDINA
 GERENS IN PAROPSIDE.

CERNIS ut in rutilâ viridi splendore smaragdo
 Agnum Paschalem Virgo venusta geris.

*Scilicet has Genuensis opes Ecclesia seruat;
 Cui pro thesauro est unica gemma satis.
 Hac voluit Dominus celebrare paropside Pascha,
 Quod venere intacto pura smaragdus amet.
 Integra ut illast signum est illustre pudoris;
 Sic in frustra abiens corpora spurca fugit.*

A P O D O S I S.

*Si nitidum vas Agnus amat, gemmâque teneri
 Virgine diuini corporis umbra petit.
 Quam puros res ipsa sinus, quam munda requireret
 Pectora virgineo flore decora caro!
 Immortali inbians agno? de corde smaragdum
 Confice; vas castum victima casta, caput.
 Quo magis Paschali celestis prenitet agnus,
 Hanc quoque vase caput splendidiore decet.*

Idem aliis versibus.

*Vides ut agnus vase smaragdino
 Gestit teneri, nempte smaragdinam
 Cordis requirit puritatem,
 Et Venoris famiem execratur.
 Hostis nefanda gemma libidinis
 Labenter ornat virgineas manus:
 Tactusque abhorrens impudicos,
 Fracta fugit digitorum solacem.*

A P O D O S I S.

*Illatus agnus vase smaragdino
 Mysterium ingens signat Apostolis:
 Docetque qualis gloriosam
 Mundities deceat synaxim.
 Celestis hortis fragrat odoribus,
 Pasce ambit inter lilia virginum;*

F ij

Grauemque ab altari tremenda

Luxuria remoues mephitim.

*Si talis umbra, qualis erit rei,**

Viuenti & Agno debita puritas,

Cum Carne Christi virginali

spurca venus minimè coheret.

FONS EMBLEMATIS.

SMaragdinam Paropsidem inestimabilis pretij, in quâ Christus Dominus agnum Paschalem cum discipulis in postremâ cenâ comedissee creditur, summâ religione Genuensis asseruat Ecclesia, quam & diebus solemnioribus ingenti cum apparatu confluenti populo solet ostendere, prout à fide dignis viris oculatis testibus didici, vt Institutionis Eucharistiæ refricet memoriam, & maiorem fidelibus inspiraret erga sanctissimum Sacramentum reuerentiam, & amorem. Nec vacat mysterio Seruatorem moriturum ad postremum Pascha celebrandum, quod ardenti desiderio desiderauerat, catinum smaragdinum selegisse, in quo agnum Paschalem illustriorem Eucharistiæ figuram cum Apostolis manducaret: quippe conuenit inter omnes smaragdum rerum venerearum, obscœnæque libidinis prorsus impatientem esse, vt etiam Albertus magnus asseuerare non dubitarit, cuidam Regi Hungariæ cum vxore, primâ nuptiarum nocte, rem habenti, smaragdum quam annulo gerebat in tres diuisam fuisse partes. Proinde *palam creditum esse comperio*, inquit, Franciscus Rucius l. 2. de gemmis c. 4. *ad castitatem non mediocrem hunc lapillum habere proprietatem*. Scribitque Pierius l. 41. c. 40. propterea Astronomos smaragdum Veneri cœlesti dedicasse,

& ad impetrandum eius numinis afflatum perquam idoneam esse profiteri. Nihil autem cœlitus, subdit ibidem, non vndecunque purum, honestum & candidum mortalium animis, si Platoni, & veritati credimus, inspiratur. Hinc patet Emblematis Epigraphe: *quanta rei, si tanta figura mundities.*

INTERPRETATIO.

1. **V**Nde potius ordiar, quàm ab eximio S. Petri Damiani testimonio l. i. Epist. 6. *Si Redemptor noster, inquit, tantopere dilexit floridi pudoris integritatem, ut non modò de virgineo utero nasceretur, sed etiam à nutrita virgine tractaretur; hoc cum adhuc puerulus vagiret in cunis: à quibus nunc, obsecro, tractari vult corpus suum, cum iam immensus regnat in Cælis? Si mundis attingi manibus volebat in præsepio positus; quantam corpori suo nunc vult adesse munditiam, iam in paterne maiestatis gloria sublimatus? Liceat eodem mihi modo argumentari: Si Paschalis agnus Smaragdina Paropside pretiosissimâ cuiusvis immunditiæ impatiente in Domini morituri mensam illatus est, quantumvis umbra dumtaxat, & figura foret Eucharistiæ, mox subsequutura sanctissimi Sacramenti institutione penitus abolenda: quanto magis Agnum Dei sine maculâ mundi sordes emaculantem pectore Smaragdinæ puritatis amulo, & ab omni Veneris contagione secreto suscipere conuenit, maximè iam in cælis gloriosum, & in cælesti solymâ, cuius ipse lucerna est, ineffabili claritate circumfusus.*

2. Enimverò si regales in mensas cibi nonnisi aureis inferuntur catinis, & pro dapum excellentiâ, Paropsidum crescit nitor & mundities; quis, ut par est, sui pectoris catinum emundat Sacro-

sanctæ Christi humanitati capiendæ destinatum, qua, si diuinitatem excipias, quæ etiam in hoc epulo sumitur, nulla calitibus lautior esca proponitur. Præuiam hanc animæ corporisque munditiem satis superque fidelibus inculcat summus ille calicum aureorum nitor, ut obseruauit S. Chrysostomus hom. 3. in ep. ad Ephesios: *an non vides, inquit, vasa abluta a teo nitida & splendida? his longe mundiores nobis oportet esse animas, his sanctiores, & splendidiore, quare? quoniam illa propter nos sunt talia.* Quasi aureum istud os ita cum Aristotele philosopharetur: propter quod vnumquodque tale, & illud magis tale; at propter animas altaris vasa mundantur, ergo decet animas longè iis esse mundiores. Quin & corda nostra in Eucharistiæ gratiam penitentia lauacro emaculantur; eò igitur nitidiora fieri congruit, quod purior est Domini caro, & defæcator eius sanguis. Quemadmodum enim ille sacerdos iute extremo afficeretur supplicio, viuusque combureretur, qui detestabili sacrilegio pretiosum Christi sanguinem in graueolentem matulam infunderet; ita qui sordido pectore venereâ sanie purulento corpus adorabile suscipit, æternæ gehennæ cruciatus procul dubio promeretur.

3. Propterea clamat Isaias c. 52. mundamini qui fertis vasa Domini, quænam illa vasa Domini? Num manus adorandæ hostiæ sanctificata contactu patenæ aureæ sacratiores? Num sacerdotis os toties diuino cruore impurpuratum, aureo calice sanctius? Num eiusdem pectus de Deo saginatum Augusto sacrario nitidius? Hæc itaque sunt propriæ vasa Domini, non mortua sed viua, Deique cruore quasi fragranti balsamo toties inuncta &

consecrata, quæ sacerdotes accuratissimè mundare debeant, vt summæ obsonij munditiei vasorum nitor vtcumque correspondeat. Hinc eos S. P. Augustinus l. de singularitate clericorum ijs hortatur verbis: *Considerate quale sit diuinis Sacramentis insistere; altari vacare debent, qui de altari viuunt, & talis conuenit cura sinceritatis Sacramentis, qualia sunt Sacramenta ipsa, quibus exhibent officia seruitutis, ne contra Deum offendant ipsa quæ tractant.* Quo quidem sermone planè fulgureo minus terrificum existimo tonitruum mugitum: quippe si talis conuenit cura sinceritatis sacerdotibus, qualia sunt ipsa Sacramenta; quæ sanctitas animæ, quæ cordis innocentia, quæ pectoris, orisque puritas ijs sufficiat, quibus ex suo munere competit ingredi sancta sanctorum, Christum omnis gratiæ fontem tangere, osculari, manducare? *quanta rei, si tanta figura mundities.*

EMBLEMA QVARTVM.
ADAMI, ET EVÆ
NVDITAS ARIETIS PELLE AB
IPSO CREATORE OPERTA.

PROtoparens miserande, quid hac nudatus in umbrâ
Iustitia amissâ veste; pauore tremis?

*Num pudet auulsis solùm velasse pudenda
 Frondibus? ad Dominum confuge, veste teget.
 Iam mactatis oues, pellesque à corpore vultis;
 His gelidos artus induet exuuis.
 Quid trepidas? accede dolens de crimine, parces;
 Lapsus es? extolle; nudus es? ipse teget.
 Insontem mulctare nefas, ut conscius inde
 Vuat; ouis moritur, pelle potitur Adam.
 Nemoriatur homo, Christus morietur, eamque
 De lacera carnis vestiet exuuiis.
 Mitis ouis cecidit dextrâ mactata Tonantis,
 Aptâ trementis Adâ pellere pelle gelu.
 Golgotha in excelsâ cadet Agnus postmodo rupe,
 Qui scelerum frigus carne calente fuget.
 Num mortale gelu est, quod nec demitiget agnus,
 Qui tegit immensas pectore, pelle faces?*

FONS EMBLEMATIS.

QVaritur cuius animantis essent pellēs, quibus Deus tunicam pelliceam Adâ lapsō, & peccatori fecit? sancta Hildegardis in Epistolâ ad Prælatos Moguntinenses, cū per illos diuinis fuisset interdicta, asserit fuisse ouis. Sic enim scribit: *Ovis præ aliis animalibus patiens, humilis, mansueta, & munda existit; unde etiam Deus pelliceas tunicas primis parentibus per inobedientiam à claritate quâ vestiti erant denudatis, pelles scilicet ouium pro veste tribuens, significationes ouis calliditati antiqui serpentis opposuit, & tali veste eos obtexit, ne nudi paradisum exirent. Ipse enim æternus Deus qui in scientiâ suâ æternaliter habuit tunicam, idest, humanitatem filij sui, ad cuius imaginem hominem fecit, quemadmodum Moyses ipsum ad imaginem Dei creatum esse testatur, hominem deceptum vocauit, & tali veste induit; in hoc*

ostendens Verbum, scilicet unicum filium suum sibi coeternum, ad requirendum & liberandum hominem, ex virginē naturā humanitate induendum; ut in significatione ouis, patiens, mansuetus, humilis existeret, & absque omni maculā ullius contagij mundus. Ioannes enim Baptista, & ceteri Prophetae idem in Spiritu sancto intelligentes cum nomine agni & ouis sapissimè appellant: ipse namque est immaculatus agnus. Ita sancta Hildegardis premens hunc locum Genesis 3. 21. Fecit quoque Deus Ade, & uxori eius tunicas pelliceas.

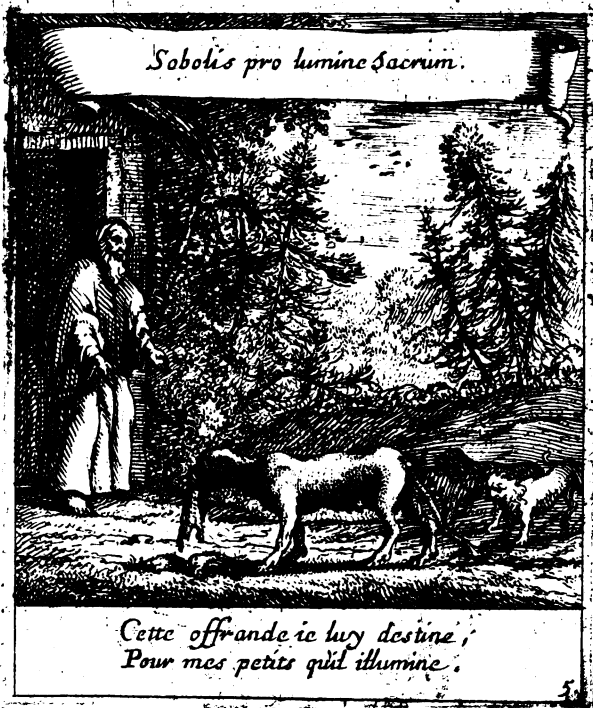
INTERPRETATIO.

1. **N**on absque mysterio Deus protoparentes originalis innocentiae stolā spoliatus, ouinis pelibus induit, ut eorum posteris innueret, ignominiosam animae nuditatem non aliter, quam Agni diuini semel cruentè in cruce, pluries in altari incruentè mactati exuuiis contegi posse; cuius corpus pretiosa vestis est, ad sponsae venustiore ornatum. *Vestis*, ut obseruat S. P. Aug. ser. 15. de verbis Apost. *aliunde accipitur, non cum capillis nascitur: pecora, non homo, de suo vestiuntur.* Si de suo vestem iustitiae non habet homo, à quo illam accipiet, nisi à Deo qui factus est homo, ut nudum hominem vestiret in cruce nudus homo? A quo nisi ab illo Agno mitissimo, cui flagellis excoriari placuit, ut propriis nos indueret exuviis? ubi autem nos aptius induat, quàm in Eucharistico epulo, ubi suos conuictores nuptiali propriae humanitatis stolā contegit & exornat? *bona siquidem est stola caro Christi*, inquit, eleganter S. Ambros. lib. de Benedict. Patriarch. c. 4. *quae omnium peccata operuit, omnium delicta suscepit, omnium errores texit; bona stola quae vniuersos induit veste iucunditatis.*

2. Quicumque igitur huius agni carne saginatur, pretiosâ melote operitur, quam Eliæ pallio iure præfert S. Chrysost. hom. 2. ad pop. Antioch. ubi Dominum huic assimilans Prophetæ, qui curru igneo raptus in cælum, melotem qua tegebarur, Elizæo pro maximâ hæreditate reliquit, probat omnes sacris mysterijs imbutos longe excellentiorum vestem recipere: *Elias enim, ait, melotem discipulo reliquit; filius autem Dei ascendens suam nobis carnem dimisit: sed Elias quidem exuius; Christus autem & nobis reliquit, & ipsam habens ascendit.* Quo testimonio nihil ad rem nostram opportunius, cum Agni Eucharistici carnem, meloti, hoc est, lanatæ ouis pelli compareret: *μῆλον* enim Græcè, latine ouis dicitur, ac proinde quisquis adorabili carne vescitur, inestimabili melote tunc adornatur, quasi rursumagnus ille *propriis fontem induat insons exuiis.*

EMBLEMA QVINTVM.
LEÆNA SANCTO
MACARIO
CATVLORVM ILLVMINATORI AGNI
PELLEM OFFERENS.

Q Vis pudor ingratis! feruatem gratia tangit,
Condignamque refert grata leana vicem.

*Affuso cæca soboli pro lumine grates
 Soluit, & agninas consecrat exunias.
 Fœta parens agros catulos, & lumine captos
 Macarij supplex iecerat ante pedes.
 Quem genibus flexis, mœstisque rugitibus orans,
 Mouerat ut medicam suppeditaret opem.
 Ille tenebrosa prolis, matrisque misertus
 Annuerat votis, reddideratque diem.
 Officij memor illa viro pellem obtulit agni,
 Dulce Leonina pignus amicitie.*

A P O D O S I S.

*Munus idem in sanctis offert Ecclesia templis,
 Lumen ubi proli reddidit alma Trias.
 Illa leana, cui est sponsus leo, dedicat agnum,
 Lucis enim auctori lucida dona placens.
 Exunias nescit pro luce reponere inanes;
 Splendidius grates integer Agnus aget.*

FONS EMBLEMATIS.

Sanctus Macarius Antonij discipulus lezæ speluncam habuit cellule suæ vicinam: quadam autem die catulos suos cæcos ad illum producit bellua, & ante pedes eius ponit: at ille cum intellexisset pro cæcitate catulorum bestiam supplicare, rogauit Dominum vt eis redderet visum; quo recepto matrem sequentes redeunt ad speluncam. Et post ipsa cum catulis suis regrediens, pelles ouium lanatas plurimas, velut munus pro susceptâ gratiâ ad senem defert, morsu oris enectas, iisque ante fores eius depositis abscedit. Ita Ruffinus l. ii. hist. Eccles. c. 4. Addit Baronius to. 4. Annal. ad annum Christi 372. Melaniam iuniorem inter Romanas matronas nobi-

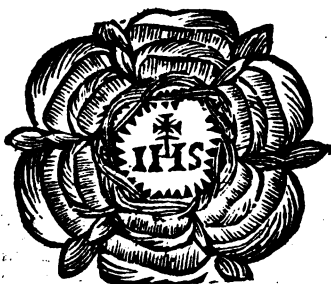
liffimam à sancto Athanasio donatam esse ouinâ pelle, quam dono acceperat à sancto Macario Abbate, oblatâ ipsi à leana in gratiarum actionem pro catulis cæcis ab ipso luci redditus.

INTERPRETATIO.

I. **L**eanâ mater Ecclesia: quidni enim leana dicitur sponsa Leonis de tribu Iuda? catuli cæci, peccatores, quos parens optima factis offert altaribus incruenti virtute sacrificij diuinitus illuminandos; Macarius Leunculorum illuminator, Christus; agnina pellis leoninæ gratitudinis monumentum, agnus Eucharisticus, quem Ecclesia in gratiarum actionem pro filiorum resipiscentiâ per sacerdotes immolat. quòd enim Missæ Sacrificium cæcas mentes illuminet, quatenus ijs gratias excitantes à Deo impetrat, quibus peccati tenebræ dissipantur, & extinctus gratiæ sanctificantis fulgor sensim renascitur, docet Tridentina Synodus sess. 22. vbi asserit hoc sacrificio crimina & peccata etiam ingentia dimitti.

2. Christo igitur Ecclesia quasi leana præ dolore rugiens, filios vti cæcos leunculos in altari sæpius offert, vt per accidentium quibus inuoluitur nebulam illuminatricis gratiæ radios transuibret. Nec frustra; quot enim cæci accesserunt, & videntes recesserunt? Num cæcus leunculus Guillelmus dux Aquitanix, Leonini fautor schismatis? ipse tamen sacrificantis Bernardi precibus, & virtute sacrificij mox illuminatus ante sacratissimam hostiam corruit. At quale tandem Eucharistico, pro filiorum illustratione pia mater offeret? non aliud profecto, quàm agnum Eucharisticum qui & beneficijs impetrandis, & gratijs agendis per

per se sufficiat. Rectè siquidem dixit S. P. Aug. l. i. contra aduers. legis c. 18. *Vnde Deo maiores gratia sunt agende, quam per Christum, quod faciunt fideles in Ecclesia sacrificio?* Non ingrata igitur Ecclesia agnum integrum viuum & immortalem in gratiarum actionem Deo illuminanti immolat *sobolis pro lumine sacrum.*

EMBLEMA SEXTVM.
IOSEPH FRATRIBVS
SVIS TRITICVM SIMVL, ET ILLIVS
PRETIVM LARGIENS.

A Nonam; pretiumque simul largis Ioseph
Fratribus indignis? hoc iubet ultor amor.
Vendere iis nescis quorum liuore fuisti
Venditum, haud ultor, altor at esse cupis.

*Hanc amor exposcit vindictam ex hostibus unam,
Triticum ut inmeritis det, pretiumque simul.*

A P O D O S I S.

*Fru mentum pretiumque simul sic donat egenis
Fratribus, & gratis pane redemptor alis.
Gloria primogena est, non vendere fratribus escas;
Quæ pretium excedunt quodlibet, ecquis emat
Gratia frumenti pretium est, contritio cordis,
Copia virtutum, Christus id omne dedit.
Fru mentum si vellet is venundare, nemo
Solueret, hinc pretium donat, ut illud emanet.
Nec tamen illud emunt, pretium quia venditor offert;
Grates, qui gratis tritico aluntur, agunt
Scilicet hoc pretium est annona nobilis unum,
Reddita pascenti gloria tota Deo.*

FONS EMBLEMATIS.

Ioseph sanctissimus Patriarcha, vt c. 42. Gene-
sis legitur, iussu ministris suis, vt impleant
fratrum suorum saccos tritico, & reponerent pec-
unias singulorum in sacculis suis, datis supraci-
bibus in viam, qui fecerunt ita. At illi portantes
frumenta in alinis suis, profecti sunt, apertoque
vnus sacco, vt daret iumento pabulum in diuerfo-
rio, contemplatus pecuniam in ore sacculi, dixit
fratribus suis: reddita est mihi pecunia, en ha-
betur in sacco. Et obstupefacti, turbatique mu-
tue dixerunt: quidnam est hoc quod fecit nobis
Deus? sic amor vindicat vt cum sancto Chrysologo
loquar ser. de filio prodigo.

I N T E R P R E T A T I O.

- I. S. Sanctus Augustinus ser. 81. de tempore vbi in-
terrogatus est de Ioseph & Christo D. longum Paral-

G ij

lelum instituit , his'concludit verbis : *Ioseph erogauit triticum* , *Christus erogare dignatus est Dei Verbum*. Addo frumentum electorum , quod indignis licet hominibus non solum fratricidij , sed & deicidij reis liberaliter elargitus est , ne fame consumerentur. De quo quidem frumento loquens Osee Propheta , ait : *conuertentur sedentes in umbrâ* , siue vt vertit Chaldeus Paraphrastes , *habitabunt in umbra Christi sui* , *viuent tritico* , siue vt legunt Septuaginta , *inebriabuntur tritico*. Quamuis enim nullus materiali tritico inebriari possit; Eucharistico tamen facile possunt inebriari sub umbrâ Christi quiescentes , quod eidem vinum germinans virgines siue diuinus cruor admisceatur , vt promde saturari nequeant cœlesti tritico , quin vino permixto pariter inebrientur.

2. Mira quidem Ioseph erga fratres charitas enituit , quod eorundem inuidiâ Madianitis venditus , cùm tantum scelus vlcisci posset , non solum ijs ignouit , sed & muneribus cumulauit , conuiuio magnifico excepit , & eorum odium pietatis lacrymis abstersit , quin & sufficientem annonam tritici gratis concessit. Quanquam enim in speciem illud vendere visus fuerit , pretium ab ijs exigendo , gratis tamen reapse dedit , qui pecuniam palàm acceptam clam in singulorum faccis ab œconomo reponi præcepit , vt triticum tantò magis æstimarent , quanto gratis illud accepissent. Sed aliquid amplius in sacra synaxi præstat Dominus , dum & cœleste frumentum , & illius pretium liberaliter impertitur , haud ignarus inæstimabilem hanc electorum annonam nullo posse comparari pretio , nisi quòd emptor à venditore gratis acceperit. Pretium autem præuias ad illius

susceptionem dispositiones intelligo, puta, fidem, spem, charitatem, cordis contritionem, gratiæ sanctificantis aliarumque virtutum ornatum, quæ cum gratuitò nobis erogat, quoniam natura nostra nimis egena est ad pretium huiusmodi persoluendum, relinquitur nobis non vendi triticum, sed donari. *Rem pretiumque magnificus largitur amor,*

EMBLEMA SEPTIMUM. THEODOSIVS DIACONVS

POST MORTEM CONSTANTI
IMPERATORI FRATRICIDÆ CALICEM IN
SOMNIS PROPINANS.

ECquid id est? Constans gelido terrore tremiscit,
Conscius & sceleris nocte dieque furit.
Sapius in somnis occisi fratris imago
sauiiem exprobrans, membra pauore quatit.

*Sanguine spumantem pateram, mi suscipe frater,
 Inquit, eo diram pelle liquore sitim.
 Fraternal quid cade rubens haurire recusas?
 Ebibe vindictæ poculum, & emorere.
 Non est ille calix, tibi quem porreximus olim;
 Quippe furoris is est, ille salutis erat.*

A P O D O S I S.

*Sacrilegus paribus furtis agitatæ inhorret,
 Urget atrox nemesis, discruciatque reum.
 Noctæ, disque animum sceleris furialis imago
 Lancinat, & calicem porrigit, unde bibat.
 In somnis sæpe ante oculos astare videtur
 Christus, & admoto tangere labra scypho.
 Hunc bibe, succolamat, iusti cratera furoris;
 Ora quid auertis? ui, deicida, bibes.
 Vindictam à superioribus potens crimine poscit,
 Voxque profanæ sanguinis astra ferit.
 Ad facies hunc usque bibes, ut numinis iræ
 Ebrinus, æternis ignibus ansa luas.
 Delictis & suppliciis, vino atque veneno
 Plenus, alit iustos, sacrilegosque necat.*

FONS EMBLEMATIS.

I. *EX* Baronio ad annum Christi 659. *Constans*
imperator inquit, sceleribus scelerum iungens, im-
pulsu malorum demonum, fratrem suum Theodosium
consecratum iam Diaconum nece abstulit, ita crudeliter
fratricidium sacrilegio magis infamans. De nefando fa-
ciore breuiter hæc tantum ex Theophane Græcorum ha-
bent Annales: Anno decimo octauo imperij Constans
germanum suum fratrem Theodosium interfecit; quem
quidem offensus ab eo antea, operâ Pauli Patriarchæ
attonsum Diaconum consecrari voluisset; à quo mini-

ſtrante idem Imperator, ſancto Sanguinis poculo, in ſacro-ſanctis myſteriis, impertitus fuiſſet. Hæc vero ſubiicit Baronius: *Flaud impune patrauit: exigit enim fuſus ſanguis innocuus à Deo vindictam, ut omnibus vitæ diebus, inſtar Cain, conſcientia ſtimulis agitatus proſugus & vagus vineret ſuper terram; eo infelicior, quod non, ſicut ille, ſignum accepit à Domino, ne ab aliquo interficeretur: quippe qui Syracuſis in balneo, à quodam Andrea Troili filio miſerè occiſus fuit. Sed tragædia exitum ex Cedreno accipe, in Græcorum Annalibus: Is ergo Theodoſius à morte ſua, ipſi Conſtanti crebrò, per quietem, viſus eſt, habitu diaconi, poculum ſanguine plenum porrigens, atque dicens: Bibe frater. Ac ſè diceret, ſubiungit Baronius, inebriare fraterno ſanguine, quem fudiſti; tale decet propinare poculum ſanguine plenum auide crudelitati. Explere cruore germani porrigentis; non ut olim in Eccleſiâ porrigebat, in tuarum redemptionem culparum, Sanguinem Chriſti; ſed in ultionem paratum. Sume de manu, non ſanguine Agni reſectum poculum, quo percuſſor Angelus abigatur, ſed qui ultorem excitet in te Deum. Accipe ſanguinem vitæ, non quo ſancitum eſt fœdus, ſed quo tua eſt damnatio comparata. Porrigo calicem non ſalutarem, ſed iræ Dei poculum plenum, quod haurias necesse eſt. Meus ecce ſanguis, qui tuum à Deo vindice ſuis vocibus expoſcit. Eius viſionis acerbitate victus Imperator Syracuſas nauigio petijt, ubi à tyranno oppreſſus fuit. Hactenus Baronius. Adeo verum eſt illud Senecæ trage-di: ſequitur ſceleſtos ultor à tergo Deus.*

Et illud Horatij: raro antecedentem ſceleſtum

Deſeruit pede pœna claudò.

INTERPRETATIO.

1. **I**Nter ſacra Diaconorum miniſteria, præcipuum illud & illuſtrius extitiſſe, ut Domini-

cum Calicem in Missæ sacrificio fidelibus administrarent, constat, tum ex liturgiis SS. Iacobi, Basilij, & Chrysostomi, tum ex Cypriano lib. de lapsis, ubi referens quid, ipso sacrificante, paruulæ cuidam, quæ panemmero mixtum, de pereuntium immolatione sumpserat, acciderit, hæc habet: *Vbi verò solemnibus adimpletis, Calicem Diaconus offerre presentibus cœpit, & accipientibus ceteris, locus eius aduenit; faciem suam paruula, instinctu diuinæ maiestatis auertere, os labiis obturantibus premere Calicem recusare. Perstitit tamen Diaconus, & reluctanti licet, de Sacramento calicis infudit. Tunc sequitur singultus, & vomitus. In corpore atque ore violato Eucharistia permanere non potuit. Sanctificatus in Domini Sanguine potus de pollutis visceribus erupit: tanta est potestas Domini, tanta maiestas.* Tum ex his S. Laurentij verbis ad Sixtum Papam, apud Ambrosium l. i. offic. c. 41. *quid ergo in me displicuit, Pater? Num degenerem me probasti? experire certè, utrum ministrum idoneum elegeris, cui commisisti Dominici Sanguinis dispensationem? Cui consummandorum consortium Sacramentorum, huic consortium tui sanguinis negas? Hoc igitur præcipuo Diaconorum ministerio in Ecclesiâ Constantinopolitanâ fungens Theodosius, sæpius fratri suo Constanti Imperatori Dominicum Calicem in sacrâ synaxi porrexerat.*

2. Porro Calix Eucharisticus verè præclarus & peroptimus, ac cælestibus disfluus deliciis, non vinum effundit impiis, at venenum; quod iis non diuini amoris calix sit, sed furoris, de quo Isaias ad perduellem Ierusalem c. 51. *Bibisti de manu Domini Calicem iræ eius, usque ad fundum Calicis soporis bibisti, & potasti usque ad faces.* Vbi alludit ad Hebræorum morem, qui crucis supplicium subituris,

vinum aromatibus conditum propinabant, quod iudicium euerteret, & sensuum viuacitatem obtunderet. Quod Dominus sibi de more porrectum ebibere noluit, vt viuacior esset ad sensum doloris. Theodosius igitur Diaconus qui sapius ex officio fratri suo Constanti Imper. Dominicum sanguinem in sacrâ mensâ porrexerat, eidem fratri-cidij reo, diuini furoris Calicem sapius in somnis propinabat, submonens, vt in criminis ultionem ad faces vsque biberet. Bibe, frater, aiebat non pretiosi cruoris ambrosiam, sed furoris absynthium; non vinum germinans virgines, sed venenum ad insaniam adigens mundi sapientes; prægusta gehennæ imminentis amaritiem, & inebriare diuinæ ultionis toxico. Si perfidus Imperator fratrem in somnis sibi cratera propinantem adeo reueritus est: quo vultu, quo vè animo sacerdos sacrilegus Christum iudicem incredibili gloria & maiestate circumdarum, huius cicatrices ostentantem, tonantem, fulminantem, æternum anathema iaculantem, furoris implacabilis Calicem porrigentem sustinebit? Si nunc indignationem eius guttatim è Calice stillantem deglutire nequit, quo pacto spumantem ultione pateram & supra labra intumescentem, in die furoris Domini, ad faces vsque hauriet? nec enim ~~fax~~ eius est exinanita; bibent omnes peccatores terræ, quomodo fulguream vocem audiet, *tuum hinc bibe frater supplicium.*

EMBLEMA OCTAVVM.
THEODORVS PAPA
MONOTHELITARVM DAMNATIONI,
DOMINICI CALICIS LIQVORE, SVB-
SCRIBENS.

Ratum atramenti genus olim ex murice factum est;
Solum hoc leges scribere regis erat.
Rarior encausto diuini stilla cruoris;
Munis eâ summus sancta statuta Pater.

*Scribitur hereseos damnatio sanguine Christi,
 Maximi id excaustum Nobile Pontificis.
 Exitium hereticis pretium est commune salutis,
 Vendunturque lupi, quo redimuntur oves.*

A P O D O S I S.

*Flebile decretum proprio sic sanguine scribet
 Christus, ut aeterno puniat igne reos.
 Sanguis adorandus vindictum exposcet ab astris,
 Sacrilegisque calix exitialis erit.
 Quam durum reprobis damnari hoc sanguine, cuius
 Gutta vel una probis causa salutis erit!*

FONS EMBLEMATIS.

PYrrhus Patriarcha Constantinopolitanus Monothelita, cum Româ (ubi heresim abiurauerat) discessisset, & Rauennam peruenisset, ut canis ad vomitum suum reuersus est. Quo Papa Theodorus comperto, plenitudine conuocata Ecclesiæ, ad Sepulchrum verticis Apostolorum accessit, & diuino Calice expostulato, ex viuificato sanguine in atramentum stillauit, & ita propriâ manu depositionem Pyrrhi excommunicati facit. Ita Theophanes apud Baronium ad annum Christi 648. n. 15. qui addit: hanc excommunicationem Pyrrhi tunc per Theodorum Papam Romæ factam habent Annales: sed de sanguine Christi ex Calice distillato in atramentum, in signum maledictionis, & damnationis æternæ in ritibus sacris Ecclesiæ Romanæ, haud eiusmodi de his reperitur esse præscripta lex, vel factum ipsum aliquo alio, quod sciamus, declaratum exemplo. Huc referri possunt quæ scribit Pancirolus de Encausto: *Ex purpurâ, inquit, atramenti genus conficiebatur, quod En-*

*caustum nominabatur, Hoc soli Imperatores privilegio
& literis subscribendis viebantur, aliis omnibus sub pœ-
nâ rebellionis id erat prohibitum, eos videlicet post pu-
blicationem bonorum omnium capitali non immerito pœ-
nâ plectendo, qui eo fuissent usi. Id ipsum & Nicetas
lib. de vitâ Manuelis Imper. confirmat, dum ait, eum
in ipso Imperij initio Constantinopolim misisse literas, ru-
bro aureoque sigillo, & serico filo munitas, & soncha,
sive purpure sanguine pictas.*

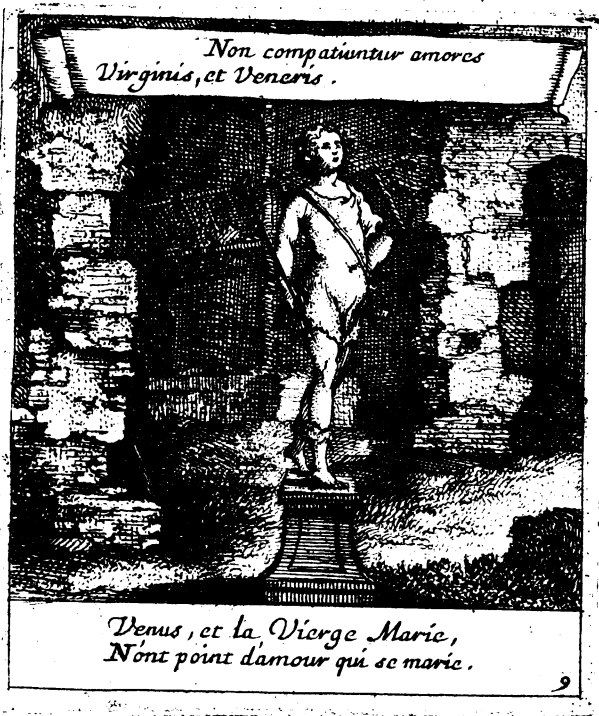
I N T E R P R E T A T I O.

I. **C**onstat inæstimabilem Christi Sanguinem
nostræ salutis esse pretium, Quem, ut cum
Clemente 6. loquar, extrauag. vnigenitus, in arâ
crucis immolatum, non guttam Sanguinis modicam (quæ
tamen propter unionem ad Verbum, pro redemptione
totius humani generis suffecisset) sed copiosè velut quod-
dam profluvium noscitur effudisse. Hinc pretium ma-
gnum vocatur ab Apostolo 1. Cor. 6. *empti estis pre-
tio magno* & ab Aug. illius interprete: *Sanguine Chri-
sti comparati estis; agnoscatis pretium vestrum: illo quip-
pe emit, qui pretiosum sanguinem fudit.* Quis fit igitur,
ut istud humanæ redemptionis pretium plerisque
sit exitium, & ille cruor Dei pro debitoris, quo de-
leta est cautio hominis debitoris, pluribus grauio-
ris sit causa damnationis? quis fit ut ille Christi San-
guis, melius, i. meliora postulans, quàm Abelis,
non veniam, at vindictam aduersus impios expos-
cat? Nempe ut veros sui ipsius adoratores emacu-
lat, ita sacrilegos profanatores condemnat; & ut
scribit S. Bern. ep. 7. *quasi tuba sanguis ille exaltat
vocem suam; & si vocem eius tu non audis, audit eum
ille de cuius latere manauit: quomodo namque proprium
non audit, qui Abel Sanguinem audiebat?* Suum ergo

Sanguinem vindictam aduersus impios clamantem audit Dominus & exaudit, indeque Encaustum Imperiale conficit, quo lethali sententiæ in eosdem latæ subscribat.

Quem diuinæ iustitiæ rigorem satis Theodorus Papa declarauit, quum Pyrrhum hæreticum Monothelitam relapsum anathemate feriens, damnationis decretum, Dominici Sanguinis Encausto subsignauit. Quid enim durius, quàm redemptionis damnari pretio, ab eoque Calice mortem æternam haurire, vnde cæteri vitam hauriunt immortalem? Adeo vera est hæc Apostoli sententia. *Voluntariè peccantibus nobis iam non relinquitur pro peccatis hostia: terribilis autem quedam expectatio iudicij, & ignis æmulatio, quæ consumptura est aduersarios.* Cum enim in nouâ lege nobis vnica supersit hostia criminum expiatrix, quisquis illius sanguinem pollutum duxerit, nulla ei superest, quâ diuinum furorem leniat, sed sola restat terribilis iudicij expectatio, & ignis æterni combustio, quæ sacrilegorum nequeat absumere substantiam, aut terminare poenam, quod eorundem nesciat delere culpam. Heu! caueamus, ne de pretioso sanguine summorum Pontificum vertex Dominus ferale conficiat Encaustum, quo nostræ capitali sententiæ subscribat: quo nihil ad dolorem acrius: nihil ad cruciatum atrocius, nihil ad desperationem potentius. *Res dura salutis damnari pretio.*

EMBLEMA NONVM.
 BETHLEHEM ADONIDIS
 IDOLO AB ADRIANO IMPERATORE
 PROFANATA.

Virginis, & Veneris non se patiuntur amores:
 Purus adest Iesus, spurcius Adonis abest.
 Cur igitur simulachra tui, Venus impia, amantis
 In Bethlehem video, & mixta profana sacris?

*Hoc opus est Adriane tuum : quis Adonidi eandem
Virgine cum Domino crederet esse domum ?*

APODOSIS.

*Ara piis Bethlehem est vini domus inclita panis;
Nascitur hic Iesus, possit ut esse cibum.
In Bethlehem idolum petulantis Adonidis infert,
Qui sacra abhorrendis polluit illecebris.
Nempe à Christicolis colitur lasciuus Adonis,
Quum Veneri altaris contemneratur honos.
De Bethlehem panisue domo fecisse lupanar,
Est scelus, aeterno quod nec in igne luas.*

FONS EMBLEMATIS.

HAdrianus Imperator existimans se fidem Christianam, loci iniuriâ, perempturum, in loco passionis simulachrum Iouis consecrauit; & Bethlehem Adonidis fano profanata est, ut quasi radix & fundamentum Ecclesiæ tolleretur, si in iis locis idola colerentur, in quibus Christus natus est, ut pateretur; passus est, ut resurgeret; surrexit, ut regnaret; iudicatus est, ut iudicaret. In Bethlehem quoque ubi agnouerat bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui, ibi principes hominum inficiati saluatorem Deum, infames hominum amores, mortesque coluerunt. Proditæ nullo fidere regis æterni cunabula, ubi supplices cum suis opibus adorauerunt Chaldæi, ibi barbaras libidines sacrauerunt Romani. Vbi natum Saluatorem cum exercitu Angelorum concinentes cælesti gaudio salutauerunt illustratâ nocte Pastores, ibi Veneris amasium mixtæ semiuiris planxere meretrices. Proh dolor! quæ pietas hominum hanc impietatem compensare poterit? ubi sacra nati Saluatoris

toris infantia vagiebat, illic Veneris lamenta fingentium lasciuus luctibus risus vlulabat; & ubi Virgo peperit, adulteri colebantur. Mansit hoc sæculi prioris nefas in tempora nostris proxima Constantini. Ita disertè S. Paulinus epist. II. ad Seuerum; ad quem hæc S. Hieronymus ep. 13. *Ab Adriani temporibus, usque ad Imperium Constantini per annos circiter octoginta Bethlehem nunc nostram, & augustissimum orbis locum lucus inumbrabat Thamus, id est Adonidis; & in specu ubi quondam Iesus paruulus vagijt, amasius Veneris plangebatur.*

INTERPRETATIO.

I. **Q**uid filio Virginis, cum amasio Veneris? quid præsepio Saluatoris, cum simulachro Adonidis? quid fonti puritatis, cum fomite libidinis? quid Angelis Natalem Dominicum hymno cælesti concelebrantibus, cum impudicis mulieribus lasciuo adolescentis interitum lamentantibus? quid speluncæ Bethlehem calis sacratori, cum aræ Adonidis lupanaribus ipsis obscenior? Num tepudet, Hadriane Imperator, sacra profanis immiscere, & Virginitatis sacrarium spurcis temerare sacrificiis? sed quid inuehor in principem ethnicum? cum idem sacrilegium in dies renouent plerique Christianorum? Nunquid præsepe Bethlemiticum altare nostrum incruentum, in quo panis ille viuus qui de cælo descendit, non Iudææ, sed Ecclesiæ Pastoribus colendus, nec orientis Regibus, sed occidentis Imperatoribus exponitur adorandus? Nunquid Bethlehem Ecclesia Catholica, in quâ iugiter apponitur panis Angelicus de purissimo Mariani cordis sanguine materiatus, & Spiritus sancti feruore in virginalis sinus clibano nouem

H

mensium interuallo concoctus, vt fieret hominum cibus verus, & viuus?

2. Christus in Bethlehem nascitur infansulus; in arâ renascitur quotidie vir perfectus. In Bethlehem vagit pannis inuolutus; in arâ secretis inspirationibus erudit, & prædicat præceptor viuus. In Bethlehem non tam viuere, quàm mori incipit homo mortalis; in arâ nusquam moriturus resurgit, & exoritur immortalis. In Bethlehem infantia diffluit lacrymis; in arâ gloriæ rutilat fulgetris. In Bethleem fasciis alligatur; in arâ Sacramentalium specierum vinculis constringitur. In Bethlehem multitudo caelestis exercitus concinit, Gloria in excelsis; in arâ eundem hymnum cum Sacerdote canit turba populi fidelis. Nascentem in Bethlehem ambabus vlnis excepit Virgo mater; renascentem in arâ, & ore mandit, & pectore fuscipit dignus Presbyter. Quidni igitur ad arâ sacris onusta conspectum mixtis gaudio lacrymis, in easdem, quibus sancta Paula Romanarum nobilissima Bethlehem olim salutauit, voces erumpam? *Salue Bethlehem domus panis, in qua natus est ille panis, qui de cælo descendit: Salue Ephrata regio uberrima, atque fructifera, cuius fertilitas Deus est.* Quidni cum eadem oculis fidei intueamur in altari, non infantem pannis inuolutum, sed virum perfectum accidentium velis inuolutum, non Magos, sed Christianos principes ibidem Dominum adorantes, Pastoresque Ecclesiæ summum animarum Pastorem reuerentes? quidni rursus cum eadem confidenter dicamus: *Introibimus in tabernaculum eius, adorabimus in loco ubi steterunt pedes eius: hac requies mea, quia Domini mei patria est, hîc habitabo, quoniam Saluator elegit eam?* Vti refert S. Hieronymus in eius vitâ.

Quidni tandem cum mellifluo Bernardo aram aspicientes exclamemus: *O Bethlehem parua, sed iam magnificata à Domino! magnificauit te, qui factus est in te paruus ex magno. Quae tibi ciuitas (si audeat) non inuideat pretiosum illud stabulum, & illius praesepij gloriam? in uniuersâ siquidem terrâ, iam celebre est nomen tuum, & beatam te dicunt omnes generationes; ubique gloriosâ dicuntur de te ciuitas Dei; ubique psallitur; quia homo natus est in eâ, & ipse fundauit eam Altissimus.* Sic ille ser. 1. in Vigiliâ Natiuit. Nunquid enim ara nostra parua, tam angustis circumscripta limitibus? sed tamen magna, quoniam à Deo abscondiro magnificata, magnificat illam Christus, quoties in ea de magno fit paruus: quis enim minor eo qui sponte delitescit in puncto, suis angustis augustinior, suis altaribus altior, suis latebris illustrior, suis umbris clarior? Nunquid in arâ quotidie renascitur Deus homo? Nunquid eam profundâ basi fundauit Altissimus, qui ibidem de altissimo quotidie fit humillimus?

3. Enimvero non solum ara nostra Bethlehem, idest domus Panis dicitur, quod, ut ait S. Gregorius ho. 8. in Euang. *Ille per materiam carnis ibidem appareat, qui electorum mentes internâ satietate reficit;* Sed etiam Ephrata meritò appellari potest, quo nomine prius vocabatur Berlehem, quod, referente Adrichomio in descriptione Terræ sanctæ, rerum omnium frumenti potissimum & vini copiâ abundet. Ephrata siquidem, interprete Hieronymo, duplicem habet sensum aræ nostræ summopere congruentem. Primum enim interpretatur, fructifera: quis verò fructus vberior, quam frumentum electorum, & vinum germinans virgines, quam virginalis terræ fructus ille sublimis, quo Ecclesiâ

per omnes orbis plagas longè latèque diffusa pascitur iugiter , ac enutritur ? Vnde opportunè dixit Hieronymus commentario in Michæam : *Cuiusnam telluris fecunditas cum Bethlehem ubertate conferri potest ? Cætera regiones frumentum ferunt , oleum , vinum , fructuumque copiam aliorum ; at Bethlehem panem celi protulit.* Secundò Ephrata interpretatur , furor : & significat , ait idem Doctor , Herodis infantiam , qui ibidem furens odio in Christum , propter eum omnes occidit infantes. Vtramque expositionem complectens Ambrosius enarratione prima in Michæam ita loquitur : *Bethlehem domus panis est ; Ephrata domus furorem videntis. In Bethlehem natus est de Mariâ Christus ; eadem autem Bethlehem , quæ Ephrata. In domo igitur furoris generatus est Christus : & ideo iam non domus furoris , sed domus panis , quia panem recepit eum , qui de cælo descendit. Domus autem furoris Ephrata , quia illic Herodes dum Christum requirit , perimi statuit infantulos.* Ita est , ita est , ara incruenta quæ dignè accedentibus Bethlehem est , i. domus panis ; impiis & sacrilegis , Hadrianica impietate , idolum Adonidis in eâ erigentibus verè Ephrata est. i. domus furoris ; quod ibi iusto furore succensus Dominus , in sui Corporis profanatores atrociter sæuiat , & æternis destinet cruciatibus. Concludo cum Petro Blesensi ser. 38. *Quicumque ad altare Domini accedit inquinatus luxuriâ ; iuxta filium Virginis idolum ponit Veneris , atqui , non compatiuntur amores Virginis & Veneris.*

EMBLEMA DECIMVM.
SPONGIA FELLEA
CRVCIFIXI IN EVCHARISTICO CALICE,
NON SINE MYSTERIO , RECONDITA.

DIVinum cratera tumens cur spongia felle
Implet? amarescens exulet inde liquor.
Nil nisi nectareum preciosi sanguinis haustus
Spirat, amarissim non amat iste calix.

*Fallor, amat moris diuina dilui aceto;
 Crescit ab immixti fellis odore sapor.
 Si sapis, hunc acri bibiturus dilue felle:
 Crede mihi, arcana spongia melle mader,
 Delicias à felle nouas sacer elicit haustus;
 Ambrosiamque Dei fel morientis olet.*

FONS EMBLEMATIS.

IN Plateâ quæ martyrium & Golgotha continuat, Exedra est, in quâ calix Domini scrinio-
 lo reconditus per operculi foramen, tangi solet,
 & osculari; qui argenteus calix hinc inde duas
 habens ansulas sextarij Gallici mensuram capit;
 in quo illa est spongia Domini potus administra.
 Ita Venerabilis Beda lib. de locis sanctis c. 2. me-
 minit Baronius ad annum Christi 34. to. 1. Annal.
 numero 63.

INTERPRETATIO.

1. **S**Pongiam Dominici potus administram, quam
 sibi Ierosolymis ostensam fuisse testatur Venerabilis Beda, Romæ nunc summo honore in Basilicâ Lateranensi asseruari scribit Baronius ad annum Christi 34. num. 126. quam & ait ruborem quemdam adhuc retinere, quem semel imbiberit, quasi aliquando Domini sanguine tincta fuerit. Unde coniicit madidam prius sanguine spongiam, atque pressam, aceto postea, & hyssopo superinfusam (proh scelus!) sacratissimo Saluatoris ori à militibus admotam. Nempe immanissimi tortores, ut Domini cruciatus diutius protraherent, spongiam de industria parauerant, quam hiantibus ipsius plagis, ad sistendum manantis cruoris profluuium, opportunè admoherent. Siquidem ea vis in-

est spongiæ, vt fluentem sanguinem cohibeat, si Plinio credimus l. 31. c. 11. scribenti veteres spongiâ conglutinasse vulnera, quam ob causam fauciatis in amphitheatro gladiatoribus continuò in hunc finem administrabatur. Quem ad morem haud dubiè alludit Tertullianus l. de spectac. c. 25. his verbis: *Poterit & de misericordiâ moueri defixus in morsus vrsorum, & spongias Retiariorum.* Quod Retiarij vulneribus in ipso conflictu acceptis illicò spongias admouere solerent. Sic igitur imbutam Dominicò Sanguine spongiam presserunt carnifices, cum pendens Christus exclamasset: sitio, & aceto hyssopo condito (cui etiam sistendi sanguinis vis indita est) madefactam, confestim arido ipsius ori admouerunt.

2. Hanc porro spongiam diuini cruoris murice purpuratam, & oris attactu, & pectoris eius anhelitu consecratam, non sine singulari mysterio, occultâque sancti Spiritus inspiratione Christiani veteres in Eucharistico Calice recondiderunt, vt tacitè posteris innuerent ambroseum huiusce Calicis saporem, & ineffabiles Eucharistiæ delicias non aliunde, quàm ex felleâ Dominicæ Passionis amaritudine promanare. Mira planè Eucharisticæ suauitatis cum mortis amaritie connexio: quid enim calicis deliciis, cum Crucis suppliciis? quid ambrosiæ, cum aceto? quid melli, cum felle? Neque tamen ulli Calicis delicias gustare licet, nisi Dominici fellis amaritiem prælibarit. Iussit quippe Dominus admirabile Sacramentum instituens, vt in amarissimæ mortis suæ memoriam nectareum sui cruoris Calicem hauriremus, & præuiâ fellis & aceti, quod in Cruce gustauit, mordacitate, illius ebibendi appetitum irritaremus.

3. Quis autem aut verbis edisserat , aut animo concipiat admirabiles Eucharistici crateris delicias, vbi dulcedo ipsamet quasi in proprio fonte degustatur , vt ait S. Thomas opusc. 57. quam ille solum plenissimè nouit qui expertus est, iuxta illud Psalmæ regij: *Gustate & videre quoniam suauis est Dominus*. Verum has delicias à felle Passionis inseparabiles satis ostendit Doctor Angelicus, dum mortis memoriam simul cum huius Sacramenti suauitate coniungit: his verbis loco cit. *suauitatem huius Sacramenti nullus dignè exprimere sufficit, per quod spiritalis dulcedo in suo fonte gustatur; & recollitur memoria illius, quam in suâ Passione Christus monstrauit excellentissima charitatis*. Ne quis Eucharistici Calicis suauitatem aliunde, quàm ex felle Passionis commemoratione promanare suspicaretur.

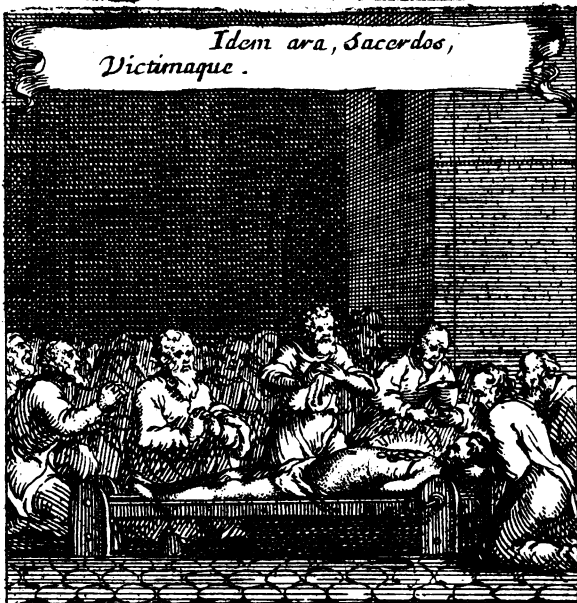
4. Eleganter de mensâ Eucharisticâ dixit S. Chrysologus ser. 1. *Mensa hæc nos alit virtutis cibo, salutis epulo, deliciis honestatis & gloriæ*. Quidni enim gloriæ delicias ab eo Calice hauriamus, vbi sanguis diuinus gloriæ splendoribus fulgurat, vbi Christus suas & nostras delicias inclusit. Quippe nullibi verius quàm in hoc salutis epulo dicere potuit, quod Prouerb. 8. 31. longè antea dixerat: *Delicie meæ esse cum filiis hominum*; quodd nullibi intimè magis nostris mentibus & corporibus vniatur: hic enim, vt cum Laurentio Iustiniano loquar ser. de Eucharistiâ, *Nobiscum habitat, de nobis lætatur, vt suis nobiscum deliciis perfruat, quemadmodum in sapientiæ volumine testatur, dicens: & delicia meæ esse cum filiis hominum: Non quidem vt suas à filiis hominum capret delicias, sed vt cum filiis hominum communicet proprias*. Nequaquam enim imprudenter arbitrandum est, quòd Deus ullam ab Angelis, seu hominibus lætitiæ percipiat

causam, cum eosdem spiritualibus, & aternis faciat exuberare deliciis: Ipse etenim sibi ipsi gaudium est, beatitudo perennis, sempiterna essentialisque deliciae. Verum ob precipuum, quem ad homines gerit, dilectionis affectum, illis impertiendo proprias, eorum suas asserit esse delicias. Huc usque sanctissimus protopatriarcha Venetus.

5. Verumtamen illi solum ineffabiles anticipatae gloriae delicias in hoc Sacramento praelibant, qui Dominicae mortis memores, suauissimum hauriendo Calicem, felle madidam spongiam in ipso inclusam exugunt, & diuinæ Passionis amaritiam avidâ mente prægustant, ut præuia fellis molestia subsequenter acuat delectationem. bellè siquidem ait S. P. Aug. l. 8. Conf. c. 3. *Eas ipsas voluptates humanae vite, etiam non inopinatis, & præter voluntatem irruentibus; sed institutis, & voluntariis molestiis homines acquirunt. Edendi & bibendi voluptas nulla est, nisi precedat esuriendi, & sitiendi molestia; & ebriosi quedam salsuscula comedunt, quo fiat molestus ardor, quem dum extinguit potatio, fit delectatio. Ubique maius gaudium maiori molestiâ præceditur. Vis ergo Eucharistici Calicis inebriari deliciis? eas diuinæ mortis amaritiae tempera, spongiam, felle imbutam, in Calice reconde: neque enim sapit, nisi felleus amaror mentem bibentis præimbuerit: omnis ab isto felle sapor.*

EMBLEMA XI.
 SANCTVS LVCIANVS
 MARTYR , IN PROPRII PECTORIS ARA
 SACRIFICANS, MOX IPSE IMMOLANDVS.

*Idem ara, Sacerdos,
 Victimæque .*

*Qui croiroit qu'un mesme peust estre ,
 L'autel, la victime, et le prestre ?*

11

Q Vis vidit unquam tale sacrum ? parem
 Quis immolauit victimam ? inediâ,
 Sitiq; languens Lucianus
 Sacra facit manibus reuinctis.

Extentus alto robore, corporis
Compage laxâ, diuidit hostiam,
Mactatque romphæâ superni
Eloquij, ac prece prepotenti.
Idem Sacerdos, araque, sanguinem
Corpusque Christi consecrat, & suis
offert adorandam synaxim
Discipulis moribundus heros.
Mysteriorum mensa quidem deest;
At supplet aram martyrâ inçlyti
Pectus, cruentatis hiulcum
Vulneribus, saniemque ructans.
Adstans tremendo turba sacro facit
Templum vel ipso sanctius athere:
Tali Sacerdos apparatu
Nemo Deo prius immolarat.
Mox ipse ad aram victima corruit,
Cælumque votis fortiter arietans,
Ter Christianum se professus,
Sydereos penetrat recessus.

A P O D O S I S.

Sic Christus olim se manibus ferens,
Ara, & Sacerdos factus, & hostia,
Litauit eterno Parenti
Carne suâ, proprio & cruore.
Hoc sciëntis fulmina numinis
Sacro repressit: solus idoneus
Dei furentis mitigare
Iustitiam Deus immolatus.

FONS EMBLEMATIS.

INuictissimus martyr Lucianus, & fide & pa-
 tientie consummatione illustris, in equuleo ex-

tenſis pedibus manibuſque reuinctus , inediâque pene conſumptus totos quatuordecim dies , quod idolothytis veſci recuſaret in carcere, circumſtantes diſcipulos conſolans : Ero , inquit , vobiſcum , & diem feſtum Theophaniorum vobiſcum celebrabo, recedam autem poſtridie. Cùm ergo adueniſſet dies feſtus qui expectabatur, deſiderabant quidem diſcipuli hanc vltimam à magiſtro conſequi, myſterij celebrationem : videbatur autem eſſe dubium, quonam modo menſam in carcerem inferrent, aut laterent impiorum oculos , cùm multi quidem, tunc partim adeſſent, partim autem accederent. Ille autem : menſa quidem, inquit , erit nobis hoc meum pectus , non vt arbitror , Deo futura minus honeſta eâ, quæ fit ex inanimi materiâ; templum autem ſantum vos mihi eritis me omni ex parte circundantes. Cùm igitur omnes eos martyr feciſſet in orbem conſiſtere , vt inter ſe inuicem alter prope alterum ſtantes, eum tunc comprehendere : iuſſit ſuo peccatori imponi ſigna diuini ſacrificij, poſtquam autem hæc feciſſent, in cælum protinus ſuſtulit obitum , cùm iam vix poſſet extollere , preceſque peregit conſuetas. Deinde cùm plurima diuina eſſet effatus, & ſacro ritu omnia peregiſſet propoſita, & ipſe fuit particeps Sacramentorum, & tranſmiſit ad eos qui aberant. Et hunc quidem diem tranſegit cum eis , vt erat pollicitus. Poſtridie autem cùm veniſſent quidam ab Imperatore viſuri, an adhuc viueret (videbatur eis valde mirandum, quòd vitam huc uſque produxiſſet) poſtquam prope ſe ſtantes aſpexit eos qui venerant, cùm ſe quantum poterat extendiſſet, & ter dixiſſet, ſum Chriſtianus , ſimul cum vltimâ voce emiſit ſpiritum. Ita habent legitima eius acta apud Metaphra-

Item die septima Ianuarij, quæ laudat Baronius ad annum Christi 311. numeris 7. 8. & 9.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **C**hristum Diuinitatis oleo perfusum, & indelebili vnionis hypostaticæ caractere signatum, verum esse Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech constat ex Apostolo ad Hebræos 7. quippe qui corpus & sanguinem suum panis & vini speciebus inuolutum Deo Patri obtulerit, in supremi ipsius dominij, propriæque seruitutis agnitionem, & placantem simul & placabilem hostiam, ancipiti consecratorij Verbi gladio mactauerit. *Nam quis magis Sacerdos Dei summi, inquit Cypria. ep. ad Cæcilium, quam D. N. I. Christus qui sacrificium Deo Patri obtulit, & obtulit hoc idem quod Melchisedech, i. panem & vinum, suum scilicet corpus & Sanguinem?* Hanc fidei veritatem hîc fusiùs probare non vacat. Sacerdos igitur est Christus, immo & victima, quippe qui vt homo semetipsum Deo in odorem suauitatis in incruento immolauit altari. Hinc Ambr. l. 3. de fide c. 5. *Idem sacerdos, idem & Hostia, & Sacerdotium tamen & sacrificium humana conditionis officium est.* Rationem reddit S. Aug. 10. de Ciuit. c. 2. his verbis, *Mediator effectus Dei & hominum homo Christus Iesus, cum in formâ Dei sacrificium cum Patre sumat, cum quo & vnus Deus est, tamen in formâ serui sacrificium esse maluit quàm sumere, ne vel hac occasione quisquam existimaret, cuilibet sacrificandum esse creaturæ. Per hoc & Sacerdos est, ipse offerens & oblatio, cuius rei Sacramentum quotidianum esse voluit Ecclesie Sacrificium.*

2. Quanam autem ratione fuerit etiam altare, idem in Psal. 33. expendens id quod de Dauide scribitur 1. Reg. 21. ferebatur in manibus suis, ait. Quo-

modo intelligatur in ipso David secundum literam non inuenimus; in Christo autem inuenimus: ferebatur enim in manibus suis; quando commendans corpus suum, ait: hoc est Corpus meum: ferebat enim illud in manibus suis. Vnde infero Christum Corpus suum quasi victimam, ferentem altaris vice functum fuisse. Sanè si secundum Isidorum l. 5. orig. c. 14. altare dictum est quasi alta ara; quid altius Christo, cuius magnificentia super cœlos eleuata est? has autem tres Sacerdotis, altaris & hostiæ functiones in vnâ Christi personâ connexas viuacius exprimere mihi non licuit, quàm S. Luciani martyrio, qui de circumstantibus discipulis quasi de viuis lapidibus Deo templum extruens, de proprio pectore altare erigens, sese Hostiam amore flagrantem obtulit, in cuius proinde Sacrificio, tres Sacerdotis, altaris & Hostiæ conditiones vnâ concurrunt.

3. Hunc Sacerdotem, æmulabundus Christianus allaboret, vt super cordis amore flagrantis aram sancti Spiritus vnctione consecratam, seipsum iugiter in holocaustum offerat, feruidæ orationis suffitum exhalet, corporisque sui macerationem, vt Hostiam viuentem, immolet, quatenus simul esse mereatur, Sacerdos, ara, & victima. *Quid enim, inquit S. Leo ser. 3. in suæ assumptionis anniuersario, tam Sacerdotale est, quàm vouere Domino conscientiam puram, & immaculatas pietatis Hostias de Altari cordis offerre? Et quod est altare holocausti, addit S. Gregorius hom. 22. in Ezechielem, nisi mens bene viuentium, qui peccatorum suorum memores, lacrymis se lauant, carnem per abstinentiam macerant, ubi ex mœrore compunctionis ignis ardet, & caro consumitur?* En quâ ratione iusti queant esse, tum Sacerdotes, tum altare holocausti, immò & Hostiæ

viuentes. Etenim qui membra sua mortificant, verba sunt Origenis l. 9. in ep. ad Rom. *Hostiam viuentem rationabiliter offerunt, & legem sacrificiorum que in Leuitico est, secundum spiritalem intelligentiam complent: si superbiam vinctunt, immolant vitulum; si iracundiam superant, arietem; si libidinem, hircum; si vagos & lubricos cogitationum rescant volatus, columbas & turtures. Felix, cui datum est, vt hac ratione sit Idem ara, sacerdos, victimaque.*

EMBLEMA XII.
VELVM VIRGINALE
SANCTÆ AGATHÆ, AETNÆVM
COHIBENS INCENDIVM.

Aspice, ut erumpens Aetna fornacibus ignis
Florentes liquido sulphure inundet agros.
Aspice vastatas flagranti flumine vites,
Fœdatus picco turbine cerne diem.

Qui

*Quis tanta occurrat stragi, montisque tonantis
 Audeat impauido culmen adire gradu.
 Aduolat urbs Catanensis atrocibus obuia flammis,
 Obiicit & rapidis tenuia vela rogis.
 Quod mirere, Agatha cedunt incendia velo;
 Martyris Aetnaeus numen adorat apex.*

A P O D O S I S.

*Aetna caro est, stygio succensa libidinis igne,
 Cuius edax ardor pectus & ossa vorat.
 Illius immanes furias sacra vela coercent,
 Virgo quibus Iesus, virgo Triasque latent.
 Prima Trias virgo, virgo est de Virgine natus:
 Quidni his virginibus cederet una Venns?
 Si venas malus inflat amor, si pectus adurit;
 His animum velis obtege, victor eris.*

F O N S E M B L E M A T I S.

SVrius & Franciscus Haræus qui vitas sanctorum
 Sex Surio accuratè collegit; die quinta Februar-
 rij S. Agathæ natali consecratâ, hæc habet: *Pa-*
ganorum multitudo fugiens aliquando ad Sepul-
chrum S. Agathæ virginis, tulerunt velum eius con-
tra ignem, ut comprobaret Dominus quod à peri-
culis Aetnæ incendij, meritis beata Agathæ mar-
tyris sua eos liberaret.) Huius miraculi meminit
 Vincentius in speculo Histor. l. 6. c. 45. fufius id re-
 fert Ribadeneyra in vitâ eiusdem Martyris. Illud-
 que insinuat S. Damafus Papa in hymno eiusdem
 Virginis:

*Ethnica turba rogum metuens,
 Huius & ipsa meretur opem
 Quos fidei titulus decorat,
 His venerem magis ipsa premat.*

Sic Aetnam Strabo l. 6. Geographiæ pagina mihi 189. describit: loca superiora montis huius tum nuda, tum cinerosa sunt, & per hyemem niuib. referta. Ipsa verò montis cacumina multas suscipiunt mutationes, vefcentibus incendiis; nunc quidem vnum in craterem collabente igne, nunc diuifo effluente, nunc igniti emittuntur riui, nunc flammæ fumosæue fuligines, nunc exhalat lapides. Necefse namque est meatus ipsos subterraneos cum his pariter accedentibus variari. In summitate campus planissimus, cineroso inclusus supercilio, cuius in medio cinerosus cernitur tumulus, supra tumulum recta in sublime confurgit nebula. Hactenus Strabo. Sed ad rem nostram aptius Iustinus l. 4. perennis huius incendiij causas inuestigans, ait: Ipsa terra tenuis est ac fragilis, & cauernis quibusdam ac fistulis ita penetrabilis, vt ventorum tota ferme flatibus pateat; necnon & ignibus generandis nutriendisque soli ipsius naturalis vis: quippe intrinsecus stratum sulphure, & bitumine traditur; quæ res facit, vt spiritu cum igne inter interiora luctante frequenter, & compluribus locis, nunc flammæ, nunc vaporem, nunc fumum eructet. Inde denique Aetnæ montis per tot sæcula durat incendium, & vbi acrior per spiramenta cauernarum ventus incubuit, arenarum moles egeruntur. Vndis ipsis alitur incendium: Neque enim intam angustis terminis aliter durare tot sæculis tantus ignis potuisset, nisi & humoris aleretur nutrimentis. Vndæ igitur sorbentis æstus voragine collisæ, Aetnæ montis perpetuos ignes faciunt: nam aquarum ille concursus raptum secum spiritum in imum fundum trahit, atque ibi suffocatum tamdiu tenet, donec per spiramenta terræ diffu-

ſus, nutrimenta ignis incendat. Sic ille:

INTERPRETATIO.

1. **N** Vllum aptius libidinis hominem interius & exterius tætido ardore confumentis Hieroglyphicum, quàm sulphureum Athnæi montis incendium. *Quid enim est aliud sulphur, inquit, S. Greg. l. 14. mor. c. 10. nisi fomentum ignis? verumtamen sic ignem nutrit, ut factorem grauiſſimum exhalet. Re- Et igitur in sulphure peccatum carnis accipitur, quod dum peruerſis cogitationibus quaſi quibusdam faetoribus mentem replet, æterna incendia preparat; & dum faetoris ſui nebulam in mente reproba dilatat, contra eam, flammis ſubſequentibus, quaſi nutrimenta ſubminiſtrat. Quod enim per ſulphur faetor carnis ſignetur, ipſa ſacri elo- quij teſtatur Hiſtoria, qua contra Sodomam pluiffe ſulphur & ignem Dominum narrat; qui cum carnis eius ſcelera punire decreuiſſet, in ipſa qualitate ultionis, notauit maculam criminis: ſulphur quippe faetorem habet, ignis ardorem. Qui itaque ad peruerſa deſideria ex carnis faetore aſſerant, dignum fuit ut igne ac ſulphure perirent. Equidem ut Aetnæ ſolum bituminofum ventorum flatibus permeabile generandis nutriendiſque ignibus peridoneum eſt; ita caro noſtra tenuis ac fragilis, interno peccati ſuccenſa fomite, facile flante nequiſſimo ſpiritu exardeſcit in libidinem, & infamis luxuriæ mephitim exhalat.*

2. Quem verò potentiorem obicem graſſanti intus incendio homo tætido ardore cinereſcens opponat, quàm virginale Dominicæ carnis velum, quo diuinæ gloria maiſtatis noſtris attemperatur aſpectibus, ad cuius ſplendorem mortalis oculus conuiueret, niſi interpoſitum humanitatis & Sacramentalium ſpecieum velum emicantia gloriæ

fulgetra retunderet? Velum illud est Virginis & martyris, vtpote quod non solum adorandam Triadem, quæ ex Gregorio Nazian. *Prima virgo est.* sed & ipsam Christi humanitatem, quæ simul martyr & virgo est, obuelat. Hoc velum aduersus libidinis incendium frequenter opponere didicerat S. Alexius, cuius ope inuiolabilem, inter innumera Veneris incentiua, seruauit integritatem. Nimirum Eucharistiæ velo obumbratus, inter coniugalis amoris tædas miraculosè frigescibat. *Sedat enim Eucharistia sauientem membrorum legem,* ex S. Cyrillo Alex. l. 4. in Ioan. c. 17. & vt ait Ambros. ser. 19. in Psal. 118. expendens illud Threnorum 4. 20. *In umbra tua viuimus in gentibus: Umbra tua caro fuit, quæ nostrarum æstus refrigerauit cupiditatum, quæ compescuit insolentiam vitiorum quæ restinxit ignes libidinum, quæ auaritia diuersarumque passionum incendia temperauit.* Scilicet, *Sacris cedunt incendia velis.*

EMBLEMA XIII. S. HENRICVS IMPERATOR

GLOBVM AVREVM IMPERII INSIGNE, DE MANV
SVMMI PONTIFICIS SVSCIRIENS.

Imperij ne vides fulgens insigne, globumque
Cuius inest apici crux adamante nitens?
Spherica forma notat commissas orbis habenas;
Numinis intactam crux pretiosa fidem.

I iij

*Hac merito gemmis rutilo supereminet orbi;
 Nempe triumphali est terra subacta cruce.
 Quadruplici circum radiantes ordine gemmas,
 Ornamenta animo principe digna puta.
 Casari inungendo pomum hoc Pater optimus offert,
 Orbis & Imperium tradit in orbiculo.*

A P O D O S I S.

*Aureus ille Globus summi est insigne Monarcha;
 Triticæ sed enim est clarior orbis honor.
 Ille notat regnum fluxum, terrestre, caducum;
 Iste dat æterni regna beata poli.
 Ille ornat regem, vitiis, heu! sæpe subactum;
 Edomitis reges motibus iste facit.
 Ille notat Dominum; Dominum sed continet iste;
 Ille quidem Reges; sed facit iste Deos.
 Ille crucis signum gemmato in vertice præfert;
 Iste cruci fixum fert hominem, atque Deum,
 O mirum! minimo panis datur orbis in orbe
 Imperium, tato dignius empyreo.*

FONS EMBLEMATIS.

BAronius tom. II. Annalium ad annum Christi 1013. de Sancti Henrici Imperatoris inauguratione hæc refert ex Glabro: Anno Dominicæ Incarnationis 1013. licet insigne Imperiale diuersis speciebus prius figuratum fuisset, venerabili tamen Papæ Benedicto Sedis Apostolicæ visum est admodum intellectuali specie, qui idem insigne præcepit fabricari quasi aureum pomum, atque circumdari per quadrum pretiosissimis quibusque gemmis, ac desuper aureum crucem inseri. Erat autem instar speciei huius mundanæ molis, quæ videlicet in quadam rotunditate circumstiteret per-

hibetur; vt dum illud respiceret terreni princeps Imperij, foret ei documentum, non aliter debere imperare, vel militare in mundo, quàm vt dignus haberetur viuificæ crucis tueri vexillo. In ipso etiam diuersarum gemmarum decoramine, videlicet Imperij culmen plurimarum virtutum speciebus exornari oportere. Cumque postmodum prædictus Papa Imperatori Henrico huiusmodi Imperij insigne; in conspectu totius Romanæ plebis, tradidisset; suscipiens illud hilariter, circumspectoque eo (vt erat vir sagacissimus) dixit: Optime Pater, istud facere decreuisti nostræ portendendo regimen Monarchiæ, qualiter sese moderari debeat, cautius prædocuisti. Deinde manu gerens illud auri pomum subiunxit: Nullis melius hoc præfens donum possidere, ac cernere congruit, quàm illis qui pompis mundi calcatis, crucem expeditius sequuntur Saluatoris. Qui protinus misit illud ad Cluniacensem Monasterium Galliarum.

INTERPRETATIO.

I. **Q** Vis nisi iniquus rerum æstimator Globum Imperialem Eucharistico præponat orbiculo? si enim ille aureus erat, quis nesciat Corpus Domini prorsus aureum esse, auro vtique cœlestis Solymæ vitro pellucidior, quod in ipso refulgeat, & auri claritas, & vitri puritas, & beatifica charitas, quæ Apoc. 3. dicitur. *Aurum ignitum & probatum.* Appositè Chrysost. h. 45. in Ioan. *Quemadmodum*, inquit, *si quis liquefacto auro manum vel linguam iniiciat, quam primum deauratur; ita anima inmersa Sanguine Christi aurea redditur.* Si Globus Imperialis quadruplici gemmarum ordine rutilat;

I iiij

quidni & Corpus Domini, tot radians sardonibus, quot cicatricibus, præcipuè verò quatuor beatitudinis dotibus, impassibilitate, subtilitate, agilitate, & claritate; siue quatuor naturæ, gratiæ, gloriæ, & vnionis hypostaticæ gradibus insignitum. Si Globo Imperiali crux adamantina supereminet; in Eucharistiâ apicem tenet Crucis Passio- nisque memoria fidelibus altâ mente recolenda. Si Globus aureus transitoriû denotat Imperium; Eucharisticus orbiculus æternæ felicitatis Symbolum est, quo non modo cœleste Imperium, sed & ipsummet cæli possidemus Imperatorem; cuius coronæ & naturæ consortes, non Reges modo, sed etiam Dii meritò nominemur. Pomum aureum intus vacuum, quo terreni vanitas Imperij designatur; orbis autem Eucharisticus intus plenus & omnino solidus, quo perpetua regni cœlestis stabilitas indicatur: quid enim humanitate Christi plenius, in qua in habitat plenitudo Diuinitatis? quid diuina Verbi hypostasi stabilius? quid demum totâ Trinitate durabilius? Globus aureus Imperatorem denotat, non efficit; orbis Eucharisticus Imperatores inaugurat, dum vitiorum cæterarumque cupiditatum nos reddit triumphatores. Tandem, vt parallelum finiam, Globus Imperialis solam Crucis imaginem in apice præfert; orbis verò triticeus ipsummet Dominum Crucifixum, & hunc non in extremis agentem, non mortuum, sed rediuuium & immortalem ostentat.

2. Verum vt nulli principi Imperialia conferri solent insignia, nisi prius Romanorum Rex creatus fuerit, quod olim fiebat ab Archiepiscopo Mediolanensi Nouum Romanorum Regem pallio, armil-

lis, annulo, sceptroque induente, eiusque capiti ferreum Diadema, Christi patientis clauo insignitum imponente; quo ritu Carolum Magnum Modetia fuisse coronatum vetustissimi tradunt annales; ita nefas Christiano aureum Eucharistia Globum porrigere in Imperij insigne, nisi prius carne, mundo, dæmone perdomitis, extinctisque rebellionis internæ facibus sese sui ipsius regem esse, & cupiditatum Dominum ostenderit: nec enim panis Eucharisticus sapit aut delicias præbet nisi solis Regibus. Et quemadmodum Romanorum Rex, antequam pomum aureum præcipuum Imperij insigne de manu summi Pontificis acciperet, coronâ ferreâ redimiri solebat, cui S. Helena vnum è clauis Dominicis olim inferi curauit: Vnde, vt refert Bſouius in suo Romano Pontifice c. 44. cum ea corona ferrea, Caroli quinti Cæsaris capiti Bononia solemniter imponeretur, subito percussa horrore concio obriguit, ad aspectum ferri per diuina Christi membra olim adacti; ac tanquam manantia innoxio sanguine trophæa Crucis, & Christus ipse, totaque facies acerbissimæ mortis ante oculos obuerfaretur, à coronati Cæsaris aspectu ad violentos ictus, diuinique laniemam corporis animum aduertit, profundâ Passionis meditatione. Ita priusquam nobis Eucharistia conferatur orbiculus, Dominicæ Passionis meminisse conuenit, ac velutis clauis Christi configi, cum triumphali ipsius epulo censeantur indigni, qui non ante fuerint ipsius clauis Cruci confixi. Totus igitur nobis ad sacram synaxim accedentibus ille figatur in corde, qui pro nobis totus fixus est in cruce, vicissimque toti figamur in

illius cruce, vt ipse totus nostro figatur in corde, à profundâ Passionis eius meditatione, spiritale Imperium auspicemur, clauoque quasi didemate corda nostra coronemus; tunc enim merebimur, & diuini cruoris inungi Balsamo, & aureum de manu Sacerdotis, Eucharistiæ pomum, & *Minimo capere orbis in orbe Imperium.* Imo ipsummet Imperatorem Christum.

EMBLEMA XIV.
 ANTIOCHVS REX, DATIS
 HOSTIIS IVDÆOS AD DEDI-
 TIONEM ADIGENS,

DVm frustra Antiochus Solyma ferit ariete turres,
 Ciuesque inuictos obsidione premit.
 Illuxit festiua dies celeberrima genti:
 Multa deest sacris victima danda focus.

Rex pius inducias ultro concessit, & urbi

Agmina taurorum, largaque thura dedit.

Magnifica indomitas domuerunt munera turmas,

Quasque furor nequit vincere, vicit amor.

Quippe piū facinus Solyma admirata libenter

Paruit eximio religione duci.

Pugnandi genus ecce nouum, bellumque stupendum;

Quos non arma domant, missa holocausta domant.

APODOSIS.

Hactenus indomitum frustra oppugnaverat orbem,

Diluio, flammis, sulphure, cede, Deus.

Vna rebellantem domat Eucharistica mundum

Victima, victorem reddit & illa Deum.

Etb ballista potens pietas, amor ariete quouis

Fortior; hac animos machina sola quatit.

Nec mirum si sancta Deo nos de dere cogit

Hostia, quā se homini dedit ipse Deus.

FONS EMBLEMATIS.

EX Iosepho l. 13. Antiquitatum: Antiocho, qui Religiosus nuncupatus est, Ierofolymam obsidente, & acriter oppugnan- te, licet conatu ir- rito, ob incredibilem obfessorum ciuium forti- tudinem, & murorum ac propugnaculorum firmi- tatem machinis bellicis inconcussam: quum dies festus tabernaculorum illuxisset, Hyrcanus Iudæo- rum princeps septem dierum inducias occasione festi solemn- is à rege postulauit: quas ille non so- lum ultro concessit, votisque tam piis annuit, sed etiam victimas, taurosque auratis cornibus ador- natos, magnamque aromatatum vim in vasis aureis & argenteis, ad portas vsque vr- bis, cum solemn- i pompâ deduci iussit. quod sacrificium susceperunt

adductum, qui ante portas stabant, & ad templum adduxerunt. Ipse autem traditâ Sacerdotibus hostiâ, & amplissimâ militibus annonâ in castrâ rediit. Regis clementiam & religionem admirati Iudæi, festo peracto, depositis armis vtrò se in illius fidem dederunt. Quippe Hyrcanus laudans eius modestiam, & animaduertens studium ipsius erga Deum, petiuit ab eo vt patriam eis conuersationem restitueret; qui ad omnem pietatem flexus, legatis id concessit, & obsidionem soluens discessit.

INTERPRETATIO.

I. **S**ententiosè Seneca l. i. de Clementiâ *Nullum, inquit, ornamentum principis fastigio dignius, pulchriusque est, quàm illa corona ob ciues seruatos, non hostilia arma deiracta victis, non currus barbarorum sanguine cuncti, non parta bello spolia. Hac diuina potentia est gregatim, ac publicè seruare, multos autem occidere & indiscretos, incendij ac ruina potentia est.* Id altâ mente reposuerat Antiochus rex, qui religiosus dictus est, dum memorabili pietatis, & clementiæ exemplo, maluit Iudæos, humanitate sibi deuincire, quàm armorum vi vincere, & subiugare, ac de eorum potius cordibus, quam de vrbibus triumphare. Hoc illustrius præstitit Rex regum Dei filius, ab assumptæ humanitatis instanti, non solum homo, sed & humanior factus erga homines. Quippe cùm in veteri testamento mortales perduelles læsæque diuinæ maiestatis reos, diluuiis, sulphureis imbris, incendiis, bello, fame, peste, cædibus, ad spontaneam deditionem adigere vix potuisset, maluit deinceps amore quàm furore pugnare, & illustriorem triumphis omnibus victo-

riam magnificâ sui Corporis Hostiâ reportare. Mirum equidem est, ac stupendum, quot olim machinis cordis humani propugnaculum oppugnarit, vt veluti ruinosâ muri laceri labe tandem intus irumperet. Etenim hostilem exercitum æmulatorundus, qui vbi fulmineis glandibus muros rebellis cuiuspiam ciuitatis euertere nequit, flumini urbem alluenti moles ingentes obicere assolet, diuque frementes vndas, quasi carcere cœercere, vt rupto demum aggere vehementius irruentes, muros euertant, aut ciues fatali vortice submergant. Primam hanc obsidendi viam tentauit, immisso Cataclysmo; sed irrito conatu: peritissit enim suo in facinore homo peritax, diluuij licet fluctibus propemodum obrutus & submersus. Iterum humani cordis arcem nouis concutit machinis Deus exercituum, & vltionum Dominus, sulphureosque imbres quasi ignitas glandes, fulmineosque globos in infamem pentapolim vltice dexterâ iaculatur: sed frustra neo rursus impetu. Durius quippe ipsis adamantibus cor humanum nec flammis colliquefieri, nec ardentis sulphuris torrente potuit vnquam emolliari. Quid hîc agat aut moliatur Dei filius? circumspicit animo quâ sit in perduelles impressionem factururus; collatis omnibus cœlestis exercitus copiis inuadit & oppugnat; plurimas Chiliades, Angelorum gladio cœdit, bello, peste, fameque diuexat, neque tamen tam validâ oppugnantium impressione, arce potitur. Tandem diuturnioris obsidionis pertæsus, carnis humanæ trabeâ indutus, armorum vi indomitos, blanditiis flectere nititur, fidem tentat, ad deditionem hortatur, iamque imminente Paschalis solemnitatis die, magnifico apparatu semetipsum immolans, victricem Proprij Corporis

hostiam, ignito probatoque diuinæ charitatis auro fulgidam, perduellibus dono mittit, in indelebile Regiæ clementiæ monumentum. Cum ecce, ô subitaneam & insperatam planè rerum mutationem! inuicti hæcenus perduelles, excellentis adeo victimæ munere plecti, vltro se obsidentis Theandri potestati permittunt, & inexpugnabilem sui cordis arcem spontaneâ tradunt deditione.

2. O verè victricem Corporis Christi victimam tantæ victoriæ parentem! ô planè triumphalem Hostiam hostilibus copiis potentiolem. Nimirum bellè & appositè cecinit olim Ouidius:

Victima quæ dextrâ cecidit victrice vocatur,

Hostibus à domitis Hostia nomen habet.

Gloriosum proinde victimæ nomen non mereretur Eucharistia, nisi victrici Domini de Humano corde triumphantis dextrâ mactaretur, nec hostia diceretur, nisi hostiles copias antea subiugasset. Ea sane victoria hòc videtur illustrior, quò sine Hostium cade parva, eoque palma pulchrior quò solius victoris cruorè irrigata est; & vel hoc vno Iesuanæ humanitatis opere, secretam ipsius diuinitatem mundus agnoscere potuit: diuinum enim opus est, quos possis fulmine contere, eorum beneuolentiam ambire, & ad synceri amoris Sacrificium vel inuitos inuitare.

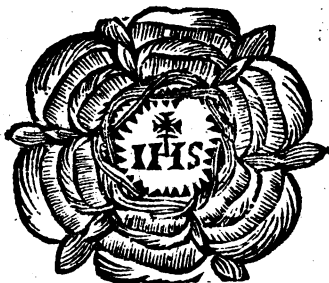
Nam cum vincamur ab omni

Munere, sola Deos aequat clementia nobis,

Vt egregiè cecinit Claudianus.

3. Christus igitur non solum, vt olim Antiochus obsessis Iudæis, magnificentissimum destinauit holocaustum, verùm ipsemet fieri voluit holocaustum, & solemnis victima: *Pro nobis victor & victima*, inquit opportunè S. P. Aug. l. 10. Conf. c.

ultimo, & ideo victor, quia victima; pro nobis Sacerdos & sacrificium, & ideo sacerdos, quia sacrificium. Reuera ideo victor, quia victima; quod Eucharisticæ victimæ partas debeat de perduelli homine victorias. Neque enim vnquam ita magnificè deditam humani cordis arcem intrasset victor, nisi prius amor de victore fecisset victricem victimam, & hostiam hostium domitricem, mundique triumphatricem, vt ideo S. Eligius hom. 8. Eucharistiam appelleret, *Sacramentum quo subiugatus est mundus*. Cui accinens Aug. l. 12. contra Faustum c. 28. ait. *Ipse mihi Christus in Ioseph inuenitur, qui persequentibus, & vendentibus fratribus in Aegypto, post labores honoratur. Didicimus enim labores Christi in orbe gentium, quem significabat Aegyptus, & nunc videmus honorem Christi in eodem orbe terrarum, etrogatione sui frumenti, sibi omnia subiugantis. Quid est enim erogatione sui frumenti sibi omnia subiugare, nisi triticeâ victimâ de hominibus triumphare; o bene nuncupatam ab hostibus domitis Hostiam! o semper victricem victimam! Non hostis, ac Hostia vincit.*

H V M A N A P R O F A N A.

EMBLEMA XV.

THESPIENSIS ATHLETA, ANTE
PVGNAM, AMORI SACRIFICANS.

*Pugnæ præludit amoris
Victimâ.*

*Auant le combat il s'anime,
Offrant a l'amour sa victime.*

15

VNde cupidineis athleta aduoluitur aris?
Imbellisne regit bella cruenta puer?
Bellorum Bellona faces accendit, & armis
Præsidet, at strages puppulus odit Amor.

*Bellum est Martis opus, Martem bellator adoret,
 Hunc meritò, in pugna limine, sacra decent.
 Quid iuuat Athletas tenero succumbere Amori?
 Mollis molle colat numen Amoris amans.
 Erro, suos habet athletas; sua castra Cupido;
 Prælia miscet amor, pugnat & omnis amans.
 Certamen si firmet amor, victoria certa est.
 Ampla trophaeorum crescit amore seges.
 Quem palma non urget amor; sternetur ab hoste,
 Dulce decorumque est laudis amore mori.
 Pugnam igitur moderatur amor, sine numine cuius
 Visum est Thespiadis prælium inire nefas.*

A P O D O S I S.

*Ante crucis durum certamen Christus amori
 Immolat, ipse simul victima; mysta, sacrum.
 Victima victrici dextrâ victoris amoris
 Corruit, & dulcis nempe tyrannus amor.
 Est dolor, est & amor Dominum qui mactat ad aras,
 Sacrum orditur amor, prosequiturque dolor.
 Sanguinea pugna ni prælusisset amoris
 Hostia, non adeo laurea certa foret.*

FONS EMBLEMATIS.

Volaterranus lib. 32. Philologiæ c. 5. hæc re-
 fert ex Athenæo: Thespienses Erotidia celebra-
 bant, sicuti Olympia Lacedemonij, & ante pugnam
 Amori sacrificabant, ac si in amore certantium, & cer-
 tâ amicitia, victoria consisteret. Cretenses in præ-
 liis optimos, ac pulcherrimos amore deuinctos
 fecerant, ac per eos annua sacra fiebant. Apud
 Athenienses sacra cohors appellata ex amatis &
 amantibus consistebat, in quâ summa erat fiducia,
 vt tradit Alexius; quasi armis etiam ipse amor
 præfideret.

INTERPRETATIO.

1. **N**on possum non admirari Thespiensium Athletarum morem, ut in arenam descensuri, Amori potius, quàm alteri numini bellorum præfidi thus adolerent, & hostias immolarent: Prudentius enim agere viderentur, si Bellonæ, vel Marti armorum numinibus, iuxta cæterarum gentium ritum, ante certamen litarent. Quid enim imbelli puero cum armis, & gladiis? Quid amori, cum furore bellico? quid aureis cupidinis sagittis, cum ferreis hastis & iaculis? quid demum amoris blanditiis, cum cædibus affine est? Nihilominus re maturius expensâ, Thespienses hac in parte cæteris gentibus sapientiores existimo, quod amoris victimâ pugnæ cruentæ præhuderent, & Cupidini potius quàm Marti sacrificarent: Amor n. reliquos affectus suo motu versat & rapit, ut primum mobile cælos inferiores, & ab eo tum audacia in periculis, tum fortitudo in aduersis, tum furor Martius in bellis, tum spes victoriæ in cōflictu, cæteraque id genus tanquam à proprio fonte dimanant. Quis porro, sine animi alacritate, sine martiali feruore, sine spe victoriæ manus cum hoste conferat? Quis in acie miles animosè decertet, nisi vincendi libidine, vel amore gloriæ, vel spoliolum cupidine succensus? Neque verò adeo à Castris, & militiæ laboribus abhorret amor, ut plerique sibi fingunt; quin potius Ouidio teste l. 2. de arte amandi:

*Militiæ species amor est, discedite segnes;
Non sunt hac timidis signa tuenda viris.
Nox & hyems, longæque via, sæuique labores,
Mollibus his castris, & dolor omnis inest.*

K ij

*Sæpe fecis imbrem caelesti nube solutum,
Frigidus in nudâ sæpe iacebis humo.*

Idemque l. 3. Amorum.

*Quis nisi vel miles, vel amans, & frigora noctis
Et densò mixtas perferet imbre nives?*

Quæ omnia de honesto amore dicta volumus.

Amor igitur iure armorum præses censerî potest, cui proinde meritò litari oporteat, in certaminis limine, ab iis quos victoriæ spes animat, & gloriæ cupido vehementius inflammat; his etenim indubitata videtur victoriâ qui sub amoris vexillo stipendia merentur; quoniam auctore Virgilio

Omnia vincit amor.

2. Solemnem hunc Thespisiisium morem Christus Dominus sequutus est; siquidem arduum & difficile cruentæ Passiõis aggressurus certamen, quo, ut loquitur Apostolus 2. Coloss. 2. *Expolians Principatus, & potestates traduxit confidenier palam triumphans illos in semetipso*, Crucisque lanceâ cui ipsemet affixus dæmonem erat transfixurus, in Caluariæ campo dimicaturus; quasi suorum oblitus attributorum, ingenitæque virtutis, ac generositatis immemor, soli amorî incruentam proprii Corporis Hostiam immolauit; ut & salutis nostræ, & propriæ gloriæ amore succensus alacriter hostile Iudæorum penetraret agmen, crucem fortiter ferret, cruciatus vinceret, Tartareas potestates triumpharet, demum spoliis onustus, ac victoriis inclytus suo sepeliretur triumpho. Quippe ut cum magno Basilio loquar hom. 22. *Diabolus in eo crucifixus est, quem se crucifixurum, & in eo mortuum, quem morie se extincturum sperauerat: & Clani Christi, inquit S. Leo ser. 10. de Passione, perpetuis diabolum fixere vulneribus, & sanctorum poena membrorum, inimicarum fuit interfectio potestatum.* Itaque cum po-

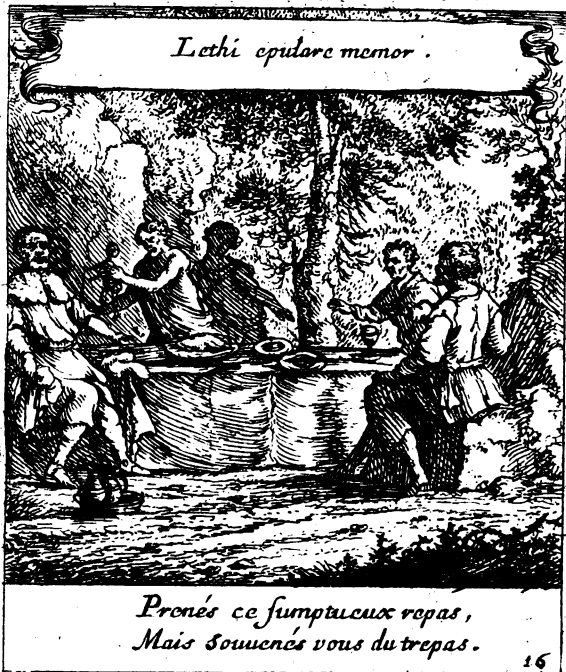
tentissimo inuictoque hætenus hoste pugnaturus ,
cruento conflictui , incruentâ prælusit amoris ho-
stiâ , ex quâ nouam animi fortitudinem , & spirita-
lem alacritatem in ipsâ acie mutuaretur.

3. Nimirum bellatrix Eucharistia Christianorum
præliis aduersus dæmones initis præsidet , pugnan-
tes roborat , trepidantes firmat , nobilesque ge-
nerositatis aculeos infigit. Eam ob rem à d. p. Au-
gustino *annona præliantium* emphaticè nuncupa-
tur to. 8. in Ps. 143. v. 3. *Qui hanc annonam*, inquit,
dedit pugnanti, *quid seruat vincenti*? ego sum, inquit,
panis viuus qui de cælo descendit. Hæc est annona præ-
liantium de horreis inuenta Dominicis. Cur autem an-
nona præliantium dicta est? nisi quia præliantes
sub Christo milites, in acie non solum inuictos,
sed & inuincibiles facit. Hinc non absque mysterio
Isaias de Eucharistico conuiuio Propheticè lo-
quens, illius apparatus magnificum non Deo vt pa-
cis principi, sed vt Domino exercituum signanter
attribuit: Isay. 25. 6. *Faciet Dominus exercituum in*
monte hoc conuiuium pinguium medullatorum, vinde-
mia defæcata. Quorsum istud, nisi vt nobis insinuet
Eucharistiam Christianorum præsidere certamini-
bus, in eâque Christum sese non pacis principem,
sed armorum, dominumque exercituum ostentare;
quasi hac bellatrice amoris victimâ, conflictum
auspicetur, hostes fundat, victoriam referat, &
triumphum? Propterea idem Propheta c. 30. 32.
adiicit. *In bellis præcipuis expugnabit eos*; vel vt ad
rem præsentem opportunius ex Hebræo legit Fore-
rius: *in sacrificiis expugnabit eos*; quoniam Euchi-
ristiæ crucisque duplici sacrificio, de potentissimis
hostibus gloriose triumphauit. Cur autem, nisi
quia in vtroque sacrificio Amori immolauit? cuius

virtuti nihil omnino resistere potest; cuius ardori nihil arduum occurrit; quòd, teste Augustino ser. 9. de Verbis Domini; *omnia seu prorsus facilia & prope nulla efficiat.* Et tract. 48. in Ioan. *Non recusatur labor, ubi adest amor: quoniam qui amat, non laborat. Omnis labor non amantibus grauis est, amanti. bus leuis. Si tot labores cum auaris portat cupiditas, nobiscum Charitas non portat.* Merito igitur in monte Sion amorì litauit Dominus, vt amor feruidus labores imminueret, cruciatus mitigaret, crucis pondus alleuaret, pugnantem sese corroboraret, victorem denique coronaret. Nos quòque quoties Dæmonis, mundi, carnisue tentationibus vehementius oppugnamur, Redemptorem amulabundi, Eucharisticâ victimâ, pugnam auspicemur, vt triumphalis amoris victimæ virtute victores, amorì diuino trophæa nostra consecremus. Nullus enim in acie succumbit, qui Domini sequutus exemplum. *Pugna praludit amoris victimâ.*

EMBLEMA XVI.
SCELETVS AEGYPTIO-
RVM MENSIS INFERRI
SOLITVS.

Nil epulis cum morte, fouent conuiuia vitam :
Quid facit has inter mortis imago dapesi
Aegypti morem agnosco , sceletique superbis
Illati mensis triste ministerium.

K iiij

Exequiis epulas affines, pocula bustis,

Contiguosque thoris indicat esse rogos.

Lethi epulare memor, nam saepe paropside fertur

Parca sepulchrales occuluisse faces.

APODOSIS.

Mensa sacerdotum diuina mortis imago est;

Nectareo regitur passio amara cibo.

Verbi etenim gladio seiunctus corpore sanguis,

Non vitæ speciem, sed mage mortis habet.

Nos impassibiles Crucifixi passio reddit,

Vitam immortalem mortis imago parit.

Conuiuio Domino, cui mors est mæne reposta:

Viuere vis? mortis numinis esto inemor.

FONS EMBLEMATIS.

Circumferebatur apud Aegyptios, inter pocula, Sceletus, hoc est, corporis ossæa duntaxat compage extantis effigies, in memoriam Mænerotis, Iſidis, vt aiunt, alumni, quem annis innocentibus immaturâ morte fata præripuerunt. Ita Herodotus l. ii. Petronius in satyrico meminit huius moris, versusque adfert in hoc spectaculo cantari solitos:

Eheu nos miseros! quam totus homuncio nil est!

Sic erimus cuncti, postquam nos auferret orcus.

Ergo viuamus, dum licet esse bene.

Quibus accinunt illi epulones apud Isaiam c. 22. 13. *Comedamus & bibamus; cras enim moriemur.* dementes qui de mortis appropinquatione rectè sentientes, circa præparationem ad mortem adeo turpiter errarent, verè non cras morituri, sed potius, ob istam in re mortis hæresim, hodie mortui, vinoque sepulti.

INTERPRETATIO.

1. **N**ihil hoc sapienti Aegyptiorum more laudabilius, quem sequutus est Christus mortalium sapientissimus, dum amarissimæ mortis suæ memoriam, quasi quemdam Scelerum, in Eucharisticam mensam inulit, dicens: *Hoc facite in meam commemorationem*; *quotiescumque enim*, ait Apostolus 1. Cor. 11. *manducabitis panem hunc, & Calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis*. Unde infero strictissimam conuiuium inter & mortem intercedere affinitatem, & analogiam; aliàs incarnata sapientia nusquam Eucharisticum epulum, in suæ mortis recordationem, instituit. Quamquam enim in Sacramentorum institutione quælibet signa etiam à re significatâ prorsus aliena assumere potuerit; quia tamen omnia suauiter disponere assolet, signa semper rebus significatis summè consentanea selegit, quò facilius in earum notitiam, ex Symbolorum intuitu, duceremur. Hinc baptisma cum interiori mentis ablutione, confirmationis vnctio, cum interno robore, panis & vini species, cum spiritali animæ refectione, cætera denique Sacramenta cum rebus quas denotant singularem habent analogiam; vt propterea audacter scripserit S. Augustinus ep. 23. ad Bonifacium: *Si Sacramenta quamdam similitudinem earum rerum, quarum Sacramenta sunt, non habent, omnino Sacramenta non essent*. At Eucharisticum epulum, in Iesuana mortis Sacramentum, diuinitus institutum est, ac proinde specialem habet cum morte similitudinem.

2. Re vera penitus epuli naturam introspectienti mihi, omnibus sui partibus mortem ipsam re-

dolere visum est; nec enim fit panis ex tritico, nisi prius moriatur granum, quod viuebat in culmo: vt fiat vinum ex botro, moritur acinus, quem vitis animabat; vt instruuntur fercula, varix animantium species, aues, pisces & feræ perimuntur, quarum cadauera nonnunquam sanie fluida, auidis conuiuiis apponuntur, adeo vt quis aptius æquiusque epulum nuncupare possit commortalitatem, quàm conuiuium, vbi tot innocentes vitæ palmari ventriculo in dies immolantur; vt idcirco iure Seneca mortis accelerationem potissimum conuiuiis, tot cæsarum animantium cadaueribus instructis, adscribat, his verbis: *Quidquid animum volitat, quidquid piscium natat, quicquid ferarum discurrit, nostris sepelitur ventribus; quare nunc cur subito moriamur, quia nempe moribus viuimus.* Istudne est conuiuari & conuiuere? an potius tot cæsis animantibus commori, quorum moribus non tam viuimus, quàm morimur. Equidem nihil opus est Ægyptiorum Scelecto ad mortis memoriâ conuiuiis reficendam, cum tot sint in mensâ mortis symbola, quot fercula, totque sceleti inter dapes circumferantur, quot animæ ferarumque cadauera apponuntur. Est & alia ratio cur epulum idoneum videatur mortis Symbolum, quod nusquam mensæ soleamus accumbere, nisi iam aliquâ nostri parte mortui: Nunquid enim ea substantiæ pars emortua censenda est, quæ cum prius animata viuensque existeret, calore natiuo sensim assumpta est? omnino. At epulæ in hunc finem potissimum institutæ sunt, vt radicalis humidi dispendia resarcirent, depastamque corporis portionem cum quodam fœnore restituerent. Ex parte igitur mortui epulamur, quorum pars prius animata, natiui

caloris actione, interiit. Huc accedit quod facilis sit ab epulo ad tumultum transitus : epulantes enim filij Iob in domo fratris primogeniti, illius repentino casu obruuntur. Et multi alij inter epulas interierunt : adeo verum est illud Ambrosij l. de Elia & ieiunio c. 14. *Rogas ad incunditatem ? cogis ad mortem ; inuitas ad prandium ? efferre vis ad sepulchrum ; cibos promittis ? tormenta irrogas ; vina præstendis ? venena suffundis.*

3. Quæ cum ita sint, non admirari non possum sapientiam Saluatoris, dum epulum Eucharistici tam idoneum suæ mortis Symbolum elegit : qua in re idem præstitit quod olim Creator in paradiso terrestri, qui cum homini de suauioribus huius horti fructibus opiparum instruxisset epulum, tot inter magnifica fercula Sceletum circumtulit, mortisque terrorem his verbis incussit : Gen. 2. 17. *De ligno scientiæ boni & mali ne comedas ; in quocunque enim die comederis ex eo, morte morieris*, vt mortis memoria originalem innocentiam, eiusque appendicem immortalitatem conseruaret. Ita Christus suis conuiuiis mortis suæ memoriam, vt beatæ immortalitatis obstetricem maximè commendauit, vt dum bene mori, ipsius mortem meditando discerent, per mortis memoriam sibi vitam parerent immortalem. Quisquis igitur ad immortalitatem aspiras, sacræ mensæ accumbens. *Lethi epulare memor,*

EMBLEMA XVII.
 VIR MACEDO OLIM
 PRIUS APRICIDA, QUAM
 CONVIVA.

Difficilis spumantis apri venatio, qualem
 Nutrit in umbrosis Attica terra iugis.
 Lex tamen à Gracis longos servata per annos,
 Precipit hanc iaculis exagitare feram.

*Nec cuiquam licuit solemnī accumbere mensæ,
 Nī prius unum extra rete necasset aprum.
 Condimentum epulī labor arduus, emptā cruore
 Dulcius esca sapit: Cede, deinde sede.*

A P O D O S I S.

*Nulli fas Domini regali accumbere mensæ,
 Nī prius immanem vi superarit aprum.
 Hic aper aut scelus, aut vitium est, quem gratia victrix,
 Contritique potest cadere cordis amor.
 Cœlesti dignos epulo victoria reddit:
 Nec nisi victores regia mensa capit.
 Quisquis in hoc epulo, superum cum rege, sedere
 Ambis, aprum sceleris cœde, deinde sede,*

F O N S E M B L E M A T I S.

Refert Athenæus l. 7. dipnosophistarum c. 11. Macedones in more habuisse, ut nullus discumberet inter conuiuias, nisi prius aprum extra retia interfecisset: tunc enim licebat illi in conuiuiō sedere. Hanc autem feram eleganter depingit Apuleius lib. 8. de Asino aureo: Ad feruidos dissonosque canum latratus, aper immanis atque intusitatus exurgit, toris callosæ cutis obesus, pilis inhorrentibus, corio squallidus, setis insurgentibus, spinæ hispidus, dentibus attritu sonanti spumeus, oculis flammeus, aspectu minaci, impetu sauo, feruentis oris, totus fulmineus.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **P**risicum hunc morem Catholica pro viribus obseruat Ecclesia, neminem famosi criminis, & maximè vulgatæ libidinis reum diuinæ mensæ sinens accumbere, nisi præuiæ pœnitentiæ

venabulo aprum illum animæ vineam deuaſtantem tranſfixerit ; remittit publicos peccatores , admittit pœnitentes infernalis apri ſpoliis onuſtos. Et meritò , quippe ſi ab idolorum ſacrificiis , eorumque participatione ſcortatores olim arcebantur , vt teſtatur Libanius to. 2. ora- 35. his verbis : *Non licet iis qui ſcortati fuerint participare ſacris* : Multo minus licebit ſacrilegiis Sacerdotibus , recentis adhuc luxuriæ mephitim exhalantibus , Sacroſanctis veri numinis participare myſteriis , ne fulgureo latentis maiestatis anhelitu perimantur. Enimvero vt venatori ſudore madido dulcius ſapiunt epulæ , ita pœnitenti lacrymis perfuſo Eucharisticum conuiuium ; quaſi diuturnus labor , quo acriter aduerſus vitia prauosque mores depugnauit , eſuriem acuerit , diuinæque carnis ſaporem adauxerit ; quemadmodum & peccatrix anima , quam Chriſtus diu venatus , tandem victricis gratiæ iaculo confixit , ſuauior ipſimet eſca eſt , & lautior Angelorum cibus. Quis enim ineffabiles delicias pro dignitate explicet , quibus perfunditur pœnitens , dum fletu quaſi ſudore diffluus , occiſo illius vitij , quo infeſtabatur , apro , ad cœleſtes admittitur epulas , præ diuturnâ eſurie panis Angelici auidiſſimus , pretioſique Calicis ſitientiſſimus ? Quam merentiori iure , deguſtatis huius epuli ferculis exclamare poteſt , quam olim Artaxerxes , in fugâ hordeaceo pane , & aridis ficis paſtus ; Dij boni , cuiuſmodi voluptatis hætenus inexpertus fui ? Nempe ſuauius ſapere ſolent eſurienti , diuturniſque laboribus exhausto. Proinde cibum illum eximium præuiæ contritionis pretio comparare ſtudeamus , nec accipiamus gratis , ſed acquiramus , Eſau deteſtantes ſocordiam , qui , teſte

S. Laurentio Iustiniano tract. de sobrietate c. 3. *Ideo primatus amisit benedictionem, quia maluit cibum accipere, quàm acquirere.* Apostoli siquidem sententia est: *qui non vult operari, non manducet:* ex qua S. Augustinus to. 3. l. de opere Monachorum c. 1. infert, *Nos absque labore, periculosè à Domino alimenta sumere.* Vnde eiusdem Apostoli sequentes exemplum, quem gratis panem suum manducasse nusquam contigit, panem supersubstantialem gratis accipere caueamus: ne eundem periculosè comedamus. Neque enim otiosè dictum est homini, ait opportunè S. Ambr. in Lucam, *quod nulli aliorum animantium: in sudore vultus tui vesceris pane tuo; his enim animalibus quæ naturâ irrationalia sunt, iussu Dei, terra pabulum ministrare præcepta est: soli autem homini, ut rationale quod accepit exerceat, vita cuius in labore præscribitur.* Ut inde colligamus diuinum panem in nostri vultus sudore comedendum esse, nullique peccatori Eucharisticis epulis accumbere licere, nisi quem arduus pœnitentiæ labor dudum exercuerit. Eapropter Eucharistia, singulari quadam emphasi, sacris in codicibus, præda nominatur, ut optimè doctissimus Muisius inter recentiores aduertit, in illud Ps. 110. *Escam dedit timentibus se.* Obseruat enim in fonte Hebræo reperiri particulam Thereph. quæ prædam potius, quàm escam significat, ut inde nobis insinuetur carnem Dominicam quasi ferinam prædam, præuio labore consequendam esse, maxime verò grauioris sceleris quasi immanis apri Eucharisticam segetem vastantis venatione.

2. Cæterum quod spectat ad apri venationem, hæc ad rem nostram, ex Gesnero in apro, obseruauit; primùm fuscâ & villosâ veste vtendum esse,

quo mysticè innuitur ad moderandos libidinis motus aspero corpus nostrum macerandum esse cilicio, iuxta illud Davidis : *ego autem cum mihi molesti essent , induēbar cilicio. Castitas enim , inquit , Chrysostomus hom. 30. in Psalm. sine committibus suis , ieiunio videlicet , & temperantiā , cito labascit , quod si his quasi adminiculis roborata fuerit , persfacile coronabitur.* Secundum , venatorem nisi primo ictu lethale vulnus apro inflixerit , de vita periclitari , nisi forte aut arborem conscendat , aut humiliori loco soli planitiem amplexus , totis membris se premat ; quod fera nequeat recuruis dentibus nisi sublimem & elatum attingere. Quo tacitè admonemur nos de salute periclitari , nisi impuræ suggestioni dæmonis statim initio totis viribus obluſtemur ; quod ex eâ oriatur cogitatio , ex cogitatione affectio , ex affectione delectatio , ex delectatione consensus , ex consensu operatio , ex operatione consuetudo , ex consuetudine obduratio , ex obduratione desperatio , ex desperatione peccati deſſensio , ex deſſensione gloriatio , ex gloriatione damnatio. Si tamen obſcœnæ tentationi imbecillis anima succubuit , duplex adhuc ei suppetit remedium , vel vt crucis arborem illico conscendat , carnem in deliciis nutritam eidem affigendo , timoris & pœnitentiæ clavis ; vel vt coram Deo exinanita suam infirmitatem humiliter agnoscat , & priorem superbiam , luxuriæ admissæ flagello , castigatam detestetur. Impuritas enim fastus flagellum est , ex mente S. P. Augustini ser. 57. super Mathæum : *Audeo dicere , superbis continentibus expedire cadere , ut in eo ipso in quo se extollunt , humilientur. Quid enim prod. st cui est continentia , si dominetur superbia ? Sanè vt in humi pro-*
stratos

stratos nihil potest libidinis aper, ita in elatos nimioque fastu turgidos acriter insurgit, quos tandiu vexat, & exagitat; donec innata imbecillitatis memores, sub potenti Dei manu humilientur, gratiæque subsidium sibi necessarium implorent. Verissimè siquidem dixit Cassianus in collatione Abbatis Moysis, *Tandiu spiritu fornicationis animam necesse esse impugnari, donec se bellum gerere supra viros agnoscat, nec labore vel studio propriam victoriam obtinere se posse, nisi Dei faciat auxilio & protectione suffulta.*

3. Denique ut apud Macedonas, nulli in conuiuio licebat accumbere, nisi prius aprum extra retia percussisset; ita nunc nulli Christiano in sacra mensa discumbere conceditur, nisi prius mortalis sceleris, & maximè libidinis aprum pœnitentiæ iaculo transfixerit; cum omnes impudicos à virginali suo epulo virgo Iesus longè arceat. *Sciendum enim est, ait eleganter B. Algerus l. 1. de Sacramento altaris c. 22. quia agnū Dei siue maculā, qui Virginis est Filius luxuriosi, sumunt periculosius; quia cum in Sacramento Christo uniri debeamus conformitate Passionis & munditiæ, nihil sit aduersatur passioni truci, ut voluptas, nihil sit munditiæ, ut fœditas, nihil sit eius unioni, ut fornicaria societatis unitas.* Igitur ô Christiane, si forte libidinis apro infestaris, illum prius percutere satage, quàm ad Virginalem altaris mensam præsumas accedere. Cade, deinde

EMBLEMA XVIII.
 AGNVS TANAGRÆORVM
 VRBIS EXCVBITOR, ET
 CVSTOS CREDITVS.

Quid inuenis Veneris domitor, vultuque decorns
 Agnum, urbis circum mœnia, gestat ouans?
 Debus hic nimium custos, speculator inanis;
 Belliger imbellem despicit hostis ouem.

*Fallor, si arripotens Tanagraos proteget agnus:
 • Suadet id orta grani religione fides.*

A P O D O S I S.

*Excubat ante fores vinime Eucharisticus Agnus,
 His munire finem conuenit excubiis.
 Christicola veteres hunc circumferre solebant,
 Et vallare sacro corpore cordis oper.
 Dum licuit, nares, oculos, auresque, suasque
 Illius attactu sanctificare manus.
 Dira tyrannorum rabies dum sauiit, Agnus
 Iste Leoninis restitit impetibus.
 Clara tulit claros, Agno custode, triumphos:
 Virgo triumphauit virgine testa Deo.
 Tutus ab hoste manet, cui belliger excubat Agnus:
 Numine nemo potest excubitor capere.*

FONS EMBLEMATIS.

TAnagrei cum qui cæteris puberibus formâ præstare videtur, festo die Mercurij, eligunt, ut agnum humeris portans muros urbis lustrer. Hoc enim existimant ad firmitatem ciuitatis attinere, & simili ratione à Mercurio usurpatum. Ita Pausanias in Bœoticis pagina mihi. 294.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **N**emini dubium est lapsum hominem, quasi ruinosam urbem hostium insidiis & intestinis seditionibus obnoxiam, ac captiuitatis periculo proximam, diuina ingiter indigere protectione, Angelorum excubiis, gratiarum præsidio, valloque Sacramentorum, ne dæmon iterum per laceri muri hiatum irrumpens omnia deuastet. Quæ porro custodia firmior quàm ipse Agnus

Eucharisticus, quo carnis sopitur rebellio, quo mundus cum suis terroribus, erroribus & amoribus vincitur, quo diabolus irruptionem moliens longius arcetur? qui quidem ubi cordis arcem istius agni munitam excubiis senserit, & os nostrum quasi ciuitatis ianuam diuino cruore illitum & intinctum perspexerit, de illius expugnatione desperans prorinus obsidionem soluit. Cuius rei typum in agno Paschali licet inspicere, cuius sanguinis illitus Angelum exterminatorem procul abegit, ut eleganter prosequutus est Chrysostomus hom. ad Neophytos tom. 5. *Vis*, inquit, *huius Sanguinis audire virtutem: redeamus ad eius exemplum, & priorem typum recordemur. In Aegypto, nocte media, Aegyptiis Deus plagam decimam minabatur, ut eorum primogenita deperirent, quia primogenitum eius populum detinebant. Sed ne amata plebs Iudeorum una cum illis periclitaretur, quia unus locus continebat uniuersos, remedium discretionis inuentum est, proinde exemplum mirabile, ut discas in veritate virtutem, ira diuina indignationis sperabatur, & mortifer domus singulas circuibat. Quid igitur Moses? occidite, inquit, agnum anniculum, & sanguine eius linite ianuas. Quid agis Moses? sanguis ouis rationabilem hominem liberare consuevit? valde, inquit, non eo quod sanguis est, sed quia Domini sanguinis per eum demonstratur exemplum. Nam sicut regnantiam statua qua sine ratione sunt & sermone, nonnuquam ad se confugientibus hominibus animam atque ratione decoratis subuenire consueverunt, non quia sunt are confecta, sed quia retinent imaginem principalem; ita & sanguis ille qui irrationalis fuit, animos habentes homines liberauit, non quia sanguis fuit, sed quia huius sanguinis ostendebat aduentum. Et tunc Angelus ille vastator cum linitos postes atque*

aditus peruideret, transgreditur gressus, & non est ausus intrare. Nunc ergo si videt inimicus, non postibus impositum sanguinem typi, sed fidelium in ore lucentem sanguinem veritatis Christi, templi postibus dedicatum, multò magis se subtrahit. Si enim Angelus cessit exemplo, quantò magis terrebitur inimicus, si ipsam perspexerit veritatem? Haftenus aureum os planè aureè. Nempe pro foribus Hebræorum Paschalis agnus excubans in sui cruoris illitu, vrbes eorum à vastatoris Angeli Romphræ exemit, quòd Agnum immaculatum Christum præfiguraret: quantò magis igitur ille idem agnus viuus & gloriosus pro foribus animarum nostrarum, non vnica duntaxat sui parte, videlicet sanguine, sed & corpore & animà, & totà diuinitate excubias noctu diuque agens, tartareas Potestates à cordis arce poterit arcere, vt iis non solum inexpugnabilis, verùm & inaccessibilis videatur.

2. Non ignoro quod Nicocli Regi scribit Iocrates, nullum tutius esse quam virtutum satellitium, illudque Plinij, in suo Panegyrico. *Fidelissimam Principis custodiam esse ipsius innocentiam, arcem inaccessam, inexpugnabile munimentum, munimento non egere: frustra se terrore succingere, qui septus charitate non fuerit.* Verùm nisi virtutum nostrarum satellitio, & innocentie custodie præsideat Agnus Eucharisticus, tandem continuis dæmonis incursum fatigatæ quælibet virtutes nutabunt primùm, mox leuiter quasi per exigua interualla nictabunt, & obdormiscunt, denique clausis grau sceleris somno luminibus omnino sopientur, vt in cordis arcem omni custodiâ destitutam aduersarius facile irrumpat. Procurent itaque sibi reges exquisitam

corporis sui custodiam, fidissimosque ac fortissimos *συνματοφύλακας* grandi mercede conducant: ego verò non alium aduersus inferorum castra custodem ambio, quàm Agnum inuictissimum, quo propugnante nulla me dæmonis, mundi, carnis vententatio queat expugnare, de quo idem merentiori iure dici possit, quod olim de Casare scripsit Seneca l. de breuitate vitæ, *Omniū domos illius vigilia defendit, omnium otium illius labor, omnium delicias illius industria, omnium vacationem illius occupatio.* Neque tamen quia Christus nobis inuigilat, idcirco stertendum est, quin imò passim in Euangelio vigilare & orare nos admonet, ne tentationi succumbamus, quòd spiritus quidem promptus sit, caro autem infirma. Quid enim æquius, quàm ut miles propriæ salutis inuigilet, qui suum Imperatorem pro se iugiter excubantem videt: Eapropter nos velut inermes, inter inimicas acies dux noster constituit, ut earum metu, sublatâ resistendi fiduciâ, aduersus torporem & somnum depugnemus. Sicut olim Paulum Aemilium fecisse memini, qui in bello contra Persen suscepto, prudenter instituit, ut milites sine armis vigilias agerent, ut præ instantis inimici formidine, ademptâ reluctandi fiduciâ, contra somnum dimicarent. Excubat igitur Agnus Eucharisticus, ut nos excubias agere doceat, inuigilat nobis ut nos ipsi vigilemus; ne criminis aliquando graui sopore obruti, à peruigili dæmone incauti opprimamur. Bellè S. Bernardus ser. 11. in Ps. 90. *Quid nos soli nobis non adsumus? quid soli negligimus nos ipsos? an ideo dissimulandum nobis, quia unde que subueniunt nobis? Imò verè propterea studiosius vigilandum: Neque enim tam magna pro nobis in celo*

pariter & in terrâ sollicitudo gereretur, si non magna nobis incumbere necessitas videretur; non tam multiplex nobis custodia, nisi ob multiplices insidias poneretur.

3. Felices igitur, ac circumquaque tutissimi, quibus diuinus ille Agnus iugiter excubat! quâ enim ratione improvisos occuparet inimicus, quibus peruigil arcani numinis oculus inuigilat? quamobrem Christiani veteres cum agnum Eucharisticum à Sacerdote porrectum siue manibus lotis, siue Dominicalibus suis reuerenter acciperent, eundem fronti, oculis, auribus, naribus, labiis, & pectori admouere consueuerant; vt sacri Corporis contactu, quasi firmissimâ custodiâ sese præmunirent aduersus hostium incurfus. Verum abrogatâ hac consuetudine, ob maiorem sanctissimi Sacramenti reuerentiam, cum iam à Sacerdotibus mysticus ille agnus non amplius in manus fidelium, vt antea, sed in os immitteretur; S. Cyrillus Hierosol. Catechesi 5. mystagogicâ communicantes hortatur, vt recentes à communione digito tangant labia contactu Corporis & Sanguinis Domini sanctificata, ac deinde eodem digito, quasi transfusâ prioris contactus virtute, oculos, frontem, labia, pectus atque membra sanctificent; quod nihil aliud est, meo quidem iudicio, quàm agnum circumferre ad firmiorem trepidantis animæ custodiam. Ad rem facit quod in vitâ sanctæ Claræ narratur, nempe Saracenis Monasterium, cui s. virgo præerat, inuadere conantibus, ægra se ad portam adferri voluit, vnâque vas in quo sanctissimum Sacramentum erat inclusum, ibique orauit in hunc modum: Ne tradas, Domine, bestiis ani-

mas confitentes tibi, & custodi famulas tuas, quas pretioso sanguine redemisti. In cuius oratione ea vox audita est, Ego vos semper custodiam. Saraceni autem partim se fugæ mandarunt, partim qui murum ascenderant, capti oculis præcipites ceciderunt. Usque adeo verum est, nullam animam posse ab hoste intercipi huius agni custodiâ præmunitam.

Felix quam victima vallat,

EMBLEMA XIX.
EXERCITVS OLIM OVE
CANDIDA LVSTRARI
SOLITVS.

A Spice ut instructas ter circum ducta phalanges,
Purgatrix scelerum candida lustræ onis.
Cesa deinde cadat fumantes Maris ad aras,
Placeturque pio sanguine Bellipotens.

*Nempe olim pugnare nefas, nisi victima mitis
Immiti caderet sacrificata Deo.*

APODOSIS.

*Armorum Deus ambit onem, desiderat agnum,
Ordiri à sacris praliâ iusta iubet.
Christicolæ acies innoxia victima lustrat,
Carne suâ saturos roborat illa duces.
Hæreticos domat imparibus Montfortius armis;
Certa, Dei armatum corpore palma manet.
Sacra triumphales parit Eucharistia lauros;
Hostia se pugnet, vincit onatque fides.*

FONS EMBLEMATIS.

Lustrari exercitum nisi oue, & tauris qui puri
essent, non erat fas; qui postquam, ter cir-
cum instructas acies ducti erant, præcedente pom-
pâ, & gressu composito Marti immolabantur. Ita
Alexander ab Alexand. l. 5. cap. 27. Si exercitus,
inquit, esset lustrandus, is instructus oue & tauro in
campo Martio lustrabatur, armatosque milites pedites,
equitesque lauro coronatos rem diuinam, & lustrale sa-
crificium facere oportebat sub diuo. In quo id magnope-
re seruatur, ut qui hostias ducunt, eligantur bonis no-
minibus; inde certa omina, & felices successus tota exer-
citusui captantes.

INTERPRETATIO.

1. **L**ustrare interdum idem esse ac expiare vulgo
docent Grammatici. Hinc illud Virgilij l. 6.
Aperidos:

*Idem ter socias parâ circumstantis undâ,
Spargens rore leui & rama felicitis olivæ
Lustravitque viros.*

Idest, expiavit socios Miseni funere polluros. Simile quid Moysen egisse legimus Exod. 24. in sanctiando Israëlitici populi cum Deo fœdere: tulit enim dimidiam partem sanguinis holocaustorum, & misit in crateras, partem autem residuam fudit super altare, tanquam diuinus fecialis ad percutiendum fœdus cœlitus destinatus. Deinde verò sanguinem ipsis crateribus contentum, resperxit in populum, utique aquâ permixtum, tum ut liquidior & sparsilis fieret, & ad numerosæ plebis lustrationem idoneus, tum ut viuius Calicis Eucharistici liquorem exprimeret; cui modicum aquæ, ex Ecclesiæ præcepto, permiscetur. Quem quidem lustrationis ritum fufius explicans Apostolus ad Hebr. 9. 19. ait: *Accipiens sanguinem vitulorum & hircorum cum aquâ, & lanâ coccineâ & hyssopo, ipsum quaque librum & omnem populum aspersit.* Non vñus ad id felicitis oliuæ ramo, ut Ethnici veteres, sed hyssopi fasciculo, lanâque purpureâ fluidi sanguinis bibulâ, quæ Christi carnem innocentie candore niueam, sed demum proprio cruore impurpuratam denotaret. Ac si populus Israël cum Domino fœdusiciens, moxque contra Chananæos dimicaturus, ascclerum maculis expiari, lustrarique non potuerit, nisi iis quæ sacram Eucharistiam, pretiosamque Domini carnem & sanguinem adumbrarent.

2. Enimverò quemadmodum olim instructæ acies, ouis candidæ ter circumductæ à Sacerdotibus, Martique dehinc immolatæ cruore in ipsos milites resperso lustrabantur, felicem sibi pugnæ futuræ spondentes exitum, si ab impolluto Sacerdote lustralis Hostia mactaretur: ita apud Christianos principes vsus, inuauit, ut exercitus suos non prius in certaminis campum aduersus infideles

producerent, quam oblato Missæ Sacrificio, milites iam exomologesi lustratos, sacrâ synaxi, & agnî Eucharistici sanguine roborassent. Ita planè se gessit Romani dux exercitus Mascezil manus cum tyranno Gildone conferturus, vti refert Paulus Orosius l. i. c. 36. Ipsum à B. Ambrosio in somnis admonitum, post noctem orationibus, hymnisque perui-gilem, *Ab ipsis celestium Sacramentorum mysteriis in hostem circumfusus processisse, ac signiferum accepto vulnere manu debilem coegisse prorum inclinare vexillum, quo viso, reliqua cohortes deditionem iam fieri prorum existimantes, certatim sese ad Mascezilem signis tradidere conuersis.* Quam victoriam Claudianus etsi ethnicus non profanis suis numinibus, sed Deo singulari, cuius corpore & sanguine Mascezil & exercitus eius prius expiatus fuerat, adscribit, ita concinens:

*Quo, precor, hac effecta Deo? robusta vetusque
Tempore tam paruo potuit dementia vinci.*

Mascezilis pium exemplum sequutus Ramirus rex Oueti, cum sui primo prælio victi Saracenis terga præbuisent, die sequenti, à S. Iacobo monitus vt exercitum Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentis lustratum in hostes produceret; præcedente eodem Apostolo vexillifero, septuaginta barbarorum millia cecidit, vt legitur in Chron. Hispan: l. 13, c. 52. & ex Tudenſi refert Baron. ad annum Christi 844. Id attendens S. Henricus primus Imperator, Sacratissima Eucharistiâ, ante prælium communire solebat exercitum, expiatione prius factâ delictorum, & ita lustrato oue candidâ exercitu victoriam semper retulit, teste Bonfinio de rebus Hungaricis decad. 2. l. 1. Quid hîc memorem inuictissimi Herois Symonis Montifortij Comitissæ victorias de

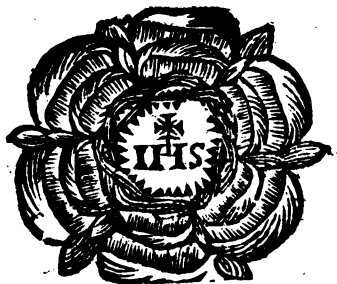
numerosis Albienſium hæreticorum copiis , parua manu militum ſacrâ communione præmunitorum reportatas? adeo vt octingenti duntaxat equites , & mille pedites Catholici , de centum mille hæreticis Euchariftiæ virtute triumpharent. Nimirum hæc myſtica ouis ouationem parit , & victrix victima victores efficit ſui participes.

3. At , inquires , quid Agno huic innocenti , cum bello , cum exercitu , cum hoſtium ſtrage? Imò vero magna illi cum armis cõnnexio , quippe qui hætenus de hoſtilibus inferni copiis ſuo crude triumphum retulerit , vnde & Chriſtianis aciebus non mediocres in pugnæ limine , generoſitatis inſigit aculeos , tacitoque inſpirationum balatu potentius , quam tubæ ſonitu , infidelium turmas exterreret , quod olim in agno Paſchali præfiguratum fuiſſe memini , quem à die decima primi menſis , ad decimam quartam Hebræi in Ægypto commorantes idcirco ſeruare iuſſi ſunt , vt frequentibus balatibus , quaſi quibuſdam tubæ clangoribus , eoſdem ad mox ineundum cum Ægyptiis certamen excitaret . Sic enim ſentit Rupertus l. 2. Comment. in Exod. c. 3. expendens illa verba Exodi c. 12. *Et ſeruabitis eum uſque ad 14. diem menſis huius.* Cur , inquit , vt quid tandiu ante tolletis , tanto tempore ſeruaturi? Videlicet vt dum ille præſta eſt , cauſa quoque eius corda veſtra ſollicitet , ne ſitis immemores , vel imparati , quia tranſeundum eſt ; dum ille tot antediebus de profeſſione parandâ vos admonet : quoties enim ille balatum emittit , toties quaſi tubæ ſonitu exituras caſtrorum acies excitet. Vnde idem Doctõr rurus enucleans hæc verba Exodi c. 12. 17. *Obſeruabitis aſymam* in eadem enim ipſa die educam exercitum veſtrum de terrâ Ægypti : eximiè notat , ſignanter à Deo potius dictum eſſe : educam exercitum veſtrum , quam

populum vestrum, vt inde colligerent mirificam Agni Paschalis cum exercitu & præliis connexionem, cuius esu corroborati, non graui veterno torperent, sed potius aduersus inimicos strenuè decertarent. Sic ille l. 2. in Exod. c. 15. *Signauerunt dicit, Exercitum vestrum, videlicet quia non ad otia & ludicra eximus de terrâ Aegypti, de domo antiquæ seruitutis, sed ad pugnandum aduersus principes & potestates, aduersus huius mundi rectores tenebrarum harum.*

4. Nimirum velut otiosus videtur in militum pectoribus Agnus Eucharisticus, & sub ipsâ Sacramentalium specierum togâ, pacem potius spirare, quàm bellum; verùm hoc eius otium summopere negotiosum est & operosum, cuique Christiani duces tot illustres de Turcis, Saracenis, hæreticis, aliisque infidelibus victorias iure referre debeant acceptas. Idem enim in ipsâ acie & conflictu præstare mihi videtur, ac Moyses, qui cùm, Iosue aduersus Amalecitas in æquatâ acie pugnante, otiosus in monte sederet, eleuatis tamen in cælum manibus iuorum animos erigebat vt vincerent, vti legimus Exod. 17. 11. *Cùmque leuaret Moyses manus vincebat Israel.* Quam populi victoriam supplicis potius otio Prophetæ, quàm exercitus studio partam admirans Ambrosius l. 3. Offic. c. 1. eleganter ait: *Moyses cùm otiosus staret, præliabatur; nec solum præliabatur, sed etiam de hostibus quos non contigerat, triumphabat. Ideo otiosus, vt manus eius alij sustinerent, nec minus, quàm ceteri, negotiosus, qui otiosis manibus expugnabat hostem, quem non poterat vincere qui dimicabat.* Simili fere ratione Agnus diuinus in piorum militum pectore conclusus, quamuis imbellis & otiosus videatur, pugnat nihilominus, & inimicas acies occultâ virtute pro-

sternit. Vnde meritò in has voces prorumpere licet Exod, 17. n. 16. *Manus solij Domini contra Amalec*; Idest manus Iesuanae humanitatis, quæ diuinitatis thronus & solium est, contra hostes, vt legunt 70. *In manu occultâ pugnat Dominus contra Amalec*, quod secretâ virtute Deus absconditus de nostris hostibus triumphet. Eapropter Eucharistia panis fortium dicitur, quòd Christianis militibus aduersus infidelium acies incredibilem fortitudinem inspiret, debiles roboret, desides animet, nutantem dentique victoriam confirmet. Cuius rei typum habemus eximium eodem lib. Exod. 16. vbi populus Israëliticus prius legitur manna, caelestique pane præmunitus, quàm ab Amalecitis ad pugnam prouocatus: vt hinc intelligeremus Christianos exercitus prius manna Eucharistico, sacraque communione refici debere, quàm cum hoste manus conferere, sic enim pugnare, triumphare est, quòd victrix altaris victima victores efficiat, quos carne sua saginat. Adeo vera est Emblematis Epigraphæ *Lustrata acies hac victimâ ouabunt.*

EMBLEMA XX.
SPONSVS IPSO NVPTIA-
RVM DIE VELAMINE
OB NVPTVS.

Cur caput obnubit sponsus? quia nubere gessit:
Nuptia, ab obnupto vertice, nomen habent.

APODOSIS.

Nube Sacramenti Christus se obnubit, amica
Possit ut amplexu liberiore frui.

ipse

*Ipse Deus Christi caput est, nisi nuberet illud,
 Non anima eximius nubere posset amans.
 Maestas oculorum aciem perstringeret ingens;
 Gloriam ab immisso fulgure caca foret.
 Opportuna igitur specierum candida nubes,
 Quam dat huic sponsi corpore & ore frui.*

FONS EMBLEMATIS.

AB aliquibus gentibus usurpatum est, ut vittam purpuream candido distinctam, aut veste versicolori, sicut apud Latinos usus erat, noua nupta, sponsusque amiciantur, vel caput obnubant, ut veteribus mos erat, unde nuptiarum. Hinc apud Spartanos in more fuit, ut virgines innuptae, & quae nullo coniugij foedere iunctae essent, facie inuoluta & aperta, nuptae vero nisi velata parte oris, & operto capite foras non prodirent. Alexander ab Alex. l. 1. Genial. dierum c. 5.

INTERPRETATIO.

1. **N**uptiae à nubendo dictae sunt, quod noua nupta dum viro traderetur, pra pudore caput obuoluere, & velaminis nube vultum obnubere soleret. Hinc S. Isidorus l. 9. Etymol. c. 8. *Nuptae, inquit, dictae, quod vultus suos velent; translatum nomen à nubibus, quibus regitur caelum. Unde & nuptiae dicuntur, quod ibi primum nubentium capita velentur: obnubere enim cooperire est.* Christus incomparabilis fidelis animae sponsus, ut nuptias in altari cum ea celebret, nuptiali ritu, non solum gloriosam faciem Seraphicis spiritibus adorabilem, sed & totam humanitatem libenter Sacramentalium nube specierum obnupsit, ne imbecillum mentis aciem diuinitatis suae fulgeris & mortales oculos intole-

M

rabili vultus fulgore perstringeret. Easdem porro rationes, quæ veteres ad caput operiendum induxere, Dominum ad velum Sacramentale suscipiendum permouisse autumo. Duas solum hinc profero quarum prima exitit pudor & verecundia virginalis. Hinc apud Daniele c. 13. legimus castissimam Susannam in balneo pudicum corpus velo cooperuisse, & idcirco à flagitiosus senibus eius pudicitia insidiantibus reteri iussam, ut illius aspectu suam libidinem utcumque explerent. Sic enim habet sacer textus : *Iniqui illi iusserunt ut discooperiretur (erat enim cooperta) ut vel sic satia ventur decore eius.* Simili virginei pudoris ratione permotum Saluatorem crediderim, dum sese Sacramentalibus velis operuit. Pudet enim illum impudentiæ nostræ, quoties videt sacrilegos pudendis criminibus conspurcatis ad sacram synaxim impudenter accedere. Siquidem intolerabilis impudentiæ nemo non arguat asseclam, qui sub ipsis Imperatoris oculis, Imperatrici vim inferre audeat. Quod olim Assuerum regem ipsi Aman his minacibus verbis exprobrasse memini: *Etiâ reginam vult opprimere in domo meâ me præsente.* Mortalium igitur impudentissimus ille sit necesse est, qui recenti libidine pollutus augustam Verbi diuini sponsam humanitatem fœdis audeat attrectare manibus, & execrabili sacrilegio conspurcare. Quod in ultimâ cœnâ impudenter executus est Iudas Proditor, & quotidie plerique Sacerdotes impudici perfidiæ ipsius æmuli moluntur; ut propterea minimè mirum videri debeat, si præ pudore sese castissimus sponsus in Sacramento velauerit, utpote qui de sacrilegorum inuerecundiâ planè verecunderetur & erubescat.

2. Postremam rationem, quæ ad huiusce Emblematis interpretationem maxime facit, ex illo loco Genesis c. 24. 65. eruo, vbi narratur Rebeccam Isaac nupturam, ad primum illius aspectum & occursum, confestim præ virginali verecundiâ pallio vultum operuisse: sic enim habetur: *Rebecca conspecto Isaac tollens ciuè pallium suum, operuit se.* Vbi pro Latinâ vocè *Pallium*. Hebræa vox *Saiph* significat muliebri velamen, siue lineum, siue sericum, quo mulieres Arabicæ caput & faciem solent operire; de quarum more laudabili, ita differit Tertull. l. de velandis virginibus, easdem ad caput velandum adhortans: *Indicabunt vos Arabia femina ethnica, quæ non caput, sed faciem quoque ita totum tegunt, ut uno oculo liberato contenta sint dimidiam frui lucem, potius quàm totam faciem prostituere.* Rebecca igitur Arabicarum more virginum, sponsi sui Isaac primo fruitura complexu, velo sericeo, præ pudore, faciem operuit; quasi non ei liceret nubere, nisi virginali velo prius obnuberetur. Christus itaque nuptialis huius ritus obseruator sese Sacramentali velo obnupsit animæ; fideli nupturus, nec enim aliter sponsa meticulosa, in sacrâ synaxi ad illius auderet aspirare complexus & oscula; ne quamprimum ad incomprehensibilem diuini vultus gloriam, nocturæ instar intenebresceret, & præ timore examinis ad tantæ maiestatis corrueret occursum. Quam quidem rationem eleganter & fuse prosequitur S. Laur. Iustinianus l. de casto connubio c. 24. his verbis: *Quis nisi suaderet Dominus, diuina ausus esset sumere Sacramenta? Moses sanctus, cum oves pasceret in deserto, vocem Dei vocantis illum de rubo audire non potuit, nisi calceamenta, quæ in pedibus habebat, extraheret. Populus quoque Hebræ-*

rum, monti in quo Deus loquebatur, propter fulgura & tonitrua quæ sentiebat, appropinquare ausus non est. Sed & Elias Propheta, cum Deum in sibilo aure tenuis audisset, exterritus pallio suo vultum operuit. Vnde ergo nunc tanta est in Ecclesiâ Dei fiducia, ut diuina maiestas essentialiter præsens sit, & intrepido ad illam accedat animo, non solum iustus, verum etiam peccator & iniustus? Nam etsi sub visibili lateat specie Verbum, & impassibilis sit illius caro, certissimum tamen est quod declinat in manus hominum, & ab ijs manducatur. Nam Verbi sunt verba illa dicentis, Qui manducat meam carnem & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo. Hac itaque fiducia non de meritis prouenit manducantium, sed ex ineffabili bonitate Verbi sic volentis. Taliter namque se in Sacramento hoc voluit exhibere hominibus, ut formâ opertus visibili non videretur, ut à fidelibus præsens esse non dubitaretur, ut seposito seruili timore, ardentius sumeretur. Si enim qualis est humanis intueri voluisset aspectibus, nullus esset qui Dominicum auderet manducare corpus. Prudentissimo igitur Dei Verbum usum esse consilio perspicuè claret, ut se corporaliter daret hominibus, & tamen accidentibus velatum, quatenus ex præsentia nosceretur charitas, & per operimentum visibilis formæ, humana ad ipsum accedere auderet infirmitas. Dignum quippe fuit, ut institutio hac Sacramentalis potius ad charitatis promotionem, quàm timoris ordinaretur fidelium. Hactenus sanctissimus Patriarcha.

3. Immortalis itaque sponsus in nuptiali altaris thalamo animæ fidei copulandus, velis specierum radiantem vultum obnupsit, ut illa, timore deposito, confidentius in eius prorueret amplexus; quam proinde uti dilectissimam Dei absconditi sponsam his verbis blandissimè compellat S. Ber-

nardus fer. 2. in Dominicam secundam post Epiphaniæ octauam: *Vnde tibi, ô humana anima, unde tibi hoc? unde tibi tam inestimabilis gloria, ut eius sponsa merearis esse, in quem desiderant angeli ipsi proficere. Vnde tibi hoc, ut ipse sit sponsus tuus, cuius pulchritudinem Sol & Luna mirantur? Quid retribues Domino pro omnibus qua retribuit tibi, ut sis socia mensa socia regni, socia denique thalami, ut introducat rex in cubiculum suum? Iam enim desponsata es illi, iam nuptiarum prandium celebratur, nam cœna quidem in celo, & in eternâ aulâ paratur. Audacter igitur in eius amplexus inuola, quippe ut tibi nuberet ultro se Sacramenti velis obnupsit quo fiduciam augeter, Ve nubat sese obnubit.*

AVES

EMBLEMA XXI.

PHOENIX REDIVIVVS

PRISTINI CORPORIS RELIQUIAS
ORE CONGLOBANS.

Morte triumphatâ, quicquid de corpore restat.
In feretro Phoenix conglobat ore pio,

A P O D O S I S.

*Vnde senex audit, vel in ipso flore iuuenta,
 Christus, & in lacrymas pœne solutus abiit?
 Vnde gena pallent? rugis cur vultus aratur?
 Membra tremunt longis attenuata malis?
 Scilicet innocuum consumpsit inedia corpus,
 secretusque dolor, continuusque labor.
 Ipse tamen proprio quicquid de corpore restat,
 Panis in orbe, epulans conglobat ore pio,
 Contractos artus masie, iugique labore,
 Arcum in modico pane cœgit amor.*

FONS EMBLEMATIS.

Ant Heliopolitani Phœnicem ex Arabiâ proficiscentem, in templum Solis gestare patrem myrrhâ obvolutum, & in eo templo humare. Sic autem gestare; primùm ex myrrhâ ouum componere, quantum ipse ferre possit, deinde ferendo illud experiri. Hoc expertum ita demum ouum exenterare, atque in illud parentem inferre, & quâ parte ouum exinaniuit, patremque intulit, eam partem aliâ myrrhâ induere, & cum tantum- dum ponderis imposito parente effectum sit, obstructo rursus foramine, baiulare illud in templum Solis. Ita Herodorus l. 2. quem sequutus Lactantius in suo poemate de phœnice sic canit:

*Est ubi primaui cœpit florere iuuentâ,
 Euolat ad primas iam reditura domos.
 Ante tamen proprio quicquid de corpore restat,
 ossaque, vel cineres, exuiasque suas,
 Vngvine balsameo, myrrhâque & thure soluto
 Condât, & in formam conglobat ore pio.*

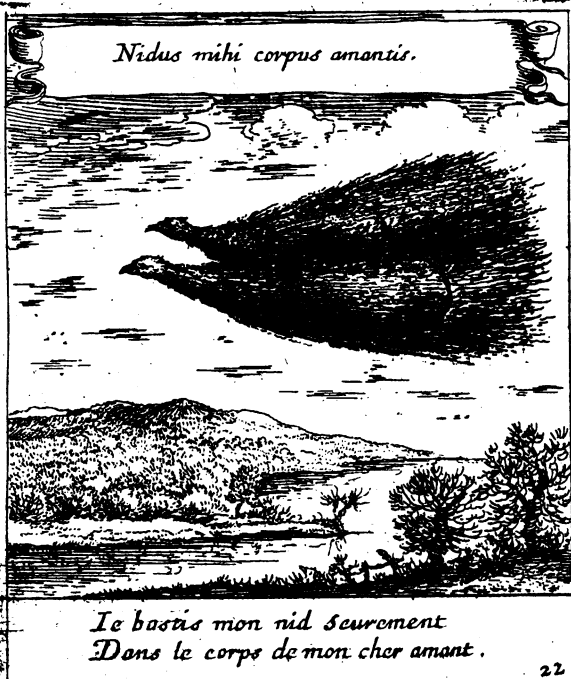
1. **P**Rætermisſis pluribus huius auis proprietari-
bus, quæ mirificè Domino ſub Eucharifticis
ſpeciebus deliteſcenti conueniunt; huic vni præ-
fertim immorabor, quod, vt ſuprà cecinit ſuo in
poëmate Lactantius, prioris corporis reliquias,
ouo myrrhæo includat, ac pio ore conglober.
Quid autem aliud egit Chriſtus Euchariftiam in-
ſtituens? Nonne ſacratiffimi Corporis inediâ, ſa-
me, ſiti, itineribus, vigiliis, curis, laboribus, ac
ærumnis pœne conſumpri reliquias, ore pio con-
globauit, dum eaſ dem in orbiculari conſecrati pa-
nis formâ, verbi conſecratorij virtute, concludit?
Equidem Corpus Domini aſſiduis laboribus fra-
ctum fuiſſe, adeo vt Iudæis quinquagenarius, cum
33. eſſet annorum, videretur, obſeruarunt nonnulli
interpretes in hunc Ioa. locum c. 8. 57. *Dixerunt er-
go Iudæi ad eam: Quinquaginta annos nondum habes,
& Abraham vidisti?* Vnde arbitror ipſum, non ſo-
lum ob iudicij maturitatem, morum grauitatem,
ſenilemque vultus maiestatem, vt vult Euthymius;
ſed potius ob ieiunia, vigilias, itinera, laboresque
diuturnos, in diuini prædicatione verbi, iugiter
exanilatos, in ipſo iuuentutis flore, ſenio prope-
modum conſectum apparuiſſe. Quis enim neſciat
quantam carni maciem longa ieiunia, nocteſque
inſomnes adferant? Chriſtus autem ieiunauit
40. diebus, & 40. noctibus in vaſtâ ſolitudine, iis
deſtitutus commodis quæ nuſquam auib, aut vul-
pibus defuere. Quæ de re conqueri videtur in Euan-
lio: *Vulpes foueas habent, & volucres cæli vidos, fi-
lius autem hominis non habet ubi reclinet caput ſuum.*
De eodem alibi ſcribitur, quod erat pernoctans in

oratione Dei, eundemque Ioannes c. 4. de immodico itinere fatigatum, ac super oram putei sedentem meridiano tempore repræsentat: Iesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem. Quæ verba mysteriis grauida enucleans August. tract. 15. in Ioan. ita loquitur: Iam incipiunt mysteria: Non enim frustra fatigatur Iesus virtus Dei: non enim frustra fatigatur, per quem fatigati recreantur, quo deserente fatigamur, quo presente firmamur, & infra: fortiundo Christi te creauit, infirmitas Christi te recreauit. Nutrit ergo ipse in firmus infirmos tamquam gallina pullos suos; huic enim se similem fecit. Videtis, fratres, quemadmodum gallina infirmetur cum pullis suis; nulla aliâ anis quod sit mater agnoscitur; videmus nidificare passeress, birundines, ciconias, columbas, quos nisi quando in nidis videmus, parentes esse non cognoscimus: gallina verò sic infirmatur in pullis suis, ut etiam si ipsi pulli non sequantur, filios non videas, matrem tamen intelligas; ita sit alis demissis, plumis hispida, voce rauca, omnibus membris demissa & abiecta. Ut enim idem ait in Psal. 58. Conc. 1. Raucescit ei vox, fit hispidum totum corpus, demittuntur ala, laxantur pluma, & vides circa pullos nescio quid agrotum, & ea est materina charitas, qua inuenitur infirmitas. Sic ergo prosequitur idem Doctor tract. 15. in Ioan. Infirmus Iesus fatigatur ab itinere; ille ipseus est caro pro nobis assumpta, ideo fatigatus ab itinere, quid est aliud quam fatigatus in carne. Hactenus S. Augustinus.

2. Liquet igitur ex iis omnibus Corpus Domini- cum, antequam sudore cruento, in Oliueti monte, diffunderet, verberibus laniaretur, spinis & clauis transfigeretur; iam præcedentibus vigiliis, ieiuniis, laboribus & ærumnis fractum, ac pene consumptum fuisse, ut propterea audacter dixerim

ipsum sui corporis reliquias in Eucharistiæ Sacramento conclusisse, ac quidquid de iuuenili corpore restabat, ibidem ore pio conglobasse. Quid enim est, ore pio Corporis conglobare residuum, nisi corpus tot laboribus attenuatum & exhaustum, exiguâ rotundi panis coarctare particulâ? atque id quidem ore pio executus est, dum verbis consecratoriis è diuino ipsius ore procedentibus sacratissimum corpus seorsim à sanguine quantum est ex vi verborum, sub speciebus panis inclusit, id est formis Sacramentalibus, quæ, iuxta veterem Ecclesiæ ritum, non nisi rotundæ fieri solent, vt hæc hostiæ rotunditas viuacius Dei latentis aternitatem exprimat principio ac fine carentem, vt existimat S. Vincentius Ferrerius ser. in cornâ Domini. Conglobatur ergo Corpus Dominicum, dum formæ Sacramentalis orbe coercetur, adeo vt extra illius periphæriam nullatenus sese extendat. Quodque hic planè stupendum occurrit, cum in Sacramento modo illo extensiuo careat, quem habet in celo, totam tamen quantitatem, figuramque, vt ita loquar, intrinsecam innaturali partium dispositione consistentem retinet, absque vllâ membrorum commixtione, aut confusione: quippe licet omnes corporis partes, sub quâlibet orbicularis hostiæ reperiantur particulâ, suum tamen inter se ordinem, suam vnionem, suamque intrinsecam dispositionem seruant à loci commensione prorsus independentem. O miraculum! Christus in Hostiæ triticeæ orbiculo. *Quicquid de corpore restat conglobatur ore pio.*

EMBLEMA XXII.
APVS INDICA, IN SINVOSO
MARITI DORSO, OVA SVA PARIENS,
FOVENS , ET EXCLVDENS.

E Oa regionis honor Apus Indica, cœli
 Gloria, deliciis quæ paradisi alit.
 Par aquile longo pennarum firmata splendet,
 Crispæque auri lucet coruscæ apex.

*Cyaneus mentum color imbuir iridis instar,
 Rufaque transmissum temperat umbra iubar.
 Nescia curuari nativum circinat orbem
 Ala; placet radians penna, sed ordo magis.
 Angelicis cognata choris coelestia spirat,
 Affinisque polo spernit inane solum.
 Rore fames, & rore sitis sedantur eodem,
 Reliquis superum calica vivit aus.
 Sollicitet si casta venus, prolisque cupido,
 Et vocet ad thalamos inuiolatus hymen;
 Mas enitenti socia sinuamina dorsi
 Subdit, ubi pullis molle cubile struat.
 Incubat his coniux incurvi formice ventris:
 Sic pater & mater pignora chara fouent,
 Neve maritales Euri violentia nexus
 Soluat, adherentes fune revincit amor.
 Par fortunatum! stabili quod foedere necesse
 Impollutus hymen, binaque fila ligant.*

APODOSIS.

*par mira Iesus apodi, quem firmiter aris
 Et vini & panis symbola bina ligant.
 Nil terrestre sapit, coelestia spirat, iisque
 Gaudet ali, puro necesse vivere apus.
 Excipit ille animas sinuosi vulnere cordis,
 Multa ubi virtutis tutius ova fouent.
 Neve sacros rumpat vehemens tentatio nexus,
 Carne, cruore sibi castus adunat amans.
 Fortunata apodes! puri quas stringit amoris
 Copula, queis sponsi nobile pectus biat.
 Gloria anhelantes epulis, dum fercula sperant
 Integra, reliquiis se patiuntur ali.
 At quales ha reliquia, quibus abdita celi
 Gaza, quibus deitas clauditur, atque Trias!*

*Nidificate apodes in huius corpore, plures
Fecit ibi nidos vulneris author amor.*

FONS EMBLEMATIS.

APUS indica, si Gesnero, aliisque recentioribus scriptoribus credimus, nascitur in Moluccis insulis, corurnici corporis magnitudine similis, aquilam alis extensis propemodum adæquat; pennæ, à primâ ceruicis vertebrâ ad rostri usque initium, coloris sunt lutei, auri purissimi modo insigniter splendentes, quæ mentum contegunt ex cyaneo mirè virides, alæ colore fusco inter rufum & nigrum fulgentes, quæ naturaliter vno & eodem modo consistunt in orbem digestæ, tanquam cuti infixæ spicula. Terram viua humquam tangit, caret enim pedibus, quiescit in excelsâ arbore aliquando geminis filis ramo implicata: cibus ei nullus præter rorem cœli, qui simul sit cibus & potus. Interiora si spectes, inane nihil reperiās, verum continuâ pinguedine auiculam totam expletam videns. Reges Marimin in Moluccis insulis, paucis ab hinc annis, immortales animas esse credere cœperunt, haud alio argumento ducti, quàm quòd istam auiculam numquam terræ insidere animaduverterent, quam proinde, in paradiso animarum sede, ortam esse facile sibi persuaserunt. Masculi dorsum sinuatur intus, fœmina vero cauum ventrem obtinet, ut sic utraque cavitate possit facilius ovis incubare. Masculo inhærent in caudâ duo fila, quibus fœmineam ovis incubantem sibi firmitus alligat, ne vento aut tempestate disturbetur. Plura vide apud Gesnerum in Manucodiata siue apode Indica.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **A**ltare amanti, desideranti, suspiranti animæ verè nidus est, vbi à circumuolitantibus inferni vulturibus secura conquiescit; neque tamen omnino tuta videretur, nisi instar Indicæ apodis in hiulco diuini sponsi corpore nidulans, in patulis eiusdem cicatricibus bonorum operum oua pareret, foueret & excluderet, & meritum pullos enutrirer. Hinc existimo Dei filium sese nostræ fœno carnis induisse, vt in eo mollius teneri virtutum nostrarum fœtus quiescerent & plumescerent, & commodius alerentur. Omnis enim caro fœnum est, teste Isaia, ex quo fidelis anima, more turturis mollem sibi sternat nidulum, vbi pullos suos reponat. Id fanè voluit, & his elegantibus verbis expressit S. P. Aug. in Psalm. 83. *Propter infirmitatem pullorum turturis, dignatus est Dominus præbere tibi vnde nidum faceres; indutus est enim fœno carnis, vt ad te veniret. in istâ fide pone pullos tuos, in isto nido operare opera tua. Qui enim sunt nidi, vel quis est nidus? sequitur statim: altaria tua, Domine virtutum.* Christus itaque fidei animæ quasi meditabundæ turturi, & locum nidi & materiem eius coniugali curâ prouidet, altare vtique vt nidi locum, carnis verò fœnum, vt materiem, ne de sponsi sui erga se prouidentia & sollicitudine conquatur. In vni-co quidem maritalis dorsi sinuamine quasi nidulo, oua parit & excludit, implumesque pullos fouet apud Indica: at in Dominico corpore tot foramina nidulationi idonea sponsa reperit, quot vulnera. *In his, vt cum mellifluo Bernardo loquar serm. 61. in Cant. passer inuenit sibi domum, & turreur nidum vbi reponat pullos suos; in his se columba tutatur,*

& circumuolitantem intrepida intuetur accipitrem, & intra. Vbi tuta firmaque infirmis securus & requies, nisi in vulneribus Saluatoris?

2. S. Augustinus Manual.c.21. quiddam sublimius & excellentius audet: siquidem quasi parum animæ foret in manuum pedumue cicatricibus à Domini corde ac visceribus longius diffitis nidulari; in ipsismet diuinæ misericordiæ visceribus nidum struere & conquiescere præsumit: *Paent*, inquit, *mibi viscera per vulnera; quicquid ex me mihi deest, usurpo mihi ex visceribus Domini mei: quoniam misericordiâ affluunt, nec desunt foramina per quæ affluant. Per foramina corporis, paent mihi arcana cordis, paet magnum pietatis Sacramentum, paent viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto. Vulnera Iesu plena sunt misericordiâ, plena pietate, dulcedine, & charitate; per has rimas licet mihi gustare quàm suavis est Dominus, quoniam reuera suavis & mitis, & multa misericordia est omnibus eum inuocantibus in veritate, omnibus inquirentibus, & maxime diligentibus. Copiosa mihi redemptio est in his vulneribus, magna multitudo dulcedinis, plenitudo gratiæ, & perfectio virtutum. Maris apodis dorsum quidem sinuatur intus, verum ad intimas vsque cordis ipsius partes concavitas illa fouendis fœtibus idonea minimè pertingit. Quo fit vt non possim non suspicere miram immortalis sponsi dignationem, qui non solum manuum pedumue foramina sponsæ patere voluerit, sed & amantissimi cordis sinum aperuerit, vt in eodem sponsali fiduciâ nidularetur. Idcirco vt obseruauit Aug. tract. 120. in Ioan. Vigilanti verbo Euangelista usus est, vt non diceret, vnus militum lanceâ laus eius percussit, aut vulnerauit, aut quid aliud; sed aperuit;*

ut illic quodammodo vita ostium panderetur , unde sacramenta Ecclesiæ manauerunt ; sine quibus ad vitam , qua vera vita est , non intratur. Ille sanguis in remissionem fusus est peccatorum , aqua illa salutare temperat poculum. hac & lauacrum præstat , & potum. Nimirum sancta mater Ecclesiæ , quasi apus fœcunda à terrenis secreta sordibus , in hiulco sponſi latere , imò in ipsius intimo corde suos parit & excludit fœtus quasi rotidem à cœſo vtero Cæsares , diuini crûoris purissimo conceptos semine , & aquâ de latere deciduâ mundatos. Vnde ibidem Augustinus plagam lateris militati lanceâ inflictâ , huic ostio comparat , quòd olim Noë in arcæ latere facere iussus est , per quod ingrederentur animantes diluuii non peritura , idest , animæ ab æternæ damnationis gurgite præseruandæ.

3. Felices igitur animæ , fortunatæque apodes ! quibus non solummodo concessum est in sinuoso coniugis dorso nidulari , sed & intima ipsius subire præcordia , diuinique amoris in Iesuano corde quasi folio residentis immortalibus enutrirî delictis. *Ad hoc enim* , verba sunt S. Bernardi de Passione cap. 3. *perforatum est latus , ut nobis patefiat introitus : ad hoc vulneratam est cor , ut in illo ab exterioribus perturbationibus absoluti habitare possimus. Accedamus ergo , & exultabimus & lætabimur in illo memores cordis tui , Domine. O quàm bonum , & quàm iucundum habitare in corde hoc ! Nidus mihi corpus amantiſ.*

EMBLEMA XXIII.
AQVILA MVRVLITAS,
VNICO CARNIS FRVSTO GEMMIS
GRAVIDO, LOCVPLETANS.

Precipiti conualle latent adamantes eoi,
 Quo solis aqulis est penetrare datum.
 Plurima in hanc Indus viscosa frustula carnis
 Patricis, unde auda pelliciantur aues.

N

*Carni inhians aquila huc volitat candore resurgens,
 Quæ grauidum gemmis eleuet illicium.
 Huius opes debentur opes in carne reperta:
 Ni dicaret auis, num foret Indus inops?*

APODOSIS.

*Quæ volucris candore nitens? an hypostasis alti
 Numinis? illicium? num pretiosa caro?
 Illicio rutili virtutum adamantes adherent;
 Possidet immensas carne positus opes.
 Gara sed hæc omnis diuino est debita Verbo;
 Ni foret illud homo; Numquid egeret homo?
 Carnem igitur sumendo homines ditauit egenos,
 Vt pote cui celi totus adharet honor.
 Cum modico liceat carnis discescere frusto,
 Consciuis est magni criminis omnis inops.
 Quis facilem spernat thesaurum? est turpis egestas,
 Quam cum possit inops pellere, sponte tenet.*

FONS EMBLEMATIS.

MVrsulitæ Indi nonnunquam adamantes in montibus magnâ reperiunt copiâ, idque hunc modum. Morantur in montibus illis aquilæ albæ, quæ vescuntur serpentibus; homines autem qui per montes discurrunt, & per prærupta saxa, & præcipitia montium, ad conualles peruenire non possunt, Proiiciunt in illas frustra recentium carniū, videntibus aquilis: Et hæc deinceps. ab aquilâ sublata nonnullos habent adamantes adherentes, quos homines hoc ingenio venantur aduertunt quod auis sublatam portet carnis portionem, & accurrentes abigunt aquilam, & lapillos carni adherentes colligunt. Quod si aquilæ in valle projectam comederint carnem, aduertunt lapi-

dum scrutatores locum vbi aquila noctu dormit, & egesta stercora discutientes, eliciunt adamantes, si quos cum carne deuorauit. Ita Paulus Venerus apud Nierembergium lib. 10. nat. Histor. cap. 79.

INTERPRETATIO.

1. **M**eritò diuina sapientia antequam Prouerb. 9.5. immolaret victimas suas, misceret vinum, & mensam proponeret, hominesque ad regale suum epulum iis verbis inuitaret: *Venite, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis*: Ne qua de magnifico illius apparatu subesse posset dubitatio, ista præmisit cap. 8. 18. *Mecum sunt diuitia & gloria, opes superba, & iustitia: melior est enim fructus meus auro, & lapide pretioso*. Vt hinc conuiuæ colligerent ipsam in Eucharistico conuiuium suas omnes diuitias sumptuosius ostentare, carnemque suam esculentis margaritis grauidam iis apponere, quo possint vnico locupletari sorbillo. Lego quidem apud Plinium l. 9. c. 35. Clodium histrionem primum Romæ liquefactos vniones oborbuisse, vt experiretur in gloriâ palati quid saperent margaritæ: atque vt mirè placuere, ne solus hoc sciret, singulos vniones conuiuiis absorbendos dedisse. Christus vero rex gloriæ quo suam magis magnificentiam fidelibus ostendet, inæstimabiles virtutum omnium margaritas & adamantes suæ carni, adhærentes in Eucharistico ferculo iisdem apponit, vt affatim ditati, de pristina deinceps egestate minimè conquerantur. Enim verò diuitiarum nomine sacris in codicibus Iesuanum corpus intelligi, docet inter alios Hugo Cardinalis in c. 6. Ioan. vbi illud Iob. 20. ad rem Eucharisticam fle-

N ij

ctens : *diuitias quas deuorauerat euomet* , ita loquitur : *Diuitias idest Corpus Christi , quas deuorauerat euomet ; quia non vult Dominus manere in sentinâ diaboli*. Iure quidem, quodd in Christi corpore omnium lateant thesauri virtutum , gemmæ gratiarum , gazæque omnes Ierusalem celestis , ex lapidibus pretiosis extructæ. Appositè S. Bernardus ser. 61. incant. Christum sic alloquitur : *In te, Domine, quid nisi pietatis thesauri, diuitia bonitatis? ha in foraminibus petra reposita mihi. Quàm magna multitudo dulcedinis tua in illis, operæ quidem, sed in his qui pereunt. Ad quid enim sanctum detur carnibus, vel margarita porcis?* Ita est, diuinæ pietatis thesauri in adorabili Domini carne délitescunt, gratiarum adamantes cruentis eius cicatricibus adharènt, vt idcirco nullus eâ in sacrâ synayi saginetur, quin illicò locupletetur.

2. Sententiosè Concilium Trid. de Eucharistiæ institutione differens sess. 13. c. 2. hæc verba protulit; *Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias sui erga homines amoris velut effudit*. Christianus igitur diuinæ carnis sumptione nullo labore ditescit, qui diuitias omnes numinis incredibili profusione in hoc mysterio congestas vnico frustulo absorbet. Quis enim inopem dicere audeat, quem regem regnumque cœlorum intra se continere constat? fateor equidem cum Apostolo Rom. 14. regnum Dei non esse escam & potum, quibus hæc mortalis vita sustentatur, verum diuinî corporis esum, & sanguinis potum regnum Dei esse audacter asseuero. Id enim his verbis disertè asserit S. Paulinus Epist. 9. *Christus idem & patus, & regnum est, quo nos saginamur*. Re vera quicquid in regno cœlorum pulchrius, opu-

lentius , & augustius resplendet , id omne vnico
 Dominicæ carnis terculo conclusum conuiuia Eu-
 charisticus obsorbet, tantò proinde ditior, quan-
 tò epulo sumptuosior. Deus in cælo sanctis splendi-
 dum de propriâ substantiâ instruit epulum, illosque
 eodem, quo semetipsum, pascit alimento, clarâ vide-
 licet suæ visione essentia. Idem in altari nos eâdem
 carne, eodemque sanguine, quo semel ipse pastus
 est, identidem reficit, ad delicias beatitudinis æ-
 mulas. Et vero Paradisi gloriam, quæ in amplissi-
 mis Empyrei spatiis explicatur, specierum Sacra-
 mentalium angustis implicari, satis apertè defi-
 niuit Trid. Synodus sess. 13. c. 3. Cum enim præmi-
 sisset, Corpus Christi sub specie panis, & sangui-
 nem sub vini specie, vi verborum reperiri, subiun-
 xit. *Ipsam autem Corpus sub specie vini, & sangui-
 nem sub specie panis, animaque sub utrâque, vi na-
 turalis illius connexionis, quâ partes Christi qui iam
 ex mortuis surrexit non amplius moriturus, inter se co-
 pulantur; diuinitas porro propter admirabilem eius cum
 corpore & animâ hypostaticam unionem.* Quod autem
 de diuinitate decernit Synodus, idem de totâ Tri-
 nitate, pari fidei certitudine tenendum est: vbi
 enim Dei filius, ibi & Pater & Spiritus sanctus;
 quod in summâ diuinarum hypostaseon cum naturâ
 identitate nulla fingi possit, aut excoꝛitari diuisio.
*Sicut enim in catenâ, inquit magnus Basilii ep. 43.
 qui vnus annuli summitatem apprehendit, hoc ipso si-
 mul & alterum inferum attrahit; ita & si quis verè
 Filium apprehenderit, habebit vtrinque hinc Patrem il-
 lius, hinc Spiritum sanctum vnâ compactum.* Itaque
 sub modicâ hostiæ particulâ tota deitas atque Tri-
 nitas delitescit, vt fidelis eâ refectus, pari facilita-
 te locupletetur, quâ, ve scitur & epulatur. Nec tan-

tum admiror Empyreum diuinitatis immensitate repleri, quantum omnes ipsius thesauros, ætarium omnipotentia, omnem æternæ gloriæ censum, & inestimabiles beatitatis delicias & opes, panis frusto, vinique guttulâ coerceri: adeo ut militans Ecclesia mirabilius, vtilius, & amantius id omne teneat, quod soror eius triumphans possidet clarius, iucundius & magnificentius. Illa in vmbra, hæc in luce; sed vmbaticæ fidei meritum germen luminis gloriæ, defectum claritatis abundè compensat.

3. Quid humanitate Christi pretiosius? quid eius animâ Deo fruente gloriosius? quid eiusdem corpore quatuor gloriæ vestitu dotibus illustrius? quid demum homine Deo opulentiùs? Nonne tres feliciæ animæ dotes, Dei nempe visio, amor, & fruitio, totidem sunt inestimabiles gemmæ, quibus ornata illa adorabilis Verbi sponsa adstat à dextris Paterni solij quasi regina in vestitu deaurato charitatis, circumdata varietate virtutum? Nonne claritas, impassibilitas, agilitas & subtilitas, totidem sunt adamantes ineffabilis fulgoris, quibus sacratissima humanitas ad beatorum admirationem adornatur. Hæc dispersarum per omnes creaturas pulchritudinum centrum, & accessoriarum calitum gloriæ coronis, ac suavis consummatio, serenissimi vultus aspectu sanctorum recreat ac beat oculos & erumpente sacris è cicatricibus iubare, triumphantem aulam collustrat, ad immensum felicitatis incrementum: Vt sic totum hominem felicitet Deus homo, animam quidem diuinitatis suæ intuitu, Corpus autem gloriosæ carnis aspectu. Porro illa eadem humanitas quæ in cælorum apice, Angelis & hominibus miros gloriæ fulgores affundit; specierum Sacramentalium ipuoluta

nebulis , nostra sacraria secretâ luce perfundit ,
 Nostramque in hac vitâ mortali beatitudinem præ-
 maturè inchoans , mentes fidelium splendore gra-
 tiarum illuminat , ardore charitatis inflamat ,
 coruscantibus virtutum gemmis exornat , denique
 vnico consecratæ hostiæ frustulo , nos omnibus pa-
 radisi gazis locupletat: vt in sacrâ synaxi , quæ fu-
 turæ gloriæ pignus est , quodammodo regnum cœ-
 lorum , anticipatâ mercede , possideamus. Quis vel
 mortalium pauperrimus , 'non facile ditescat eo
 frustulo hostiæ tot gratiarum gemmis referto ? quis
 inops malit egestate consumi , quam locupletari ?
Ditando inopi sat portio carnis.

EMBLEMA XXIV.
 ASTVR PATREM SENIO
 CONFECTVM SELECTIS ALENS
 GARNIBVS.

Astur adest hebes, atque tremens, exanguis, & orbis
 Lumine, quem morbis longa senectus grauat.
 Infelix quid agat, dumis immobilis harena?
 Vnde, quibusue cibis eximet ille famem?

*Damna senectutis proles pietate refarcit,
 Nutrit & effatum carne, cruore senem.
 Perdicem si sorte fuit venata, referuat;
 Ingerit & lectas patris in ora dapes.
 Stillantem excipiens à cade recente cruorem,
 Novit eo patriam pellere rore sisim.
 Sic sobolis pia cura senem sustentat, alisque:
 Quam vitam accepit, reddis amore pari.*

A P O D O S I S.

*Infirmus post crimen Adam, trepidusque sub umbra
 Arboris, orbatu lumine, nudus, inops.
 Posteris huic similes aeterno funere digni,
 Quis rapuit fidei culpa paterna iubar.
 Humanos sedenim miseratus, Christe, labores,
 Carne famescientes, ut pius astur, alis.
 Filius es miserandi hominis, lapsuque parentem
 Erigis, & misero fers alimenta seni.
 Nunquid Ada florens, & fortunata senectus,
 Quam roscio vestit flore inuenta Dei?
 Nempe senex ager nusquam inulescere possot,
 Ni iuuenili aleret carne, cruore Deus.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Refert Caussin^{us} l. 6. Polyhistoris symbolici c. 28. ex Alberto magno, aucupes aliquot, dum astures venarentur, in densam arboribus syluam penetrasse. Illic, ait, eminus prospiciunt asturem auem in stipite defixam, & prope immobilem: tum demirati cur non ex catararum volucrum ingenio, ad hominum praesentiam, euolaret, compertiunt esse caecam, grauique senio hebetatam. Interim dum frondibus inumbrati, iuxta arborem, sedent in insidiis, duo alij astures iuniores onusti pra-

dâ & carnibus veniunt , quas minutatim concisas in os canæ illius volucris ingerunt. Credibile est sobolem fuisse , quæ insigni pietatis exemplo θερετρία parenti redderet. Porro Alberti hæc sunt verba : *Aucupes fide digni , in superiori parte Germania quæ Suenia superior nuncupatur , narrauerunt nobis se aliquando ingressos in penitissimum sylvæ locum , ut caperent astures , inuenisse ibi asturem magnum ætate valde pronectâ , & præ senio fere canum , in cuiusdam arboris ramo : & cum paulatim ipsis accedentibus non fugeret , tandem cæcum propter senium deprehendisse. Itaque latentes observare voluisse undenam viueret ; vidisseque paulo post duos astures iuniores , qui carnes minutatim discerptas , ex prædâ allatas , ei administrarint.*

INTERPRETATIO.

1. **A**sturem graui confectum senio , cæcum & immobilem , in hacce tabellâ , mentis oculo contemplans , natium hominis lapsi & veteris Adæ symbolum mihi videre videor , cuius lamentabilem casum ita graphice depingit S. Dionysius l. de Eccles. Hierarch. c. 3. *Naturam humanam ab initio diuinis bonis imprudentiâ suâ spoliatam , vita passionibus obnoxia , & tetra mortis exitus excipit : quippe perniciofa ista veri boni desertio , sacraque in Paradiso legis prauaricatio , cum qui blandè mulcentibus , & infestis aduersarij fraudibus illectus vitale iugum extufferat , propensionibus suis quæ diuinis bonis aduersantur dimisit ; unde miserè eternitatem cum mortalitate commutauit , & qui originem à corruptibili generatione acceperat , ad interitum origini suæ consentaneum iure meriti properauit , nec non à vitâ diuinâ , quæ ipsum ad supera surrigebat , dilapsus , & ad extrema contra-*

ria iam preceps datus, variis perturbationibus obnoxiam nactus est immutationem. Homo itaque diuinæ imaginis indelebili charactere signatus, angelis non multum inferior, Paradisi dominus, princeps animantium, legitimus orbis Monarcha, iustitiæ originalis indutus purpurâ, & beatæ immortalitatis diademate redimitus, ubi serpentis suasionem diuinam affectauit æqualitatem, & viuificæ legis sibi à conditore impositæ nobile iugum excussit, in tantam illico calamitatem decidit, ut feris, quibus antea dominabatur, miserabilior, regiam maiestatem ignominiosæ seruituti commutaret. Siquidem instar Asturis nostri in stipite defixi, ex lapsu factus est immobilis in opacâ Paradisi syluâ, cuius densis ramis pudendum facinus incassum occultare conatus est, adeo ut necesse fuerit conditorem, ipsum in nemoris opacitate trementem & fici stipiti, cuius foliis inumbabatur, immobiliter affixum conuenire. Insuper ex lapsu factus est debilis & cæcus: quidni enim debilis, qui iuxta S. Ambr. l. 7. in Luc. *Sanciatus fuit in naturalibus, & spoliatus gratuitis?* Non quòd liberum amiserit arbitrium, sed quòd originalis iustitia quâ excidit, naturam animæque facultates perficeret; quæ proinde illius amissione, periculosè sauciata sunt. Quidni & cæcus, qui cum omnium diuinarum, naturaliumque scientiarum splendore collustraretur, illis, excæcante delicto, miserè orbarus, posteros quoque suos iisdem ignorantia tenebris inuoluit? quidni & senio confectus; qui cum immortalis esset beneficio conditoris, possetque sibi ipsi esse, aut conseruator immortalitatis, in iustitiâ stando, aut author mortalitatis, à iustitiâ excidendo; fructum veritum comedendo

consequitur, quoniam ad morrem properate cœpit: iuxta Dei sententiam: *in quacunque die comederis, morte morieris*. Idest morti obnoxius eris, ac senectutis incommodis illius præcursoribus. Primus igitur Adam asturi nostro symbolico immobili, debili, cæco, senioque graui per omnia cum suis posteris similis. Nunc Adæ secundi, siue iunioris asturis escam viuificam in os senis ingerentis insignem pietatem admiremur.

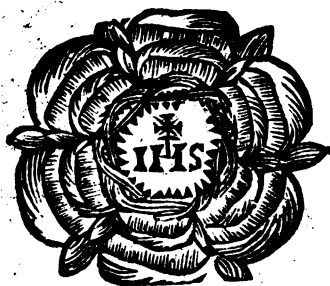
2. S. Dionysius l. de Eccles. Hierarch. c. 3. vbi lacrymabilem hominis lapsum descripsit, Dei in eo erigendo misericordiam his verbis exprimit: *Nostrium verò statum è diuerso clementer immutauit: Nam mentis quidem nostra obscuritatem beato diuinoque lumine repleuit, deformitatemque nostram Deiformibus ornamentis illustrauit, animi autem domicilium, cum perfectâ salute essentia, natureque nostra, quæ ferme collapsa erat, fixidissimis quibusque passionibus, & inquinamentis noxiis liberauit, demonstratâ nobis diuina vitæ normâ, per quam ad sacras eius similitudines, quoad eius fieri potest euehamur*. Mox explicans quâ ratione, per Eucharistiam, homini lapsæ diuina similitudo restituta sit, ita proseguitur: *Enimuero quomodo nobis diuina ista imitatio aliter obueniat, nisi tam præstantium memoria beneficiorum Dei, Sacerdotalibus predicationibus atque mysteriis iungitur innouetur? Quibus autem mysteriis, nisi Eucharistiæ, & passionis, quibus amissa per peccatum restituitur, tum animæ sanctitas, tum corporis immortalitas? Hinc Doctor Angelicus 1. p. q. 97. a. 1. vbi de protoparentis immortalitate disseruit, hæc aurea verba subiungit: Quamuis post peccatum Adam per poenitentiam recuperauerit gratiam Dei, quantum ad remissionem culpæ, non tamen quantum ad amissæ*

immortalitatis effectum : hac enim reservabatur Christo per quem nature defectus in melius reparandus erat. Ita est, vni Christo, reservabatur hic labor, hæc gloria, vt carnis suæ immortalitatis alimoniâ, nos in beatiorẽ illâ, quâ peccatum excidimus immortalitatem restitueret. Hic ille est astur iunior senis filius, & ab Adamo descendens, non quidem sectundum viam feminalem, sed corpulentam duntaxat substantiam, vt vtat scholæ terminis, qui incredibili erga veterem hominem pietate permotus carnem propriam minutatim conelsum, id est, sub minimis hostiæ consecrata particulis inclusam famelico, infirmo, moribundo comedendam apposuit. Sententiosè Valerius Max. l. 5. c. 4. Cetera virtutes admirationis tantummodo multum, pietas verò etiam amoris plurimum meretur : (maxime verò pietas iuuenis filij, in parentem senis confectum) & admirabilis & amabilis plurimum ; quod diligere parentes prima sit nature lex, propagata sollicitibus auspiciis sobolis cœlitus inscripta, quæ efficit, vt & gemisse iauer, & gignere libeat, cum quale præmium rependerint Parentibus liberi, tale & à liberis suis merito possint expectare. Mirâ igitur pietatè Christus iunior veteris hominis senectutem in postetis in dies magis ingrauescentem subleuaturus, nos carne propriâ viuidâ, iuvene, floridâ, saginare decreuit, vt infirmos roboraret, cecos illuminaret, agros sanaret, senescentes pristino iuuentæ vigore renouaret.

3. Quapropter appositè Rupertus l. 12. de victoriâ Verbic. 12. Vitalem Eucharistiæ cibum fructui mortifero, quem primus homo gustauit, hisce verbis opponit: Cum non viderent nisi pomum quantulibet suauẽ, & visu pulchrum, crediderunt in illu

*esse Diuinitatis effectum , crediderunt diabolo dicenti , si comederitis , eritis sicut dij. Contra cibum illum qui cibus fuit mortis , distans ratione iustitia , dari oportebat cibum alium qui esset cibus vita , à similitudine , ut scilicet inesse illi mens crederet , quod oculus non videret , crederet esse cibum & potum veraciter communicanda Diuinitatis. Per hanc fidem sibi Deus ab homine satisfactum esse indicat , dum non minus sibi credit , quam diabolo crediderat. Idemque enucleans illud Apocal. 2. 7. *Vincenti dabo edere de ligno vite quod est in Paradiso Dei mei ;* Christum huic vitali ligno eleganter assimilat , cuius esu perditam recuperamus immortalitatem ; sic enim differit : *Christus lignum vite est , cuius & in caelesti paradiso visione , & in præsenti Ecclesiâ , corpore sancta reficiuntur anime. Illud materiale lignum vita hominem morte anima , scilicet peccato iam mortuum non viuificasset , sed carnem viuere faceret in æternum , quod infelicissimum esset : mortuus quippe in animâ , si corpore videret homo in æternum , esset æternaliter miser , ut sunt demones : hoc autem lignum vita , quod est Christus , dum nos corpore & sanguine reficit , iam nunc resuscitat animam à morte peccati , & carnem nostram in nouissimo die resuscitabit.* Hunc ergo fructum viuificû beatæ germen immortalitatis , Iesus vt iunior astur homini veteribus viriis innutrito , famescenti , senescenti , fatiscenti porrigit , eique cum ingenti fœnore restituit , quod fructus vetiti comestione olim amisit. *Aderat homini in Paradiso ,* inquit Augustinus lib. 14. *de Ciuit. cibus ne esuriret , potus ne sitiret , lignum autem vita ne senectus eum dissolueret : Nunc autem in Ecclesiæ paradiso adest eidem homini Christi Corpus ne esuriat , diuinus cruor ne sitiat , lignum**

denique vitæ videlicet integer Dominus, ne mortalitatis culpæ senectus eundem dissoluat. O planè fortunatam primi hominis senectutem, quæ iuuenili Dei carne reflorescit! ô beatum senem qui filij pietate nutritus iuuenescit & renouatur! *Renitit Prole cibante senex.*

EMBLEMA XXV.
ACCIPITER, ESV
COLUMBÆ VINO POTÆ, AD
PRÆDAM ANIMANDVS.

Ignauum accipitrem Præda succendit amore
Magnanimumque facit pota columba mero.
Illius in fauces ubi vinum fuderit auceps,
Concoquere illud anem nocte sequente sinas.

Sic

*Sit animos acuet fragranti imbuta liquore;
Maximo ut in prædas impete prædo ruat.*

A P O D O S I S.

*Mentibus electis deitas servatur in escam;
Naminis intuitu est nostra leuanda fames.
Vastum cor hominis terra non orbe repletur:
Sola sacris deitas implet hypostasibus.
Nempe triangulus est cor nullo implebilis orbe;
Implet id una Trias; quippe triangulus est.
Sæpe tamen præda languescit amabilis ardor,
Nec studium est Triados luce & amore frui.
Mystica ob id summo descendit ab axe columba,
Possit ut ad superas nos animare dapes.
Suavius ut sapiat caro, nectar sanguinis hausit,
Quod reliquo vita tempore coxit amor.
O mihi si mitis contingat carne columba
Perfui, ad æternas tortoribus habeo dapes.
Divinaque avidus prædæ, dum corpore Christi
Pascor, inardescam viacere mente Dei.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Accipitrem aduersus prædam, animabis & ut
autes magnas aggrediatur efficies hoc pacto;
escam quâ tempore venationis vituit vino madefaci-
to, aut si astur sit, aceto, & magnitudine amygdali
dato. Quum vis ut volet, da ei tres offulas carnis
vino madentes, aut pullo columbæ vinum rostro in-
fundes, deinde facies eum volare, donec vinum
in carnem eius distribuatur, eâ auem tuam pasces
in aucupio. Ita Tardius in lib. de aucupito.

I N T E R P R E T A T I O.

i. **V**T agni Hieroglyphico, sic columbæ sym-
bolo Christum D. conuenienter adumbrari

ex eo liquet, quod teste S. Bernardo ser. 1. de Epiph.
Nihil melius agno conueniat, quàm columba. Quod agnus in animalibus, hoc columba in auibus est; summa utriusque innocentia, summa mansuetudo, summa simplicitas. Quid enim sic alienum ab omni malitiâ, sicut agnus & columba? nocere cuiquam nesciunt, ledere non nouerunt. Iisdem ergo de causis quibus agnus, sic & columba Christi congruum censeretur esse symbolum, potissimum verò Domini in Sacramento delitescentis. Magna siquidem columbæ cum Eucharistiâ connexio, ut idcirco S. Basilius ipsam in columbâ aureâ super sanctam mensam suspensâ seruari iusserit, quæ & miraculosè moueri consueuerat, cum ipse sacrificans sancta eleuaret, uti in eius vitâ refert Amphilochius. Christus igitur mitis, simplex & innocens columba, pridie quam in crucis altari, pro salute nostrâ, mactaretur, generoso proprii cruoris vino inebriari voluit; ut caro ipsius tali madens ambrosiâ, eoque nectare odorator, fideles, quoties eadem saginantur, ad prædæ cœlestis, id est, intuendæ diuinitatis amorem vehementius excitaret. Nec enim diuini corporis esu fames nostra plenissimè sedatur, nec pretiosi calicis haustu sitis nostra prorsus extinguitur, imo verò gloriæ desiderium, & cœlestium epularum esuries potentius prouocatur; *Quasi dicat, ait S. Bern. c. 6. de Scalâ claustrali: ecce parum gustastis, quàm suauis sum & dulcis, sed si vultis plenè saturari hac dulcedine, currite post me in odorem unguentorum meorum, habentes sursum corda, ubi ego sum in dextera Dei patris. Ibi videbitis me, non per speculum & in enigmate, sed facie ad faciem, & plenè gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* Gloriosa quidem seruatoris humanitas Sacramen-

talibus velis operta vtcumque suspirantis animæ desiderium explet, quandiu tamen nostris subtrahitur oculis ineffabilis eius gloria, tandiu *intra nos gemimus, diuine faciei reuelationem, & adoptionem filiorum Dei expectantes redemptionem corporis nostri: hoc scientes, quia quandiu sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino.* Et hinc oriuntur feruida celestis patriæ desideria, hinc intuendæ diuinitatis insatiabilis cupiditas, hinc suspiria & gemitus quibus desideratam Patriam à longè salutamus.

2. Non sum nescius auctorem sermonis in Cœnâ Domini, apud Cyprianum, ita de exuberantē Eucharistiæ suauitate differere, vt eadem omne desiderium nostrum extingui satis insinuet, his verbis: *Qui manducat ex hoc pane ultra non esurit; qui bibit, ultra non sitit: quoniam mysterij huius sic sufficit gratia, sic reficit intelligentia, vt cuicumque tanta rei innotuerit plenitudo omnis consummationis fine inuento, Christi baiulus ipsum ferat in pectore, ipsum gerat in mente.* Aio nihilominus illam gratiarum plenitudinem ab altaris fonte profluentem, magis cœlestium bonorum esuriem acuerē, quàm explere: saginabatur enim quotidie diuinâ carne Doctor Angelicus, & tamen inexplebili gloriæ cupiditate succensus, excellētiorisque prædæ audus, in has voces etiamnum recenti pretiosi Calicis haustu madidus erumpēbat: *Iesu quem velatum nunt asspicio, oro fiat illud quod tam sitio, vt te reuelatâ cernens facie, visus sim beatus tue gloria.* Nec mirum si mortalis hic Angelus velato potitus Domino, reuelatâ eiusdem facie beati tantopere gestiebat, quandoquidem immortales Angeli in æternitate felices, quantumuis æterni Patris faciem intueantur; in eandem tamen prospicere, teste D. Petro 1. ep. c. 1. desiderent,

etſi aliunde diuinæ gloriæ manifestatione ſatiētur, iuxta illud Pſaltæ regij: *Satiabor cū apparuerit gloria tua.* Quod beatorum ſpirituum deſiderium, plenum requie, vacuum anxietate mirabiliter edidit Gregorius Magnus l. 18. mor. c. penultimo, his verbis: *Deum Angeli & vident, & videre deſiderant, & ſitiunt intueri, & intuentur. Si enim ſic videre deſiderant, ut effectū ſui deſiderij minimè perſuantur, deſiderium ſine fructu anxietatem habet, & anxietas pœnam; beati verò Angeli ab omni pœnâ anxietatis longè ſunt; quia nunquam ſimul pœna, & beatitudo conueniunt.* Rurſum cum eos dicimus Dei viſione ſatiari, quia & Pſalmiſta ait: *satiabor dum manifeſtabitur gloria tua, conſiderandum nobis eſt, quoniam ſatietatem ſolet faſtidium ſubſequi. Ut ergo rectè ſibi utraque conueniant: dicat veritas quia ſemper vident; dicat predicator egregius quia ſemper videre deſiderant. Ne enim ſit in deſiderio anxietas, deſiderantes ſatiantur; ne autem ſit in ſatietate faſtidium, ſatiati deſiderant. Et deſiderant igitur ſine labore, quia deſiderium ſatietas comitatur; & ſatiantur ſine faſtidio, quia ipſa ſatietas ex deſiderio ſemper accenditur. Ex quibus ita concludit: Sic quoque & nos erimus quando ad ipſum fontem vitæ venerimus; erit nobis delectabiliter impreſſa ſimul ſitis, atque ſatietas: ſed longè abeſt ab iſtâ ſiti neceſſitas, longè à ſatietate faſtidium, quia & ſitientes ſatiabimur, & ſatiati ſitiemus.* Hactenus S. Pontifex. Pari ergo ratione fideles in ſacrâ ſynaxi & Dominicâ carne ſaturantur, & diuino Calice inebriantur, & nihilominus Chriſti corpore ſaturi fameſcunt, & eiſdem cruore inebriati adhuc ſitiunt, quoniam reuelatæ diuinitatis eſuriem iſta proritat ſatietas, & fontis vitæ ſitim ardentiorē pretioſi Calicis hauſtus, & iſta ebrietas accendit.

3. Fateor pretiosi Calicis haustum, ac castificam ebrietatem, carnalium illecebrarum nauseam parere, & obliuionem inducere; verum eodem instanti perennis gloriæ memoriam refricat, & celestium deliciarum sitim violenter accendit, vt mundi fallaces obscœnasque voluptates obliteri, ad nuptiale agni epulum totis præcordiis hiemus. Sic enim asserit author ser. in Cœnâ Domini : *Quàm præclarus est Calix iste ! quàm religiosa huius potus ebrietas ! per quam excedimus Deo, & quæ retro sunt obliti, ad anteriora extendimur, non habentes sensum huius mundi.* Sanè cum in instruendo regali Eucharistiæ coniuiuio suas opes diuitiasque magnificus Seruatoris amor insumpserit, nec necessitati solum, sed & deliciis nostris incredibili profusione prouiderit, terrenarum rerum auiditatem penitus exstinguit: Adeo vt anima Deo abscondito satuta, cum Dauide dicat Psal. 72. *Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram ?* Id est, interpretare Augustino; *Cogitans & astuans in cogitatione cuiusdam rei ineffabilis, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, non dicit, illud aut istud mihi est in cælo; sed quid mihi est in cælo? quid est illud quod habeo in cælo? quantum est, quale est, quid est? & cum non transit quod habeo in cælo, à te quid volui super terram? seruas mihi tu in cælo diuitias immortales teipsum.* Nihil igitur Sacramento satuta deinceps super terram appetit, sed aliquid appetit in cælo: nisi enim aliquid appeteret in cælo, non diceret, quid mihi est in cælo? & illud aliquid clara Dei visio est, Deum enim intueri desiderat absque velamento, quem excepit in Sacramento. Vnde hoc? nisi quia fidei vmbris inexplibilis mentis humanæ capacitas, gloriæ lumine collustrari concupiscit, &

reuelatâ Dei facie satiari. Pulchrè Paschasius I. de Corpore Domini, c. 20. *Longè excelsius ac preeminentiùs vita illa, qua abscondita est cum Deo, quàm conformes illi configurati sumus, illo saginatur cibo & potu, quem de scripturis & de altari accipimus, & transuehit nos ad spiritualia, ut ibi exinde viuamus, ubi vita nostra seruetur aeterna.* Quippe Eucharistix communio quædam æternæ beatitudinis prælibatio est, quæ nos ad vltiora prouehit, & ad sublimiorem gloriam, cuius illa pignus est, sperandam inflammat. Quotquot enim viuâ Christi carne calidoque ipsius sanguine nutrimur, quasi totidem accipitres columbæ vino potæ carnis pâsti Prædæ excellentioris desiderio succensi ad diuiniora reuelatæ diuinitatis fercula hiamus, quasi ea quæ nobis in altari porrigitur esca; non tam famem sedet, quàm excitet, & irritatâ melioris esurie, nos expansis desideriorum alis ad Empyreï verticem eleuet, ut ibi in reuelatam Christi diuinitatem & humanitatem famelicarum auium instar, irruamus. *Hæc est acuet melioris amorem.*

EMBLEMA XXVI.
 FALCO EAMDEM AVEM
 ITERVM CAPIENS FIT
 AVDACIOR.

Eiusdem falconem animat repetitio praeda,
 Quum licuit profugamprehendere rursus avem.
 APODOSIS.

Inuiet asfortesque animas repetita synaxis
 Cudit, & eiusdem sumptio crebra cibi.

O iiij

Non satis est gustasse semel mysteria Christi,

Crescit ab innumeris vis animusque vices.

Magnū hominem magnūque frequens communio numen

Porrigit : ergo hominem magnanimare potest.

FONS EMBLEMATIS.

AVdacior reddetur falco, si sapius aues viuas accipiat, & comprimat, & sapius euadentes, per solertiam falconarij, ab vnguibus eius aues iterum capiat, & solus per se dimittatur vincere aues. Ita Albertus Magnus l. 23. de animalibus, & Gesnerus.

INTERPRETATIO.

1. **S**I Falconem eiusdem auis, falconarij solertia, ex ipsius falcis euadentis repetita captio, ad grandiores volucres impetendas animosior reddit: multò magis Sacrosanctæ Christi humanitatis quasi sublimipetæ volucris iterata sumptio, Christianis nobiles generositatis infigit aculeos, & ad eiusdem prædæ, sæpe sapius, ad sacrarum consumptionem specierum, è pectoribus abeuntis frequentem prehensionem animabit. Hinc primitiua Ecclesiæ fideles quotidianâ huius celestis prædæ capturâ adeo roboratos legimus, vt sese vltro tyrannis excruciosos offerrent, sæuientemque mundum, cum suis minis, terroribus & illecebris generosè superarent. Cum enim pressurarum immane pondus sibi incumbere sentirent, non melioribus armis, efficacioribusque munimentis sese ad spirituale certamen animari arbitrabantur, quam frequenti sacra synaxeos vsu, & crebro diuini cruoris haustu. Eapropter S. Cyprianus ep. 56. Thibaritanos ad martyrium adhortans, id iis præ

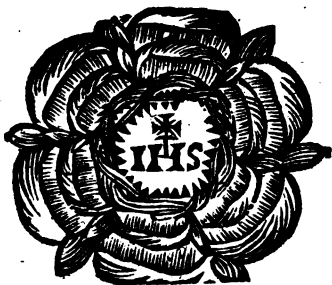
cæteris inculcat, vt attentè considerent, se quotidie mysteria Christi sumere, ne assiduis persecutionibus fatigati deficerent, & in ipso certamine succumbentes interirent. *Gravior, inquit, nunc & ferocior pugna imminet, ad quam fide incorruptâ, & virtute robustâ parare se debent milites Christi, considerantes idcirco se quotidie Calicem Sanguinis Christi bibere, vt possint & ipsi propter Christum sanguinem fundere.* Vt enim eleganter ait S. Hieronymus ep. 22. ad Eustochium: *Hæc est sola digna retributio, cum sanguis sanguine compensatur, & redempti cruore Christi, pro redemptore libenter occumbimus.* Proinde quisquis difficillimis illis nascentis Ecclesiæ temporibus dicere cum Apostolo poterat, *quotidie morior*, quotidie etiam se diuino præmunire viatico studebat, ne in viâ salebrosâ & arduâ deficeret, pretiosumque sæpius hauriebat Calicem, vt alacrius proprium sanguinem Dominico permixtum, inter vngularum laniatus profunderet. Nimirum Dei carne faginatus, Dei cruore madidus, imo Deo ipso plenus, firmitus in acie stabat, fortius confligebat, gloriosius superabat; haud ignarus se sub oculis præsentis Domini dimicare, qui non solum militem suum spectaret pugnantem, sed & ipse in eo luctaretur, ipse congrediretur, ipse in certamine vinceret, ipse in milite victore triumpharet, ipse euudem coronando coronaretur.

2. Hæc igitur ratio potissimum pristinam permouit Ecclesiam, vt filios quotidiano Eucharistiæ vsu præmuniret, vt qui tot inter pressuras, tyrannorumque persecutiones quotidie de vita periclitarentur, quotidie sacrâ communionem roborarentur, cumque metu persecutorum eorum bonis & sanguini inhiantium, non liceret singulis diebus

Missas in locis abditis celebrare, ne numeroſo conuentu ſemetipſos inquirentibus proderent ſatellitibus, peracto ſacrificio, illiusque participes effecti, domum acceptas à Sacerdote conſecratæ hoſtiæ particulas, deferabant, ſummâque reuerentiâ in arcis mundiffimis aſſeruabant, quas ſingulis diebus mane ieiuni ſumerent, ne ſi eo die coram tyranno ſiſterentur, neceſſario munimine fraudarentur. Ad quem morem haud dubiè adludit Terullianus l. 2. ad vxorem c. 3. his verbis ſecundas ei nuptias diſſuadens; *Non ſciet maritus, quid ſecretò ante omnem cibum guſtes; & ſi ſciuerit, panem non illum credis eſſe qui dicitur*, videlicet Eucharifticum, cuius buccellam ſummo mane ieiuna guſtare conſueuerat. Quin & S. Gregorius Nazianzenus Orat. funebri de S. Gorgonia ſorore ſuâ refert, ipſam in ſecretiori conclauſi ſuper altare iugiter Euchariftiam adſeruâſſe, quam quotidie veneraretur, eiufque virtute ab ingenti ægritudine diuinitus liberatam fuiſſe. Quam quidem conſuetudinem redditâ Eccleſiæ pace, quo magis tanti Sacramenti reuerentiæ conſuleretur, abrogatam fuiſſe conſtat ex Concilio Cæſarauguſtano c. 3. hoc Canone: *Euchariftiæ gratiam ſi quis probatur acceptam non conſumpſiſſe in Eccleſiâ, anathema ſit in perpetuum.*

3. Et verò quotidianum Euchariftiæ vſum perſecutionis tempore, Chriſtianis omnibus dimicaturis adeo neceſſarium cenſuerunt ſancti Patres, vt etiam lapſis ipſis: qui tamen à primo lapſus ſui die, pœnitentiam agere, lamentari, ac Dominum deprecari non deſtiterant, vtrò libenterque concederent communionem, quâ ad imminens prælium potenter armarentur. Id enim ab Africanâ

Synodo sapienti consilio statutum fuisse scribit Cyprianus ad Cornelium Papam, his verbis: *At vero nunc non infirmis, sed fortibus pax necessaria est, nec morientibus, sed viventibus communicatio à nobis danda est, ut quos excitamus & hortamur ad praelium, non inermes & nudos relinquamus, sed protectione Corporis & sanguinis Christi muniamus. Et cum ad hoc fiat Eucharistia, ut possit accipientibus esse tutela, quos tutos esse contra aduersarium volumus, munimento Dominiæ saturitatis armemus. Nam quomodo docemus aut pronocamus eos in confessione nominis sanguinem suum fundere, si eis militaturis Christi sanguinem denegamus? aut quo modo ad martyrij poculum idoneos facimus, si non eos prius ad bibendum, in Ecclesiâ Dei poculum Domini iure communicationis admittimus? Quoniam igitur in quotidiano vitæ discrimine versabantur tam lapsi pœnitentes, quàm iusti stantes, pari iure quotidianâ eos omnes communionem firmari, & quasi falcones nobiles iteratâ cælestis huiusce prædæ prehensione sæpius animari oportebat. Etenim*
Resumptio trada magnanimat.

EMBLEMA XXVII.
 TINNVNCVLI CORPVS
 OCCVLTVM COLUMBAS SEDEM
 MVTARE PROHIBENS.

Servat ab hostili tinnunculus ungue columbas;
 Ha quoque custodem mutuo amore colunt.
 Corpus amant nido impositum, nec, odore retenta,
 Usquam illa sedes deseruere suas.

A P O D O S I S.

*Ara columbarum sedes, Tinnunculus illic
 Iesus illasus demone servat aues.
 Sub sacris latitans speciebus amabile corpus,
 Sancta pias animas linquere templa vetat.
 Affixas aris retinet fragrantia carnis:
 Nec mirum, angelicos pertrahit illa choros.*

F O N S E M B L E M A T I S.

A Vis quę Latinè rinnunculus, Gallicè Cerce-
 relle vocatur, cum columbis habenda est,
 deffendit enim illas, terretque accipitres naturali
 potentiâ, in tantum vt visum vocemque eius fu-
 giant. Hac de causâ præcipuus columbis amor eo-
 rum, feruntque, si in quatuor angulis detodian-
 tur in ollis novis oblitis, non mutare sedem co-
 lumbas, Ita Plinius l. 10. c. 37. Cui subscribit Co-
 lumella his verbis: Genus accipitris rinnunculum
 vocant rustici, qui fere in edificiis nidos facit.
 Eius pulli singulis fictilibus ollis conduntur, stipa-
 tisque opercula superponuntur, & gypso lita vasa
 in angulis columbarij suspenduntur: quę res au-
 bus amorem loci sic conciliat, ne vñquam dese-
 rant.

I N T E R P R E T A T I O.

I. **Q** Vidni aram Eucharisticam columbarium
 appellem, vbi fideles animę quasi simpli-
 ces columbæ identidem bonorum operum ova pa-
 riunt, fouent, & excludunt? quippe si turris vbi
 nidulantur huiusmodi volucres columbarium vul-
 go dicitur; cur ara similem nomenclaturam non
 mereatur, vbi suavis & caritatis Seruatoris humani.

tas, velut innocens columba, sibi itabilem sedem elegit, vbi in turribus argenteis, imò & in columbis aureis olim adseruari solebat, vbi demum aliquando mirabiles columbæ niue candidiores, & ipso sole splendidiore sanctis Sacerdotibus immaculatam hostiam offerentibus celeri volatu cœlo delapsæ apparuerunt. Quòd enim in turriculis argenteis S. Sacramentum adseruari soleret testis est Gregorius Turonensis l. de gloriâ martyrum c. 86. quòd item in columbis aureis super aras pendulis includeretur probat Card. Baronius ad annum Christi 57. num. 152. tum ex actis S. Basilij quæ Amphilo hij nomine inscripta habentur, tum ex libello supplici quem Clerus & Monachi Antiocheni quintæ Synodo Constantinopolitanæ obtulerunt, grauter conquerentes, columbas aureas & argenteas super altaria suspensas, ab impio Seuero hæretico fuisse sublatas. Quibus columbis insculpi debuit illud S. Paulini Dyflichon epist. 12. ad Seuerum:

- His locus est veneranda penus quâ conditur, & quâ promitur alma sacri pompa ministerij.

Quòd demum nonnunquam miraculosæ columbæ cœlitus in aras delapsæ sint, author est inter alios S. Bernardus in vitâ S. Malachix, Quo quidem sacrificante, & orante horâ sacrificij, eâ quidem sanctitate & puritate cordis, quâ solitus erat, astante Diacono visa est columba intrare per fenestram in claritate magnâ: eâ sacerdos perfunditur totus, eâ subobscurior basilica tota refulget. Columba verò aliquandiu circumuolitans tandem residet super crucem ante faciem sacerdotis. Obstupuit Diaconus, & pauens tum pro luminis, tum pro volucris nouitate, quod illa sit rara avis in terrâ, cecidit super faciem suam, & vix palpitans

seste erigere ausus est, vel quando officij sui necessitas postulauit. Haëtenus S. Abbas, vbi obseruo quòd cum eo tempore non amplius in columbis aures, vt antea, Eucharistia seruaretur, sed sub cruce de more altari imposita, vt constat ex Conc. Turonensi 2. Can. 3. decernente, vt Corpus Domini in altari, non in armario, sed sub crucis titulo componatur; celestis illa columba super crucem infra quam venerabile Sacramentum latebat, infederit. ara igitur columbarium meritò dicitur, vt pote celestium sedes columbarum.

2. Quidni Dominum Iesum sanctarum animarum protectorem, cum tinnunculo naturali potentiâ rapaces aues exterrente, in tantum vt visum vocemque eius fugiant, componere liceat? quandoquidem nec visum, nec vocem eius terrificam inferni sustineant accipitres, sed quamprimum à columbinis quibus inhiabant animabus abscedant. Quod enim ad sanctissimæ hostiæ conspectum contremiscant, & ex ipsis energumenis exire præcipiti fugâ cogantur, innumeris euincitur exemplis, quæ hic recensere longum foret. Vis scire quantum & ad eius vocem contremiscant? Audi quid Dominus B. Birgittæ l. reuelationum c. 58. reuelauerit his verbis: *Sicut ex uno verbo quod dixi, ego sum, corruerunt hostes mei corporaliter in terram; sic dicto verbo meo videlicet, Hoc est Corpus meum, fugiunt demones à tentando animas offerentium, nec auderent redire ad eos cum tantâ audaciâ, si affectus peccandi non sequeretur.* Columbarium igitur altare est, tinnunculus Iesus, demones accipitres, columbæ animæ fideles. Iam verò quo pacto, secretum mystici huius tinnunculi corpus, columbas in altaris cultu fixas stabilesque retineat, ne aliò diuagentur, nobis

considerandum est. Mirabilis planè Dominici corporis vis & potentia, vt cordis humani auferat instabilitatem, funestamque à bono honesto in delectabile mobilitatem, illudque in incommutabilis boni prosecutione defigat. Non sariant sæculi honores, diuitiæ, voluptates, cor istis vanis & inanibus aliquandiu occupari potest, impleri omninò non potest; nec iis adimitur natia ipsius mobilitas, quoniam fluxa sunt caduca & instabilia, in quibus nihil figi potest aut stabiliri. Non, inquam, iis vaga fugaxque voluntas detinetur, quòd eorum acquisitio laboris, possessio timoris, amissio verò plena sit doloris, plusque suo desiderio crucient, quam possessione delectent. Veraciter proinde dicit August. l. i. Conf. c. i. *Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te: & rursùm alibi, omnis copia qua Deus meus non est, mihi egestas est.* Quemadmodum enim gnomon nauticus semper inquietus est, donec rectâ septentrionem aspiciat, ita cor humanum quodam diuinitatis sensu tactum, continuo motu voluitur, donec in suo centro Deoque conquiescat. Hinc illud S. Bernardi celebre effatum ser. 18. in Cant. *Nihil est in rebus humanis quod possit replere creaturam factam ad imaginem Dei, nisi charitas Deus qui maior est illâ: Quoniam vt idem ait l. 5. de Consid. Ipse est summa beatitudo creans mentem ad se participandum, viuificans ad sentiendum, afficiens ad appetendum, dilatans ad capiendum, implens ad felicitatem, circundans ad securitatem.*

3. Quapropter cùm in augustissimo Sacramento Christus ipse verus Deus & homo, & tota Verbi diuinitas corpori ipsius hypostaticè copulata delitescat, imò & felici comitatu tota Trinitas ibidem reperiatur,

reperiatur , piisque animabus iuge exhibeat epulum diuinâ dignum magnificentiâ , quo & fames quâlibet expleri , & sitis possit extinguï , cum in vnico frustulo totas prægustent beatæ immortalitatis delicias: nihil profecto mirum, si pristinæ fugacitatis & inconstantia immemores , in aræ columbario stabile sibi figant domicilium, & adorandæ carnis illecebris æretitæ ibidem iugiter immorentur, quasi quibusdam vinculis alligatæ. Ecquid enim iterum per creaturas vanis inhiando vagarentur ipso met poritæ creatore inexhausto essentiarum pelago Ecquid adhuc inanem mundi gloriolam aucuparentur , Dei maiestate plenæ , Dei gloriosa humanitate satiata? Appositè S. P. Augustinus l. de spiritu & animâ c. 54. hominem totius diuinitatis capacem quâ solâ possit impleri , hiantem nihilominus ad terrena, quæ eundem inflare possunt, non implere, his verbis compellat : *Quid ergo per multa vagaris, homuncio, querendo bona anima tua, & corporis tui? ama vnum bonum in quo sunt omnia bona, & sufficit; desidera simplex bonum quod est omne bonum, & satis est.* Reuera nimis audax foret, cuius auditari Deus ipse, & omnis plenitudo diuinitatis in Christi corpore inhabitans non sufficeret, cuius fami sitique sedandæ; Dei caro sanguisque totus non satis esset. Quid ergo vagaris, o anima, honoribus, voluptatulis, opibus inhiando, non hæc sunt alimenta spiritus solâ deitate saginandi? fluant fluxa, cadant caduca, euanescant vana, pereant peritura, transcant transitura inhære solidis & æternis, sacris adhære altaribus, vt pharmaco immortalitatis natiuæ cordis instabilitati medearis. Habes hic vnde satieris, habes vnde replearis, habes in hoc columbario potentissimum illicium quo

stabilis & fixa in Dei cultu detinearis, ne foras deinceps diuageris: quod est istud illicium fugacium columbarum? secretum mystici tinnunculi corpus, ad quod nihil mirum si certatim aduolent animæ, quando & cælestes aquilæ, angelos intelligo, ipsius odore & fragrantia pellectæ illuc conuolent, iuxta illud: *Vbi erit corpus, illuc congregabuntur & aquila.* Huic firmiter adhære corpori, cuius odor suauissimus volaticas fugacesque animas in Dei absconditi amore stabilit, cuius esus frequentior sacris mysteriis inseparabiliter alligat, ne huc illucque vagentur instabiles, vt veraciter possis dicere. *Secreto hic figor amici corpore.*

EMBLEMA XXVIII.
 ALCION NIDVLO CLAVSA
 HYEMÉ ELEMENTA TRAN-
 QVILLANS.

Fecundi dulces uteri passura dolores
 Alcione in scopulis, lictoribusque gemit.
 Quum nidi perfecit opus, parit ova, fouetque,
 Chara procellosis pignora credit aquis.

P ij

*Alitis iratum fiducia mitigat aquor,
 Et teneram sobolem lenior unda vehat.
 Alcionis cunas Zephyri clementius adflant;
 Temperies hyemis tempore verna redit.
 Fortunata nimis ! cui subicit Aeolus austros,
 Quâ nascente feri detumet ira maris.
 Cui seruit natura stupens, blanditur & aër,
 Cuius amore silet quicquid in orbe fremit.*

A P O D O S I S.

*Iudaici dum sauit hyenas liuoris, & instat
 Dira procella insons obruitura caput.
 Christus ut alcione spicis & palmite nidum
 Texit, & angustâ corpus in ade locat.
 Nec mora, flammati placatur numinis ira,
 Hostiles fugiunt tartari in antra Noti.
 Cuncta serenantur, missusque fauonius astris
 Frigida clementi flamine corda fouet.
 Innocua alcione specierum abscondita nido
 Tempericem cælo reddidit atque solo.
 Summa repugnabant imis, affinis utrisque
 Pane latens summis unijt ima Deus.*

FONS EMBLEMATIS.

Alcione, quàm Plutarchus lib. de Solertiâ animalium sapientissimum diuinissimumque marinorum omnium animal appellat, cuique nec luscinias circa musicæ studium, nec hirundines circa amorem filiorum, nec columbas circa mariti amorem, nec apes circa industriam conferendas asserit, auis marina est, non multo amplior passere, colore tum caruleo, tum viridi, tum etiam leuiter purpureo insignis; videlicet non particulatim colore ita distincta, sed ex indisereto variè refulgens

corpore toto, & alis, & collo, rostrum subuiride longū & tenue, sic eam describit Aristoteles. Mirā porro solertiā nidificat, *spinas enim*, verba sunt Aeliani l. 9. de anim. c. 17. *Partim rectas, obliquas partim, ut mulieres ad textrinem erudita, subiegmī stamen intertextit, & rotundum paulatim sed oblongum & firmosum nidum, instar nauiculae cuiusdam, efficit, perfectum in mare desert, ubi fluitans ab incursantibus undis opus probatur; tum partes, quas aqua incidens ostendit non firmas esse, resarcit, os vero nidi non planē conspicuum, & alijs omnibus inaccessum solam illam fuscipere potest, neque per idipsam quicquam ex mari intro influere potest, adeo subtilior constructum est. Ibidem undis circumlata alcion pullos nutrit.* Cū verò mare non intret in nidum alcionis, rationem adfert Albertus M. quod introitus eius fiat ex materiā per aquam intumescēte, instar spongiæ, & tumore suo, claudente viam, ne aqua ingredi possit, quæ tamen materia ab aue ingressurā comprimitur, & aquam exudatis aditum illi præbet. Cæterum faterur Aristoteles ambigi ex quam materiā nidus componatur; Plinius vnde confingatur non inueniri: alij enim ex spinis aculeatis confingi volunt; alij (quod ad rem Eucharisticam maximè facit) ex spicis fegetum, & vitium palmitibus, quam posteriorē sententiā Alciantus Embl. 178. & ibidem Minos eius interpretes amplectuntur; & his versibus prior expressit:

Grandibus ex spicis tenues intexere corollas,

Quas circum alterno palmite vitis eat.

His compta alciones tranquilli in marmoris undā

Nidificant, pullos inuolucresque fouent.

Porrò alcionem videre rarissimum est, nec nisi vergiliarum occasu circa brumam, naue aliquando

circumuolatâ statim in suas latebras abeuntem, ait Plinius. Mirum sanè est pariente circa solstitium hybernum hac volucre: maria ventosque quiescere ad incolume puerperium, vt testis est Aelianus l. 1. c. 36. Audiendus Aristoteles: *Alcion*; inquit; *circa brumam parere solita est: quamobrem quoties bruma serena existit, dies alcionei appellantur Septem ante brumam, & septem à brumâ, vt Simonides quoque suo carmine tradidit. Septem primis diebus nidum conficere autem hanc fensur, reliquis septem parere, educareque pullos. Haftenus Philosophus. Concludo piis & elegantibus Basilij verbis hom. 8. in hexam. Alcion avis est que mare accolit, que cum sit in maris littore parere solita, deponit ova in arenâ, & mediâ hyeme nidum componit, quo maximè tempore ventorum impetu mare tempestuosum est. Sed tum venti se remittunt, compestitur mare, cum alcion septem diebus incubat, excludit enim pullos totidem, qui cum cibum appetunt, septem alios ad pullorum incrementum minutissimo animali Deus elargitur. Omnes itaque qui se mari committunt, id observant, eosque dies alcionios nominant. Que tibi concessa sunt à diuinâ providentiâ, cuius etiam vis elucescit in ijs animalibus que rationis expertia sunt, vt te commonefacerent ad ea petenda à Deo qua tibi ad salutem conferrent. Quidnam enim quaso, vel quod fidem absquein excedat, non est tuâ paratum causâ, qui ad Dei factus sis imaginem, cum propter eam tam minutam autem vastum illud ac terrificum mare sedetur, & hyeme mediâ Dei iussu coercetur*

INTERPRETATIO.

1. **Q** Vos turbines, quales procellas, quantas in cælo terraque tempestates peccatum

excitauerit, non opus est hîc fufius profequi: quis enim nefciat coortam illam in cælo Empyreo flante vehementius ambitionis aquilone tempeftatem, quæ plurimas Angelorum myriades, quali totidem naues pretiofis gratiarum mercibus onuftas obruerit, & infernali gurgite submerferit nunquàm emerfuras? quis ignoret qualem in Terreftri Paradifo violentus dæmonis afflatus procellam commouerit, quæ funeftis originalis noxæ fluctibus vniuerfum genus humanum inuoluerit, mortaleſque dehinc omnes diluuiio ſcelerum vindice abforbuerit octo duntaxat exceptis, in communi omnium gentium naufragio enatantibus, vitæque fruentibus inopinatâ? furebat nimirum aduerſus perduelles homines implacabilis ultionum Dominus, & intumefcentes in cælum vſque iuſtiſſimi furoris vndas attollebat, quibus infelicis Adæ iactata poſteritas in auernale barathrum præceps ruebat, niſi miſericors Dei filius quaſi pacifica Alcion in Eucharifticarum ſpecierum nidulo deliteſcens, ſopitis turbinibus, tot ſæculis deſideratam cælo ſoloque temperiem reddidiſſet, in ſe reconcilians ima ſummis, duplici vtique ſui cruoris effuſione, alterâ in altari crucis, alterâ in Sacramento altaris. Quod enim in ipſo naufragij periculo pleroſque nautas olim egiſſe legimus, vt oleum in ſæuientis Oceani fluctus copioſè profunderent, quo rabiem eius mitigarent, id præſtitiffe viſus eſt mediator Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus, dum balfamino proprii ſanguinis oliuo, procelloſum, vt ita loquar, Diuinitatis placauit oceanum; pacificans per ſanguinem ſuum, vt apoſtolicis verbis vtar, ſiue quæ in cælis ſunt, ſiue quæ in terris, id eſt hominem in terrâ degentem cum Deo in cœ-

lorum apice regnante reconcilians. Egit quippe *Christus*, inquit Augustinus l. iode Ciuit. c. 22. & *assumpsit hominem sine peccato*, ut in ipso *Sacerdos* ac sacrificio fieret remissio peccatorum, id est, per mediatorem Dei & hominum hominem *Christum Iesum*, per quem factâ purgatione peccatorum reconciliamur Deo. Non enim nisi peccatis homines separantur à Deo, quorum in hac vitâ non sit nostrâ virtute, sed diuinâ miseratione purgatio.

2. Ethnici vt irata sibi maris numina conciliarent, in ipsa nauigij prorâ stantes, Neptuno, ze-
phyris, tempestatique pecudes immolare consueuerant, earumque exta simul cum vino in fluctus porricere, prout testatur Virgilius l. 5. Aeneidos vbi de Aeneæ sacrificio, agnâque tempestati mæ-
tata differens ita cecinit:

Ipsæ caput tonsæ foliis ruinant olivæ

Stans procul in prorâ pateram sonet, extaque salsos

Porricit in fluctus, ac vinâ liquentia fundit.

Christus autem vt sæuientem diuinitatis oceanum fatale naufragium mortalibus interminantem compesceret, niueam innocentis humanitatis ouem Deo Patri primum incruentè, tum cruentè obtulit atque mactauit, & in scelerum nostrorum, quæ procellam excitant, expiationem non vinum, sed inestimabilis pretij sanguinem vini speciebus inuolutum copiosissimè profudit; haud ignarus non aliter coortam sedari posse tempestatem. Cuius rei typum nobis eximium historia lonæ c. 1. suggerit: suborta quippe ingenti tempestate, nauique periclitante, cum trepidi nautæ vasa plurima in mare proiecissent, nusquam intumescere destitit, donec miserum Prophetam cui veluti prædæ auidius inhiabat, absorpsisset: tunc enim stetit à fetuore

suo, & ad pristinam rediit tranquillitatem; quoniam, ut subtiliter in hunc locum, ait S. Hieronymus *invenerat quem querebat*. Simili ratione quantumvis olim Patriarchæ, sacerdotesque Aaronici innumerabiles immolarent hostias, ut feruidum diuini furoris mitigarent oceanum, nihilo secius sæuebat, donec ipse Christus, vnica subortæ tempestatis occasio, placantem simul & placabilem propriæ humanitatis obtulit hostiam: appositè loco cit. Hieronymus: *Si consideremus*, inquit, *ante Passionem Christi, errores mundi, & diuersorum dogmatum flatus contrarios, & nauiculam, totumque humanum genus, idest creaturam Domini periclitantem; & post passionem eius tranquillitatem fidei, & vrbis pacem, & secunda omnia, & conuersionem ad Deum; videbimus quomodo post præcipitationem Iona steterit mare à furore suo*. Et sanè æquitati congruum videbatur, ut ipsemet Dei Filius qui vtriusque procellæ quæ paradisum tum cælestem, tum terrestrem concussit, quæque tum desertores angelos damnationis gurgite demersit, tum homines, æterni periculo naufragij exposuit, innocens existeret occasio, idem quoque fieret pristinae tranquillitatis restitutor. Nemini verò dubium esse potest, quin affectata filij Dei similitudo, quasi violentus turbo, tum perduelles angelos irreparabili naufragio intoluerit, tum ipsos cum suis posteris protoparentes è felici originalis innocentie statu, velut ex aurea nauigij puppe excussos, in omnium calamitatum mare præcipitauerit. Siquidem dixit Angelorum antesignanus lucifer: *Similis ero Altissimo*. Idemque superbie virus protoparentibus nostris his verbis Geneseos 3. inspirauit, *eritis sicut dij*. Proindeque decebat, ut vnde tempestatis occasio,

inde temperies oriretur. Hoc argumentū subtiliter & profundè prosequitur Bernardus ser. I. de Aduentu Dei, Filium hæc secum loquentem inducens: *Ecce occasione mei creaturas suas pater amittit; altitudinem meam primus Angelus affectauit, & populum qui sibi crederet habuit; sed continuo Patrius zelus grauitè vindicauit in illum, percutiens eum pariter cum omnibus suis plagâ incurabili, castigatione crudeli. Scientiam quoque qua nihilominus mea est surripere voluit homo, & ne illi quidem misertus est. Duas tantum fecerat nobiles creaturas rationis participes, capaces beatitudinis Angelum videlicet, atque hominem, sed ecce propter me Angelos perdidit multos, homines vniuersos. Ergo ut sciant quia & ego diligo Patrem, per me recipiat, quos quodammodo propter me amisisse videtur. (attende Lector ad sequentia.) Si propter me tempestas hæc orta est, ait Ionas c. I. tollite me, & mittite in mare. Omnes inuident mihi; ecce venio, & talem eis exhibeo memetipsum, ut quisquis inuidere voluerit, quisquis gestierit imitari, fiat ei emulatio ista in bonum. Idemque sermone in Cœna Domini adludens ad tempestatem à Iona placatam, ait de Christo: Qui pro nobis per huius visa pelagus ad Patriam de exilio transferendis, rapacibus pyracis naulum propria mortis exoluit. Ut igitur sola Ionæ Prophetæ proiectio feruidum potuit mitigare pelagus, ita sola Filij Dei Persona humanarum fluctibus miserationum Alcionis instar innatans turgidos diuinæ vltionis fluctus æquauit, pacificans per sanguinem suum, siue quæ in cælis, siue quæ in terris, hoc est terrigenas homines cum Deo calicola reconcilians: quæ prior est huius Apostolicæ sententiæ expositio.*

3. Aliam porro profert in hunc Pauli locum Hieronymus: *Pacificans siue qua in cælis, siue qua in*

terris, id est, inquit, reconcilians terrena celestibus, que ab eis per contrarietatem vite fuerant separata. homines utique mortales immortalibus Angelis diuinæ gloriæ zelatoribus præcipuis, nobisque ob perduellionis crimen infensissimis. Quam posteriore expositionem cum Theodoro libens amplectitur Chrysostomus his verbis: *Vis scire, quantum Angelorum esset in nos odium, & quomodo nobis semper aduersarentur? mittuntur ad supplicium aduersus Israëlitas, aduersus David, aduersus Sodomitas, aduersus vallem luctus; sed non nunc, sed è contra in terrâ caneant valde letantes.* Nimirum ubi Dei Filius quasi mitis Alcion in Bethleemitici nido præsepis iacuit, beati Angeli hæcenus hominibus hostiles & intensi, confestim quasi inito fœdere, cecinerunt vnanimes: *Gloria in altissimis Deo, & in terrâ pax hominibus bonæ voluntatis.* Et circa solstitium hybernum quo natus est Princeps pacis, Alcioniæ dies orbi terrarum illuxerunt, quibus homines & Angeli velut colluctantes inuicem venti quieuerunt. Hanc autem Angelorum & hominum reconciliationem die Natiuitatis Dominicæ feliciter inchoatam sacra ipsius humanitas velut Alcion Sacramentali clausa nidulo gloriosè consummauit, quod Eucharistia nobis Angelos deuinxerit, utpote diuini cruoris merito nobiscum communicantes. Pulchrè quidem id in Alcione miratur Ambrosius Hexaem, l. 5. c. 13. *Illam fouendis partibus id temporis habere deputatum, quando maxime insurgit mare littoribus, vehementiorque fluctus alliditur, quò magis repentina placiditatis solemnitate aus huius eluceret gratia. Namque ubi undosum fuerit mare, positis ovis subito mitescit, & omnes cadunt ventorum procella, flatusque aurarum quiescunt, ac placidum ventis stat mare, donec oua fo-*

ueat Alcion sua. Christus autem hanc auem æmulabundus, ingruente sæuissima passionis sue tempestate, quum Iudaicæ perfidiæ procellosum mare vehementius fureret, Sacramentalium Symbolorum nidulum ingressus, repentinam attulit temperiem, terrena cælestibus conciliauit, hominem Deo & Angelis reuinxit, quo magis inopinatâ nuiusmodi serenitate, diuini Sacramenti in conciliandis hostibus virtus & efficacia eluceret. Si igitur, vt cum eodem Ambrosio prosequar, *avis minuscule contemplatione & insurgit mare, & repente comprimitur, atque aspera hyemis inter ingruentes procellas tempestatesque ventorum detergit veli nubila, finctasque componit elementis omnibus subito infusa tranquillitas:* Quidni anima tentationum iactata fluctibus subitam placiditatem mysticæ nostræ Alcionis intuitu speret, ac sibi certissimè polliceatur? quandoquidem sacrae communionis dies verè sint illi dies Alcionij indubie serenitatis, quibus nullus procellæ motus in eam præualere possit quod Christus ipse sinu susceptus, ex Sacramentalis nidi *latetis calanque solumque serenet.*

EMBLEMA XXIX.
PELECANVS PRÆ
SANGVINIS EFFVSIONE NIDO SE
MOVERE IMPOTENS

Dic mihi cur vides Pelecane immobilis hæres
Præ nimiaque cibum debilitare fugis ?
Prolix amor nimius vires exhaustæ, Et illic
Sanguinis ex fluxu languida membra tenet.

*Sanguine ut exanimis factus animantur, eodem
Exanimor : Vitam dat cruor atque necem.*

APODOSIS.

*Sub sacris speciebus inest immobile Christi
Corpus ; ibi nimio languet amore Deus.
Sanguinis immensas absumpsit copia vires.
Quo crux tincta , calix spumat , & ara rubet.
Sponte perit , ne differeant quos deperit , ipso
Quo soboles viuit vulnere, mater obit.
Ni langueret amans , vis elangueret amoris ,
Et moreretur amor , ni moreretur amans.*

FONS EMBLEMATIS.

Pelecanus post sanguinis sui in pullos effusionem adeo debilitatur , vt exire de nido non valeat , & pulli pro sua ac matris cibatione volare cogantur. Sed horum quidam propter ignauiam aut impietatem in matrem, exire nolunt : quidam autem seipsos quidem pascunt, sed matrem penitus negligunt. Mater vbi conualuerit pios filios nutrit, impios verò abiicit. Ita Author lib. de natura rerum & Albertus M. apud Gesnerum in Pelecano.

INTERPRETATIO.

1. **O**pportunè S. Augustinus expendens illud Psal. 101. *Similis factus sum pelicano solitudinis* , ita differit : *Pelecanus nascitur in solitudinibus , maxime Nili fluminis in Aegypto. Dicuntur he aues tanquam colaphis rostrorum occidere paruulos filios suos , eosdemque in nido occisos à se lugere per triduum. Postremò dicunt matrem seipsam grauiter vulnerare , & sanguinem suum super filios fundere , quo illi superfusi*

remiſcunt. Fortaſſe hoc verum , fortaſſe hoc falſum ſit. Tamen ſi verum eſt , quemadmodum illi congruat qui nos vivificavit ſanguine ſuo, videte. Congruit illi quod matris caro vivificat ſanguine ſuo filios ſuos ? ſatis congruit. Habet enim paternam authoritatem , habet maternum affectum , ſicut Paulus , & pater eſt , & mater eſt , non per ſeipſum , ſed per Euangelium : Pater ubi dicit : eſſi habeatis multos pedagogos in Chriſto , ſed non multos patres : in Chriſto enim Ieſu per Euangelium ego vos genui. mater autem, ubi ait : filioli mei quos iterum parturio donec Chriſtus formetur in vobis. Habet ergo hac avis , ſi verè ita eſt, magnam ſimilitudinem carnis Chriſti , cuius ſanguine vivificati ſumus. Sed quomodo congruat Chriſto , quod ipſa occidit filios ſuos ? an & illi non congruit , ego occidam , & ego vivificabo ; ego percutiam , & ego ſanabo ? an verò Saulus perſecutor moreretur , niſi de cælo percuteretur ? aut prædicator excitaretur , niſi illius ſanguine vivificaretur ?

Auguſtino ſubſcribit Bruno Carthuſ. Sed aliam rationem proferit cur Pelecanus occidat pullos, quòd ipſi prius illum in facie percutiant. At S. Hieronymus in epiſtolâ ad Præſidium docet filios eius non ab ipſo, ſed à ſerpente occidi, quos deinde ſua latera percutiens, & ſanguinem in eos excutiens reſuſcitet. Idcirco S. Epiphanius Phyſiologi c. 8. hanc avem *φιλόπαιον*, Idelt , amantem prolis appellat, aitque matrem pullos fouendo & completendo, nimis ſauciare oſculis , ac eorum latera perforare: patrem verò dolore tactum, latus deinde proprium terebrare & ſanguine in eos ſuperfuſo ſuſcitare. Non prætermittam quod Agellius in Pſal. 101. refert ex Maximo ſcriptore Græco, Pelecanum aduerſus ſerpentem qui pullis eius inhiat, nidum in ſublimi conſtruere, ac vndique ſepire:

hostem verò parte qua ventus adflat , virus iis insufflare , quo pereant. Pelecanum vbi mortuos videt , nubem spectare , & in altum volare : alisque latera percutere , quoad sanguis diffluet ; quem vbi per nubem instillarit , pullosque perfuderit , illos demum excitari. atque pullos esse protoparentes , nidum sublimem paradysum , serpentem diabolum , cuius viru inspirato perierunt, Christum vti Pelecanum præ nimiam in nos charitate crucem ascendisse , percussoque latere exanimis suo cruore suscitasse , ac per roridam Spiritus sancti nubem , (adderem ego , per Sacramentalium specierum nebulam) sanguinem suum & vitam instillare.

2. Aequiori sanè titulo Christum *ειλότερον* & pelecano prolis amantiorem dixero : quippe si hæc volucris pullorum vulneribus proprio cruore medetur , id agit , vt quas , secundum Augustinum , iis plagas inflixit , easdem pariter curet sanguinis illius. Christus verò nostrorum vulnera scelerum , quæ nobis ipsis infliximus , vtrò sanauit , nec latus duntaxat suum vt Pelecanus , sed totum corpus , spinis , clavis , verberibus aperiri voluit , nec aliquot solum modo stillas , sed totum sanguinem in exanimis animas effudit : neque id semel duntaxat in cruce , sed infinities in Sacramento Eucharistia , vbi eum iugiter quasi salubre balsamum exstillat ; iuxta illud Ambrosij serm. 8. in Psalm. 118. *Vulnus est quod Christus excepit , sed unguentum est , quod effudit.* At quis ipsius lateri vulnus ex quo vitales riui promanarunt , inflixit ? nimis erga exanimis filios amor , & incomprehensibilis charitas. Quis sanguinem è venis nostrorum vlcus remedium extraxit ? *Amor* , inquit Bernardus

dus ser. 64, in Cant. *Dignitatis nesciui, dignatione di-*
nes, affectu potens, suasu efficax. Quid violentius? trium-
phat de Deo amor, ut scias amoris esse quod plenitudo effu-
sa est. Quæ plenitudo? plenitudo sanguinis, pleni-
tudo unguenti, plenitudo medicinæ mortuos susci-
tantis. Nimirum, si D. Aug. l. manualis c. 24. Deus
amore venit ad homines, & in homines (quod ad
Eucharistiam attinet) & factus est homo amore in-
visibilis, seruis suis factus est visibilis, amore vulnera-
tus est propter delicta nostra. Ut ex amoris vulneribus
Pharmaca fluerent immortalitatis; quin ut exani-
mes filios sui profluvio cruoris animaret, amor
idem suasu efficax omnino persuasit. Ut iis asserit
verbis Bernardus ser. 4. de Nat. Domini: Filius Dei
altissimi iubetur occidi, ut vulneribus meis pretioso san-
guinis illius balsamo medeatur. Agnosce, homo, quam
gravia sunt vulnera, pro quibus necesse est D. Christum
vulnerari: Si non essent hac ad mortem, & mortem
sempiternam, numquam pro eorum remedio Dei filius
moretetur. Quoniam igitur serpens pestifero nos ad
mortem fauciauerat afflatu, amabilis pelecaneus
ad mortem fauciatu est, ut nostra suis curaret vul-
nera vulneribus, & interemptos sui cruoris un-
ctione suscitaret. Labet proinde cum eodem mel-
lifuluo doctore in has voces prorumpere ser. de qua-
druplici debito: O quam indebita miseratio, quam
gratuita dilectio, quam inopinata dignatio, quam stu-
penda dulcedo, quam inuicta mansuetudo! regem glo-
ria pro despicatissimo vernaculo, in dæmniculo crucifi-
gi! quis audiuit unquam tale? aut quis vidit huic si-
mile? vix enim pro iusto quis moritur, ipse verò pro
iniustus & inimicis mortuus est.

3. Ex nimia cruoris in faucios seminecesque filios

Q

effusione, ſequitur in Pelecano languor, & infirmitas, vt nido deinceps euolare nequeat: quaſi vehemens erga ſobolem amor vires cum ſanguine penitus exhauriens, eundem nido immobilem atfixerit, vti ex Alberto M. in Emblematis fonte retulimus. Chriſtus pridie quam pateretur adorabile Sacramentum inſtituens, corpus ſuum nimio erga nos amore languidum, laboribus, ærumnis, ieiuniis & doloribus attritum, quin & Sacramentali totius ſanguinis profuſione prorsus exhaustum in ſacrarum nido ſpecierum reſoſuit ex ſe quidem immobile, nec niſi ad ſymbolici nidi motum à Sacerdote mobile. Hæret hîc igitur Pelecanus immobilis quòd more amantium rem amatam deperuntium amore langueat. Sicut enim carnalis amor prædominans corpori ſenſim languorem inducit, quòd ex illius exceſſu ſequatur humorum intemperies diu noctuque diſcrucians, & phantaſiæ notabilis inquietudo, quæ tum ad cibum, tum ad ſonnum amantem ineptum efficit; ita ſanè ſpiritualis amor, vbi vehemens & extaticus eſt, illicò redundat in corpus, partiſque ſenſitiuæ vires exhaurit, quod appetitus ſuperior inferiorem rapiat: Ex quâ redundantia promanat harmoniæ naturalis grauis alteratio, vt patet in iis qui rapiuntur in extaſim, ad quam totius languor corporis, vbi ad ſe redierint, conſequitur. Vnde Danielis c. 9. Prophetam poſt viſionem elanguiſſe & emarcuiſſe legimus; Ezechielem eadem de cauſa c. 44. in faciem ſuam cecidiſſe quaſi exanimem, & Iſaiam cap. 21. conturbatum fuiſſe cùm vidiſſet, & cor ſeius emarcuiſſe. Noſter itaque Pelecanus nimio erga homines amore ſuccenſus dum in Apoſtolos viuificum

sanguinem è cratere profundit , in Sacramentali
nidulo languidus hæsit & immobilis , nobiscum
ibidem ad consummationem vsque sæculi commo-
raturus , cum Canticorum sponsa succlamans: *Ful-
cite me floribus , stipate me malis ; quia amore lan-
gueo*; id est virtutum Christianarum fulcite me flo-
ribus , vt filios intuear florere virtutibus , quos an-
tea marcescere vitiis vidi & indolui , stipate me
sanctorum operum fragrantibus malis , quia vio-
lentiori charitate languesco : sumptâ metaphorâ à
floribus , pomisque odoriferis quibus deliquium
ex amoris vehementia patientes non mediocriter
subleuantur. Porro languorem huiusmodi ex ama-
tæ rei dilatione subotiri doctè inter alios docet S.
Bernardus set. 51. in Cant. his verbis : *Cum presto
est quod amatur , viget amor , languet cum abest , quod
non est aliud quàm tedium quoddam impatienius desi-
derij ; quo necesse est affici mentem vehementer aman-
tis , absente quem amat , dum totus in expectatione ;
quantamlibet festinationem reputat tarditatem. Sub-
stractio nempe rei quam amas , augmentatio desiderij
est , & quod ardentius desideras , eo cæres egrius. Lan-
guet igitur amore Christus in Sacramento , vt de-
bilis Pelecanus in nido , quia quod ardentius amat,
quod violentius desiderat , longius differtur , &
quod vehementius sitit , eidem subtrahitur. Quid
enim ibi desiderat nisi salutem animarum , pecca-
torum pœnitentiam , pœnitentium iustitiam , iu-
storum sanctitatem , sanctorum consummationem
& gloriam ? ad hæc totis præcordiis anhelat ; & ar-
dentius inhiat. Quoniam igitur ista diutius diffe-
runtur , quod piis ipsius votis & inspirationibus ho-
mines reluctantur , idè in Sacramentali nidulo*

languidus & immobilis, stupida & immobilia hominum corda mouere fatagit ipse immotus, & incredibilem amoris vigorem suo languore piis inspirat animabus. Languet ibidem amans, sed quo magis languet, eo magis amor ipsius viget, & nisi nostrum amantissimus in Eucharistiâ langueret, nec amor in nostris cordibus arderet, nec dilectio vigeret: Verè siquidem poeta cecinit:

Si non languet amans, credite, languet amor.

Proinde si Dominum Iesum amare pigebat, nos modo præamantem, & amore languentem redamare non pigeat. Ipse quidem non amans duntaxat, sed & amor est, & solam à nobis amoris vicem exigit: quidni redamemus Amantem? quidni amemus amorem per se amabilem? quidni illius amore langueamus, qui nostrum amore in arâ languescit? quidni ego tibi, bone Iesu amor meus suauissime, cum tuæ matris amasio dicam: *Pro his ita sum amans te, quantum possum, sed est quod me plus mouet, plus urget, plus accendit, super omnia, inquam, reddit amabilem te mihi, Iesu bone, calix quem bibisti, opus nostre redemptionis. Hoc omnino amorem nostrum facile vindicat totum sibi; hoc est quod nostram deuotionem & blandius allicit, & iustius exigit, & arctius stringit, & afficit vehementius.* At quorū ex Eucharistico Calice mihi Iesus amabilior, nisi quod ibi mei amore totum sanguinem pius Pelecanus effudit: quo meum scelus ablueret, vulnus curaret, & exanimem animam sua morte mysticâ sæpius animaret. Ad quem proinde hanc Angelici Doctoris orationem meritò dirigere liceat in rithmo Eucharistico.

Piè Pelecane Iesu Domine

Me immundum munda tuo sanguine,

Cuius una stilla saluum facere

Totum mundum quit ab omni scelere.

Nec vereor, ne mihi se subtrahat, quando-
quidem exhaustis, vt ita loquar, repetito in dies
sanguinis effluxu viribus languidus, in Sacra-
mentalium nidulo specierum iaceat. *Nimio immo-
tus amore.*

EMBLEMA XXX.
PAVXIS AVIS INDICA
GEMMAM MIRABILEM ORE
PROCREANS.

Gemmiparens volucris , cuius porcoide rostrum
splendicat , eximium fundit ab ore iubar,
Hinc reliquis auihus , quas procreat India , prestat ,
Orbis & ipsa non Nobile prodigium est.

A P O D O S I S.

*Christus Erythraeis corpus præstabile gemmis
 Ore sacro, instanti mortis agone parit.
 Quo splendore, quibus radius diuina refulsit
 Gemma! quod afflauit mentibus illa iubar!
 Quas in Apostolici sexuentia corda senatus
 Aetherea flamma est eiacularata facies!
 Hâc equidem gemmâ, nec nobiliore niteret,
 Inclyta gestaret si diadema Trias.
 Dummodo ea potiar, superum vix curo coronas:
 Vnica cœlitibus praeualet aureolis.
 Pauper es? ore Dei pendentem suscipe gemmam:
 Non eget, immensas qui tenet orbis opes.
 Hac Deitas, hac tota Trias, totusque theander
 Clauditur, illius munere diues eris.*

FONS EMBLEMATIS.

NON est prætereunda, inquit Franciscus Her-
 nandes in suâ Indiarum historiâ à Nierem-
 bergio relatâ, auis illa ad regem Philippum secun-
 dum à Margaritâ insulâ missâ. Erat in hac aue insi-
 gne ac peculiare tumorem quemdam radici rostri
 affigi, quâ parte erat tenuior, pici formâ, lapidis
 duritiâ & cæruleo colore, qualis esse solet lapidis
 Cyanei, aut vocati Torcoidis.

I N T E R P R E T A T I O.

I. PAUXIM inter omnes Americæ volucres agna-
 tâ radici rostri torcoide celebrem & incly-
 tam in hacce tabellâ consideranti mihi, subito ve-
 nit in mentem amabilis Iesus adorandam humani-
 tatem qualibet gemmâ pretiosiore ore suo pa-
 riens sub speciebus Eucharisticis, hoc est inæstima-

Q. iiij

bilem proprii corporis torcoidem , consecratoriis
 verbis ex ore diuino prodeuntibus quotidie repro-
 ducens in aris, ad Angelorum & hominum admi-
 rationem. Quis enim gemmarum princeps ada-
 mas, quis vnio, quæ torcois , huic gloriôsæ carni
 comparari queat, quæ tota Deo delibuta , tota di-
 uinæ hypostaseos affinitate deificata, triumphal-
 em Empyreï curiam quatuor gloriæ dotibus illu-
 minat, & sacraria nostra secretâ luce perfundit?
 Mira quidem huic Indicæ volucris virtus à naturâ
 indita est, vt ex redundantîâ cibi purioris lapil-
 lum pretiosum rostro adhærentem procreare possit,
 qualem & conchis margaritifera vim inesse con-
 stat, vt roris guttulas quibus aurorâ surgente nu-
 triuntur, natiuo calore in vniones transmutent: at
 longè mirabilior Christi potentia, quâ bucellam
 panis, in propriæ carnis torcoidem innumeris glo-
 riæ fulgetris radiantem stupendâ transsubstantia-
 tione conuertat. Et verò si ea naturæ vis insit, vt
 alimoniam transformet in gemmam: *Quid dicemus*
inquit, appositè S. Ambros. l. de iis qui inïtiantur
myster. c. 9. de ipsâ consecratione diuinâ, ubi ipsa verba
Domini saluatoris operantur? Nam sacramentum istud
quod accipis, Christi sermone conficitur. Quod si tantum
valuit sermo Elia, vt ignem de cælo deponeret, non va-
lebit Christi sermo, vt species mutet elementorum? De
totius mundi operibus legisti: quia ipse dixit, & facta
sunt, ipse mandauit, & creata sunt; sermo ergo Chri-
sti qui potuit ex nihilo facere quod non erat, non potest
ea que sunt in id mutare quod non erant? non enim
minus est nonas rebus dare, quam mutare naturas. Et
infra: Ipse clamat D. Iesus, Hoc est Corpus meum,
ante benedictionem verborum cælestium alia species no-
minatur, post consecrationem Corpus Christi significa-

tur, ipse dicit sanguinem suum, ante consecrationem aliud dicitur, post consecrationem sanguis nuncupatur.

2. Habemus igitur inæstimabilis pretij torcoidem ex ore dominico progeneratam, pretiosam videlicet ipsius carnem inenarrabili gloriâ circumfusam, consecratorio sermone, diuinitus in altari reproductam. Quodd enim illam Seruator consecrationis verbo substantialiter in Sacramento reproducat verius æstimant illustriores Theologi: quippe si rem extinctam potest iterum eandem numero producere, quodd eam semper in omnipotentie sinu contineat; cur Corpus suum in cœlis existens, nequeat in aris reproducere? nec enim illius potentia primâ ipsius in vtero virginali productione exhausta fuit & effecta; nec existentia quam eidem in cœlis impertitur, impedit quo minus eandem in Sacramento conferat. Siquidem in quolibet omnipotentie diuine sinu, innumera latent cuiusvis speciei indiuidua, & quodlibet indiuiduum infinities, vt possit illud idem numero quoties voluerit variis locis & temporibus procreare; adeo vt etsi re ipsâ sit vnum, nihilominus vi stupendæ istius replicationis virtute multiplex censeatur, quod diuersis equipolleat indiuiduis, & rerum distinctarum obeat munia, siue diffusa occupando spatia, siue contraria in iis operando, vel patiando, siue demum in vno loco desinendo per conseruatiui subtractionem influxus, etsi in altero integrum & inuiolabile perseveret; vt ipsa Corpus Dominicum in Sacramento corruptis speciebus esse desinit, quamuis immutatum in cœlo persistat. Etenim admissâ substantiali huiusmodi Corporis reproductione

facilius intelligitur admirabilis illa Panis in illud conuersio, quam Tridentinum emphaticè transsubstantiationem appellat, cum substantifico diuinę potestatis influxu, sub accidentibus, ad modum substantię, sine tamen vllâ inhæsiōne collocetur; & aliunde nulla vis sanctorum Patrum testimoniis infertur, dum Christi Corpus à Sacerdotibus confici, fieri & creari consonanter scribunt, vt Tertull. l. 4. contra Marcion. Ambros. loco supra citato & Author ser. in Cœna Domini, denique Damascenus l. 4. de fide c. 14. In hac enim Sententia reapse conficitur & creatur consecratorio sermone concursu ita efficaci, vt si secundum esse naturale in cœlo non existeret, virtute huius substantifici influxus in altari produceretur ex nihilo, ac proinde verissimè crearetur ad verborum prolationem. Ita disertè Author sermonis in Cœnâ Domini, qui præmissis consecrationis verbis, subdit: *Ame illa verba cibis ille communis tantum nutriendo corpori commodus erat, & vita corporalis subsidium ministrabat: sed ex quo à Domino dictum est: Hoc facite in meam commemorationem, hac est caro mea, & hic est sanguis meus; quotiescunque his verbis, & hac fide actum est, panis ille substantialis & Calix benedictione solemni sacratus, ad totius hominis vitam salutemque proficit, simul medicamentum & holocaustum ad sanandas infirmitates, & purgandas iniquitates existens.* Vbi pretiosi corporis gemmam ore & sermone Domini reproductam satis euidenter agnoscit.

3. Neque verò solum ibi corpus quatuor gloriæ dotibus rutilum, solusque sanguis murice fulgidior ponitur, sed & animam Christi cum omni scientia-

rum , virtutumque ornatu , omnibusque tum gratiæ , tum gloriæ dotibus insignita virtute eiusdem creativi concursus reproducitur , ne quid agnatæ ori Christi gemmæ desit ad splendorem & venustatem. Plurimum enim illius pretio , & mysterij huius dignitati detraheretur , si corpus inglorium , exangue & exanime ibidem reponeretur. Quôque huiusce incomparabilis gemmæ valor in infinitum excrescat , unio hypostatica totius humanitatis cum Verbo, totam Deitatem , Trinitatemque secum aduehens , eodem omnipotentis influxu pariter reproducitur ; cui suum nitorem præcipuum mystica Eucharistiæ torcois potissimum debet. *Meo Thesaurus ab ore.*

EMBLEMA XXXI.
 AVIS PENNIPVLCHRA
 MALENS EMORI, QVAM
 POLLVI.

Pennarum volucris miro famosa nitore
 Sponse perit . spolijs ne violetur honos.
 Si visco extremam tantillum illeucrit alam,
 Integritatis amans se finit ipsa capi.

*Munditia præfert vel libertatis amorem :
Dulce decorumque est gloria amore mori.*

A P O D O S I S.

*Sacrilegum quoties inuictus , Chrifte subimras
Pectus , & in spurcas incidis ipse manus.
Si tibi spurcitia , tormentorumue daretur
Optio , præferres vincula , flagra , crucem.
Munditia cupidus quævis extrema subires ,
Ne decor intereat quo caro munda nitet.
Immarcescibilem peperit tibi prima nitorem
Passio , dura nimis probra , secunda parit.*

F O N S E M B L E M A T I S.

AVes pennipulchræ eam , naturâ duce , suarum
diuitiarum cognitionem habent , vt visco
tantillum hærentes sistant , neque contorqueantur ,
vt plumis suis nullo detrimento sint. Cuius pul-
chritudinis tantus est amor , vt melius ducant capi
atque occidi , quam pennarum integritati , dum li-
bertati student , minimè parcere. Ita Hernandez in
Paralipomenis notationibus apud Nieremberg.
l. 10. c. 65.

I N T E R P R E T A T I O .

1. **Q**Valem munditiem exigit purissimus Agnus
Eucharisticus , quantumque vel à leuissimis
fordibus abhorreat nemo diuinius explicat , quàm
D. Dionysius c. 3. de Eccles. Hierarchia , vbi subti-
liter expendens , cur adstans altari Pontifex digi-
torum extremitates aquâ mundissimâ abluat , ita
scribit : *Adstans coram Symbolis sanctissimis Ponti-
fex aquâ manus abluit , unâ cum Sacerdotum ordine
venerando. Nam qui lotus est , vt eloquia testantur ,*

non opus habet aliâ , quàm summitatum seu extremitatum suarum lotionem , per quam utique supremam munditiem fiet , ut diuinissimo præditus habitu deiformitatis , dum ad sequentia quoque benignè procedit , liber futurus sit ; & expectatus , quippe prorsus uniformis , & ad unum rursus unitiue conuersus , immaculatam simul & interemeratam suam faciet conuersionem , tanquam qui deiformitatis suæ plenitudinem & integritatem seruet. Nempe qui lotus est , scelerisque purus , non indiget nisi vel ut extremos digitos vel pedes lauet , id est ut minimas imperfectiorum labeculas , quæ pulueris instar animæ solent affectibus adharere omnino eluat : Vnde Saluator Apostolorum pedes abluit , antequam eos ad sui Corporis & Sanguinis communionem admitteret ; ideoque extremorum digitorum ablutio , quæ diuinis à Sacerdote præmittitur mysteriis , satis eidem insinuat extremis animæ phantasias expiatum ac deiformitatis niueâ stolâ vestitum ad tremendum accedere debere sacrificium ; sic enim clarioribus Dei absconditi radiis afflabitur ; puriorique diuinæ charitatis flammâ succendetur. Enimverò si Sacerdotem consecraturum leuibz peccatorum venialium sordibus emaculari deceat , quâ ratione mortali crimine conspurcatus ad altare præsumet accedere , & Virginalē Domini carnem Venereis violare ac contaminare spurcitiis ? immaculato siquidem agno quæuis pollutio ipsâ quam pro nobis pertulit morte longè grauior est , adeò ut nisi gloriosi corporis obstaret immortalitas ; iterum emori mallet , quàm pestifero pollutæ mentis halitu coinquinari.

2. Et quidem prima ratio qua moueri potest ut sacratissimæ carnis conspurcationi mortem præferat , ea esse potest , quod passionis suæ merito pec-

carum abstulerit, suo cruore sordes nostras abluerit, & mortem nostram moriendo destruxerit, unde inuictissimo mortis triumphatori gloria & honor immortalis accessit. Sic enim Chrysostomus hom. 2. in Symbol. tom. 5. ubi quærens quæ passus sit Dominus, respondet: *Vt, quia nos in transgressionem per Adam primum hominem mortui eramus, in patibulo crucifixi resuscitaremur.* Cui subscribens Ambrosius præfatione in Psal. 35. exclamat. *Beatum lignum Domini, quod omnium peccata crucifixit! beata caro Domini quæ victum omnibus ministravit!* Quidni igitur mors Christo sit optabilior, Sacramenti pollutione, ac communione sacrilegâ, cum morte suâ peccatum omne deleuerit & extinxerit, quod ad nostram perniciem horribili sacrilegio reuiuere quidni mors ei desiderabilior quæ gloriam peperit, quàm corporis inquinatio quæ ignominiam?

3. Secunda ratio est, quod per mortem suam Dominus nos mortales, non solum immortales, sed & deos effecerit. Non id fingo, sed à sanctis Patribus traditum protero. Quippe sapius à me laudatus Chrysostomus Hom. 6. de Feria 5. Passionis id disertis asserit verbis: *Quare displicet si Christus de sinu Patris, de deitatis secreto ad nostram seruilem venit, ut nos suæ redderet libertati; nostram mortem suscepit, ut nos eius morte viueremus? quandoquidem per despectum mortis mortales in Deos retulit, nos cœlestibus æstimans; & quomodo Deus Christum ad iniuriam vocat tantam, sic homines tantam tollit & extollit ad gloriam.* Suffragantur Nazianzenus orat. 40. in sanctum baptisma docens. *Ex virgine Mariâ progressum totum hominem, eundem & Deum; pro toto homine laeso, ut totâ peccati condemnatione rescisâ tibi toti salutem asserat, imparibilem Diuinitatē, pa-*

tibilem assumpta humanitatis ratione , tantum hominem propter te effectum , quantum tu propter illum Deus efficeris. Nempe cum Dei Filius propter nos factus homo , seiunctâ crucis supplicio à corpore animâ , desiit esse verus homo: homo tunc primum incœpit esse Deus , suscepto deiformitatis habitu , quasi nostra humanitas non posset ad diuinitatis euehi dignitatem nisi ipsa diuinitas mortis falce dissolutam amitteret aliquatenus humanitatem. Optabilior proinde Redemptori illa mors , quæ mortales homines in Deos immortales transmutat, quam indigna communio quæ trifulco triplicis mortis iaculo sacrilegos transfodit & occidit, dum corpori & animæ mortem infert , & demum impœnitentes æternæ mortis cruciatibus addicit.

4. Postremâ tandem ratio , vi cuius mors pollutioni præferenda esset, ea est , quod mediator Dei & hominum homo Christus Iesus suæ mortis meritò reconciliauerit ima summis , sui que cruoris glutine Deum homini copularit. Aperte Theophylactus orat. de adoratione Crucis : *Cruce , inquit , ad conditorem Christum adducit cœlestia , subterranea , & terrestria , ab ortu solis usque ad occasum , ut non sint amplius duo creaturarum genera , Angeli & filij hominum , quædam in cœlo , quædam in terrâ , quædam prope , quædam longè , sed ut iam sint una creatura omnium qui in Christo renouati sunt.* Proinde nihil Domino pacis & vnitatis amatori eâ morte iucundius obtingere potuit, quæ Deum homini , terrenis superna reiuinxit. Contra verò quid indignâ Sacramenti perceptione eidem regi pacifico potest esse detestabilius , quæ communionis specie , soluit vnionem, animam à suo tum conditore, tum redemptore seiungit , ictum violat fœdus ,
cœlestibus

caelestibus Potestatibus bellum indicit, vt cum interis paciscatur? ô malè progeneratam ex communione diuisione! ô monstrosam Sacramenti vnitaris partum! ô quam abfimilem suæ Parenti sobolem! Quid aliud spirat Eucharistia quàm pacem, concordiam, charitatem? quî fit igitur vt sacrilegus per dilectionis osculum, & pacis vinculum, inferat bellum? his itaque de causis nemo dubitet Agnum Eucharisticum adeo sui nitoris, ac integritatis studiosum esse, vt veneris sordibus gloriosam tot titulis mortem præponat; malitque rursus mori, si beatæ humanitatis sineret immortalitas, quàm sacrilegæ Communionis visco contaminari. *Illi grauior Pollutio morte.*

EMBLEM A XXXII.
TVRDVS CHIAPPÆ PINVS
ROSTRO PERFORANS GLANDESQVE
INSERTAS COMEDENS.

TVRdus ubi Pinum transfixit acumine rostri,
Eruiť inflicť pabula vulneribus.
Devorat insertas terebrato in cortice glandes;
Dulcius ę plagis esca petita sapit.

APODOSIS.

Sæcra Redemptoris deicide membra forarunt:
Hisce foraminibus nobilis esca lateat.
Omnis homo deicide, suo quia funeris author.
Crimine: sola Deum culpa necare potest.
E Cruce pendenti peccator adhæreat, olli
suggeret Angelicas plagæ vel una dapes.
Transfixo cedunt regalia fercula cordi,
Suavior ambrosiæ est vulnere gutta fluens.
Consummatum epulum lateris dat vulnus hinc,
Corde famem sedat, rore rubente sitim.

FONS EMBLEMATIS.

Genus turdorum Chiappam incolit quos, vo-
cant passeret fabros, fructu quercino vescun-
tur, rostro perforant corticem pinuum, glandem
singulis foraminibus aptissime accommodant, vt
manu ab Indis extrahi nequeat; sic omnem pi-
num ornatissime cingunt glandibus incis; mox
pedibus hærentes cortici, tundunt rostro glandem,
& suauiter vorant. Ita Nierembergius l. 10. Natur.
histor. c. 66.

INTERPRETATIO.

2. **N**on oratoria quædam hyperbole, sed so-
lida fidei veritas est, omnes homines
Christicidij reos esse, ac Dominicæ mortis con-
scios; nullus est ex Adæ posteris, qui manus suas
non lauerit in sanguine Saluatoris, nullus qui vulne-
ribus inflictis, torum eius cruorem non effuderit,
nullus qui cum hostibus Iudæis non exclamauerit;
Crucifige, crucifige eum: Verissime quippe de om-
nibus hominibus intelligi debet, quod de astanti-

R ij

bus turbis scriptum est: *Clamauerunt omnes, crucifigatur.* Etenim si per vnius hominis delictum, Apostolo teste; omnes mortui sunt, pro omnibus vtrique mortuis Christus non solum vulneratus, sed & mortuus est, qui non est mortuus; nisi pro mortuis: igitur quotquot originali noxâ mortui sunt, (omnes autem mortui sunt) deicidij conscij sunt, verbo dicam, omnes Christicidæ. Nemo proinde sibi falsò persuadeat solos carnifices clauos in Domini manus pedesque sacratissimos maleis adegisse, solumue Longinum lancèâ lasus eius aperuisse, plagas huiusmodi omnes infliximus, quoniam ipse vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra: tolle scelera, tollis & vulnera; nulla siquidem esset vulnerum necessitas si nulla foret hominum iniquitas, vt ideò planè necessarium Adæ peccatum Ecclesia censeat, quod Christi morte deleteretur. Hoc præcipuus innocentis Domini rorror, deicida vnicus, verus Christicida, cum altâ voce profiteatur Pater se propter scelus papuli Filium percussisse plagâ mortali. Quod adeo in fidei principiis indubitatum est, vt Zachariæ 13. interrogatus Dominus: *Quid sunt plaga ista in medio manuum tuarum?* Respondeat: *his plagatus sum in domo eorum qui diligebant me*, vel vt vertit Arabicus Alexandrinus: *Evenerunt mihi de domo dilecti mei*, populi nimirum Israëlitiæ, quem præ reliquis gentibus diligebam, quique se præcipuum Messie cultorem venditabat. Quæ quidem circumstantia plagas ipsius non mediocriter acuit, quod longè gravius & atrocius videatur ab iis quos vnice diligis, quique te diligere profiteantur, lauciari, & laniari. Amor enim, ubi in furorem transit, summopere crudelis est, vt

ex vino suauiori, si semel corruptum fuerit fit acetum acrius, & mordacius.

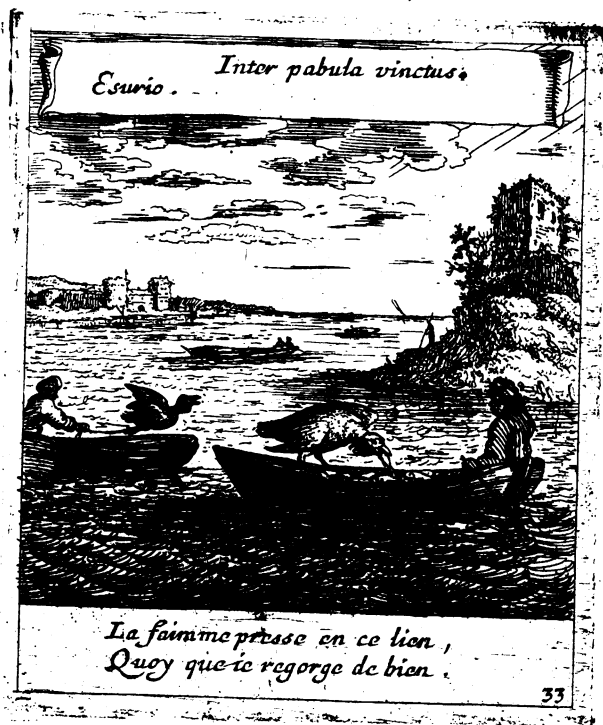
2. Verum ut turdi Chiappæ glandes factis foraminibus insertas suauissime comedunt, & ex arborum, ut ita loquar, plagis alimenta eruunt maiori cum voluptate: sic fideles ex adorandis Iesuanæ humanitatis cicatricibus coelestem depromunt alimoniam, & puppulorum instar in materna irruentium vbera, linguam sacris insigunt vulneribus, unde simul cum cruore sugunt lac delectationis æternæ. Nisi enim è diuinis vulneribus animæ cibum eruerent, non diceret Augustinus Christum inter & matrem Virginem medius: *Hinc pascor à vulnere, hinc lactor ab ubere: positus in medio, quò me vertam nescio.* Nisi sacrosanctæ cicatrices promptuarum forent cibum & potum affatim suggerentia, ad famescentis Ecclesiæ saturitatem, non in iis sanctiores animæ stabile domicilium elegissent, ut elegerat sanctus Ariani Comes Elzearius iis ad Delphinam coniugem rescribens verbis, referente Surio: *Si me videre cupis, quere me in vulnere lateris Christi: ibi enim habito, ibi me reperies, frustra alibi quasiura.* Manante igitur ex hiulco Christi corde, sanguine nutriebatur; nec enim tamdiu in eo vulnere degeret, nisi ibidem unde pasceretur inueniret, ne defectu pabuli interirer. Et verò diuini cruoris ambrosiam, seu vinum germinans virgines ad sobriâ fidelium ebrietatē fluere nullus ambigit; dubitari verò posset an etiam ex sacris vulneribus frumentum electorum eruat ad satietatem? quidni autem ab iis liceat illud depromere? quandoquidem nisi peccatores supra Domini dorsum arafsent, foreundamque ipsius carnem scorpionum vomere sulcassent, Eucharisticum triticum, quo ad

immortalitatem alitur Ecclesia, non haberet. Ea propter Christus de suis apud Dauidem differens vulneribus, nunc ait: *supra dorsum meum arauerunt peccatores*; nunc: *Foderunt manus meas, & pedes meos*, nouâ sanè & hactenus inusitatâ metaphorâ; sulcatur enim & aratur tellus, non corpus; foditur ab aratore terra triticum receptura, non pedes & manus. Verùm non absque mysterio propriis agriculturæ terminis plagas sibi à peccatoribus inflictas expressit, vt nos è cruentis humanitatis laceræ sulcis Eucharisticum pullulasse triticum, & ex vulnerum fossâ tellure auream altaris prodisse segetem edocerit; ne quis deinceps ambigeret copiosissimam annonam è cicatricum promptuariis depromi.

3. Cùm igitur ex sacris vulneribus, quæ meis criminibus innocenti Domino intuli, frumentum & vinum annonamque copiosam depromere mihi liceat, quidni turdo Chiappæ ab angustis foraminibus pabula eruenti similis censear? Quidni in latis cicatricibus fercula reperiam regiis lauriora? *Regia quippe*, inquit, Bernardus ser. in Cœna Domini, *ibi sumuntur fercula, & accuratiori arte diligentius preparata, deliciofa multum ad saporem; solida ad nutrimentum, efficacia verò ad medicinam. Primum itaque ferculum est obedientia filialis, habens humilitatem in corde, patientiam in ore, perseverantiam in bono opere; de quâ Christus dicit; Mens cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me. Secundum ferculum est paupertas spiritalis quam tria constituunt, depositio rerum & contemptus, vilitas & abiectio sui ipsius, abdicatio propria voluntatis in omnibus. Hanc paupertatem Christus docuit verbo, consecrauit exemplo. Tertium ferculum est mors Christi reuerenda, præ omni-*

bus Sacramentis affectuosa : in hoc enim Sacramento pietas magis enituit , gratia plus refulsit , Charitas amplius radiauit. Hæc sunt eximia fercula , quibus anima in sacris sponſi deliteſcens vulneribus alitur ad immortalitatem. Vnde idem Doct̃or concludit: Tu itaque qui ſedes ad menſam diuitis , ferculis qua præmiſimus appoſitis teipſum ſubyciens , non negligenter , ſed diligenter attende qua apponuntur tibi , & ſcito , quoniam talia oportet te preparare compatiendo , commoriendo , & conſepeliendo. Dignum eſt enim & tibi multum expedit , compati , commori , & conſepeliri paſſo , mortuo , ſepulto. Hoc eſt celeberrimam & regale conuiuium , in quo iuſti epulantur , & exultant in conſpectu Dei , & delectantur in lætitiâ. Hæc carptim ex mellifluo Doct̃ore , quibus liquet in adorandis Chriſti vulneribus regale piis animabus inſtructum eſſe epulum , ex ſuauiſſimis virtutum omnium ferculis in quo Chriſtianus. Ab inſlictis depromit pabula Plagis.

EMBLEMA XXXIII.
 CORVVS PISCATOR
 LIGATO GVTTVRE PRÆDA SVA
 FRVI IMPOTENS.

Corue quid infelix adeo piscando laboras?
 Nec stomacho condus, quem rapis ore, cibum?
 Scilicet ingluviem constrictus fune, famescis;
 Quæque paras aliis, haud alimenta capis.

A P O D O S I S.

*Mortalis scelera religatus fune sacerdos,
 Condere corde nequit, quem capis ore, cibum.
 Calestes epulas populo sermone parenti
 Præparat, ipso fama discruciatu abire.
 Utiles externis sacra confectia carnis,
 Proh dolor! auctori est pernicioſa ſua.
 Nempe ſaginati conſtrictus crimine nescit,
 Cordis ab arce fugat, quem trahis ore. Deum,
 Quam metuenda famas, hac implacabilis eſcâ,
 Unde Triumphatus videret aula Poli!*

FONS EMBLEMATIS.

Habet rex Sinarum, in omnibus urbibus iuxta flumina ſitis, quædam ædificia, in quorum ſingulis multi marini corui aluntur, quorum operâ piſcatio peragitur, his menſibus quibus piſces ſuos ſœtus ediderunt. Eductos enim ex illis ædificiis coruos ad fluminum ripas transferunt, in quibus multas ſcaphas piſcatorias, mediâ ex parte, aquâ plenas habent; quibus in orbem diſpoſitis ſingulis ſingulos coruos adiudicant, hos deinde ſub alis longo funiculo alligant, eorumque guttur ſive ingluviem alio funiculo adſtringentes, ne piſces captos vorare queant, in aquam proiciunt ad capiendos piſces: quod adeo auidè exequuntur, ut admirationem pariat. Nam magnâ celeritate ſeſe mergentes, atque ſub aquâ tantiſper morantes, donec ingluviem à roſtro ad pectus uſque implere queant, deinde emergentes ad ſcaphas redeunt, in eas captos piſces reiiciunt, illicò ad piſcationem reuertentes. Ita Mendoza Auguſtinianus.

INTERPRETATIO.

1. **P**ER coruum piscatorem, constricto fune gutture, piscatione suâ frui impotentem, ac in tantâ piscium copiâ, quos ardenti studio captos in scapham egerit, miserè famescentem, Sacerdotem mortalis alicuius culpæ vinculo ligatum adumbrari nemo non videt: qui licet plures in altari consecret hostias, fidelibus sacræ mensæ accumbentibus porrigendas; nihilominus tot inter alimenta cœlestia quæ numerosæ plebi nutriendæ sufficiunt, infelix esurit, quia sceleris admissi catenâ reuinctus, illis quas adstantibus præparat & porrigit, epulis minimè saturatur, vtpote prorsus incapax fructus ipsius Sacramenti. Verè siquidem dixit Author sermonis in Cœna Domini, apud Cyprianum: *Sacramenta quidem, quantum in se est, sine propriâ virtute esse non posse, nec ullo modo diuinam se absentare maiestatem mysterijs: sed quamuis ab indignis se sumi, vel contingi sacramenta permittant, non possunt tamen spiritus esse participes, quorum infidelitas vel indignitas tanta sanctitudinî contradicit.* Quia verò gratiæ spiritualis nequeunt esse participes, propriâque indignitate tanti se fructu mysterij priuant, hinc inter Sacramentales epulas ante ora patatas, non regifico! duntaxat, sed diuino luxu fame discruciantur: Nempe culpa mortalis cuius sibi concij sunt quasi

Furiarum maxima iuxta

Accubat, & manibus prohibet contingere mensam.

Virg. 6. Aeneid.

Sacerdos igitur tam indignus, quam dignus, Populo cœlestem parat alimoniam, nec enim nocet malus minister vbi bonus est Dominus, quamuis

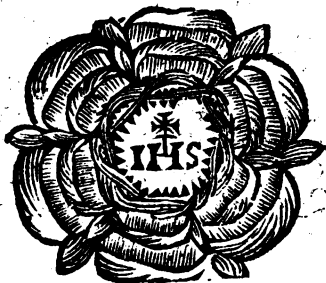
fuο innodatus crimine , ieiunus inter epulas per-
seueret. Non sum nescius D. Thomam 3. p. q. 82. a.
5. sibi hæc verba Hieronymi super Sophoniam ob-
iicere: *Sacerdotes qui Eucharistia seruiunt, & Sangui-
nem populis diuidunt impiè agunt in Christi lege, pu-
tantes Eucharistiam peccantis verba conficere, non vi-
tam.* Vbi non tam verbis Sacerdotis, quam vitæ
eius ac sanctis moribus, vim Eucharistiæ confi-
ciendæ videtur attribuere. Verum non id eo sensu
dixit, quasi verba consecrationis ab impio Sacer-
dote prolata super symbola panis & vini, ex iis
Corporis & Sanguinis Christi conficiendi non
eamdem vim habeant, ac ea quæ à digno sancto-
que proferuntur: sed quod etsi vterque verè Cor-
pus Christi conficiat, illud nihilominus impio Eu-
charistia non est, hoc est, bona gratia, imo potius
substractio gratiæ, quod illud indignè conficiendo
nouum admiserit sacrilegium gratiæ destructiuum.

2. Quemadmodum ergo coruus piscator, fauci-
bus licet fune constrictis, propterea piscari non
desinit, & vastam implere captis piscibus inglu-
uiem, quos in scaphas egerit ad hominum nutri-
tionem: quanquam iis ipse nutriri nequeat, fune,
ne eos in stomachum traiciat & digerat, præpe-
diente; ita pari ratione minister sacrilegus Eucha-
ristiam verè conficit, & diuinissima adstantibus
Christianis præparat fercula, quibus ad vitam im-
mortalem aluntur, etsi scelere constrictus, iisdem
nequeat saturari, vtpote quod illa veræ pietatis ac
reciproca dilectionis calore vitali digerere & con-
coquere non possit. Sacramentum quidem, non se-
cus ac alij, tum ore, tum pectore suscipit: attamen
non proprie comedere censetur, quia comedendo
nullatenus satiatur. Quod spectat illud quod Marci

3. 20. scribitur: *Et veniunt ad Dominum, & conueniunt iterum turba, ita ut non possint neque panem manducare.* At quare non poterant manducare panem? videlicet quia turbâ comprimebantur. Quid verò comprimens turba designat, quâ fit ut in annonæ panisque copiâ famescant, nisi erimina quæ fauces animæ adeo constringunt, ut panem Eucharisticum deglutire non possit? Audi Hieronymum à D. Thomâ in catenâ relatum, *Turba que impediunt panem manducare, peccata & vitia sunt: quia qui manducat indigne iudicium sibi manducas.* Quid ais, Doctor sancte? Viriorum, inquis, turba impediunt panem Eucharisticum manducare? Vnde id probas? quia, subdis, *Qui manducat indigne, iudicium sibi manducat?* Quid istud est? non manducant panem, quia manducant indigne? probas ergo eos non manducare, quia manducant? egregia responsio ad rem quam versamur valde accommodata: quippe sacrilegi scelerum funibus innodati Panem Eucharisticum manducando propriè non manducant, quoniam indigne manducant, & quasi corui piscatores cibum quem capiunt, deuotionis feruenti stomacho digerere non possunt, inter alimenta famelici, quia sceleris tunc constricti.

3. Talis erat monachus ille Claraualleusis, de quo l. 2. vitæ S. Bernardi c. 12. ita scribitur: *Agebatur quadam solemnitas precipua, & frater aliquis quædam sanctus Abbas, pro secretâ culpâ altaris sacri communionis suspenderat, notari timens, & ruborem non sustinens, ad manum eius cum cæteris nimium presumptuosus accessit. Intuitus autem eum, quoniam causa latens erat, repellere hominem noluit, sed intimo corde orabat Deum, ut de tantâ presumptione melius aliquid ordinaret. Itaque sumens homo Eucharistiam, non*

poterat ad interiora traicere, & diu multumque conatus, cum nullo modo praualeret, anxius & tremebundus clausam ore seruabat. Expletâ denique horâ orationis sextâ, Patrem sanctum traxit in partem, cuius pedibus aduolutus, cum multis ei lacrymis quod patiebatur aperuit, & aperto ore, ipsam quoque Eucharistiam ostendebat. Increpans autem eum confitentem absoluit, & sine difficultate recepit Dominica Sacramenta. Quid ad rem nostram opportunius? verè siquidem Monachus iste censura vinculo in pœnam culpæ secretioris innodatus nunquam sacratissimam hostiam deglutire potuisset, nisi ab hoc absolutus vinculo fuisset, ac pròinde infelix anima pane diuino destituta breui fame interiisset. Proindeque iure dicere poterar. *Inter pabula victus esurio.*

EMBLEMA XXXIV.
 ACCIPITER AVIS CAPTÆ
 CORPVS LANIANS , CORDE
 ABSTINET.

Abstinet accipiter laniata corde columba ,
 Corpore forte satur , corde recusat ali.

APODOSIS.

*Simplici & innocuo Iesus ut corde columbam ,
 Impius accipitrem sic feritate refert.*

*Mite licet corpus laniet , non corde fruetur :
 Non nisi diuinus corde potitur amans.
 Hunc tantum laniena manet , vel iniqua cruoris
 Fusio , nec dabitur cordis amore frui.
 Corpore ali nihil est , nisi corde fruaré ; vis ergo
 Viuere corde Dei ? uiue in amore Dei.*

FONS EMBLEMATIS.

Accipiter auium quas ceperit cor nunquam edit; idque nonnulli in coturnice & turdo, alij in aliis obseruarunt. Ita Aristoteles, quem sequitur Ælianus l. 2. de Animal. c. 42. auditione accepi accipitres saepe numero contra aquilas & vultures pugnare, à cordibus tanquam sacro quodam initiatis se abstinere: Numquam enim auium corda tanquam religione quadam constrictos edere.

INTERPRETATIO.

- M**Emini S. Zenonem Veronensem alicubi Dominum iis matrem Virginem alloquentem verbis inducere: *Excordasti me*, hoc est, meum mihi cor, ô mater, rapuisti. Siue per Domini cor, Spiritum sanctum intelligere voluerimus, Patris & Filij, cor & amorem reciprocum, quem ex flammeo vtriusque sinu, suum in gremium humilitatis & virginitatis illecebrâ virgo pertraxit, siue potius ipsiusmet filij singularem beneuolentiam & amorem, quem sibi mater in æternum obstrinxit: cor enim sicuti sedes amoris est, ita pro amore passim vsurpatur. Virgo igitur amabilem filium excordasse dicitur, dum & Spiritum sanctum in sinum virginalem allexit, cuius purissimo ardore fecundata Deum conciperet, & ipsiusmet quem conce-

perat Dei sibi met cor & amorem comparauit. Par ratione Dominum in sacrâ synaxi Christianus excordat, qui reciproca dilectione succensus, cor & amorem ipsius sibi contiliat, quo veluti delicatiori ac plane diuino cibo nutriatur. Cum enim Eucharistiam veram cordium alimoniam fidei feruidoque corde suscipiat, Domini corpus edendo, ipsum excordat. Quod subtiliter obseruauit Augustinus expendens illud Psal. 21. 27. *Edent pauperes & saturabuntur, & laudabant Dominum qui requirunt eum, uiuent corda eorum in sæculum sæculi.* Cur Eucharistiam edunt pauperes, id est, mites & humiles corde, & edendo saturantur, & saturi laudant Dominum, & laudando iterum requirunt, quem comederunt, & à quo saturari sunt? cur demum (quod signanter Psalter addidit) corda eorum Domini cordis s adipè sagine, uiuent in sæculum sæculi? Audi sanctissimi Doctoris responsum: *Nam cibus ille cordis est.* Si cordis duntaxat Eucharistia cibus est, igitur eâ solus ille saturatur, qui fidei suscipit corde. Ergo solus ille Saluatorem excordat, ac diuino ipsius corde pascitur, qui eiusdem amorem mutuo amore promeretur. Ergo vâ cordes sacrilegi carnem ipsius laniando, corde non pascuntur, nec edendo saturantur, nec eorum corda uiuunt in sæculum sæculi, quia carentes amore, carent & corde, ac proinde Eucharistiâ nutriri non possunt, quæ solius cibus est cordis, ex Augustino.

2. Ad summum itaque velut accipitres, amabile Christi corpus, scelerum vnguibus discerpunt; ac diuino ipsius corde saturari nequeunt; quod solo cordis ore, id est, amore, manducari potest, os habent quo sacram agni carnem laniant, cor verò non habent, quo eandem solius cordis alimoniam excipiant.

tipiant. Iustæ autem & pauperes spiritu, quia nullo scelere corpus Domini discerpūt, ideo eiusdem corde non solum vescuntur, sed & saturantur, quod puro, fermentique corde Eucharistiam, cordium escam suscipiant. Nimirum cordi diuini amoris iaculo transfixo suum os inest, quo Iesuanum cor comedere possit. Quod est os cordis? aut hiulcum amoris vulnus, ad immortales glorię delicias audius hians, aut potius amor castus & filialis, quo Deus propter se diligitur. Amore filiali quicumque Sacramentum suscipit, cordis ore comedit, amore porro filiali suscipit, qui Dominum eo modo diligit, quo diligere cupit. Deus verò cum nos diligit, non aliud vult quam seipsum diligi: quippe qui ob aliud non diligit, nisi ut vicissim diligatur, sciens illos amore beatos esse, qui se filiali amore dilexerint. Accedant itaque cordati pauperes, cordis os aperiant, amore casto filialique diligant, ament, ut amplius ament, amantem redament; ut de iis veraciter dici possit. *Edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt Dominum qui requirunt eum, viuunt corda eorum in sæculum sæculi.* Quidni enim eorum corda viuerent in sæculum sæculi, quæ nutriuntur & viuunt corde Domini viuientis in sæculum sæculi? quidni Eucharistia vita esset eorum, quæ ex Augustino cibus est cordium; cum iis viuamus quibus vescimur? Iustus igitur, quia non solo corporis ore, sed cordis ore, hoc est, amore Sacramentum suscipit, ideo purissimo Christi corde verè pascitur & viuunt. Sacrilegus è contra quia non corde, non cordis ore, non amore; sed ore duntaxat, Eucharistiam cordis escam excipit, Domini *Corpus lanians non corde potitur.*

EMBLEMA XXXV.
 AQUILA CYGNÆA, INTER
 ALPINA'S NIVES, E NIGRA
 SENSIM CANDESCENS.

Alpinus in summis, ubi nix hyberna perennat;
 Prae niuis intuitu nigra niuescit avis.
 Albor olivinus paulatim candidat alas:
 Hinc cygnaea aquila nomen, & omen habes.

*Sic in Hyperboreis cornus regionibus albet :
Tempore cui longo nix solet esse cibus.*

A P O D O S I S.

*Nix divina caro est candentibus abdita velis ,
Illius ex esu , si niger , albus eris.
Para sibi similes alimonia reddit alumnos ,
Et fit olor niuens , qui modo cornus erat.
Vis Domino fieri similis , candore nivali ?
Crebrius altaris nix comedenda tibi.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Album genus aquilæ rarum est , inuenitur tamen aliquando in Alpibus , & rupibus , circa Rhenum , vt sæpe experti sumus. In Alpibus autem summis continuæ sunt niues. Est autem hæc aquila alba niuei candoris , magnitudine aquilæ germanæ. Ita Albertus M. qui etiam testatur se monedulas , propter frigus regionis , albas vidisse. Gylbertus Longolius affirmat nullam esse raritatem in Nouergiâ coruum album videre. Ipsi , ait Perrorus , apud Alphonsum Siciliæ regem , dum Neapoli sub Calixto Pontifice essemus , vidimus coruum ei à Rege Britannia missum , miro candore conspicuum. Consule Gesnerum in coruo lit. B. Testatur etiam B. Franciscus Salensis lepores Sabaudia hyeme niue vescentes albescere , ac suæ sensim alimonie concolores fieri. Vnde ad rem Eucharisticam eximiam eruit similitudinem.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **Q**Vandoquidem Alpina Aquilæ , & Burgundia Sabaudiaque lepores niue victi , antesensim candescunt , suæque fiunt alimonie con-

lores; quòd ea vis insit alimentis iis quæ aluntur suas imprimere qualitates, vt patet in iis qui delicatioribus assueti epulis carnis sunt mollioris, cum è contrà qui pane duntaxat, vel cibis solidioribus aluntur, sensim indurescunt, ac validioris sint neruosisque corporis: quid mirum si diuinum Eucharistiæ alimentum planè diuinos efficiat, quos sustentat, & miram iis imprimat deiformitatem? Nouerat Dei Filius similitudinem inter amantes amoris esse conciliatricem & matrem; vnde cùm nostrum amorem ambiret; nobis simillimus fieri voluit, vt nos deiformes, imo & deos homines faceret Deus homo. Initio quidem cùm homo mutasset gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fœnum, & qui prius originali iustitiâ conspicuus, de Deo in paradiso nutriebatur, mox inobedientiæ reatu in pecudem degenerans, fœno vt alimento conueniente pasceretur, Dei Filius factus est fœnum, vt vel sic de eo viueret, vt his edisserit verbis Bern. ser. 25. in Cant. *Mutauit homo gloriam Dei in similitudinem vituli comedentis fœnum: inde est quod panis Angelorum factus est fœnum, posuit in præsepio, appositum nobis tanquam iuuentis. Ergo cibum hominum mutauit se in similitudinem pecoris, hemixe mutata in pecora.* Reuera fœnum factum est verbum, cùm carò factum est. *Omnis enim caro fœnum est*, clamat Isaias: at si voluit fieri fœnum, vt pecuini hominis congruum esset pabulum: nouerat tamen vim inesse pabulo, vt tandem pastum in pascentem transmutaret: quod maxime in Eucharisticâ mensâ præstare solet, vbi non solum humanitatis suæ fœnum, sed & latentem sub fœno diuinitatem porrigit in cibum, vt homo de pecuino fiat planè di-

vinus. *Hæc est enim differentia*, inquit S. Th. 3. p. q. 73. a. 3. *inter alimentum spiritale, & corporale, quod alimentum corporale conuertitur in substantiam eius qui nutritur, & ideo non potest homini valere ad vi-
tae conseruationem alimentum corporale, nisi realiter su-
matur: sed alimentum spiritale conuertit hominem in
seipsum, secundum illud quod Aug. dicit in lib. Confess.
quod quasi audiuisset vocem Christi dicentem sibi: nec tu
me mutabis in te sicut cibum carnis tue, sed tu muta-
beris in me. Potest autem aliquis in Christum mutari,
& etiam incorporari voto mentis. Ac proinde homo
diuinâ carne pastus, imo & diuinitate saginatus,
sensim in ipsum, quo vescitur, transmutatur ali-
mentum.*

2. Huiusce conclusionis veritas è Paulino dis-
cursu euidenter eruitur: sicut enim 1. Cor. 10. ratio-
cinatur: *Qua immolant gentes, demoniis immolant, &
non Deo. Nolo autem vos socios fieri demoniorum. Non
potestis Calicem Domini bibere, & Calicem demoniorum.*
Cuius discursus vim his verbis egregiè complexus
est Clemens Alex. *Eorum enim qui seruantur, & eorum
qui pereunt, separata sunt alimenta. Sed non est consen-
taneum, ut sint mensæ demoniorum participes, qui spi-
rituali ac diuino nutrimento digni sunt habiti. Quasi sic
argumentetur cum Apostolo: alia sunt electorum,
alia reproborum alimenta, quamuis vtraque vim
habeant illos qui aluntur in eorum quibus hæc ipsa
alimenta offeruntur, mores conuertere. Porro
electorum alimenta, videlicet Eucharistica, Deo
vivo & vero offeruntur, ac proinde illos in Deum
transmutandi singularem habent efficaciam. Ali-
menta verò reproborum dæmoniis offeruntur,
adeoque qui idolothyta comedunt, dæmoniorum
mores & indolem induunt. Ex quo consequitur*

Eucharistiam non solum Deo consecratam, sed Deo plenam, diuinos plane reddere, quos pascit. Id quidem dictum videretur arrogantius, nisi Doctorum humillimus Augustinus id prædocuisset. Expendens enim illud Psal. 84. *salutare tuum da nobis*, ita differit: *Iam quidem dedit nobis Christum suum, quia dicimus illi; panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et quis est panis noster, nisi ipse qui dixit, ego sum panis uiuus qui de coelo descendi? dicamus illi, da nobis Christum tuum. Dedit nobis Christum suum. Dedit enim nobis Christum, sed hominem quem nouimus. Dedit hominem cum ipsum nobis, daturus est Deum, hominibus enim hominem dedit, qualis potest capi ab hominibus: dum enim Christum nullus hominum capere poterat, factus est hominibus homo: seruat se Deum diis. An forte arroganter dixi? reuera arroganter, nisi ipse dixisset: Ego dixi, dii estis, & filij Excelsi omnes. Seruat se quidem Deum diis in patriâ, Deum utique reuelatâ facie speculandum; sed in Eucharistico epulo gloriæ pignore deos interim efficit virtute alimenti diuinissimi, suos in altorem alumnos transmutantis.*

3. Ex dictis hætenus concludo, animam quæ prius Germanæ instar aquilæ, admissis nigrescebat criminibus, sensim frequenti Eucharisticæ niuis esu candescere, suæque fieri concolorem alimonix; quæ quidem excellentior ad dignam sanctissimi Sacramenti susceptionem censetur dispositio, ut non versicolor, sed Christo planè concolor appareat, exactâ virtutum eius imitatione, si S. Ambrosio credimus l. 5. in Luc. cuius verba profero, quòd ex iis deprompta videatur nostri Emblematis Epigraphæ: *In eandem igitur formam series conuenit Præceptorum, ne actus noui & veteris hominis*

misceretur ; cum ille exterior opera carnis operetur , & hic interior qui renascitur , non versicolore speciem veterum nonorumque debeat habere gestorum ; sed concolor Christo , illum studio mentis imitari , cui renatus est in lauacro. Absint ergo de coloramentis velamina qua displicent sponso , displicent enim ei qui vestem non habuerint nuptialem. Quę porro vestis illa nuptialis est , nisi quę sponsi niuex stolę concolor , accumbentes in nuptiali epulo conuiuas eidem exhibet per omnia conformes. Hanc autem induit qui virtute Sacramentalis vnionis , ipsi magis in dies assimilatur , ac instar aquilę vel leporis , Alpini. Sua sensim fit concolor esca.

EMBLEMA XXXVI.
 CYNCHRAMVS COTVR-
 NICES AD OPTATAM REGIONEM
 REDVGENS.

Triba coturnicum, Cynchrami tuta ducatu,
 Per freta prosequitur, quod bene cepit, iter.
 Et Glottis malefida comes, primoque labore
 Fracta, priore gregem linquit in hospitio.

*Nān ita Cynchramus; donec sedem usque quiescam
Duxorē, antenuolans corpore sternit iter.*

A P O D O S I S.

Glottis nostra caro est anima malefida fœdalis;

Cynchramo similis Numinus alma caro.

Insidiosa tua fugias consortia carnis;

Quā comite ad celos nemo peregit iter.

Ille manebit hanni numerosus vermicibus esca,

Solus & adflabit iudicis ante thronum.

Pro duce, si sapias, diuinam selige carnem;

Sitque tibi Iesus duxque comesque via.

Hoc duce deuenies calor, & amena vireta,

Hic ubi meta via est, nec penicula quies.

F O N S E M B L E M A T I S.

Cynchramus perseverantior quàm Glottis, quæ nusquam plus vno die cum coturnicibus pergit, & in proximo hospitio eas deserit. At Cynchramus festinat etiam peruenire ad expetitas sibi terras; itaque noctu is eas excitat, admonetque itineris. Ita Plinius l. 10. c. 23. qui de Glottide sic scribit: Glottis prælongam exerit linguam, vnde ei nomen; hanc initio blanditâ peregrinatione auidè profectam, pœnitentia in volatu, cum labore scilicet subit; reuerti incomitatam piget, & sequi, nec vîquam plus vno die pergit, in proximo hospitio coturnices deserit.

I N T E R P R E T A T I O.

I. **V**T Glottis laboris impatiens, susceptique pœnitens itineris, post vnius diei comitatum coturnices in proximo deferens hospitio, mundum exprimit, cuius ea est indoles barbara &

immitis, vt suos affeclas ex hac vitâ migrantes deferat, instar illius viri Amalecitz, cuius meminit scriptura 1. Reg. 30. qui feruum Egyptium morbo laborantem in viâ deferuit, omnibus remediis & alimentis destitutum, quasi certam mortis victimam: ita Cynchramus Glottide perseverantior noctu corurnices voce excitans, & itineris admonens, & ad expetitas terras cum iis peruenire festinans, Saluatoris fidelium animarum hinc in cælestem patriam commigrantium, fidissimi ducis & custodis, egregium mihi videtur hieroglyphicum. Fidelis ille amicus est electus ex millibus, & inter omnes seligendus, qui iuxta leges inuiolabilis amicitiz nusquam suos clientes necessariis gratiæ subsidiis deserit, nisi prius extinctis sancti Spiritus inspirationibus ab iis deseratur; vtque in ipso patriæ cœlestis itinere; exulibus ad Paradisi delicias anhelantibus, perseverantiæ donum, ne præ labore deficiant, impertitur: ita in eorundem comitatu inuictissime perseverat, donec ad opertas sedes perduxerit sanos, & incolumes. D. Bernardus de interiori domo c. 4. oppositos hinc mundi, illinc Christi mores considerans, ad priorem negligendum, & posteriorem eligendum his hortatur verbis: *Cogita ergo in societate aliorum nunc positus, quia non poteris semper manere cum illis, & interim elige tibi socium illum, qui cum subtrahita tibi fuerint hæc omnia, tibi fidem seruabit, qui dilectoribus suis fidem seruat, nec recedit in tempore angustia. Deus tuus ille est, quem eligere debes. &c. j. Talem te præpara, ut tecum adsit Deus; sit in ore, sit in corde, semper tecum eat, tecum redeat, nec recedat a te. Nunquam ille te dimittet, nisi prior illum dimiseris.*

2. Christus igitur fidelem animam, de terrâ in

cælos transmigrañtem, vt coruñices Cynchramus comitatur, subleuat, custodit, ne in itinere deficiant. Mundus verò fallax, perfidus & infidelis, non secus ac Glottis, assecclas suos ex hac vitâ migrantes deferit infernalium falculis accipitrum sa- uissimè laniandos. Nimirum, inquit Bernardus ep. 107. *mundus cum suis concupiscentiis transit, sed te prius dimittit, quam ipse pertransit. Quid te sine fide delectat amor mox finiendus?* Et paulò post exclamat: *O seculum nequam! quod solos tuos sic soles beare amicos, vt Dei facias inimicos, consequenter & indignos concilio beatorum. Planè enim qui amicus vult esse tuus, inimicus Dei constituitur. Amicus itaque mundi, excluditur à concilio amicorum Dei.* Non ita Christus Dominus, permanet in die necessitatis, amicus fidelis non solum vsque ad aras vbi nos pascit, sed vsque ad mortem, & totam æternitatem, nec vsquam suos in angustiis deserit, nisi deseratur, vt secum viuant in æternum. Nullibi verò clarius inuiolabilis ipsius elucet fidelitas, quàm in Eucharistiæ Sacramento, verè Christianorum in Domini osculo morientium viatico, verè pharmaco immortalitatis. Nouit enim quàm arcta, quàm salebrosa ac difficilis via sit quæ ducit ad vitam; quandoquidem Math. 13, 14. admirabundus exclamat: *Quàm angusta porta, & arcta via est quæ ducit ad vitam! Et pauci sunt qui inueniunt eam!* Si arcta via est, præeunte duce nobis opus est qui viam sternat & aperiat: & si pauci illam inueniunt, comite nobis opus est qui nobis illam indicet. Cumque nihil magis viatorum animos à suspiciendo itinera absterreat, quàm cibi potusque penuria; nisi nos pretiosi corporis viatico præmuniret, dubio procul in viâ deficeremus, desperantes cælestis patriæ.

potiri deliciis, ad quas totis hiamus præcordiis, & piorum desideriorum alis tendimus. Idcirco arduum iter aggredientibus dux & custos amantissimus, indefectibilem annonam suggerit, labentes crucis suę baculo sustinet, proprio corpore fatigatos subleuat, & veluti commodo vehiculo transfert ad Patriam, cui nostra peregrinatio suspirat. Eapropter Chrysost. hom. de Oratione Dominicâ, duas illius petitiones expendens, hanc videlicet præcedentem. *Adueniat regnum tuum*, illam subsequenter: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, priorem de fine, id est, de regno cælesti, posteriorem de mediis ad finem conducentibus, pane videlicet Eucharistico intelligit, de quo sic loquitur: *De ipso comedimus, inde vinimus, inde pascimur, inde nutrimur, inde peruenimus, & tandem quotidie patriam querimus: ne deficiat fides nostra, ne vires anima nostra in istâ arctâ & angustâ viâ fatigata non perueniant ad patriam. Ergo, Domine, pascere nos quotidie pane isto cælesti.* At quorsum quotidie? nisi quia quotidie ad patriam pergimus, quotidie ex viâ fatigamur, quotidie nouæ difficultates occurrunt solis gratiæ viribus superabiles, quotidie diurno itineris labore vires exhauriuntur, solo Corporis diuini viatico refarciendæ: vnde necesse sit tandem in viâ deficere, nisi nos Iesus dux & custos fidissimus ad amœna Paradisi vireta perducatur.

3. Hinc acutissimè Hugo Cardinalis obseruauit in cap. 11. Luc. inter septem orationis Dominicæ petitiones, quarum tres priores vitam æternam, tres posteriores vitam temporalem spectant, mediam interiacere, quâ quotidiani & supersubstantialis Eucharistiæ panis subsidium exigitur; quod

Christus sub panis specie delitescens , sit vtriusque vitæ confinium , cibisque tam comprehensoribus , quàm viatoribus communis , illos diuinitatis suæ ac gloriosæ humanitatis aspectu satians , hos eiusdem humanitatis esu reficiens ; vnde medium inter vtramque vitam locum obtinere debuit , vt vel hinc innotesceret neminem hoc impertransito medio , à vitâ præsentī ad futuram , ab vno extremo ad aliud vnquam peruenire posse. Pij Cardinalis verba accipe: *Sunt distincta septem istæ petitiones secundum duas vitas , temporalem scilicet , & cælestem. Tres primæ petitiones pertinent ad vitam cælestem , tres vltimæ ad vitam temporalem: media, scilicet panem nostrum quotidianum &c. est communis , & quasi confinium vtrarumque (attende ad sequentia) confortans & dirigens transeuntem de vitâ temporali ad vitam cælestem.* Vides vt mysticus noster Cynchramus ducis fungatur officio , & dirigat transeuntes animas , de vitâ temporali ad cælestem. Quapropter vbi Christus Eucharisticum epulum beatifico præambulum , suauē militantis Ecclesiæ cum triumphante glutinum instituit , sine morâ de patriæ cælestis epulo sermonem subtexuit , vt innueret nobis peregrinis ac exulibus patriam repetentibus salutare esse viaticum : Math. 26. 29. *Dico autem vobis , non bibam amodo de hoc genimine vitis vsque in diem illum , cùm illud bibam vobiscum nouum in regno Patris mei.* Nimirum ex Eucharistico conuiuio facilis & brevis est ad cæleste transitus , vbi Deo clarè viso felices animæ satiantur , quòd migrantes animas pretioso corpore sustentet. Felices igitur animæ quas Christus , vt coturnices Cynchramus , in mortis agone ad iter cæleste excitat ,

quibus viam monstrat vtiq̃ue sacri Corporis viatico prœmuniris, quas ex hac vitâ migrantes nusquam deferit in proximo Purgatorij hospitio, immo potius inde illas eripit virtute incruentii sacrificij, vt ad Patriæ gaudia vel minimis emaculatas fordibus perducatur, *Sedem vsque quietam dux fidesque comos.*

EMBLEMA XXXVII.
 CORNIX PVLLOS SVOS
 IMPLVMS ALERE DE-
 TRECTANS.

Prolis amans cornix, ecquid nutrire tenellam
 Abnuis? implumi pabula iure nego.
 Pluma ubi vestieris natiuo membra decore;
 Tunc & ego matris munus obibo libens.

A P O D O S I S.

*Non sibi dissimiles consuevit pascere Iesus,
 Crimina quæ anima surripere decus.
 Ornamenta suis in alumnus exigit altor,
 Virtutesque, quibus conciliatur amor.
 Gratiâ adornatos ut carne & sanguine pascit;
 Gratiâ inornatis sic alimenta negat.*

FONS EMBLEMATIS.

Pillos suos, ut audio, non prius cornices solent pascere, quàm plumis vestiri incipiant, ut & alia plerumque aues, quæ volaces magis, quàm pulueratrices sunt: hæ enim per se edunt, inquit Gesnerus in cornice, literâ C. Cur verò nudos pascere detrectent, rationem profert S. Gregorius Magnus in Moralibus lib. 30. c. 8. quòd nondum in illis per pennarum nigredinem sua similitudo videatur. Nempe similitudo est mater amoris.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **V**T Cornix pullis editis escam præbere dissimulat, inquit Greg. M. loco cit. *prinsquam plumescendo nigrescant, eosque inedia affici patitur; quoad usque in illis per pennarum nigredinem sua similitudo videatur*: Ita Christus animas virtutum ornatu destitutas, utpote sibi planè dissimiles, Eucharisticis dapibus alere renuit, donec nuptiali charitatis veste conspicuæ sibi magis ac magis assimilentur. Quæ enim adorandæ participes fierent humanitatis, quæ nondum per gratiam factæ sunt consortes Diuinitatis? Audiendus Chrysostomus hom. 4. in c. 1. ad Ephes. *Mensa regia parata est, mensæ isti Angeli administrant: denique ipse rex adest, & tu aditas oscitantur?*

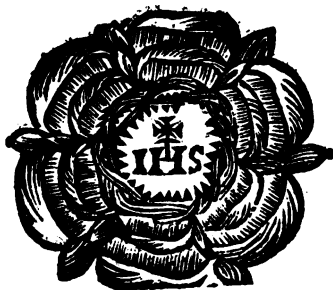
tanter ? *squallet sordibus vitiorum pallium anime tua , neque ulla istius rei absconſa cura eſt tibi ? ſed pura eſt anima mea ſtola , inquires ; igitur accumbe menſe , & eſto particeps Domini corporis. Veni quotidie rex , ut interaiſat diſcumbentes , 1. ut cum eis ſermones miſceat familiariter ; & tunc quidem in quorundam conſcientiam tacitus inſufurraſſet : amici quomodo hac vos præſentatis non habentes veſtẽ nuptialem ? Nec mirum ſi diuini præſes epuli tantam in diſcumbentibus exigat cordis munditiem , animæ nitorem , virtutum ornatum ; quando Rex Babylonius iuuenes elegit modeſtos , & facie decoros , ut regali menſæ miniſtrarent.*

2. Nec eſt quod pannofus aliquis ſeſe excuſet , quod præ inopiâ nuptialem gratiæ ſtolam emere non potuerit , cum iis omnibus quos ad epulum Chriſtus inuitat , vtrò eandem offerat , ut proinde è conuiuiarum numero iurè ſit expungendus , qui nuptiali nudatus ornatu diſcubuit , non tam epulaturus , quàm damnandus. Ita diſertè Chryſ. hom. 21. ad pop. *Et tu ad nuptias vocatus ſpirituales , & prandia regalia , conſideres quam dignum ſit veſtimentum regale comparare. Verùm neque opus eſt comparare , ſed is qui te vocat , tibi dat gratis , ne paupertatem prætereſſe valeas : nuſquam enim venditur tale veſtimentum. Quorſum verò nuptiale veſtimentum minimè venditur ? nonne præuiſis fidei , ſpei , penitentię & dilectionis actibus nuptialem charitatis ſtolam de congruo meremur ? Non inficior. Verumtamen quia gratia excitans , quâ ad illos actus eliciendos impellimur , non meritis redditur , ſed gratis datur , ideò nec à peccatore nuptialis veſtis emitur , nec à Domino venditur , ſed gratis datur , vnde & adhuc gratia nominatur. At qui*

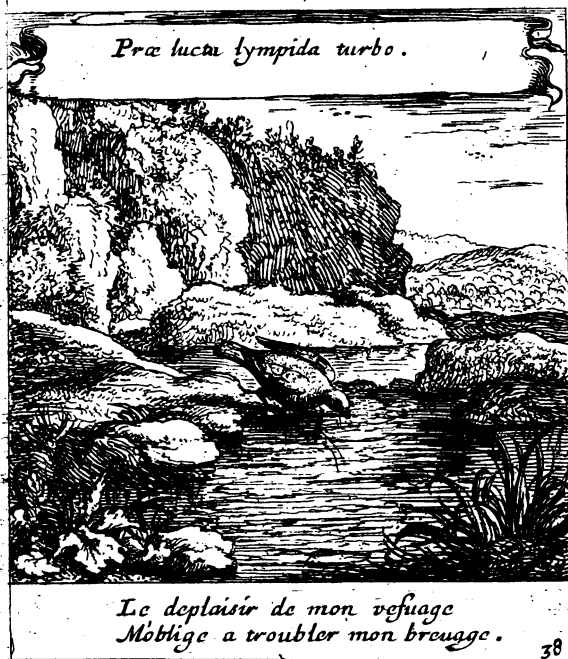
lacerâ sordidâque veste discubuit, nunquid op^oponere poterat, diuites ac pauperes, ac proinde nudos, & pannosos à ministris regiis ad epulum vocatos fuisse? minimè gentium: quoniam vt rectè ratiocinatur Origenes relatus à D. Thoma in catenâ ad hunc locum, quamuis pauperes & nudi vocati sint, non tamen vt sordidi regalibus epulis accumberent, sed vt exutis vitiorum pannis, Apostolicum adimplerent consilium Coloss. 3. 12. *Induite vos sicut electi Dei, sancti & dilecti viscera misericordia, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam.* Hæc enim sunt nuptialia vestimenta. Vbi idem Doctor subtiliter obseruat, miserum hunc conuiuium non idcirco à rege fuisse damnatum, quod impuris manibus regia fercula tetigisset, sed quòd inter comites candidatos, solus sordidus accubisset, antequam dapes à ministris inferrentur. Adeo graue facinus est sine nuptiali veste, ad altaris mensam accedere, vt vel ante Sacramenti susceptionem verè peccator censeatur reus damnationis æternæ. Audi Origenem: *Et ideo rex ingreditur vt videat discumbentes, priusquam eis prandium apponatur, vt habentes nuptialia vestimenta retineat, & deiecerit condemnetque contrarios.*

3. Vt igitur Cornix pullis implumibus alimenta subtrahit, quod nudi sint sibi dissimiles, ita Christus omnium gratiarum ac virtutum clarus insignibus, peccatores vitiis squallidos ab Eucharistico conuiuium longius arcet, quod similem in illis non videat ornatum, illamque animæ munditiem quæ sanctitas vulgo nuncupatur. Iuxta id quod olim antequam fideles ad sacram synaxim accederent, Diaconus inclamabat: *sancta sanctis.* Hoc est, inquit Chrysost. hom. in illud ad Hebr. vo.

luntariè peccantibus nobis &c. Si quis sanctus non est, non accedito. Non omnis, ait; liber & expiatus, sed sanctus: sanctum enim non peccatorum modo liberatio facit, sed spiritus etiam presentia, bonorumque operum abundantia. Nolo enim vos à cæno liberari tantum, sed etiam albos esse ac pulchros. Ac proinde virtutum ornatu carentibus, veluti pullis illegitimis ac nudis alimenta recuso.

EMBLEMA XXXVIII.
 TVRTVR VIDVA, PRÆ
 COMPARIS DESIDERIO, AQVAM AD
 POTVM TVRVIDANS.

Cur vitreos, turtur, latices haurire recusas?
 Cur tibi præ illimi turbida lymphæ fapis?
 Orba maritali folamine lymphida turbo:
 Non etenim viduam gaudia pura decent.

A P O D O S I S.

Sic anima , aeternum cui crimen ademit amantem ,

Ingemat , & sortem nocte dieque fleat.

Altaris purum caueat contingere fontem :

Fletibus ante suis turbidet , inde bibat.

Pura fluenta anima possunt potare fideles :

Nescia adorandi fallere iura thori.

Purior haustus obest orbatis virgine sponso ,

Si gemitu , & lacrymis mixta sit unda , inuat.

Sanguineas lacrymas toto dat corpore sponsum ;

Cur oculis aqueas non rea sponsa daret ?

F O N S E M B L E M A T I S .

Illud scitu & admiratione dignum est , inquit Grapaldus , turturem viduam siccis truncis semper insidere , ac fluenta lymphida ad potum turbidare , ob nihil amissi confortis desiderium ; Sic ille apud Gesnerum in turture. Idem ferè scribit S. Bernardus ser. 59. in Cant. his verbis : Turtur compare vno contenta est , quo amisso alterum iam non admittit , in hominibus numerositatem nuptiarum redarguens. Carnere enim est turturem tempore suæ viduitatis , sanctæ viduitatis opus strenuè exequentem ; videas ubique singularem , ubique gementem audias , nec vnquam in viridi ramo residentem prospicies. Videatur Greg. M. in illud Cant. i. pulchræ sunt genæ tuæ sicut turturis.

I N T E R P R E T A T I O .

I. **T**urtur vidua lymphidos latices ad potum turbidans , præ comparis amissi desiderio , animæ poenitentis symbolum est , quæ præiis la-

T iij

crymis purissimum altaris permiscet fontem; pro sponsi sibi per crimen erepti desiderio, ne lympidior haustus mortem potius, quàm vitam adterrat. Lympidi quidem sunt omnes Saluatoris fontes; verum cæteris Eucharistiæ fons lympidior, animæ peccatrici, cælestique sponso orbatæ, copiosis turbibandus lacrymis, ne suam in crystallina illius superficie deformitatem agnoscens, inde potius se proripiat, quàm purissimos latices prælibare præsumat. Quod autem dixit Isaias: *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris*¹, de iis animabus dixit, quæ nullius sibi sceleris conscia, sponsique iugiter fruenter amplexibus, puram ex iis aquam in gaudio hauriunt¹, non verò de adulteris & infidelibus, ac proinde viduis, quæ non nisi gemebundæ; & illacrymantes turbidam fletibus aquam ebibunt. Nisi enim effusis lacrymis turbidarent, bibere non auderent, quod vitrei fontis speculum quantò Dei ibidem delitescentis pulchritudinem, tanto suam ipsis fœditatem clarius repræsentet. Porro vtriusque notitia non potest vberes non elicere lacrymas, quibus vultus sui maculas in pellucido fonte deprehensas eluant. Siquidem ut cum Aug. loquar in Psal. 98. *In multis quantum nobis innotescit voluntas Dei, etiam reatus noster innotescit nobis, & quantò plus ille nobis innotescit, tantò plus imus in fletus & lacrymas. Videmus ergo quàm iustum sit, quod de nobis exigit Deus, in quantà adhuc imperfectione iaceamus, & sit nobis quod dictum est: qui apponit scientiam, apponit & dolorem.* Vnde ne scelerum admissorum turpitudine, vultusque deformitas, quâ se sponsi complexibus & blanditiis indignas præstiterunt, nimium iis horrorem incutiat, & à sacro fonte

longius secedere persuadeat , operæpretium est, antequam bibant , lympidos fletu plurimo turbare latices: sic enim ut minus sua illis in turbido latice apparebit deformitas , ita citius iisdem diuini fontis haustu gloriosa contingeret deformitas.

2. Equidem eliquatas amoris ardore de contrito corde lacrymas Eucharistiæ perceptioni præfundi debere satis indicauit Elias , dum 3. Reg. 17. viduam ligna colligentem his compellauit verbis: *Des mihi paululum aqua in vase , ut bibam: cumque illa pergeret ut afferret , clamauit post tergum eius: Affer mihi, obsecro, buccellam panis in manu tuâ.* Cur enim aquam prius postulauit, quam buccellam panis, Eucharistiæ figuram , nisi ut innueret Pœnitentiæ lacrymas sacræ communioni præmittendas esse ; quod orbatæ cœlesti sponso animæ illiusque præsentiam ardentissimè sitienti , sine præuio lacrymarum haustu non sapiat buccella panis Eucharistici. Æstuans enim præferuore desiderij, & ardentius ad sponsi complexum anhelans, nisi prius suas lacrymas bibat, panem illum cœlestem deglutire non poterit, quin faucibus exulceratis , sitim magis ac magis accendat: Præuio proinde lacrymarum haustu quasi leni vehiculo in stomachum traiciendus est, ut ibidem fletu permixtus, facilius concoquatur, nostramque pariter famem ac sitim extinguat. Quò referri potest subtilis S. Chrysostomi obseruatio in hom. ad Neophytos , ubi notat ex Christi latere primum aquam exiisse, deinde sanguinem, his verbis: *Non ait Ioannes, exiuit sanguis & aqua, sed exiit aqua primum, & sanguis.* Cur ita, nisi ut Euangelista innueret aquam lacrymarum, Eucharistiæ per sanguinem adumbratæ, esse præsum-

dendam. Fauet hæc Chrysostomi annotatio quorundam recentiorum opinioni existimantium aquam illam de scisso pericardio promanasse, quod cum prius lanceâ apertum fuerit, quam ipsum cor Domini, prius quàm cruor in cordis sinu residuus, effluere debuit.

3. Neque durum videri debet, si Ecclesiâ ab infideli & peccatrice animâ, ad recuperandam sponsi gratiam, eisdem gemitus, eandemque lacrymarum vim præexigat, quam fidelis animâ etiamnum latentis in Sacramento sponsi perfruens amplexibus vltro profundit, dum ad intuitiuam vultus ipsius contemplationem ardentius aspirat. Vis audire vocem turturis, & gemitus animæ reuelatâ sponsi facie beari gestientis, audi S. Bernardum ser. 59. in Cant. *Quidni moneat mihi crebras lacrymas, & gemitus quotidianos Christi absentia? Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Laboravi in gemitu meo, tu scis, sed beatus qui dicere potuit: Lauabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum, rigabo. Non solum autem mihi, sed & his omnibus qui diligunt aduentum eius gemitus isti comperti sunt. Hoc quispe est quod ipse aiebat: Nunquid possunt filij sponsi lugere, quandiu cum illis est Sponsus? venient autem dies, cum auferetur ab eis Sponsus, & tunc lugebunt. Ac si diceret, & tunc vox turturis audietur. Ita est, Iesu bone, venerunt dies illi: nam & ipsa creatura ingemiscit, & parturit usque adhuc, reuelationem filiorum Dei expectans. Non solum autem illa, sed & nos ipsi intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes, redemptionem corporis nostri; hoc scientes; quia quandiu sumus in corpore hoc, peregrinamur à Domino. Nec vacui gemitus quibus è cælo tam misericorditer respondetur: propter miseriam inopum, &*

gemitum pauperum, nunc exurgam, dicit Dominus.
Hæc, mœsta vox animæ ad claram sponsi visionem anhelantis; hi gemitus castissimæ turturis, præ absentis comparis desiderio, fontis Eucharistici latices ad potum fletu vberissimo turbidantis. Quid igitur agendum animæ peccatrici & adulteræ, quæ suo se crimine, sponsi dilectione & blanditiis indignam præbuit? Nonne vberioribus & amarioribus lacrymis turbandus altaris tons purissimus, ne purior haustus noceat, ut absentis sponso veraciter nuntiare possit, *Præ luctu lymphida turbo.*

EMBLEMA XXXIX.
COLVMBÆ CRVOR, E VE-
NA CORDI VICINIORI, AD OCVLO-
RVN MEDELAM EFFICACIOR,

Sanguine suffusos oculos infusio curat,
Sanguinis ablatum reddit & illa inbar.
Venula ad hos vsus est incidenda columba,
Qua magis de cordis proximitate calet.

*Hoc melior, quo feruidius de vulnere manans
Bullit, in ingenti tota calore salus.*

A P O D O S I S.

*Sanguini adorando vires vicinia cordis
Auget, ubi immensus vivit & ardet amor.
Quo magis ferueret, fieretque potentius aestu
Collyrium, laeuum transforat hasta latus.
Humanus transfigit amor praecordia Christi,
Feruidiore tumens sanguine vena fuit.
Ipse cruor bullit, quia cor illius origo
Flagrat amore hominum, flagrat amore Dei.
Depromit medicum flammato ex corde calorem,
Quo superum felix caeterus, humusque calent.
Ipsius oculos aperiret sanguine Christus,
Ipsi oculos clausit vulneris author amor.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Columbarum, turturum, palumbium, perdicum sanguis, oculis cruore suffusis eximie prodest, in columbis mascula efficaciorum putant. Vena autem sub ala ad hunc usum inciditur, quoniam suo calore, utpote cordi propinquior, utilior est. super imponi oportet splenium e melle decoctum, lanamque succidam ex oleo & vino. Ita Plinius l. 29. c. 6.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **A**duersus spiritalium oculorum caliginem, & animae cæcitatem nullum efficacius collyrium pretioso sponsi sanguine agnoscit Ecclesia, quod à diuini cordis immenso charitatis ardore succensi vicinitate medicinalem efficaciam mutuetur. Huius collyri virtutem aperit S. Cypria-

nus ser. in Cœnâ Domini, his verbis: *Nobis pro quibus sanguis Christi oblatuſ est in cruce, ipſe Chriſtus pincerna hoc porrexit poculum, & docuit, ut non tantum exterius hoc ſanguine liniremur, ſed & interius aſperſione omnipotentis in animâ muniremur, & penetrans omnia tanti medicamenti virtus, quicquid eſſet intus ibi durum effugaret, & renouaret, ſanaretque quicquid morbi carni, vel ſpiritu, veteris vitæ adlînerat corruptula. Si ea ſit diuini Sanguinis virtus, ut morbis omnibus veteris vitæ corruptelâ contractis medeatur, cùm inter eos annumeranda veniat animæ cœcitas, haud dubiè diuini huiusce liquoris illitu diſſipabitur.*

2. Enimverò inter ſeptem Ieſuani cruoris effuſiones, quas Bern. tract. de Paſſione Domini à capite 34. ad 42. enumerat, nulla mihi videtur ad medelam efficacior, quam omnium poſtrema, vel ea quæ in vltimâ cœnâ facta eſt, quod ſanguis ille è diuino corde charitate flammato medicinalem calorem deprompſerit. Non inficior quamlibet illius guttulam à diuinâ Verbi hypotaſi infinitum valorem mutuari, nihilominus non incongruè dici poſteſt illum ſanguinem qui vel de corde aut præcordiis effluxit, ut feruidiorem, ita nobis ſalubriorem exitiſſe. Ille quidem quem in horto Gethſemani toto corpore ſudauit, ad medelam efficax, quod ſuam in corde ſcaturiginem quadantenus haberet, ut his aſſerit verbis Bern. c. 37. cit. *Inſpice tribulationem mitiſſimi cordis quâ angebatur, cùm totum corpus ex omni parte ſanguineo ſudore manaret. Neque enim corpus extrinſecus tanto talique ſudore deſlueret, ſi cor intrinſecus nullius doloris moleſtiâ frangeretur. contritum eſt cor meum in meipſo, ait Propheta. ſciſſo igitur corde interius, ſciſſa eſt & exterius pellis*

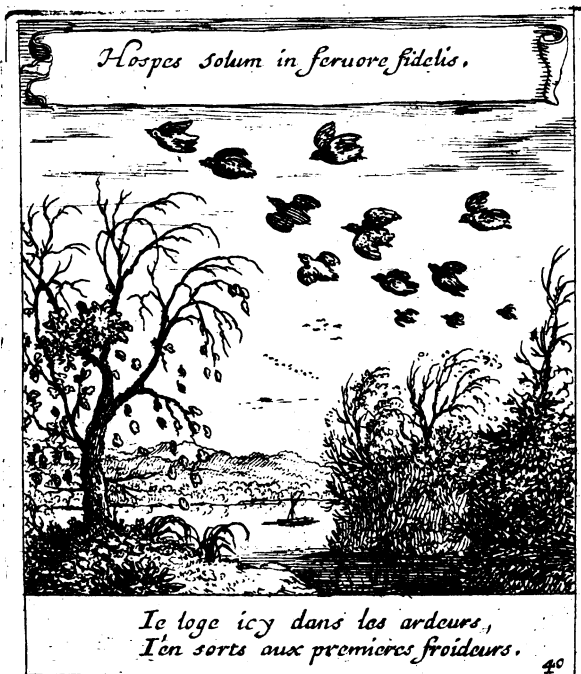
nostri Salomonis , effusus est sudor sanguineus super terram. Verum ille mihi singularem medendi vim habuisse videtur , qui vel de venis cordi propinquo-ribus , vel de ipsomet corde militari lanceâ transfixo profluxit , tum quia de corde ubi sedes amoris est , apertius emanauit , tum quia mirabilem illam , quæ in institutione sanctissimi Sacramenti pridie facta fuerat , feruentissimi cruoris effusionem adumbravit , ut vulgo docent SS. Patres : sic enim asserit S. Paulinus ep. 30. *Ille petra quæ de latere lanceâ perforata , aqua fluxit & sanguine , ut pariter nobis salutiferos funderet fontes , aquam gratis , & sanguinem Sacramenti , qui idem est & fons aquæ salutis , & pretium.* Vbi per sanguinem Sacramenti illum intelligit , quem ex Eucharistico Calice Sacerdotes hauriunt.

3. Nihilominus suaviorem ac efficaciorẽ præcæteris medendi virtutem obtinere mihi semper visus est ille Iesuani cordis cruor , quem non instantis mortis timor , ut in horto Gethsemani ; non militaris hasta , ut in Caluariâ violenter extraxit , sed solus isque nimis erga homines amor , non atrociter , sed amanter , sed suauiter ex sanis , viuidis , & integris præcordiis elicuit. Nemo quidem inficiabitur defæcatiorẽ esse sanguinem calicis , quàm crucis , utpote qui solari radio purior sit , & nectare suavior , non carnificum equorumue pedibus proculcatus , non puluere permixtus , sed lymphidus ; quique bibentibus minimum horroris incuriat , plurimum amoris. Reuerâ si columbinus cruor , quanto feruidior est , cordique vicinior , tanto ad oculorũ medelam censetur efficacior ; ubi nam excæcatæ mentes potentius inuenient collyrium , quàm in Eucharistico calice , præ nimio cha-

ritatis ardore, bullienti? satis enim cordis æstuantis & inde sanguinis supra modum accensi feruorem his verbis expressit: *Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum antequam patiar.* I. feruentissimis votis optavi mei eruoris Calicem fumantem, bullientem, amore flammatum vobis ad potum, & ad medelam propinare. Cum igitur è corde Domini flammeâ charitate succenso feruidior effluerit, non potuit non esse efficacius cæteris collyrium; quandoquidem. *Vim medicam vicinia cordis adanget.*

EMBLEMA XL.
COTURNIX ÆSTIVI
FERVORIS AMANS PRIMA
PRVINA DISCEDIT.

FLantibus huc zephyris, & vere tepente coturnix
Aduenit, hinc illam prima pruina fugat.
Hospes in aestivo solum seruire fidelis,
Aestus ubi primum transit, inde fugit.

A P O D O S I S.

*Flante Paraclete, mentem inflammante superno
 Numine, amas nostros, Christe, subire sinus.
 Hinc & abis, cum feruor abit, feruoris amantem
 Criminis admissi prima pruina fugat.
 Quale gelu est istud, cui cedit numinis aestus!
 Quo penetrante animas, igneas alget amor.*

FONS EMBLEMATIS.

Coturnices ad nos, vt audio, medio fere Aprili veniunt, & abeunt cum prima pruina ingruit; ita vt si pridie plurimæ apparuerint, & postridie pruina subsequatur, ne vna quidem reliqua amplius conspiciatur. Gesnerus in coturnice litt. C.

I N T E R P R E T A T I O.

- D**. Bernardus ser. 2. in Cœnâ Domini expendens illud Cantic. *Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur*, eleganter ait: *Ibi enim est cor: (scilicet inter vbera) & ubi est cor, ibi est dilectio, & ubi dilectio, ibi dilecti mansio.* Quare dilecti mansio in corde? quia sedes amoris est in corde, vbi autem amor est, ibi & feruor est ab amore inseparabilis: vbi primum amor repescit, amor esse desinit, quippe qui totus igneus viuere nequeat, nisi ferueat. Liberiter igitur Dominus in corde feruido commoratur, inter deuotionis ardores hospes fidelissimus; etenim Deus hoster, ignis consumens est, nec fieri potest, vt non ferueat cordis regio tantæ charitatis estu torrida. Quippe si solum ipsius colloquium tantum in discipulorum cordibus excitauit ardorem, vt illius memores

memores ad inuicem dicerent : *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur nobis in viâ?* Quanto magis ipsemet speciebus inuolutus Eucharistici, sese in intima insinuans præcordia, sempiternis Empyreï ardoribus, & immensæ charitatis igne deuorante cor nostrum incendet, medullasque depopulabitur? Nonne animæ dilecti cruore ebriæ, amoris iaculo transfixæ, desolatoriis Eucharistiæ carbonibus inflammatae, cum mellifluo Doctore hom. Feriæ 2. Pasch. libet exclamare : *O dulcis ardor, dulcis splendor, dulcis amor! ardor confortans, splendor illuminans, amor inebrians! quàm dulciter ardes, quàm mirabiliter splendes, quàm sufficienter totum cor hominis implet! quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante, cum ardoribus sempiternis? cum iam non erit ignis in Sion, sed caminus in Ierusalem in splendoribus æternitatis.* Vbi S. Doctor ignem Sionis cum caelestis Solymæ camino componens, innuit ignitum huius vitæ feruorem, qui sempiternos patriæ parit ardores, ex monte Sion deriuari, i. ex sanctissimo Sacramento in eodem monte à Domino, pridie quàm pateretur, inter immensos charitatis æstus instituto. Vnde subdit: *Nonne cor nostrum tunc ardens erat in nobis (fratres suos alloquitur) cum in claustro residentes meditaremur in silentio, quando secreto Deus erat in tabernaculo nostro?* Nimirum vbi Christus in pectore susceptus est, ibi Deus in tabernaculo nostro requiescit, & hinc oritur non æpor, non frigus, sed ingens deuotionis feruor, & ignis in Sion succensus de flagranti cœlestis Ierusalem camino exiliens, quo capaciores reddimur habitandi cum ardoribus sempiternis.

2. Immensa Dei maiestas angusto non capitur

habitu : cor nostrum angustum est , nec tanto idoneum hospiti , nisi dilatetur. Quomodo dilatabitur ? feruore deuotionis , æstu charitatis. Vt enim corpora hiberno gelu constricta , æstiuo calore dilatantur ; ita corda seeleris alicuius frigore contracta charitatis ardor ampliat , vt Christus dignius ibidem hospitetur. quicunque igitur amore estuans , cum Psalmista dicere potest ! *Viam mandatorum tuorum cucurri , cum dilatasti cor meum* ; in corde suo diuinitus ampliato potest ostendere Domino , si non cœnaculum grande stratum vbi recumbat , saltem puluinar vbi caput reclinat. Animam proinde quæ diuino hospiti cordis præparat habitaculum , estu charitatis ampliari conuenit , & vt cum eodem Patre loquar ser. 27. in Cant. *Neceffe est eam crescere & dilatari , vt sit capax Dei.* Porro latitudo eius , dilectio eius ; sicut dicit Apostolus 2. Cor. 6. *Dilatamini in charitate : nam etsi anima minimè , cum sit spiritus , quantitatem corpoream accipiat , tamen confere illi gratia , quod negatum est à naturâ. Crescit quidem & extenditur , sed spiritualiter ; crescit non in substantiâ , sed in virtute ; crescit & in gloriâ , crescit etiam in templum sanctum Domino.* At si latitudo animæ dilectio eius est , ergo amore dilatatur ; si amore , igitur & feruore , vt idoneum venienti Domino disponat hospitium , vtpote qui sit *Hospes solum in feruore fidelis*. O quanta illi animæ latitudo , quæ in dilectione stabilis tanti hospitis maiestatem & digna reperitur suscipere , & sufficiens capere , vtpote quæ nullo deinceps mortalis culpæ frigore constringatur ! Verum quoniam in hoc exilio , sensim deficiente deuotionis æstu , succedit delicti pruina , quâ cordis sedes constringitur ; hinc diuinus hospes angustioris impatiens domicilij à no-

bis recedit, maximè si post æstiuos charitatis ardores, alicuius criminis pruina, flante Dæmonis aquilone, subsequatur.

3. Porro rationem fugæ discessusque Domini idem Doctor mellifluus ser. 3. de Ascensione Domini his adfert verbis : *Impleri visitationibus Domini animæ non potest, quæ distractionibus subiaceret, & quantò magis illis euacuabitur, tantò amplius istis implebitur, si multum, multum; si parum, parum; vel certè, si magis probas, numquam ista illis misceri poterant in æternum, quia ubi vacua vasa non inuenit oleum, stare necesse est. Neque enim spiritus & caro, ignis & tepiditas, in vno domicilio commorantur, præsertim cùm tepiditas ipsi Domino soleat vomitum prouocare. Nempe Christi humanitas in Sacramento ignitus carbo est, de diuinitatis ardore planè flammeus, contacta non solum adurens, sed & vicina quæque potens inflammare. At non bene conueniunt carbo & glacies, ardor & albor; nec in vnico cordis sinu sese cõpatiuntur frigus iniquitatis, & flamma charitatis. Hinc Gilbertus ser. 6. in Cant. expendens illa verba sponsæ: *Quæsiui illum & non inueni*, eleganter ait: *Frates, si sedulitas submonetur, desidia quando admittetur? Si non inuenit amor, quando inueniet tepor?* Sponsa dilectum quæsierat etiam calente studio, quia tamen non toto cordis affectu, nec toto charitatis feruore quæsierat, idcirco se non inuenisse conqueritur: anima verò iners, languida, tepida, forte etiam admissò crimine gelida sponsum in cordis hospitio reperire sperabit absit. Vt enim coturnices nostris è regionibus primâ pruinâ fugari solent, ita Dominus è tepidi, gelidi ve cordis hospitio confestim recedit. *Hospes solum in fernore fidelis.**

EMBLEMA XLI.
 AQUILA SENEX , PETRÆ
 ATTRITV , CLAVSVS OS AD
 CIBVM APERIENS.

*Cibus attritio clausum
 Os aperit .*

*L'attrition fait l'ouverture
 Propre a prendre sa nourriture .*

MOs aquila est , rostri nimium cui crevit aduncus
 Mucro , nec ex raptâ vivere carne licet.
 Attritu lapidis clausum os aperire , ciboque
 Peilere , languebat qua moribunda , famem.

*Sic senio confecta, cibi virtute refloret,
Atque iuventutis gloria prima redit.*

A P O D O S I S.

*Petra mihi Iesus, attritio cordis ad illam
Sola potest sanctis os aperire cibis.
Obstruit os mortale nefas, attritio pandit,
Iuncta sacramento cor renouare potest.
Os humilis primum referet confessio; clauso
Ore quis ad sacras posset hiare dapes?*

F O N S E M B L E M A T I S.

Dicitur aquila, cum senectute corporis pressa fuerit, immoderatione rostri crescentis, cibum capere non posse: pars enim rostri eius superior quæ supra partem inferiorem aduncatur, cum præ senectâ immoderatus creuerit, longitudo eius incrementi non sinit eam os operire, ut sit aliquod interuallum inter inferiorem partem, & vncum superiorem. Nisi enim aliquod interuallum pateat, non habet morsus quasi forcipem, unde velut tondeat quod transmittat in fauces. Crescente itaque superiore parte & nimis aduncatâ, non poterit os aperire & aliquid capere. Hoc ei facit vetustas. Pregrauatur languore senectutis, & inopiâ comedendi languescit nimis, vtraque re, ætate, & egestate accedente. Itaque modo quodam naturali in mensurâ reparandæ quasi iuventutis, aquila dicitur collidere & percutere ad petram ipsum quasi labium suum superius, quo nimis crescente, edendi aditus clauditur, atque ita conterendo illud ad petram excutit, & caret prioris rostri onere, quo cibus impediabatur. Accedit ad cibum, omnia reparantur; erit post se-

nectutem quasi iuuenis aquila ; redit vigor omnium membrorum, nitor plumarum, gubernacula pennarum, volat excelsa sicut ante, sit in eâ quædam resurrectio ; non ad immortalitatem reparatur, nos autem ad vitam æternam. Sed tamen proptereâ inde ducta est similitudo, vt quod nos impedit, petra nobis auferat. Non ergo præsumas de tuis viribus : firmitas petræ tibi excutit verustatem, *Petra autem erat Christus*. In Christo renouabitur sicut aquilæ iuuentus nostra. Oblitus es comedere panem tuum ? creuit verustas, os clausit, atteratur in petrâ. Non satiari modo, quia non est idonea anima tua ad solidum illum & magnum cibum, sed rostro clauso non est idonea: verustas tibi os clausit; proptereâ petra data est, vbi verustate contritâ, renouetur iuuentus tua, sicut aquilæ, vt possis manducare panem tuum illum qui ait : *Ego sum panis viuus qui de cælo descendi: renouabitur iuuentus tua, sicut aquila, tu satiaberis in bonis*. Hactenus S. P. August. enarratione in Psal. 102. ad illa verba: *Renouabitur vt aquila iuuentus mea*. Breuiter Aristoteles l. 9. de animal. c. 32. Senescentibus aquilis rostrum superius accrescit, incuruaturque subinde magis magisque, vt demum fame intereant.

INTERPRETATIO.

1. **N**Olo nunc celebrem illam ventilare questionem, an contritionis actus in Sacramento pœnitentiæ necessariò requiratur, adeo vt attritio etiam illa quæ salutaris à Theologis appellatur, cum Sacramento non sufficiat ad animam à peccatis emaculandam ? satis mihi est doctrina Tridentinæ Synodi Sess. 14. c. 4. declarantis. *Illam*

contritionem imperfectam qua attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehenna & poenarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsus, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo poenitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamvis sine Sacramento Poenitentia per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen cum ad Dei gratiam in Sacramento Poenitentia impetrandam disponit. Quam doctrinam definit Can. 5. eiusdem Sess. Ex quibus liquet attritionem illam salutarem quantumvis contritione inferiorem, quippe quæ non sit admissi peccati detestatio, ut est offensa Dei super omnia dilecti, nihilominus viam ad iustitiam parare in Sacramento Poenitentia, ac proinde os prioribus delictis obstructum, ad Eucharistia susceptionem aperire. Certè parum nouæ legis Sacramentorum supra illa veteris legis, dignitati consuleretur, si eadem omnino contritio, quæ ad Hebræos olim iustificandos exigebatur, à Christianis quoque ad gratiam obtinendam in Sacramento poenitentia necessario requiretur. Cæterum vltro fateor contritionem perfectam, quæ voto etiam soli Sacramenti connexa ad mortalis culpæ remissionem sufficit, longè nos excellentiori modo ad sacram communionem disporre, & os prioris vitæ vetustate clausum melius aperire.

2. Patet quidem semper os corporis, vel in inueteratis peccatoribus; verum os cordis, peccato mortali ita clauditur, ut adorandæ carnis prædam deinceps edere impotens anima periculosâ fame

& senio conficiatur. Quanam autem viâ os aperietur? attritu ad petram? quanam illa petra cor durum atterens, & ad cibum aperiens? Christus, à quo non solum impetratur gratia, sed etiam gratiæ mater prænitentia, quæ clausum os ad cibum Eucharisticum aperit, quo fames sedatur, senectus abigitur, præstintæ iuuentutis gloria renouatur. Os ille veraciter aperit, qui se simpliciter & humiliter accusat; os obstruit qui confitendo sese inaniter excusat, quod potius diffiteri est, quam confiteri. *Illud*, inquit Bernardus ser. 16. in Cant. *non confessio est, sed defensio, nec placat, sed provocat; in animam etenim suam peccat qui se excusat, repellens proinde à se indulgentia medicinam, & sic vitam proprio sibi ore intercludens.* Quid est excusatione sibi proprio ore vitam intercludere, nisi defectu sinceræ confessionis os obstruere, quo panem vitæ debuerat comedere? nec enim peccator à Domino panem viuum iure potest exigere, nisi prius illum sibi infensum studeat mitigare; cum non nisi mitigatus soleat alimenta concedere. Quomodo verò mitigabitur? culpæ confessione. Audi Tertull. l. de pœnit. *Satisfactio confessione disponitur, confessione pœnitentia nascitur, pœnitentiâ Deus mitigatur.* Mitigatus pœniti cœlestem alimoniam impertitur, ergo Pœnitentiâ, & attritione clausum os cordis ad Eucharisticas epulas referatur. Quippe cor contritum & humiliatum Deus non despicit, sed respicit, imo etiam semetipso, utpote vero & vnico cordis cibo reficit, & pascit. *Sanat contritos corde*, canit Psalteres regius, i. interprete Aug. *Sanat humiliatos corde, sanat confusos, sanat seipsos punientes, in sese verum iudicium exercentes, ut possint esse illius misericordiam sentientes.* Quam misericordiam? Illam utique quâ

movebatur qui dicebat : *Misereor super turbam , quia triduo sustinent me , nec habent quod manducant.* Triduo siquidem sustinent , qui contritione , confessione , & satisfactione ad Eucharisticum panem sese disponunt. Sentiunt ergo Dei misericordiam , dum prius suam sentientes miseriam , implorant cœlestem alimoniam , quam merentur per pœnitentiam.

3. Peccator proinde , priusquam accedat ad altare , meminerit placabile confessionis sacrificium offerre , contritique cordis victimam in aram inferre , ut sic ore vi confessionis aperto panem superessentialem mereatur comedere. Siquidem ex Lactantio in Epitome diuin. Institur. c. 6. *Ha sunt victima , hoc sacrificium placabile , hic verus est cultus , cum homo mentis suae pignora in aram Dei confert , summa illa maiestas hoc cultore latatur , hunc ut filium suscipit , quia donum immortalitatis impertitur.* videlicet Eucharistiam , quæ pharmacum immortalitatis dicitur , quam solus ille suscipere meretur , cuius os prioribus culpis obstructum , per attritum ad petram mysticam aperitur. Etenim Ambrosij celebris sententia est l. 2. de pœnit. *Evidentissimè Domini predicatione mandatum est , etiam prauissimi criminis reis , si ex toto corde , & manifestâ confessione peccati pœnitentiam gerant , Sacramenti cœlestis refundendam gratiam.* Hinc subtiliter August. serm. 102. de Tempore , obseruat , pannosum illum Euangelij conuiuam , idcirco praesertim à rege damnatum , & à nuptiali conuiuio exclusum fuisse , quod cum mirius increparetur , *Amice , quomodo hic intraſſi non habens vestem nuptialem?* Quæ verba internam inspirationem cum ad criminis confessionem excitantem exprimunt) ipse obmuruerit , & humili

culpæ confessione os aperire noluerit, quo se cælesti epulo reddidit indignum. Tunc enim solum cum obmutuit, & crimen silentio pressit, illum damnauit, magis utique propter confessionis neglectum, quam propter nuptialis stolæ defectum, quam obtinere poruisset confitendo delictum. Quemadmodum igitur seni aquilæ rostrum aduncum ad petram atterenti, & aperienti, *redit vigor membrorum, nitor plumarum, & fit in eâ quadam resurrectio*, ut superius in Emblematis fonte aiebat August. ita pœnitens ubi cor ad lapidem angularem atterendo, clausum os aperuit & iuuenilem Christi carnem comedit, illico iuuenescit & renouatur, tum Eucharistiæ, tum ipsius virtute pœnitentiæ, cuius vires admirans Chrysost. hom. de pœnit. exclamât. *O pœnitentia que peccatum Deo miserante remisit, & paradysum reſeras, que contritum ſanas hominem, & tristem exhilaras, vitam de interitu reuocas, ſtatum reſtauras, honorem renouas, fiduciam das, reformas vires, gratiamque abundantiorẽ refundis.* Nonne hoc eſt, iſtar aquilæ renouari, immo & reſurgere, cùm non ſolùm vires reſtauret, verùm etiam vitam de interitu reuocet, os ad cibum viuum & immortalem aperiens. Nempe *cibis attritu clauſum os aperit.*

EMBLEMA XLII.
CICONIA ADVLTERA
FONTE AD SCELVS CELANDVM
ABVTENS,

Siccine adulterium celare ciconia speras?
Fœtida dum puris membra lauantur aquis.
Illiciti tandem coitus prodêris odore,
Atque mari pœnas dilaniata dabis.

A P O D O S I S.

*Perfida sic uxor, diuini fontis abusu,
 Occulit admissum coniugi adulterium.
 Hei mihi! qui mores! qua tempora! crimina Iesus
 Palliet, & propriâ carne, cruore tegat?
 Vela Sacramenti, Veneris sint vela nefanda,
 Subque Dei lateat virgine carne Venus?
 Proh scelus inferni vix igne piabile! regmen
 Sacrilegi coitus sacra synaxis erit?
 Ecquid agis meretrix? mortalem crimina celas:
 Nescis omniscium fonte latere Deum?
 Mortalem ut lateas, immortalemne latere
 Posse putas? multum falleris, immo pates.
 Proderis ipsa magis diuini fontis abusu:
 Non bene in illimi crimina fonte latent.*

FONS EMBLEMATIS.

NON dubium est ciconias castitatis sectatrices
 esse, fœdusque coniugij inuicem seruare. Fer-
 tur enim quòd in eminentiori loco domus cuius-
 dam par ciconiarum habitavit; vne mare ad pa-
 stum recedente, frequenter alius mas adueniens
 fœminam adulterino coitu polluebat. At illa sta-
 tim eminus in fonte se mergebat, sic scelus adul-
 terij per aquæ lauacrum delens, marem proprium
 deludebat. Huiusmodi factum Dominus habita-
 tionis frequenter aduertit, & quadam die post ad-
 ulterium, eam à fonte ne lauaretur prohibuit. Nec
 mora, mas à pastu rediens, in suâ fœminâ scelus
 adulterij deprehendit, & in præsentia dissimulans
 abiit, reuersusque secundâ die maximam ciconia-
 rum multitudinem secum adduxit, quæ singulæ
 adulteram aggressæ miseram crudeli morte lania-

runt; hæc Author lib. de naturâ rerum apud Gesnerum in ciconiâ.

INTERPRETATIO.

1. **Q**uanto præ cæteris Saluatoris fontibus Eucharisticus limpidior est, tanto illius usus sanctior, & abusus sceleratior ac damnabilior. Cicontam domestico fonte abutentem ad adulterium celandum non diu pertulit mas offensus, sed totâ vi insurgens in pernam, vbi primum illiciti coitus odorem deprehendit, numerosâ multitudini dilaniandam obrulit; quanto minus Christus Puritatis Eucharisticæ zelator præcipuus, nonnullas mulieres frequenti sacræ synaxeos abusu potius, quàm usu, sua adulteria coniugum oculis occultantes, æternis cruciatibus addicit? qualis enim impudentia iisdem velis infandam Venerem occultare, quibus prima virginum Trinitas, & totius princeps virginitatis Christi humanitas, & Marianæ carnis virginalis portio, & totius fons puritatis operitur. Limpidior est fons Eucharisticus, quàm ut tot horribiles spurcicias occulat, fluidior illius latex, quàm ut tanta criminum ferat onera, sincerior Dei absconditi simplicitas, quàm ut istam diu patiatur hypocrisim. Quippe si teste Augst. in Psal. 63. *Simulata innocentia non est innocentia, simulata equitas, non est equitas, sed duplex iniquitas; quia & iniquitas est, & simulatio*: Nonne triplex erit iniquitas, & adulterium commisisse, & pietatem simulare, & sacrilegâ communionem crimen occultare? si iuxta Hieronymum l. 7. in Isaiam sub finem, *in comparatione duorum malorum lenius malum est aperitè peccare, quàm simulare & fingere sanctitatem*: Quid de impudicâ muliere censea-

dum, quæ non solum sanctitatem simulat, sed & totius sanctitatis fontem execrabili simulatione conspurcat? Nonne cordium inspector, & renum scrutator Dominus in Sacramento delitescens, cuius oculis omnia nuda & aperta sunt, illam templum simulatâ pietate ingredientem iisdem potest compellere verbis, quibus olim uxorem Ieroboam Abias Propheta 3. Reg. c. 14. *Ingredere uxor Ieroboam, quare aliam te esse simulas? ego autem missus sum ad te durius nuntius.* Quidni enim durus ille sit nuntius, qui meretrici animæ à Deo suo fornicanti durissimum annuntiat iudicium; qui gehennam interminabilem, ardores sempiternos, & mortem æternam interminatur.

2. Memini Gregorium Nazian. in funebri orat. Patris, hypocritam comparare meretrici, quæ, ut eius verbis utar. *Sicut cum nativâ pulchritudine destituta est, ad colores, pigmenta & fucos confugere solet; ita hypocrita cum specie solida perfectæque virtutis careat, adumbrationem quamdam pietatis externam simulat, quæ eorum oculos retinet, qui adumbratâ virtutis simulatione capiuntur.* At quæ damnabilior hypocrisis, quàm eorum participatione mysteriorum quibus tota sanctitas adumbratur, summam iniquitatem dissimulare, & sanctitatem fingere? Deus nec illuditur, nec fallitur; secretiores cordis recessus penetrat, ossium peruadit medullas, intimiores animæ sinus permeat, & occultiores cogitationes agnoscit, voluntatesque conceptas in ipsis adhuc clausi pectoris latebris intuetur: quæ igitur maior dementia, aut intolerabilior impudentia, quàm externâ pietatis simulatione scelera velle tegere, quæ sub illius luce clarescunt? Equidem ut cum Augustino loquar l. 83. questionum q. 53. *Sicut*

prope summa & diuina virtus est neminem decipere, sic vltimum vitium est quemlibet decipere. Maxime verò illum velle decipere, qui nec decipi potest, nec decipere, planè diabolicum est, & totà numinis vltione dignissimum; quod summæ illius simplicitati nihil magis aduersetur, quàm hypocrisis, nihil ipsius sanctitati sit hostilius, simulatione sanctitatis. Sanè quoties impudica mulier, vt illicitos celet concubitus, ad sacram synaxim accedit, toties viuum Dei corpus gloriosum, & sole splendidius cadauerosi pectoris sepulchro recondit. Propterea siquidem in Euangelio dealbatis sepulchris assimilantur hypocritæ, quòd sicut sepulchra marmorea foris quidem pulchra, intus autem vermibus scatentia sunt, & planè sepulchra; ita meretrix pierate luxuriem adumbrans, spectantium quidem oculis apparet pia, quamuis intus sit aperto sepulchro fœtidior, & coram Deo prorsus abominabilis. Hinc Iob. 13. dicitur. *Non veniet in conspectum Dei omnis hypocrita.* Quì etenim in conspectum Dei aliquando veniret, qui diuinis oculis fucum fecit, vt eum, si fieri posset, circumueniret? quomodo coram reuelatâ Dei maiestate in cælis appareret, quæ coram occultâ ipsius Diuinitate toties in templis comparuit, vt eius sanctitatem sanctitatis simulatione contaminaret?

3. Quid tandem dicam de qualibet animâ à Deo sponso, mortalis sceleris admissione, fornicante? siquidem auctore Bernardo ser. 4. super Salue regina, *Fornicatio alia est spiritus, alia corporis: spiritus fornicatio est, deserto Deo adherere diabolo.* Vnde Psal. 72. dicitur: *perdes omnes qui fornicantur abs te.* Et enim, vt addit Gillebertus ser. 35. in Cant. *Iure perditur quæ tam charas necessitudines perdit fornicando,*

nec ultra meretur hæc blandimenta audire, ut vocetur soror, ut sponsa, ut hortus, & hortus conclusus, qui neminem nisi dilectum admittit. Dicam audacter, nullam fornicatricem animam, ad nuptialem dilecti thalamum in altari impudenter accedentem, impune recessisse. Exemplum è multis vnum proferam, à S. Cypriano lib. de lapsis allatum, de quadam muliere, quæ cum à Deo suo fornicata esset, fornicatione spiritus, quæ idolorum est seruitus, ad sacram communionem accedens, nec cibum, sed gladium sibi sumens, & velut quadam venena lethalia, inter fauces & pectus sanguinem admittens, angustæ animæ exastuante concludi postmodum cepit; & pressuram non iam persecutionis, sed delicti sui passa, palpitans & tremens concidit. Impunitum diu non fuit, nec occultum dissimulata conscientia crimen; quæ sefelloriat hominem, Deum sensit ultorem. Nimirum ut Ciconia mas illicitum comparis coitum odore deprehendens, eam reliquis discerpendam obtulit, etsi fontis abusu scelus celare niteretur; ita Deus vindex infidelem animam atrociter punit, quoniam Eucharistici crimen male celat foris abusu.

EMBLEMA XLIII.
ARDEA PVLLOS NON
NVTRIENS, NISI SV'O CORPORI
ADHÆRENTES.

Non nisi adharontes lateri cibant Ardea pullos,
Inceditque ferens hoc pietatis onus.
Tuta magis soboles, alis protecta parentis,
Erigit ad lectus rostrula hiulca dapes.

APODOSIS.

*Corpori adherentes & vitro, & mystico alumnus
 Pascis, ac abscissis pabula, Christe, negas.
 Jure quidem: nec enim diuinâ viuere mente,
 Seiuncta a proprio corpore membra valent:
 Non anima anulsos animat, mouet, & regit artus;
 Abscindi à viuo corpore, nonne mori est?
 Viuere vis Domini cœlesti spiritu? adhære
 Corpori, adherentem gratia iugis alet.*

FONS EMBLEMATIS.

ARdea stellaris exclusos pullos mater sub alis
 fouet, singulum singulâ, & sic pullis suo cor-
 pori adherentibus incedit; prominentibus eorum
 rostris cibum benignè inferens. Ita Physiologus
 apud Gesnerum in Ardeâ stellari.

INTERPRETATIO.

1. **M**Ira quidem Ardeæ stellaris erga pullos
 pietas, vt illos alis protegat, & suis la-
 teribus intimè adherentes selectis dapibus enu-
 triat, quas prominentibus inter alarum pennas ro-
 stulis inserit: verum admirabilior omnino Christi
 erga fideles Charitas, quos suo tam vero, rum
 mystico corpori (quod est Ecclesia) firmiter adha-
 rentes, immortalibus Eucharistiæ pascit epulis;
 ab utroque autem corpore separatos tanquam fœ-
 tus degeneres inediâ consumi permittit. Enimve-
 rò, quandoquidem ex Chrysostomo hom. 61. ad
 pop. *Propterea Dominus corpus suum in nos contempe-
 raui, vt vnum quid efficiamur, tanquam corpus capi-
 ti coaptatum: ardentè enim amantium hoc est. Satis*
 inde liquet neminem ex cordis affectu suo corpo-

re pascere; nisi sibi per charitatis reciproce glutinum adhaerentem. Porro illa intima membrorum suo cum capite unio, illa corporum nostrorum cum ipsius corpore singularis commixtio, non nisi eiusdem corporis participatione perfici docet idem Doctor hom. 45. in Ioan. *Et non solum per dilectionem, sed ipsa in illam carnem convertimur, per cibum id efficitur, quem nobis largitus est. Cum enim sumus in nos amorem indicare vellet, per corpus suum se nobiscum commisit, & in unum nobiscum rediit, ut corpus cum capite uniretur.* Cur autem intimam illam membrorum cum suo corpore copulam desideret, hinc oriri autumo, quod ut ipsemet ait: *Caro non prodest quicquam: spiritus est qui vivificat.* Vult ergo nos suo vivificare spiritu, ac proinde prius suo corpori per charitatem adherere. *Et Sacramentali gustu* (verba sunt Cypriani de Nativitate Christi) *vivificis mysteriis inherentes una caro, & unus spiritus sumus; dicente Apostolo: qui adharet Domino, unus spiritus est.* Porro Iesuano spiritu vegetari nequeunt membra ab ipsius corpore seiuncta, sed ea solum quæ & capiti conformia, & sibi invicem coherentia, conformia moribus, coherentia fide & amore. Suo quidem corpore indam proditorem pavit, sed inuitus, utpote sibi nullatenus charitate coherentem. At suo spiritu minime vivificavit, utpote membrum à suo corpore separatum. Ultro verò ceteros Apostolos suâ carne saginavit, utpote sibi charitate coherentes, suoque spiritu vivificavit, tanquam partes nobiles suo corpori coniunctas. Nisi enim virtute diuinæ communionis illis fuisset non solum unitus, verum etiam, ut ita loquar, consarnatus & conuisceratus, dum ad horam ab iis in horto Gethsemani Patrem oratu-

rus abcessit, non ab Euangelista ab illis *auulsus* diceretur: auelli siquidem id tantummodò propriè dicitur, quod alteri tenaciter adhæret.

2. Hoc argumentum D. Augustinus præ cæteris Patribus eleganter prosequitur, cuius verba licet longiora, quia tamen huius Emblematis animæ summopere consentanea, profero: sic igitur tract. 27. in Ioan. differit: *Manemus in Christo, cum sumus membra eius: ut autem sumus membra eius, unitas nos compaginat; ut compagine unitas, quid facit nisi charitas? & charitas Dei unde? Apostolum interroga: Charitas Dei, inquit, diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum. Etiam qui datus est nobis. Ergo spiritus est qui viuificat, spiritus enim facit viuia membra; nec viuia membra spiritus facit, nisi quæ in corpore quod vegetat ipse spiritus inuenerit.* Vnde sic concludit tract. 26. in Ioan. *Fiant fideles Corpus Christi, si volunt viuere de spiritu Christi. De spiritu Christi non uiuit, nisi Corpus Christi. Vis ergo & tu viuere de corpore Christi? in corpore esto Christi. Inde est quod exponens nobis Apostolus hunc panem: unus panis, inquit, unum corpus multi sumus. O Sacramentum pietatis! ô signum unitatis! ô vinculum charitatis! qui vult viuere, habet ubi uiuat, habet unde uiuat. Accedat, credat, incorporetur, ut viuificetur. Non abhorreat à compage membrorum, non sit putre membrum quod refecari mereatur; non sit distorum, de quo erubescatur; sit pulchrum, sit aptum, sit sanum: hæreat corpori, uiuat Deo de Deo.*

3. Quæres quid sit Dominico corpori adhærere, & in illius membris computari? Respondet S. Bernardus l. de vitâ solit. ad fratres de Monte Dei *Quandiu in eo manes per amorem, & ipse in te per sanctitatis & iusticie operationem, in eius corpore, & membris eius computaris.* Et quid est Christianum

Domino adhærentem ab eodem pasci? nisi corpus eius spiritaliter manducare, passionem ipsius recolendo, & patientiam imitando? Eundem Patrem audi ser. 2. in Cœnâ Domini. *Novit quicumque rectè sapit, quantum Christiana pietati expediat, Dei servum deceat, sacrosancta Passionis ipsius fidelius recollere beneficia, ad fruendum suaviter in conscientia, ad recondendum plenius per imitationem in memoria, quod est spiritaliter manducare corpus Domini, & Sanguinem eius bibere, ob amorem & reverentiam eius, qui credentibus in se præcepit dicens; hoc facite in meam commemorationem.* Quisquis proinde in Christo manet per amorem, ab eodem libentissimè pascitur, quoniam aptus est, ut diuino spiritu vivificetur; quoniam sacrosancto corpori tanquam vivum, pulchrum & sanum membrum charitate copulatur. At delicatiori ac succulentiori cibo alitur, qui non qualecunque membrum istius corporis, sed pars præcipua & nobilis, immo cor ipsum appellari promeretur. Vos estis corpus Christi, & membra de membro, inquit Apostolus, quæ verba enucleans Gillebertus ser. 21. in Cant. appositè succlamat: *Felix planè quodcunque membrum capitis huius; sed qui cor est eius, de præcipuis est. Et vide si non cor eius, qui quodam in ventre secretorum Dei foueatur, in vitali affectionum calore, in medio meditationum: de corde enim cogitationes, non operationes exeunt. Iure ergo cor est, qui in medio spiritalium locatus est cogitationum, in pinguedine gratiarum, in quodam ventre veritatis, in utero sapientie.* Felix quodcunque Dominici corporis membrum; quod vnumquodque cum aliis cohæreat, & quamvis ob diversa gratiarum munera non eundem cum aliis actum habeat, vnitas tamen interior, & vnani-

mitas ipsam quoque multipliciter colligat, & charitatis glutino constringit. At longè felicius, qui feruentissimæ charitatis affectu cor huiusce corporis esse meruit. Sed quaecumque sit membrum, modo corpori adhaereat, eius substantiâ nutrietur, quoniam Dominus membra sua & spiritu vegetat; & substantiâ nutrit; si verò non adhaereat, non nutriet: quia fideles suos, sicut Ardea pullos, *non nisi adherentes pascit.*

EMBLEMA XLIV.
 CINNAMOMVS CARNIS
 COMPORTATÆ PONDERI IMPAREM
 NIDVM SVBRVENS.

Imprudens quid agis volucris? quid grandia carnis
 Pondera comportas, unde cubile graues?
 Hostiles attende dolos; se carnibus Indus
 Decipit, ut nidum pondere in ima trahant.

X iiij

*Niduli aromaticas desiderat ille ruinas,
Et pretiosa tua cinnama tigna domus.*

A P O D O S I S.

*sape leuem cordis Christi caro pondere nidum
Subruit, est oneri sapius impar homo.
Ni domus interior solidis sit fulta columnis,
Tignaue virtutum firma catena liget.
Corruet ingenti diuina pondere carnis:
Est firmanda prius, post oneranda cibus.
Si concussa tremat mortalis pondere culpa;
Hanc illata Dei diruet ipsa raro.
Culpa igitur quicunque grauem se pondere sentit,
Grande Sacramenti ferre timebit onus.*

FONS EMBLEMATIS.

Cinnamomum Arabes mirabilius, quam thus & cassiam legunt: nam aut quo modo, aut qua in terrâ gignatur, illud nequeunt dicere, nisi quod probabili ratione vtuntur, quod quidam volunt gigni in his regionibus, vbi Dionysius educatus est, & ipsas cinnamomi festucas adferri à grandibus quibusdam alitibus, ad nidos è luto constructos, in præruptis montium, & homini inaccessis. Contra quas hoc Arabes excogitauerunt: Boum & aliorum iumentorum membra minutatim concisa in ea loca portant, & vbi iuxta nidos posuere, procul abscedunt. Ad hæc frustra delapsæ volucres ad nidos suos carnem comportant, cui sustinendæ impares, nidi ad terram discissi labuntur. Tunc Arabes ad eos colligendos accedunt. Itaque Herodotus lib. 3.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **C**innamomi siue cinnamulgi volucris Indicae nidus sublimior, lignis materiatus aroma-

ticus nimio comportaræ carnis pondere grauat
 subuertitur, quòd tigna illius non satis firmiter in-
 uicem cohæreant, vnde iis sub carnis onere diffi-
 dentibus, fœtus suos & aromata multo labore con-
 quistita, tum ad nidi structuram, tum ad prolis
 annonam infelicitè amittit. Eucharistia inestimabi-
 lis prorsus pretij, creatis omnibus facile præ-
 ponderat, quòd Christum in quo totius inhabitat
 plenitudo Diuinitatis, in quo sunt omnes thesau-
 ri sapientiæ & scientiæ Dei, in quo omnes tum
 gratiæ, tum gloriæ opes ac diuitiæ latitant, inclu-
 dat. Nemo proinde carnem adorandam, tot opi-
 bus & gazis refertam in interiorè pectoris ni-
 dum interat, nisi se ferendo tanti Sacramenti
 ponderi senserit idoneum, nisi nidi structuram
 tignis inuicem bene cohærentibus ita stabilem no-
 uerit, vt tantæ maiestatis pondere subui non pos-
 sit siquidem vt eleganter ait Bernardus ser. 2. in
 dedicat. *Primo loco studeat unusquisque ne dissideat ipse
 à semetipso, quoniam omne regnum in seipsum diuisum
 desolabitur, & domus supra domum cadet, nec intra-
 bit Christus ubi fuerint parietes inclinati, & maceria
 depulsa. Nonne enim corporis sui domum integram ani-
 ma vult habere, & exire illam necesse est, si fuerint à
 se inuicem membra dispersa? Videat ergo & ipsa si de-
 siderat habitare Christum per fidem in corde suo, 1. in
 seipsâ: sollicitè caueat, ne à se inuicem membra eius
 dissideant, 1. ratio, voluntas, atque memoria. Sit ergo
 absque errore ratio, vt bene congruat voluntati, talem
 enim voluntas amat: sit & voluntas sine iniquitate, quo-
 niam ratio talem approbat, sit etiam memoria sine sor-
 de, vt nullum in eâ peccatum maneat, quod non purâ
 confessione deleatur. Bonum proinde parat habitaculum
 Deo, cuius nec ratio decepta, nec voluntas peruersa.*

nec memoria fuerit inquinata. Tres igitur, domus interioris ad capiendam Dei absconditi maiestatem destinatae, parietes sunt, ratio sine errore, voluntas sine iniquitate, memoria sine peccati forde: tigna vero iis innixa Christianae virtutes, quas inuicem cohaerere difficile est, nisi charitate constringantur, aut diu subsistere stabiles, nisi in humilitate fundentur: harum quippe virtutum tam indiscreta connexio est, ut qui in vnâ earum construitur, simul in vtrâque funderetur: sicut enim pars charitatis est humilitas, ita pars humilitatis est charitas.

2. Ruinae proinde proxima est illa animae domus, nec sustinendo Sacramenti ponderi idonea, cuius tigna nec charitate connexa sunt, nec humilitate stabilita. Siquidem ex S. Hieronymo ep. 14. ad Celantiam: *Hac est praecipua conservatrix & quasi custos quadam virtutum omnium.* Hinc Chrysost. hom. 35. in Genes. docens quam arte in pectoris sinu, stabile Christo domicilium exstruere possimus, ita loquitur, *bonis operibus nostris humilitatem quasi fundamentum substruamus, ut secure viuentes superextruere valeamus. Virtus enim non est, nisi coniunctam habeat humilitatem. Qui hoc fundamentum reuera iecerit, poterit in quantum voluerit altitudinem strueturam excitare. Hac est inexpugnabilis turris, hac omne continet edificium, non sinens ipsam vel à ventorum violentiâ, vel ab imbrum impetu, vel à spirituum deiici; sed omnibus insidijs inaccessum facit & inuictum, quasi ex adamante constructum esset.* Quid ad rem nostram accommodatius? quantumvis enim aromaticis virtutum lignis interioris nidi structura coalescat, nisi tamen solidâ humilitatis basi stabilizetur; Eucharistiae pondus nunquam sustinere pote-

rit; quòd cæteræ virtutes nutrent, nisi humilitate fulciantur, quantumlibet earum actus excelsi videantur. *Miranda quippe actio cum elatione, non elatat, sed gravat*, inquit Gregor. M. hom. 7. in Euang. Vnde hoc inisi quia ex Cypriano de Natiuit. Christi, *fundamentum sanctitatis semper fuit humilitas, nec in solo stare potuit superba sublimitas*. Quia vero plerique Cinnamulgum autem æmulabundi, sublimem quidem in corde suo ex variis virtutum aromatis Domino nidum exstruunt, nec tamen profundâ humilitate fulciunt; hinc accidit vt dum adorandam in illum carnem inferunt, totam structuram tanti Sacramenti ponderi imparem diruant. Contrâ vero qui tigna virtutum & charitatē connectunt, & humilitate stabiliunt, solidam domum ædificant: quoniam teste Ambrosio ep. 84. *in verâ humilitate nihil diuisum, nihilque non solidum est, & ideo omnes participes suos vnum facit, quia inæqualitatem ipsa non recipit*.

3. Intolerabile Dominicæ carnis pondus suis dispendiis expertus est Iudas proditor, dum illam ausu nefario in pectoris nidum nec charitate compactum, nec humilitate firmatum comportans, tanto impar oneri, *crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius*, totaque structura penitus diruta & dissipata. Nimirum vt eleganter ait Cyprianus de Cœnâ Domini, *Vbi sacrum cibum mens perfida tetigit, & sceleratum os panis sanctificatus intravit, parricidialis animus vim tanti Sacramenti non sustinens, quasi palea de arêa exsufflatus est*. Similiter illa paruula, cuius idem Pater lib. de lapsis meminit; sacrificiis idolorum polluta, sese ferendo Sacramenti ponderi postmodum imparem sensit: vix enim illi Diaconus os instinctu diuinæ

maiestatis obturanti de Sacramento calicis infundit, cum secutus est singultus & vomitus: *In corpore atque ore violato Eucharistia permanere non potuit. Sanctificatus in Domini sanguine potus, de pollutis visceribus erupit. Tanta est potestas Domini, tanta Maiestas.* Adeo vera est illa celebris Tertulliani sententia lib. de patientiâ c. 1. *Bonorum quorundam, sicuti & malorum intolerabilis magnitudo est; ut ad capiendâ & præstandâ ea sola gratia divinâ inspirationis operetur. Nam quod maximè bonum, id maximè penes Deum, nec aliud id quàm qui possidet, dispensat, ut cuique dignatur.* Ita sanè beatis mentibus intolerabilis foret diuinæ visionis magnitudo, nisi lumine gloriæ roborarentur; intolerabilis viatorum intellectui tor sublimium mysteriorum credulitas, nisi habitu fidei fulciretur, intolerabile demum humano cordi Eucharistiæ pondus, nisi & charitate & humilitate solidetur: qui diuinam carnem, instar Cinnamulgi, in nidum instabilem comportauerit, dissolutâ illius structurâ, *Grandis sua perdet pondere prada.*

EMBLEMA XLV.
 DACNIS EPVLANTIVM
 CAPITI ILLIGATA, NE QUID IN MENSA
 INDECENS AGANT, PVNGENDO PROHIBET.

*L'empesche coues qui sont a table
 D'y rien faire de reprochable.*

Pruula sopitos prohibet dormire bibentes
 Dacnis, & ad calices excitat, atque dapes.
 Hanc conuiua solet capitis religare corolla,
 Possit ut exhaustis innugulare scyphus.

A P O D O S I S.

*Namini oculi grandis timor inopedit, aris
 Ne quid in angustis irreuerenter agas.
 Hunc anima vincire decet, ne pressa sopore
 Inter adorandas dormiat illa dapes.
 Neve semel cratere madens mysteria temnat,
 Interius pungat mixtus amore timor.
 Solus is ungendus diuini balsamo amoris,
 Qui maiestatis pungitur antè metu.
 Hic quod ames, metuasque, epulo reperitur in uno,
 Est metuenda Dei gloria, amandus homo.
 Altior, & ultior inest; Deus ultior iure timendus,
 Altior amandus homo: si vis, utrumque time.*

FONS EMBLEMATIS.

DAcnides sunt auium genus; quas Ægyptij inter potandum cum coronis deuincire solent, quæ vellicando, morficandoque & cantitâdo assidue non patiuntur dormire potantes, aut quid indecens in mensâ agere. Ita Pompeius Festus.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **Q**Vod epulantes Ægyptij olim agere consueuerunt, ne diurnâ potatione sopiri, in mensa rhonchos ederent, Dacnides nimirum auiculas capitum corollis religando, quarum crebris punctionibus & modulis à somno excitarentur; idem fere Christianis omnibus ad magnificum Eucharistiæ conuiuium diuinitus inuitatis exequi necesse est, ut Dei videlicet timorem alius cordibus imprimant, cuius repetitis identidem punctionibus, à celestis mensæ profanatione præpediantur. Mentis, suæ timoris diuini Dacnidem al-

ligauerat S. Martinus, quem nullus vnquam ad altaris mensam accedentem aspexit, nisi corde palpitante, vultu pallido, tremulis manibus & labiis, genibus sese inuicem collidentibus, totius denique tremore corporis, praesentis Numinis metum contestantem. Reuera D. P. Aug. exponens illud Psal. 21. *Vota mea reddam in conspectu timor-um eam*, ibidemque per Christi vota, Eucharistiam intelligens, quam semper habuit in votis, & arden- ti desiderio desiderauit, satis innuit Do- minum non nisi coram conuiuis praenimio tanto- rum mysteriorum horrore contremiscentibus sua huiusmodi vota velle reddere, his verbis: *Sacra- menta Corporis & Sanguinis mei reddam coram timen- tibus eam*. Enimvero quis ad incomprehensibilem Incarnati Verbi in Sacramento delitescens glo- riam, non ingenti metu intrus exteriusque contu- teretur, praesertim vbi vilitatem suam cum tantâ maiestatis excellentiâ componit? Quis adeo tre- mendum mysterium, quod nec Archangeli, pro- pter emicantem inde splendorem, & crebra glo- riae fulgetra, libere audent intueri, intrepide con- trectaret, nisi se aut Dei praesentis immemorem, aut suae sortis oblitam immoderatus gereret? Ea- propter S. Chrysost. hom. 61. ad pop. versans illud Isaia 26. *A facie tuâ, Domine, concepimus & quasi parturimus spiritum*, à communicaturis exigit, vt praeuio tanti Sacramenti timore, quasi quodam casto semine, spiritum i. arcanæ Diuinitatis amo- rem concipiunt, ac postmodum cum fiduciâ ad altaris mensam accedant: *Qui compunctionis dat spiritum*, inquit, *corda nostra compungat, & in pro- fundo semina ponat, vt ab ipso timore concipiat, & pariat spiritum salutis, & cum fiduciâ accedat*. Iure

quidem; quoniam Eucharistia nil aliud esse videtur quam fornax amoris, tota illa amor est, tota charitas; ut ergo timor Charitati, ita & Eucharistiae locum præparat. Itane verò timor amorem parit? audi Augustinum tract. 9. in Epist. Ioan. *Si nullus timor, non est qua intret charitas. Sicut videmus per setam introduci linum, quando aliquid fitur, seta prius intrat, sed nisi exeat, non succedit linum: sic timor primò occupat mentem, non autem ibi remanet timor, quia ideo intrauit, ut introduceret charitatem.* Nempe, ut ipsemet dixerat tract. præcedente, *timor non est in charitate, sed in qua charitate? non in inchoatâ, in qua ergo? perfecta, inquit, charitas foras mittit timorem.* Præcedat itaque in cordibus nostris timor arcanae maiestatis, ut succedat eiusdem amor, & intret Deus charitas.

2. Hinc Psalter regius conuiuas Eucharisticos his admonet verbis: *Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore.* Nulli siquidem in hoc epulo nuptiali exultare licet, nisi prius timuerit, imo nec exultare postquam timuerit, simpliciter licet, sed exultare cum tremore: quoniam tremenda semper mysteria iugem quoque tremorem incutiunt. Audiendus Chrysost. hom. 1. in c. 6. Isaia: *Quomodo igitur licet exultare cum timore, neque simpliciter cum timore, sed etiam cum tremore, qui est timoris vehementia, & immodica cuiusdam anxietatis signum? quomodo igitur, inquires, hoc fiet? ipsa tibi Seraphim dicunt reipsa tale in mysterium implentia. Nam ineffabili gloriâ Conditoris fruuntur, incomprehensibilem eius pulchritudinem contemplantia. Sed quid præterea vidisti, ô Prophetâ? quid circa illum spectasti? Et Seraphim, inquit, stabant in circuitu eius. Quid faciebant? quid dicebant? qua fiduciâ fruebantur? fiduciâ quidem;*

quidem, inquit, nullâ; verum stuporis & timoris erant plena, ipsâ etiam specie metum ineffabilem declarantia: duabus enim alis velabant faciem. Si ergo immortales illi spiritus quantumvis gloriæ lumine collustrati, oculis alas obtendebant, ut emicantem ex Dei folio splendorem utcunque temperarent; nec sine stupore quodam ac tremore stabant, quo plenam illam horroris venerationem indicarent, quâ celsiorem caelestium arcanorum indagacionem refugiant: quâ fieri posset, ut intrepidi Dei mensæ accumberemus, aut sine tremore tremenda fumeremus fercula, quibus Incarnati Verbi Diuinitas, & Humanitas, immò & tota latitat Trinitas? præcipuè cum eodem teste Chrysost. hom. de Euchar. in Encensis: dum in nostris altaribus *Agnus Dei immolatur, Seraphim assensæ sex alis faciem teguntia*, præ nimiam tanti Sacramenti reuerentiâ, cui nunc maiorem, quam olim ipsimet Deo super solum sedenti, videntur exhibere. Etenim Isaïæ c. 6. propter Dei reuerentiam, duabus duntaxat alis faciem velabant: at coram sanctissimo Sacramento, non duabus solum, sed præ venerationis excessu, sex alis faciem tegunt, inquit Chrysostomus: Cur autem, nisi quia in illo tria profundissima fidei clauduntur mysteria, Trinitatis videlicet, Incarnationis, & Transsubstantiationis? ut proinde binas ob reuerentiam singuli cuiusque mysterij, conuenientibus oculis alas obtendant.

3. Concludo igitur cum eodem Doctore l. 3. de Sacerdotio. *Hoc ergo mysterium omnium maxime horrendum, & verendumque, quis tandem qui insanus minimè sit, quique è potestate mentis non exierit, fastidire ac despicere poterit?* Insanus enim ille sit, necesse est, qui sine tremore tremendis adstat mysterijs, in qui-

bus illa eadem adest maiestas, cuius ad nutum, inquit Iob. c. 16. Columnæ cæli contremiscunt & pæueat. 1. interprete Gregor. M. l. 17. mor. c. 15. *Ipsæ virtutes cœlestium, quæ Deum sine cessatione conspiciunt, in ipsâ contemplatione contremiscunt.* Præsentis itaque numinis timor, quasi Dacnjs identidem pungens ac vellicans, cordibus nostris alligandus est, quoties altaris mensæ accumbimus, ne quid adorabili Sacramento cogitemus aut operemur indignum; ne inter cœlestes epulas stertamus inhonestè. At, inquit idem Chrysost. hom. 8. in ep. ad Philipp. *quomodo comparabitur iste timor? si cogitauerimus Deum ubique præsentem esse, omnia audire, omnia videre, non solum quæ opere fiunt, & quæ dicuntur, sed & quæ in corde sunt omnia, & quæ in profundo sunt animi: index enim est cogitationum & consiliorum cordis. Dic mihi, si tibi semper proximè principem standum esset, non cum timore astares? quando comedis, cogita præsentem esse Deum, adest enim.* Quisquis igitur regis regum accumbit epulis, præsentem ipsius maiestatem fidei oculo contempletur, vt filiali eiusdem timore perculsus, nihil indecens, nihil indecorum aut tremendis indignum sacris admittat; vt timor ille cordi impressus intrus inclamet. *Pungo, epulum ne forte profanet.*

EMBLEMA XLVI.
 AQVILA SINE FLEXIO-
 NIBVS RECTA IN PRÆDAM
 INVOLANS.

Circuitus, quos Circus amat, Iouis armiger odit:
 Rectâ summa petit, rectâ & in imâ ruit.
 Insidias fraudesque animus generosus abhorret;
 Flectere non poterit vel malefuada fames.

Y ij

A P O D O S I S.

*Circuitu, sanctamque dolo circumuenit escam,
 Qui sacra mundano motus honore facit.
 Irruit in prædam rectâ, quem zelus honoris,
 Christe, tui, & purus numinis urget amor.
 Circuit infamis, Circi de more, sacerdos;
 Recta sed excelsas mens imitatur aues.
 Præparet illustres animas intentio recta:
 Quippe synaxis obest, mens ubi recta deest.*

FONS EMBLEMATIS.

Aquila sola auium directo volatu, sursum
 aut deorsum fertur, cæteræ flexionibus vtun-
 tur Ita Ælianus,

I N T E R P R E T A T I O.

QVonam aptiori Hieroglyphico rectam il-
 lam intentionem, quâ fidelis anima in
 adorandæ carnis prædam inuolat, exprimere pos-
 sem, quam imperialis aquilæ, quæ non vt Circus,
 aliæue rapaces volucres, flexionibus prædam cir-
 cumuenit, sed rectâ, siue sursum, siue deorsum
 in eam irruit, nihil generosâ indole moliens in-
 dignum? Et quidem ista rectæ intentionis sinceri-
 tas Eucharistiæ præmittenda, pane olim azymo
 adumbrata fuit, cuius vsus in Paschalis agni come-
 stione Hebræis erat præceptus, iuxta mentem S.
 Eligij hom. 14. *Azyma dicimus absque fermento. Fer-
 mentum verò malitiam designat & dolum. Absque fer-
 mento autem agnum comedimus, si sacram Eucharistiam,
 sine mal'riâ & simulatione, in simplicitate bonæ vitæ
 percipimus. Quam doctrinam hausisse videtur ex
 Cypriano ser. de Cœna Domini, ubi sic loquitur:*

Non oportet esse fermentarios novi testamenti ministros puras sincerasque vias sanctum querit convivium : in veru crucis boni odoris assatio omnem excoquat carnalium sensuum cruditatem , & induet solidetque mentis affectus : nec in Ecclesia sancta sacrificio ulla sit macula , sed pura simplicitas & innocentia vite, Nimirum hoc est epulari in azymis synceritatis & veritatis , vt ait Apostolus , rectâ sincerâque intentione carnem Dominicam edere ; recta autem intentione comedimus , si nihil aliud quàm Dei gloriam , Ecclesiæ triumphantis honorem , militantis augmentum , animarum salutem , demum charitatis , & virtutum omnium incrementum præ oculis habeamus ; si in nostræ seruitutis , & supremi Dei in nos dominij protestationem , & in Dominicæ Passionis memoriam incruentum sacrificium offeramus. Tunc enim simplex erit nostræ intentionis oculus , ac proinde totum siue sacrificij , siue sacræ communionis corpus omnino lucidum erit. Immo & adorabile Christi corpus , quod sinistrâ intentione illud accipientibus tenebrosus est , simplici oculo contuentibus lucidius ac gloriosius apparebit ; iuxta illud verbum Domini Math. 6. 22. Si oculus tuus fuerit simplex , totum corpus tuum lucidum erit ; si autem oculus tuus nequam fuerit , totum corpus tuum tenebrosus erit.

2. Quod enim hic per oculum intentio designetur , docet passim S. P. Aug. præsertim l. 3. contra Iulian. c. 4. vt probet non officiis , sed finibus distinguere virtutes , & l. de sermone Domini in monte c. 21. vbi sic scribit : *Intentio est quâ facimus quicquid facimus , quæ si munda fuerit & recta , & illud aspiciens quod aspiendum est , omnia opera nostra , quæ secundum eam operamur , necesse est bona sint.* Cui sub-

scribens S. Gregor. l. 28. mor. c. 13. *Quid peroculum, inquit, exprimitur, nisi opus suum preueniens cordis intentio? quæ priusquam se in actione exercent, hoc iam quod appetis contemplatur. Et quid appellatione corporis designatur, nisi unaquæque actio, quæ intentionem suam quasi intuentem oculum sequitur? Lucerna itaque corporis est oculus, quia per bonæ intentionis radium merita illustrantur actionis. Etsi oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: quia si rectè intendimus, per simplicitatem cogitationis bonum opus efficitur, etiam si mixtum bonum esse videatur. Etsi oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit: quia cum peruersâ intentione quid vel rectum agitur, etsi splendore coram hominibus cernitur, apud examen tamen interni iudicis obscuratur. Longiusculè, sed ad rem appositè; quamuis enim in conspectu mortalium nihil illustrius, ac augustius videatur tremendo Missæ sacrificio; si tamen peruersâ intentione, siue lucri sordidi, siue gloriæ cupiditate, à ministris offeratur, innato sibi splendore destitutum prorsus obscuratur; & adorabile Christi corpus quod rectis sincerisque mentibus sole meridiano clarius affulget, indignis sacerdotibus, non rectâ, instar aquilarum, in illud irruentibus, sed miluorum more circumuenientibus, horribiles offundit tenebras; adeo ut quod ex se planè lucidum est, defectu rectæ intentionis appareat tenebrosum.*

3. Væ igitur illis Sacerdotibus & Episcopis, qui dignitatis splendore gloriantes, pompaticè ad humilitatis Dominicæ Sacramentum, & diuinarum exinanitionum centrum accédunt; qui characteris sui dignitati totum tribuunt, sanctitati nihil; qui coram humili Domino fastu turgidi, furto sacrilego gloriam eidem surripiunt, ut sibi arrogant; qui

suis in functionibus splendidis admodum & illustribus laudem humanam, non Dei gloriam intuentur. *Quandoquidem* ut ait S. Aug. expendens illud Psal. 118. *Auerte oculos meos ne videant vanitatem, & ipsa ab hominibus laus homini iusto quantacunque prouenerit, non ibi debet esse eius finis boni; sed etiam ipsa referenda est ad gloriam Dei, propter quem bona faciunt verè boni, quoniam nec à seipsis, sed ab illo sunt boni.* Et infra. *Porrò si vanum est propter hominum laudes bona facere; quanto vanius propter adipsendam pecuniam, vel augendam.* Quod postremum quibusdam sacerdotibus competit, qui nisi stipendium temporale sperarent; numquam sacra mysteria celebrarent; mouentur enim potissimum non diuinæ gloriæ, sed pecuniæ studio. Quo fit ut mihi semper admirabile visum fuerit animam prauâ intentione accedentem tanti Sacramenti pondus sustinere potuisse, utpote instabilem, nec solidâ sinceræ intentionis basi firmatam. Siquidem ut cum Gregorio loquar lib, 28. mor. cap. 13. in illud Iob. *Super quo bases illius solidate sunt: Bases uniuscuiusque anima sunt intentiones sue: nam sicut fabrica columnis, columna autem basibus innituntur; ita vita nostra in virtutibus, virtutes verò in intimâ intentione subsistunt.* Et quia scriptum est: *fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus, tunc bases in fundameneo sunt, cum intentiones nostræ in Christo roborantur. In cassum verò alta super se bases adificia erigunt, si non ipsa in fundamento solidate consistunt.* Quidni igitur stupendum videatur, animas instabiles, nullâ rectæ intentionis basi firmatas adorandæ Humanitatis prædam ingentem sustinere posse, & secreti Numinis fer-

re maiestatem, iis omnibus intolerabilem quæ in stabili fundamento minimè solidantur. Sacerdos itaque non vt Circus flexionibus Eucharisticam prædam circumueniat, sed rectâ in eam instar nobilis & Imperialis Aquilæ, irruat: Etenim *rectâ oer nobile ferrur in escam.*

QVADRVPEDES.
 EMBLEMA XLVII.
 LEO FVRENS , OPERTO
 SAGI INIECTV CAPITE,IMMOBILIS FIT,
 ET VLTRO VINCVLA SVBIT.

Quid monstri video? Libyes Leo gloria & horror,
 Vincula submisso vertice sponte subit.
 Horribiles cervice toros non excutit , oris
 Non aperit rictum , dente nec ungue furit.

*Ille prius venantum acies perrumpere doctus ,
 Et fremitu reliquas examinare feras :
 Quàm cito natiuos , velatâ fronte , feroces
 Exiit , ut vilis iussa sequatur heri.
 Ardentes oculorum orbes vix pastor amictu
 Texit ; & ecce fera colla superba ligat.
 Veste superiecta , quantum mutatur ab illo ,
 Qui modo ab humana strage redibat ouans ,
 Nempe oculis vis maior inest ; tege , torpidus haret :
 Quem non mille domant spicula , vela domant.*

APODOSIS.

*Filius ipse Dei quas strages edidit olim !
 Quot mari , & æthereo perdidit igne reos !
 Angelicas quot chiliades in tartara , ab astris
 Impulit , hoc ne satis noscitur ungue leo?
 Verùm ubi factus homo panis se texit amictu ,
 Pristinus extincto languit igne furor.
 Qui nullâ prius arte capi , poteratue teneri ,
 Nunc venit in nostras , mitis ut agna , manus.
 Haret in altari suppressa immobilis irâ ,
 O quas illecebra , sauitiaque vices !
 Sic animos mutat Sacramentalis amictus :
 Ille Deum potuit flectere , quidni hominem?
 Non leo iam sacris tegitur speciebus , at agnus :
 Si leo sis , species accipe , & agnus eris.*

FONS EMBLEMATIS.

CApere Leones ardui erat quondam operis,
 foveisque maximè. Principatu Claudij casus
 rationem docuit , pudendam pene talis feræ no-
 mine , pastoris Gætuli sago contra ingruentis im-
 petum obiecto. Quod spectaculum in arenam pro-
 tinus translatum est , vix credibili modo torpes-

ente tantâ illâ feritate, quamvis leui iniectu oper-
to capite, ita vt deuinctatur non repugnans, vide-
licet omnis vis constat in oculis. Ita Plinius lib. 8.
c. 16.

INTERPRETATIO.

1. **L**eo Dei filius, de quo Isaias c. 5. 29. *Rugitus
leius ut Leonis, rugiet ut catuli Leonum, &
frendet, & tenebit pradam, & amplexabitur, & non
erit qui eruat.* Leoni autem ad iracundiam magna
inest procliuitas, cui, teste Basilio hom. 9. in hex.
tanta vocis eliciendæ natura præstitit instrumenta,
vt animalium complura longè ipso celeriora, solo
sape rugitu capiantur. Quis verò leonis nostri fu-
rores, quis ab eo editas in veteri testamento stra-
ges,

Quis funera fando

Explicit, aut possit lacrymis equare dolores?

Ex vngue leonem. Primùm quidem innumeras
angelorum myriades, ob vnicum superbix cri-
men, ab Empyreï vertice in inferni centrum de-
trussit, nullâ habita ratione, aut nativæ pulchritu-
dinis, aut subtilitatis ingenij, aut excellentis gra-
tiæ qua fulgebant, aut gloriæ sibimet, ex tot immor-
talium spiriruum felicitate, laudibus, & obsequiis
redundaturæ, aut malorum, casum & ruinam ip-
sorum totâ æternitate subsequutorum, puta lap-
sus humani generis, & scelerum omnium quæ in
mundum inuecturos certissimè præsciebat: quin
potius in flagranti delicto deprehensos, irreuoca-
bili sententiâ damnatos, in flammea compegit er-
gastula, nequidem vnico, ad peccati pœnitentiam
instanti concessio. Appositè Bernardus ser. 1. de Ad-
uentu: *Si superbientibus angelis Deus non pepercit,*

quantò minus tibi putredo & vermis? Nihil ille fecit, nihil operatus est, tantum cogitavit superbiam, & in momento, in ictu oculi, irreparabiliter precipitatus est. O stragem inauditam! ô inflexibilem iracundiam! ô terribilem leonis rugitum! Leo rugiet, quis non pauebit? ait Amos. Ex vngue leonem.

2. Secundo protoparentes nostros cum omnibus posteris regno cœlesti exclusit, Paradiso expulit, innocentie prerogatiuis spoliavit, totumque fere genus humanum, vnus ob noxam, dæmonum tyrannidi pluribus sæculis permisit; immo & generali cataclysmo submersit, ruptisque cœli catarrhactis ad internecionem vsque deleuit. Quis vnquam *Gerulæ* leo tali lanienâ greges obuios dissipauit? nec ex clade mirior factus iterum furit & grassatur, vt ei congruat quod de leone memorat Plinius: *Placidus aliquando ac clemens, quod rarum est; crebrior enim iracundia eius.* Quippe recenti hominum cæde spumantes rictus oblitus, flammam iterum efflat, ac sulphureis ignibus infamem Pentapolim præposteræ libidinis ardore semiustam incendit, euertit, consumit; idque in momento, negatâ qualibet ad pœnitudinem morâ. Quid hic memorem Pharaonis exercitum *Erythræi* maris fluctibus obrutum, Hebræos aut incendiis absumptos, aut hiatu terræ absorptos? quid centum & octoginta quinque Assyriorum millia vnus Angeli gladio perempta, plagas multiplices Egypti, aliaque id genus diuinæ seueritatis exempla?

Non nostri si lingua centum sint, oraque centum,

Omnia pœnarum percurrere nomina possem.

Nimirum vt ait Sapiens Prou. 20. 2. *Sicut rugitus leonis, ita & ira regis.* Immo & leone seuerior, vt ita loquar Dei filius. Quippe si Aristoteli credi-

mus l. 9. de hist. animal. cap. 44. Leo percussorem quidem agnoscit, & ex observatò inuadit; attamen si quis non percusserit, sed infestet, hunc si ceperit, non vnguibus lacerat, sed quatit solum, atque vbi ita terruit, dimittit. At Dei filius ob admissum à solo Dauide facinus, septuaginta populi millia tri-duo sustulit. *Quis istud*, inquit eleganter Seneca, *delectari sono catenarum, quocumque ventum est, mul-tum sanguinis effundere, aspectu suo terrere, & fugare? que alia vita esset, si leones regnarent*; meritò itaque Dei filius tot cladibus in veteti testamento delecta-tus, leoni ferarum ferocissimo comparatur.

3. Verum, quod omnem excedit admirationem, Leo noster vix sese Sacramentalium amictu specie-rum obtexit, operto prius nostræ carnis sago, suæ diuinitatis capite; cum verso in gemitum rugitu, mutata in clementiam iracundiâ in altaribus sub-stitit immotus, adeo vt accidentium vinculis de-uinciatur non repugnans. Nempe vt bellè cecinit Ouidius l. 3. Trist.

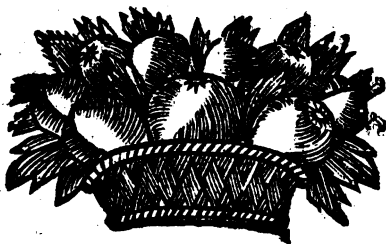
*Quò quisquis est maior, magis est placabilis ira,
Et faciles motus mens generosa capit.*

Quis vero Dei filio velis obuoluto Eucharisticis aut maior, aut generosior? in atâ non amplius vindictam spirat, sed vitam; non suppliciis dele-ctatur, sed blanditiis; non furoris librat fulmina, sed amoris vibrat iacula; non formidine leonina percellit, sed agnina mansuetudine pellicit. Quis hanc Leonis in agnum metamorphosin non admi-reretur? ô repentinam vlticis iustitiæ, & illicis cle-mentix vicissitudinem! Ille idem qui tot angelos & homines fulmineo veluti caudæ ictu prostrau-erat, vix sacramentalibus velis obuolutus est; cum se à quibusuis sacerdotibus non tangi solum, sed

etiam manducari finit, ad eorum nutum mouetur,
 hunc in sacrario recluditur, nunc per compita de-
 fertur, agnoscitur: tanta est Sacramentalis ami-
 ctus potentia: tanta, Iesu mitissime, in Sacramen-
 to, tui cordis lenitas & clementia. Hæc illa est quæ
 non solum manducare cum peccatoribus tibi per-
 suasit, sed etiam à peccatoribus manducari voluit:
 vt proinde tibi cum poeta dicere possim:

*Hæc Dea pro templis, & thure calentibus aris,
 Te fruitur, posuitque suas hoc pectore sedes.
 Hæc docet vt pænis hominum, vel sanguine pasci
 Turpe ferumque putes, vt ferrum Marte cruentum
 Sic cum pace premas, vt non infensus alendis
 Materiem præstes odii, vt fontibus vltro
 Ignouisse velis, deponas ocyus iram
 Quam moueas, precibus numquam implacabilis obstes,
 Obuia prosternas, prostrataque more leonum
 Despicias*

Leui quantum mutatus amictu.

EMBLEMA XLVIII.
PANTHERA TORVVM
 CAPVT FERIS OPERIENS , ODORIFE-
 RAM PELLEMM DETEGENS.

V^T *Panthera feras pellis demulcet odore,
 Sic capite horrifico terret, & ore fugat.
 Irada inhians quid agat? densis se vepribus abdit,
 Eximia ostentat terga, caputque tegit.*

*Natium interea pellis transpirat odorem,
 Cuius ad afflatum plurima Dorcas hiat.
 sentit ubi captu faciles, inopina latebris
 Profilit, hisce famem docta lenare dolis.
 Alliciens sentitur odor, latet horrida forma:
 Qua trahit illa patet; qua fugat illa latet.*

A P O D O S I S.

*Christus in altari virtutum balsama sudat,
 Fragantisque animas carnis odore trahit.
 Terribilis sedenim Deitas, corpusque beatum
 Plus terroris habent, illecebraque minus.
 Subriles mirare dolos, technasque Theandri:
 Id quod amas aperit, quodque times operit.
 Ad calicem sitibundus hias, panemque famescens
 Appetis; ecce tibi præstat utrumque libens.
 Si terret Deitas, non unum terret & esca:
 Illa Sacramento delitet, hacque patent.
 Pane satur, vinoque madens Deitate frueris;
 Immo latentis eris potus, & esca Dei.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Admirabilem quamdam, & nobis occultam
 odoris suauitatem olet Pardalis, siue Pan-
 thera: quam bene olendi præstantiam diuino mu-
 nere donatam, cum sibi propria plane tenet,
 tum verò cætera animalia hanc eius vim præclare
 sentiunt. Hæc autem hoc modo venationem capit:
 quum horum quæ ad victum opus sunt, eget, sese
 vel in loca fruticibus densis confita, vel foliis ve-
 stita ita occultat, vt inuentu difficilis tantum res-
 paret: tum hinnuli, Dorcades, Capræ Syluestres,
 atque alia huiusmodi animalia quadam suavis
 odoris illecebrâ attrahuntur, & proximè accedunt.

Illa

Illam quàm-mox de latebrâ exiliens ad prædam se rumpit, atque eam comprehendit. Ita Ælian. l. 5. de Anim. c. 40. Cui consentit Solinus c. 21. his verbis : Tradunt odore Pantherarum, & contemplatione armenta mirè affici, atque ubi eas persentiscunt properatò còuenire, nec terri nisi solâ oris toruitate. Quam ob causam Pantheræ absconditis capitibus, quæ corporis reliqua sunt spectanda præbent, ut pecuarios greges stupidos in obtutu populentur, securâ vastatione. Idem docent Aristoteles, Plinius; & Plutarchus apud Gesnerum in Pantherâ c. 3.

INTERPRETATIO.

1. **P**anthera mirabili pellis fragrantia feras illiciens, Dei Filius est, quem Eusebius Cæsariensis l. 5. de præpar. Euang. c. 1. pulchrè vocat; *Fragrantiam Patris*, cuius odoriferæ carnis adeo potens, ac suavis sit afflatus, ut illustres animæ certatim sequentes clamitent: *Trabe nos post te, curremus in odorem unguentorum tuorum.* Verum, ut Panthera toruum caput fruticibus densis inumbrat, ne feris, terrorem incutiat; maculosam verò pellem iis spectandam præbet; cuius in obtutu stupidas facilius capiat; ita Dei Filius, ne nos incomprehensibili maiestate terreteret, caput suum, hoc est, Diuinitatem vltro nostræ humanitatis amictu operuit, carnemque suam nostrarum infirmitatum maculis conspersam; quò nobis ut similior, ita amabilior fieret; aperuit, triginta trium annorum spatio, ut animas in ipsius contemplatione defixas ad se raperet; & desiderabili prædâ potiretur. Neque verò mihi dubium est Dominicam carnem virginali formatam sanguine suauissimum circum-

quæque odorem expirasse, vt de virtutum fragrantia fileam, quo peccatrices animas quasi totidem feras alliceret, puta Magdalenam, Matthæum, Zachæum, compluresque publicanos, quibuscum libentissimè conualescebatur. Currebant alacriter in odorem vnguentorum eius, quoniam terribilis latebat diuinitas, & amabilis patebat humanitas, ineffabilis elementarum balsamo delibuta, cūius odorem longè lateque diffudit, dum illud exinaniuit. Quando autem illud vnguentum exinaniuit, nisi cum formam Dei sub formâ serui occultans, semetipsum exinaniuit? audiendus Origenes hom. i. ex quatuor in Cant. *Nisi exinaniisset vnguentum, hoc est plenitudinem diuini spiritus, & humiliasset se vsque ad formam serui, capere eum nullus in illâ Diuinitatis plenitudine potuisset, nisi sola fortassis sponsa, pro eo quod videtur indicare, quia vnguentum istud exinanitum non sibi, sed adolescentulis dilectionis dederit causam: sic enim dicit: vnguentum exinanitum nomen tuum, propterea adolescentulæ dilexerunt te: ac si diceret; adolescentulæ quidem propterea dilexerunt te, quia exinanisti te de formâ Dei, & factum est vnguentum exinanitum nomen tuum. Nisi ergo semetipsum exinaniisset, nominis sui non effudisset vnguentum, cuius in odorem currunt adolescentulæ, & vt eum nullus in illâ Diuinitatis plenitudine capere potuisset, ita nec ipse nos caperet, ac virtutum fragrantia pellicare posset: quin potius apertæ maiestatis horrore perculos longius à se gloriæ fulgerris abegisset, cum Hebræis vociferantes: *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. Verum vbi Panthera nostra Diuinitatis suæ caput operuit, quo reuebat, & odoriferam carnis suæ pellem aperuit, quâ pelliciebat, innumeros sibi**

compārauit tum opertæ Deitatis adoratores , tum apertæ humanitatis admiratores , & quod amplius est , theandricarum actionum fecit imitatores.

2. Id quidem primum ingeniosus ipſius amor excogitauit , dum adhuc in carne mortali nobiſcū conuerſaretur , quo deſideratā animarum prædā facilius frueretur. Verum triumphatā iam morte rediuuius & immortalis , cū probè ſcīret carnis ſuæ gloriā mortalium oculis intolerabilem nonnihil deinceps terroris nobis incuſſuram , ne expetitā prædā fruſtraretur , eandem vtrō ſuā cum diuinitate , amabilibus panis & vini ſymbolis oeculuit , ne quid in ipſo appareret , quod accedentes vel tantillum exterreret ; Pantheram imitatus , quæ , vt ſupra vidimus , non ſolum caput , ſed & reliqua corporis denſis fruticibus ita occultat , vt inuentū difficilis tantum reſpiret mirabilem illam odoris ſuauiſſimam , qua pellectæ Dorcadēs fidentius accedant , & capiantur. Quidni enim in Sacramento cenſeatur inuentū difficilis , quem tōt hactenus hæretici diu conquiſitum inueniſſe non pōtuerunt , quia ſine fide , qua ſolā inueniri potēſt , eūdem queſierunt ? quidni ibidem miram expirēt vtriuſque naturæ deliteſcentis fragrantiam , cū tōt ad eum fideles animæ conuolent ſuauiſſimi nominis odore pellectæ ? Liceat hic mihi cum Origine loco ſupra cit. à minori ad maiuſcic arguere : *Si ſolum nomen eius , quā vnguentum factum eſt exinanitum , tantum operis egerit , & ita ſuſcitauit adoleſcentulas , vt primò traherent eum ad ſe , & habentes eum apud ſecaperent vnguentorum eius odorem , & ſtatim currerent poſt eum : ſi hæc , inquam , omnia ſolo nomine eius effecta ſunt ; quid putas faciet ipſa eius ſubſtantia ? quid ex illā adoleſcentula iſte virtutis , quid vigoris acci-*

piant, si quo pacto potuerint aliquando ad ipsam eius incomprehensibilem atque ineffabilem substantiam pervenire? Ego puto quod si ad hoc aliquando pervenerint, iam non ambulent, neque currant; sed vinculis quibusdam charitatis eius adstricta adhereant ei, ne ultra mobilitatis alicuius ullus in eis resideat locus, sed sint cum eo unus spiritus, & compleatur in eis illud quod scriptum est: Sicut tu Pater in me, & ego in te unum sumus, & ita isti in nobis unum sint. Ita est, si sola nominis Iesu fragrantia tot fideles animas attraxit, ut in dilecti amplexum non current modò, sed volarent: quid agent in sacra Communione, cum non solo nominis odore recreantur, sed & eius carne satiantur, eius cruore inebriantur, totà denique diuinà, & humanà ipsius substantià saginantur? si tenuis Pantheræ nostræ halitus, adolescentulas quasi vagas Dorcades, ut in vnguentorum odorem currerent, animavit; qualem nunciis vigorem inspirabit ipsemet sponsum tota Patris fragrantia, ipsamet hypostasis Verbi, ipsa Diuinitas, ipsamet Trinitas Sacramento delitescens? hæc enim quamvis non mediocriter exterrèrent, si in propriæ gloriæ maiestatis apparerent; quia tamen sub panis & vini speciebus latent, quibus nobis tum famelicis, tum sitibundis nihil optabilius; tantum nobis nunc amorem inspirant, quantum olim Hebræis inter mugientia tonitrua, & gloriæ fulgura terrorem incusserant. Nimirum in monte Sina patebat solum quod pellebat, latebat autem quod pelliciebat: è contrario verò nunc in sacramento Dominus laetetur quâ pellicit, patet quâ pellicit.

EMBLEMA XLIX.
CAPRA CVLTRVM
QVO MACTARETVR, SACERDOTI
PORRIGENS.

L Etta capra Acræ Iunonis sistitur aræ;
sed popa cultello, quo feriat, eget.
Ipsa mora impatiens, terram pede victima scalpit,
Vnde sibi gladium, quo cadat icta, trahit.

X iij

*Attonitis parent animis cum plebs ministræ,
Instrumenta sua quod dedit apta necis.
Quæ reperis cultrum, cuius procumberet ælis;
Nunquid eam merito se iugulasse putēs?*

A P O D O S I S.

*Consummatâ, epulo Paschali, lege, typisque,
Se proprio Iesus immolat ore Patri.
Non pede, sed linguâ cultrum eruit, unde cruorena
Separat à sanctâ carne, libensque cadat.
Diuini cultro eloquij se mactat ad aram:
Idem est unius victima, mysta sacri.
More sacerdotum, fumantem vase cruorem
Excipit, & sociis porrigit unde bibant.
Victima quæ proprij verbi mucrone scatur,
Nonne est in plagas ingeniosa suas?
Victima quæ humani cultro mactatur amoris,
Nonne in delicias occidit illa meas?*

FONS EMBLEMATIS.

Iunoni Acræ (à Promontorio sic appellatæ) Corinthij sacra facturi erant, victimarium cultrum popæ nullum habebant. Cum ecce tibi capra, (hac enim erat Iunoni destinata victima) pedibus terram exscalpens, in suam perniciem cultrum eruit. Ita Zenobius centuriâ primâ adagiorum adag. 27. hinc natum adagium *capra sibi ipsi gladium*, in eos qui ipsi reperiunt quo pereant.

I N T E R P R E T A T I O.

I. **Q**uod capra in holocaustum destinata sacerdoti inermi cultrum; suam in perniciem, porrexerit, casu id euenit: quod Christus Dominus tremendi altaris sacrificij sacerdos simul & vi-

ctima, cultrum spiritalem, eruerit quo primum à se, deinde verò à nouæ legis sacerdotibus mystico & inuisibili modo mactaretur, id ex industriâ, & institutione diuinâ planè contigit. Meritò quidem: quis enim adorabilem illam hostiam omni vtriusque Ecclesiæ cultu dignissimam, non dicam immolare, sed vel attrectare auderet, nisi victimarium cultrum & gladium, quo feriretur, vltro ipsamet sacrificanti subministraret? quis ille gladius tantæ virtutis & efficacîe vt talem hostiam, initio quidem adhuc mortalem, postmodo verò immortalem ingulare possit, & cruoris à corpore separatione cruentum crucis repræsentare sacrificium? vtrique sermo consecrationis: *Viuus est enim sermo Dei, & efficax*, inquit Apostolus Hebr. c. 4. *& penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens usque ad diuisionem animæ ac spiritus compagum quoque ac medullarum.* Quam solida autem, & subtilis gladii huius acies, quæ Dominici corporis venas & arterias omnes penetrans, ita sanguinem à reliquâ carne seiungat, vt nisi naturalis partium connexio fulguræ cuspidi obesset, hostiæ corpus exangue & exanime in altari collocaretur! rectè siquidem de Christi semetipsum in vltimâ cœnâ sacrificantis sermone intelligitur illud Ecclesiastæ 8. *Sermo illius potestate plenus est.* & ipse verba consecrationis proferens, quibus panem & vinum in corpus & sanguinem suum transmutauit, illud Isai. 55. dicere potuit: *Verbum quod egredietur de ore meo, non reuertetur ad me vacuum, sed faciet quodcumque volui.* Quid porro Eucharistiam instituens voluit? quid desiderio desiderauit, nisi prius in mensâ modo incruento mactari, quàm cruento in cruce immolarètur? quam mysticam immola-

tionem efficaciter peregit Verbum consecrationis quouis gladio penetrabilius ex eius ore egrediens, nec vacuum ad ipsum rediit, quod viam iugulans victimam, & sanguinem à carne diuidens, incruentum sacrificium absoluit.

2. Sanè si in antiquæ legis sacrificiis, tunc verè censebantur immolari victimæ, quum sacerdos in earum iugulum cultrum adigens, sanguinem vniuersum, in quo est anima, eliciebat: quidni Dominus in vltimâ cœnâ semetipsum Deo Patri in odorem suauitatis immolasse existimetur, quum ancipiti verbi consecratorij gladio viam hostiam feriens, totum cruorem seorsim à corpore posuit? quandoquidem hac mysticâ victimæ mactatione, futurum crucis sacrificium ad viuum expresse- rit, supremumque Dei dominium, suamque vt homo seruitutem protestatus sit. Quod hisce luculentis verbis docet S. Gregorius Nyss. orat. 1. de Christi resurr. *Cum corpus suum discipulis congregatis edendum, & sanguinem bibendum præbuit, tunc aperitè declarauit Agni sacrificium iam esse perfectum.* Rationem subiungit: *quia victima corpus non est idoneum, si animarum sit. Quare cum corpus edendum, & sanguinem bibendum dedit, iam victima arcano & inuisibili modo erat immolata.* Nimirum Christi corpus non erat idonea veri sacrificij consummati victima, nisi vi verborum seorsim posito sanguine, fieret exangue, ac proinde exanime, mysticâ quadam morte hostiæ cultri spiritalis ictum sublecutâ. Præclare S. Ambros. in Ps. 39. *Vidimus principem sacerdotem ad nos venientem; vidimus & adiun- mus offerentem pro nobis sanguinem suum.* Vtique in momento consecrationis, cum hæc verba protu- lit; *Hic est calix sanguinis mei, novi & æterni testa-*

menti, qui pro vobis, & pro multis effundetur. Vnde subdit idem Doctor: *Tunc ipse offertur in terris, quando corpus eius offertur; & tunc ipse offerre manifestatur in nobis, quando sermo eius sanctificat sacrificium quod offerimus.* Hoc est quando sermonis consecratorij gladius viuam hostiam mysticè diuidens, incruentum sacrificium omnino consummat.

3. Neque verò solum adorabilis illa victima, cultrum illum spiritalem, quo iugularetur, sibi met vt sacerdoti porrexit; verum & quotidie eundem cultrum, nouæ legis sacerdotibus, quo iuge fiat sacrificium administrat. Propterea quippe, vt obseruauit Ambros. l. 4. de Sacram. dum sese ad immolandum, hoc est ad corporis ac sanguinis Dominici consecrationem accingunt, non amplius suis, sed sermonibus vtuntur Christi, id est gladio spiritali, quem illis hostia mactanda sponte pottrigit. Hinc Cypr. De cœna Domini. *Ex quo dictum est, ait, à Domino, hoc facite in meam commemorationem; Hoc est Corpus meum; & Hic est Sanguis meus: quotiescunque his verbis, & hac fide actum est; panis iste ad totius hominis vitam salutemque proficit, simul medicamentum & holocaustum existens.* Si holocaustum, ergo vi verborum consummatur sacrificium totum cedens ad Dei gloriam. Eam ob causam Gregor. M. 4. dialog. c. 58. tempus quo verbi consecratorij gladius à sacerdote stringitur, emphaticè *immolationis horam* appellat. Et S. Chrysost. hom. de proditioe Iudæ, asserit, hæc verba Domini: *Hoc est Corpus meum, Usque ad consummationem mundi, firmitatem prestare sacrificio*, quod illorum virtute iugiter in nostris altaribus hostia mactetur: ad quam immolationem potestas & character sacerdotij nostri præ-

sertim ordinatur , vt patet ex verbis quibus sacerdotēs inaugurantur ; ac proinde cū Christus incruenti victima sacrificij , sibi vt primario sacerdoti , & nobis vt eius ministris consecratorij verbi gladium quo mysticè iuguletur porrexerit, sequitur veram eīe nostri emblematis epigraphem:
Quo caderet dedit hostia cultrum.

EMBLEMA L.
 AGNVS SVpra SCROBEM
 LIGNO PENDVLVS LETHALE
 LEONIBVS ILLICIVM.

Stipite suspensus foued en tener agnus ab altâ
 Eninet , esca vagis perniciofa feris.
 Ne subadarentur fraudes ; breuis undique surgit
 Myrta ; at hunc rictu transi, hianse leo.

Mox improvise conclusus carcere scrobis

Frendet, & agnina carnis amore perit.

Hostiles furias sic mansuetudo triumphat;

Deque ferâ immani parvulus agnus ouat.

A P O D O S I S.

Quid scrobs alta? humilis Deitas, quid stipite pendens

Agnus? sacra caro penduli imago Dei,

Agni avidus leo, scrobe perit Deitatis operta;

Pradonemque capit prada tenella suam.

Dæmonis ut furias, hominis sic perdomat Agnus

Quem violenta nimis reddidit ira feram.

Si leo sis, placidis animum balatibus Agnus

Leniet; Agni inhians carnibus, agnus eris.

F O N S E M B L E M A T I S.

Leonum venationem in Africâ sic ex Oppiano refert Gillius, apud Gefnerum in Leone lit. E. ubi leonis ex speluncâ ad aquam proficiscentis triam viam Libyci venatores obseruarunt; iuxta illam rotundam scrobem & amplam faciunt, in cuius medio columnam ligneam excitant, de quâ Agnum lactentem suspendunt, fossamque maceriâ cingunt, ne cum appropinquat fera, dolosum barathrum videat. Agnus sublime fixus famelicum Leonis cor balatu incitat. Accedens igitur, nec diutius circa maceriam versari sustinens statim transilit, & inopinatâ foueâ excipitur, qua iam inclusus in omnes se partes versat, ad escam magis, quam ut euadat, & sursum versus impetum facit. Hactenus Gillius.

I N T E R P R E T A T I O.

Leo prædæ inhians, Dæmon; scrobs profunda, Dei in Eucharistiæ mysterio incompre-

hensibilis humilitas, & exinanitio; rotunda scrobis maceria, hostia circularis; columna lignea, crucis Dominicæ, quæ in hoc Sacramento recolitur, memoria; Agnus ab eâ pendens, Christus, siue sacro-sancta ipsius humanitas quondam cruci pro nobis affixa; Leo foueâ captus, Dæmonis superbia Christi humilitate contrita, siue hominis vindictam spirantis rabies, Agni Eucharistici lenitate mitigata. Paulò fusiùs ista explanemus. Eleganter & apposite S. P. Aug. ser. 164. de temp. ita differit: *Christus leo dictus est, qui agnus occisus est; leo propter fortitudinem, agnus propter innocentiam: leo quia inuictus, agnus quia mansuetus. Et ipse agnus occisus morte suâ vicit leonem, qui querit quem deuoret; dicitur enim & diabolus leo, sed feritate, non virtute.* Christus igitur verus agnus, non solum morte illâ qua semel in Caluariâ cecidit, verùm & morte mysticâ qua quotidie sacris in mysteriis occidit, de leone triumphauit. Quis ille leo, nisi diabolus, cui leonis indoles, astutia, crudelitas, mirè conueniunt, Leo validus pectore & priore corporis parte, posterioribus membris degenerat, ex Macrobio: talis & dæmon, cuius anteriores partes, ea meritò sæcula dixeris, quæ ab hominis lapsu, ad ipsius reparationem per Christum effluerunt, quibus tyrannicâ sauitiè cunctis fere nationibus toto orbe dominabatur; quas partes anteriores etsi præualidas, ab Agno nostro contritas Hieron. in c. 9. Isai. v. 4. his asserit verbis: *Tu Domine iugum oneris eius, i. diaboli, qui prius exultabat in mundo, qui cunctis gentibus imperabat, qui grauissimo seruitutis iugo colla omnium deprimebat, & virgam qua percutiebat vniuersos, & peccata sibi quasi quoddam tributum reddere compellebat, detraxisti. Po-*

sterioribus verò partibus quantum degeneret, in iis
 sæculis quæ à Domini Passione fluxere, quam infirmus sit, satis ipsemet aperit hac querelâ apud
 Athanasium in vita S. Antonij; *En nullum iam habeo locum, nullam possides civitatem, iam mihi nulla sunt arma; per omnes civitates, cunctasque provincias Christi personat nomen, solitudines quoque monachorum stipantur choris; ipsi se quasi tueantur, & sine causâ me non lacerent.* Leo peruvigil, & impiger rard, & parentibus oculis dormire ferrur, nec vnquam caret cibo, quod ad illius inquisitionem minimè segnis sit. Nunquid & aduersarius noster diabolus in animarum venatione peruvigil, tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret? Leo cadauera non degustat; sed quod viuum comprehenderit, edit. Neque dæmon cadauerosis peccatoribus libenter pascitur, lautiores cibos appetit, animas fide viuas, sp̃e stabiles, charitate sanctificatas. Leo armatis venatoribus terribilis, infantis obuij simplicitate terretur. Dæmon superbis valde formidabilis, mites & humiles reueretur; nempe *Myrmicoleon est, i. leo & formica*, inquit Greg. M. l. 5. mor. c. 17. *quia sicut contra consentientes fortis est, ita contra resistentes debilis: si enim eius suggestionibus assensus præbeatur, quasi leo tolerari nequaquam potest; si autem resistitur, quasi formica atteritur.* Alijs ergo leo est, & alijs formica; quia crudelitatem eius carnales mentes vix tolerant, spiritalis verò infirmitatem illius pede virtutis caleant.

2. Leonem istum tot sæculis impure grassantem ac miserum mortalium gregem sæuissimè laniantem hac arte cepit Dei filius: in incarnatione scrobem altissimam excitauit, dum formam serui accipiens semetipsum exinanivit; quam in Euchari-

fitz mysterio profundius excauauit, dum non solum Diuinitatem humanitate operuit, sed ipsam etiam humanitatem panisorbiculo conclufit. In hac profundâ inſcrutabilis exinanitionis fuit ſcrobe, columnam ligneam cui balantem agnum alligaret, extruxit, dum in Sacramento ſuiplius agni veri & immaculati è cruce pendentis memoriam recoſt voluit; vt dum leo famelicus innocentis agno inhians aſſumptam humanitatem lacerare geſtit, latehtis Diuinitatis hamo caperetur, & eius ſuperbia Diuinæ exinanitionis foueâ abſorberetur. Vtrumque docet Auguſt. primum quidem lib. cur Deus homo c. 6. aut quiſquis illius author fit: *Subtiliter ſubtilem inimicum Deus voluit expugnare, & quaſi ſub eſcâ humanitatis hancum colauit Diuinitatis, quatenus ille qui omnem carnem ſubegeat, talam inueniret, quæ ſibi prorsus nihil deberet, quam dum illicitè contingeret, meruè eam, quam quodammodo licitè poſſidebat, amitteret; vt qui homines deluſerat, per hominem Deum deluſus & ipſe fieret; & ſicut inuocantem hominem ſibi callidè ſubiecerat, ita per hominem diuinitus cautum non callidè, ſed ſapienter ſubijceretur.* Secundum verò, ſcilicet leonis ſuperbiam Agni humilitate fuiſſe contritam, his aſſerit verbis l. 2. de pecc. orig. c. 40. *Mediator angelis fortior, infirmus propter homines factus eſt: ſic ſuperbia captiuatoris, Redemptoris humilitate deſtruitur, vt qui ſuper filios hominum angelicâ fortitudine gloriatur, à Filio Dei ſuſceptâ humanâ infirmitate vincatur.* Qualis erit Agni Euchariftici poteſtas, quando dæmonis poteſtatem atterit ipſius infirmitas, qualis erit eius maietas, quando tyranni ſuperbiam opprimit ipſius humilitas?

3. Agnus igitur noſter ſacrarum ſpecierum ne-
xibus altari reuinctus, inferni principatus expo-

liauit, vt ait Apostolus, vbi se in Sacramento principatu abdicauit, & non solum Diuinitatis maiestate, verum & humanitatis claritate in speciem exspoliauit; leonis virtutem ad nihilum redegit, vbi semetipsum exaniens in hostiæ triticeæ puncto collegit. Certè de eo numinis exinanitione exinanito Ezech. 28. 19. dicitur: *Nihili factus es, & non eris in perpetuum.* Quoniam vt ait Greg. 14. mor. c. 11. *Ex quo bene esse perdidit, ad non esse tetendit, & qui omnia esse, diuinam æqualitatem affectando, ambiuit, eo ipso nihil factus est, quò Christus qui erat omnia in Eucharistiâ propter nos exinanitus est.* Agnus mitis & humilis, iracundi superbique hostis verè feralis illecebræ; ipsius inscrutabilis exinanitio, profunda fouea feræ capiendæ per idonea, qua circumclusa rugiat quidem, neminem vero mordeat nisi volentem. Quis non miretur ab agno Sacramentalibus symbolis irretito leonem talem ac tantum irretiri? quis non stupeat dum dæmonem in energumenis venerabilis hostiæ fulgore territum Agni nostri vestigia lambentem intuetur; maximè verò vbi Energumeni pectus diuinus triumphator intrauit. Siquidem, vt cum Cassiano loquar collat. 7. c. 30. *Sacrosancta communio vexatis à demone data, non ad demonis escam, sed potius ad purgationem & iuclam corporis & anima peruenire credenda est: qua ab homine percepta, eum qui in membris eius insidet spiritum, seu in ipsis latitare conatur, velut exurens fugat incendio. Sic Agni lenitas leonis feritatem perdomat, & de sanicie dulcedo triumphat.*

EMBLEMA

EMBLEMA LI.
 DASYPV'S EX ARBORIS
 CACVMINE FERAS AD OCCVLTÆ
 PRÆDÆ ESVM INVITANS.

Exelsâ Dasypos pendens ex arbore, apertis
 Ad latitans epulum convocat ore feras.
 Quem primum, cruciante fame, laniamerit agnūm
 Seruas, & arbuscula cespitibusque regit.

A a

*Conuiuius vult ille, quibus communiter escam:
Ni comites habeat, non bene prada sapit.*

A P O D O S I S.

*Christus in extremis Agnum prece mactas ad ara:
Nec sine consilio, pane recente tegit.
Pradam immortalem nactus conscendit in altam
Arborem, & optata brachia amica crucis.
Inde suos validis fratres clamoribus vrgens
Impulit agninâ carne leuare famem.
Ni crucis, illustris prado, sublime cacumen
Scanderes, ad pradam nullus hiares homo.
Quicquid inest carni dulcedinis, è cruce manat;
Sanguinei calicis profluit inde sapor.
Nil magis astantes epulis accumbere cogit,
Quàm sapor escarum; de cruce at ille venit.
Diuina meminisse necis nil suauius; atqui
E cruce nex, igitur de cruce delicia.
Vt sapiat caro sacra, cruce[m] conscende, necemquæ
Mente reuolue, tuas condiet illa dapes.*

FONS EMBLEMATIS.

O Cotochlus siue Dasypus pinuum Vertagi est magnitudine, vlulatu exili, facie leoninâ, incredibili pernitate; venatur ceruos, oues, agnos, & alia eiusdem molis animalia; occisorum cadauera herbis, fœno, cespitibus tegit, deinde conscendens propinquas arbores vlulat. Tunc feræ circumiacentes arcano naturæ documento conscix inuitationis ad epulum ocyus aduolant, prædâ ex signo inuentâ satiantur. Postremus ipse Ocorochlus descendit, vt innocuè pascantur conuiuiæ: Nam si ille prior vesceretur, corruptis veneno suo reliquiis, cæteræ perirent feræ,

quodquot deinde gustarent. Ita prouisum est vnus
feræ charitate, multis aut inualidis, aut tardio-
ribus ceruo. Ita Nierembergius l. 1. hist. c. 20. & l.
9. c. 1.

INTERPRÆTATIO.

1. **C**onsideranti mihi Indicum istud animal, in-
nata sibi charitate, teris imbecillioribus se-
cretum de propriâ venatione fruticibus operta
preparans epulum; moxque in excelsam ascen-
dens arborem; vt eas repetitis vlulatibus contro-
catas latentis prædæ parricipes efficiat, statim ve-
nit in mentem Dominus Iesus ab incruentâ sui ip-
sius immolatione, quâ sese agnum immaculatum
Sacramentalibus operuerat symbolis, in crucis ar-
borem transiliens, vt ex eâ pendulus nationes om-
nes; à quatuor orbis partibus, ad arcanum Eucha-
ristiæ conuiuium clamore valido conuocaret. Quip-
pe nisi crucis cacumen redemptionis opus consum-
maturus ascendisset, nullus ad Agni Eucharistici
esum hiarer; cum altaris mysterium, vtpote cruen-
ti Caluariæ sacrificij expressuum, vim omnem &
efficaciam, gratiam & suauitatem suam ab eodem
mutuetur: vt proinde carnis agnæ sapor, &
ineffabiles Sacramenti deliciae, è cruce merito
promanare censeantur. Hinc Aug. l. 3. de doctr.
Christ. c. 16. expendens hæc verba Domini: *Nisi*
manducaueritis carnem filij hominis &c. ait: *Figurata*
est locutio præcipiens Passioni Domini communicandum,
& suauiter ac utiliter recordandum in memoriâ, quod
pro nobis caro eius crucifixa & vulnerata sit. Satis in-
nuens carnem eius, nisi foret crucifixa, non sua-
uiter nec utiliter à nobis edendam in Eucharistiâ,
quoniam ibidem editur ab Ecclesia, vt mortis ip-

sius celebretur memoria. Nimirum voluit saluator fideles suos Eucharistico pani, dulce crucis suæ lignum immiscere, vt miro ipsius sapore con-
diatur; quasi communicaturis dicat: Venite, mit-
tite lignum in panem meum, non taxum a quo to-
xicum, quo magis amarescat, sed dulce crucis li-
gnum, quo magis dulcescat, & suauius sapiat; vt
mez mortis memores, caelestibus deliciis & cruce
nectareo cruore madida diffluentibus affluatis.

2. Eapropter sacerdotes diuinum hunc panem
consecraturi crucis signum adhibent, vt obserua-
runt SS. Patres, præcipue verò Aug. tum ser. 181.
de temp. *Signo crucis consecratur corpus Dominicum.*
tum tract. 118. in Ioan. *Quid est, quod omnes noue-
runt, signum Christi, nisi crux Christi? quod signum
nisi adhibeatur siue frontibus credentium, siue ipsi aqua
qua regenerantur, siue oleo quo chrismate unguuntur,
siue sacrificio quo aluntur, vbi et eorum rite perficitur.* Vt
vel hac exteriori ceremoniâ, crucis memoriâ
sacro sancto pani permiscendam esse admonea-
mur, quò suauissimo illius sapore condiatur. Ita
ne verò crux tot tantisque deliciis dissuit, vt Eu-
charistiæ suauitatem maximam adaugere possit?
omnino. Quid enim Iesu illius amabili sponso
suauius? qui vltro sponsæ suæ suscipiens amari-
tudines, proprias illi suauitates & delicias com-
municauit, vt ex cruce carnis suæ comestionem
nobis commendaret, & ad Agni illius esum, quem
pridie quàm crucis arborem ascenderet, nostrum
in pastum mastauerat, & sacris speciebus, instar
Ocotochli, operuerat, potentius inuitaret. Quo
quidem in argumento, suo more triumphat Aug.
exponens titulum Psalmi 33. ita ad rem nostram
opportune differens: *Christus in corpore & sanguine*

suo voluit esse salutem nostram. Vnde autem commendavit corpus & sanguinem suum ? de humilitate sua. Nisi enim esset humilis, nec manducaretur, nec libere-
tur. Respice altitudinem ipsius : In principio erat Ver-
bum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Ver-
bum. Ecce cibus sempiternus : sed manducant Angeli,
manducant superna virtutes, manducant caelestes spiri-
tus, & manducant & saginantur, & integrum manet
quod eos satiat & laetificat. Quis autem homo posset ad
illum cibum ? unde cor tam idoneum illi cibo ? oportet-
bat ergo ut mensa illa lactesceret, & ad parvulos per-
veniret, Vnde autem fit cibus lac ? unde cibus in lac
conuertitur, nisi per carnem traiciatur ? Nam mater
hoc fecit. Quod manducat mater, hoc manducat infans;
sed quia minus idoneus est infans qui pane vescatur,
ipsum panem mater incarnat, & per humilitatem ma-
milla, & lactis succum de ipso pane pascit infantem.
Quomodo ergo de ipso pane panis nos sapientia Dei ?
quia Verbum caro factum est, & habitavit in nobis.
Vide ergo humilitatem : quia panem angelorum man-
ducavit homo, idest Verbum illud quo pascuntur angeli
sempiternum, quod est equale Patri manducavit homo;
quia cum in formâ Dei esset, non rapinam arbitratus
est esse se æqualem Deo. Saginantur illo Angeli. Sed
semetipsum exinanivit, ut manducaret panem Ange-
lorum homo, formam servi accipiens, in similitudinem
hominum factus, & habitu inuentus ut homo; humi-
liavit se factus obediens usque ad mortem, mortem au-
tem crucis : (attende ad verba sequentia) ut iam de
cruce commendaretur nobis caro & sanguis Domini.

3. De cruce igitur corpus suum commendavit,
dum crucis amaritiam in dulcedinem mutans, mi-
rum admixtâ illius memoriâ, pani Eucharistico
saporem indidit; ac proinde cum nihil ita com-

mendet epulum, quàm excellens sapor epularum, nihilque conuiuas potentius ad epulandum prouocet, quam fuguitas ferculorum: cùm è cruce omnes huius admirabilis conuiuij defluant illecebræ; Non immeritò Dominus instar Ocotochli agni mactatione gestientis, confestim in excelsam crucis arborem ascendit, vt nos cælestis prædæ sub Sacramento delitescantis faceret participes, & de cruce carnem suam nobis commendauit, vt ad illius esum inuitaret quos crucis suæ videbat haud immemores: quasi nostris auribus inclamaret: *Ab arbore pendens ad latitans inuito epulum.*

EMBLEMA LII.
LEOPARDVS VENATICVS.
 AB HERO FACIEM AVERTENTE,
 QVVM FVRIT, FRVSTO CARNIS
 MITIGATVS.

Venatus Leopardus amans, ut odora canum vis,
 Quem cicurem Domini fecit amica manus:
 Irruic in predam laxatâ inssus habenâ,
 Quasque capis cursu, deuorat ore foras.

Aa iiij

*Verum ubi ferventi turgescit sanguine prae,
 Tunc natura ferox, qua fuit ante, redit.
 Respuat obsequium, dedignaturque catenam,
 Effrenis furor vix bene noscit herum.
 Ille sed averso vultu mox carne furenscom
 Mulcet, & illicia cogit ad officium.*

A P O D O S I S.

*Vultum operit Iesus Sacramentalibus umbris,
 Carnis ut illecebris effera corda domet.
 Illicio cicuratus homo se sponte catenâ
 Intricat, & mitis iussa capeßis heri.
 Indociles animas facies diuina fugaret;
 Ni sacra terrificum frangeret umbra iubar.
 Esam igitur caelestem aperit, faciemque tremendam
 Occulit, ut capiant absque metu quod amant.*

FONS EMBLEMATIS.

ACcepi, inquit Gesnerus, à quodam oculato teste, in aulâ regis Galliarum, Leopardos duorum generum ali, magnitudine tantum differentes, maiores vituli corpulentiam esse, humiliores, oblongiores: alteros minores ad canis molem accedere: & vnum ex minoribus aliquando ad spectaculum regi exhibendum à bestiario, aut venatore equo insidente à tergo super stragulo aut puluino, vehi alligatum catenâ, & lepore obiecto dimitti, quem ille saltibus aliquot bene magnis assequutus iugulet. Venator leopardum recepturus accedit auersus, & frustum carnis retro inter crura protensum porrigit, ne si faciem obuerteret, ab eo inuaderetur, & rursus loro alligatum demulcet, ac reducit ad equum; ille in sedem suam facile resilit. Sic ille in Pantherâ lit. E, p. 831.

INTERPRETATIO.

Qua Venator arte ferocientem leopardum mitigare consuevit, ut faciem auertens, carnem illi porrigat in illicium, cuius esu furoris impetus euanescat. Eâdem mihi videtur usus Dei filius, ut efferas hominum mentes mansuefaceret, & ad veri Numinis cultum, & obsequium suauiter reuocaret. Nimirum in augusti solij celsitudine paternæ fulgore gloriæ circumfusus, tonans, fulminans, apertis calicatarraheis orbem terrarum submergens, nationes sulphureis imbribus obruens, æternos cruciatus minitans, terribilis quidem plurimum, parum amabilis, terrorem potius quàm amorem miseris ac meticulosis mortalibus inspirabat; unde si tunc diuinam faciem iusto furore scintillantem, & gloriæ fulgetris coruscantem reuelaret, haud dubiè intolerabili iurare perstricti, tantæ maiestatis accessum refugerent, nisi carnis assumptæ nebulâ radios refringens, illos eiusdem carnis illecebrâ pelliceret ac leniret. Hinc S. P. Aug. expendens illa Christi verba Ioan. 8. *ego sum lux mundi.* eleganter ait: *Factum est propter nos sub sole limen, quod fecit solem. Noli contemnere nubem carnis: nube tegitur, non ut obscureretur, sed ut temperetur.* Carnis igitur nube terrificam Diuinitatis faciem obtexit, & quasi auersâ facie propriæ carnis illicium obtulit, ne deinceps illius accessum auersaremur, sed potius quasi deferis cicures, in apertæ humanitatis sinum confugeremus. *Suscipit itaque hominam,* ait idem Pater, *epist. 120. ad Honoratum c. 3. quem videre homines poterant, ut sancti per fidem postea viderent, quod tunc videre non poterant.* Quid autem videre non pote-

rant, nisi Verbum, nisi micantem Dei vultum : quòd imbecilles eorum oculi ad tantam claritatem conuiuerent. Verum vbi carnis nubem interposuit, & claritatem temperauit, tunc & latentis Verbi radios per hanc nubem transmissos exceperunt oculo fidei temperatâ claritate sanato. Audi eundem Aug. tract. i. in ep. Ioan. *Vt res qua solo corde videri potest, videretur & oculis, ut corda sanaret: solo enim corde videtur Verbum, caro autem & oculis corporalibus videtur.* Erat vnde videremus carnem, sed non erat vnde videremus Verbum: factum est Verbum caro quam videre possemus, ut sanaretur in nobis, vnde Verbum videremus.

2. Verum quoniam vt ait Hieron. l. i. commentar. in Matth. c. 9. *Fulgor & maiestas Diuinitatis occulta etiam in humanâ facie relucebat.* Ne peccatores admissorum criminû conscios eo fulgore perterreret, vltro cum illis sæpe numero in mensâ discubuit, vt assuescerent secum conuesci, ne cum ad magnificentum, & regali apparatu instructum Eucharistiæ conuiuium postmodò eos inuitaret, sese a regis & diuinis epulis præ timore subducerent. Quem quidem timorem vt omnino ab eorum animis abstergeret, domitâ iam morte rediuiuus, gloriosam etiam carnem, quam mortalem mortalibus adhuc ipse mortalis spectandam præbuerat, iam immortalem occultauit, & Sacramentalibus velis inuoluit, eamque sic inuolutam in escam porrexit, vt maiori cum fiduciâ caperent, & capiendo caperentur. Labet igitur hic cum Ecclesiâ exclamare: O quàm suavis es Domine spiritus tuus! qui vt dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suauissimo de cælo præstito esurientes replebis bonis; qui non solum Diuinitatis maiestatem, sed & glo-

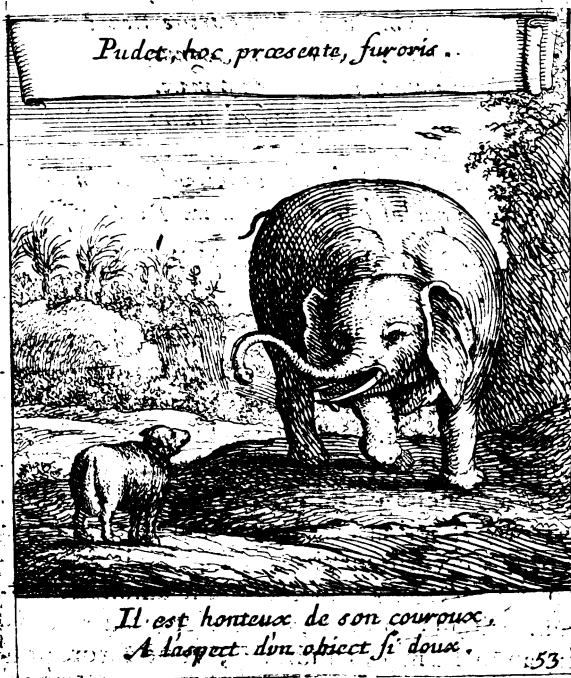
riosæ humanitatis claritatem operis, ne quid Eu-
charisticis insit epulis quod mortales absterreat,
sed potius ad esum vel inuitos inuitet. Quis vel
Leopardo ferocior ad tantæ lenitatis & bonitatis
aspectum non mansuesceret? quis agninae carnis
illicio non cicuraretur? Appositè S. Aug. tract. 75.
in Ioan. de Christo ita differit: *Videbat eum planè
mundus carneis oculis in carne conspicuum; non autem
videbat quod in carne Verbum latebat. Videbat hominem,
non videbat Deum, videbat indumentum, non videbat
indutum sed post resurrectionem suam, etiam ipsam car-
nem suam, quam non solum videndam, verum etiam
tractandam demonstravit suis, noluit demonstrare, non
suis. Immo nec suis illam nunc demonstrat, qui
eamdem Sacramentalium amictu specierum in-
umbrat, ne ab illius esu peccatores deterreat.*

3. Præclare S. Bern. ser. 1. in Epiph. *Quanto mino-
rem se facit Christus in humanitate, tanto maiorem ex-
hibuit in bonitate; & quanto prae me vilior, tanto mi-
bi charior. quanto secretior, tanto amabilior, quip-
pe qui ut formidinem excuteret, & amorem ac-
cenderet, totam vtriusque naturæ gloriam oc-
cultavit. Nempe suis latebris ambitionis horro-
rem nostris cordibus imprimere gessit; quo la-
tere studeamus, dum latentem Deum in Sacramen-
to adoramus; vel si patere necesse sit in ipsâ digni-
tatum luce latebras amemus: quasi nos his eiusdem
S. Bernardi verbis alloquatur ser. 1. super Missus est:
*Erubescere superbire, cinis. Deus se humiliat, & tu te
exaltas? Deus se hominibus subdit, & tu dominari gestiens
hominibus, tuo te preponis auctori? quoties hominibus
praesse desideras, toties Deum tuum praere contendis?*
Nec enim hîc delitescit Deus homo, nisi ut nos*

suo instruat exemplo , nec sibi ab inani gloria
timet , sed nobis. Humiles ad Deum humilem
accedamus , ambitionem simul & seruilem ti-
morem illius latebræ à nostris mentibus abi-
gant ; diuinæ carnis illecebræ fiduciam augeant,
feritatem mitigent ; siquidem. *Vultum operis ; tum*
mitigat esse

EMBLEMA LIH.
ELEPHAS FURIBVNDVS
AD AGNI CONSPECTVM,
MANSVESCENS.

Insanos Elephas voluens in corde furor,
Sens vindicta agisset, sens furiosa Vento:
Barrit hians immane, ferisque proboscide costas,
Exlmineaque rotat ligna reclusa manu.

Nunc laceros venantum artus iaculatur in auras ;

Nunc morsu infringit spicula fixa cuti.

Quis domet immanes flammæ pectoris iras ?

Obuia bacchantem miingat agna feram.

A P O D O S I S.

Ergone brutales ouis obuia comprimes astus ,

Nec rabiem humanam flecter amore Deus ?

Vltrices immo furias sacer edomat Agnus ,

Lenis ut iratum temperat aura mare.

Si furis , accedas agni clementis ad aram :

Hoc præsentæ , animi sæua procella cadet.

Agnus homo , & Deus est : homini vel Numinis ira

Cessit ; quidni hominis cederet ira Deo ?

F O N S E M B L E M A T I S.

SI Elephantus feritate effertur , statim ad agni conspectum mansuescit , inquit Gillius ; cui subscribit Cælius his verbis : Elephas furens ariete viso quiescit , ac conflaccescit impetus. Ælianus verò l. de anim. i. c. 38. non solum ad arietis occursum , sed & ad formosæ mulieris aspectum elephantem concitatos animi motus transgere scribit. Porro refert Solinus. c. 28. Elephantes si confertis pecoribus occurrerent , itinera sibi blandâ & placidâ manu facere , ne quod obuium animal interimant. Miram siquidem exhibent erga oues & debilia animalia mansuetudinem , ut ne furore præcipites in ea sauiant.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **E**lephas furens , Christianus vindictæ inhians ; Agnus innatâ lenitate furorem mitigans , mitissimus Iesus , occisus agnus à lupis , &

*faciens agnos de lupis, ut loquitur Augustinus. Si-
quidem & Agnus, & ovis, & aries, ob ineffabilem
mansuetudinem appellatur: Agnus immaculatus
pretioso sanguine mundum emaculans; ovis nu-
trix agnorum, parens Agnetum; ut patet ex Græ-
co nominis Iesu anagrammate: Ιησους enim idem
est ac οὗ τὸ οἶς id est tu es ovis, & habetur expresse
Isai. 53. 7. Sicut ovis ad occisionem ducetur, & quasi
agnus coram tendente se obmutescet. Aries denique
dux gregis Apostolici, solo intuitu vltices homi-
num furias temperans. Ita Ambrosius exponens
illud Gen. 22. 13. *Leuauit Abraham oculos suos, vi-
ditque post tergum arietem inter vepres harentem corni-
bus. Arietem, inquit, vidit quasi prestantem utique
cetero gregi; & erat ille suspensus cornibus: ut aduer-
tere liceret hostiam illam non esse terrenam, & quod car-
nem suam virtute superiore a terra leuaret; iuxta illud
quod scriptum est, cuius principatus super humerum eius.
Quis enim eam re alius prefiguratus est, nisi is de quo
scriptum est, exaltauit cornu populi sui? Cornu nostrum
Christus est, qui prestitit omnibus, sicut legimus: specio-
sus formam filijs hominum; solus & exaltatus a terris,
quemadmodum ipse nos docet dicens: Ego non sum de hoc
mundo, ego de supernis sum. Hunc vidit Abraham in
illo sacrificio, huius passionem prospexit, & ideo ipse
Dominus de eo dixit: Abraham vidit diem meum, vi-
dit & gaudisus est. Quam etiam ob causam vocauit A-
braham nomen loci illius: Dominus videt, & dicitur
hodie, Dominus in monte apparuit. Hoc autem est quod
apparuerit Dominus Abraha reuelans futuram sui pas-
sionem corporis qua mundum redemit; demonstrans etiam
genus passionis, cum suspensum ostendit arietem, &
per virgultum illud crucis patibulum. Et in hoc ligno
prestantissimus ductor gregis exaltatus, omnia traxit ad**

se, ut ab omnibus cognosceretur. Hactenus Ambrosius. Reuera dum Abrahamum inspirato calitus diuinæ zelo gloriæ Vnigeniti sui eadem spirantem & bene furentem intueor, verum ab hac eadē arietis vepreto hærentis, hoc est Christi in ariete figurati conspectu prohibitum, elephantem furibundum arietis occursum mitigatum mihi videre videor. Si vero crucis ille vepreto pendulus, ferocientem animam lenire potuit; multo magis id poterit Sacramentalibus vinculis ad aram reuinctus, quod in Escharistiâ præstantiora mansuetudinis exempla exhibeat, quam in Calvariâ: unde nihil mirum si ad illius occursum ferma corda mansuescant; ut olim ad Crucifixi conspectum hostilis Ioannis Galberti furor euauit.

2. Agnum verò nostrum in Sacramento illustriora mansuetudinis argumenta præstare facile demonstro. Nonne ille mitior, qui altero minante, non minatur? at semel & iterum passionis suæ tempore comminatus est; Iudæ quidem proditori æternum exitum: Matth. 26. 24. *Va homini illi per quem filius hominis tradetur.* Filiabus Ierusalem vrbis excidium, Luc. 23. 29. *Ecce venient dies in quibus dicent, beata steriles, & ventres qui non genuerunt, tunc incipient dicere montibus, cadite super nos.* Deum principibus Sacerdotum extremi iudicii terrores comminatus est, Matth. 26. 64. *Amodo videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus caeli.* At verò siue dum Eucharistiam promissit, Ioan. 6: siue dum illam instituit, nullas minas intentasse legimus: satius existimans nullum vel indignis comminari supplicium, ubi tam insigne nobis conferebat beneficium. Deinde nomine ille mitior qui patiendo non reluctatur, quam

quam qui vim sibi intet illatam vi repellit, hostem-
que prostrernit? Christus autem in horto Gethse-
mani irruentem hostium cateruam fulmineo verbi
gladio prostravit, Ioan. 18. 6. *Ut ergo dixit eis, ego
sum, abierunt retrorsum & ceciderunt in terram.* At in
mensâ Eucharisticâ perfidum Iudam sacratissimo
corpori vim inferentem mactatâ lenior hostiâ su-
stinuit, quin & sacrilegos quotidie violentas sibi
manus afferentes inultus patitur, nec in flagranti
etiam delicto deprehensos erumpente è sacris my-
steriis igne consumit. Rursus nonne ille mitior,
qui ab hostibus crudeliter exagitatus ne minimam
quidem querelam edit, quam qui conqueritur, &
iis sæuitiam & feritatem exprobrat? Christus au-
tem passionis tempore de alapâ sibi inflictâ gra-
uiter conquestus est: *Si malè, ait, locutus sum, testi-*
monium perhibe de malo; si autem bene, cur me cadis?
Quin & tortoribus in se irruentibus exprobrauit:
Matth. 26. 55. *In illâ horâ dixit Iesus turbis: sanquam
ad latronem existis cum gladiis & fustibus comprehende-*
re me. In Sacramento vero quantumvis impuris
attrectetur manibus, pedibus lutulentis protera-
tur, canibus laniandus proiciatur, non queri-
tur; non exprobrat, sed ipsis etiam hostibus stu-
pendam exhibet lenitatem, verè tunc agnus qui
coram se tondente obmutescit. Quam deinde
mansuetudinem imitati sunt martyres de quibus
canit Ecclesia:

*Caduntur gladiis more bidentium,
Non murmur resonat, non querimonia;
Sed corde tacito mens bene conscia
Conseruat patientiam.*

3. Quis igitur vel Elephante furore percito fe-
rocior, ad huius mitissimi & innocentis agni con-

ſpectum non illico manſueſcet : ergone agni ſolo intuitu cicurabitur ferus elephas, & agninâ carne ſatur homo implacabilis ardebit? *Quam ſatisfactionem afferemus*, inquit opportunè Chryſoſt. hom. 51. in Matth. *cùm tali pabulo nutriti pecorimus, cùm agnum comedentes in lupos conuertamur, cùm ſaturati ouinis carnibus, ut leones rapiamus? præſertim cùm hoc Sacramentum non arapiam ſolum, verum & ab omni ſuſpitione inimicitiarum mundum ſemper ſeruare iubeamur, pacis enim Sacramentum eſt. Pudeat nos ad huius agni occurſum adhuc in proximos ſeuire, nec agninam induere manſuetudinem; Pudeat, hoc præſente furoris.*

EMBLEMA LIV.
LEÆNA ADVLTERII ODO-
REM FONTE PRIVS ABLVENS, QVAM AD
CONIVGEM ACCEDAT.

NE luec atroci infamia adultera penes,
Eluit admissum fonte leana scelus.
Sordibus ablutis trepidanti audacia crescit,
Nec timet amplexu liberiore frui.

Bb ij

*Quas pœnas miseranda daret , nisi flumine viuo
Pardini coitus dilueretur odor.*

APODOSIS.

*Sponsa Redemptoris pretioso lota cruore
Sape solet sancti fallere iura thori.
Mox exosa nefas lacrymarum flumine sordes
Abluit , ut sponsi pura cubile petat.
Ara cubile Dei est , iuuat illic oscula mille
Figere , & amplexu blanditiisque frui.
Nec tamen ad thalamos nisi crimine pura rediret &
Cum veneris maculis ire , perire foret.
Felis lacryma ! quæis culpa abstergitur horror ,
Sponsa decore niset , sponsus amore calet.*

FONS EMBLEMATIS.

ODore, Pardi coitum sentit in Leænâ adulterâ Leo, totâque vi confurgit in pœnam: idcirco aut culpa flumine abluitur, aut longius comitatur. Ita Plinius l. 8. c. 16. rationem cur cum pardo coeat adfert Albertus M. his verbis: Leenam dicunt feruere ad coitum, & leonem non admodum posse coire propter nimium temperamenti calorem, ideo leenam admittere pardum, & hoc odore percipere leonem. Sed illa priusquam ad leonem redeat, se lauat aquis, ut adulterij odor obliteretur. Idem docet Philostratus l. 2. de Vita Apollonij.

INTERPRETATIO.

1. **L**æna, fidelis anima, leonis de tribu Iuda sponsa charissima, cui fidem in baptismo spondit, & irreuocabilis connubij fœdere sese obstrinxit. Verùm hîc cum Tertulliano, l. de anima

c. 41. exclamare lubet: *O beatum conuiuium*, si non admiserit adulterium! Quippe iurata fidei sapius immemor, ab amabili sponso sese auertit, vt illi citis creaturæ fruatur amplexibus, & mortalis peccati conscia, nuptialem thalamum infami polluit adulterio. Quâ in re se leânâ falaciorem exhibet, & impudentiorem: illa siquidem ab aspectu leonis se subducit, vt pardo copuletur; nec enim innatum pudorem exiit, vt vidente coniuge audeat adulterari: ipsa vero sub ipsius sponsi oculis fidem violat: quod omnia ipsius scelera nuda & aperta sint oculis eius: *Nec enim est*, vt ait Aug. in sententiis Sent. 235. *quo fugiatur à Deo nisi ad ipsum: qui vult euadere offensum, fugiat ad placatum.* Quasunque igitur inuestiget latebras vt sua furta occultet, sponso vidente fornicatur, seque dæmoni prostituit impudens meretrix, nec amantis metuit vlttricem iustitiam, nèc erubescit ad eius præsentiam. Quæ verò nec erubescere nouit, nec metuere, illa primas, vniuersæ tenet impudentiæ, ait Menander. Nec solum impudens, sed & desperata censeretur; quod teste Gregorio in Psal. 1. prænit. *Illud verum sit aperta desperationis indicium, si verecundia non sequitur peccatum.* Hinc cum adultera synagoga à vero Deo recedens, exutâ omni verecundiâ, frontem meretricis induisset, sic loquitur Ierem. 2. 25. *Desperavi, nequam faciam; adamavi quippe alienos, & post eos ambulabo.* Enimvero vt vxoris infamia redundat in maritum, cuius thalamus nefandâ libidine contaminatur; sic animæ perfidiâ, adorabilis sponsi immortalis humanitas, non polluitur modò, sed & quodâmodo constupratur; quem merito pudeat hanc in sponsam elegisse, hanc suæ charitatis

induisse purpurâ, gratiarum ornasse monilibus, & sui cruoris venustasse purpurisso, quæ tantorum munerum immemor sese dæmoni prostituat levis voluptatulæ gratiâ. sanè Tertullianus Apologetici c. 15. audacter asseruit gentilium lasciuiam in eorum numina refundi: *Cætera, inquit, lasciuia ingenua, etiam voluptatibus vestris, per deorum dedecus operantur.* Moxque recensitis turpitudinibus variis, quibus numinum suorum festa celebrabant, subiungit: *Nonne Diuinitas constupratur?* Verùm id de falsâ Diuinitate dixit Tertull. quam ethnici suis stupris constuprabant. Quanto sceleratior anima Christiana, quæ diuinæ facta consors naturæ in baptismo, sponsi carne toties in sacra synaxi saginata, & cruore inebriata, rupto nihilominus fœdere coniugali, pactum inquit cum morte, mœchatur cum dæmone ipsius miserabilis concubina? Nonne Christi Diuinitas talibus spurcitiis violatur, & humanitas constupratur? Nonne diuina facies de meretricis impudentiâ pudore suffunditur.

2. Lezna adulterini coitus odorem limpidi fontis latice abluit, antequam ad coniugem accedat. Utinam anima quæ fornicantem leznam secuta est, sequeretur & pœnitentem, siue adulterij sordes eluentem, & vberi lacrymarum fonte admissi facinoris odorem abstergeret. Ea enim est pœnitentiæ vis, ea lacrymarum efficacia, vt peccata diluant, vtpote quæ preces oculares sint, & veniam plorando implorent. Ad hunc fontem his eam verbis sponsus, inuitat Ieremix 3. *Vulgo dicitur, si dimiserit vir uxorem suam, & recedens ab eo duxerit viram alteram, nunquid reuertetur ad eam ultra? Nunquid non polluta & contaminata erit mulier illa? tu autem*

fornicata es cum amatoribus multis : tamen reuertere ad me , dicit Dominus , & ego suscipiam te. Quid his verbis suauius ? quid hoc inuitatu amantius ? Nempe in lege veteri mulier à viro repudiata nec ab ipso reuocari , nec illa sponte ad ipsum redire poterat , sine vtriusque , immo & totius terræ dedecore , iuxta legem Deuteron. c. 24. §. Christus verò quamuis sponsam non prius deseruerit quàm ab ipsâ desereretur , magis tamen de illius salutē , quàm de proprio decore sollicitus , quantumuis ingratam & infidelem ad pristinos reuocat amplexus , quin & lateris hiulcam dilatat citaticem , vt cordis sinu reducem suscipiat , & manante sanguine fordidam emundet : his illam verbis ad Eucharistiæ nuptialem thalamum allectans : *Tu fornicata es cum amatoribus multis , verumtamen reuertere ad me , & ego suscipiam te.* Cuius vel adamantinum pectus his non emolliretur illecebris ? vt igitur maiori cum fiduciâ sponsi proruat in amplexus , pœnitentiæ lauacro maculas abluat , amoris suo gemebunda dicat cum Augustino Pœnitente , lib. 2. Conf. c. 1. *Amore amoris tui facio istud , recolens vias meas nequissimas in amaritudine animæ mee ; vt tu dulcescas mihi dulcedo non fallax , dulcedo felix & secura , & colligens me à dispersione , in quâ frustatim discissa sum , dum ab uno te auersa , in multa euaniui.* Videat quia malum & amarum est reliquisse Dominum , & fontem aquæ viuæ , vt cisternam dissipatam multo sibi labore foderet ; alacriter dehinc properet ad fontes saluatoris , nihil metuens ne dilectus adulterij odorem percipiat , totâque vi confurgat in pœnam , quandoquidem amarissimæ contritionis nitro , & lacrymis abluta , suauem deinceps pœnitentiæ fragrantiam exhalat.

3. Reuertentem ab illicito pardi coitu leenam, fonte tamen prius ablutam, tantò libentius maritus excipit, quantò diutius cupiris caruit amplexibus: sic & animam pœnitentem eò Christus alacrius ad nuptiale Euchariſtiæ conuiuium admittit, & amplectitur amantius, quò illius fugam & abſentiam tulit iniquius; reducem amicè conſolatur, iisque Auguſtini vocibus, lib. de ſubſtantia dilectionis c. 3. to. 4. blanditur, hiulcas eidem cicatrices ostendens: *Suge o apicula, ſuge & hibe dulcoris inenarrabilem ſuauiſſimam; immergere & replere, quia ille deficere neſcit, ſi tu non incipias ſaſtidire. Adhere ergo, & inhare, ſume & frui; ſi ſempiternus guſtus fuerit, ſempiterna quoque beatitudo erit.* Quis, amabo, lacrymarum nitro lauari detrectet, vt iis poſtmodum ſponſi fruatur blanditiis? quis abnuat pœnitentiæ tranſire torrentem, vt demum in Euchariſtâ diuinæ torrente voluptatis inebrietur? quis Chriſti refugiat occurſum qui ſcelera noſtra nouis vlcifcitur beneficiis? *Quàm leni, & dulciſſimo ſpiritu imbutus eſt ſpiritus illius,* ait P. Damianus ſer. 29. *qui nouit ſpiritu lenitatis peccatores inſtruere, ſuſpendere vindictam & affectuoſis officiis inuiſcerare ſibi peccatorem, donec vita reddatur.* Hæc feriò cogita peccatrix anima, abluere ſordes lauacro pœnitentiæ, vt deinde immergaris Euchariſtiæ fonte, dic cum leenâ pœnitente; *Sceleris ne preda odor, abluor.*

EMBLEMA LV.
 MONOCEROS MITES-
 CENS VIRGINIS VELO
 OBVOLVTVS.

Feritas cadit obruta velo.

*Il quitte toute sa fierté
 Sous ce voile de pureté.*

55

Monoceros pugnax, & inexpugnabilis armis,
 Terribilis populis, terribilisque feris;
 Virginis amplexu sensim mansuescit, & ultro
 Cornu inclinato vincla iugumque subit.

Virgineas non ille manus, non vela recusat,

Dulce reuinciri virgine, dulce capi.

Tota superieſto rabies vaſceſcit amiſſu:

Nempe feram cicurat virginis amor.

Quem vis nulla capit, capit illibata puella;

Quem non miſſa domant ſpicula, vela domant.

APODOSIS.

Monoceros, ſummi Patris inuictiſſima proles,

Cuius & immenſum robur, & ira grauis.

Numinis accenſi quis ineuitabile cornu

Perferat, horribiles effugiatue minas?

Virginei ſedenim floris pelleſtus odore,

Virginis in gremio vincula ſponte gerit.

Hæret in alcari tenui irretitus amiſſu,

Quemque furor nequijt vincere, vincit amor.

Illius exemplo; furijs ultricibus ardens,

Vela Sacramenti ſuſcipe, mitis eris.

Virgo latens Deitas, eſt Euchariſtia virgo;

Mitigat immanes umbra utriuſque feras.

FONS EMBLEMATIS.

Monoceros robore ſuo inexpugnabilis & indomita fera eſt, bicubitali cornu armata, morſu graui, & calcibus crudeliter pugnat, viuâ non venit in hominum poteſtatem, & interimi quidem poteſt, capi non poteſt. Cum gregalibus ſuis dimicat certamine ad mortem vſque ingraueſcente; deſertiſſimas incolit regiones, hoſtis eſt leonis; quare leo conſpectâ hac ferâ ad arborem aliquam ſe recipit, & irruentem in ſe declinat: illa cornu arbori infixâ hæret, & à leone occiditur. Nunc quâ ratione tantâ feritas manſueſcat ſic explicat Tzetzes ſ. 7. *Iunenem aliquem robuſtum ve-*

uatores puella instar vestitum, & aromatibus aspersum statuunt è regione loci, in quo Monoceros fuerit; ita ut odoris suauitas aura flans ad belluam deriuari possit; ipsi interea occultantur. Mox fera odore illecta ad inuentum accedit, illo amplis muliebris manicis totis refoctis aromatibus eam obuelat, & ligat. Tum venatores accurrunt, & cornu quod venenis resistit, resecto, feram aufugere patiuntur. Haftenus Tzetzes; cui subscribit Albertus docens Vnicornem adeo puellas virgines venerari, vt ipsis visis mansuescat, & aliquando iuxta eas in somnum lapsus ligetur, & capiatur.

INTERPRETATIO.

1. **M**ONOCEROS cū suis gregalibus pugna ad mortem vsque ingrauescente dimicans, ceteris verò animantibus, (si leonem excipias) sese supra modum mitem & placidum exhibens, Dei filium ad viuum exprimit, erga perduelles angelos feuerissimum, erga lapsos homines humanissimum. Quidni etenim angeli illius gregales dicantur? cum puri sint spiritus & immortales, non secus ac Patris vnigenitus. Quidni homines alieni ab ipso censeantur, vtpote ratione carnis eidem absimiles? iam aduerte nostri Monocerotis aduersus gregales suos incredibilem feritatem. Immortales illi spiritus viuidae sui conditoris imagines, tot naturæ eximiis dotibus, tot gratiæ opibus illustres, infano natiuæ pulchritudinis amore capti, Dei filium humanitate nostrâ vestiendum aspernati, quâsi teneri Monocerotes aduersus inexpugnabilem Monocerota totius gregis ducem ambitionis erectis cornibus insurrexerunt. Quid ille à suis gregalibus atrociter impetitus? furit illico, totâ

que vi in vltionem confurgit, eosque ineuitabili iustitiæ cornu transfixos in tartara derurbat æternis cruciatibus addictos. En ingrauescentem ad mortem vsque, & mortem æternam mystici Monocerotis aduersus gregales suos pugnam. Non attendit egregiam angelicæ naturæ pulchritudinem, ingenii solertiam, primordialis gratiæ splendorem, bona innumera ex culpæ condonatione secutura, puta gloriam sui nominis ex perpetuis eorum laudibus non mediocriter augendam; pro nihilo duxit damna ex eorum damnatione fluxura, diuini cultus exterminium, suorum euerfionem altarium, erectionem idolorum, generis humani lapsum, aliæque id genus mala grauissima; sed vtriusque iustitiæ cornu ventilatos, in inferorum ergastulâ compegit. Sic cum suis gregalibus, purus spiritus cum puris spiritibus, ad mortem vsque pugnavit. O stupendam in angelos filij Dei feueritatem! Sed ô miram & ineffabilem erga sibi alienos homines benignitatem! Quid enim magis à Deo immortalis & inuisibili spiritu alienum, quàm homo mortalis atque carnalis? quæ porro maior benignitas, quam filiis iræ, gehennæ reis, mortis æternæ victimis; ignis inferni pabulis, non solum pœnitendi spatium concedere, quod angelis negauit, verum & illos ad pœnitentiam suauiter allicere, pœnitentes humaniter excipere, exceptos charitatis stolâ induere, indutos gloriâ coronare? Scio decuisse in secundo peccato, filij Dei exerceri misericordiam, post exercitam in primo vlticem iustitiam; tum quia angelus in propriâ personâ sponte suâ, nullo suadente deliquerat; homo vero Dæmonis impulsu, eiusque posterius in ipsius personâ duntaxat ceciderant, tum quia omnis ho-

minum multitudo perierat, non angelorum. Nihilominus poterat perduelles homines æternis addicere cruciatibus in perditionis massâ derelictos: ac proinde. *Misericordia Domini quia non sumus consumpti.*

2. At vnde ista Monocerotis nostri, erga alienos homines, inexpectata lenitas? ex umbrâ Virginis, ex virgineo assumptæ humanitatis amictu, ex Sacramentalibus velis. Virgo quidem illum in excelsis Empyreï montibus, quasi soliuagum, virtutum suarum fragrantiam suam in sinum attraxit, & ipsa Spiritu sancto prius obumbrata, virginæ carnis amictu dehinc illum inumbravit, ut umbræ istius refrigerio diuini furoris æstus temperaretur. Vel potius ipsamet humanitas assumenda Virgo ful. Gratiarum omnium vnguentis delibuta, quæ virtutum aromatibus vnicornem allexit, & suo complexu mitigauit, & dum hominem fecit, humaniorem reddidit. Quippe si humanum dicimus qui hominem hospitio suscipit, nunquid ille censendus omnium humanissimus, qui non solum hominem hospitio suscepit, sed & proprio supposito sustinuit: quod enim hæc singularis humanitas, in filij Dei destinata cōnubium, omnium charismatū odoribus perfusa fuerit, ut dignum fieret diuinæ hypostaseos sanctuarium, hoc Tertulliani discursu l. de resurrectione carnis c. 6. facile demonstratur: *Non es diligentior Deo; uti tu quidem scythicas, & Indicas gemmas, & rubentis maris grana candentia, non plumbo, non ære, non ferro, ne argento quoque oblaquees, sed electissimo, & insuper operosissimo descrobes auro; vnguentis pretiosissimis quibusque vasculorum prius congruentiam cures; proinde perspecta ferruginis gladijs vaginarum adæques dignitatem: Deus vero anima sua umbram, spiritus sui auram, oris sui operam vilissimo alicui capu-*

lo commiserit, & indignè collocando utique damnaverit
 Quod enim ille de rationali animâ, id æquiori iure de Verbi sacratissimâ hypostasi dicimus, cui suscipiendæ congruum Deus præparauerit tabernaculum, humanitatem, inquam, omnium gratiarum aromatibus perfusam, quorum fragrantia in ipsius gremium alliceretur, vt ibidem velis operta ligaretur; velis utique Sacramentalibus, quibus nihil ad speciem fragilius & debilius, nihil ad ligandum omnipotentem reapse potentius; quandoquidem iis constrictus in altari immobilis hæreat exutâ pristinâ feritate, indurâ ineffabili lenitate, ibidemque sopitis sensibus, nostras vltro veniat in manus. Nimirum. *Feritas cadit obruta velo.*

EMBLEMA LVI.
CERVVS ANGVIBVS
PASTVS; NON ANTE BIBENS,
QVAM LACRYMATVS SIT.

*Bibendo perirem,
Ni prius illachrymer.*

*Il faut en buvant que ie meure,
Si premierement ie ne pleure.*

56

Cervus ubi attractos admotisq; naribus angues
Glutino, ascendunt hausta venena fectis.
Propterea fontes assiduè salsè requirit,
Frigida ut ardorem pectoris unda leuet.

*pipereâ ne carne satur rumpatur ab haustu ,
 Tantalus in medio sustinet amne sitim.
 Interea erumpunt lacrymæ , quas intus arbor ,
 Eliquat , in lapides eogit & unda novos.
 Nec prius attingit latices , quam lacryma virtus
 Dissipet : in lacrymis tota medela latet.*

APODOSIS.

*Haud licet altaris latices haurire salubres
 Cui scelerum viru mens moribunda tumet :
 Divino calice abstineat , ne cordis ad arcem
 Peruehat arcanam potio iniqua luem.
 Diffluet in lacrymas vehemens quas feruor amoris
 Elicit , & fletu diluat antè scelus.
 Culpa ciens lacrymas non tota est conscia , viru
 Gemma oritur , fædi filia pulchra patris.
 Gutta fluens oculis velut Indicus unio fiet
 Et medicina reo , sic pretiosa Deo.
 Post lacrymas è fonte potest haurire salutem :
 Qui non flet moritur , ne moriari , fletus.*

FONS EMBLEMATIS.

BElzaar est antidotum contra venena epotum
 efficacissimum, & prorsus diuinum: siquidem
 medicus probatissimus Auenzoar lib. 1. testatur se
 hoc vno medicatum esse quemdam , qui pernicio-
 sissimum venenum sumpserat. Cæterum huius me-
 dicamenti origo huiusmodi est. Cervus postquam
 cum serpentibus congressus fuerit , & eas deuora-
 uit, siti correptus præsertim in regionibus Orien-
 tem versus, vbi prægrandes reperiri constat, mox
 stagnum, aut flumen aliquod quærit, in quod se-
 se immergat; iuxta illud regij Propheta: *Quemad-
 modum desiderat cervus ad fontes aquarum , ita deside-
 rat*

rat anima mea ad te Deus. Inde tamen naturâ ita docente, velut Tantalus, in mediis sitiens fluctibus non bibit, nam statim concideret mortuus, si quid aquæ degustaret. Erumpunt autem interim lacrymæ ex oculis, quæ paulatim crassescunt, coeuntur, & coagulantur, atque in castaneæ magnitudinem excrescunt, quas postquam ex aquis euasit ceruus, deciduas homines obseruant & colligunt. Hoc illud est Belzaar tantæ apud illos qui possident æstimationis, vt cuius veneno vel medium vnguem apponant. Hactenus Agricola apud Gesnerum in ceruo c. 3. pag. 333. qui coniicit hunc lapidem appellari a dictionibus Hebræis, Baal quæ dominum, & Zehari quæ venenum significat, quasi Dominus Venenorum.

INTERPRETATIO.

i. **N**On immeritò S. Chrysost. hom. 61. ad pop. Antioch. Eucharistiæ fontem magno illi fonti comparat, qui quatuor diuisus in alueos, vniuersam paradisi planiciem fecundis fluctibus irrigabat: *ascendebat*, inquit, *ex Paradiso fons fluuios emittens sensibiles*; *ex hac mensâ fons ascendit spirituales emittens fluuios*. Siquidem inter reliquos Saluatoris fontes præcipuus, aquâ perenni diffluit, quâ sordidæ mentes abluuntur, aridæ rignantur, steriles fecundantur; quam nec Ecclesia vbique terrarum diffusa repetitis vsque ad sæculi consummationem haultibus exhaurire possit. Fontis huius crater dîuino liquore exuberans & redundans, Dominicum pectus; latex profluens, pretiosissimus eiusdem cruor, quem in nostrorum ablutionem criminum copiosè profudit. In huiusce fontani crateris orâ sitibundus sedit

olim ille discipulus qui supra pectus Domini in Cœnâ recubuit, quique, vt cum Gregorio Nyss. loquar hom. 1. in Cant. *Velut quandam spongiam corpus apposuit fonti vitæ, & ex ineffabili quadam traditione repletus Christi mysteriis, nos implet bonis quæ ei à fonte sunt indita.* Huius verò fontis laticem diuinum esse sanguinem nouerat S. Ambros. dum l. de his qui initiantur mysteriis c. 9. Christianum cum Hebræis comparans, ita disseruit: *Illis aqua de petra fluxit, tibi sanguis è Christo. Illos ad horam satiauit aqua; te sanguis diluit in æternum. Iudeus bibit & sitit; tu cum biberis, sitire non poteris.* Proinde quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita ad hunc fontem anhelat pœnitens anima, fontem vitæ, fontem gratiæ, fontem futuræ gloriæ, cuius nectareis fluctibus vterque militantis & triumphantis Ecclesiæ Paradisus irrigatur, cuius aqua saliens in vitam æternam ita bibentes implet, vt non sitiant in æternum, quoniam iis propinat bonum, quod satiat in æternum.

2. *Cervus serpentes necat, inquit Aug. in Psal. 41. & post serpentum interemptionem maiori sui inardescit: peremptis serpentibus ad fontes acrius currit. Serpentes vitia tua sunt, consume serpentes iniquitatis, tunc amplius desiderabis fontem veritatis. Si mauis facere iniquitatem, quàm aliquod commodum temporale contemnere, morderi magis elegis à serpente, quàm perimere serpentem. Cum ergo adhuc faueas vitio tuo, cupiditati tue, auaritiæ tue, serpenti tuo; quando in te inuenio tale desiderium quo curras ad fontem aquarum? Quando concupiscis fontem sapientiæ, cum adhuc labores in veneno malitiæ? interfice in te quicquid contrarium est veritati. Et cum te videris tanquam vitare à*

cupiditatibus peruersis, noli remanere quasi non sit quod desideres; desiderata ad fontes aquarum: habet Deus unde te reficiat, & impleat ad se venientem, & sitientem post interemptionem serpentum, tanquam velocem cetum. Præclare id quidem, & ad rem quam versatur appositè. Nihilominus ut ceruus serpentinis moribus faucius, & hausto veneno turgidus, etsi impigrè cūtrat ad fontes, iisque etiam sese immergat altius, ut aquæ frigore collectus calor interior acius aduersus hostile virus dimiceret, potuit tamen prudenter abstinere, sitimque diu sustinet, donec hausti veneni vis, erumpentibus lacrymis foras emittatur: ita peccator suam in perniciem Eucharistici fontis degustaret latices, nisi vberibus pœnitentiæ lacrymis, admissi sceleris venenum prius expelleret. Vitales lacrymæ, quæ mortem instantem abigunt, virus dissipant, vitam reparant, salutem pariunt, & dilectionis ardore fursum, vaporis instar, attractæ, iudici se sistunt, exorant inexorabilem, flectunt inflexibilem, & absque supplicationis pudore mutâ quadam eloquentiâ, veniam extorquent! Potentes lacrymæ, quæ peccatricem animam rebaptisant, relapsam erigunt, captiuam iterum redimunt, sordidam abluunt, aridam irrigant; quæ & vitia submergunt, & ardores concupiscentiæ temperant, & gehennæ incendium prorsus extinguunt! Felices demum & diuites lacrymæ, quæ ceruinis longè pretiosiores, non in Belzaar, sed in margaritas inestimabiles concrescunt, quibus diadema Redemptoris illuminetur; quæ denique, ut vtar verbis Ambrosij l. 10. in Luc. Lauant delictum, quod voce pudor est confiteri, & venia consulunt, & verecundia; veniam non postulant, & merentur.

3. Videre vis ceruum serpentinis vitiorum mor-
sibus lacerum, vipereoque luxuriæ viru turgidum,
inter medios Eucharistici fontis latices miserè si-
tientem? lege Venerab. Petrum Cluniacensem l. 1.
de mirac. c. 2. *In Theutonicis partibus*, inquit, *Pres-*
byter quidam impudicus Sacramenta redemptionis no-
stra Missam frequentius celebrando temerans, iram pa-
triter & misericordiam Domini erga se mirabiliter sensis.
Nam Missam celebrans, cum iam se ad Sacramenta
sumenda pararet, repente caro Christi cum sanguine,
tam immundum ultra non ferens habitaculum, ab ipso
iam pene tenentis manibus euanuit. Admirans ille &
obstupescens, ab altari citissimè finitâ Missa recessit. Cum-
que indignationem Domini tam evidentis signi ostensio-
ne circa se commotam agnosceret, semel tamen & ite-
rum idem attentare veritus non est: sed cum omnibus
iam ut antè peractis sollicitior, quæ apposita erant ocu-
lis observaret, & manibus contrectaret, osque ad su-
mendum aptaret, subito oculis, manibus ac ori tertio
inuisibiliter sublata disparuerunt. Iam vide, si lubet, siti-
bundum ceruum vberimè lacrymantem prius-
quam diuini fontis liquorem hauriat & bibat. Per-
git idem author: Quo miraculo exterritus, multo tempo-
re in ieiuniis, vigiliis, verberibus, cruciatibus & acerbâ
corporis & cordis contritione emenso, scelus suum Episco-
po confessus, ut iterum pœnitentia lacrymisque insisteret
ab eodem admonitus est, quo purgator & securior re-
diret ad altare. Acquieuit ille, & ad propositum pœni-
tentia reuersus, spiritu contribulato, lacrymisque indefi-
cientibus iram Domini in misericordiam conuerti coge-
bat. Quid multa? expiatus & ablutus lanacro lacryma-
rum, de consilio Episcopi accessit ad altare, totumque se
lacrymis & contritione cordis immolans Deo, usque ad
perceptionem Sacramentorum uniuersa rite peragens per-

stenit. Et ecce nouo & inaudito miraculo, trium ante dictarum Missarum panes, qui indignè sumere volenti sublaci fuerant, cœlitus allati sunt, eoque iam diuino iudicio ad hæc sumenda digno facto, ante eum super altare positi apparuerunt; cumque etiam oculos in Calicem admouisset, conspexit pene vsque ad summitatem sanguine repletum, & illarum Missarum detrimenta ad istius prouenisse augmenta. Et ita de veniâ certior factus Deo placato gratias agens, qui unum apposuerat, quatuor panes, immo unum Christi corpus & sanguinem cum multa exultatione percepit. Hactenus Petrus Cluniac. Reuera sacerdos ille qui suam in perniciem, ante lacrymas, fontis Eucharistici latices attigerat, vbi vberimis lacrymis scelerum virus è visceribus expulit, suam postmodo sitim, exuberantis calicis haustu, summo cum gaudio sedauit; ac proinde meritò dicere potuit, *Bibendo perirem, nî prius illacrymer.*

EMBLEMA LVII.
FORMICÆ INDICÆ
AVRO CONGESTO MINIME
VTENTES.

*Le garder, et n'en pas user,
C'est proprement en abuser.*

57

Indica congesto formica senescit in auro,
Insatiata suas indiget inter opes.
Auri dira fames etiamnum animalia vexat;
Non auidas implet diues arena feras.

*At propriis opibus non uti , nunquid abuti est ?
 Parta labore graui surripit Indus eques.
 Aurum igitur seruare nocet , quia nullius usus:
 Pendere iis dolor est , accumulare labor.*

APODOSIS.

*Impius ingentem thesaurum in vase sacerdos
 Possidet , at summas interit inter opes.
 Negligit infelix gæcis celestibus uti;
 Non pretioso uti corpore , nonne nocet ?
 Quid prodest reliquis seruare fidelibus esc.æ.
 Si cor inexpletum corquet acerba fames ?
 Indica censetur formica minister auarus;
 Aurum habet in sacrâ pyxide , semper inops.*

FONS EMBLEMATIS.

Formicæ Indicæ animalia sunt Aegyptij lupi magnitudine , & felium colore , sed cornuta , aurum ex terræ cauernis eruentia , in regione Septentrionalium Indorum , qui Dardæ vocantur , erutumque summâ curâ asseruantia. Accolæ æstiuos feruores maximè obseruauit , illisque præ æstu in cuniculis latitantibus , aurum surripiunt. Sæpe tamen odore admonitæ formicæ è cauernis prouolant , crebroque lacerant , quamuis præuolocibus camelis fugientes. Tanta pernicitas , feritasque est cum amore auri. Ita Plinius lib. II. c. 31. subscribit Theophrastus his verbis: Indorum Grypes , & Æthiopum formicæ , quanquam sint formâ dissimiles , eadem tamen agere student. Nam aurum utrobique custodire perhibentur , & terram auri feracem adamare.

INTERPRETATIO.

1. **C**Um innumeri ac mirabiles planè sint sacræ communionis fructus , puta intima cum
 Cc iiij

Christo vnio, & vt ita loquar, mira quædam commixtio, ac veluti transformatio, prauorum animi motuum sedatio, libidinosis ardoris extinctio, spiritualium fordium ablutio, infirmitatum medela, tentationum victoria, vberioris gratiæ impetratio, charitatis virtutumque cæterarum augmentatio, felix vitæ nostræ consummatio, aliique similes quos ex Eucharistiâ vtpote perenni donorum omnium scaturigine profluere docent sancti Patres: nullus inficiari potest, rariorem illius vsum damnabilem esse abusum, veteris Ecclesiæ consuetudini summopere repugnantem. Primi siquidem Christiani ab Apostolis edocti quantus in hoc Sacramento thesaurus delitesceret, quotidie in fractione panis, siue, vt habet Syrus interpres, in fractione Eucharistiæ perseuerabant, vt Act. c. 2. legimus. Quem morem Apostolicum satis insinuat S. Ignatius martyr, dnm Ephesios ad crebriorem huius Sacramenti susceptionem iis hortatur verbis: *Date operam vt crebrius congregemini, ad Eucharistiam & gloriam Dei.* Immo & Anacletus summus pontifex ita fieri præcepit de consecr. dist. 2. *Peractâ consecratione omnes communicent, qui noluerint Ecclesiasticis carere luminibus.* Sic enim & Apostoli statuerunt, & sancta Romana tenet Ecclesia. Quem quotidianæ communionis vsum in Ecclesiâ Romana vsque ad Hieronymi tempora viguisse ipsemet scribit ep. 50. Scio, inquit, *Roma hanc esse consuetudinem, vt fideles semper Christi corpus accipiant.* Quod idem de Affricanâ Ecclesiâ testatur Cyprianus exponens hanc orationis Dominicæ petitionem: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Hunc panem,* ait, *dari nobis quotidie postulamus, ne qui in Christo sumus, & Eucharistiam quotidie ad cibum salutis acci-*

pinus, intercedente aliquo graviore delicto, dum ab-
stenti & non communicantes à celesti pane prohibemur,
a Christi corpore separemur.

2. Reuera tam salutaribus mysteriis non vti,
esse propriè abuti multis euinci potest rationibus.
Primum enim nunquid ille pharmaco abuti cen-
setur, quod cum in pixide reconditum habeat,
aduersus virulentas plagas efficacissimum, nihi-
lominus inflicta sibi vulnera eodem vngere negli-
git? omnino. Vt enim cum Augustino loquar ser.
28. de verbis Domini: *Qui vulnus habet, medici-*
nam requirit. Vlnus est quia sub peccato sumus, me-
dicina est celeste & venerabile sacramentum. Ager er-
go Christianus Eucharistiâ quam *Pharmacum im-*
mortalitatis vocat S. Ignatius ep. ad Ephesios, abu-
titur, dum illius vñctione suis vulneribus minimè
medetur. Deinde nunquid ille pauper suâ culpâ
fame interit, cui cum quotidie panis optimus of-
feratur, illum tamen tandiu comedere sustinet,
donec ingrauescente fame moriatur? omnino: at-
qui quotidie primigenius gratiæ & charitatis hu-
mor externo venialium peccatorum calore sensim
imminuitur, cuius dispendia nisi frequenti Panis
super substantialis esu resarciantur, nos interire
necessum est: quotidie nobis famelicis à Christo
porrigitur: igitur qui eo non vtitur, prorsus abuti-
tur concessò sibi munimine, inediaque meritò con-
sumitur. Sic ratiocinatur loco cit. Aug. *ille panis*
anima nostra substantiam fulcit: quotidianus est; ac-
cipe ergo quotidie, quod quotidie tibi proffit. Rursus
nunquid ille thesauro abuti existimatur, quem
cum in arcâ reconditum seruet, vnde sibi victum
pariter & vestitum facili negotio comparet, illius
tamen vsu abstinet, & præ nimio gelu nudus in-

terit? omnino. Atqui omnes cælestis ærarij gazas in vno Sacramento possidemus, ibidem Christus fratribus suis, & victum suggerit & indumentum sui titulo maioratus, proinde si non utimur, si fame & nuditate morimur, nunquid patatissimo thesauri subsidio prorsus abutimur?

3. Quapropter iure inter alios damnandus est ille sacerdos, qui cum Domini corpus quouis auro pretiosius & fulgidius in sacrâ pyxide asseruet, eo ipse nec utitur crebrius, nec fideles eodem vti patitur: quippe formicæ Indicæ persimilis, aurum non in proprios vsus congregat, & inestimabilis thesauri custos infelix voluntariâ consumitur egestate. In hunc damnabilem abusum vehementius inuehitur Chrysostomus frequentis communionis zelator præcipuus, pluribus in locis, ut hom. 61. ad pop. *O consuetudinem! exclamat, ô præsumptionem! sacrificium frustra quotidianum; incassum assistimus altari, nullus qui communicetur. Hæc non ut temere communicemini, dico, sed ut vos dignos reddatis. Non es hostiâ dignus, vel communione? igitur nec oratione.* Et hom. 5. in Epist. ad Timoth. eos redarguit, qui reuerentiæ prætextu à communione abstinere consultius ducerent; his verbis: *Hæc est quod vniuersa perturbat; quia non munditiâ animi, sed intervallo temporis longiore constare meritum putas, summamque arbitrari reuerentiam ac religionem esse, si non sapius caelestem illam adeas mensam. Ignoras quoniam indignè accedere, etiamsi semel tantum fiat, te supplicio tradit? dignè verò etiamsi sæpe accedas, salutem inde conquiris. Non est audacia sapius accedere ad Domini. cam mensam, sed indignè accedere, etiamsi semel tantum quispiam toto vitæ tempore accedat. Hanc eximij sui magistri doctrinam alrè animo imbiberat Caf-*

lianus, qui collatione 23, cum retulisset quosdam
in monasteriis rarius ex reuerentiâ communicare,
obiectioni ex Magistri principiis sic satisfecit:
*Multo iustum est, ut cum hac cordis humilitate, quæ
credimus & fatemur illa sacrosancta mysteria nunquam
pro merito nos posse contingere, singulis ea dominicis die-
bus, ob remedium nostrarum aegritudinum presumamus,
quàm ut vanâ persuasione cordis elati, vel post annum
dignos eorum participio nos esse credamus. Concludo
igitur cum S. P. Augustino loco supra memorato:
Sic uiue, ut quotidie merearis accipere. Qui non mere-
tur quotidie accipere, non meretur post annum accipere.
Crebro igitur Dominicæ carnis auro in sacrâ pyxi-
de seruato Christianus utatur, ne rarius utens,
Indicæ formicæ more, illo abuti censeatur: siqui-
dem illo Non uti, nunquid abui est?*

EMBLEMA LVIII.
CAMELVS HVMI VLTRO
PROCVMBENS, VT HERVM SESSOREM
ADMITTAT.

Dignum Domino submissio reddit.

*Son grand respect le fait paroître
 Digne de recevoir son maître.*

58

Inclinatus humi sessorem sponte camelas
 Suscipit, & flexo poplite poscit onus.
 Non admittet herum nisi pronus adoret, amanti
 Nil graue; fert alacris nobile pondus amor.

A P O D O S I S.

*Corpori adorando Domini se sponse sacerdos
 Subiicit, atque oneri flectit utrumque genu.
 Quidni amet Angelicis humeris optabile pondus?
 Quidni & adoret eum, quem poli adorat apex?
 Ante Deum rectus corde est, qui corpore curvus:
 si bene curueris, tunc mage rectus eris.
 Rectus corde capis Dominum, si pronus adores
 Corpore, consurgis, dum venerando cadis.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Mirum est quod de camelo refert Gesnerus, ex
 variis authoribus, libro de quadrupedibus
 pag. 160. Inclinat se in terram, inquit, ac ultro
 procumbit, ut sessorem admittat, vel onus reci-
 piat, mox denuo surgit. Est enim omnino facile
 ac morigerum animal, quod in tantâ corporis
 mole mireris.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **P**Ræclare D. Aug. in Psal. 98. expendens versu
 5. *Adorate scabellum pedum eius; quoniam san-
 ctum est. Quid habemus adorare, inquit, scabellum pe-
 dum eius. Sed videte, fratres, quid nos iubeat adorare.
 Alio loco scriptura dicit: coelum mihi sedes est, terra
 autem scabellum pedum meorum. Ergo terram nos iubet
 adorare? Fluctuans conuerto me ad Christum, quia ip-
 sum quero hic, & inuenio quomodo sine impietate ado-
 retur terra scabellum pedum eius. Suscepit enim de terrâ
 terram, quia caro de terra est, & de carne Maria car-
 nem accepit; & quia in ipsâ carne hic ambulauit, &
 ipsam carnem nobis manducandam ad salutem dedit;
 nemo autem illam carnem manducat, nisi prius adora-*

nerit, inuentum est quemadmodum adoretur tale scabellum Domini, & non solum non peccemus adorando, sed peccemus non adorando. Et imérito ita censuit realis in Sacramento Christi Præsentia præcipuus assertor Augustinus: quis enim etiam peccate affirmet, qui supremæ veri Dei & hominis maiestati sub sacris speciebus delitescenti supremum lætæ cultum exhibet, quem summis iuris apitibus eidem deferre teneretur? quis illum sceleris alicuius reum æstimet, qui in Eucharistia veneratione beatos imitetur spiritus, quos vixote in suâ felicitate æternos, & in æternitate felices, & in gratiâ stabiles, prorsusque proffus impecabiles constat errare non posse: atqui Deum sacris symbolis immolatum angelorum chori venerantur. Audi Chrysost. l. 6. de sacerdotio: Per id tempus & Angeli sacerdoti assident, & celestium potestatum vniuersus ordo clamores excitat, & locus altari vinctus; in illius honorem qui immolatur, angelorum chorus plenus est; id quod credere abundè licet, vel ex tanto illo sacrificio quod tunc peragitur. Ego verò & commemorantem quemdam audiui, cum diceret sensim quemdam virum admirabilem, ac cui reuelationum mysteria multa diuinitas fuissent detecta, sibi narrasse, se tali olim visione dignum habitum à Deo fuisse; ac post illud quiddam tempus de repente angelorum multitudinem conspexisse (quatenus affectus humanus ferre poterat) fulgentibus vestibus indutorum altare ipsum circumdantium, denique sic capite inclinatorum, ut si quis milites præsertim regis stantes videret. Dominum igitur in altari immortales illi spiritus inelinato capite, iunctis manibus, flexis genibus; immo & præ reuerentiâ faciem suam alis obregentes adorant, & eos amulabundus homo similem cultum exhibens pec-

eatet? absit, immo vero, ex Augustino, non adorando peccaret.

2. Rursus quis nisi vel infidelis, vel insanus, tres Magos sapientissimos principes deliquisse censcat, dum præter stellæ speciem quæ corporeum incitavit obtutum, fulgentiori veritatis radiò collustrati, in carne Verbum, in infantia sapientiam, in infirmitate virtutem, & in hominis veritate Dominum maiestatis adorarunt; & procidentes ad pueruli vagientis pedes, eidem consentanea fidei sunt munera, Deo videlicet incensum, regi aurum; homini morituro myrrham obtulerunt? atqui quem puppulum lacrymantem vilibus pannis inuolutum in stabulo positus diadematis sceptrisque venerati sunt, eundem nunc virum perfectum, inenarrabili gloria circumdatum, non in stabulo, sed in templo, non in præsepi, sed in altari, non inter animantes, sed inter angelorum acies, adoramus; ac proinde tantum abest ut peccemus adorando, quin potius gravissime delinqueremus non adorando. Audiendus iterum Chrysost. hom. 24. in 1. ad Corinth. *Tu non in præsepi, sed in altari, non mulierem qua in vlnis teneat, sed sacerdotem præsentem, & spiritum perabundè super propositio diffusum sacrificio vides, nec ut Magi, corpus intueris, sed eius potentiam, & omnem agnoscis administrationem, & nihil eorum qua per ipsum facta sunt ignoras, & diligenter initiatus es. in omnibus.* Quidni ergo eidem Domino quem fidei oculo in Sacramento præsentem intueris supremum patriæ cultum cordis & corporis prostratione deferas? Sanè longè maiorem venerationem suadent magnifica templi structura, quàm ruinosi stabuli maceria, ornamenta aurea, quàm

foenum & palea; sacerdos splendide ornatus, quàm
bos & asinus; altaris nitor, quàm præsepis foetor;
pretiosi calices, quàm cunæ pueriles.

3. Propterea grauitè & sententiosè Tridentina Synodus Seil. 13. c. 5. *Nullum, inquit, dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles, pro more in Catholicâ Ecclesiâ semper recepto, patriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant: Neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit à Christo D. ut sumatur institutum; nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procidentes adorauerunt; quem denique in Galilæâ ab Apostolis adoratum fuisse scriptura testatur.* Iure quidem, quoniam, ut ait Theodoretus dialogo 2. de his mysteriis differens, & *creduntur, & adorantur; quod ea sint, quæ creduntur.* Creditur firmâ fide ab omnibus fidelibus realis Diuinæ maiestatis in hoc Sacramento præsentia; & fidei lumine voluntas ad cultum eidem exhibendum inclinatur: creduntur ibi plurima patriæ cultu dignissima, tota nimirum Saluatoris humanitas & Diuinitas, hypostasis Verbi, ac proinde tota Trinitas; meritò igitur adorantur, quod ea verè sint quæ creduntur. Nec mirum si ab hæreticis Sacramentariis non adorantur hæc mysteria, quandoquidem qualia sunt non creduntur: mirum verò valde foret, si à Catholicis non adorarentur, quando ab iis qualia sunt; inconcussa fide creduntur. Caue ergo, Christiane, ne Dominum quem Angeli, quem Magi, quem Apostoli humiliter adorauerunt, excipias, nisi prius

prius adores : *Nemo enim carnem eius manducat , nisi prius adorauerit* ex Augustino : *adora , & manduca* , clamat Chrysost. hom. 3, in ep. ad Ephes. *Accede pronus , adorationis in modum , & venerationis* , inquit Cyrillus Hierosol. catechesi 5. *Dignum Domino submissio reddet.*

EMBLEMA LIX.
ALCE IN PASCENDO
RETROGREDIENS, NE SEIPSAM
LÆDAT.

NE fera grande labrum ladat, quod prominet ori,
 Retrogrado gressu gramina læsa secat.
APODOSIS.

*Mens humilis refugit Divinae accumbere mensa,
 Nec tremulus audet tangere sacra labris.*

*Quò magis indignam tanto se credit honore,
 sanguine potari, carne meretur ali.
 Nempe retrò cedens accedit, & optima carpit
 Pascua; digna magis, quò sibi digna minus.
 Progreditur gradiendo retrò, dum pascitur: optas
 Progredi in hoc pastu? discito retrogredi.*

FONS EMBLEMATIS.

Solinus Polyhistoris c. 23. sic scribit: Sunt & Alees mulis comparandæ, adeo propenso labro super ore, ut nisi recedentes in posteriora vestigia pasci non queant. Plinius idem docet de Machli, quam multi cum Aleæ confundunt: labrum, inquit, ei superius prægrande, ob id retrogreditur in pascendo, ne in priora tendens inuoluatur. Meminit etiam Aristoteles bouum opisthonomorum, idest retropascentium l. 2. de partibus animal. c. 16. Vbi autem reperiantur non refert. Cæterum Herodorus author est in Lybia boues opisthonomos esse, id exprimentibus cornibus quæ adnuunt, proclinanturque in ima; & oculos obumbrant.

INTERPRETATIO.

1. **E**t si frequenti sacre communionis vsu nihil melius vtiliusue Christianis a Deo propotente concessum fuerit; si præcisè Sacramenti virtus summè salutaris attendatur; & ideo ut supra in 57. Emblematis interpretatione vidimus, sancti Patres nos ad quotidianam panis utique quotidiani comestionem adhortentur, ut qui quotidie concupiscentiæ calore consumimur, quotidie pariter huius celestis alimenti subsidio reparemur: Nihilominus si hominis ad Sacramentum acce-

D d ij

dentis expendatur dispositio , præstat nonnunquam a sacrâ mensâ recedere , & instar Alces retropascentis , in hac diuinâ pastione retrogredi , ne magis periculosa sit , quam salubris. Hæc est doctrina S. Th. 3. p. q. 80. a. 10. *Si aliquis , inquit , se quotidie ad hoc paratum inueniat , laudabile est , quod quotidie sumat. Vnde August. ser. 28. de Verbis Domini cum dixisset : Accipe quotidie , ut quotidie tibi prosit , subiungit ; Sic viue , ut quotidie mereari accipere. Sed quia multoties in pluribus hominum multa impedimenta huius deuotionis occurrunt , propter corporis indispositionem , vel animæ , non est utile omnibus hominibus quotidie ad hoc Sacramentum accedere , sed quotiescunque se ad illud homo inuenerit paratum.* Reuera cum ex S. Bonau. fasciculi c. 7. tria præexigat digna huius Sacramenti susceptio , scilicet corporis munditiam , conscientiæ puritatem , & feruidam scordis deuotionem ; ex hoc triplici capite potest Christianus ab altaris mensâ recedere , & in pascendo retrogredi , quod vel corporis immunditiâ , vel conscientiæ maculâ , vel deuotionis carentiâ quasi flabro prægrandi os ad pastum hians obstruatur. De corporis quidem immunditiâ ita scribit S. Hieronymus in Apologiâ ad Pammachium : *Ipsorum conscientiam conuenio qui eodem die post coitum communicant. Probet se unusquisque , & sic ad corpus Christi accedat : non quod dilata communionis unus dies , aut biduum sanctiorem efficiat Christianum , ut quod hodie non merui , cras vel perendie merear : sed quod dum doleo me non communicasse corpori Christi , abstinere me paulisper ab uxoris amplexu , ut amor coniugis , amorem Christi preferam.* Nimirum virginalis Christi caro , tantam angelicæ puritatis spirat fragrantiam , ut illibatus eius flos , etiam

innocentis voluptatis afflatu videatur offendi. Et hinc fluxit laudabile Carthusianorum institutum, qui vel inuoluntariâ immundicie polluti, eo die non dico sacrum facere, aut eidem ministrare præsumunt, sed nec inferiorem altaris gradum audent attingere.

2. De conscientie puritate communioni præmittendâ ita censet Chrysost. hom. 17. in ep. ad Hebr. *Quos magis acceptabimus? eosne qui semel, an eos qui sæpius, an illos qui rarò accipiunt? Neque illos qui semel, neque qui sæpius, neque qui rarò, sed eos qui cum mundâ conscientia, qui cum mundo corde, cum vitâ irreprehensibili, isti semper accedant. Qui verò tales non sunt, neque semel. Quid ita? quia iudicium sibi accipiunt, & damnationem & supplicium.* Cui subscribens Theophyl. in illud 1. Corinth. II. 28. *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, ait: Iudica igitur & explora conscientiam tuam, & sic accede; non quando fuerint ferie, sed quando purum te ipsum, ac dignum inueneris.* Quisquis igitur conscientiam aliquo crimine contaminatam senserit, ab Eucharisticis recedat pabulis, ne prominente criminis labro præpeditus, velut Alce in priora tendens inuoluatur, & cruentetur. Neque vero solum grauiorum scelerum conscientia Sacramenti huius vsum præpedit, sed & veniales culpæ quæ ex malitiâ voluntatis in dies accumulantur, ex quibus animæ torpor oritur & tepiditas; *Indigne enim manducat & bibit, inquit Anselmus in eundem Apostoli locum, qui vel aliquod graue peccatum, vel multa leuia commisit, & non confitetur ea priusquam ad communionem accedat.* Vnde in eius mente, ut digna sit, & animæ summopere proficua communio, etiam venialium culparum, maximè ex

D d ij

malitiâ admissarum confessio præmittenda est: aliàs satius est ab altaris mensâ secedere, quàm accedere, ne nimis progrediendo, retrogrediamur.

3. De feruenti deuotione, quam tertio loco supra memoratus doctor Seraphicus exegit, sic illam prærequirit Chrysostomus hom. 83. in Matth. ut isto feruore destitutos ad sacram synaxim accedere prohibeat his verbis: *Nemo igitur nauseans accedat, nemo remissus, sed excitati, inconsti ac feruentes omnes accedant.* & infra. *Non videtis quantâ infantes animi alacritate mamillas arripiunt, quanto impetu papillis insigunt labia: non minore cupiditate nos quoque ad hanc mensam, & ad huius calicis spiritalem accedamus papillam: immò verò maiore desiderio, quasi lactentes pueri, gratiam Christi sugamus.* Nihilominus etiam si quis minorem in se quàm par esset deuotionis feruorem sentiat, non debet diutius à sacrâ synaxi abstinere, ne tepor in frigus transeat, dum longius ab igneâ charitatis fornace abscedit; immò tanto citius ignem illum spiritalem debet requirere, quantò acrius, frigus sensim inualescere persentit. Est & alia ratio quæ plurimos in his cælestibus pascuis retrogradi cogit, videlicet timor immodicus, ex tremendâ Dei absconditi maiestate procedens, maximè vbi ab illius consideratione in nostramilitatem fit reflexio: plena siquidem sancti cuiusdam horroris veneratio eos ab altaris accessu auocat, ut spiritali duntaxat, cõmunionem Christum excipiat, quem orali sumere non audent; pium Centurionem æmulabundi qui dixit: *Domine non sum dignus, ut intres sub tellum meum,* & illi quidem sic retrogrediendo, sicut alces, pascuntur, tantò magis Sacramenti fructibus digni, quantò magis sibi videntur indigni; & recedendo, accedunt, & in

diuinis pascuis retrogrediendo progrediuntur. Alce sic retrogrediendo pastam exhibeo B. Bonauenturam qui ab Iarcani numinis maiestate, timore reuerentiali percussus, propriæque vilitatis conscius, dum pluribus diebus à Sacramentali communione sese temperaret: illud Petri sæpenumero proferens: *Exi à me Domine, quia homo peccator sum*; quodam die tremendo inferuiens sacrificio, cum sacram hostiam sacerdos diuideret, meruit illius particulâ in ipsius os inuolante miraculosè saginari; tunc enim vt Alce, retrogrediendo pastus est, quia filiali timore erga venerabile Sacramentum affectus, non solâ spiritali, sed & orali communione coram Deo repertus est dignus. Deinceps tamen congruentius duxit in hisce immortalibus pascuis amore progredi, quàm timore retrogredi. Vnde & Fascicularij c. 7. cum hanc quæstionem sibi proposuisset: *Quæris, quo te affectu magis debeas excolere, timoris scilicet, & reuerentia; an amoris & desiderij? an debeas, vt multi, cum importunâ desiderij festinantia anhelare; an vt nonnulli reuerentia & timoris magnitudine, magnitudinem Sacramenti attendens, & propriam infirmitatem considerans, magis debeas affectu retrahi, & elongari?* cum vtrumque tutum esse respondisset, vt scilicet ex reuerentiâ timentes spem & desiderium non relinquamus, & vt ex spe & fiduciâ non amittamus reuerentiam, sic tandem quæstionem resoluit; *simpliciter loquendo dubium non est, quin melior sit affectus amoris, quàm timoris. Sed quod est simpliciter melius, in casu est sæpe peius, & pluribus periculosius.* Ac proinde sæpius ratione periculi, *lunat, ne pastio ledat, retrogredi.*

EMBLEMA LX.
VENATOR ORBATAM
CATVLIS TIGRIDEM, VITREÆ FORMÆ
IMAGINE, DELVDENS.

Rem furripiens miseræ obijcit umbram.

*Ce fourbe insigne luy suppose
La figure, au lieu de la chose.*

60

Orbata catulis tigridi, saeuumque frementi
Latro nouâ vires obijcit arte globos.
Prolem auffer, vanâ dum ludit imagine matrem;
Illa sed impatiens frangit inane vitrum.

*Tunc aperit fractura dolos , solam inuenit umbram ,
Prolem ubi germanam delinisse rata est.*

APODOSIS.

*Sic verum Domini corpus rapit heresis , atque
Nudo animas pascit pane , meroque mero.
Grande Sacramentum commutat inanibus umbris ,
Fallacique offert vana elementa manu.
At solidum dum corpus hiat mens credula , inani
Delusa effigit languet , obitque fame.
Nonne pudet , Zuingli , pro corpore corporis umbram ,
Proque cruore Dei substituisse merum?
Dignum equidem munus moribundo Numine , frustum
Si dederit panis , quod foret esca canis.*

FONS EMBLEMATIS.

Tigris inter omnes feras foetus suos vehementer amat , & aduersus venatores pugnando , quævis tela , & mortem quoque contemnit. Quippe ad suum reuerfa latibulum , catulos sibi surreptos miserabili plangit ululatu ; & vestigia prædonum odore vestigans , incredibili velocitate persequitur. Venatores igitur , vt vtar verbis Alberti Magni , sphæras vitreas formam catulorum referentes , insequentibus matribus obiciunt , quas illæ intuentes , imagine quam ipsæ reddunt decipiuntur , vt subesse catulos putent , idque eò magis , quod sphæra moueatur , ceu viuum animal in se continens. Sed cum tigris sphæram confringit pedibus , vt catulo poriat , delusam se videns , pergit insequi , illi alias subinde sphæras obiciunt , deluduntque ; donec ad ciuitates vel naues euadant. Mater verò orba in littora mœsta ululat , quandoque etiam præ doloris magnitudine mo-

ritur. Consentit S. Ambrosius l. 6. hexaem. c. 4.
& Claudianus de tigride canit:

Vitrea tardatur imagine forma.

Quod fusius expressit Petrus Angelius Bargæus l.
3. Cynægetic. his versibus:

Speculo persape illuditur, ut se

Infpexit, natoſque illic decepta putavit

Esse suos caueis, & iniquo carcere clausos.

Cæterum Ioannes Baptista Castaldus Marchio
Mortaræ vsus est pro symbolo, tigride sese in spe-
culo multarum facierum intuentem, & vanarum
formarum imagine delusâ, vt refert Typotius to.
3. Symbolorum pag. 169.

INTERPRETATIO.

1. **C**Rudelis & fraudulenta Sacramentariorum
Chæresis, vbi dominatur, sæuit vt leæna; vbi
famulatur, serpit vt vipera, sed astutiâ nocentior,
quàm sæuitiâ, quòd illâ animam, hac vero cor-
pus occidat. Aduersus sæuientem leænam opus
est patientiâ, aduersus serpentem viperam vigi-
lantiâ, dum sæuit, cogit Catholicos Christum in
Sacramento negare; dum serpit, eundem nega-
re docet, metuenda magis dum fallit quàm
cùm sæuit, nunc ingerit violentias, nunc insidias.
Sæuientis leænx fremitus à longè auditur, & ideo
facile cauetur; serpentis, occultisque lapsibus sur-
repentis viperæ morfus minus præuidetur, ac proin-
de minus præcauetur. Is fere verbis sui tempo-
ris hæreses depingit, & crudelem æsturamque il-
larum indolem exprimit hæreticorum malleus Au-
gust. enarrat. in Psal: 39. Et verò quid crudelius
quàm innocentibus vitam adimere, viatoribus ne-
cessarium viaticum auferre, ac famelicis sitibun-
dis panem panem porumque denegare, demum

legitimis filiis paternam hæreditatem eripere; at Eucharistia vita est animarum, viaticum in Domino morientium, annona famelicorum, potus sitientium, hæreditas filiorum, quibus ab hæresi fruiſſimâ fraudantur. Summa igitur huius hæreseos ſæuitia, nec minor astutia: quippe ne fideles surreptum sibi Seruatoris corpus & sanguinem, cum lacrymis & gemitibus, ab iniquissimâ raptrice reposerent, eos fallaci Dominici corporis imagine deluſit, eadem fere versutiâ, quâ venator orbatæ catulis tigridi solet illudere, & vitrearum obiectu formarum insequentem retardare. Primum igitur Caluinum huius hæreseos antesignanum, præcipuumque si non authorem, saltem fauctorem, Christum è Sacramento tollentem suffurantemque videamus: Sic ille in consensione de re sacramentariâ in fine disserit: *Tollenda est quelibet localis presentie imaginatio; nam cum signa hic in mundo sint, oculis cernantur, palpentur manibus; Christus quatenus homo est, non alibi quam in cælo quærendus est.* Et infra. *Quia tamen corpus Christi finitum est, & cælo ut loco continetur; necesse est à nobis tanto locorum intervallo distare, quanto cælum abest à terrâ.* Vnde 1. 4. institutionis c. 17. § 21. colligit, hæc verba *hoc est Corpus meum*, figuratè intelligi, huncque sensum reddere: hic panis est figura corporis mei. Nemo, ut opinor, non videt apertissimum furtum, quod fur ipse in flagranti delicto deprehensus palam confiteretur. Etenim si non alibi, quam in cælo corpus Domini quærendum est, sequitur nullatenus in Sacramento reperiri. En barbara huius hæretici ſæuities mortalibus vitam, famelicis cibum, legitimis filiis paternam hæreditatē testamento firmatam execrabili furto surripientis,

2. Iam fraudem eius & astutiam intueamur: sic enim Dominicum corpus suffuratur, ut nihil minus egisse videatur, dum incautos fideles vacuâ illius imagine deludit. Hinc l. 4. instit. c. 17. §. 10. furtum suum ita occultare nititur: *Non aliter anima nostra carne & sanguine Christi pascuntur, quam panis & vinum corporalem vitam tuentur & sustinent; & nisi quis fallacem vocare Deum velit à quo nempe tam expresse dicitur HOC EST CORPUS MEUM inane ab ipso symbolum proponi dicere numquam audeat. Quare accepto corporis symbolo, non minus corpus etiam ipsum nobis dari ceriò confidamus.* Idemque docet commentar. in c. 26. Mathæi, & in c. 11. prioris ad Corinth. tandemque eodem cap. 17. instit. §. 11. post multa de sanctissimo Sacramento disputata iis verbis concludit: *Dico igitur in cœna mysterio, per symbola panis & vini Christum verè nobis exhiberi, adeoque corpus & sanguinem eius, ut primum in unum corpus cum ipso coalescamus, deinde participes eius substantia facti in bonorum omnium communicatione virtutem quoque sentiamus.* Et quidem cum ipsi posset opponi, nos. nō posse corporis Christi realiter vniri, utpote quod à nobis tanto distet interuallo; quanto cœlum abest à terrâ; Respondet eodem c. instit. §. 10. *Et si incredibile videatur in tantâ locorum distantiâ penetrare ad nos Christi carnem, ut nobis sit in cibum; meminerimus quantum supra sensus omnes nostros emicat arcana Spiritus sancti virtus, & quàm stultum sit eius immensitatem nostro modo velle metiri. Quod ergo mens nostra non comprehendit, concipiat fides, spiritum verè vnire qua loco disjuncta sunt.* Quis hunc hominem ita dissidentem audiens non sibi persuaderet, illum Domini corpus è Sacramento nunquam sustulisse; cùm nihilominus tot

magnificis verbis realem Christi præsentiam in specie contestantibus, nil nisi inanem illius vmbra-
m asserat, vt patet ex prioribus ipsius testi-
moniis quæ velut oracula Caluinistæ sequuntur,
& maximè ex eodem cap. 17. l. 4. instit. §. 5. & 31.
vbi non aliam Dominici corporis manducationem
agnoscit, quam fidei, aitque non opus esse, ad hoc
vt edatur, vt per seipsum sit præsens, & ad nos
è cœlo descendat, sed sufficere vt per fidem nos sibi
præsentem faciat in cœlo. *Interim ve.ò hanc non aliam
esse quam fidei manducationem fateamur, vt nulla alia
fingi potest. & §. 31. Christus præsens illis non videtur
nisi ad nos descendat; quasi verò si ad se nos eucharisti-
que per fidem, non æque potiamur eis præsentiam.*

3. Itaque eò tandem hæresis Caluiniana deuol-
uitur, vt realem Dominici corporis præsentiam
aufferens, euanidam duntaxat illius imaginem no-
bis obiiciat, & ita fraudulenter illudat. O crude-
liratem astutam, & crudelem asturiam! suffuratur
callidè adorabile Domini corpus, sed vt execra-
bile furtum occulter, inanem illis figuram substi-
tuit, ne fideles exigant quod vix sibi sentiunt abla-
tum. Quis igitur instar tigridis suis orbatæ catu-
lis, non doleat, crebrisque gemitibus requirat,
quod à fraudulentâ raptrice sibi præceptum deplo-
rat? Quis cum Magdalenâ non iis clamoribus Sa-
cramentarios prædones insequaret: *Tulerunt Do-
minum meum, & nescio ubi posuerunt eum?* Michas Iud.
c. 18. cum idola sua sibi surrepta magno eiulatu
conquereretur, *respexerunt qui Deos eius abstulerant,
& dixerunt; quid tibi vis? cur clamas? qui respondit:
Deos meos quos mihi feci tulistis, & Sacerdotem, & om-
nia que habeo, & dicitis, Quid tibi est? Cur non æ-
quiori iure conqueratur Christianus, quòd hære-*

tici sibi Dominum verum Deum & hominem, & incruentum corporis ipsius sacrificium, & Sacerdotes, & templa, & altaria, & sacras ceremonias, vno verbo religionem ipsam, quæ sine præmissis subsistere nequit, abstulerint? Tigris fractis sphaeris vitreis, quas suorum catulorum raptores obiciunt, quibusque sobolem delitescere putauerat, se delusam serò nimis agnoscit, & præ dolore sapius interit; sic plerique in extremis æternæ beatitudinis dispendio sese ab hæreticis deceptos, & inani diuini corporis umbrâ delusos experiuntur; quo fit vt miserè pereuntes immortalis vitæ moriantur, & interminabili viuant morti & gehennæ. O anima fidelis, hæretici fuge fraudulentas insidias, qui tibi pro Domini carne, panis frustulum idoneum canis alimentum, pro Christi sanguine vini guttam! substituit, Nouique testamenti damnabili corruptelâ, *rem surripieus misera obijcit umbram*

PISCES.

EMBLEMA LXI.

DELPHINVS A TROCTIS
NON INVITATIS CONVIVIS LACERATVS.

Delphini placido regnantis in aqore trocta
Mite iugum excutiunt, corpus & ore petunt.
Obrutus ille magis numero, quam robore victus
Subsilit, angis enim saucia membra dolor.

*Hi contrà insurgunt, morsuque tenaciter urgent :
 Quisque sibi è lacero corpore frustia rapit.
 Rege cruentato recipit se turba rebellis ,
 Postquam extincta sitis sanguine , carne famas.*

A P O D O S I S.

*Christus amat mites, at monstra simillima troctis
 Odit, & ad morsus subsiliendo gemis.
 Indolet innocuum lacerari corpus ab illis,
 Quos ultrò propriâ pascere carne cupit.
 Heu quales alo conuiuas! exclamat; amoris
 Fercula, inaudito quisque furore rapit.
 Quem tibi sponte cibum saluator amabilis offert
 Suscipe; amore capi vult, quod amore dedit.
 Crimine si laniēs corpus, laniaberis intus:
 Ni conuiua Dei sis, laniō eius eris.*

F O N S E M B L E M A T I S.

TRoctæ pisces (quos cum amiis Rondeletij cūfundit Gesnerus, quarumque iconem adfert vbi de amia) dentes habent frequentes & continentes, quibus quicquid inciderit confringere possunt. Hamo capti soli ex piscibus non se ab hamo retrahunt, sed impellunt sese in ferrum, chordam consumere cupientes. Piscatores contra machinantur longas anfas: illi verò quoniam quodammodo valent saltu, anfas sæpè transiliunt, ac lineâ qua aguntur concisâ, ad piscium domicilia reuertuntur. Illi suigeneris grege coacto delphinō inuadunt, maximè quem segregatum circumuenire possint. Planè enim sciunt delphinum suis morsibus verberari asperrimè solere. Itaque troctæ ei accerrimè instant, delphinus contra resilit, & subsilit, & indicat quantum ex dolore torqueatur; idcirco

idcirco renaciter vrgent, simulque ad saltum Delphini tolluntur; hic eos repellere conatur; illi verò nihil remittentes viuum lacerant. Postea verò quam pro se quisque aliquam partem mordicus abripuerit, discedit. Delphinus verò libenter enatat, *Quam conuiuas, ut ita dicam, non innitatos, cum suo dolore excepit.* Ita *Ælianus* l. 1. de animal. c. 5.

INTERPRETATIO.

1. **V**T Delphin hominum amantissimus, verèque φιλάνθρωπος egregium est humanissimi Redemptoris hieroglyphicum, cuius, vt ait Apostolus, *Apparuit benignitas & humanitas, & græcè φιλάνθρωπος.* Ita per troctas carniuoros sacrilegi diuinæ ipsius carnis laniones diagraphicè figurantur. De Amia siue trocta scribit *Rondeletius* eam esse gregalem, & ire cum sui similibus, rostro acuto, ventre crasso, ductis à dorso ad ventrem lineis obliquis nigricantem; oculis paruis auri æmulis: dentes habere ferratos acutissimos in os recuruos, ventriculum fere ad podicem vsque demissum, fellis vesicam toti intestino attextam; carne vesci, aquis dulcibus delectari, celeriter augeri, eius incrementum singulis diebus intelligi, mollem & pinguem esse, delectabiliter degere, ad inferendam aliis piscibus iniuriam aptissime armatam. Quis autem in hac Amiz siue troctæ descriptione, non videat iniustos huius sæculi tributorum exactores natiuis depictos coloribus? An non illi gregales, qui, vt noua in dies vestigalia excogitent, gregatim conueniunt; vt pariter gregatim corrasæ pecuniæ pondere in rariata ferantur? An non ventre crasso, qui prouin-

eiarum adipe saginati, populi substantiam absumunt? An non obliquis lineis nigricantes, qui à recto diuinorum tramite mandatorum in obliquos iniustitiæ defleunt amfractus? An non iis oculi auri æmuli, quibus, vt ita loquar, aurum Deus est, quique suam in auri copiâ beatitudinem collocant? An non iis dentes serrati acutissimi, & in os recurui, qui pauperes deuorant, qui proprios in vñus regia tributa conuertunt? Hoc enim est dentes habere in os recuruos. An non iis ventriculus ad podicem vsque demissus, qui epulantur quotidie splendide *quorum Deus venter est*, quos ventris obcdientia finxit, qui cibos indigestos egerunt, vt recentes ingerant? An non iis fellic vesica toti intestino attexta, quibus insunt fellea, vel potius ferrea in spoliatos inopes viscera? An non illi carniuori qui diebus ab Ecclesiâ prohibitis carnes comedunt, qui plebis substantiâ faciuntur? Quò enim abiit tot macilentorum agricolarum adeps, quibus præter cutem & ossa nihil superest, nisi in pingues eorum aqualiculos? An non aquis dulcibus delectantur, qui corrasas opes illicitis voluptatibus infumunt! An non & celeriter augentur, & eorum incrementum singulis diebus sensu percipitur, qui ab extremâ pauperie, ad amplissimas diuitias, paucis annis perueniunt, stupente, totque impunita furta deplorante populo? An non denique velut troctæ, ad inferendam omnibus iniuriam paratissimi sunt, qui non solum subditis, sed & principibus iniuriæ quorum thesauros suffurantur, & pretiosorem eorum gazam, populi nimirum amorem & obseruantiam auferunt?

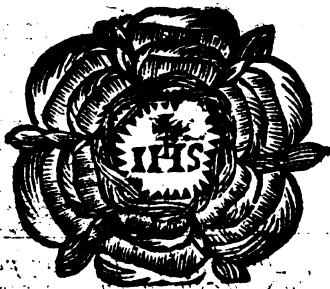
2. Atque vñam immanes Troctæ solum pau-

peres viua alioquin Domini membra deuorarent,
& eorum substantiâ farti, eruoqueque ebris, in ade-
rabile Christi corpus non defautescit. Verum, proli-
dolor! illorum crudelitas in regem regem reduci-
dat, quos lacrymantibus oculis, paschali tempo-
re, Corpus Dominicum sacrilegè dilaniantes quo-
tannis intuentur. Nimirum ubi feruissimè in ones
debauchati sunt, nil superest, nisi vt pastorem dis-
cerpant, & troctarum instar Dominum Delphinum
humaniorem inhumaniter imperant. Sanè regni
eccelestis delphinem, paternæ gloriæ heredem sa-
crilegi quasi agmine facto moribus lacerant, dum
renitentem, & præ dolore subsistentem impuris
visceribus absorbent: sed quàm inuitis Delphin
noster crudelia eorum pectora subit, tam libens
consumptis speciebus, quibus quasi catenis capti-
uus detinebatur, inde se proripit quoad substan-
tiam, vnde iam dudum recesserat per gratiam; nec
minùs sui corporis reos execratur, & punit, quàm
tortores deicidas qui suam humanitatem atroci la-
niena deformarunt. Nam, inquit Chrysost. ho. 49
in Ioan. Si qui regiam purpuram coinquinant, bona fa-
ciunt quàm se scindant puniantur; quid mirum, si qui im-
mundâ conscientia Christi corpus accipiunt, idem suppli-
cium subeant; quod qui cum clavis crucis affixerunt.
Rursumque ho. 3. in Ep. ad Ephes. Si quis pedes ro-
gis canibus obiciat, & in compedes imiciat, an non
erit obnoxius extremo supplicio? Tu totum corpus obiciis
feris immanibus, & non horres? Ita est: feris laniantum
Christi corpus obicitur, quoties ab indignis de-
uoratur; immodò delphin noster humanissimus mal-
let à troctis carnis uoris lacerari, quàm à sacrile-
gis violari. Nec enim scelus est, si ea su lapsum in
mare sacratissimam hostiam troctis deglutiat, sum-

num verò scelus est si sacrilegus eamdem exci-
piat. Quapropter meritò Cyprianus l. de lapsis,
in Sacramenti profanatores his verbis inuehitur :
Mortiferos idolorum cibos adhuc penè ructantes, exha-
lantibus etiam nunc scelus suum faucibus, & contagia
funesta redolentibus Domini corpus inuadunt. Quan-
do occurrat scriptura diuina, & clamet, & dicat : Omnis
mundus manducabit carnem, & anima quaecumque
manducauerit ex carne sacrificij salutaris quod est Do-
mini. & immunditia ipsius super ipsum est, peribit ani-
ma illa de populo suo. . . . Spreitis his omnibus atque
contemptis, vis. infertur corpori eius & sanguini,
& plus modo in Dominum manibus atque ore delinquent,
quam cum Dominum negauerunt.

3. Cæterum ad rem Eucharisticam pondero po-
strema Eliani verba: *Delphinus verò libenter enatat,*
quum conuiuas non inuitatos cum suo dolore excepit.
Inter Eucharistici epuli conuiuas alij censentur
inuitati, alij non item, non secus ac in vltimâ cœ-
nâ, ex Apostolis Iudas non inuitatus, cæteri omnes
inuitati. Inuitatos existimo, qui nuptiali charita-
tis stolâ splendidi regalibus epulis accumbunt, non
inuitatos censeo, qui pannosâ veste sordidi sum-
mi regis oculos offendunt, quos omnes, in vno
Christus increpat Matth. 22. 11. *Amice, quomodo*
huc intraſti non habens vestem nuptialem? Quasi diceret:
erſi omnes meum ad conuiuium vocauerim, id ta-
men egi eâ lege, vt exuris scelerum pannis, prius
nuptialem stolam induerent, quàm cœnaculum in-
gredi præsumerent: nempe nuptiali togâ nudati, in-
uitati sunt, & non inuitati: inuitati quidem, quia
cum reliquis ad regales nuptias vocati, ad quas
antequam accederent, nuptialem, vt Dei auxilio
poterant, habitum sibi compararent: non inuitati

verò, quia scelerum pannis sordidi, nuptialis stola neglectu, regiis epulis censentur indigni: Reuer-
 ra Christus ad epulum inuitans Cant. 3. 1. clamat: *Comedite amici, & bibite, & inebriamini charissimi.*
 Vel ut legunt Septuaginta, proximi, & fratres, &
 ita explicant particulam hebræam *Dodim* quæ pro-
 priè amores significat. Ac proinde ad nuptiales
 epulas non nisi fratres charissimos, amicos, pro-
 ximos, amoresque suos inuitat, consequenter ini-
 micos omnes excludit. Delphin igitur noster sa-
 crilegos troctis crudeliores quasi non inuitatos,
 conuiuas cum suo dolore conuiuium excipit, multa
 gemens, & conquerens, *Hæu quales, aho conuiui!*

EMBLEMA LXII.
GLAVCVS TREPIDOS
FOETVS ORE HIANTE, ORTA
TEMPESTATE, RESIRIENS.

Mirus amor Glauci in sobolem, si ferueat aquar,
Atque procellosus turbo, notusue furat:
Mox trepidos fetus pater excipit oris asylo;
Pensugium in placido pectore prestat amor.

*Equore placato, reuomit quos ante voratas,
 Non facis est Glaucos parturisse semel.
 Dum sobolem ore capis, quis concepisse negabit?
 Dum reuomit, rursus quis peperisse neget?*

A P O D O S I S.

*Tot miserie Iesus animis reserauit asyla,
 Carne quot in lacerâ uulnera sponste tulit.
 Quinque cicatricum sinibus iactata recepat
 Pignora, concepit pectore, coque parit.
 Hic Thoma quassata fides solidatur, in istis
 Turba furaminibus mens tremefacta laet.
 Nil tentator obest praesectis cordis asylo:
 Turbine concussis uulnera hinc capetas,
 Scandere non opus est caelos, ut possis ab illis
 Protegi, in altari cui tot asyla parent.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Glaucus piscis pater factus, quos sustulit ex
 conitige diligentissime cauet, ne infidiis im-
 perantur, neque petrae illa in inferatur. Itaque
 donec licti ac sine timore natant, tandem illos cu-
 stodire non intermitit, nunc à tergo cum eis na-
 tans, nunc uero non à tergo, sed adnatat modo ad
 unum eorum latus, modo ad alterum. Si quis ve-
 ro ex paruulis timere coeperit, ille timore cognito,
 ore hianite excipit paruulum, deinde timore prae-
 terito, quem deuorauerat reuomit, qualem acce-
 perat. *Alianus l. 1. de Animal. c. 16.*

I N T E R P R E T A T I O.

1. **A**mabilis Iesus de discipulorum salute su-
 pra modum sollicitus, imminente passio-
 nis suae tempestate, cum teneros foetus ingenti ter-

rore percellendos prauideret, eosdem hiantes, ut ita loquar, pectore, & amantissimi cordis sinu recepit, ut ubi illos conceperat, charitatis ardore, ibidem eximeret à timore: quosque pepererat oris eloquio, eosdem cordis tueretur refugio. Nec sollicito ipsius amoris satis fuit, meticulosam sobolem proprii corporis umbone protexisse, cruoris nectare roborasse, nisi illam insuper Archangelicâ vallaret custodiâ. Quippe in horto Gethsemani, iactus lapidis. intervallo, à dilectissimis fœtibus violenter auulsus, quòd iis intimè vi sacræ communionis adhæsisset, quasi concarnatus & conuisceratus; cum factus in agoniâ prolixius oraret, & diuinam illis protectionem à Patre postularer, apparentem sibi cælitus Archangelum ad eorum tutelam illico destinauit, de cuius fortitudine, vigilantia, & sedulitate confusus, cum prius iis mœstus dixisset: *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem*; misso deinde angelo, vultu hilariori subiunxit: *dormite iam & requiescite*. Vtique Archangelicâ custodiâ securiores. Ita sentit Hilarius l. 10. de Trinit. *Misso enim, inquit, ad Apostolorum tuitionem Angelo, & per eum confortato Domino, non pro iis tristis esset, iam sine tristitia metu existens, ait: dormite iam & requiescite*. Deinde domitâ iam morte rediuiuus, hiulca gloriosi corporis illis ostendit vulnera, satis superque innuens tot iis refugiorum patere ciuitates, quot in membris suis hiarent cicatrices; quibus potissimum vacillantem in fide Thomam adhuc de passionis procellâ trepidum excepit, ne incredulitatis turbine correptus interreret. Quis istam Glauci nostri mystici, in protegendis trepidis fœtibus non admireretur sollicitudinem, quibus tot asyla aduersus hostiles incursum

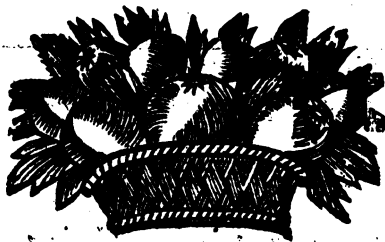
aperuit, quot in gloriosâ carne plagarum foramina seruauit?

2. *Abyssus abyssum innocat* canit regius Psalter: Thomas, id est abyssus inscrutabilem hiulci Christi lateris abyssum inuocauit: abyssus dubietatis intrauit abyssum firmitatis, vt hinc firmam & indubiam hauriret confessionem arcanæ Diuinitatis; vix enim lanceæ fixuram attigit, cum in hanc fidei professionem erupit: *Dominus meus & Deus meus.* Videbat, ait Aug. tract. 121. in Ioan. *tangebatur hominem, & confitebatur Deum quem non videbat, neque tangebatur; sed per hoc quod videbat atque tangebatur: illud iam remotâ dubitatione credebat.* Vides vt iste pisciculus in fide trepidus, vbi paternum os, vbi Domini lateris asyllum subiit, omnem omnino merum, dubiumque animo excusserit, & Diuini vulneris contactu, suæ vulneris incredulitatis curaue-rit. Sed operæpretium est audire Chrysologum ser. 18. vbi Dominum rediuuium discipulos his alloquentem verbis inditit: *Tactus digiti vestri intrent vestigia clauorum, manus vestra alta vulneris exquirant, aperitis manuum foramina, sulcate latus, aperite vulnera; quia negare non possum discipulis ad fidem, quod inimicis in pœnam sciensibus non negavi: palpatis. & vsque ad ossa inquisitores ardui peruenite; vt val ossa carnis, astruant veritatem, & me esse ipsum vel videri seruata testentur.* Vbi pondero primum hæc verba: *Negare non possum discipulis, quod inimicis non negavi.* Ea enim est oprimi Redemptoris charitas, vt non solum trepidis in fide discipulis patere voluerit suorum ora vulnerum, verum etiam inimicis eadem aperiat in refugium. Vnde non est cur scelerum horrore territi, aut instantis iudicii timore concussi de salute desperent, quibus tot asyla patent

quot vulnera: solummodo doleant de præteritis, caueant de futuris, dehinc patulas ingrediantur cicatrices, experientur refugij ciuitates. Expendo etiam vltima Chrysologi verba, *Et me esse ipsum vel vulnera servata testantur*. Quid ais, vir disertissime: aliusne foret Christus, si vel in cælis, vel in aris, gloriosis non insigniretur vulneribus? num adhuc posset num ex frontis maiestate, tum ex diuini vultus lineamentis, tum ex incomprehensibili carnis gloriâ, vt verus Christus agnosci: non, inquis, nisi singularia Redemptoris habeat lineamenta, hoc est vulnera: Ex iis enim evidenter dignoscitur quomodo nondum passus à iam passo differat, quasi quinque latis cicatricibus, velut totidem decemmanis characteribus nomen IESVS exaretur, quibus deinceps ab ipsius sanguine redemptus facilius agnoscat redemptor redemptus. Potuisset Dæmon assumptæ Saluatoris species, nos mendacibus cludere lineamentis; at vulnera illa ementiri non potest, quibus triumphatus est. Sic S. Martinus seductoris fraudes facile detexit, dum in assumpto corpore, sue redemptionis characteres non deprehendit.

3. Quoties igitur gravis tentationis tempestas ingruit, quoties alicuius aduersitatis procella concutimur, confestim trepidorum piscium more, in amantissimi patris os, in huius lateris cicatricem, quam in Sacramento de induritis seruauit, vt nos ibi Saluator agnosceretur, nos recipiamus; non illam cludet, vt nos excludat. Num præstat in huius cicatricis asylo timorem animis excutere, quam in tremendo iudicij die cum Chrifticidis ad illius aspectum conterritis ire? Nonne farius est puræ amoris radiis ex hæ

clatratæ profluentibus suauissime recreari, quàm
 tunc erumpentibus vindictæ fulgetris exanimari?
Sicque enim, inquit August. l. 2, de Syreb, c. 8. vulnera
demonstrauit Thome non credenti, nisi, tangeret & videret;
ira etiam inimicis vulnera demonstraturus est; ut
convincens eos veritas dicat: ecce hominem quem cruci-
fixistis, videtis vulnera qua inflixistis, agnoscitis latius
quod pupugistis; quoniam per vos, & propter vos aper-
tum est, nec tamen intrare voluistis. Itaque ne nobis
idem ultionum Dominus impropere, alacriter in
hiulca vulnera per nos, & propter nos aperta, ex-
trema iudicij metu perculsi confugiamus, non opus
est cœlos scandere, ut illic ab ingruentibus tenta-
tionibus eximamur, patent nobis in altaribus tor
refugia, quot in Dei absconditi carne hiant vul-
nera: illuc nos recipiamus, & securi conquesce-
mus; quia nullibi asylum tutius.

EMBLEMA LXIII.
POLYPVS FAMELICVS
PROPRIA MEMBRA COMEDENS.

Promptum epulum Polypo natura benigna paravit,
Ne mora ieiuno pernicioſa foret.
Vrget ubi veſana fames, ſtomachoque voraci
Prada deſt, proprio corpore corpus aliſ.

*Damna renascendi vis admiranda refectis,
Restituitque artus quos gula dira rapit.*

A P O D O S I S.

*Excellent epulum postremâ nocte Redemptor
- De propriâ sibi met carne, cruore, parat.
Ille epulans, epulumque simul, potusque cibusque;
Seque bibit potus, se cibis ipse cibus.
Non poterat, superûm regalis mensa parare
Fercula digna, Deus queis aleretur homo.
Ipse sibi promus condusque hæc fercula promit,
Apta famescentem vel satiare Deum.
Si Deus esuriat, Deitas foret. esca: Deus-vir
Esurit, hinc proprio corpore gaudet ali.*

F O N S E M B L E M A T I S.

POLYPUS cùm aliis cibis pascitur, tum verò sua ipse membra conficit: nam si præda eum deficiat, brachia sua deuorat, ac ventre sic saturato, inopiam venationis leuat, deinde renascitur ei quod deest. Hoc tanquam promptum prandium ad famem restringendam comparante ipsi naturâ. Ita Ælianus lib. 1. de animal. c. 27. Cui subscribit Plutarchus l. de solertiâ animal. his verbis: Polypus sub brumam, seipsum vorans, corrodensque desidet.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **S**UB brumam famescit polypus, famis impatiens corpus suum comedit, mox renascitur quod absumptum est, & augetur. Tria hæc ad rem Eucharisticam expendamus, & in Christo Domino viuaciter expressa non solum intueamur, sed etiam admiremur. Primum quidem sub atrocissi-

ma passionis brumam vehementer esurit, qui diuturnioris inediae intolerans, extremam edendi cupiditatem his verbis Luc. 22. testatus est: *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar.* At unde istud tam vehemens huius edendi paschatis desiderium? An agninam carnem appetebat: aut in agno paschali nouas sibi fingebar delicias, vt ardentiori illius edendi teneretur desiderio? at illum multoties, legis ad apicem obseruator, etiam cum discipulis comederat. Aliud igitur excellentius, suauius, & diuinius pascha concupiscit, quod tantum agno typico praeceat, quantum corpus umbræ, lux nocti, veritas figuræ; semetipsum agnum verum & viuum suo cruore mundi sordes abluentem, in Sacramentali mensâ mactare, & cum discipulis manducare desiderat, non naturâ sed gratiâ, promptum de suo corpore epulum ipsi famelico comparante. An forte non implerum est tam feruens, tam iustum, & rationabile viri desideriorum desiderium? absit vt Deus moribundus vori compos non fieret, qui mortales vororum compotes efficit, flagrans proinde desiderium sui corporis esu compleuit. Audi Tertull. l. 4. contra Marcion. c. 40. *E tot fœtis Iudeorum Pascha dicens elegies in hoc enim Sacramentum promanducarat Moyses, Pascha est Domini. Ideo & effectum suum ostendit: Concupiscentiâ concupiui pascha edere vobiscum antequam patiar. O legis destructorem, qui concupierat etiam pascha feruare! Nimirum veruocina illum Iudicia delictata? An ipse erat, qui sanguinem ouis ad villam adduci habens, & tanquam ouis coram venditoris, se os non aperit, figuram sanguinis sui salutaris implere concupiscebatur. Et infra, Professus itaque se concupiscentiâ concupisse edere pascha vt fœnum & indignum*

enim ut quid alienum concupisceret Deus) acceptum panem & distributum discipulis, corpus suum illam fecit. Nimirum hoc est illud pascha quod ardentem edere desiderabat, corpus suum, ne quid indignum admitteret, si quid non suum concupisceret. Non illum Palestinæ veruecina, sed propriæ humanitatis delectabat agnina. Deus breui moriturus epulum sibi congruum, fercula Deo digna, ac proinde non aliena, sed propria, planeque diuina vehementius appetebat, idonea vel famelicentem Deum satiare, qualia nec cœlestis mensa promerere potuisset. Sicut enim si Deum esurire contingeret, non nisi propriâ saturaretur essentiâ; ita Deus homo famelicus, non agninâ, sed propriâ, adeoque diuinâ saginari appetebat. Huc usque Polypum nostrum mysticum famelicentem vidimus, nunc corpus suum edentem admiremur.

2. Nemo Catholicus inficiabitur Christum Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, in pane vinoque, omnibus absolutum numeris obruisse sacrificium, ad quod non sola victimæ sufficit oblatio, sed insuper exigitur illius immolatio & destructio. Sic enim Gen. 22. videmus Abraham sese ad vnigeniti mactationem accingentem, altate extruxisse, desuper ligna composuisse, filium alligasse, super struem lignorum in altari collocasse, gladium accepisse, manum extendisse ut immolaret, quia tamen ei sola victimæ mactatio ac destructio defuit, idcirco nec propriè sacrificauit. Vnde statim additur: *Lenaui Abraham oculos suos, viditque post tergum arietem inter vepres hærentem cornibus, quem assumens obtulit holocaustum pro filio,* quem Deus immolare iusserat; ac proinde solâ victimæ consumptione verum sacrificium con-

summat. Equidem si sacrificij finem attendas, videlicet supremi Dei in nos dominij, nostræque feruitutis, statim inferes, rem supremo Domino oblatâ ita in cultum illius debere cedere, vt in nulum deinceps vsum cedere possit; quod solâ victimæ consumptione contingit. Proinde cum in Eucharistico sacrificio ritu Melchisedecis instituto, corpus & sanguis Domini, quatenus panis & vini symbolis inuoluuntur, habeant rationem victimæ, sequitur sub eâ ratione à summo Sacerdote debuisse destrui, ac proinde manducari, ne mutilum foret tam illustre & augustum nouæ legis sacrificium. Hinc Partes Concilij Toletani 12. vti refertur c. relatum de consecr. dist. 2. definientes Sacerdotem celebrantem teneri communicare, hanc sui decreti rationem proferunt: *Quale est sacrificium illud, cuius nec ipse sacrificans particeps esse cognoscatur?* Satis inuidentes nobiliori sui parte fore mutilum, nisi ab ipso sacrificante victima consumeretur. Christus igitur in Eucharisticâ cœnâ semetipsum ritu incruento immolans, victimæ consumptione sacrificium impleuit, ac proinde proprium corpus comedit, ipse conuiuia & conuiuium, ipse comedens, & qui comeditur, vt loquitur Hieronymus ep. 150. ad Hedibiam. Enim vero summo opere congruebat, vt qui discipulos ad humanę carnis esum, humanique sanguinis potum inuitabat, primus ipse comederet & biberet, vt sic horrorem omnem adimeret, quem esus huiusmodi, potusque eorum animis incutere potuisset. quippe primâ fronte videtur horribilius carnem humanam edere, quàm perimere, & sanguinem humanum bibere, quàm fundere, quod his verbis eleganter expressit Chrysost. ho. 83. in Math. *Ipse quoque bibit ex eo, ne auditis illis verbis dicerent: quid*

quid? ergo sanguinem bibimus, & carnem comedimus? & perturbarentur. Ne igitur hoc accideret, primus ipse hos fecit, ut tranquillo animo ad communicationem mysteriorum induceret. Idem voluit, ni fallor, Author fer. in cœnâ Domini, dum Christum pincernam appellat: Nobis, inquit, pro quibus sanguis Christi oblatuſ est, ipse Christus pincerna porrexit hoc poculum, & docuit ut non tantum exterius hoc sanguine liniremur, sed & interiori asperſione omnipotenti anima muniretur. Pincerna enim præguſtator eſt, cuius eſt de calice regio prælibare tantillū, priuſquam eundem regi porrigat, ne virus illi admiſceat, quem ſcit ante alios ex officio ſibi præguſtandum. Proinde cū Eccleſiæ ſuæ proceres, & populorum principes, regali Eucharistiæ exciperet conuiuio, propinandum iis cruoris ſui calicem pincernæ more prælibauit, ut alacrius & ſecurius hauſtirent, quem ab ipſo præguſtatum viderent. Adde prorſus inurbanum videri præſidem epuli, cæteris edentibus & bibentibus, ab eſu potuque temperare; eximia autem Chriſti ſanctitas vrbانيتati minimè renuntiauerat, ac proinde, ne quid indecorum admitteret, ſimul cum Apoſtoliſ & corpus ſuum comedit, & ſanguinem bibit, ne quod ſuadebat eloquio, diſſuaderet exemplo. Chriſtus igitur polypo ſimilis, utpote qui famis impatiens, ut flagrantiffimum paſchaliſ epuli reſtingueret deſiderium, ſuo ſe corpore ſaginauerit.

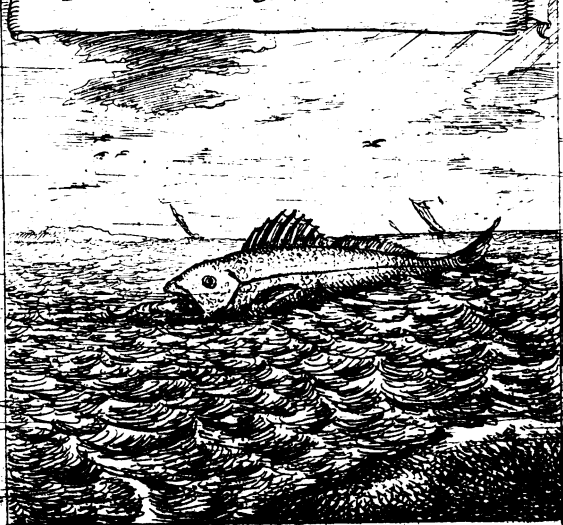
3. Quam verò ratione conſumptum Domini corpus, ſingulari gratiæ prodigio, non ſolū renaſcatur, ſed inſuper augeatur, quod tertium in polypode ſuperiùs obſeruaueram, ex Angelico doctore breuiter accipe Sic ille opuſculo ſ8. c. 14. diſerit: *Tertium mirabile ſignum in perceptione Domini corporis eſt, quod dum manducatur à fidelibus, ſunt*

augmentatur. Probatur, quia dum manducatur, non ipsum ut alius cibus in manducantem conuertitur, sed è conuerso verè manducans in illud spiritaliter conuertitur, & mutatur. Nam manducantem se Dominus sui corporis mystici membrum facit, & sibi eum incorporans cum suo corpore, quod de Virgine sumpsit, quodammodo unum efficit. 1. Cor. 12. *Vnum corpus multisumus, qui de vno pane participamus.* Rursus, *Vos estis corpus Christi, & membra de membro.* Augustinus: Commendauit Christus in hoc Sacramento corpus suum, quod & fecit nos ipsos, nam & nos ipsi facti sumus corpus eius. Caro etiam nostra carni eius unita & incorporata, unum cum illo efficitur, Osee ultimo: conuertentur sedentes in umbra eius, uiuent tritico, 1. Dominici corporis Sacramento; quod Sacramentum dicitur umbra Christi, quia se dat ipsis non in suâ luce, sed in velamine, quod sic comedentes conuertentur, quia in corpus Christi mutabuntur. Et sic patet, dum multi fidelium comedunt Corpus Christi, & in illud ipsi mutantur, & membra eius efficiuntur, quod corpus Christi, dum manducatur, augmentatur. Habes itaque in polypo eximiū Christi symbolum, qui Eucharistici paschatis edendi desiderio æstuans proprio se corpore pauit.

EMBLEMA LXIV.
 SQVILLA LVPVM MA-
 RINVM, DVM VORATVR,
 CORNV PERIMENS.

Non altrix hostis, at vltrix.

*Je ne nouris pas, mais je venge
 L'outrage du loup qui me mange.*

64

Ingentes animos exili in corpore versat
 Intercepta truci Squilla marino Lupo.
 Primus ei hostilem labor est euadere rictum,
 Saltibus & crebris accelerare fugam.

Ff ij

*Spes ubi nulla datur, subiens crudele palatum,
 Serratâ capitis, viscera rumpit, acu.
 Vixitrix prada suo sic de pradone triumphat;
 Non perit, hoste prius qua pereunte perit.*

A P O D O S I S.

C*Arne Redemptoris conclusâ limite puncti
 Quid minus? in minimis vis quoque summa latet.
 Iustitiæ ulticis non evitabile acumen
 Exerit infensis exitiale Lupis.
 Rumpit inhumani crudelia viscera Iudæ,
 Sacrilegamque animam vindice figit acu.
 Non alitrix solet esse lupi, sed criminis ultrix;
 Si lupus, abstineas, cuspide ne pereas.
 Hic cibus electis virtus, virusque sceleris:
 Si non altor adest, proximus ultor obest.*

F O N S E M B L E M A T I S.

L*Vpus piscis à Squillis superatur, quanquam piscium ut ita loquar, maxima vorago est. Igitur Squillæ marinæ, quum se à lupis piscibus interceptas sentiunt, fastigium quod eminet à capite, quodque simile est acutissimo trirémis rostro, atque in summâ parte, secturas habet, modo ferulæ vncinatæ, hoc, inquam, animosæ bestiollæ cum incuruarint, summâ leuitate salunt, & tanquam saltatorium versant orbem. Lupus ore maximè hiant, atque imminente linguâ quæ est pelle tenerâ & molli, squillam ex lassitudine viribus defectam comprehendit, atque prandium fore arbitratur. Squilla primum in gutturi laxitate saltat, post aculeos in miserum venatorem defigit. Huic interiora exulcerantur, tumescenciaque plurimum sanguinis mittunt; Denique suffocatione*

lupum interficit. Ælianus l. i. de Animal. c. 30.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **S**quilla minima ferrato capitis aculeo immanis lupi viscera dilanans, adorandæ Christi humanitatis typus est, quæ minimis coercita speciebus, vlticis iustitiæ cuspide, sacrilegi lupo crudelioris vitalia dirumpit. Quod quidem proditori Iudæ contigit, qui Domini carnem à vulgari cibo minimè discernens, vbi eam cum fociis de Magistri manu, ore scelerato suscepit, illico fatalem diuinæ vltionis sensit aculeum, cuius repetitis ictibus lancinatus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius. Idem accidit huic miseræ mulieri, cuius meminit Cyprianus lib. de lapsis, quæ idolorum polluta sacrificiis, cum præsumpsisset Sacramentum ore & pectore sacrilego suscipere, ipsa sui carnifex doloribus ventris & viscerum cruciata defecit, & vt elegantibus vtat Cypriani verbis, *non cibum, sed gladium sibi sumens, & velut quadam venena lethalia, inter fauces & pectus sanguinem admittens, angustæ animæ exastuante concludi postmodum cœpit, & pressuram non iam persecutionis, sed delicti sui passa, palpitans & tremens concidit. Impunitum diu non fuit, nec occultum dissimulata conscientia crimen, quæ se fellerat hominem, Deum sensit ultorem.* Nimirum lupinâ voracitate mysticam diuinæ carnis squillam absorbuerat, cuius secreto lacerata aculeo, lamentabili exitu periit. Adeo vera est formidabilis illa Pauli sententia: *Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini.* Quid est iudicium bibit? quod bibitur, facile & breuissimo tempore ab ore in stomachum traicitur, citius adhuc, & eodem fere admissi sacrilegij momento

diuini furoris cuspidem sentit impius, & sæuiantis intus iudicis præsentiam non sustinens, suiipsum tortor est, & sacrilegij vindex. Sic teste Cypriano fer. de corna Domini *ubi Iude proditoris sceleratum os panis sanctificatus intrauit, parricidialis animus vim ranti Sacramenti non sustinens præceptis cucurrit ad desperationem & laqueum*. videlicet simul cum Sacramento iudicium suum, capitalemque sententiam exceperat, & totum iustitiæ seuerioris apparatus, mille conscientiæ testes, intolerandam syndæreseos quaestionem, Christum iudicem, sathanam tortorem; siquidem post buccellam introiuit in eum sathanas, utique iudicem sequutus, & lethalem sententiam executurus. Iudicium ergo suum bibit sacrilegus, vinum damnatorum haurit, fel draconum, merum Gomorrhæ, denique sulphureos ardētis stagni latices prælibat: *Ignis & sulphur pars calicis eius*.

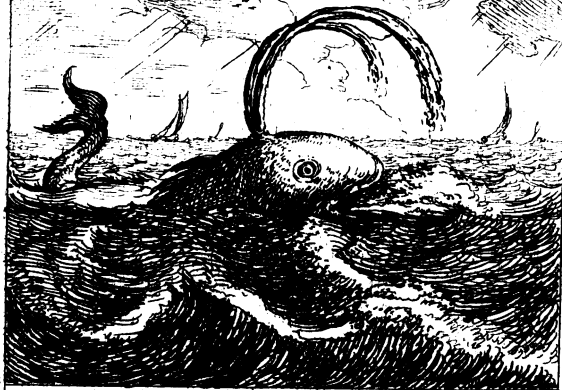
2. Squilla voracis lupi faucibus conclusa ferratum cornu exerit pluribus aculeis insigne: trifidus est Dominicæ carnis aculeus, quo sacrilegis triplicem plagam simul infligit, immò & triplicem mortem infert. Tres lethiferas huius aculei cuspides 1. Corinth. 11. his verbis describit Apostolus; primam quâ mors corporis infertur: *Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles, & dormiunt multi*, 1. in pœnam indignæ communionis immaturâ & subitanâ morte rapiuntur. Secundam quâ mors infertur animæ, *Quicumque manducauerit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis & sanguinis Domini* id est atrocissimi sceleris animæ exitialis. Tertiam denique qua mors infertur æterna: *Qui manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit*: Hoc est iudicij rigorem, sententiam irreuocabilem, & illius sequelas, gehennam cruciatumque

interminabilem, ac mortem proinde pręgustat æternam. O nimis formidabilem squillę nostrę mysticę trifulcum aculeum, tantoque periculosiorem, quantò secretiorem! ô planè triplici titulo mortalem illius ictum! quisquis lupinam in se voracitatem & rabiem agnoscit, hunc cibum deglutire caueat, ne secreto transfixus aculeo suffocetur: carnem Domini vt piis vitalem, ita lethalem impiis attingere non pręsumat, ne triplici cuspide faucibus triplici morte moriatur: Illa siquidem est *non alitrix hostis, at ultrix.*

EMBLEMA LXV.
FASTEN CVIVS IN
ORE AQUA MARINA DVL-
CESCIT.

In me omnis dulcescit amaror.

*Chez moy, par vn secret estrange,
L'amertume en douceur se change.*

65

Fastinis ore ferunt latices dulcescere salso:
Os aqua amara subit, dulcis ab ore fluit.
Nescia dulcedo maris à salsedine vinci,
Conficit ex ipsâ neclat amaritie.

APODOSIS.

*Obrutus arumnis, & amaro vortice raptus,
 Ocyus ad Domini vulnera hiulca fuge.
 Huc gemitus, lacrymasque tuas, & amara fluenta
 Coniice, dulcescent mitis in ore Dei.
 Nectaris in stillas mordax transibit acetum,
 Salque fluens oculis lacteus imber erit.
 Ambrosia oceanus verè est pretiosa synaxis,
 Cui confusa poris cordis amarities.*

FONS EMBLEMATIS.

F Asten piscis est, cuius in ore maritima aqua, salsaque mox fit dulcis. Ita Vincentius Bellouacensis l. 18. c. 54.

INTERPRETATIO.

1. **Q**uid aliud est vita præsens, quàm mare salsum, & astuosum, cuius amaris fluctibus plerique mortales obruuntur? Salubris admodum huius maris falsedo, verèque sapientibus sapida, qua fit ut brevis & fallax caueatur huius sæculi dulcedo, quam perperna alterius vitæ sequitur amaritudo. Rectè siquidem dixit August. in psal. 124. *Dulcedo huius sæculi ad tempus sanctes indulcat, sed in magnam postea amaritudinem conuerietur.* Quapropter Deus electorum saluti inuigilans, eorum voluptatibus amaritiem permiscet, ut fugacis mundi pertæsi ad stabiles & æternas cæli delicias aspirent, & falsis concupiscentiæ fluctibus abrepti, diuinæ torrente voluptatis ardentius inebriari desiderent. Ut enim acutè ratiocinatur Chrysost. ho. 6. ad pop. Antioch. *Si cum sint tot tristitia, tot pericula, & cure, tam libenter præsenti immor-*

ramur vita; si nihil horum esset, & omnis ærumna expers esset vita nostra, quando unquam futura desideraremus? Dubio procul si præsentis vitæ delectationibus nullæ diuinitus admiscerentur amaritudines, nullus ad æternas hiaret dulcedines; quandoquidem vel multâ falsedine temperatæ, ita plerisque insipientibus videantur sapidæ, vt præ illis cœlestes deliciæ prorsus appareant insipidæ. Hinc August. ser. III. de tempore exclamat O infelicitas generis humani! amarus est mundus & diligitur; putas si dulcis esset, qualiter amaretur? turbatur mundus, & amatur mundus: quid si tranquillus esset mundus? Flores eius quomodo colligeres, qui à spinis non reuocas manum? Sapienti proinde consilio Deus electos suos amaris ærumnarum vndis inuolui finit, vt gustatâ sæculi huius falsedine, ad immortales gloriæ delicias anhelent.

2. Attamen ne tot inter ærumnarum procellass, tot lacrymarum fluctus, amarissimo gurgite prorsus absorberentur, Eucharistiæ Sacramentum instituit, in quo spiritalis dulcedo velut in suo fonte degutatur; & suauissimam vnigeniti Saluatoris nostri humanitatem, quasi mysticum fastinem obtulit, cuius in ore, cuius in hiulcis cicatricibus omnis lacrymarum falsedo, omnis ærumnarum amaror dulcesceret; cuius tanta sit, tamque ineffabilis dulcedo, vt amarissimis mœreris fletuum ac gemituum fluctibus in eam exonertis, nectareus eius sapor non dico murari, sed ne quidem remitti possit. Audiendus Cyprianus ser. de cœnâ Domini: *Panis iste Angelorum omne delectamentum habens, virtute mirificâ, omnibus qui dignè & deuotè sumunt, secundum suum desiderium sapit, & amplius quàm manna illud eremi implet, & satiat eden-*

tiun appetitus , & omnium carnalium saporum irritamenta , & omnium exuperat dulcedinum voluptates. Vide quomodo his qui Christi commemorant passionem, intrâ sacra officia , quasi per quosdam canales, de interioribus fontibus egrediantur torrentes , & super omnes delicias lacrymis nectareis anima delectetur , quantam suauitatem anima inquirenti ubi sit Deus suus , suspiria contemplationis eliciant. Non illos imbres procellosa tempestates deponunt, ros matutinus est de cœlestibus stillans , & quasi unctio spiritus mentem deliniens. Quid opportunius? Quis non miretur ingenitam diuinæ humanitatis suauitatem, qua fit vt anima propemodum ærumnis & miseris obruta , super omnes delicias, lacrymis nectareis delectetur , quasi mœroris amarities in ambrosiam transierit; contrâ verò omnis carnalium delectationum sapor , in acutæ mordacitatis acerum conuersus fuerit. Vnde hæc tam subitanea falsedinis in dulcedinem mutatio, nisi ex ineffabili mensæ Eucharisticæ suauitate? Id quidem probè nouerat Augustinus, unde c. 9. Manualis his Dominum verbis alloquitur: *Inter querelas nimiosque ploratus, ac profunda mœroris suspiria, assumis mœstam & anxiam mentem super alta iuga montium, usque ad areolas aromatum, & collocas me in loco pascue, secus riuulos aquarum dulcium, ubi preparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, que fatigatum spiritum repauset, & cor triste letificet, quibus tandem refocillatus deliciis, miseriarum oblitus mearum, super altitudinem cœli de te in te verâ pace quiescam.* Vbi per locum pascuæ sine dubio altare intelligit, & per multiplicis apparatus mensam, Eucharistiam sacramque communionem, vi cuius omnes carnales deliciæ sensim amarescunt, & omnes ærumnarum amaritudines illicò dulcescunt.

3. Propterea Soliloq. c. 22. ipsemet, aut quiuis huius libri author sic Deum alloquitur: *Omnia mihi peto ut amarescant, ut tu solus Domine dulcis appareas anima mea; qui es dulcedo inestimabilis, per quam cuncta amara dulcorantur. Tua enim dulcedo Stephano lapides dulcorauit; tua dulcedo craticulam Laurentio dulcem fecit. & infra. Hanc ut gustauit Petrus, omnium inferiorum oblitus clamanit quasi ebrius, dicens: Domine bonum est nos hic esse. Vnam stillam dulcedinis iste gustauit, & omnem aliam dulcedinem fastidiuit. Quid putas dixisset, si magnam illam & multiplicem diuinitatis tue dulcedinem gustasset, quam abscondisti timentibus te? Quenam illa dulcedo nobis in Sacramento abscondita? illa utique felicitas qua fruuntur beati in cœlo, iis aperta est, nobis operta; utriusque ab ore Christi profluit hæc ineffabilis dulcedo, mellis ac lactis Symbolis Cant. 4. expressa: *Mel & lac sub linguâ tuâ* cum hoc duntaxat discrimine, quod in cœlo super linguam Saluatoris apertè stillat, at in Sacramento sub eiusdem linguâ delitescit, ut huic coniuncta huius vitæ amaritudo dulcescat. Sic exponit D. Thomas opusc. 58. *Hæc dulcedo spiritualis est quadam preguustatio gaudij cœlestis, valens contra tria mala que sunt in mundo, ubi est falsa dulcedo in delectabilibus utendis, magna amaritudo in aduersis sustinendis, tristis imago in bonis faciendis.* Ac proinde in mystici fastinis ore omnis amaritudo melle & lacte dulcior est. O quisquis amaro lacrymarum torrente abriperis, ad suauissimum Eucharistiæ fontem confuge, fletus tuos in os mystici nostri fastinis coniice, dulcescent, mihi crede in istâ totius dulcedinis scaturigine, & conuersis in ambrosios latices lacrymis, su-*

per omnes mundi delicias delectaberis. Rectè
siquidem dixit S. August. ser. de S. Magdalena:
Qui ad convivium venerit Creatoris, habebit in deli-
ciis suis, quidquid continet creatura. In hoc con-
vivio tua falsedo vertetur in dulcedinem, quoniam
in hoc omnis dulcescit amaror.

EMBLEMA LXVI.
PISCIS METENSIS PISC-
CATORI MAXIMUM TREMO-
REM INCUTIENS.

Non amat absque tremore capi .

*De penser sans frayeur le prendre ,
C'est estrangement se mesprendre .*

66

Piscis inops squamis , nec formidabilis ullis
Viribus haud capitur ni trepidante manu.
Piscatoris enim vix hamum dente prehendit ;
Quum subito horribili membra tremore quatit .

APODOSIS.

*Cœlesti quid amabilius, vel mitius Agno?
 Vnde igitur sanctis ima per ossa tremor?
 Maiestas immensa Dei, Triadosque latentis
 Gloria mortales exanimare potest.
 Pabula patris amant, ad spicula iudicis horrent;
 Cor tremulum reddit mixtus amore timor.*

FONS EMBLEMATIS.

IN fluuio Meta, & aliis Venecuelæ piscis est inops
 squamis anguillæ formâ; hic cum mordet ha-
 mum, arcanâ qualitate trepidare piscatorem fa-
 cit, vt arundinem sustinere nequeat: idem aliis
 accidit, si velint illam sustenta. Si piscator in
 equo sit, eidem animali tremor; dimissâ arundi-
 dine, omnes tuti & sani. Nihilominus piscis in-
 noxijs est stomacho, grarus palato. Nieremberg.
 l. II. c. 23.

INTERPRETATIO.

I. **N**On recenter excogitata, sed ex veterum
 Ecclesiæ Patrum fontibus petita est Salua-
 toris cum pisce comparatio. Tertullianus enim de
 bapt. c. 1. Christum pisci, Christianos pisciculis in
 aquâ nascentibus assimilat his verbis: *Sed nos pisci-
 culi; secundum Ixθv̄ nostrum Iesum Christum in aquâ nas-
 cimur.* Quem secutus Optatus Afer l. 3. aduersus
 Parmenianum, de Christo sic loquitur: *Hic est pis-
 ci qui in baptisinate per inuocationem fontalibus undis
 inseritur, vt quæ aqua fuerat, à pisce etiam piscina
 vocetur. Cuius piscis nomen secundum appellationem
 vracam in uno nomine per singulas literas turbam san-
 ctorum nominum continet ixθv̄s, quod est Latine Iesus*

Christus Dei filius Saluator. Eadem ferè scribit S. P. Aug. l. 18. de ciuit. c. 23. sed rationem istius parallelli adiungit, quòd in huius vitæ mortalis oceano viuus, id est, à quolibet peccato immunis natus sit: *Horum*, inquit, *Gracorum quinque verborum que sunt*, Ἰησοῦς θεῦ υἱὸς σὺν πατρί, quod est Latine *Iesus Christus Dei filius Saluator*, si primas literas iungas, erit ἰχθῦς, id est, *piscis*, in quo nomine mysticè intelligitur *Christus*, eo quòd in huius mortalitatis abyssu, velut in aquarum profunditate viuus, hoc est, sine peccato esse potuerit. Quam verò ista piscis similitudo cum Eucharistiæ Sacramento connexionem habeat, satis idem Augustinus insinuauit tract. 123. in Ioan. quum de prandio illo differens quod Dominus rediuius septem discipulis fecit porrigens iis panem, vt opinor, à se consecratum, & piscem assum., ait: *Piscis assus, Christus est passus; ipse est & panis viuus qui de cælo descendit: huic incorporatur Ecclesia ad participandam beatitudinem*, vtique virtute sacre communionis corporis Domini, quod sub specie panis, de manu Magistri, discipuli simul cum pisce asso susceperunt. huc alludit Prosper de prædict. p. 2. c. 39. vbi prandio illo Discipulis in littore maris instructo differens, ait: *Satians ex seipso in littore Discipulos, & toti se offerens mundo* ἰχθῦν nec enim eos satiare in littore seipso potuit, nisi Panem quem iis porrexerat cum pisce, corpus suum antea fecisset. Propterea subdit: *Namque Latine piscem sacris literis maiores nostri hoc interpretati sunt ex sibyllinis versibus colligentes quod est, Iesus Christus Dei filius Saluator, piscis in sua passione decoctus, cuius interioribus remediis quotidie illuminamur & pascimur.* Respicit ad piscem quo pastus est Tobias iunior, & cuius felle illuminatus est

Tobias

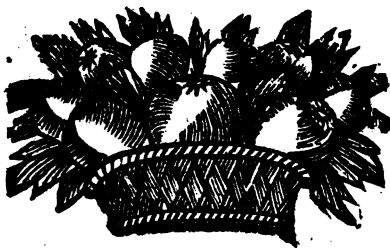
Tobias senior, quas virtutes in pisce nostro Eucharistico deprehendere facile est, cum interioribus illius remediis fideles pascantur & illuminentur.

2. Christus igitur in Sacramento piscis vivus, at capienti se, non secus ac Piscatori Piscis Mentis, arcanâ maiestate summum tremorem incutit. Quis enim fidei oculo Sacramentalibus velis inuolutam intuens gloriosam ipsius humanitatem, & in humanitate diuinitatem, & totam in diuinitate Trinitatem quam adorant Dominationes, tremunt Potestates, cuius ad aspectum columnæ cœli pauent & contremiscunt, non ingenti timore concutitur? Quis ad tremendam Eucharistiam intrepidus accedat, quam Dionysius Areopagita l. de Ecclesiâ hierar. c. 3. vocat *omnium Sacramentorum consummationem, diuinissimum & Sacrosanctum Sacramentum, Sacrosancta & augustissima mysteria*? Quis non exhorrescat ad illius Sacramenti conspectum, quod S. Chrysost. l. 3. de Sacerdotio emphaticè nōminat, *mysterium omnium maximè horrendum, verendumque*? Quis subditus de læsâ regis maiestate sibi conscius, de veniâ sui criminis incertus & dubius, sine tremore mensæ regali præsumeret accumbere? Atqui læsæ Dei maiestatis rei sumus omnes, vtpote scelerum admittorum probè conscij, de veniâ & indulgentiâ dubij, nullus enim scit vtrum odio vel amore dignus sit: qua fronte igitur omni metu deposito non regis sed diuinæ mensæ accumbemus? Siquidem S. Marcialis epist. ad Burdigal. c. 3. Eucharistiam appellat, *Communionem Dei viui, mensam diuinam*. Quid ergo ipsæ supernæ potestates, ipsi cœlites, ante Dei Thronum non sine quodam tremore stant admiran-

tes incomprehensibilem eius gloriam, & ita fupremæ eius maiestati adhærent, vt etiam possibilem, spectatâ suæ naturæ conditione, separationem reformident, & vt vtar verbis Gregor. l. 17. mor. c. 15. *Ipsa virtutes cœlestium, quæ Deum sine cessatione conspiciunt, in ipsâ contemplatione contremiscunt.* Homo verò puluis & cinis, putredo & vermis, vas stercorum, esca vermium, peccatis oneratus, mole carnis infirmæ aggrauatus, carnalibus desideriis incensus, multis erroribus implicatus, mille periculis expositus, ad omnia viria pronus, ante Dei absconditi terrificam maiestatem totis artibus non inhorresceret? Maximè vbi fulmineam audit Apostoli sententiam 1. Cor. 11. *Quicumque manducauerit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis & sanguinis Domini.* & rursus. *Qui manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat.* Cum nihil sit ad terrorem incutiendum aptius & potentius ipsâ iudicis præsentia, & extremi iudicii memoriâ.

3. Proderit verò plurimum ad hunc salutiferum timorem concipiendum, eorum quæ in adorabili Sacramento delitescunt, alta & profunda consideratio. Nimirum mens erigenda est supra cœlestes exercitus, Angelorum choros, Archangelorum præfulatus, gloriam Dominationum, sedes Thronorum, Virtutes, Principatus, Potestates, vt iis infinitè supereminentem diuinitatem Christi intueamur, simplicem, immutabilem, æternam, inscrutabile perfectionum pelagus, potentiam eius ineffabilem, sapientiam admirabilem, magnitudinem incircumscriptionem, gloriam supereminentem, bonitatem desiderabilem, lucem inaccessibilem, sanctitatem immensam, pulchritudinem in-

enarrabilem, iustitiam formidabilem; hæc enim incomprehensibilis Diuinitatis in Christo inhabitantis maiestas, augusta mysteria suscipientibus ingentem apta est terrorem iucutere, dummodo fidei oculo præsens apprehendatur. Deinde verò si ab istâ sublimi secretæ Diuinitatis contemplatione, mentis aciem in gloriosam Domini humanitatem intendamus, quatuor gloriæ dotibus illustrem, splendidis radiantem cicatricibus, ac meridiano sole micantiorum, qualis in extremi iudicii die pro tribunali, sedebit super nubes fulgureas, incredibili maiestate circumcincta, nationes omnes irreuocabili sententiâ iudicatura, confestim inexorabilis iudicis aspectu stupefacti summo terrore percellemur. Vult autem noster *ἰχθῆς* vt hæc ipsa seriò consideremus, antequam ipsum capiamus, vult nos tum Diuinitatis, tum humanitatis suæ præsentia plenum veuerationis horrorem erga sanctissimum Sacramentum concipere, ac proinde *non amat absque tremore capi.*

EMBLEMA LXVII.
TIBURO SVFFIXÆ
CARNIS DESIDERIO E COENO
SVRSVM SALIENS.

Suffixa Tiburo pellectus carnis odore,
E fundo oceani tollit ad astra caput.
Altius assurgit, quando sublimior esca est:
De cœno in cœlum, carnis amore, salit.

A P O D O S I S.

Sorde voluptatum, turpique libidine mersos
Carnis odore sue Christus ad astra rapit.
Esca quidem præcelsa, Patris quam dextera summi
Porrigit, & cæli possidet altus apex.
Inclinanda fuit, nimium quia diffusa terris;
Inclinavit, ut hac perfruereris, amor.
Sedibus æthereis humiles descendit in aras,
Fortior ut nares impleat eius odor.
Tantillum è cæno mersum caput erige in aram,
Immortalis ubi pendet in ora cibum.
Hunc rape, de cæno poteris te reddere cælo:
Limo extraxit odor, sed dabis astra sapor.

F O N S E M B L E M A T I S.

Tiburonum admirandorum, inquit Acoſta;
 fatietas nos nunquam capere poruit. Specta-
 culum quoddam iucundum viſuri per orium,
 quartam occiſæ Gruis partem ſupra lacum pro-
 ximum in mare affluentem, ſuffixam appende-
 bamus: quo factò, dicto citius, odoris vi illectus
 tiburo aliquis adnatauit. Ergo ut ex diuturnitate
 ſpectaculi gratia maior eſſet, curatum erat ut eſca
 altius attolleretur. Nihilominus tandem tiburo
 vno momento illicò prædam naſtus erat, in ſu-
 blime tantâ facilitate ſeſe ſurrigens, ut prope ad-
 uolitaſſe videretur.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **P** Vlchrè Auguſt. in Pl. 64. *Mare*, inquit,
in figurâ dicitur ſæculum hoc, ſalsedine amarum,
procellis turbulentum, ubi homines cupiditatibus peruer-
ſis & prauis facti ſunt velut piſces ſe inuicem deuoran-

*tes. Attendite mare malum, mare amarum, fluctibus
 seuum; attendite qualibus hominibus plenum sit. Quis
 optat hereditatem nisi mortis alterius? quis optat lucrum,
 nisi damna alterius? quam multi aliorum defectione cu-
 piunt sublimari! quam multi ut oñant, optant alios
 vendere res suas! quomodo se inuicem opprimunt, &
 qui possunt deuorari! & cum deuorauerit unus piscis
 maior minorem. deuoratur à maiori. O piscis male, pre-
 dam vis de parua, praeda efficiens magna. In huius er-
 go sæculi procelloso æquore homines veluti pisces
 vagantur, alij, vt Vranoscopi, summa tenen-
 tes iugiter in cælum figunt intuitum; alij, vt
 Tiburones, oræ maritimæ cœno profundius im-
 mersi eiectis ad litus cadaueribus vescuntur,
 & hi luxuriæ deditos ad viuum exprimunt, qui
 voluptatum carnalium limo sese volutantes cœ-
 lestia prorsus aspernantur. Porro quàm arduum
 & difficile sit luxuriæ luto submersum animum
 erigere iatis indicant SS. Patres, dum istud opus
 vt singularis gratiæ prodigium admirantur. Hinc
 Lactantius l. 6. institut. c. 23. ait: *Mens inquinata
 contagione impudici corporis non potest, nisi & longo
 tempore, & multis bonis operibus, & colluione qua
 inheserit, purgari.* Rationem adfert sanctus Am-
 brosius in c. 4. Luc. his verbis: *Etñim quasi cla-
 nis suffigitur anima corporeis voluptatibus, & cum se-
 mel adhaeserit cupiditatibus demorsa terrenis, difficile
 in altum potest, unde descendit, sine Dei fauore, re-
 uolare. Actuum enim suorum vincta laqueis, & se-
 cularium deliciarum illecebris obnoxia iam tenetur.*
 Videlicet ipso momento temporis quo ad car-
 nalis voluptatis extremum peruenitur, penè
 omnis acies mentis obtunditur, omnis rationis
 lux extinguitur, & anima tota quasi fit carna-*

lis, & spiritalium rerum incapax, maximè spiritalis Domini carnis esu indigna. Vnde inter eos qui ad cœnam Eucharisticam vocati fuerant; cum alij sese comiter & vrbane excusassent, solus impudicus ad impossibilitatem recurrens, ait: *Non possum venire*, quod homo carnalium illecebrarum cœno immersus, ad agenda diuina sit prorsus ineptus. Sicut enim constanti castimonie studio, caro nostra fere fit spiritalis & angelica, ac proinde Dominicæ simillissima; ita caro luxuriè polluta tota fit brutalis, ac diuina communione prorsus indigna, vtpote spiritali.

2. Enimuerò Tiburo cœno profundius immersus, assatæ carnis nidore sursum effertur, adeo vt illi cœlum pro cœno det carnis amor, ita Christianus nusquam è volutabro libidinis emerget, nisi dominicæ carnis fragrantia pertrahatur. Eapropter Christus populum quem in vastâ solitudine paucis panibus exaturauerat, à terrenis ad cœlestia transferens, statim de suæ carnis omnino cœlestis esu sermonem intulit, Ioan. 6. protestans eam esse panem de cœlo descendentem, vt carnalibus deliciis inhianti cœlestium amorem inspiraret; quod ad animos è cœno in cœlum euehendos, nullum, suæ carnis alimoniâ, potentius occurreret illicium. Quod eleganter edisserit Clemens Alexand. 2. pædag. c. 1. *Res est ergo preclara, inquit, & maximè expetenda, id quod verum est, suspicientes supernum alimentum persequi, & eius quod verè est, inexplebili exspectaculo impleri firmâ, stabili, & pura voluptate fruente. Hanc autem charitatem oportere nos suscipere ostendit cibus Christi. Est enim valde à ratione alienum, & inuile, & nequa-*

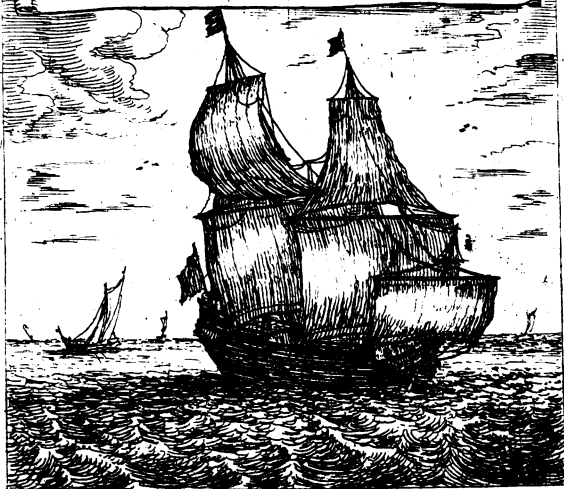
quam humanum, pecudum more pinguefactum morti nutriri. Nimirum qui terrenis voluptatibus suillo more saginantur, morti nutriuntur miserabiles aternæ mortis hostiæ: at qui spiritali Domini carne pinguescunt, vitæ nutriuntur immortalis, utpote pharmaco immortalitatis præmuniti. Finge itaque tibi sacrum altare, quasi scopulum, vel rupem, undique procelloso sæculi verberatam æquore, in quo tiburonum instar impudici homines sese veneris sordibus inferciunt; in hac rupe carnem suam omnino cœlestem extulit Saluator, ut mortales cœno conuolutos sursum eueheret, quatenus illius non spectaculo duntaxat, sed inexplebili desiderio, immò etiam esu ita satiarentur, ut imposterum ad terrena nausearent.

3. Quod quidem exemplo suo comprobauit peccatrix illa mulier, luxu spurcitiisque famosa, quæ importuna Pharisei conuiuio, opportuna cœlestis medici beneficio, sese ad Domini pedes abiecit, ut sacratissimæ carnis contactu à luxuriæ sordibus emundaretur, cui nouerat castificam inesse virtutem, & suauē aduersus libidinis ardorem refrigerium. Hinc *stans retro secus pedes Domini lacrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes eius.* Nec repulit illam purissimus alioquin Dominus, quòd intelligeret in suæ carnis contactu veram morbi, quo laborabat, latere medicinam, nec ardorem concupiscentiæ, quo medullitus absumpta fuerat, aliter, quam virginali sui corporis umbrâ posse temperari. Audientibus Chrysostr. ho. 61. in Ioan. *sed ab illâ cur se tangi permisit? ut eius mundaret malitiam, & cle-*

mentiam ostenderet, ut intelligas nullum morbum eius vincere bonitatem. Diuinam carnem pia pœnitens, quam nondum ore mandere & pectore recondere licebat, reperitis prælībāt osculis, admoris exugebat labiis, auidâ linguâ lambebat, & ut ad Eucharisticum iam tunc sese disponeret epulum, quo Dominicæ carnis esu in virginem erat transmutanda, pœnitentiæ conuiuium alterius præambulum opportunè pramittebat. Venit, inquit, S. Chrysol. ser. 93. pietatis illa, non voluptatis exhibitura conuiuium: denique & pœnitentia ponit mensam, fercula compunctionis apponit, panem doloris infert, potum lacrymis temperat in mensurâ, & ad delicias Deitatis totas, totam pulsat cordis sui & corporis symphoniam, organi planctus dat clamorem, cytharam per suspiria longa modulatur, gemitus aptat in fistulam, & dum pectus ipsam conscientiam arguens saepe percutit, facit placitura Deo cymbala personare; dumque taliter aptat diuinis oculis cibos, totas misericordia copias reportat. Sanè dum miseram hanc peccatricem ad Domini sublimi thoro discumbentis pedes a^urgentem intueor, ut virgineæ contactu carnis emaculetur, mihi videre videor tiburonem præ carnis suffixæ desiderio sursum salientem. O quisquis peccantem sequutus es, imitare pœnitentem, ad Domini carnem Augustis in aris elatam, è cœno libidinis assurge, si solus illius tactus Magdalenam ad totum sanctitatis euexit verticem, quid in te non operabitur illius esus? Dubio procul de peccatore pœnitentem, de terreno cœlestem, de pecuino angelicum, de lutulentopisce; nitidum efficiet volucrum: quippe calum pro cœno dat carnis amor.

EMBLEMA LXVIII.
ECHENEIS NAVEM
VENTIS IMPULSAM SISTENS.

Potens exili in corpore frænum .

*La vertu de mon petit corps
Resiste aux plus rudes efforts .*

68

EN Remora abreptum vancorum turbine nauem
Sistit, in æquoreis anchora firma vadis.
Frustra obluſctur Boreas fridentibus alis,
Plenisque impellat turgida vela genis.

*Quam non nullo queant nauta, nec nullo rudentes,
Parua potest fixam concha tenere ratem.*

A P O D O S I S.

*Admiranda lateo diuino in corpore virtus,
Et cohibere animas, & religare potens.
Quot miseros iuuenes vitiorum turbino raptos.
Fixit, & in tumidis sterna coëgit aquis!
Quot vindicta audax: fraternâ à cade retraxit.
Mirificus vite liberioris obex!
Plurima quam nauis fortuna impulsâ secundo
Flamine, naufragium flebile passa foret!
Carnis adoranda nisi concha tenaciter hærens,
Currentem in scopulos vi remorata foret.
Hac utinam remorâ, carnis fracto impete figar!
Meus bene fixa, poli regna beata pectus.
Qui potuit medio vitiorum in tramite sisti,
Per virtutis iter cursitat, immo volat.*

FONS EMBLEMATIS.

Quid violentius mari, inquit Plinius l. 32. c. 1. ventisue & turbinibus & procellis? Quo maiore hominum ingenio in vllâ sui parte adiura est natura, quàm velis remisque? Addatur his & reciproci æstus inenarrabilis vis, versumque totum mare in flumen; tamen omnia hæc pariterque eodẽ impellentia, vnus ac paruus admodum pisciculus, Echeneis appellatus in se tenet. Ruant veni licet, & sæuiant procellæ, imperat furori, viresque tantas compescit, & cogit stare nauigia, quod non vincula vlla, non anchoræ irrevocabili pondere iactæ. Infrænat imperus, & domat mundi rabiem, nullo suo labore, non retinendo, aut alio modo quam adhærendo. Hæc tantilla est satis con-

tra tot impetus, vt vetet ire nauigia. Sed armatae classes imponunt sibi turrium propugnacula, vt in mari quoque pugnetur velut è muris. Heu vanitas humana! cum rostra illa ære ferroque ad ictus armata, semipedalis inhibere possit, ac tenere deuincta pisciculus. Ferrur Adriaco marte tenuisse prætoriam nauem Antonij: tenuit & nostrâ memoriâ Caij principis ab Astura Antium remigantis, vt res est etiam auspicalis pisciculus: Siquidem tum in Urbem reuersus ille Imperator suis telis confossus est. Qui tunc posteaque videre, eum limaci magnæ similem esse dicunt. *Idem l. 9. c. 25. scribit & amores & lites remorari, partusque continere ad puerperium. huius pisciculi meminit Ouidius:*

*Parua Echeneis adest, mirum! mora puppibus ingens.
De ea eleganter Cassiodorus l. i. Variarum: Meatus nauium Echeneidis morsus inter undas liquidas alligauit; aut Indici maris concha simili potentiâ labris suis nauium dorsa fixerunt, quarum quietus tactus plus dicitur retinere, quam exagitata possint elementa compellere. Stat pigra ratis tumentibus altè velis, & cursum non habet, cui ventus arridet: sine anchoris figitur, sine rudentibus alligatur.*

INTERPRETATIO.

1. **R**Emoram, quam vidisse rarissimè contigit, immensæ in exili corpore virtutis, ventis & ætuofo mati potentior palàm omnium oculis exhibeo; Eucharistiam, inquam, limaci persimilem, quod Christus mylticus *ixθρς*, quasi limax, duplici Sacramentalium specierum testâ conclusus, ibidem delirescat. An non verè remora Christi corpus, quod nauem secundis flati-

bus impulsam stare coëgit medio in aëthere , & firmitus quam quivis rudentes , aut anchorarum pondera fixit & alligavit? At audi quid de sancto Birino Dorcestriensi Episcopo , circa annum Domini 625. ab Honorio Papa in Britanniam ad prædicandum Euangelium misso referat Surius : *Cum* , inquit , *haberet pallam sibi ab Honorio datam , super quam Deo immaculatam hostiam offerebat , in eaque pallâ corpus Dominicum inuolutum suspensum ad collum secum semper deferre , & in sacrificio Missæ super altare sanctum reponere soleret : ad litus Britanniæ maris navem conscensurus rem divinam fecit , sibi suisque viaticum parans. Urgente autem navigandi opportunitate , ad navem festinans descendit. In alto tandem cum navigaret , sacratissimum viaticum se ad litus reliquisse reminiscitur : Hinc vinâ fide manitus in mare descendit , & ad litus perueniens quod reliquerat recepit ; ad navem deinde reuertitur , eamque divino iussu immobilem reperiens , iterum descendit , nullâ penitus aqua guttâ in eius vestibus inuentâ. Ita Surius die 3. Decembris. Quid autem navem illam medio in mari detinuit immobilem nisi Eucharistica Echeneis , ad quam arcanâ virtute fundandam figendamque , nequidem opus fuit instar remoræ eidem adhærere. Huic literali expositioni moralem adnecto.*

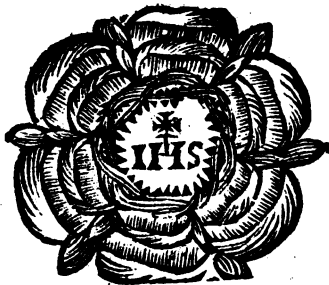
2. Quiuis Christianus navis est in huius sæculi procelloso mari velificans , inter tentationum procellas , inter Dæmonum turbines , ad cælestis patriæ portum aspirans. Verum sæpius ita violentis tempestatibus longius à portu in syrtes , & saxa latentia , flante vehementius Inferni aquilone , impellitur , ut naufragium pariat & fortunarum omnium iacturam faciat , nisi

Deus absconditus vti remora currentem in vitiorum scopulos arcanâ sui corporis vi retineat, & in medio cursu irrevocabili suæ carnis pondere figat. Si flante prosperæ fortunæ zephyro, nimio fastu vela tumeant, illa confestim comprimet Numinis in Sacramento exinaniti incomprehensibilis humilitas, neue superbiæ scopulo allidatur, obstabit. Si concupiscentiæ turbine ad illicitas voluptates abripiatur; virginæ carnis adhæsiōe, melius quam echeide carnis furentis cohibebitur impetus. Si fremente vindictæ noto in cædes & homicidia præceps feratur, agnæ carnis attractu qua nihil suavius, nihil mitius, furor omnis & ultionis cupiditas concidet. Si ventus vrens avaritiæ ad furta rapinasque propellat, immobilem tenebit Iesuanæ liberalitatis & munificentiae recordatio, qui cùm dives esset propter nos exhaustis omnibus thesauris egenus factus est, ut nos eius inopiâ locupletaremur. Denique nullius vitij turbine, nullius tentationis procella ita violenter impelli concutitur potest, quin in Sacramento potentissimam nanciscatur Eche-neidem, cuius vi secretâ, mediis in fluctibus immota persistat. *Sedat enim, inquit Cyrillus Alex. l. 4. in Ioan. c. 17. quum in nobis maneat Christus, scientem membrorum nostrorum legem, pietatem corroborat, perturbationes animi extinguit, nec in quibus sumus peccatis considerat, sed egrotos curat, collisos redintegrat.*

3. Equidem si vel sola perceptæ sacre communionis recordatio potentissimum sit omnium cupiditatum frænum, ut asserit sanctus Chrysost. ho. 61. ad pop. Antioch. his verbis: *Cum nos ab*

in corripere viderimus, vel ab alio vitio, cogitemus quibus facti sumus digni, & sit irrationabilium nobis motuum correctio talis cogitatio. Quot mirabiles in nobis effectus operabitur ipsa realis Domini corporis cum nostro vnio, ipsa sacrosanctæ humanitaris adhesio, & intimus arcanæ Diuinitatis nostras in animas illapsus? O quot Christianos ad laqueum festinantes, ac de salute desperantes Eucharistica Echeneis remorata est! quot iuuenes ætatis ardore in omnia flagitia ruentes cohibuit, & in religioso statu stabiles & inconcussos reddidit! nimirum teste Bernardo ser. de baptismo in cœna Domini habito: *Duo illud Sacramentum operatur in nobis, vt videlicet & sensum minuat in minimis, & in grauioribus peccatis tollat omnino consensum.* Mox vt Eucharistica Echeneidi turbulentorum appetituum tranquillitatem attribuat, subiungit. *Si quis vestrum non tam sepe modo, non tam acerbos sentit iracundia motus, inuidia, luxurie, aut ceterorum huiusmodi, gratias agat corpori & sanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo.* Possem id innumeris confirmare exemplis, sed vnicum proferam in quo magis Echeneidis munere functa visa est Eucharistia. Ibat Elisabethæ Lusitanæ reginæ deuotus assecla, insecius licet, ad mortem inuitabilem, à rege zelotypo, fornaci in pabulum iniquâ sententiâ destinatus; in viâ signum eleuationis sanctissimi Sacramenti percipit, templum ingreditur, Missam audit, aliasque sequentes. Interim alter calumniator assecla paratum innoxio comiti supplicium luit, viuusque in ardentem fornacem conicitur. Quid deuorum il-

lum iumenem in certissimum exitium curren-
tem detinuit nisi Eucharistica Echeneis? Et quid
passionum motibus abreptas mentes in Dei gra-
tia stabiles efficit, & in virtutum studio ad mor-
tem vsque perseverantes, nisi breui formulâ la-
tens Domini corpus? Nempe inest *potens exili in
corpore frenum.*

EMBLEMA LXIX.
 RAIA NAVFRAGVM A
 AMARINIS CANIBVS SERVANS,
 ET AD LITTVS DEFERENS.

Expugnata noti rabie, & victrice procella
 Nautis ubi rapido vortice sorpta peris.
 Nautarum pars magna feris inuoluitur undis,
 Pars tenet illisa fragmina huius rari.

Hh

*Neue quid afflictiŒis deŒis; cumaloque malorum,
 Equorei arrodunt pallida membra canes.
 In tanto Œedenim poŒitis diŒcrimine vita,
 Fert inopinatam Raia fidelis opem.
 Illa canes abigit ŒpinoŒa verbere cauda,
 FeŒŒaque ŒubieŒto corpore membra leuat.
 Vitalis pietas homicidis ardet in undis,
 Subque pio Œudat pondere piŒcis amor.
 Non oneri metuit, gemitat dileŒtio vires;
 Vi fidâ miŒeros in Œatione locet.*

A P O D O S I S.

*Quum graue leŒthali corpus languore fatiŒcit,
 Sorberique Erebo mens agitata timet.
 Naufragio, accurrens Dominus virtute Œynaxis,
 Eximit, & ŒtygiŒ comprimis ora canis.
 CreŒcit enim pietas in mortis agone, viaque
 Dux, animam proprio corpore ad aŒtra vehit.
 Nemo triumphauit, cum victor ab hoŒte rediret,
 Pompâ adeo celebri, curriculone pari.
 EŒt hominis veŒtura Deus Œecurus ouanŒque
 Ad Patria portum tendo, vehente Deo.*

FONS EMBLEMATIS.

Olaus magnus in Œuâ tabulâ Septentrionali,
 paulò vltra DaniaŒ fines, in oceano Gothico
 Raiam depingit, quæ hominem naufragum na-
 tantem, & præ canicularum marinarum crebris
 morŒibus de Œuâ Œalute periclitantem naturali
 quodam affectu ruetur, & dorŒo ŒuppoŒito vehit ad
 littus. Quin & innatâ erga homines pietate, nau-
 fragorum cadauera à piŒcibus illaŒa caudæ ver-
 bere deŒŒendit: Quippe illis tanquam illatæ vin-
 dex iniuriæ Œuperueniens, prædoneŒque Œuis a-

tuleis abigens, magno conatu fluctuantes adiuuat, ut incolumes enatent. Si verò naufragus mari absorbeatur, tandiu ibidem expectat, donec elapso aliquot dierum interuallo, à mari, sese naturaliter purgante sursum feratur, ut eundem impellat ad oram maris inhumandum. Quod & testatur Scaliger de subtilitate aduersus Cardanum. Tabulam verò ex Olao defumptam exhibet Gesnerus l. 4. de Aquatilibus, ubi tractat de variis Raiarum speciebus, corollario primo.

INTERPRETATIO.

1. **V**Bi primum in Olai tabellam incidit oculus, statim mihi venit in mentem memorabile, planèque cedro dignum Euchari-
stiae miraculum, ab Ambrosio lib. de obitu fratris sui Satyri circa medium, his verbis descriptum: *Quid igitur obseruantiam eius circa Dei cultum praxicem? Qui priusquam perfectioribus effectus initiatus mysteriis (erat enim Catechumenus) in naufragio constitutus, cum ea qua veheretur nauis scopuloso illisa vado, & urgentibus hinc atque inde fluctibus solueretur, non mortem metuens, sed ne vacuus mysterij exiret è vitâ, quos initiatos esse cognouerat, ab his diuinum illud fidelium Sacramentum poposcit, non ut curiosos oculos inferret arcanis, sed ut fidei suae consequeretur auxilium. Etenim ligari fecit in orario, & orarium inuoluit collo, atque ita se deiecit in mare, non requirens de nauis compage resolutâ tabulam, cui supernatans inuaretur, quoniam fidei solius arma quiescerat. Itaque his se tectum atque munitionem satis credens, alia auxilia non desiderauit. Simul fortitudinem eius spectare licet, qui fac-*

H h ij

*tiscente remigio, non quasi naufragus tabulam sum-
pserit, sed quasi fortis ex seipso adminiculum sue
virtutis assumpserit. Nec deseruit spes, nec fefellit
opinio. Denique primus seruatus ex undis, & in
portum terrena stationis euectus, presulem suum cui
se crediderat recognouit, statimque ubi etiam cate-
ros serulos suos vel ipse liberauit, vel liberatos com-
perit, negligens facultatum, nec amissa desiderans,
Dei Ecclesiam requisivit, ut ageret gratias liberatus,
& mysteria aeterna cognosceret. Nam qui tantum celestis
mysterij inuoluti in orario praesidium fuisset expertus,
quantum arbitrabatur si ore sumeret, & toto pe-
toris hauriret arcano? quàm maius putabat fufum
in viscera, quod tantum sibi tectum orario profuis-
set?*

2. Ego quidem dum fidelem hunc Catechu-
menum solius Eucharistiæ munitum clypeo,
contra procellas luctantem, & Dominico cor-
pori, velut extremæ post naufragium tabulæ
superuectum, ad litus illius praesidio feliciter
enatantem intrueor, videre mihi videor Chri-
stianum in extremis agentem, fatiscente cor-
poris nauigio inter tentationum turbines, ad
cœlestis patriæ portum multo labore tenden-
tem, adorabilis viatici tabulæ firmiter inni-
xum, ne tali destitutus subsidio tartari gurgite
forbeatur; cui tantò periculosiùs soleat esse nau-
fragium, quantò in diuturnæ sanitatis malaciâ
minus prauisum est, utpote subitanæ fere mor-
tis inductum inopinatâ tempestate. Siqui-
dem ut eleganter ait Tertullianus l. de ani-
ma c. 52. *Vix est & illa nauigiis, cum longè
à Caphareis faxis, nullis depugnata turbinibus,
nullis quassata decumanis, adulante flatu, labente cur-*

fu, letante comitatu, intestino repente percussu cum totâ securitate desidunt: non secus naufragia sunt vite, etiam tranquilla mortis euentus. Nihil refert integram abire corporis nauem, an dissipatam, dum anima navigatio euertatur. Enimverò quis nesciat instanti morte grauiores tunc insurgere temptationum procellas, vt instituta animæ ad cœlestem patriam nauigatio præpediatur? Tunc enim vt in Apoc. 12. 12. scribitur, *descendit Diabolus habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet.* Et turbulentis suggestionum flatibus animam submergere conatur. Tunc igitur violentiores turbines, sæuiores procellæ, turgidiores fluctus frequentiora inducunt naufragia, adeo vt in hoc procelloso æquore velificans anima de portu assequendo propemodum desperaret, nisi dissolutâ corporis ægri compage, immortalis Christi corporis solidam arriperet tabulam, cuius præsidio ad optatam stationem appellat. Tunc vel intestino tumultuantium passionum percussu ita concutitur, vt rationis gubernaculum fere deferat, vel subortâ quatuor primarum qualitatum intemperie, quasi quatuor ventorum principum seditione, dissolutis membrorum tabulis, horribili mortis, Iudicij, gehennæque metu, quasi decumano fluctu obruitur, non mediocri suæ salutis periculo, adeo vt tunc temporis non longius ab æterna morte distare videatur, quam nauæ sulcantes oceanum, quos quatuor duntaxat digitis (quæ tabularum spissitudo est) à morte distare sapienter olim censuit Anacharsis, apud Laërtium l. 1. c. 9. vt proinde cum eodem Anacharsi ex solum naues tutæ dici possint, quæ in sic-

cum protractæ, iam in tranquillâ statione collocatæ sunt; ij solùm securi nauigantes qui ad cœlestis Solymæ portum feliciter appulerunt, vbi nullis deinceps tempestatibus, nullis naufragij periculis obnoxij sint.

3. Eapropter Augustinus haud nescius quàm periculosa sit animæ Christianæ tot inter tentationum procellas, ad cælum nauigatio; his fratres in huius sæculi mari velificantes hortatur verbis lib. de Cantico nouo c. 2. *Ascendamus nauim fidei simul & crucem, nec desit anchora spes nostre salutis. Extendamus funes diuersas virtutes, vela charitatis colligamus, inuocemus ventum prosperum verbum Dei, exhauriamus sentinam à peccatis, per elemosynam mundaetur conscientia nostra; non impediatur huius nostri cursus nauigij. Operemur manibus ut possumus: manibus suis sentinam exhauriebat qui dicebat: Manibus meis coram eo nocte, & non sum deceptus. Non negligamus nostra peccata: minuta sunt, sed multa. Fluctus vnus validus irruens obruit nauem, minaturque naufragium; humor autem per rimas influens, & in sentinam veniens, nisi subinde siccetur, hoc idem facit. Ergo exhauriatur sentina, non negligatur misericordia; quia elemosyna à morte liberat, & ipsa purgat peccata. Adsit nostra tutela Christi gratia, celeuma nostrum (cantum nautarum quo se mutuo ad laborandum excitant) cantemus Alleluia, ut leti ac securi ingrediamur sempiternam ac felicissimam patriam. Non metuat anima mare hoc magnum, sæculum scilicet, cuius fluctus ac turbines sentimus inimicas sæculi potestates. In Deo sperantes multi calcauerunt, multi super aquas ambulantes securi ad patriam peruenerunt.*

Sed exurgit ventus validus, magna tempestas sua cuiusque cupiditas, titubat fides in mari; clamat in te Petrus: Domine, pereō; dabit manum mergenti; nec sinet perire ille, qui propter nos super aquas dignatus est ambulare. Sic ille nauclerus eximius suos remiges ad fulcipiendam cœlestis patriæ nauigationem animabat. Miror quod nauatarum viaticum prætermiserit, nec in naufragij periculo constitutis, Dominici corporis tabulam porrexerit, qua superuecti feliciter enatarent. Fortunatus ille nauita, qui fatisciente sui corporis nauigio, tabulam hanc firmæ fidei, sinceræque deuotionis manibus apprehendit, cui naufraganti & in extremis agenti, immo & tentationum fluctibus propemodum obruto, Christus vt raia mystica succurrit, canesque stygios ad prædam hiantes, spinarum suarum aculeis, suæque passionis merito longius abigens, naufragum animum ad æternæ patriæ portum sui tabulæ corporis transfuehit, vel potius de sacratissimo corpore nouum illi construit nauigium nullis tempestatibus expugnandum, nullis decumanis obruendum, nullis scopulis illidendum, nullo gurgite deuorandum. Vt enim cum Augustino loquar ser. 2. in Ps. 93. Num ei non preparat portum, qui parauit nauim? Nauim, inquam, sui corporis quâ ad Paradisi portum transfuehatur. Equidem testatur Chrysostomus l. 6. de Sacerdotio, diuino viatico præmunitos, & adorandæ carnis carinâ vectos rectâ in cœlum tendere: Quidam, inquit, mihi narrauit, non ille quidem ab alio edoctus, sed dignus habitus qui & id vidisset ipse, & audisset, quod qui de hac vitâ migraturi sunt, si mysteriorum huiusmodi cum purâ conscientia fue-

rinc participes, spiritum efflaturi, ab Angelis illorum corpora satellitum more stipantibus, propter assumptum illud Sacramentum, hinc rectâ in cœlum abducuntur, Nimirum Christo competit istud Nazianzeni oratione 6. ad Greg. Nyssenum: *Amicus fidelis solatijs porcus, asylum tutissimum, navis contra omnes tempestates munitissima: quippe qui verè sit, Dux & custos in agone fidelis.*

SERPENTES.
 EMBLEMA LXX.
 DOMINA SERPENTVM
 FVRENS, LINTEO CONVOLVTA
 MITESCIT.

Serpentum regina leui vel tacla bacillo,
 Effera pra rabie squamea colla tumes.
 Dentibus ut tubulis iacit immedicabile virus,
 Astantumque graui corda timore quatit.

*Quis furias iramque premat, caudaque sonantis
 Horribilem strepitum, terribileque minas.
 En tenui languet natua ferocia velo,
 Mitior est agno, quæ modo tigris erat.
 Se ferri quocunque sinet mansueta, vel infans
 Incolumi stringet turgida colla manu.*

A P O D O S I S.

*Sic vindicta inhians maiestas laesa Tonantis,
 Quas olim strages, funera quanta dedit!
 Æthereis mortale genus sepeliuit in undis,
 Obruit infamem sulphure Pentapolim.
 Indomitam Egyptum repetito verberare strauit,
 Mersit Erythraeis castra inimica vadis.
 Sorbuit Hebraeos vasto telluris hiatu,
 Calitus immisso puniit igne reos.
 Vix venia locus ullus erat, regnabat in orbe
 Kleio supplicii, strage, cruore furens.
 Quis tandem irarum finis? qua meta furvi?
 Eternum-ne Dei vindicis ira fremet?
 Ecce Sacramenti tenui velamine tactus
 Mitior agniculo pectora nostra subit.
 Linteo adumbratus terrori mutat amorem,
 Vbera vulneribus, blanditijsque minis.
 Quem lacryma & gemitus, quem non holocausta, piaque
 Non flexere preces, flectere vela valent.*

F O N S E M B L E M A T I S.

D Omina Serpentum viperæ genus, apud Mexi-
 canos, quatuor pedes & amplius longa, binos
 habet supernâ maxillâ dentes caninos incuruos,
 quibus lethale venenum iaculatur; quot annos
 nata est, tot accedunt caudæ perstreptentia sona-
 lia vertebrarum instar connexa; quum laesa iras-

citur, sonalibus caudæ suæ concussis vehementer perstrepat, erigitque collum non sine astantium metu, venenumque iaculatur caninorum dentium tubulis, caui enim sunt. Linteo tamen conuoluta, quantum velis, tenui raroque, ita tepescit illa feritas, ut vel à puero deferri quolibet, citra formidinem, aut ullam noxam, possit. Ita Nerembergus lib. 12. natur. hist. c. 1.

INTERPRETATIO.

I. **B**revissima differentia duorum testamentorum timor & amor, inquit August. l. contra Adimantum c. 17. brevissima pariter incarnandi Dei filij ab incarnato differentia severitas & benignitas. Quis enim incarnando Dei filio severior? quis ad indulgentiam inflexibilior? quis ad iram proclivior? quis ad ultionem feruidior? quis inexigendis pœnis acrior?

*Quis clades veteris legis? quis funera fando
Explicet, aut possit lacrymis aquare dolores?*

Hunc sævientem, tonantem, coruscantem, fulminantem, æternos mortalibus interminantem cruciatus attende: Deuteron. 32. *Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad Inferni novissima; deuorabitque terram cum germine suo, & montium fundamenta comburet. Congregabo super eos mala, & sagittas meas complebo in eis. Consummentur fame, & deuorabunt eos aues morsu amarissimo. Foris vastabit eos gladius, & intus pavor, inueniem simul ac virginem, latentem cum homine sene. Si acvero ut fulgur gladium meum, & arripueris iudicium manus mea: reddam ultionem hostibus meis, & his qui oderunt me retribuam. inebriabo sagittas meas sanguine, & gladius meus deuorabit carnes. Nonne tot interminantem supplicia*

audiens, tibi videris intueri serpentium Dominam attollentem iras & squamea colla tumentem, concussis caudæ sinuosæ sonalibus horrificè perstreptentem, in altantes immedicabile virus eiaculantem? Iam admirare eiusdem nostræ carnis linteo conuoluti repentinam mansuetudinem, suaues blanditias, ineffabilem clementiam, eloquij dulcedinem: *Venite ad me omnes, clamat Matth. 11. 28. qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris: iugum enim meum suauis est, & onus meum leue.* Ecce iam suspendit verbera, protendit vbera, non furoris, sed cruoris calicem propinat, non iræ venenum quo vos inficiat, sed sanguinis vinum infundit quo nos reficiat, terrores illecebris, minas blanditiis permutat, non amplius vlticis iustitiæ iaculo peccatores pungit, sed elementia balsamo inungit: quod si peruicaces asperiori verbo pungere cogitur, non prius ore pungit, quam ipse corde compungatur: vnde non tam eos pungere, quàm ungere, non tam fauciare, quàm sanare, non tam corrigere, quàm cor regere, non tam corripere, quam cor rapere videtur, quia deperit, quos ferit; & aduersus pericula munit, quos punit, & affectuosis visceribus misericordia complectitur, quos plectit.

2. Vnde ista, precor, insperata lenitas? vnde ista subitanea iudicis in patrem, vindicis in pastorem, leonis in agnum mutatio? vtrique ex carnis assumptæ linteo, ex velamine diuinitatis (sic carnem eius vocat Athanasius ser. 3, contra Arianos, alique passim Patres) quo vbi primum ab innocente Virgine & Spiritu sancto conuolutus est, non solum homo, sed hominum humanissimus effectus, vagire

cepit in cunis omnibus amabilis, nemini deinceps
 terribilis, & abiectis fulminibus, quæ ligatis in-
 fantili fasciâ manibus deinceps librare non pote-
 rat, lacrymis & suspiriis hostes lenire maluit, quam
 punire. Hanc stupendam ultionum Domini, in mi-
 serationum patrem metamorphosim, eleganti stylo
 sic describit Bernardus ser. 1. de Epiph. expendens
 illud Apostoli ad Tit. 3. *Apparuit benignitas, & hu-
 manitas Saluatoris nostri Dei.* Cuius verba etsi lon-
 giora, quia tamen ad rem quam versamur apposita
 libens hic profero. *Priusquam appareret humanitas,
 latebat benignitas: siquidem & prius erat; nam & miseri-
 cordia Domini ab eterno. Sed unde tanta agnosci poterat?
 promittebatur, sed non sentiebatur; unde & a multis non
 credebatur.... Ecce pax non promissa, sed missa; non di-
 lata, sed data; non prophetata, sed presentata. Ecce
 quasi saccum plenum misericordiâ suâ Deus pater misit
 in terram; saccum, inquam, in passione concidendum, ut
 effundatur quod in eo latet pretium nostrum. Saccum uti-
 que etsi paruum, sed plenum: paruulus siquidem datus
 est nobis, sed in quo habitat omnis plenitudo Diuinita-
 tis. Postquam enim venit plenitudo temporis, venit &
 plenitudo Diuinitatis. Venit in carne, ut vel sic car-
 nalibus exhiberetur, & apparente humanitate benigni-
 tas agnosceretur. Vbi enim Dei innotescit humanita-
 s, iam benignitas latere non potest. In quo enim ma-
 gis commendare poterat benignitatem suam, quam su-
 scipiendo carnem meam? meam, inquam, non car-
 nem Adam, id est, non qualem habuit ante culpam.
 Quid tantopere declaret eius misericordiam quàm, quod
 meam suscepit miseriam? Nisi ergo patuisset huma-
 nitas, latuisset benignitas; tunc verò reuelata est,
 illius humanitas, cum velata est nostræ carnis lin-
 teamine Diuinitas; nec potuit latere deinceps di-*

uina charitas, vbi sub assumptâ carne delituit maiestas. Suscepimus eius misericordiam, vbi nostram suscepit ipse miseriam, tanto nobis amabilior, quanto pro nobis humilior, tâto ad veniam pronior & promptior, quanto ad vindiictam ineptior: quis enim ab infante sibi timeat, cuius manus ad amplectendum potius, quàm ad plectendum idoneæ.

3. Si carnis assumptæ velum, ferocientem filij Dei animum, & indolem adeo mitigauit, longe maiorem ei lenitantiæ & clementiæ Sacramentalis amictus effudit. Nec enim dubium est excellentioris patientiæ & mansuetudinis exempla ab ipso in Sacramento exhiberi, quàm vnquam vel passionis tempore præstiterit. Ibi enim ex parte patientis maior elucet mansuetudo, vbi ex parte conuitiantis maior apparet ingratitude: quod libentius ab iis patiamur iniuriam, quos nullis beneficiis obstrinximus, immo quos asperioribus obiurgationibus in nos concitauimus, quàm ab illis quos munerum pondere & numero obrutos singulari beneuolentia prosequuti fuimus. Christus autem tempore passionis à Pharisæis exagitatus est, quorum furorem crebris reprehensionibus prouocarat, quorum prauos mores acriter redarguerat, quos sæpius hypocritas, & Diaboli filios & homicidas vocauerat; at in Sacramento patitur à Christianis, & plerumque à Sacerdotibus, quos sanguine redemit, & in baptismo mundauit, quos suâ toties carne faginavit, suo calice inebriauit, quos vi characteris Sacerdotalis supra choros Angelorum euexit, quos innumeris sibi beneficiis in æternum deuinxit, ac proinde, tantò præstantior in ipso radiat mansuetudo, quantò grauior in hostibus proditur ingratitude. Adde quòd quisquis æquo animo indigna & atro-

cissima patitur inultus, illustrius lenitatis exemplum exhibet, quam qui eo ipso momento quo patitur, armatas videt in ultionem creaturas; Christus autem è patibulo, pugnantem vidit contra insensatos orbem terrarum, & coniurata in tortorum perniciem astra & elementa, quorum auxilio sese videbatur ulcisci. At in Sacramento quot opprobria, quot sacrilegia patitur, & quidem inultus? quis enim impios corpus adorabile laniantes arceat? quis vim Domino inferentes reprimat? quàm rari nunc sunt Sacerdotes, diuinæ vindices offensæ. qui cum inuincibili Chrysostomo dicant, homil. de non contemnendâ Ecclesiâ & mysteriis: *Animâ deficiat potius, quàm sanguinem Domini præter dignitatem porrigam, & meum ipsius sanguinem profundam, priusquam sanguinem tam tremendum secus quàm conuenit porrigam. Melius enim priuari vitâ propter Deum, quam propter vitam Deo ipsò.* Quoniam igitur patitur inultus, insigniori clementiâ videtur conspicuus. At vnde maior ista lenitas? vnde pristini furoris extinctio? anis ex Sacramentalium linteis specierum. Nempe furor velamine languet.

EMBLEMA LXXI.
VIPERÆ BALSAMO
VESCENTES PLANÈ
INNOXIÆ.

Hic ubi balsameos sudant arbuscula liquores,
Fragransque inciso cortice manat odor.
Mollia viperæ fixere cubilia fœtus,
Quos odor & fruticis gratior umbra trahit.

Mandic

*Mandit odoratos serpens innoxia flores ;
 Et lacrymas planta diuitis ore legit.
 Mitescit lethale cibi dulcedine virus ,
 Quod natura dedit , mitior esca rapit.
 Hinc Arabes nec dense petit , nisi forte prematur ;
 Quasque facit plagas , balsami odore linis.*

A P O D O S I S.

*Balsamens sudor liquido pretiosior auro est ,
 Vincit at has sacri gutta cruoris opes.
 Balsamens tu , Christe , frutex , fluit unde liquoris
 Copia , qui scelerum virus odore fugat.
 Vipera vir vindicta avidus , sitiensque cruoris ,
 Cui mortali odio mens homicida tumet.
 Balsama si gustet Domini manantia plagis ,
 Molliet ambrosius viscera dura liquor.
 Balsameone furens pastu mansuesceret anguis ;
 Nec de carne Dei mitior esset homo ?
 Absit ; ut ipsa caro molli sit mollior esca .
 Leni pasta Deo , mens quoque lenis erit.*

F O N S E M B L E M A T I S .

IN Arabiâ talia quædam Viperis scio euenire,
 Quæ circa balsamos degunt. Magnitudine bal-
 samus myrti arbustum æquat, folia producit a-
 maraco herbæ similia. Viperæ itaque in Arabiâ
 absque certo numero, siue plures, siue pauciores
 sub qualibet arbore stationem habent, vescuntur
 succo balsami suauissimo, adhæc gaudent aliâs
 umbrâ plantarum. Arabes itaque collecturi pro
 temporis ratione succum balsami, ligneolarum
 regularum complosione bestias fugant, occidere
 enim nefas putant, quod balsamis esse consecra-
 tas existiment. Si deinceps eueniat ut à viperis

quis mordeatur, vulnus tantum est, vt à ferro videatur inflictum, sed à metu veneni liberi sunt: quo enim vescuntur viperæ vnguento maxime odorato, ita venenum temperatur, vt ex lethifero mitius fiat. Ita Pausanias in Bæoticis pag. mihi 372. Mirum sanè viperæ virus ita balsami succo mitigari, vt sit innoxium; quippe inter cæterorum serpentum venena, viperinum adeo hominibus exitiale est, vt scribat idem Pausanias quemdam hominem fugientem imperum viperæ, consensâ quidem arbore eius morsum euitasse, verum hanc serius insequutam, venenum ad arborem exhalasse, confestimque hominem interemisse. Similiter narrat Cornelius à Lapide in c. 28. Actuum Apost. se vidisse Romæ quemdam è suâ Societate, qui viperam feriens, ab eâ sibilante ita afflatus est, vt multos annos stupore, & quasi morbo incurabili laborarit, adeo pestilens est huius anguis anhelitus. Proinde mirabilem inesse balsamino dulcedinem necessum est, qua virus istud temperari queat.

INTERPRETATIO.

QUod de propriâ voluntate dixit Bernardus, ser. de duplici baptismo, pag. 376. *caueamus à propria voluntate tanqua à viperâ pessima & nequissimâ, & qua sola deinceps damnare possit animas nostras.* Et lib. de interiori domo c. 39. de prauis cogitationibus: *Sicut vipera à filiis suis in vtero positis lacerata perimitur: ita nos cogitationes nostræ intra nos nutritæ occidunt.* Idem æquiori iure de vindictâ profero, illam esse venenatam, & pestiferam viperam, quæ viscera

illorum, qui eam in sinu & deliciis habent, crudeliter arrodant. Rectè siquidem ait August. ser. 11. de S. Stephano : *Ira stimulans ad vindictam scorpini est (& vipera) si te interim flammis excitauerit ; magnum aliquid putas , si te de inimico tuo vindicas : Sed si te vindicare vis de inimico tuo , ad ipsam iram tuam te conuerte , quia ipsa est inimica tua qua occidit animam tuam , quæque instar viperini fætus , sinum in quo concepta est , occisâ parente perripuit. Viperinum virus lethale vulnus infligit , vbi cruori humano permixtum est , vt obseruauit Pierius l. 14. c. 22. afferens venenum illud quo Scythæ sagittas suas inficiunt irremediabili vulnere , viperinâ sanie humano sanguini confusâ confici ; nec dubium est vltatrici animæ plagam mortalem infligi , vbi vitus vltionis hostili cruore permiscet. Nihil porro ad istud præsentis noxæ toxicum potentius occurrit Eucharisticâ balsamo , cuius tanta sit suauitas , vt fragranti succo deliburas animas , alioqui vindictæ acriter inhiantes , quasi furore percitas viperas mirum in modum demitiget , ne deinceps vlli noceant , aut acceptam iniuriam hostili cæde vindicare appetant.*

2. Et verò quid hac diuinâ balsamo suauius ? Si corticem , hoc est , materiem attendas , quid illâ dulcius ? panis hordeaceus quia durior abicitur , triticeus quia mollior allumitur , acerbis immitis vix sucus reprobat , suauem aquâ dulci temperatum eligitur , ne quid vel externis symbolis acerbitalis admisceatur. si formam expendas , totam mellis suam & ambrosiâ suauio rem comperies , utpote ipsissimis mitissimi Iesu verbis contextam , cuius in labiis

omnes gratiæ fessitant, cuius ab ore nectate dulcior fuit oratio. Si Sacramentalem balsamum penitius introspicias, quid non ibi suauitate plenissimum? Ibi delitescit Iesus totius scaturigo dulcedinis, cuius cruor oleo balsameo suauior & pretiosior; ibi agnus ille innocens sine murmure ductus ad victimam, & in mediâ lanienâ murus & immorus, non aliter tortorum sæuitiem vltus quam muneribus, & impetratoriis veniæ precibus. Audi balatum morientis: *Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.* Luc. 23. 34. suaves eius querelas accipe Ps. 40. *Aduersum me surrebant omnes inimici mei, aduersum me cogitabant mala mihi. Etenim homo pacis mee in quo speravi, magnificauit super me supplantationem.* Quam demum de suis hostibus vltionem exigit? subnectit: *Tu autem Domine miserere mei, & resuscita me, & retribuam eis.* Quid hic à Patre postulat? num suæ resurrectionis gloriam accelerari desiderat, vt hostium internecone rediuius triumphator illas iniurias vlciscatur? absit hoc à mitis agni suauissimâ indole; melius sentit Didymus apud Barbarum Achileiensem in catenâ: *Resuscita me, inquit, vt retribuam eis retributionem qua illis ornamento, & vtilitati futura sit.* Nempe hanc vnicam clemens Dominus de tortoribus deicidis exigit vltionem, vt quemadmodum omnibus corporis neruis, omnibus animæ viribus in ipsius pœnas & cruciatus incubuere, sic ipse inauditâ talionis lege totis gloriosæ animæ viribus, totis rediuiui corporis artubus & neruis in eorum salutem vicissim incumbat. *Resuscita me, & retribuam eis.* Quid retribuēs, Iesu bone? *retributionem qua illis ornamento & vtilitati futura sit.*

Et exerunt mihi crucis patibulum, instruam iis altaris epulum; illi me spinis, ergo rosis redimiam; illi me lacerâ purpurâ, ego gloriæ stolâ vestiam; illi me felle & aceto, ego cruoris nectare potabo; illi me saturarunt opprobriis, ego carnis rediuiux saginabo deliciis; totâ mente, toto corpore in me sæuierunt, tu Pater resuscita me, vt pariter totâ mente, totoque corpore faueam, & effusiori beneficentiâ cumulem. Vox sanguinis mei, multum à voce sanguinis Abel dissona non vindictam implorat, sed veniam; hic fratricidam accusabat, iste deicidas excusat: hic clamabat, vlciscere; iste clamat, ignosce, & veniæ rationem adnectit: *Non enim sciunt, quid faciunt.* Illi quidem sanguinem meum sitiunt, & crucis torculari de botro humanitatis violenter exprimunt, forte quod olim sanguinem ipsum in æternæ vitæ potum pollicitus sim, dicens: *sanguis meus verè est potus.* At nesciunt quid faciunt, iam enim illis vltro in Eucharistico calice, ex amore propinaui quem vi & prælo crucis liquorem extorquent; at videntur excusabiles quod illum me sponte iam in vltimâ cenâ propinasse nesciant; proinde Pater ignosce illis, non enim sciunt quid faciunt. O nouum vltionis genus, omnino diuinum! iniuriam vindicare ferinum est; condonare humanum; malle illam non agnoscere, quam agnoscere, Christianum; remunerare! diuinum. Si sese Agnus Eucharisticus vlciscitur, supplicia beneficiis, verbera muneribus, plagas epulis, opprobria compensat honoribus. Quod vindictæ virus vel viperino exitius diuinæ huius balsami succo suauiſſimo, non illico mitigetur?

3. Porrò ineffabilem hanc erga suos tortores & inimicos clementiam, quam die passionis Redemptor exhibuit, non aliunde quàm ex Eucharisticâ profluxisse balsamo facile concedet, qui meminerit Dominum sæpius antea iustitiam aduersariis exegisse ultionem, siue cum paternæ zelo gloriæ succensus templi profanatores flagello cæcidit, siue cum Phariseorum hypocrisim, aliasque vitia durius redarguit, verbis iram quandam redolentibus. Vnde igitur incredibilis ista passionis tempore patientia, & talis quam nullus nisi Deus exhiberet? unde hæc insolita tot inter cruciatus & ignominias mansuetudo? unde istud inusitatum tot inter calumnias & blasphemias silentium, quas antea verbis asperioribus refellere soleret? Vtique ex Eucharisticâ balsamo, cuius suauis succo ita temperatus est prior ille animi feruor, relique vehementia elanguit, vt atroci laniena deformatus, nequidem ad querelam os aperiret. Miram igitur balsameo sui cruoris calici inesse oportuit dulcedinem, qua non solum nummis tot sæculis mortalibus infensi mitesceret ultio, verùm & ita Christi dulcesceret animus, vt tot inter tormenta, & tormentis atrociora conuitia, nequidem in minimam querelam erumperet. Sicut enim ex D. Thoma 3. p. q. 81. a. 1. ex Eucharistico calice nouam alacritatem, & inter supplicia delectationem hausit; ita inusitatam suam erga carnifices lenitatem deprompsit. Ad huius igitur balsami radices cubilia figant vipera, animæ, inquam, ad ultionem procliuës, fluentemque illius succum degustent, quo mortalis odij toxicum mitigetur. Fierine posset vt bal-

fameo pastu mansuescerent viperæ Arabes, & alimenti dulcedinem combiberent, animæ verò balsameo Domini cruore ebrizæ adhuc inimicorum sanguinem sitirent, nec immortalis alimonix suos transmutantis alumnos suauissimas qualitates induerent? pudor est fortassis alimento assimilari? imo verò summus in hac honor est assimilatione. *Quæ enim gloria est, inquit Cypr. l. de bono patientiæ, similem Deo fieri: qualis & quanta felicitas, habere in virtutibus quod diuinis laudibus possit æquari?* Quale decus homini, ideam & exemplar fieri diuinæ benignitatis, adeo vt non tam diuinam in se lenitatem exprimat, quam suam ipse Deo proponat imitandam, eidem dicens: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus?* Altiusne potest hominis ambitio consurgere, quàm vt non solum Deum in inimicorum dilectione æquare videatur, sed insuper quodammodo superare? Nec enim Deus propriè diligit inimicos, quod ea sit ipsius dilectionis efficacia, vt in amicos conuertat, quos adamat. At non ea est humanæ dilectionis virtus, fertur in inimicum, quem diligendo nequeat reddere amicū, vt proinde quoad hoc diuinæ dilectioni præcellere videatur. Ad eò verum est, quod ait Seneca lib. de ira c. vltimo: *Nec quidquam magnum est, nisi quod simul est placidum*, eoque maius, quo placidius. Itaque ne viperis Arabibus videamur sæuiores, quarum virus balsameo pastu mitigatur, odium erga fratres conceptum, quasi lethale toxicum Eucharisticæ balsami succo temperemus: quanquam nobis naturalis insit ad vltionem propensio, & cor nostrum acerbioris simultatis veneno turgat, paulatim balsameo Christi cruore mitemus: quippe *cibi dulcedine sensim virus abis.*

EMBLEMA LXXII.
 AMPHISBÆNA VNO
 ORE FVNDENS VIRVS, ALTE-
 RO PRÆSENS ANTIDOTVM.

*Ab eâdem
 Virus, et antidotus.*

*Si j'inspire vn cruel venin,
 I'en offre vn remede benin.*

72

Amphibana biceps vno vomit ore venenum,
 Excellentem alio suggeris antidotum.
 Vna potest plagas infligere, iisque mederi,
 Indubitata salus profluit, unde lues.

A P O D O S I S.

*sic humana caro geminum caput erigit, illinc
 stat miserens Iesus, hinc miserandus Adam.
 Virus Adæ vitiosa caro transfundit in omnes,
 Antidotum Iesu porrigit alma caro.
 Amphisbana biceps vno nos ore momordit,
 Ast alio nobis ore ministrat opem.
 Carnis adoranda toties assume medelam,
 Carnis Adæ quoties excedet ossa lues.
 Sponte perire vales, pereas si carne deinceps,
 Si Caro fiat virus, carne fit antidotus.*

FONS EMBLEMATIS.

Amphisbana à Gallis, *Double marcheur*, dicta, quod nunc in hanc, nunc in illam partem repat, anteriorem scilicet, & posteriorem, biceps est. Fertur de quibusdam Amphisbænis vno ore fundere virus, altero antidotum. Ita Nierembergius lib. 12. Natur. histor. c. 10. de eâ sic Lucanus l. 9.

Et gravis in geminum surgens caput amphisibana.

I N T E R P R E T A T I O.

I. **A**mphisbana in vno eodemque corpore geminum caput erigens, quorum altero toxicum, altero spiret antidotum, carnem humanam mihi videtur adumbrare, illam utique gemino capite conspicuam, Adamo nimirum, & Christo, quorum priore luem efflet, posteriore medicinam: siquidem in Adamo, quia peccato vitiosa est, vere caro peccati est, concupiscentiæ virus in omnes homines diffundens; In Christo verò quamvis de naturâ carnis peccati propaga-

ta, quia tamen absque libidinis ardore concepta, non caro peccati, sed duntaxat similis carni peccati est, ac proinde prioris veneni spirat antidotum, & remedium. *Dem enim*, inquit August. l. 83. questionum q. 66. *filium suum misit in similitudinem carnis peccati. Non enim caro peccati erat, que non de carnali delectatione nata erat, sed tamen inerat similitudo carnis peccati, quia mortalis caro erat. Mortem autem non meruit Adam, nisi peccando. Solutus ergo ille*, ait l. 2. de peccat. meritis c. 24. *etiam homo factus manens Deus, peccatum nullum habuit unquam, nec sumpsit carnem peccati, quamvis de naturâ carnis peccati. Quod enim carnis inde suscepit, id profecto ad mundandum suscepit, aut suscipiendo mundavit. At verò ne quis, ex eo quod carnem mortalem assumpsit, virus mortis isto capite efflare suspicaretur, idem Doctor l. 10. de Genesi ad lit. c. 18. docet Dei filium de naturâ carnis peccati, similitudinem carnis peccati, hoc est, carnem mortalem accepisse non quod contagioni prauaricationis; sed quod exoluende indebita morti, & ostendende promissæ resurrectioni sufficeret; quorum unum nobis ad non timendum, alterum ad sperandum valeret. Carnem igitur ideo mortalem accepit, ut moriendo mortē nostrâ destrueret, & resurgendo carni nostrâ germen beatæ resurrectionis infereret; ac proinde caro ex eo capite, veneni mortalis, quod in Adamo omnibus mortalibus inspirauit, remediū & antidotū profudit, & idcirco iure Amphibizæ bicipiti cōparatur.*

2. Apostolus autem 1. Cor. 15. 47. *utriusque capitis discrimen* his verbis expressit: *Primus homo de terrâ terrenus, secundus homo de calo celestis. Celestis enim Christus dicitur, non quòd caro eius celestis constaret materiâ, ut impiè Valentinus, & Apollinarius cum Gnosticis asseruere, sed quòd*

cœlesti Verbi diuini hypostasi copulata nil terrenum sciret, sed cœlestia opera iugiter eliceret; cum contrā caro primi hominis planè terrestris sit, quod terrenis affectibus obnoxia caduca præferat æternis. Tum quod caro Christi sui participatione cœlestes homines efficiat, & terrenis corporibus gloriøsæ resurrectionis germen inferat, quo in cœlum aliquando transferentur, primi verò hominis caro mortis iis causa sit, quā de terra formari in terram pariter, ac cinerem reuertuntur. Tum quod ut ait Hieronymus in hunc locum Apostoli *Christus non humana fragilitatis ritu, sed diuina maiestatis nutu & conceptus est, & enixus*; Ac proinde caro ipsius è virginali vtero efflorescens cœlestem anhelet fragrantiam, & puritatē angelicam redolet; cū è contrario caro primi hominis peccato corrupta libidinis mephitim exhalet, & ad carnales illecebras animam cœlestem, & diuinæ auræ particulam inclinet. Audiendus Fulgentius l. de fide ad Petrum c. 2. de Christi carne sic eleganter differens: *Sic cum verum hominem crede, ut eius carnem non cœlestis, non aërea, non aquea, non aliterius cuiusquam putes esse nature, sed eius cuius est hominum caro, id est, quam ipse homini primo de terrā plasmauit, & ceteris hominibus plasmas, quos per propagationem ex hominibus creat. Sed licet caro Christi, & omnium unius eiusdemque nature sit: hæc tamen quam Deus Verbum ex Maria Virgine sibi unire dignatus est, sine peccato concepta & nata est; v. pote secundum quam Deus aternus & iustus conceptus & natus est, & Dominus gloria crucifixus. Quibus autem verbis explicabitur carnis illius excellentia singularis, cuius diuina ex ipsā sui conceptione persona, cuius origo natiuitatis insolita? Quemadmodum igitur duo Amphibianæ capita, quamuis opposita spirent, non desinunt*

vnus esse naturæ: ita caro Christi & Adæ, imò ipsimet vnā eandemque naturam humanam participant, etsi Adæ caro venenum afflet, caro verò Christi remedium. Vt enim Adæ caro corrupta nos ad mortem & corruptionem impellit, ita, inquit Cyrillus Alex. l. 3. in Ioan. c. 37. *Viūficat corpus Christi, & ad incorruptionem suā participatione reducit. Non enim alterius cuiusdam, sed ipsius vitæ corpus est, virtutem incarnati Verbi retinens, & plenum potestate illius, quo vniuersa viuunt & sunt.*

3. Equidem Adæ caro viâ feminali propagata nobis omnium malorum origo est, ratione duarum cum animā vnionum, quarum altera naturalis & omnino necessaria in vtero materno perficitur, dum corpus animatur; altera moralis & libera contingit, cum anima prauis carnis moribus libenter obedit. Vi prioris vnionis prius damnamur, quam nascimur, quoniam infusâ in corpus libidine conceptum animâ, nascimur filij Adæ, eiusdē inobedientia rei, quam in ipso & cum ipso cōmisimus, quando ille vnus erat nos omnes, & nos omnes eramus ille vnus: vnde fit vt à Deo primū, originali peccato separemur, & in nobis ipsis funestam diuisionem patiamur dum caro spiritui reluctatur. Vi posterioris vnionis moralis & liberæ, ad quæuis vitia proni reddimur, & opera carnis exequimur, quæ Paulus ad Gal. 5. enumerat. Iusto quippe Dei iudicio contigit vt anima perduellis quæ legitimi principis detrectauit imperium, ancillæ carnis patiatur iugum tyrannicum. Hinc oritur discordantibus aduersus se inuicem quotidiano congressio, dum Spiritus Diuina appetit, & caro terrena concupiscit; hinc & cum fratribus rixæ & contentiones, dum eosdem honores, eadem commoda non sine æmu-

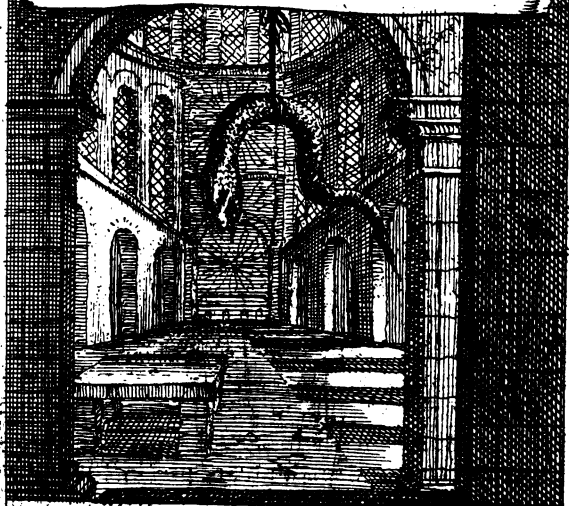
latione sectantur. Prima igitur carnis cum anima connexio, malorum origo est, secunda vtpote voluntaria cumulus scelerum, vt proinde nullus ambigat lethiferum virus ex hoc capite mortalibus inspirari. Verum hæc omnia carnis Adamicæ damna cum fœnore refarcit caro Christi, duplici pariter ipsius nobiscum vnione, alterâ Sacramentali quæ fit per realem ipsius, cum nostro, corporis vnionem, alterâ spiritali, quæ fit per charitatem, ad vti si caro Adæ nos constituat filios iræ, filios gehennæ, Caro Christi nos efficiat Dei filios eius gloriæ hæredes, eius naturæ consortes; nos intimè Deo copulet, mentem Deo, carnem menti subiiciat, bellum intestinum extinguat, charitate nos cum fratribus vniet, denique corpori & animæ vitam pariat immortalem. Quippe, vt cum Chrysostomo loquar ho. 24. in 1. ad Corinth. *Cum prior carnis natura è terrâ formata, à peccato mortalis effecta, & à vitâ deserta esset, aliam, vt ita dicam, massam & fermentum induxit, hoc est, carnem suam, naturâ quidem eandem, sed à peccato liberam, & vitæ plenam, quam omnibus tribuit vt participes fierent, vt eâ nutriti, & priore abiectâ quæ mortua erat, per hanc massam in vitam immortalem commisceremur.* Vides vt eiusdem naturæ caro in vno capite mortis toxicum afflet, in altero pharmacum immortalitatis. De carne Adæ scriptum est Gen. c. 6. *Non permanebit spiritus meus cum homine, quia caro est.* De carne Christi Ioan. 6. *Qui manducat meam carnem, in me manet, & ego in eo:* quod prioris esu carnales, posterioris, efficiamur spiritalis. Adæ caro Spiritum extinxit; Christi caro Spiritum excitauit. Adæ carni dum infunditur anima, moritur; Christi carni dum vnitur, exoritur. per carnem Adæ nascitur iræ filia; per

carnem Christi renascitur filia gratiæ. De carniæ Adæ dicitur Matth. 16. *Beatus es Simon Bar-jona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi*: De carne Christi nunc dici potest: beatus es quia caro reuelauit; quod Christiano verè sit diuinarum fons reuelationum. De carne Adæ pronunciat Apostolus 1. Corinth. 6. *Caro & sanguis regnum Dei non possidebunt*; de carne & sanguine Christi: caro & sanguis regnum Dei iam possident, nobisque possidendum dabunt. Adæ caro fuit homini virus; Christi caro virtus est & antidotus; ac proinde eadem Amphibæna vno capite spirat toxicum mortis, altero pharmacum immortalitatis. *Ab eadem virus & antidotus.*

EMBLEMA LXXIII.
 BASILISCI CORPVS,
 TEMPLVM AB ARANEIS, ET
 MUSCIS EXIMENS.

Expiat . Prasentia corporis aram

*Ce corps, de sa seule presence,
 Preserue l'autel d'indecence .*

73

Vnde fit ut toto secedat aranea templo;
 Et procul à sacris territa musca volat?
 Num Basiliscæ prasentia corporis aram
 Turpibus insectis purificare potest?

A P O D O S I S.

*Ergo venenatis immunem animantibus aram
 Conseruare anguis corpus inane potest.
 Sacrilegum furiis illasam altare tueri,
 Nec presens Deitas nec caro viua queat?
 Importuna animi distractio, quid nisi musca?
 Nec presente tamen Numine pulsa fugit.
 Quid mortale scelus, nisi turpis aranea? at illam
 Nec fugat ex aris inuiolata caro.
 Luxuriâ infames violant altare ministri,
 Templa profanantur conspiciente Deo.
 Si non sacra mouent, moueat presentia Christi,
 Cuius imago olim pendulus anguis erat.
 Pallet, inhorrescit, trepidat reus ante tribunal
 Iudicis: accumulas crimina, teste Deo?
 Si quod in orbe scelus venia caret, illud opinor,
 Quod reus ante sui iudicis ora patrat.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Refert Solynus in suo polyhistore, Pergament-
 ses magnam pecuniæ summam pro Basilisci
 cadauere numerasse, quod de summa Apollinis
 templi parte suspenderunt; ne vel aues, vel araneæ,
 aliaque insecta eò appropinquare possent, quasi ea-
 dem extincti foret, quæ viui virtus, de quo scribit
 Lucanus lib. 9.

*Sibilaque effundens cunctas terrentia pestes
 Ante venena nocens, latè sibi submonet omne
 Vulgus, & in vacuâ regnat basiliscus arenâ.*

Verba ipsissima Solini ea sunt: vis tamen ne defun-
 cto quidem deest. Denique Basilisci reliquias am-
 plo festertio Pergameni compararunt, & vt
 ædem Apollinis manu insignem nec aranæ intexe-
 rant

rent, nec alites inuolarent, cadauer eius reticulo aureo suspensum ibidem locarunt.

INTERPRETATIO.

Pvlchrè S. P. August. expendens illud Ps. 64. *Sanctum est templum tuum, mirabile in iustitiâ tuâ* sic enim legit: *Ista sunt, inquit, bona domus Dei. Non dicit: templum tuum sanctum, mirabile in columnis, mirabile in marmoribus, mirabile in tectis auratis, sed mirabile in iustitiâ.* Duo itaque templo Dei competunt, & quod sanctum sit, & quod in iustitiâ mirabile sit. Quid est esse sanctum? Respondet idem Pater l. 2. de sermone Domini in monte c. 31. *Sanctum est, quod violare, atque corrumpere nefas est, cuius utique sceleris conatus & voluntas tenetur rea; quamvis illud sanctum naturâ inuiolabile atque incorruptibile maneat.* Sanctum est ergo templum, quod illud violare nefas sit; sed si hæc sanctitas conuenit cuilibet Dei templo, maximè illi vbi sanctus sanctorum delitescit in tabernaculo; vbi à Christianis adoratur, quia creditur in Sacramento; vbi semel in cruce sancitum Deum inter & homines à summo Sacerdote fœdus, quotidie renouatur, & refancitur in Missæ mysterio: *Non enim dubium est à sanciendo sanctitatem nominari*, inquit idem Doctor l. de fide & symbolo c. 9. ac proinde templum nostrum verè sanctum appellatur, vhi immortalis agni sanguine nouum testamentum quotidie in ipsâ immolationis horâ sancitur. Nec minori titulo templum dicitur *mirabile in iustitiâ.* Quæ iustitiâ? Sacerdotum utique in templo ministrantium, qui summi Sacerdotis secundum ordinem Melchidech nequeunt veri censerî ministri, nisi iustitiæ stolâ sint induti. Si quidem teste eodem August. l. 2. contra Petilian. c.

30. *Vt sit quisque verus Sacerdos, oportet ut non solo Sacramento, sed iustitiâ quoque induatur, sicut scriptum est: Sacerdotes tui induantur iustitiâ.* Sed longè mirabilius templum iustitiâ Christi veri Sacerdotum principis, qui summum elicuit opus iustitiæ, dum semetipsum hostiam pro peccatis offerens, ad summos iuris apices satisfecit vltrici Dei iustitiæ; cuius quidem operis iustitiæ noua fit in altari commemoratio, quoties eiusdem victimæ à Sacerdotibus incruenta perficitur immolatio. Vnde quoties sacratissimam hostiam Sacerdos eleuat, & exponit fidelibus adorandam; toties Christum in crucem pro salute hominum exaltatum repræsentat, vt meminerint illius sententiæ Dominicæ: *Sicut exaltauit Moyses serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis* Ioan. 3,

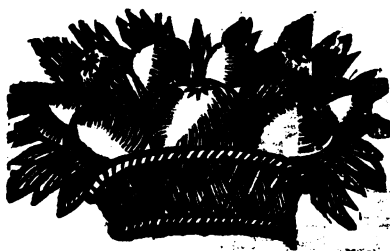
2. Et hinc oritur in astantium cordibus ingens timor, & reuerentia, qua quæuis ab altari repellitur indecentia; quoniam tunc maximè recolitur memoria seuerissimæ illius iustitiæ quam Deus Pater in filium exercuit in Caluariâ, dum propter scelus populi sui vnigenito suo non pepercit, sed eum in crucem, sicut olim Moyses serpentem, exaltauit. Reuera sicut serpens æneus à Moysè erectus serpentis habebat effigiem, non virus; ita Christus peccatoris in cruce assumpsit formam, non malitiam, vt illius iè ligno penduli conspectu ab ignitorum anguium, id est, Dæmonum moribus sanaremur, vt inter alios Patres asserit Tertull. l. de idololatria c. 5. his verbis: *Effigies aenei serpentis suspensi, figuram designauit dominice crucis, qua à serpentibus, id est, ab angelis Diaboli nos erat liberatura, dum per semetipsum diabolum, id est, serpentem interfectum suspendit.* Equidem si Basilisci corpus exanime de summâ templi parte sus-

pensum, araneas, muscas aliaque id genus insecta longius ab altari abigit & eliminat, ut olim experti sunt Pergamenses; quis ambigat mystici nostri serpentis viuum & immortale corpus in aram exaltatum; impudicarum cogitationum araneas, impuritarum distractionum muscas, & actus quoslibet templi sanctitati repugnantes arcanâ posse virtute dissipare? non ignoro quod scribit August. in Ps. 85. *Orationes impediri vanis cogitationibus, ita ut vix stet cor ad Deum suum; & vult se tenere ut stet, & quodammodo fugit à se, nec inuenit cancellos quibus se inclinat, aut obices quosdam quibus retineat auolationes suas, & vagos quosdam motus.* Verum & scio nihil esse ad illas cordis auolationes cohibendas, & abigendas distractionum muscas potentius profundâ præsentia Christi meditatione. Si enim, inquit Basiliius q. 21. in regulis breuioribus, *principem aliquis aut præsidem intuens, aut cum eo loquens, oculos ab eo dimouere non solet, quâ non tandem credibilis est insentiam mentem habiturum illum qui Deo preces adhibeat?* Sanè quisquis fidei oculo Christum in Eucharistiâ præsentem, eumque inexorabilem futurum culparum suarum vindicem intuetur, non per futiles cogitationes diuagatur, sed dispersas huc illuc animæ facultates recolligit, ut nihil intellectus cogiter quàm diuina, nil voluntas desideret quàm Dei absconditi gloriam, nihil memoria voluat quàm ipsius beneficia.

3. Eapropter S. Bernardus ser. de quatuor modis orandi, ut impudicarum cogitationum araneas abigat, & cordis auolationes quasi muscas cohibeat, præ cæteris Domini in suo tabernaculo residentis præsentiam inculcat: *Quid aliud cogitare debet frater intrans ad orationem, quam prophetiarum illud: ingrediar*

in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei omnino siquidem oportet nos orationis tempore curiam intrare cœlestem, illam utique curiam in qua rex regum stellato sedet solio, circumdante innumerabili & ineffabili beatorum spirituum exercitu. Vnde & ipse qui videt, quia maiorem numerum non inuenit, millia, ait, millium ministrabant ei. & decies centena millia assidebant ei. Quantâ ergo cum reuerentiâ, quanto timore, quantâ illuc humilitate accedere debet à palude suâ procedens, & respiciens ranuncula vilis? quàm tremebundus, quàm supplex, quàm denique humilis & sollicitus, & toto intentus animo maiestati gloriæ, in præsentia Angelorum, in concilio iustorum, & congregatione assistere poterit miser homuncio? Neque verò necesse est mente cœlos transcendere, Empyrei triumphalem aulam penetrare, ut ibidem Trinitatem in gloriæ solio sedentem contempleretur, & ex istâ dehinc contemplatione ad expellendas ineptas cogitationes excitetur: quandoquidem in templo, in altari, in sanctissimo Sacramento, totam hanc Triados maiestatem præsentissimam habeat. Quippe ut utar verbis Chrysostomi ho. 24. in 1. ad Corinth. Dum in hac vita sumus, ut terra nobis cœlum sit, facit hoc mysterium. Ascende igitur ad celi portas, & diligenter attende, immo non celi; sed celi cœlorum, & tum quod dicimus intueberis. Etenim quod summo honore dignum est, id tibi in terra ostendam. Nam quemadmodum in regis non parietes, non tectum aureum, sed regium corpus in throno sedens, omnium præstantissimum est; ita quoque in cœlis regium corpus, quod nunc in terrâ tibi videndum proponitur: Neque enim Angelos, neque Archangelos, non cœlos, non cœlos cœlorum, sed ipsum horum omnium Dominum tibi ostendo. Procul ergo ab isto corpore regio in aras exaltato turpes aranæ scelerum, pro-

cul muscæ distractionum, procul ineptarum insecta cogitationum, pto cul à sacris sacrilegium. *Quæ enim segnitia est, inquit Cyprianus l. de orat. Dom. alienari, & capi ineptis cogitationibus, & profanis, cum Dominum deprecari, quasi sit aliud quod magis debeas cogitare, quàm quod cum Deo loquaris. Basilisci cadauer templum insectis expurgat, Dominici presentia corporis aram expiat.*

EMBLEMA LXXIV.
CROCODILVS CATV-
LVM EX PRIORIS PRÆDÆ
STVDIO EXPLORANS.

Non licet exiles crocodilo educere fœtus,
Ni prius eliciant nobilitatis opus.
Qui primum exclusus vehementius appetit escam,
Sanguine magnanimo creditur ille satius.

— Degener est fœtus, præda quem nulla cupido
 Excitat, hinc patrio faucibus ungue cadit.
 Viuit at ingenuus generosa gloria stirpis -
 Matris amore, immo dignus honore patris.

A P O D O S I S.

Legitimos probat alma parens Ecclesia fœtus,
 Quos auide sponsi carni inhiare uidet.
 Respuit ut spurios, quibus, ex torpedine cordis,
 Nulla cupido Dei carne, cruore frui.
 Indolis est index planè regalis & alta
 Præda ardens studium, nil mouet esca nothum.
 Nec patris ergo Dei, matrisue mereris amorem,
 Cœlestem ad prædam ni vehementer hies.
 Diuinâ facile est tibi nobilitate micare;
 Si bene edendo Dei, filius esse potes.

FONS EMBLEMATIS.

CRocodili cum ex sese pepererunt, hoc experimento legitimum à spurio internoscunt; ut si quid catulus simul atque exclusus est rapuerit, in reliquum tempus in crocodilini generis numero locoque à parentibus ducatur; sin ignauia eum ipsum tardauerit ad comprehendendam alicunde aliam prædam, ut lumbricum, aliamue bestiolam, eum parens tanquam à se degenerantem, nihilque ad se pertinentem lacerat. Atque ut ad solis radios aquilæ suorum ingenuitatem experiuntur, sic celerit alacritate prædam capiendi crocodili suos probant; utriusque scilicet non temerario affectu, sed ratione suos amantes. Ita Ælianus l. 9. de Animal. c. 3.

I N T E R P R E T A T I O,

1. **P**Luribus titulis filij hominum in Dei filios adoptantur; primo quidem titulo pacis cum
 K k iij

fratribus seruata, iuxta illud Matth. 5. *Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.* 2. ratione dilectionis inimicorum, iuxta illud ibidem: *Diligite inimicos vestros, &c. ut sitis filij Patris vestri, qui in calis est.* 3. ratione gratiæ sanctificantis quâ fiunt naturæ Diuinæ conforres, ac proinde filij, iuxta illud 2. Petri, 1. *Ut efficiamini diuina consortes nature.* Quartò ratione receptionis Christi vnigeniti Patris, quod maximè fit in Eucharistiâ quæ filiorum panis est; iuxta illud Ioan. 1. *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.* Denique vt plures alios titulos prætermittam, ratione reciproci dilectionis: iuxta illud, *in hoc cognoscunt omnes quòd Discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem.* Si Discipuli, ergo fratres Christi, hoc enim nomine discipulos appellat; si fratres, igitur eiusdem patris filij. Nimirum quia de filio Dei fecit Deus filium hominis, ipsiusmet gratiâ, facere voluit Dei filios ex hominum filiis; vt iam ille, per quem illos adoptarat, non esset vnigenitus, sed potius in multis fratribus primogenitus, qui deinceps vi suæ adoptionis fierent patris hæredes, & filij vtpote fratris sui promogeniti cohæredes; quos ille habere non extimuit, quoniam ipsa hæreditas possidentium numero non minuitur, sed augetur; cum ab immortalibus filiis suis cohæredibus ita possideantur hæreditatis bona, vt sint & omnium singula, & omnia singulorum. Audiendus August. l. 2. de ciuit. c. 15. *Quicumque Spiritu Dei aguntur, y sunt filij Dei: non naturâ, sed gratiâ. Vnicus enim naturâ filius Dei, propter nos misericordiâ factus est filius hominis; vt nos naturâ filij hominis, filij Dei per illum gratiâ fieremus. Manens quippe ille immutabilis, naturam nostram in qua nos susceperet suscepit à nobis, & tenax Diuinitatis suæ, nostræ infir-*

mitatis particeps factus est , ut nos in melius commutati , quod peccatores & mortales sumus, eius immortalitatis & iustitie participatione amittamus ; & quod in natura nostra bonum fecit , impleti summo bono , eius natura bonitate servemus.

2. Iam verò omnes istos diuinæ adoptionis titulos , dignâ Eucharistiæ perceptione comparari, nemo Catholicus ignorat. Nunquid enim primum Spiritu Dei ibi fideles aguntur, vt legitimi Dei filij, qui virtute sacræ Communionis fiunt corpus Christi, ac proinde ipsius spiritu animati, iuxta illud Augustini tract. 26. in Ioan. *Qui corpus Christi sumere volunt , fiunt corpus Christi, si volunt vivere de Spiritu Christi* 2. Nunquid in sacrâ synaxi fiunt pacifici, ac proinde filij Dei, qui Sacramentum pacis, & Christum ipsum, qui est pax nostra, dignè suscipiunt? quo pacis beneficio frustrantur hæretici, & schismatici ab unitate corporis Christi separati vt illegitimi filij: quia vt ait August. l. 21. de ciuit. c. 22. *Non sunt in eo vinculo pacis, quod in illo exprimitur Sacramentum.* 3. nunquid Eucharistiæ virtute fiunt inimicorum dilectiui, ac proinde filij, qui Dominicæ benignitatis, ac clementiæ memores, quam erga sæuiores inimicos admirabilem in hoc mysterio exhibet, malunt iniurias non agnoscere, quam ignoscere, nec volunt vindicari se, quia Dominum quem excipiunt, probè sciunt nondum vindicatum esse? siquidem illorum auribus inclaimantem audiunt August. ser. 1. de temp. *Qui se scit vel unum hominem odio habere, nescio si ad altare Domini securus possit accedere, cum præcipue B. Ioannes Euang. terribiliter clamet, & dicat: qui fratrem suum odit, homicida est.* 4. Nunquid in hac

mensâ fiunt naturæ diuinæ consortes, ac proinde filij ; quandoquidem, vt cum S. Leone loquar ser. 14. de passione : *Non aliud agit participatio corporis, & sanguinis Christi, quam vt in id quod summus transeamus ?* Enimverò quid expressius auctoritate S. Cyrilli Hierosol. Catech. 4. myslag. *Sic Christophori erimus, hoc est, Christum ferentes, cum eius corpus & sanguinem in membra nostrareceperimus, atque ita, vt beatus Petrus dicit, diuina nature consortes efficiemur.* 5. Si Deus iis qui filium suum susceperunt, dedit potestatem filios Dei fieri ; quibus magis ea potestas conuenit, quam iis, qui Sacramento delitescentem quotidie cordis & peccatoris hospitio recipiunt ? & vt vtar verbis Cypr. de nat. Christi : *Qui Sacramentalis gustu viuificis mysteriis inherentes, una caro & unus spiritus sunt, dicente Apostolo, qui adheret Domino, unus spiritus est. Sic hi ad quos sermo fit, dicuntur Dei, & filij Excelsi omnes, & hereditatis, & aternitatis participes.* Quid clarius ? ecce enim vi Sacramentalis vnionis, Spiritui Domini adhærentes, eodem animantur & aguntur Spiritu, pacem & vnitatem cum fratribus obseruant, inimicos illius exemplo diligunt, diuinæ fiunt consortes naturæ, Dei & filij Excelsi, ac proinde hereditatis participes. Quis ergo deinceps ambigat nos dignâ Sacramenti participatione, in Dei filios adoptari, & in fratres ac cohæredes Christi, ac consequenter ex illius desiderio, legitimos à spuris filios facile posse discerni ?.

5. Equidem vt crocodilus legitimum carulum à notho, prioris prædæ vehementi cupidine, inter-noscit; eodem fere experimento Christus in Euangelio nobiles discipulos ab ignauis & degeneri-

bus discreuit: quippe Ioan. c. 6. ut eos exploraret, corporis sui prædam utrisque proposuit, dicens *Cara mea uerè est cibus, &c.* Verum degeneres filij, ignobiles discipuli, septuaginta ferme, prædam dedignantibus recesso, dicentes: *durus est hic sermo quis enim potest audire?* noluerunt prædam popositam apprehendere, aut sensum uerborum Christi comprehendere, & idcirco ut spurij reiecti sunt. Carnaliter illud cogitauerunt, inquit August. in Ps. 98. & putauerunt, quod præcisurus esset Dominus particulas quasdam de corpore suo, & daturus illis, & dixerunt: *durus est hic sermo. Ipsi erant duri, non sermo.* Etenim si duri non essent, sed mitis, dicerent sibi, non sine causâ dicere hoc, nisi quia ibi est aliquod Sacramentum latens: manerent cum eo benes, non duri, & discerent ab illo, quod illis discedentibus, qui remanserunt didicerunt. Nam cum remansissent cum illo discipuli duodecim, instruxit eos, & ait: *Spiritus est qui uiuificat, &c.* Qui ergo Dominicæ carnis prædam firmâ uiuâque fide apprehenderunt, qui Magistri sermonem spiritualiter intellexerunt, ad primas Ecclesiæ dignitates, ut filij nobiles & legitimi sublimati sunt; cæteri ut degeneres abdicati, quia ad prædam naueantes, diuinâ se nobilitate probauerunt indignos. Pulchrè igitur August. in Ps. 121. sic Christianum alloquitur: *Noli dicere, filius Dei sum. sed degeneras. Si, inquit, filij Abrabæ estis, opera Abrabæ facite. Inde illos negauit filios, quia opera non faciebant.* Filios igitur non agnoscit Christus, nisi quos suæ virtutis uiderit imitatores, & eadem auuiditate carnis suæ prædæ inhiantes, quâ eidem ipsimet inhiauit. *Desiderio, inquit, desiderui hoc pascha manducare*

vobiscum. Si pari illius edendi flagremus desiderio, paternæ nobilitatis indubitum specimen edemus. *Contemptum solum non vult iste cibus sicut neque manna fastidium*, ait August. ep 118. ad Ianuar. *Nemo igitur nauseans accedat, nemo remissus, sed excitati, incensi, ac feruentes omnes*, clamat Chrysof. ho. 83. in Matth. meritò quidem, quoniam *probat arder edendi legitimos.*

EMBLEMA LXXV.
CHAMÆLEO ANGVEM
 DEMISSA IN CAPVT EIVS
 GVTTVLA RNECANS.

Hostiles colubros pendente chamaeleo filo,
 Cuius in extremo est lucida gusta, necat.
 Quempiam apicantem frondente sub arbore naclm,
 Scandit, & inusum saucias inde capus.

*Mirum! de minimâ monstrum crudele perire
stillula: at in minimis vix quoque magna later.*

A. P. O. D. O. S. I. S.

*Tartareus crucis ante pedem tunc astitit anguis,
Cum pendcret in hoc stipite nostra salus.
E cruce distillans pretiosi gutta cruoris,
Hoc scelus attriuit quod caput hostis erat.
Vna trucidando si stillula sufficit anguis,
E cratere fluens quid cruor omnis aget?
Quot biberis guttas: tot huic potes addere plagas:
Pendula verborum stamine gutta necat.
Cur hostem timeas, calicis qui vincitur haustu?
Sponte peris, si nec fata, bibendo, fugis.*

FONS EMBLEMATIS.

Venenatorum serpentum hostem esse acerrimum chamaleonem aiunt. Is ex illis vnum quempiam speculatus in vmbra captantem auras, aut in radiis apricantem, in eam scandit arborem quæ illi imminet: vnde ex ore filum demittit araneorum more, in cuius fili extremo guttula sit margaritæ splendore; eâ tactum in vertice serpentem mori. Illud etiam admirabilius, si ad perpendiculum nequeat filum demittere, quod minus ad amussim respondeat ramus in quo est, inferiori loco vbi cubat serpens; ita filum corrigere pedibus anterioribus, atque eius tractum temperare, vt ad lineam quasi catheton descendat. Ita Scaliger de subtilitate ad Cardanum.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **V**T per chamæleonem corli rore victitantem, anguesque veneniferos naturali odio pro-

sequentem, non incongruè Christus adumbratur, tra serpentis hieroglyphico Dæmon aptissime figuratur. Hinc ut observauit August. l. 14. de ciuit. c. 11. inter cæteras animantes *colubrum, animal scilicet lubricum, & tortuosus anfractibus mobile, & operi suo congruum, per quem loqueretur elegit, eoque per angelicam præsentiam, præstantioremque naturam spiritali nequitia sibi subiecto, & tanquam instrumento abutens, fallaciam fermocinatus est femina.* Huic porro pluribus astutiarum spiritus, & sinuosis suggestionum voluminibus complicato serpenti, nihil fatalius & exitiusius pretioso Domini sanguine, quo facilius opprimitur, quàm coluber stillatâ in ipsius caput, Chamæleonis ore, guttulâ splendidâ. Equidem hunc liquoré maxime perniciosum esse necesse est, cuius non dico stillulam, sed nec umbratilem figurâ ferre possit aduersarius: quis enim vnquam vidit toxicum adeo præsentis noxæ, ut umbrâ solâ mortales inficeret? at diuini sanguinis vires sic exhorrescit Diabolus, ut ad solam illius umbram timore concutiat. Audiendus Chrysost. ho. 26. in c. 11. ad Hebr. *Timuit illum sanguinem* (Agni paschalis) *Angelus; sciebat enim cuius esset typus. horruit, dominicam mortem intelligens, quæ per agni sanguinem viuacius, quam per agnum ipsum repræsentatur: propterea non tetigit postes. Dixit Moyses, tingite, & unxerunt, & securi fuerunt: vos autem ipsius agni habentes sanguinem, non confiditis.* Quod autem hic vastator Angelus primogenitorum Ægypti interfecto, malus fuerit, affirmant Rupertus, Lyranus, & Abulensis, & euincunt ex c. 12. Exod. 23. ubi dicitur: *non sinet Dominus percussorem ingredi domos vestras, & ledere.* Ergo Dei populum cum Ægyptiorum primogenitis promiscuè percutere moliebatur, quod &

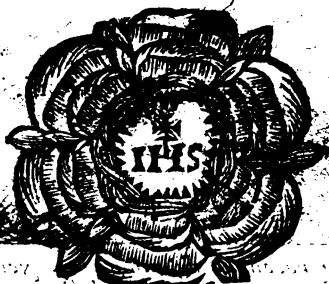
libenter egisset, nisi Deus obstitisset, quod de Angelo bono sentire prorsus improbabile est. Quem igitur terrorem verus agni immortalis & gloriosi cruor nostris stillans è calicibus Dæmonibus nunc incutiet, quam exitiales plagas auernalibus colubris infliget; quando vel vmbra illius typus ita principem eorum exterruit, vt nec postes Hebræorum, quorum cædem spirabat, auderet attingere?

2. Prætereà nullus hunc sanguinem inferni serpenti lethiferum esse diffitebitur, cuius gutta alterius sanguinis fluuio permixta, ita saporem immutet, ita illius virtutem adaugeat; vt deinceps non minus toto illo sanguinis fluuio crucietur inimicus, quam ipsissimo Domini sanguine: atqui Dominicus sanguis confessoribus martyrium subiturus in sacrâ mensâ propinatus, & cum ipsorum sanguine confusus, tantam aduersus stygios angues contulit virtutem, vt illius è laniatis visceribus difflui fulgorem sustinere non possent, quasi admixti Domini sanguinis gloriâ & fulgetris excarentur. Ita docet Chrysost. hom. de sanctis martyribus: *Sapè numero, inquit, sub auroram solem orientem vidistis, & quasi croceos radios emittentem; talia sanctorum erant corpora, dum veluti quidam crocei radij viui sanguinis undique illis diffunderent, eorumque corpus multo quam cælum sol ipse splendidius illustrarent. Vidit hunc sanguinem, horruitque diabolus: recordatus quippe est alterius sanguinis dominici, qui propter illum sanguinem hic effluxit: ex quo enim Domini latus apertum est, sexcenta deinde latera effossa contueris.* Cur verò ad martyrum sanguinis aspectum, illico cruoris dominici recordatus est inimicus, nisi quia non prius suum sanguinem effundere solerent martyres, quam ex Eucharistico calice gloriosum Christi cruorè haussissent,

lissent, unde mirabilis in suum sanguinem fulgor deriuabatur. quo serpentis pupilla peftringeretur? Sic enim asserit Cypr. ep. 54. *Quomo docemus, inquit, aut prouacamus eos in confessione nominis sanguinem suum fundere, si eis militaturis Christi sanguinem denegamus?* Feruebat igitur & fulgebat martyrū sanguis è vulneribus effluens, quia feruido fulgidoque Christi cruore temperatus; nec eum sic temperatum aspicere poterat Diabolus, quin Dominici sanguinis, quo triumphatus est, reminisceretur. Id etiam satis insinuat Chrysologus ser. 154. vbi sic de Protomartyre disserit: *Stephanus purpuratum duxit exercitum, qui pro Domini sui adhuc catente sanguine sanguinem suum audius bellator effudit.* Cur enim innuincibilis leuita tam alacriter suum effudit sanguinem, nisi quia eodem die Dominicum hauserat, quem ex officio, Diaconi fidelibus solent porrigere, prius audius calicis Eucharistici porator, quam audius bellator, prius intus Domini cruore rullatus, quam extrus proprio purpuratus.

3. Quod si sanguis martyrū Dominico permixtus adeò stygium serpentem excruciat, quid de puro defæcatoque & nulli alteri confuso cruore sentire par est? nisi quod illius stillula quæ sufficit ad omne scelus abluendum, sufficiat pariter ad eius caput conterendum. Caput enim serpentis peccatum est, quod adorando cruore delerum est. De quo August. l. 3. de verbis Domini: *Fusus est sanguis Redemptoris, & deleta est cautio debitoris: ipse est sanguis qui pro multis effusus est in remissionem peccatorum.* Ut igitur Chamaleo quempiam colubrum in arboris umbrâ specularis, contestim in arborem ascendit: ut inde stillatâ guttulâ commodius hostile caput inficiat, & perimat; ita Christus infernalem

anguem & nobis & ipsi insidiantem intuens, arborem crucis conscendit, vt effuso sanguine lethalem plagam infligeret. Quod & quotidie rursus exequitur, dum in incruentis aras exaltatus exitialem diabolis sanguinem è sacro cratere distillat, cuius gutta sufficiat ad caput illius conterendum. Quod est caput eius? discite ab August. in Psal. 48. *Caput illius est iniquum male suggestionis; quando incipit mala suggerere, tunc repelle, antequam sanguis delectatio, & sequatur consensus; itaque vincitis caput eius.* At quid potentius diuino sanguine ad impediendum suggestioni consensum? Nempe *una opprimit hostem guttula.*

EMBLEMA LXXVI.
 LACERTVS COECV-
 TIENS A SOLE ORIENTE
 ILLVMINATVS

Longa senectutis perpeſſus damna lacertus ,
 Caligante oculo vix alimenta videt .
 Doctus ac inſtinctu natura , ſolis adorat
 Lumen , & hac tenebras diſſipat arte ſuas .
 Ll ij

*Cæcus an ille miser, cui Sol dignatur amicitâ
Collyrium excellens suppeditare face?*

A P O D O S I S.

*Obtuso fidei visu peccator in arâ
Pronus, ad æterni lumina solis hiet.
Gratia inexhaustâ depromet origine lucem
Mentis, & æthereas ebibet ore faces.
Ambiat his rabiis oculari cæcus, ut umbras
Numinis occulti lax pretiosa fuget.
Illustres tenebra, quæ pelli hoc Sole merentur,
Quo procul, in tenebris aula superna foret!
Fatales tenebra, quas nec Sol ille repellit,
Quo perit umbra soli, quo nitet aula poli.*

FONS EMBLEMATIS.

QUum lacerti in senectâ oculi excæcantur intrat in foramen parietis contra Orientem, & ad ortum solis intendens illuminatur. Ita Isidorus relatus à Gesnero in lacerto. Hoc si verum est, inquit Albertus M. obtenebrationis oculorum causa fuerit frigiditas constringens humorem oculi, quem calor lucis solaris dissoluit, & attenuat, & sic visum restituit. Audiendus S. Epiphanius: Lacerta solaris, ait in Sampsaïs hæreticis, ubi per tempus hebetem visum habuit, per conuersionem ad solem oculos rursus leuat, dum in latibulo ad Orientem conuerso seipsam apprimit, & ieiuna se ad Orientem conuertit. Certe Plinius l. 8. c. 27. scribit serpentem hybernâ latebrâ visu obscurato, marathro herbæ sese affricantem oculos inungete, ac refouere. Anguibus enim diuturniori latebrâ solet visus obscurari, ut plerique etiam excæcantur.

INTERPRETATIO.

1. **Q**uod agit instinctu naturæ lacertus cæcurens, ut hybernâ, verno tempore, prodiens latebrâ, primum aliquandiu ieiunet, mox apricans sese nascentis solis radiis exponat, quorum ardore dissoluatur oculorum humor diutino gelu constrictus; idem fere caliganti animæ ad visum interiorum recuperandum, faciendum censeo, ut primum ieiuniis scelera sua, ex quibus nata est cæcitas, expiet; deinde solis Eucharistici iubar avidâ mente suscipiat & adoret. Omnis homo cæcus nascitur, quia culpæ originalis tenebris inuolutus concipitur; quibus si funestiores actualis peccati tenebræ succedant, quis eum duplici cæcitate percussus inficietur? eapropter ut cum Augustino loquar in Ps. 56. *Veritas carne contestata venit ad nos, & sanavit per carnem suam oculum interiorem cordis nostri, ut eam postea facie ad faciem videre possimus.* Si per carnem suam interiorem cordis sanavit oculum, igitur cæcurentes animas ad solis Eucharistici, in quo gloriosa caro sole splendidius rutilat, hiare radios conuenit; ut ex iis cœlesti sibi collyrium componant. Quod enim sacra ipsius caro secretam illuminandi vim habeat, cæci nati illuminatione satis expressit, dum luto de terrâ, salivâque facto caligantes oculos invnixit, terra siquidem carnem, salivâ Verbi hypostasis adumbrabat, ut observavit August. l. 50. hom. 43. *Totus mundus, ait, cæcus est, ideo venit Dominus illuminator, quia Diabolus fuerat excacator: omnes cecos nasci fecit, qui primum hominem decepit. Currant ergo ad illuminatorem, currant, credant, accipiant lutum de salivâ factum. Saliva quasi Verbum est, terra caro est.* Cui accinens S. Chrysologus ser. 176. ait: *Dominico*

spuito vacuas oculorum replet lacunas, diuino ore luciferam dat saliuam; ut sancti roris gutta baptisaret oculos peccatoris; ut aperiat venia, quos clauserat culpa. Itaque gloriosa ipsius humanitas verè est cæcorum illuminatrix, quamuis non illuminet, nisi prius à Verbo, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, illuminetur. Vnde ipsa lumen illuminatum est; Verbum verò lumen illuminans, omnis fons luminis, sine quo quæuis creatura tenebrescit.

2. Porro vtrumque lumen tam illuminans Verbi, quam illuminatum carnis complectitur sol Eucharisticus, quod in eo resplendeat hinc illuminans diuinitas; hinc illuminata humanitas, de quo idem ac Augustinus de Deo ser. 256. de tēpore, pronuntio: *Deus est lumen, nos sine illo tenebra; si ab eo recesseris, in tuis tenebris remanebis: si accesseris, non de tuo lucebis.* Fuistis enim, ait *Apostolus*, aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino. *Si ergo lux in Domino, ergo tenebre sine Domino.* *Accedite ad eum, & illuminamini.* Si naturâ tenebræ simus, Christi gratiâ lux erimus: si cæci nascamur, solis Eucharistici afflaru collustrabimur, si cæcutientes accedamus, videntes recedemus. Sed accedamus cum verâ fide, ut flammeis eius radiis accendamus charitate; quisquis enim ad illum non ut sanetur, sed ut illum scrutetur accedit, non illuminatur, sed excæcatur; non inardescit, sed infrigescit. Si quidem teste Cypriano de Cœna Domini: *Veritas ab erroneis hominibus comprehendere non potuit, & cum in solem vellet figere oculos, vim luminis non ferens, cacata est non illuminata humana presumptio, & aspectu eius lippitudo inbasit.* Vident hæc Sacramenta pauperes spiritum. Hinc est quod illi Discipuli qui, ut refertur Ioan. 6. Domino corporis & san-

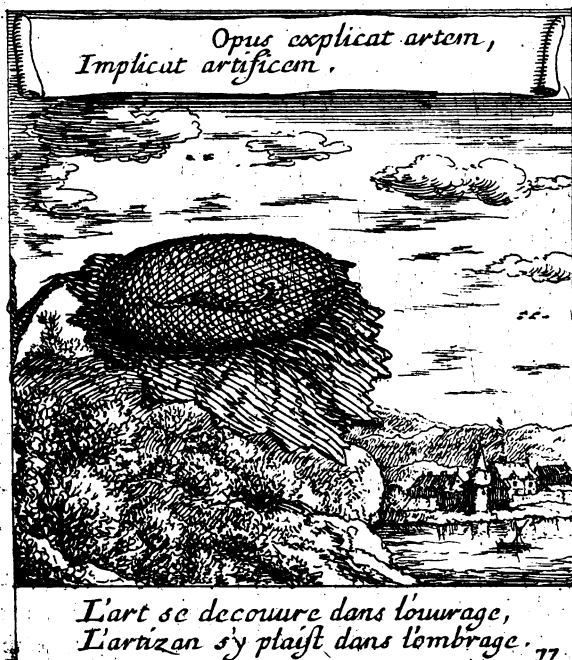
guinis sui myſteria prædicante ſcandalizati reſerunt, iſtius ſolis intuitu excæcati ſunt, quòd curioſius illum ſcrutari maluerint, quàm ab eo ſanari. Apoſtoli verò quia tantum lumen mirari maluerunt, quàm rimari, ab eodem illuminari meruerunt, & illius intelligentiâ percipere. Nec enim illud intelligere meruiſſent, niſi prius mente docili credidiſſent; quod fides debeat præcedere intellectum, ut ſit intellectus fidei præmium. Cæci quodammodo erant, quia myſterium à Domino prædicatum non intelligebant; ſed illuminari meruerunt, quia ſimpliciter crediderunt, & fides iis aperuit intellectum, quam aliis infidelitas clauſit. Sic etiam illi duo diſcipuli euntes in Emaüs quodammodo cæcutiebant, quandoquidem tenebantur eorum oculi, ne Dominum agnoſcerent; quia tamen ipſius verbis crediderunt, in fractione panis Euchariftici, diuini ſolis aſſatu illuminati ſunt. De quibus ita diſſerit Auguſt. tract. 2. in epiſt. Ioan. *Diſcipuli ergo eum non agnouerunt, niſi in fractione panis. Et verè qui non ſibi iudicium manducat & bibit, in fractione panis Chriſtum agnoſcit. Merito carnem ipſam cum commendaret, panem fregit, & merito in fractione panis aperti ſunt oculi diſcipulorum, & agnouerunt eum.* Vtique ſolis Euchariftici lumine colluſtrati, quo deſtituti cæcutiebant.

3. Enimverò quis Chriſtum nunc inenarrabili gloriâ in Sacramento coronatum, iuſtitix ſolem eſſe ambigat, cum vel cruci aſſexus, ſpinis redimitus, ſpuris opertus, denique crudeli lanienâ deformatus, nihilominus ab Athanaſio ſoli compareretur. Cauſam enim inquirens prodigioſæ illius eclipſis, quæ Domino in extremis agente contigit, non aliam proferit; niſi quod æterno gratiæ ſole ſurgente, minus materialis ſolis iubar cedere debuit maio-

ri. Sic enim loquitur expendens hæc verba: *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Solis instar Dominus exoritur illustrans uniuscuiusque animum. Quocirca in salutiferâ passione non apparuit sol, indicans finem prioris creature, & principium alterius quæ diluculum in Salvatore consecuta est, unde Zachar. 6. dicitur: Ecce vir ariens. Quod si Christus inter lethiferas conuulsiones solis instar effulsit in Caluariâ, & innumerabiles cæcos erumpentibus ex hiulco corpore radiis illuminauit; quæ gloriæ fulgetra, quas amoris fauces vibrabit in Eucharistiâ, quam Honorius tertius cap. sanè cum olim; de celebratione Missarum emphaticè vocat, Candorem lucis aterna. Itaque quoties interior mihi mentis oculus caligat, quoties refrigerescere incipit charitas ad hunc solem non minus feruidum, quam splendidum, illuminandus & inflammandus accedo, ac instar lacerti cæcutientis osculari ardoribus eius ambio.*

INSECTA.
EMBLEMA LXXVII.
BOMBYX SVOIN OPE-
RE DELITESCENS.

Humani feruore finis exclusus in auras
Prodit ubi bombyx, paruaque membra mouet.
Transit in erucam sensim, morisque tenellâ
Fronde satur, ligno pendulus urget opus.

*Materiem sed vincit opus, pars extrema villis
 Aspera, sericeas intima claudit opes.
 Mirus mendi opifex telam conformat in ouum,
 Vnde sibi thalamum construit, & tunulum.
 Delitet eximius pretioso in vellere textor,
 Artem prodit opus, condit at artificem.*

A P O D O S I S.

*'Ad mortem properans Iesus, Bombycis ad instar,
 Exiguo immensas cortice clausit opes.
 Vela sacramenti ceu stantia fila tetendit,
 Abstulit & fulcrum, quò magis mira forent.
 Telam orditur amor, quam consummaret amoris
 Victimam, sub tenui tegmine tota latens.
 Ars diuina patet sacris miranda fururis,
 Authoremque suum nobile celat opus.
 Hòc opus est mirabilius, quò detegit artem,
 Atque suum velis integrit artificem.*

FONS EMBLEMATIS.

Vermes sericei opifices in cœnaculo amplo, super mensis terfis & mundis arborum fronde constratis collocantur, alunturque renouatis quotidie foliis ac recentibus. Qua in re videndum est, vt quàm mundissima sit sedes, quoniam elegantî nitidoque domicilio potissimum hoc animal gaudet. Transactis aliquot diebus, cum iam frondis & pabuli satietas est, appositis ramalibus genistæ præsertim, quibus ob scabritiem filum tenacius adhærescit, per ea repentēs, è pabuloque discedentes, nere incipiunt, ac velut in folio quodā ac sepulchro se recondere. Filum verò ex eorū corpore prodit, vt in araneis. Exterior pars eius structuræ, villis sericeis luteis congestis semper hirsuta est, perinde

ac si circumdata foret lanâ hispidâ, interior spissatur, & durescit ad corticis modum, complanaturque ouatâ figurâ, ad animalis intus iacentis, & papilionem vt pariat, sese componentis capacitatem & formam. Si corticem cultello discindas, erucam compressam pellucidâ membranâ contactam effigie quadam puelluli in vtero concepti aspicies. Lanificium cùm est absolutum, nec quicquam præter eâ velleris speratur; artifices ouatos illos folliculos ad apricum solem & æstuosum expandunt, vt eius feruore pereat eruca intus delitescens, vel in furno torrent: sic enim lana tenuior delicatiorque carpitur; crassescens & laurioribus texturis inutilis, si expectatur quoad pennatus vermis exeso conditorio prorumpat. Post quadragesimum diem quam eruca se abdedit, & in bombylium mutata est, subnascens papilio nimirum cornutus vermis, & quatuor alis pennatus, tum succum exhaurit qui mollitiem velleri præbet, tum exeso folliculo vt exitum sibi quærat, velleris extrinsecus incumbentis filum proscindit. Papiliones necydalos vocat Aristoteles, veluti rediuiuos, morte liberatos, ac vitæ restitutos. Vbi prouolarunt necydali, & per aliquot dies huc illuc lusitantes, cœloque reddito fruentes sunt euagati; eorum tum quisque alteri se applicat, mas, vt arbitror, sceminæ, quo complexu aliquandiu coherentes, oua edunt nigra rotunda, minuta, quæ in prouentum & fœtum anni proximi feruantur. Hoc semine reddito, à partu mox contabescunt, ac pereunt. Atque hæc est prorsus admirabilis, ac paucis explorata Bombycum procreatio. Hactenus Dalechampius annotatione in c. 23. lib. II. Plinij.

INTERPRETATIO.

2. **Q** Vis in Bombyce peregregium non deprehendat Christi tum nascentis, tum patientis, tum resurgentis, potissimum verò sub Eucharisticis speciebus delitescens hieroglyphicum? Vermiculus subnascens adeo minutus vt conspectum fugiat, illum exprimit qui de se dixit: *Ego sum vermis & non homo*, quippe conceptionis instanti ita tenuis apparuit, vt de eo Magister l. 3. sentent. dist. 3. scribat: *Membrorum illius Dominici corporis distinctio in ipso momento conceptionis, & unionis Dei & hominis, adeo tenuis erat & parua, vt humano visui vix posset subiici*. Bombyx humani tepore sinus excluditur: Christus Virginei sinus calore castifico conceptus nascitur. Vermiculo recenter edito, folia & herbæ subiiciuntur; Nato Domino scenum in praesepti substernitur. Bombyx paulatim grandescit, donec sericeus euadat opifex: sensim creuit Iesulus, donec Paternâ voce declararetur Dei filius. Bombyx eleganti nitidoque gaudet domicilio: Christus mundum corpus, nitidam animam exigit. Bombyx cum iam cibi, quem in amplo cœnaculo super mensâ tersâ, mundâque sumplit, satietas est, illico ramale, vnde se suspendat, ascendit, moxque se sepulchro recondit: Christus in grandi stratoque cœnaculo, proprio corpore pastus, super Eucharisticâ mensâ, ramale crucis ascendit, deinde nouo tumulo reconditus est. Post quadragessimum diem è sericeo cortice candidus erumpit papilio quatuor alis pennatus: post quadraginta horas è tumulo prodiit Christus rediuius, gloria candore splendidus, quatuor niueis impassibilitatis, agilitatis, subtilitatis & claritatis alis conspicuus, quibus Empyrei

apicem quadragesimo die inuolauit. Sed præstat audire Basilium hom. 8. in hexaem. *Quid dicitis vos, queso, qui diuo Paulo non creditis, de eâ mutatione, quam in resurrectione fore dicit, qui plerasquæ videris aëris animantes formas permutare; qualia de verme quoque illo Indico cornua proiendenti gemina narrari solent. Hinc in erucam vertitur primum, fit deinde temporis progressu id quod bombyx appellatur: at neque hac in formâ persistit, sed illis præmolliibus corniculorum bracteolis sese sensim prolatantibus in alarum speciem, ita demum fit volucris.*

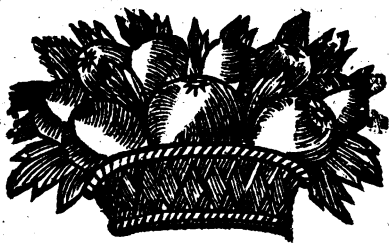
2. Verum tribus potissimum immoror à Dalechamio supra memoratis. Primū est quod in amplo cœnaculo super mēsâ tersâ nutriatur bombyx, quod nifido gaudeat domicilio; quo nihil aptius ad magnificum institutionis Eucharistiæ apparatus exprimendum. Iussit quippe Dominus Luc. 12. 12. duobus discipulis, ut in grandi stratoque cœnaculo, super mēsâ mundissimâ pascha sibi præpararent, regalem non figuræ, sed veritati præexigens apparatus, quod eleganti nitidoque delectetur habitaculo. Ad cuius munditiem Christianum his hortatur verbis Laur. Iustinianus de triūphali Christi agone c. 1. *Seclare virtutes, concupisce cœlestia vasa orationis, landis exolue sacrificium, ut spirituale cœnaculum fias, de ipso omnem elimina sordem, cunctasque maculas absterge, ut stratum sit. Vtrinque conueniunt, ambo sibi inuicem famulantur puritas & charitas; ubi enim mentis est puritas, ibi frequens exultatio est, deuotionis gustus, fraternitatis dilectio, animi tranquillitas, sanctarum cogitationum aggregatio: & perpetua charitatis dulcis inhesio. Vbi verò dominatur charitatis incendium, ibi vitiorum rubigo consumpta est, ibi castitatis pollet dilectio, innocentia rutilat candor, supernorum cantica celebrantur, lætitiæ riuus & puritatis fons emanare non desinit. Ista nempe sunt orna-*

menta mentis, *hæc est spiritalis cœnæ acceperabilis preparatio*. Secundum est quod si quis cultello fericeū corticem discindat, bombycem pellucidâ membrânâ contectum, effigie quadam puelluli in vtero concepti conspiciet. Quod aptissimè quadrat in Dominum sub accidentium cortice delitescentem. Etenim si viux fidei gladio hunc corticem aperias, Christum ibidem quiescētem intueberis, qui sapius præcipuis Sacramenti cultoribus sese sub infantis pulcherrimi specie videndum præbuit. Sic apud Paschasium l. de corpore Christi c. 14. pio cuidam Sacerdoti, Christus se in speciosissimi pueruli formâ tractandum & amplectendum præbuit, moxque se eius conspectui subduxit, & priorem hostiæ formam resumpsit. Quamvis enim talis ac tantus in Sacramento sit, qualis & quantus in cœlo, in istis tamen apparitionibus infantilem formam virili prælegit, vtpote suauiore, amabiliore, & puerilis innocentix, candoris, simplicitatis, mansuetudinis aptiorem præconem.

3. Postremum est in ipso Bombycis opere, patere quidem artem, at ipsum latere artificem; vnde eruta est huiusemblematis epigraphe. Mirabilis Eucharistici operis structura diuinam satis industriâ declarat, sed Dominū illius authorem occultat; qua in re cætera diuinitatis opera transcendit. Quippe, secundum Apostolum: *Inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque virtus eius & Diuinitas*. Vt enim si quis vidisset Archimedis sphæram, opus esse rationis dixisset, etsi non vidisset artificem; ita quisquis huius vniuersi contempletur ordinem, etiam si Deum non intueatur, agnoscit nihilominus supremam intelligentiam illius esse opificem. Sic olim Apellis tabellæ facile ab alie-

nis, ex gratiâ quadam singulari, in qua vnâ neminem sibi parem haberet, dignoscebantur. Verùm vnicum Eucharistiæ opus id habet omnino singulare, quod ita Sacramentalibus vmbreis suum inuoluat artificem, vt nullatenus agnosci possit à nobis nisi per fidem, cui proinde mirificè conuenit hæc Augustini sententia tract. 28. in Ioan. *Si non intelligis, crede: intellectus enim merces est fidei. Ergo noli quærere intelligere, vt credas, sed crede, vt intelligas.* Opus Eucharistiæ omni ex parte admirandum, incomparabile summi opificis specimen, vtpote contractam totius Empyreï gloriam, ac maiestatem, verum Deum & hominem, quatuor Naturæ, gratiæ, gloriæ, & vnionis hypostaticæ gradus, virtutes & gratias, & excellentiora fidei mysteria complectens; sudatissimum diuini amoris opus, miraculorum planè maximum, cui Dominus moribundus totâ mente, totâ incubuit industriâ. Quid enim in eo non præstans, & angelorum admiratione dignissimum? panis annihilatio, Christi reproductio, corporis quanti ad modum rei spiritalis positio, & eiusdem in pluribus altaribus replicatio, accidentium sine fulcro existentia, nonne mirabilia sunt, & totidem diuinæ sapientiæ, potestatisque specimina? sed nisi fidei oculo corticem penetres, nunquam illius auctorem deprehendes: quid enim quoad externam speciem vilius? Nimirum sub humili specierum cortice latere voluit eximius opifex, vt insignes viros edoceret sua magis tegere, quàm prodere opera, latebram potius ambire, quàm gloriam, vt sic illius exemplo, suis in operibus operarij delitescant. Crescit enim valor operis ex latebrâ opificis, tantoque Deo est pretiosius, quanto suo auctori videtur vilius. Appositè Bernardus ser. 2. de Epipha-

niâ: *Christus cum seipsum abscondebatur, nunquid inanem gloriam metnebat? Quid timeret ab inani gloriâ, qui est gloria Patris? utique timebat, sed non sibi. Nobis timebat ab illâ, quibus nouerat esse timendum, nobis cauebat, nos instruebat. Cui subscribens Gregor. M. l. 19. mor. c. 18. Seruis suis, inquit, exemplum dedit, ut ipsi quidem virtutes suas occultare desiderent, & tamen ut alij eorum exemplo proficiant, prodantur inuisi, & bona ad proximos suos exempla transmittant. Osculentur ergo studio: necessitate publicentur, & eorum occultatio sit custodia propria, eorumque publicatio sit utilitas aliena. Sic pateat igitur bonum opus coram hominibus, ut si fieri possit lateat operarius; sic de manifesto opere Deus exalteretur, ut de occulto authore homo humilietur. Sic in bono opere diuina reluceat industria, ut nihil humana sibi tribuat superbia: ut de eo veraciter asseri possit: opus explicat artem, implicat artificem.*

EMBLEMA LXXVIII.
LEONTOPHONON
POLENTA INCRVSTATVM,
LEONEM INTERIMENS.

CArne Leontophoni rumpuntur sua Leonum
Viscera; quania, animans paruula, monstra nocar.
Hinc subodorata latens in carne venenum
Immanes laniant membra inimica fera.
Mm

*Sparsa tamen Maurus leget, intrastatque farinâ;
Vnde leonina stirpi inopina lues.*

A P O D O S I S.

*Iure Leontophonon Dominum sub pane latentem
Dixeris: Inferni quem fera monstra timent.
Clausus in exili buccellâ viscera Iudæ
Rumpit, Aueruales exanimatque feras.
Carne perit Sathanas, hominem qui carne peremit:
Carne triumphatus, carne triumphat homo.
Tartarei quid adhuc furias vereare Leonis?
Quando Leontophonon, quo laniatur, habes.*

FONS EMBLEMATIS.

Leonophonon accipimus vocari animal paruum, nec alibi nascens, quam ubi leo gignitur; quo gustato, tanta illa vis, ac cæteris quadrupedum imperitans ilico expiret. Ergo corpus eius adustum aspergunt alij carnibus, polentæ modo, insidiantes feræ, necantque etiam cinere: tam contraria est pestis. Haud immeritò igitur odit leo, visumque frangit, & citra morsum exanimat. Ille contra vrinam spargit prudens, hanc quoque leoni extialem. Ita Plinius l. 8. c. 38. eademque scribit Solinus c. 30. Aristoteles verò in mirandis narrationibus refert in Syriâ esse animalculum, quod leontophonon vocatur, quod leonem in cibo sumptum enecet. Sumit autem leo non sponte, sed fugit hoc animal: at Venatores captum à se, tostumque albæ polentæ instat, alteri cuipiam animali inspergunt, vnde feram, si quæ gustauerit, perire aiunt continuò.

I N T E R P R E T A T I O.

- I. **E**Rudirè Greg. Nazianzenus orat 39. in sancta lumina: *Quoniam*, inquit, *Damon vitij parens*

*et effector, ideo se inuictō quodam robore præditum esse existimabat, quia nos Diuinitatis spe obiectā, tanquam illecebrā quadam, in fraudem induxerat: eā de causā ipse quoque pretextū carnis inescatur, ut dam quasi in Adamum impetum facit, in Deum incurrat, atque ita nouus Adamus pristina salutē, atque incolumitati veterem asserat, sententiaque aduersus carnem pronuntiata rescindatur, morte nimirum à carne oppressā, atque extinctā. Hinc Tartareus leo Christi non minus quàm leontophoni carnem sibi lethiferam exitialemque persentiens, & latitans in eā venenum subodoratus, illam implacabili persequitur odio, atque ut leontophonon leo pedum nisibus laniat, sic per Sacramentarios sacratissimam hostiam, citra morsum, vel vnguibus discerpserit, vel pedibus proculcauit, vel canibus lacerandam obiecit; ut olim fecere Donatistæ, & recentius Calvinistæ, qui referente Rossæo lib. de iustā Reipub. autoritate, in Ecclesiam diœcesis Carnotensis, vbi Sacerdos incruentum offerebat sacrificium, irrupentes, proculcatā pedibus hostiā, effusoque in terram pretioso sanguine, calice loco matulæ abutentes, & Sacerdotem ad vrinam bibendam adigentes, mox eundem simul cum crucifixi imagine fune colligatum multis sclopetorum glandibus transfixerunt. An non hæc execranda non sine horrore legens sacrilegia, tibi videre videris rabidos leones leontophonon vnguibus, citra morsum, discerpentes? An non hæretici Inferni leonis vngues dici possunt, quibus exitiale sibi Sacramentum inauditā rabie laceravit? meritò igitur Smidelinus Lutheranus ait: *Spiritus Calvinisticus mendax est, homicida, ater, pessimus, fugiuus, lubricus, diabolicus, falsus, furiosus, verbosus, crassus, cæcus. Calvinismus, Arianismus, Mahumatisimus fratres sunt,**

tres caligæ eiusdem panni, camarina in quam multe hereses confluerunt, ultima Sathana ira. Quò enim vltèrius pertingere posset ira Sathanæ,quàm vt hæc inaudita sacrilegia perpetraret? Smidelino subscribit Lutherus l. 1. contra Goldastum c. 12. Calviniste, ait, sunt fanatici, progenies viperina, animicida, impij, blasphemæ, deceptores, sanguinarij, infernales molossi, Turcæ à Sathana missi & obsessi, Mahometani baptisati, perdiabolati, transdiabolati, superdiabolati. Nihil addo quia omnibus numeris Sacramentariorum iconem absoluit. Nec mihi succenseant si eos stygij leonis vngues appellem; quandoquidem eiusdè Draconis squamæ ab ipsis Lutheranis nominentur. His enim verbis Augustanæ confessionis historiam terminant: Deo soli gloria, Diabolo & squamis ipsius Sacramentariis Zuinglianis, & Calvinianis perpetua confusio & ignominia.

2. Cæterum implacabilis illa leonis inferni rabies, & odium quod in adorabilem hostiam per impios exequitur, satis indicat leontophonon in eius perniciem natum sub eadem delitescere, cuius carne, quasi præsentis noxæ veneno, non secus ac perfidus Iudas disrumpatur, cuius odore longius abigatur. Quod olim Deus promiserat *Leuit. 26. 5. Comedatis panem vestrum in saturitate*, id est, Lyrano interprete, *panem Eucharistia, qui dat hîc plenitudinem gratiæ, & postea satietatem gloriæ.* Sed quid ex Eucharistici panis esu consequetur? *Auferà malas bestias, & gladius non transibit terminos vestros,* id est, ait Lyranus, *auferam Demonum furias, quorum per Christum restricta est potestas, & Demonum virtus non praualebit super vos.* Nempe minimâ venerabilis hostiæ particulâ, veluti leontophononi cinere, laniatur immanis leo, ac fæuissimè cruciatur, quòd superbiâ turgidus, Salua-

toris in Sacramento exinaniti non sustineat humilitatem; quantumque carnem nostram impuram, ut escam suo palato congruentem olim appetiit, tantum virginalem Domini carnem nunc execratur & abhorret; nouit enim suum in eâ latere exitium, & suarum suggestionum remedium, ut qui carne prius triumphauerat, modò carne triumphetur. Tertulianus l. ad martyres c. 1. eorum victorias exaggerat, quòd diabolus in propriâ domo, hoc est, in carcere gentilium Damonum & malefactorum domicilio conculcarent. *Domus*, inquit, *Diaboli est & carcer, in quâ familiam suam continet. Sed vos idò in carcerem peruenistis, ut illum etiam in domo suâ conculcetis: iam enim foris congressi conculcaueratis.* Verùm eò gloriosior Christi & diabolo triumphus, quòd nunc illum in propriâ domo conculcet; quânam propria domus illius, nisi Adæ caro, quâ velut carcere miseris animas captiuas tyrannicè detinebat? at ubi à Verbo assumpta est caro, de propriâ domo eiectus est, & in ipsamet carne conculcatus, quâ posteros Adæ subiugarat. Enimuero cur crudelis bellua à vinâ & immortalis triumphantis Domini carne non abhorreret, cum sic arida sanctorum ossa, & cineres exhorrescat, ut indè dirissimè torqueatur. Audi Chrysost. ho. 26. in 2. ad Corinth. *Sanctorum ossa demones sistunt & torquent, cum nullus videatur, nullus immineat Demonis lateribus: audiuntur tamen clamores, dilacerationes, flagella, tormenta, Damone non ferente admirandam illam virtutem; & qui corpora gestarunt, incorporeas superant potestates. Puluis, ossa, cineres inuisibiles illas affligunt naturas.* Itane verò torqueretur sancti alicuius cinere, nec glorioso sancti sanctorum corpore cruciaretur?

3. Propterea D. Thomas expendens illud Ioan.

Mm iij

13. 30. *cum accepisset buccellam*, dæmonem ait non permisisse Iudæ proditori, vt acceptam buccellam stomacho susciperet, ne confestim ipse eodem loco cedere vi Sacramenti cogeretur, tanta est inter vtrumque antipathia. *Diabolus, inquit, qui iam intrauerat in cor Iudæ, timens ne si panem comederet, eum cedere oporteret, non valentem in eodem loco cum Iesu consistere, non permisit Iudam panem comedere: qua enim conuentio Christi ad Belial?* Multa quidem in huiusce antipathix confirmationem huc adduci possent exempla. Vnicum profero à Pico Mirandul. lib. de strigibus relatum, de nonnullo simplici Sacerdote, qui viaticum corporis Christi collo suspensum, ad ægrum deferens, & cuiusdam obuij fraude, in conuentum strigum ilico deductus, in quo regina pro folio sedens, à præsentibus humi sese præsternentibus adorabatur: cum eam Deiparam esse putaret, accessit post reliquos adoraturus, & arculam sanctissimi Sacramenti collo detractam, in illius gremio deposuit. Quo facto omnis illa mirabilis spectaculi pompa confestim euauit. Nimirum sicut gustata leontophoni carne, *tanta illa vis leonis, inquit Plinius, ac ceteris quadrupedum imperitans ilico expirat*: Ita leo stygius tot magis, & strigibus imperitans, ad adorabilis hostiæ contactum, protinus auffugit, erupit, expirauit. Nec indignum obseruatu censeo leontophonum nõ solum ex se leonẽ interimere, verum & eandem vim habere alteri cuipiam animali inspersum, adeo vt si feram ipsius carne pastam leo deuoret, repentinâ morte corruat. Vt inde Christianus intelligat, dæmonem non tantum à nostris sacrariis, virtute corporis Christi ibidem præsentis arceri, verum insuper à quolibet diuinâ carne saginato profligari; nihil enim magis extimet, quàm homi-

nem Sacramento refectum, adeo vt non minus ab eius accessu, quàm leo à leontophoni morsu abhorreat. Immò verò audacter assero Christi carnem magis excruciare dæmonem nostro pectore reconditam, quàm in altaris folio residentem, quòd incredibilis illius virtus ipso potissimum vsu comprobetur. Rugire igitur poterit, & fidelem Christophorum à longè sollicitare, mordere nusquam audebit, ne latitante mystici leontophoni carne disrumpatur, qui *sub pane latens eniscerat hostem.*

EMBLEMA LXXIX.
 PYRAVSTAIN CYPRIIS
 FORNACIBVS NATA, FLAM-
 MIS VIQTITANS,

Suggerit igni genas fornax alimenta Pyraustis;
 Præbuit his ortum, præbet & illa cibum.

A P O D O S I S.

*Cum diuina caro fornax sit amoris; in eius
 Nasitur ardens multa pyrausta sinus.
 Feruentes animas, totidem tibi finge pyraustas,
 Quas immortalis gignit, atque fœco.
 Fornacis Deus ignis edax incendia nutrit,
 Hic reperis cunæ, atque pyrausta dapes.
 Nè flammatus amar te feceris ante pyraustam;
 Fornacis rapidis immoriore rogis.*

FONS EMBLEMATIS.

Scribit Aristoteles, l. 5. de anim. c. 19. fornaces
 Sarrarias Cypriæ insulæ, vbi Chalcites lapis cre-
 matur, bestiolas pennatas paulò muscis grandiori-
 bus maiores incolere, medio igne securas; adeo qui
 omnia consumit, nonnulla viuificat; namque exules
 rogis pereunt. Inimicum naturæ elementum, minu-
 tis naturis fauet. Est quod impune flammæ violet.
 Cui subscribit Seneca, l. 5. nat. quæst. qu. 36. Plinius
 l. 11. c. 36. ait vocari pyrales, à quibusdam pyraustas,
 & quandiu sunt in igne viuere: cum euaserunt
 longiore paulò volatu, emori. Verum Nierember-
 gius l. 4. c. 18. docet Pyraustas in igne quidem gi-
 gni, non tamen ex igne; quoniam fornacum arr-
 riarum impure ignis est, turbulentus vapore &
 halitu, quos fusius inuoluit, & quos emittunt me-
 talla, & adusti lapides. Itaque ex aqueâ aut terreâ
 substantiâ ista animalia erumpunt, in medio ignis.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **D**. P. Augustinus l. 2. l. de ciuit. c. 2. Ex pyrau-
 stis in igne nascentibus, nec nisi in igne vi-
 uentibus, probat viua reproborum corpora in æter-

norum ignium durare posse tormentis , ait enim *esse animalia profecto corruptibilia, quia mortalia, quatenus in mediis ignibus uiuant : nonnullum etiam genus vermium in aquarum calidarum scaturigine reperiri, quarum feruorem nemo impune contrectat : illos autem non solum sine ullâ sui læsione , ibi esse , sed extrâ esse non posse. Quippe natura, inquit infra, conuenientibus vegetantur illis, non cruciantur elementis. Quasi non incredibilius sit vegetari, quàm cruciari talibus rebus. Mirabile est enim dolere in ignibus, & tamen viuere; sed mirabilius viuere in ignibus, nec dolere. Si autem hoc creditur, cur non & illud? Quidni mihi liceat ex iisdem animantibus ignigenis argumentum eruerè, quo probem electorum animas in ardenti Iesuanæ humanitatis fornace conceptas, non nisi in eadem posse viuere, aut aliunde quàm diuini amoris igne posse nutriri; adeo vt longius ab Eucharisticâ fornace auolantes emoriantur? quandoquidem illis huiusmodi mortem Christus interminetur Ioan. 6. *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis.* Vitam verò æternam, si eâdem in fornace permaneant, polliceatur: *Qui manducat meam carnem, habet vitam æternam.* Est sanè charitatis fornax Eucharistia, vndique flammam amoris eructans, quibus piæ mentes incalescunt & accenduntur: Nec id mirum, cum in eâ delitescat Diuinitas, quæ *ignis consumens* Deuteron. 4. 24. & dicitur, & est. At si quis ad eam accesserit animam carnalium voluptatum toro plenam deferens, ilico voracibus incendiis absumetur; qui verò, aut charitate auream, aut castitate argenteam, aut patientiâ adamantinam detulerit, cœlestem inde splendorem mutuabitur, & æmulam futuræ gloriæ claritatem depromet. *An nescitis,* inquit appositè Chry-*

soft. ho. de sancto Philogonio, quia hac mensa plena est igne spiritali ; & quemadmodum fontes aqua vim exundant, ita hac flammam quandam arcanam ? Ne igitur accesseris stipulam afferens, non ligna, non fœnum, ne augeas incendium, exuratque animam ad communionem accedentem : sed accedens affer lapides pretiosos, aurum argentumque, quò puriorem reddat materiam, multoque cum lucro discedas, & si quid mali est, abigas omnino. Nimirum, vt ait Apostolus 1. Cor. 3. Si quis superedificat supra fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam ; uniuscuiusque opus manifestum erit : dies enim Domini declarabit, quia in igne reuelabitur, & uniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, quod superedificauit, mercedem accipiet ; si cuius opus arserit, detrimentum patietur.

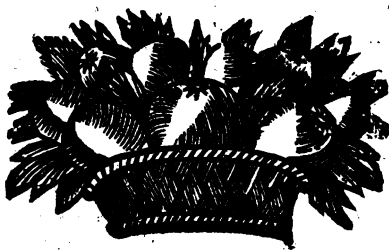
2. Itaque fornax Eucharistica, quæ Pyraustas fouet & nutrit, paleas deuorat & absumit. Quid parit pyraustas, nisi Christi charitas ? Quid facit paleas, nisi mundi vanitas ? si Christiana charitas te pyraustam fecerit, securus ad fornacem accede, illius igne purgaberis, illuminaberis, accenderis, nutrieris. Si mundana vanitas te paleam fecerit, eodem igne deuoraberis, & nigresces. De hoc enim igne spiritali idem fere sentio, ac de materiali Augustinus l. 2. 1. de ciuit. c. 4. Quo, inquit, quæque adusta nigrescunt, cum ipse sit lucidus, & penè omnia quæ ambit & lambit colore pulcherrimo decolorat, atque ex prunâ fulgidâ carbonem teterrimum reddit. E contrario lapides igne candente percocti, & ipsi fiunt candidi. Sili- gnum igitur aut palea fueris, igne Sacramentali quamuis candido & splendido nigresces ; si virutum soliditate lapis extiteris, eodem igne candescas, qui pro materiæ diuersitate diuersos & op-

positos fortitur effectus. Vt enim ignis fornacis Babylonice, tres admirabiles pueros, quos flammis crepitantibus coronabat, seruauit illæfos, Chaldaeos ipsi pabula ministrantes, quamuis foris starent exussit & absumpsit: & vt cum Chrysostomo loquar hom. de tribus pueris: *Furatur pastus alienos incendiū, nam consumpsit quos prope inuenit, quia ieiunat in suis; custodiam suam vehementer horrescens, ne iam faciat vel ipso fumo sanctis quos tuetur iniuriam, foris tantum ducit utere*: Ita plane. flamma fornacis Eucharisticæ feruentes animas quasi toridem pyraustas, & seruat inuiolabiles, & nutrit famescientes, & radiis coronat; sacrilegos verò ipsam irritantes, quamuis foris circumstant, deuorat & consumit. Meritò igitur Author libri de salutaribus documentis apud August. to. 4. sic infert c. 43. *Deus noster ignis consumens est, qui consumpturus est aduersarios. Accedamus ad Deum antequam consumamur ab illo; postulantes vri cor nostrum, & renes nostros. Et iterum: quoniam probasti nos Deus, & igne nos examinasti, sicut examinatur argentum. Apertissimè enim patet, quia si hic ab illo non vrimur, illic velut aduersarij consumemur.*

3. Sanctus Epiphanius l. de vitâ Prophetarum c. 5. scribit quod quum Heliam eniteretur parens eius, eiusmodi Sobac patri viso apparuit. Viri nuncum quemdam pra se ferentes habitum pusionem salutabant, vnatrisque vberibus in ignem alluebant, quin & flammam ignis, cibi loco, ministrabant. Vnde nihil mirum si flammâ pastus ab Angelis, totus igneus euaserit, & vt ait Ecclesiasticus c. 48. *Surrexerit quasi ignis, & verbum eius quasi facula ardebat, si ter ignem de coelo deiecerit, & receptus fuerit in turbine ignis in curru equorum igneorum.* Quid enim aliud

quàm faculas eructaret, flammâ pastus? quid euomeret nisi quod prius deglutierat? quid aliud quàm ignem vir igneus efflaret? Porro Eucharistia ignis est deuorans, quo quisquis alitur, non secus ac Helias totus igniuomus euadit, vndique diuini faces amoris eructans. Et ne dubites nos in sacrâ synaxi flammâ pasci, ac igne celesti saginari, audi S. Ephrem l. de naturâ Dei non scrutandâ : *Hoc sanè excedit omnem admirationem, omnem mentem, omnemque sermonem quod fecit nobis, unigenitus filius Christus saluator noster, ignem & spiritum manducandum, ac bibendum præstitit nobis corpus scilicet & sanguinem suum.* Quidni enim corpus, quidni sanguis ille censeatur ignis, cum innumeris gloriæ rutilent ac corruscent fulgetris, ac, sempiternos Empyreï ardores redolectant, eosque Eucharisticis conuiuiis inspirent. Proinde mirari desino si plerique à sacrâ Communionem recedentes flammâ ore & naribus efflare vili sint, cum amoris fornacem pectore gestarent, quin etiam B. Ida Lotaniensis, ut in eius vita legitur, cap. 19. ita charitatis igne æstuebat hoc igne spiritali pasta, ut non solum ad eius præsentiam, sed vel ad solam illius memoriam totis artubus arderet. Siquidem aliquando conspiciens Virginem sacra complicantem corporalia, tanto feruore correpta est, ut omnia eius membra ardere viderentur. Iure igitur Chrysostomus hom. 61. ad pop. non ignarus nos igne pasci dum sacra mysteria percipimus, hortatur ut *tanquam leones ignem spirantes ab hac mensâ recedamus.* Equum est enim ut corde & ore flammam eructet, qui flammiuomo Christi

corpore laginatur. Felices igitur animæ, quæ in ardenti Dominicæ humanitatis natæ fornace, eiusdem igne spiritali fouentur, & nutriuntur, quibusque veluti pyraustis in igne nascentibus & igne vefcentibus, fornax *dat illa cibum, quæ præbuit ortum.*

EMBLEMA LXXX.
VERMIS CANDIDVS
IN NIVE NASCENS, EIVSDEM
ESV SENSIM PURPURASCENS.

Candida vermiculo nix incunabula præbet,
Concolor hinc matri redditur, atque cibo.
Attamen hîc sensim rutilo se murice vestit,
Fulget & in mediâ purpura vixit nix.

A P O D O S I S.

*Nix diuina caro est niueis speciebus operata,
 Languet ubi casto stricta libido gelu.
 In niueis animus cunius candore refulgens
 Nasctur, & nitida se niue carnis alit.
 Paulatim nix purpureum parit illa colorem;
 Quique niuescebat carne, cruore rubet.
 Principio qui virgo fuit, sit postmodo martyr:
 Mens intacta nitet, membra cruenta rubent.
 De niue virginea carnis noua purpura surgit,
 Vnde triumphanti sis toga digna Deo.*

F O N S E M B L E M A T I S.

QVarunt physiologi, an nix possit viuentia generare? Affirmant Aristoteles, Strabo, Plinius, Agricola, Olaüs & Scaliger posse gigni vermiculos in niue; quod in eâ multum sit aëris, & spiritus, qui postea concalesfactus illos generet. Ad hæc humidum cum calore aliquo est, iuxta Aristotelem, quare nix titulo humiditatis non omnino friget. Gelu autem omnino infœcundum puto. Has bestiolas niueas, vermes appellat. Appollonides, oripas, siue montanas teredines Theophanes. Sunt candidi hi vermiculi, & in verustiore niue rutili: Nam & ipsa nix senio purpuratur. Tanti alboris canities rubor est. Ita Nierembergius l. 4. 21.

I N T E R P R E T A T I O.

I. **Q**Vod hîc Eucharistiam, & virginalem Christi carnem niueis opertam symbolis, niui comparem, nullus vt autumo damnabit, quandoquidem inter vtramque parallelum instituere non ardui negotij sit. *Nix*, inquit Augustinus ser. de trans-

de transfiguratione, & candorem nimium habet, & calorem omnino non recipit: sic electi cum pervenerint ad claritatem Dei, obtinebunt munditiæ candorem, & nullum sentient aliquando de criminis corruptione calorem. Sic ille: ego verò aio; sic caro Christi candorem nimium habet, utpote quæ nullies sole splendidior, & ineffabili gloriæ claritate, quasi nivea stola vestita, innocentiae candore cæteris beatis præfulgeat. Et calorem omnino non habet, quippe quæ sancti spiritus obumbratione, quæ castificum frigus aduexit, & libidinis ardorem extinxit, in vtero virginali formata fuerit. Nix est nubes friabili densitate congelata, ut aiunt Conimbricenses, unde Plinius l. 2. c. 60. eam ex imbris humore mollius coacta gigni asserit. Christus imber fuit cordis humani solum sterile cœlesti irrigatione fecundās, cuius caro in Sacramentalium specierum nube mollius coacta in niuem transiit, cuius esu, & innatā castitatis frigiditate fideles albescunt, uti frigidarum regionum incolæ, in quibus nix perennat, niuei sunt coloris. Generatur nix potissimum hyeme, vel initio veris, & in montes frequenter decidit: Nivea Christi caro veris initio, videlicet die 25. Martij in sinu Virginis genita est, & hyeme 25. Decembris decidit, at nube Sacramentali mollius coacta in montem Sion Eucharistiæ institutione celebrem, & deinceps in altaria labitur. Nix toto anno montes illos obsidet, qui longius à terrâ diffiti cœlo viciniore existunt: nix Eucharistica iugiter & singulis anni diebus iis mentibus insidet, quarum conversatio in cælis est, quæque à terrenis sordibus secreta, quæ sursum sunt sapiunt, non quæ super terram. Nives in alto mari non cadere scribit Plinius l. 2. c. 103. in fine: Nix Eucharistica raro, aut nunquam

in impios decedit, quorum cor velut mare feruens quiescere non potest, quique turbulentis vitiorum fluctibus, procul à terra viuentium, alto mundi æquore iactantur. *Multitudo niuis*, inquit Theophrastus initio lib. 2. de causis plantarum, *magnopere prodest, ut paulatim colliquefcens subeat solum, nec uniuersus humor influxu unico ruens dilabatur. Ita enim & terra fermentari optimè potest, calore circumoccluso, atque coërcito, quod seminibus vehementer conducit: fibræ enim subnixæ formatæque compressu frigoris, simul ac miscescere tempus inceperit, celeriter atque uniuersæ erumpunt*. Electi mortalis vitæ tempore herbescenti frumenti segeti non absimiles, non mediocriter Eucharisticæ niuis beneficio pinguescunt, & augentur: duplici de causâ, tum quod euanescentem charitatis calorem comprimat, & intus agat in bonorum operum radices; tum quod diutius, quàm momentanea sancti Spiritus inspiratio, perseverans, cœlesti gratiarum humore sensim distillante, teneras virtutum plantas quasi vberè nutrit, vnde celeriter in auream tritici messem dominicis inferendam horreis excrescant. Tandem t parallelum finiam, niui plurimum inest aëris, & spiritus, hinc candor eius eximius: carni Dominicæ tota incubat Spiritus sancti plenitudo, vnde præcipuus eius splendor & virtus oritur: *Spiritus enim est qui viuificat, caro non prodest quicquam*. Sine spiritu, quo spiritales, euadunt, quotquot Eucharisticâ niue cooperiuntur,

2. Porro in hac niue piæ mentes, quasi niuei vermes oriuntur, & eadem vescuntur; matri & alimonix suæ concolores, hoc est, & angelicâ puritate, & innocentix candore conspicuæ, vtpote innocentis agni lotæ sanguine, qui candorem po-

tijis, quàm ruborem affundat. Siquidem vt scēmi-
næ post partum sanguis in lac immutatur, vt in-
fantem quem sanguine concepit, deinceps lacte
nutriat; ita postquam adoranda Saluatoris huma-
nitas, animas in cruce sacro cruore peperit, idem
cruor in lac transit, quo deinceps ad immorta-
litatem alerentur. *Oportebat enim*, inquit August.
in Psal. 33. *Vt lactesceret. & ad paruulos perveniret.*
Hinc Petrus regeneratos hoc lac concupiscere hor-
tatur, ep. 2. c. 1. *Quasi modò geniti infantes rationa-
bile sine dolo lac concupiscite*; Cuius lactis ea sit
virtus, vt supra niuem dealbet, quos intringit.
Quamobrem August. sermone de martyribus,
expendens illud Apoc. 7. *Lauemus stolas suas in
sanguine agni*, ait: *Sanguis agni lauat, non maculat:
habet quidem ruborem, sed non potest maculare candore-
rem.* Quare non potest maculare candorem, nisi
quia sensim amittit ruborem, & in lac transiens
niueum induit candorem. De animabus isto lacte
lotis dixit Propheta regius psal. 67. *Nive dealba-
buntur in Selmon*, hoc est, candescunt vt Selmon
mons Ephraim perpetuis albescent niuibus, quam-
vis alioquin de se cauernosus, horridus, & um-
brosus, vnde & ei nomen ab umbrâ; quod non
caret mysterio; quod sic edisserit D. Th. opusc.
58. c. 24. *Selmon mons Dei est, & interpretatur um-
bra, & sicut dicit Glossa corpus Christi significat; quia
sicut umbra fit de lumine & corpore, ita in corpore
Christi est lumen Diuinitatis, & caro humanitatis.* In
hoc monte umbroso super niuem dealbantur fideles,
quia virgine corporis Christi incomparabiliter à maculâ
peccatorum emundantur. Adeo vt si peccata fuerint
vt coccinum, id est, diuini sanguinis coccino re-
spersa, quasi nix dealbentur, à candore lucis atque

Nn ij

na, sic enim Eucharistiam supra vocabat Honorius tertius.

3. Cæterum ut ipsa nix vetustate rubescit, teste Plinio l. 12. c. 25. quod partes aëreæ, unde candor oriebatur, in niue sensim extabescant; quin & in Armeniâ vltro rubentes niues decedite scribit Eustathius in commentar. super a Iliados, ob efflatos è minio, quo regio illa scaret, exhalationes, quæ aëris prævalentes partibus, natui soli colorem niuibz inspergunt: ita nascentes in eâ vermiculi, qui principio candent, paulatim in vetustiore niue, cuius canities rubor est, purpurantur. Quid ad rem Eucharisticam magis appositum? quippe caro Domini quæ seorsim à sanguine, vi verborum sub panis specie ponitur, tota niuea videtur; utpote nullo cruoris rubore inspersa; verum quia nativa partium in viuo corpore connexio cruorem abesse non finit, continuo carnis diuinæ nix, illius admixtione purpurascit. Vnde nil mirum si quæ prius genuerat virgines castitatis candore conspicuos, sensim pariat martyres proprio sanguine purputatos. Hinc vetus Ecclesiæ mos fuit, ut castissimis fidelibus fidem coram tyranno professuris Eucharistia porrigeretur; ut qui prius illius esu canduerant liliati virgines, sensim eadem rosei martyres rufarentur. Audiendus Cyprianus ep. 54. *Nunc foribus & viuentibus communicatio à nobis danda est, ut quos excitamus & hortamur ad prelium, non inermes & nudos relinquamus, sed protectione sanguinis & corporis Christi muniamus. Et cum ad hoc fiat Eucharistia, ut possit accipientibus esse tutela, quæ rivos contra aduersarium volumus, munimento dominica sacramentis armamus, &c.* Sic beata

Agnes de diuinæ carnis niue lactea, sensim facta
 est de cruoris eius murice rosea : vnde & dice-
 bat: *Adel ex lac ex eius ore suscepi, & sanguis eius*
ornauit genas meas. Iam corpus eius corpori meo socia-
tum est, quod cum amauero casta sum, cum tetigero
munda sum, cum accepero virgo sum. Primùm virgo
 niuea, deinde martyr purpurea, quæ proinde me-
 ritò huius Emblematis vsurpare potuit epigra-
 phem: *Cibi me sensim impurpurat albor.*

EMBLEMA LXXI.
 APIS PALESTINÆ IN
 RVPIS FISSVRIS
 MELLIFICANS.

Sæpe Palestina per florida rura vagantes
 Fissa sinu angusto petra receptat apes.
 Illa vices aluearis obit, sibi credita seruat
 Mella, nec hostilibus pabula lecta rapit.

APODOSIS.

*Scissa petra est Iesus; fissuram cordis hiulei
 Turgida virtutum floribus intret apis.
 Hic stipes secura fauos, non condita plagis
 Mella, nec ingestas auferret hostis opes.
 Turus ab insidiis Sathana est meritorius actus,
 Quem sacra diuini corpora antea regunt.
 Nec sanctorum operum, de uulnere hians saporem
 Promit, ut inde famem temperet alma Trias.*

FONS EMBLEMATIS.

IN Palestinâ & regionibus calidioribus, tanta
 apum copia esse solet, ut cum aluearibus capi
 non possint, in syluas auolent, & aut in arborum
 truncis, aut in rupium fissuris mellificent. Ita Nie-
 rembergius lib. de miraculosis naturis terræ san-
 ctæ c. 101.

INTERPRETATIO.

1. **M**ira plane Saluatoris cum ape similitudo,
 adeo ut ex Plinianis sententiis utriusque
 parallelum contexere minime sit operosum. *Apum
 coitus visus est nunquam, ait Plinius l. 11. c. 16. plu-
 res exhibuere oportet, confici floribus composita apes
 atque uisiter. Cui subscribitur Aulus Gellius l. 1. c. 21.
 dum eas è foliis, & herbis ore suo prolem legere
 asserit: Christus sine coitu, solo sancti Spiritus in-
 cubitu, in florido Mariæ sinu, de virginali sangui-
 ne, & Virginearum virtutum floribus apè compo-
 sitis conceptus est, iuxta illud Bernardi ho. 1. de Ad-
 uentu, *virginitate placuit, concepit humilitate.* Vnde
 Virgo è flosculo humilitatis, diuinam prolem ore
 suo legisse visa est, dum Angeli verbis consentiẽs,*

Nn iiij

in hanc vocem erupit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Ex Plinio quod exclusum est, primum videtur vermiculus candidus iacens transversus, adherensque: Christus in utero Virginis quasi niveus vermiculus prodit, ei sic adherens, ut ab ipso Tertull. lib. de carne Christi c. 20. matri sue concarnatus & conuisceratus dicatur; quin & in præsepio iacuit quasi tenerimus ligni vermiculus. Hinc Gaudentius edisserens illud psal. 21. Ego autem sum vermis, & non homo, ait tract. 19. in Ioan. Vermis seipsum iam tunc per prophetam se comparare dignatus est, & hoc quidem non sine ingentis ratione mysterij: constat enim sine coitu generantis, futura apes vermem nasci, quem valde apertam virginem permansurum, Virgo mater dedit. Ex Plinio L. II. c. 5. Inter insecta omnia principatus apibus, & iure præcipua admiratio, solis ex eo genere hominum causâ genitis Quod, ut ait Ambros. loco cit. Fructus eius ab omnibus desideretur, & indiscretâ sui gratiâ, regibus pariter ac mediocribus aequali suavitatis dulcescat, nec solum voluptati, sed etiam salutis sit: Christus hominum causâ natus est, quippe qui ex Symbolo Niceno, propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis; cuius fructus, nempe mel Eucharisticum, non mediocribus duntaxat, sed etiam regibus delicias præbet, & internis vitiorum vlceribus medetur. Apes ab arborum lacrymis opus suum ordiuntur ex Aristotele 9. hist. anim. c. 40. & Plinio L. II. c. 6. quibus accinit Virgilius 4. Georg.

Narissi lacrymam, & lentum de cortice gluten

Prima fauis ponunt fundamina.

Sic & Christus in præsepio vagiens, à lacrymis & gemitibus, labores suos auspicatus est. Ex Plinio

c. 19. *Apibus inimica est Echo resultanti sono, qui pauidas alterno pulsat ictu.* Nato Domino hostilis quoque fuit Echo illa, qua in Magorum aduentu Ierosolyma personuit, & quam audiens Herodes turbatus est: vnde subitanea pueruli in Ægyptum fuga, tot alternis pulsati ictibus, quot satellitum gladiis in innocentes adactis. Cætera prosequi non libet.

2. Si tanta nascentis Domini cum ape similitudo, non minor ipsius in Eucharistiâ latentis cum eadem affinitas. Apis succum conficit dulcissimum, ac saluberrimum: *Sine ille sit cæli sudor, siue quadam syderum salina,* inquit Plinius c. 12. sed aculeum habet, quo eundem à furibus tueatur. Christus mel Eucharisticum plantæ cæleste, ad Angelorum hominumque delicias confecit, sed aculeum exeruit, quo fures sacrilegos arceret, ore Apostoli, seuerissimum iis iudicium interminans. Quanquam, ut verum fatear, apum regi videatur in hoc amoris Sacramento similior, qui ex Plinio c. 16. & 17. nitore multum à vulgo differt, cuique forma præstantior, pennæ breuiores, ingressus celsior, & in fronte macula quodam diademate candicans, quique propriâ maiestate satis armato, natura quidem, sicut cæteris, aculeum dederit, sed eius vsum illi tantum negauerit. Christus enim in Eucharistiâ, corporis animæque gloriâ Angelos & homines longè supereminet, cui Diuinitatis forma præcellentior, cui pennæ breuiores, quod è sacris speciebus, dum incorruptæ permanent, auolare nequeat, cui in fronte diuinæ Verbi hypostaseos diadema candicat, cui demum natiuâ maiestate tuto, insit quidem vlticis iustitiæ, terribilis aculeus, raro tamen in impios exerendus, quod

iustitiæ præpollens clementia iram eius inermem esse voluerit, vt de Apum rege censet Seneca l. 1. de clementia c. 19: *Vt non solum magnitudine corporis præset, & specie, inquit Ambrosius loco cit. sed (quod in rege præcipuum est) & morum mansuetudine : Nam etsi habet aculeum, tamen eo non vsitur ad vindicandum.* Ideò Bernardus ser. 2. de Aduentu eundem api comparans ita scribit: *Apis habet mellis dulcedinem, habet & aculei punctiorem. Attamen ad nos veniens, solum mel attulit, & non aculeum, misericordiam, & non iudicium. Nam filius hominis non venit ut iudicet, sed ut saluet.* Atque vtinam par Christianis inesset erga Dominum, quæ apum circa regem obedientia, fidelitas & reuerentia, de quibus ita Plinius l. 1. c. 17. *Mira plebei circa eum obedientia. Cùm procedit vnà est totum examen, circaque eum conglobatur, cingit, protegit; circa eum satellites quidam lidtoresque assidui, custodes authoritatis. Cùm processere, se quaque proximam illi esse cupit, & in officio conspici gaudet, fessum humeris subleuant, validius fatigatum ex toto portant; ubicunque ille consedit, ibi cunctarum castra sunt.* Nonne ista legens tibi videris triumphalem Dei absconditi pompam intueri, dum quotannis magnifico per vrbium compita aulæis & floribus strata defertur apparatu, Sacerdotum humeris, quasi ex nimio erga homines amore fatigatus; conglobatâ circa illum fidelium turbâ, & Angelis arcana maiestatis custodibus iusti furoris aculeo munitis, ne quis impune suo principi vim inferat. *Apibus, inquit Ambros. in commune omnibus labor, communis cibus, communis operatio, communis usus & fructus est, communis volatus.* Nonne Christo nobis-

eum omnia communia, communis mensa, communis cibus & potus, communis meritorum valor, communis gloria? vnde eum D. Thoma canit Ecclesia:

Se nascens dedit socium,

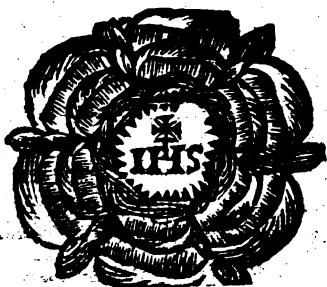
Conuescens in edulium,

Se moriens in pretium,

Se regnans dat in præmum.

3. Cæterum vt apis securius in rupis fissura, quàm in vimineo alueari mellificat, quod ibidem fauos sciat à furibus immunes; ita Christus in foraminibus petræ, hoc est, in carnis suæ cicatricibus, quasi apis theandricorum operum floribus onusta, suauissimi cruoris mel reposuit, ad suorum annonam. Quæritur an apes mel conficiant? an è cœlo defluum tantum in aluearia exportent? negat Aristot. 5. de animal. c. 22. mel conficere; affirmant alij à Seneca ep. 84. relati, illas ingenitâ sibi proprietate collectum è floribus rorem in saporem illum immutâre, prius ventriculis concoctum. Ros quidem melli conficendo peridoneus Domini cruor, atramen mellis Eucharistici tunc solummodo saporem mihi tunc habuisse videtur, cum Domini stomacho in ultimâ cœna multo charitatis ardore concoctus est, vt eum non ex vulneribus duntaxat, sed ex intimis etiam visceribus exugeremus; quod iis expressit verbis Cyprian. de Cænâ Domini: *Ipsam Domini sanguinem sugimus, & intra ipsa Redemptoris nostri vulnera figimus linguam*, vti que vt ex mysticæ petræ fissuris, mel eius pectoris calore digestum eruamus. Christum igitur imitetur fidelis anima, & quasi apis solers con-

fectos de virtutum floribus bonorum operum fa-
uos sacrosanctæ humanitatis fissuris credat, certa
quod nec mundus, neque diabolus quasi lacer-
tuli apum laboribus infensi, mel hisce forami-
nibus reconditum vsquam suffurari poterunt.
Hic tutò laboret, hîc victitet, hîc meritorum
foetus congerat, & mellis uas iis fissuris bene cre-
dat apes.

EMBLEMA LXXXII.
 ARANEVS LACERTVLI
 OS FILO OBLIGANS, PRIVS.
 QVAM ILLVM MACTET.

Prius ora ligo, tum macto.

*Auant que mon venin le touche
 J'ay soing de luy fermer la bouche.*

82

Ante lacertorum constringis Araneus ora,
 Quam morfu inspiret virus, eosque necet.

A P O D O S I S.

Talibus insidiis animas circumuenit hostis;

Carne Dei vincti dum vetat, ora ligat.

Faucibus obstructis, lethali sauciat ictu:

Sauior est plagâ qualibet ista fames,

Mentis vta sita est diuinæ carnis in esu;

Carnem adimens, vitam subtrahit, ergo necat.

FONS EMBLEMATIS.

ARaneus paruos lacertos aggressus, circumdat os, & filis obducit, donec cohibeat; mox adhærens morsum defigit; inquit Aristoteles, ex quo Plinius l. ii. c. 24. Venantur, ait, & lacertarum catulos aranei, hos primum telâ inuoluentes, tunc demum labra vtraque morsu apprehendentes. Amphitheatri spectaculo cum contigit, sunt ex eo & auguria.

I N T E R P R E T A T I O.

i. **Q**Uemadmodum Christus probè intelligens admirabiles Eucharistiæ fructus, passim nos ad eius participationem inuitat, & quandam in hoc alioqui tremendo mysterio audaciam inspirans, os præ timore obstructum aperit, tum ad carnem suam edendam, tum ad sanguinem bibendum clamitans: *Venite comedite panem, & bibite vinum quod misui vobis.* Immo & inuitatui præceptum adnectens, ait: *Hoc facite in meam commemorationem.* Nihil ardentius concupiscens, quàm nobiscum vniri, & commisceri: sic è contrario Diabolus haud ignarus nihil esse sibi hoc Sacramento funestius, & exitialius, nihil hominibus, quorum gloriæ inuidet, ad salutem vtilius; nihil non molitur, vt eos à sacrâ sy-

naxi auocet, & intorto de repetitis criminibus flamine velut araneus hiancia famelicorum lacer-
 • tularum ora obstruat, vnde lethalis sequatur inc-
 dia, & planè damnabilis panis supersubstantia-
 lis, ac dominici calicis abstinencia. Hunc aduer-
 sarij dolum, has insidias Cyrillus Alex. l. 3. in
 Ioan. c. 37. his aperit verbis, ne fideles hostili
 fraude diu ieiuni macie conficiantur & intereant:
*Sciunt baptisati homines, & diuina gratie participes
 facti, si rarius in Ecclesiam proficiantur, & longo
 temporum spatio, propter simulatam religionem, my-
 stice communicare Christo recusent, ab eternâ se vitâ
 procul depellere. sed varia sunt diaboli, multiplices-
 que ad decipiendum insidie: Nam primum ad viu-
 dum turpiter inducit, deinde cum malis onerati fue-
 rint, tunc abhorrere à Christi gloriâ persuadet, qua
 possent à turpitudine voluptatis, quasi ab ebrietate reuo-
 cari. Quid ad rem nostram accommodatius? ibi
 enim per gloriam Christi, dubio procul Eucharis-
 tiam intelligit, quam ante ipsum S. Ignatius
 epist. 14. gloriam Dei nominauerat. Hæc igitur
 astutia est infernalis aranei, vt primum fideles
 ad flagitia quæuis inducat, quibus filum exitiale
 deducens, eorum ora sensim ita obligat, & ob-
 ducit; vt ad immortales Eucharisticæ mensæ
 epulas hiare non possint. Huiusmodi sibi filum
 ab inimico contextum agnoscit August. l. 8. conf.
 c. 5. *Velle meum tenebat inimicus, & inde mihi cate-
 nam fecerat, & constrinxerat me. Quippe ex volun-
 tate peruersâ facta est libido; & dum seruitur libidini,
 facta est consuetudo; & dum consuetudini non resistitur,
 facta est necessitas, quibus quasi ansulis quibusdam sibi-
 met innexis (inde catenam appellans.) tenebat me ob-
 strictum dura seruitus.**

2. Cur autem Christianis insidians aduersarius, ex peccandi libidine, consuetudine, moralique necessitate, flum exitiale deducat, plures ei rationes suppetunt. Prima quidem, quoniam nos à sacris mysteriis auertens, & ora, ne quid ex iis degustemus, obstruens, vires eius inualescunt, quæ ipsorum participatione labefactantur; acurrunt ignita illius iacula, quæ Dominici corporis vmbone obtunduntur; suumque in animas nostras hac arte retorquet supplicium. Nouit enim veram esse hanc Ignatii ep. 14. sententiam: *Date itaque operam, ut sapius congregemini ad gloriam Dei: quando enim sepius in idem loci conuenitis, labefactantur vires Sathanae, & ignita illius ad peccata iacula irrita resiliunt: nostra enim concordia & consensus fidei, exitium illius, & satellitum eius supplicium est.* Secunda verò, quoniam nos periculosè faucios originalis concupiscentiæ iaculo probe sciens, diuinæ carnis dictamnium subtrahit, quatenus hærens lateri fatalis arundo vitam nobis citius aufferat. Meminit enim Eucharistiam ex eodem Ignatio esse *pharmacum immortalitatis, mortis antidotum, medicamentum purgans vitia, & omnia pellens mala.* Et ex sancto Martiali ep. ad Burdigal. c. 3. *hoc solo remedio vitam nobis prestandam, & mortem effugandam.* Tertia vt toties mortis ictum nobis inferat, quoties nos à sacrâ Communionem retrahit. Quis enim ambigit, inquit Sanctus Basilius ad Cæsariam partitiam, *quin frequens vitæ participatio nihil aliud sit, quam pluribus modis vivere?* Ac proinde ex opposito, quin frequens vitæ neglectus sit pluribus modis emori, ac interire? sanè, vt vita salusque

que animæ in crebrâ Sacramenti perceptione fita est, sic pestis eius, & interitus in diuturnâ illius abstinentiâ, si Chrysostomo credimus, hom. 24. in 1. ad Corinth. *Vt frigida ad Eucharistiam accessio periculosa est, ita nulla mystica illius cœne participatio pestis est, & interitus. Ipsa namque mensa anima nostra vis est, nervi mentis, fiducia vinculum, spes, salus, lux, & vita nostra.*

3. Sunt & aliæ rationes quibus permouetur Infernalis araneus, ad obstruenda fidelium ora, ne miros Eucharistiae fructus, illius vsu, percipiant, quas mihi suggerit Hugo Cardinalis in c. 6. Ioan. Prima est, vt sic eos ab vnitatem corporis Christi, id est, Ecclesiæ separet; quoniam ex Apostolo 1. Cor. 10. vnum corpus multi sumus, qui de vno pane & vno calice participamus. Quod his verbis expressit Cyprianus ser. 6. de orat. dom. *Ne dum abstenti, & non communicantes à celesti pane prohibemur, à Christi corpore separemur.* Secunda, vt ita nos diuini, ac regalis epuli contemptores efficiat, iisque homicidis similes, qui Matth. 22. summi regis seruos ad epulum inuitantes *contumeliosos affectos occiderunt.* Parum est homicidis comparari, quos tanti contemptus Sacramenti verè deicides efficit, vt pote grauissimi sceleris conscios. Tertia, vt nos inhospitales, & erga Dominum humanissimum peregrinâ Sacramentalium Symbolorum veste indutum, prostris inhumanos efficiat, dum illum stantem ad ostium & pulsantem, inauditâ barbarie sui pectoris hospitio suscipere detrectant; quibus proinde Christus, in iudicij die, idem omnino quod

reliquis damnatis dicturus est : *Hospes eram, & non collegistis me.* Nouit enim aduersarius Dominum iis qui illum receperunt dedisse potestatem filios Dei fieri ; contrà verò filios fore diaboli , quotquot illum in Eucharistiâ peregrinum , pectoris hospitio recipere negligunt. Quarta , vt tremendi contemptu mysterij , in quo nouum & æternum testamentum quotidie renouatur , dum sanguis noui & æterni testamenti è calice funditur , conuincantur eiusdem infractores testamenti , iisdem obnoxij suppliciis , ac si filium Dei conculcassent , & sanguinem testamenti polluisent. Postrema denique vt à fonte plenitudinis grariarum longius distiti , quasi scirpi humore destituti confestim inarescant , iuxta illud Iobi 4. *Nunquid vivere potest scirpus absque humore ?* Iis ergo de causis callidus inferni araneus Christianorum veluti famescentium lacertulorum ora constringit , ne vitalibus inhiens epulis , eosque fatali necessarii panis abstinentiâ perimit. Dici etiam potest os nostrum obstruere , hoc est , feruens Eucharistiæ desiderium , quod est os famescentis animæ , ne dilatatum vberi gratia repleatur ; iuxta Domini promissum Psal. 80. *Dilata os tuum, & implebo illud.* Quod ad rem nostram flectit Richardus Victor. l. 1. de Spiritu sancto : Si ad illam internam , inquit , & supernam dulcedinem inbias , si ad veram suauitatem suspiras , audi quid tibi diuinitus precipiunt , & accende quid simul tibi promittitur : *dilata os tuum, & implebo illud.* Certe si terrena oblectamenta esuris , si terrenas voluptates sitis , melius tibi est

os contrahere , quam dilatare , desiderium satum restringere , quam extendere , cum nusquam locorum inuenias , unde illud satiare valgas. Quidnam est illud os interioris hominis , nisi desiderium cordis? Os ergo cordis obstruit inimicus , dum feruens Eucharistia desiderium exstinguit. Vnde sequitur, vt homo præ inedia moriatur. Prius ora ligat , tum maciat.

EMBLEMA LXXXIII.
 FORMICA TRITICVM
 QVÆRENS, IN TATI INSIDIAN-
 TIS OS LAPSA INTERIT.

Frumento inhians cadit hostis in ora.

*L'ennemy l'auale au moment
 Qu'elle recherche le froment.*

83

Frumento formica inhians prædonis in ora
 Labitur, & strullis interit insidiis.
 Quid iunat ingemi granum vitale labore
 Colligere, hostili si peris illa dolo?

APODOSIS.

*Dum malè frumentum sacris homo carpit in aris,
 Dæmonis in fauces præda inopina ruit.
 Quippe dolis, altaris iter prædator iniquus
 Obsidet, ut viuens inferat esca necens.
 Conuenis electis animabus triticum, Auerni
 Gutturè sorptus obit, qui reus illud edit.
 Sæua est mors animæ vitiorum inducta veneno;
 Ast immortalis est senior orta cibo.*

FONS EMBLEMATIS.

Tarus, Indis Aiotochelus, solertis ingenij monstrum, plurimum delectatur formicis; inuenit modum quo sine labore, immò cum quiete suâ illas venetur, ut in os concurrat præda. Cubat supinus in formicarum grana conuehentiũ semitis, caudâ super ventrem usque ad os protensâ, quæ crustata & rigens est; venter tamen longiusculis, & tenuissimis vestibis pilis, incommodam viam formicis præstat. Quare per caudam procedentes, rectâ incidunt in insidias, & cibum hosti vltro ministrant. Ita Nierembergii lib. 1. hist. nat. c. 18.

INTERPRETATIO.

1. **D**um formicas, messis tempore, per arua concursantes, cum obuiis quasi colloquentes, grana tritici sua in horreola ad annonam conuehentes, per otium mihi conspiciere licuit, illico venit in mentem frequens olim Christianorum circa diuina altaris mysteria concursus, ut frumentum electorum, & granum illud frumenti, quod in terrâ semel mortuum multum fru-

ctum attulit, non solum pectore recondere, sed etiam in proprias domos, ad multorum mensium annonam, maximè persecutionis tempore, comportarent, ut testatur Basilii ad Cæsaream Patritiam his verbis: *Omnis qui in eremo monasticam vitam degunt, ubi non est sacerdos, communionem domi habentes accipiunt. In Alexandria verò atque Egypto, unusquisque etiam ex his qui ex populo sunt, ut plurimum habet Communionem domi suæ, & cum vult per seipsum assumit.* Verùm ut formicis collecta semina conuehentibus in viâ supinus Tarus exitiales struit insidias; quo fit ut dum triticum mirâ in opere sedulitate querant, in ipsius òs prolapsæ pereant improviso iiteritu: ita plerisque fideles altaris frumento temerè inhiantes pari fraude circumuenit diabolus, & eodem tempore, quo vitale triticum in pectorum horrea comportant, immani gutturis hiatu crudeliter absorbet. Quod primum quidem execrabilis Iudæ contigit, qui temerè frumentum carpens Eucharisticum meruit à Sathana deuorari; de quo Ioan. c. 13. ait: *Et post buccellam introiit in eum Sathana.* Vtique in sacrilegæ Communionis vtrionem. Quod enim cum reliquis Apostolis Eucharistiam sumperit docet inter alios Patres August. tract. 62. in Ioan. & in Psal. 10. ait: *Christus traditorem suum tantâ patientiâ pertulit, ut ei primam Eucharistiam confectam manibus suis, & ore suo commendatam, sicut cæteris Apostolis traderet.* Cui subscribunt tum Chrysost. hom. in Matth. initio tomi 3. *Cum proditor ineffabilibus mysteriis communicasset, idem permansit, & divinâ mensâ suscepturus in melius comminari noluit, quia tali animo mysteriis susceptis, nec timore, nec beneficio, nec honore melior factus est:* Tum S. Leo

sec. 7. de pass. *Nec ab hoc mysterio traditore submoto, ut nullâ iniuriâ exasperatus offenderetur, qui in voluntariâ erat impietate perstiturus. Ipse enim sibi fuit materia ruina, & causa perfidia, sequens diabolum ducem, & nolens Christum habere rectorem.*

3. Constat igitur ex Lucæ narratione Iudam cum reliquis Eucharistiam suscepisse, & quidem antequam buccellam intinctam de manu Domini reciperet, postquam introiuit in eum Sathanas. Nec operosum est Lucam & Ioannem ad concordiam redigere, dum ille c. 22. antequam proditor mensæ accumberet, ait in eum intrasse satanam; hic verò post buccellam: primum enim ad Iudam accessit aduersarius, quasi obsidens ut ei prodicionem inspiraret; postea verò sacrilegæ communionis reum plenissimè possedit, ut illo deinceps veluti re suâ ad libitum abuteretur. Quidni enim eum inuaderet, qui Domini corpus indignè inuaserat? quidni eum occuparet, quem detestanda communio diabolus fecerat, cum Eccles. 13. omne animal diligit sibi simile? quidni illum deglutiret, qui non diiudicans corpus Domini, iudicium sibi deglutierat? Nemo repente fit summus, nec Iudas repente de Apostolo factus est diabolus, & diaboli cicibus. Multis quidem piaculis sese antea obstrinxerat, pecuniam in vsum familiæ Apostolicæ suffuratus fuerat, cum Sacerdotum principibus de Magistri traditione pepigerat, neque propterea plenè diabolus deicidam animum occupauerat: verum vbi tot tantisque criminibus indignam Communionem adiunxit, vbi tam enorme sacrilegium quasi coronidem omnis impietatis imposuit, tunc eum diabolus plenè

Q o iiij

possedit. Quod haud dubiè voluit Textull. l. de anima c. ii. *Iudam quoque, ait, aliquando cum electis deputatum, usque ad loculorum officium, est iam fraudatorem, traditorem tandem, nondum tamen diabolus intrauit.* Donec videlicet proculcato Domini corpore malitiam consummasset. Nimirum callidus hostis velut imperator qui urbem munitissimam oppugnat, primum quidem aggere castrensi circumuallat, tum mœnia machinis tormentisque bellicis diruit, mox per laceri muri hiatum irruptionem tentat, tandemque per calcata ciuium cadauera victor arcem occupat; ita miserum proditorem suis dudum suggestionibus concusserat, & admissorum anrea criminum pilis, cordis arcu labem, & ruinam intulerat; ast ubi per sacrilegam communionem legitima ruina facta est qua iustitueretur oppugnatio, confestim triumphator intus irrupit. Quod elegantibus verbis expressit Chrysost. hom. 82. in Matth. *Non subito, neque sub uno momento; sed sensim, diligenter facto periculo hominem ingreditur: sensim enim ad eum accedens & pulsans, postquam apertum sibi esse habitaculum cognouerat, totus deinceps hic spirauit, & planè ipsum superauit.* Quandònam verò Iudas pulsanti domum interiorem aperuit, nisi quum ad excipiendum Domini corpus impurum os reserauit? vnde & Tatus infernalis etiam os suum tunc aperuit, vt male onustam cœlesti tritico formicam deuoraret.

3. Cæterum quod olim execrando proditori contigit, vt post bucellam à Sathana penitus occuparetur; idem omnino plerisque accidit, vbi sacra mysteria polluerunt, quos & ipsis Ener-

gumenis peiores censet Chrysost. hom. 60. ad pop. Dicam aliquid terribilius, inquit, non tam graves energumenos intus esse, quàm istos, ut ait Paulus, qui Christum conculcent, & sanguinem testamenti communem existiment, & gratiam Spiritus afficiant contumelia. Demonium enim patiente peior est, qui postquam peccavit, accedit. At quorsum energumeno censetur peior, nisi quia perfidi Iudæ imitatur impietatem, eiusdemque deicidij reus, eundem meretur cruciatum, idem omnino supplicium? rectè siquidem dixit Beda relatus à D. Thoma in catena ad c. 22. Luc. *Va homini illi qui ad mensam Domini indignè accedens, ad exemplum Iudæ, filium hominis tradit, non quidem Iudæis, sed peccatoribus membris suis.* Itaque ne quis Eucharistico frumento, formica instar inhians, in hostis insidiantis os incidat, & ab ipso forbeat; prius probet seipsum, & sic de pane illo edat: quam probationem necessariam ita declarat Tridentina Synodus sess. 13. c. 7. *Vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissâ Sacramentali confessione, ad sacram Eucharistiam accedere debeat; quod à Christianis omnibus, etiam ab ijs Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hac sancta Synodus, perpetuò servandum esse decrevit, modo non desit illis copia confessoris.* Omnis enim sceleris alicuius sibi conscius, nisi sic prius se probauerit & pœnitentiæ lauacro sordes animæ abluerit, iudicium intra viscera recondit, non diiudicans corpus Domini, non alimentum, sed tormentum; non vinum, sed venenum accipit, & cœlesti vitalique frumenta inhians, cadit hostis in ora.

ZOOPHYTA.
EMBLEMA LXXXIV.
PURPURA VNO ICTV
CÆSA FVLGIDIOR QVAM
DIV PASSA.

Preciosa magis mactata repente .

*Celle qui meurt du premier coup
Surpasse l'autre de beaucoup .*

84

Cæsa repentino qua Purpura cornis ictu,
 Sanguine ut affundis imperiale iubar:
 Sic minus illa micat longi qua sate doloris
 Languit, & fulgor quo rutilabat, abis.

A P O D O S I S.

*Christus uti murex pretioso sanguine surgens,
 Non semel humano casus amore cadit.
 Primum in monte Sion dimissus cuspide verbi
 Corruit, & rursum vasa cruore replet.
 Tormentis mox fractus obit Calvaria in alto
 Culmine, tristem animam passio longa rapit.
 Purior hic sanguis, quo pocula sacra resurgunt;
 Ille minus purior, quo crucis ara madet.
 Præcio enim primis fluxis rutilantior ictu,
 Nec dolor expressit, sed violentius amor.
 Vsq; ad delicias & Nummi nunquam amantur?
 Bis peris, ut fiat purpura vincta cruor.
 Quid dico bis? quotidie cadit ictus amoris
 Cuspide, ut exornes fulgore iugum.*

FONS EMBLEMATIS.

CRUORIS Purpuræ præcipua dignatio lapidis tin-
 gendis, si præsertim vno ictu lapidis cadatur;
 alioquin dolorem aliquandiu sustinens amittit co-
 lorem. Nierembergii l. de miraculis terræ pro-
 missæ naturis. c. 93.

INTERPRETATIO.

I. **V**T purpuræ siue muricis caro, apud Roma-
 nos, in mensarum deliciis, & fulgidus
 cruor nigrantis rosæ colore sublucescens, tingendis
 Principum vestibus summopere fuit expetitus; vn-
 de huiusmodi conchylia sic de purpurato epulone
 apud Martialem l. 13 conqueruntur.

*Sanguine de nostro cinctas, ingrata, lacernas
 Induis, & non est hoc satis, esca sumus.*

Ita Dominus Iesus, & alimentum, & ornamentum vim

obtinens, tum carne suauissimâ coniuias suos ad
 immortalem vitam exaturat, & sanguine pre-
 tiosissimo ad inestimabilem gloriam exornat;
 quodd nihil carne ipsius sit dulcius ad saporem,
 nihil venustius ad decorem. Dilectus noster can-
 didus, & rubicundus, qui rosas inter Marty-
 rum, & Virginum lilia pascitur, vt sponsæ sui
 sanguinis murice miram affundit venustatem,
 sic eiusdem fulgore propriam illuminat humani-
 tatem; nec aliunde, sed de suo pulchrescit. Pul-
 cher quidem in circumcisionis mysterio, pulcher
 in horto, pulcher in prætorio, pulchrior in pa-
 tibulo, vtpote inibi sui cruoris ornatus cocci-
 no: sed in sanctissimo planè Sacramento pulcher-
 rimus, quod ibidem dilutiori, viuaciorique pur-
 purâ sit indutus. Enimuerò sicut nullus olim
 triumphum agebat nisi purpuratus, ita nec Chri-
 stus imperator noster vsquam triumphauit, nisi
 proprio se cruore prius impurpurarit. Primum qui-
 dem de tribus regibus gentium primitiis, suos ad
 pedes aduoluris, in stabulo Bethlehem, trium-
 phauit gloriosius, quàm rex Ægypti Sesostris, ca-
 priuorum regum quadrigis vectus; verùm adhuc
 recenti cruentæ circumcisionis vulnere tunc erat
 purpuratus. Triumphauit in Eucharistiâ de mun-
 di potestatibus, cùm ab Eligio hom. 8. de Euchar.
 vocetur. *Sacramentum quo subiugatus est mundus;*
 verum & proprii sanguinis hauustu largiori, tunc
 erat impurpuratus. Triumphauit in horto de mi-
 litibus, quum fulmineâ voce percullos humi pro-
 strauit: at nunquid ille tunc sanguineo cruo-
 re madidus, & proinde purpuratus? triumphauit
 demum in cruce verè triumphali, vbi *expo-*
lians principatus & potestates traduxit confidenter,

palam triumphans illos in fernetipso : At nullibi magis, quam ibi purpuratus. Demum in cælum ascendens magnificè triumphauit sed: & tunc purpuratus apparuit: nisi enim purpurâ vestiretur, minimè Angelorum exercitus apud Isaiam c. 63. sciscitaretur: *Quis est iste qui venit de Edom tintis vestibus de Bosra* ? & iterum. *Quare ergo rubrum est vestimentum tuum sicut calcantium in torculari* ? Quem locum edisserens Tertull. lib. 4. contra Marcion. c. 40. innuit triumphatorem nostrum non de hostili, sed de proprio sanguine fuisse purpuratum. Spiritus, inquit, *propheticus veluti iam contemplantundus Dominum ad Passionem venientem, carne scilicet vestitum, ut in eâ passum, cruentum habitum carnis in vestimentorum rubore designat, conculcata & expresse vi passionis tanquam de foro torcularis; quia exinde quasi cruentati homines, de vini rubore descendant. Iuxta illud, lauabit in vino stolam suam, & in sanguine vuae pallium suum: Stolam & amictum carnem demonstrans, & vinum sanguinem.*

2. At nunquid etiam regali Eucharistiæ epulo triumphator noster accubuit purpuratus? nunquid Sacramentalis fereuli Salomoni nostro destinati ascensus omnino purpureus, vel ut Septuaginta legunt, eleuatio eius purpurâ? quis id neget? Cum Sacramentum istud instituens, calicem quem discipulis porrigebat prior ipse biberit, & proprii cruoris murice os, linguam, pectus & viscera imbuerit, & in sanguine vuae stolam suam lauerit, iuxta prophetiam Iacob de Messia, in filij Iudæ persona loquentis Gen. 49. *Lauabit in vino stolam suam, & in sanguine vuae pallium suum.* Stola interior vestis est, pallium exterior; stola interiores humanitatis à verbo assumptæ partes, quæ Eucharistico vino

imbutæ fuerunt, denotat, pallium exteriores, quæ pluribus plagis purpurascunt. Stolam igitur suam in ultimâ cœna rex noster impurpurauit, dum hausto calice palatum, fauces & pectus diuinum sui sanguinis imbut murice, & vix sanguine rubescere. Vt enim cum Cypriano loquar l. 2. ep. 3. ad Cæcili-
lium: Quo modo ad potandum vinum venire non potest, nisi botrus calcetur ante, & prematur; sic nos nos sanguinem Christi possemus bibere, nisi Christum calcatum prius fuisset, & pressus; & calicem prior biberet, quem credentibus propinaret. Porro in ultimâ cœnâ vinum Eucharisticum cum discipulis bibit; ergo mysticus botrus iam calcatus fuerat, & pressus nondum quidem torculari crucis, sed torculari charitatis, quo expressus est vix sanguis, in quo stolam suam lauit, hoc est interiora impurpurauit. *Rectè enim, ait Gaudentius tract. 2. Vini species sanguis eius exprimitur: quia cum ipse in Evangelio dicas: Ego sum vitis vera, satis declarat sanguinem suum esse omno vinum, quod in figurâ passionis eius offertur. Vnde sanctissimus Patriarcha Iacob de Christo prophetauerat dicens: Lauabis in vino stolam suam, & in sanguine vix pallium suum.* Quam doctrinam Brixienlis Episcopus, ex Tertulliano desumpsit l. 4. contra Marcionem, vbi sic differit: *Multo manifestius Genesis in benedictione Iuda, ex cuius tribu, carnis census Christi processurus, iam tunc Christum in Iuda delineabat: lauabis, inquit in vino stolam suam, & in sanguine vix amictum suum: stolam & amictum carnem demonstrans, & vinum sanguinem.* Ne quis verò de Domini cruore in Calusria fuso vinum istud acciperet, non autem de eo quem in Eucharisticâ cœnâ prior haussit, addit Septimius: *Ita & nunc sanguinem suum in vine consecrauit, quæ tunc vinum in sanguine figurauit. Igitur in vix torcu-*

lati amoris expressæ sanguine, stolam suam lauit, hoc est, interiora pretioso sanguinis murice intinxit. Pallium verò, hoc est, exteriora corporis eiusdè vix torculari doloris expressæ sanguine purpuravit. Audi Bernardum tract. de passione c. 4. *Non de suis purpura vestis irrisoria: chlamydem enim coccineam circumdederunt ei; quamvis ipse vestem corporis sui, sanguinis suis pretiosissimi effusione multò nobilior purpuravit: purpura enim non plus quàm bis tingitur; ipse verò purpuram corporis sui, non solum bis, sed etiam ter, sanguineo torrente pertinuit. Ecce sponsus tuus, ô sponsa, rubricatur in sudore, in flagellatione, in crucifixione. In Eucharistiâ igitur triumphator noster rubricatus est interius, in Caluariâ autem exterius, illic stolam, hîc pallium vix sanguine lauit, vnde torus exiret purpuratus.*

3. Verùm Eucharistiæ purpura longè floridior & viuior, quod in eâ, quàm in Caluariâ sanguis effluerit purior & fulgidior. Cur ita? quoniam murex noster mysticus vnico amoris ictu cæsus est in epulo, ac proinde viuidior & fulgentior manavit purpura, quæ in patibulo fluxit turbida & languida quod diurnos ibi dolores sustinisset. Quamvis enim idem omnino cruor extirerit qui calicem imbuivit, & crucem; calicis tamen defæcior fuit, quàm crucis, quod hunc violentus dolor, illum spontaneus amor expresserit; hic à purpurâ diu passâ, ille à viuidâ profluxerit. Nimirum in Sacramentali epulo repentino amoris quasi purpurarij tinctoris ictu mactata procubuit, at in fatali patibulo repetitis acerbissimi doloris ictibus occubuit. In Eucharistiâ solo consecratorij verbi gladio cæsa est, in Caluariâ clavis pluribus, post diurnos cruciatus attrita est. Purpuræ cruor pretiosus tingendis lanis ex-

petitis manat, non ex reliquo corpore, sed ex gutture: inest enim mediis faucibus vena candida, quâ exsectâ gladio fulgidus ille liquor effluit. Christi sanguis qui in cruce solum de ipsius corpore fluxit, in cœnâ de ipsiusmet ore manauit: nisi enim verba consecrationis calicis ore protulisset, calix minime pretioso liquore spumasset, cuius natiuum fulgorem non mediocriter flammea, quâ tunc eius cor aestuabat, charitas adauxit. Hinc cant. 4. dicitur: *Sicut vitra coccinea labia tua.* Quem locum edisserens Gillebertus ser. 24. in cant. ait: *Concepta in corde charitas quasi ignis flammigerans coccineo colore labia inficit, per quæ erumpit. Calor de excelsò missus in corde, germanum labiis præstat colorem. Quid enim aliud sibi vult quod coccinea dicuntur, nisi quod in hoc flammea demonstrantur, eo quod coccus igneo rubet colore. Bene coccinea labia, quæ hunc ignem non solum in terram, sed & in cælum mittunt; denique & ipsum Dominum cœli succendunt. Charitas vitra est, charitas coccus est. Quoniâ igitur diuinus cruor in Eucharisticâ cœnâ è Christi faucibus erupit, non ex manibus, aut pedibus vt in Caluariâ; nec ex humanitate diu passâ, pallidâ iam & languidâ; sed ex eadem multo amore feruidâ, multo spiritu viuidâ promanauit, vnico charitatis quasi Sacerdotis immolantis ictu, propterea magis tingendis & ornandis animabus nunc expetitur, vt pote purpura floridior & ardentior quæ pretiosa magis mactata repente.*

EMBLEMA

EMBLEMA LXXXV.
PINNA TESTA CON-
CLUSA, PISCES PROTENSA
CARUNCULA ILLICIOUS.

Patet illicium, sed delitet illex.

*L'attrayant ne se montre pas,
Mais fait monstre de ses apas.*

Pinna mari placido, concha se pandit hiatus,
Byssinaque extrema retia tendit aquis.
Callida piscatrix labeas, cara prominet extra,
Dulce quidem incantis piscibus illicium.

P p

*Quos vigil ut vidis mordere audasius escam
 Pinna phylax, prada tempus adesse monet.
 Is pinna comas & custos, & sedulus index,
 Cui bona captura portio iure venit.
 Pinna quidem pisces irerit, & attrahit escâ:
 Ut prædesur, eget Pinnaphylaxis ope.*

A P O D O S I S.

*Escam aperit, seseque operit Seruator, hiantum.
 Ora cicatricum pandit, ut intus eas.
 Carnis amatorem dulcedine carnis inescat;
 Quid fugis insidias, quas Deus ipse struit?
 Umbra Sacramenti est tibi rete; caruncula, Christi
 Corpus; hians Pinna conchula, plaga patens.
 Nec tamen hic solus nos irretire valeres,
 Huic nisi mysta suam iungere vellet opem.
 Ut monitis animas in tensa Synaxros urges
 Retia, sic prada parte potitus onat.
 Non pudeat te carne capi, laqueisque teneri,
 Sponte quibus Deus illaqueatus manet.*

FONS EMBLEMATIS.

Pinna animal marinum, de genere concharum est, pandit se hiatu testarum, & carunculam extra conchas prominentem ex sese prætendit, tanquam escam circumnauantibus piscibus. Cum cancro comparandi cibi societatem facit, eamque ob rem cancer, cum piscem quempiam adnatâre videt, illam leuiter morfu admonet. Tum pinna magis ac magis suas conchas patefacit, intraque eas piscis adnatans caput recipit, comprimitque, & piscem ita captum in cibo consumit. Ita *Ælianus l. 3. de anim. c. 29.* Pinnam vero sic describit *Bondeletius*: Quibus grandibus patula

est conchis, in arenâ affixa vivit, testa foris est aspera, colore fusco, intus nitidi & argenter splendoris, ab inferiore & strictiori parte, in amplam latitudinem extenditur; illic arctissime clauduntur testæ, hic facile diducuntur, intus multum est carnis: ciliis omnes partes ex bysso alligantur: est autem byssus hic mollissima lana & delicatissima, quam expandit per modum veris piscatorij, in quam ubi incautos pisciculos, & conchylia dolose attraxerit, iis velcitur. Pinna iconem habes apud Gesnerum de Aquatilibus pag. 737. Pinnophylacis verò apud eundem pag. 159. pinna verò gallicè *Nacre* dicitur.

INTERPRETATIO.

I. **P**inna peregrinum mihi videtur Eucharistiæ symbolum; nascitur iis potissimum in locis, ubi salis oceani fluctibus dulcis fluviorum aqua commiscetur, ut scribit Gesnerus in corollario de pinna lit. F. eo loco, eoque tempore Eucharistia nata est, quo Christus fons aquæ salientis in vitam æternam, ac proinde dulcissimæ, amarissimæ passionis fluctibus se permiscuit. Pinna duabus conchis clausa delitescit; Eucharistiæ geminis panis & vini speciebus. Pinna arenâ firmiter affixa vivit; Eucharistia aræ affixa vivet & vigebit ad consummationem usque sæculi. Pinnae testa foris aspera, & colore fusco, intus est nitidi & argenter splendoris; Eucharistia vilis extrinsecus & obscura, intus autem tota gloriæ fulgore radiat; unde quisquis sacramentales species fidei oculo penetrat, humanitatem gloriæ donibus conspicuam, Verbum Patris æterni splendorem, demùm ipsammet diuinitatem immenso

iubare redimitam illico deprehendit. Pinna ab inferiori strictiorique parte, in amplam latitudinem extenditur; Eucharistiæ altera pars inferior & angustior, videlicet panis & vini symbola; altera superior & latior, nempe gloriosa Christi humanitas. Pinnae pro testarum capacitate plurimum inest carnis; Eucharisticæ concha, pro specierum quantitate, multum inest diuinæ carnis, cum sub exili hostiæ particulâ tora delitescat. Pinnae caro dulcis, mollis & candida maximè sapit, si maceretur aceto, inquit Gesnerus; talis & Christi caro: quidni enim mollis agni mitissimi caro? quidni candida, quæ verbo, quod candor est lucis æternæ, copulatur? sed eò fidelibus suauius sapit, quò sapius, prauitæ contritionis aceto maceratur. Pinnae caro, referente eodem Gesnero, valet aduersus dorycnij venenum, quod strychni generis est, & drachmæ pondere datur, vt quis sibi placeat, & sese pulcherrimum existimet: duplicatum verò pondus maiorem insaniam creat, spectris vanis animo obuersantibus; triplicatum perpetuas gignit furias, immò & mortem adfert: quo quidem ad viuum exprimitur amor sui, qui Babylonem extruxit, vsque ad contemptum Dei. Vbi enim virus istud cor nostrum occupauit, nostra suspicimus & admiramur, vitia virtutes censemus; exinde fastu turgidi perpetuis ambitionis furiis agimur. Nullum autem aduersus hoc venenum efficacius antidotum, carne Domini sacris in mysteriis ad nostram eruditionem exinaniti. Quid enim ad deprimendam hominis ambitionem potentius, numinis abiectione?

2. Pinna sese pandens in litore, & orbum luminibus corpus intus minutis piscibus offerens, eisdem circum natantes byssinis retibus sensim implicat, & protensâ carunculâ suauiter allicit, vt audacius assultantes arripiat, & in propriam substantiam conuertat. Idem omnino præstitit Dei Filius: siquidem assumptam carnem, & humanitatem, credibili pulchritudine vel barbaris amabilem nostris, dum vixit, exhibuit aspectibus, vt peccatrices animas in cœnoso sæculi huius æquore natantes illiceret, & illecebrarum laqueis irretiret. Sic diuinitatis occultæ splendore, qui in ipsâ etiam facie relucebat, Matthæum attraxit; sic Magdalenam cœno libidinis immersam mirâ vultus pulchritudine, quæ nihil nisi diuinum anhelabat, allexit, vt osculis fugentibus castificam carnem prægustaret, & feruentis ore desiderij sacram Eucharistiam, vel ante ipsius institutionem, prælibaret. De quâ sic eleganter differit S. Paulinus epist. 4. *Quia vocanda ex gentibus imaginem Ecclesie preferebat, omnia in semetipsâ mysterij salutaris insignia gessit. Vincta est chrismate sui muneris, poenitentia lacrymas habuit in lauacrum, viscera charitatis in sacrificium, & ipsum vinum viuificantemque panem manibus & ore sumpsit: sanguinem quoque calicis, antequam fieret calix sanguinis, osculis fugentibus prelibauit. Beata que Christum in carne gustauit, & in ipso corpore, Christi corpus accepit: An non piam hanc poenitentem dominicis affixam pedibus, & sacratissimam ipsius carnem auidis osculis lambentem & fugentem intuens, tibi videre videris pisciculum e pinna testâ pendulum, carunculæ mordentem illicium, & byssinis retibus implicatum? Nimirum vbi Magdalena speciosum formâ præ*

filiis hominum vidit, subimet periit, vt deinceps illi soli viveret, qui peccatricem animam deperibat. *Verè efficax est*, ait Gillebertus ser. 20. in Cant. *& violenta visio tua, bone Iesu, qua inuentum in se rapit affectus. Vis accipere quàm sit efficax? cùm exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad meipsum. Quid verò, cùm humiliatus fueris ad terram? nonne omnium ad te trahes animos?* Sanè r, adeò potenter animas rapit Saluatoris in cœlum, exaltatio, ac ipsius in terram demissio. Verum nulli pinna nostra mystica efficacius carnis suæ prætendit illicium, quàm in Sacramento altaris, vbi peccatores innumeros, quasi toridem carni inhiantes pisciculos irærit, irretitos absumit, & immenso charitatis ardore in sese conuertit; adeò vt alimentum feliciter transcat in alitum, nocens in innocentem, Christianus in Christum, verbo dicam, homo in Deum, qui homo factus est, vt homines Deos faceret Deus homo. Etenim animæ conuersio cibus eius est, de quo dixit Ioan. 4. *Ego habeo cibum manducare, quem vos nescitis. Quem cibum edisserens; subiunxit: Meus cibus est, vt faciam voluntatem eius qui misit me. Quæ porro voluntas Patris est, nisi sanctificatio nostra, quæ Pœnitentiæ lauacro inchoata, Eucharistiæ Sacramento consummatur?*

3. Verum vt Pinna nunquam prædarur sine comite pinnophylace, qui cancer dapis affectator ab aliis nominatur, quique pisciculos audacius accedentes specularis, pinnam morfu leui admonet, vt sese comprimat, & prædam cum eadem partitur: Ita nec Christus in Sacramento venatur animas, sine Sacerdote,

qui eas absolutione Sacramentali prius emaculatas in Eucharistica retia piis exhortationibus impellat, sequutus hac in re mentem Trident. Synodi sess. 22. c. 6. optantis fideles in singulis missis, in quibus sese pandit pinna mystica, eiusdem cassibus irretiri, & carne faginari. *Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes, non solum spiritali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistia perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificij fructus uberius proveniret.* Sedulus expetitæ venationis index, ac peruvigil pinnophylax Sanctus Ignatius, Ephesios his ad sacram synaxim verbis excitans: *Date operam ut crebrius congregemini ad Eucharistiam, & gloriam Dei.* Sedulus etiam pinnophylax Sacerdos ille, qui iuxta veteris Ecclesiæ morem, uti refert Dionysius l. de Eccles. hier. c. 3. p. 2. sumptâ prius Eucharistiâ, ad populum præsentem conuersus clamabat: *Venite, fratres, ad Communionem.* Item Sanctus Basilius sic ad Cæsariam Patritiam scribens: *Communicare per singulos dies, & participare de sacro corpore, & sanguine Christi pulchrum est, & valde utile.* Idcirco & prædæ partem, hoc est, frequentis Eucharistiæ vsus fructum & meritum iure suo sibi vindicat Sacerdos, cuius ministerio & hortatu fideles quasi pisciculi in pinnae latentis, siue Dei absconditi casses suauiter pertrahuntur. Neque verò feliciter succederet huiusmodi venatio, nisi specierum testis inclusa delitesceret. Quis enim gloriosam ipsius carnem inaccessibili luce circumfusam attingere præsumeret, nisi sese Symbolis oculuisset? Panis quidem &

vinī species ostendit, quibus delectantur homines,
& alliciuntur; at ne terreat, diuinitatem simul,
& humanitatem abscondit: *Patet illicium, sed de-*
list illex.

EMBLEMA LXXXVI.
OSTREI INDICI SAN-
GVIS TRANSIENS IN
GEMMAS.

Ostrea fixa stylo pretioso sanguine manant;
Eas & opes gustæ cruenta parit.

A P O D O S I S.

*Tot gemmas peperit, quot guttæ corpore fudit
 Saucius innumeris Christus acuminibus.
 Exceptus cratere liquor fulgore pyropus
 Vincit, & extremo quicquid in orbe micat.
 Gratia habes gemmas diuini sanguinis haustu;
 Gloria inextinctum gutta dat una inbar.
 Ille mori nimîa præ paupertate meretur,
 Qui nec opes; calices euacuando, velit.*

FONS EMBLEMATIS.

O Streum quoddam Indicum stylo traiectum
 faniem emittit, quæ excepta laterculo con-
 crescit in margaritam, vti refert Philostratus in
 vitâ Apollonij lib. 2. cap. vltimo.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **Q**uot guttæ diuini sanguinis, tot gemmæ
 pretij inestimabilis; quot stillæ calicis Eu-
 charistici, tot pyropi & carbunculi flammeo Ie-
 suanæ charitatis fulgore conspicui. Quid enim
 eo sanguine pretiosius, cuius gutta, propter hy-
 postaticam ipsius cum verbo connexionem, &
 abluendis totius mundi criminibus, & exoluendo
 redemptionis humanæ pretio, si Clementi sexto
 summo Pontifici, & Angelico Doctore credimus,
 plusquâ sufficiat? Pretiosa certè sacris in codicibus
 pleraque legimus: pretiosum Dei sermonem 1. Reg.
 3. *Sermo Domini erat pretiosus.* Pretiosam, in Dau-
 dis oculis, Saülis animam, eiusdem lib. c. 26. 21.
Eo quòd pretiosa fuerit anima mea in oculis tuis.
 Pretiosorem cunctis opibus & gemmis, sapien-
 tiam, Proverb. 3. *Beatus homo qui inuenit sapien-*

tiam: pretiosior est cunctis opibus; Vnguenta pretiosa Eccles. 7. Pretiosam in conspectu Domini sanctorum mortem psal. 115. *Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.* Inter quæ pretiosa, mors ipsa sanctorum facile præcellit. Quippe pretiosus sermo Domini, ad pretiosam mortem, vt medium ad finem collineat; vt igitur quicquid in mediis elucet amabilius, à finis ordine derivatur, ita quicquid diuino sermoni pretiosum inest, à pretiosiori bonæ mortis fine promanare videtur. Pretiosa quidem hominis anima, vt-pote & indelebili Trinitatis charactere signata, & immortalitate super Angelis, & Christi sanguine veluti regali murice impurpurata: sed ei sanctam pretiosamque mortem adime, quid, amabo, supererit, aut natiuæ venustatis, aut superni splendoris, aut gratiæ cœlestis, aut gloriosæ immortalitatis? Immò verò larvis Erebi deformior, diuinique mox furoris victima, flammæ inextinguibilis cederet in pabulum. At fortasse viris sapientibus sapientia sanctorum morte videbitur pretiosior? Vos omnes quotquot nunc in Inferis ardetis Philosophi iudices hîc interpello, sapientiamne bonâ morte pretiosiores ducitis? nisi vobis residuam naturalis iudicii scintillulam tenebrosi carceris horror extinxerit, vel gehennâ hanc veritatis confessionem extorquente, felicem mortem instanti & inflammanti sapientiæ præcellere vna voce clamabitis. Puderet me sanctorum mortem cum gemmis vnguentisque pretiosis componere: quot enim reges gemmis rutili, quot pontifices in suâ inauguratione balsamo delibuti, illius fragrantiam scelèrum fœtore corrumpere? non ita quos semel pretiosæ mortis vnguen-

tum inuinxerit, cuius odor suauissimus triumphalem cœli curiam implet, & perfundit. Itaque mors sanctorum inter pretiosa superius enumerata censetur pretiosissima. At vnde suum illud incomparabile pretium, nisi à pretiosiori Christi sanguine mutuatur? de quo S. Petrus 1. ep. 1. ait: *Non corruptibilibus auro & argento redempti estis, sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi.* Huius sanguinis incomparabile pretium, pretiosam reddidit mortem sanctorum. Audi Augustinum tract. 92. in Ioan. *Sanguine Christi comparati estis, agnoscatis pretium vestrum: ille quippe emit, qui pretiosum sanguinem fudit. Pretiosus sanguis est illius sine peccato: fecit tamen ipse suorum sanguinem pretiosum, pro quibus dedit sanguinis pretium. Nam si suorum sanguinem non faceret pretiosum, non diceretur: pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.* Cum igitur de pretioso Christi sanguine suum mors sanctorum trahat pretium, relinquitur iuxta Aristotelis effatum propter quod unumquodque tale, & illud magis diuini cruoris guttas quibuslibet rebus pretiosis esse pretiosiores

2. Neque verò summum infinitumque huiusce sanguinis pretium ignorat Ecclesia; vnde sub grauibus pœnis cauet, ne quid illius è sacro calice in altare defluat, quod periculosior sit vnius guttulæ iactura, quam omnium Indiæ gemmarum. Hinc Pius Aquileiensis Pontifex pœnam statuit in Sacerdotem, cuius negligentia de sanguine Domini aliquid stillauerit. *Pœnitentiam, inquit, agat quadraginta diebus, si in terram aliquid deciderit: si super altare, tribus diebus: si super linteum superius, quatuor: si in infer-*

vius defluerit, novem diebus: si usque ad quarrum viginti diebus: ubicumque ceciderit, si recipi potest, lambatur: sin aliter, aut lanceatur, aut radatur: quicquid lotum aut rasum est, comburatur, & cinis in sacrarium mittatur. Et Tertullianus l. de Corona militis c. 3. quantum gemmis orientis Eucharistici calicis guttas præferret satis, his innuit verbis: *Calicis aut panis etiam nostri, aliquid decuti in terram anxie patimur.* Merito quidem, cum sub minimâ calicis guttulâ, panisque particulâ pretiosiores cœlorum gaze delitescant. Altè etiam de Eucharistiâ sentiebat Tharsicius Acolythus, qui ab Ethnicis maluit lapidibus grandinari, quàm inestimabilem tanti Sacramenti iis prodere margaritam; de quo sic scribit Romanum Martyrologium die decimâ quintâ Augusti: *Roma S. Tharsicii acolythi, quem pagani cum invenerunt corpus Christi Sacramenta portantem, ceperunt disquirere quid gereret: ac ille indignum iudicans porcis prodere margaritas, tandin ab illis mactatus est fustibus, donec exhalaret spiritum, & revolutis eius corpora sacrilegi discussores, nihil Sacramentorum Christi in manibus, aut in vestibus eius invenerunt.* Igitur æquius rerum ponderator Tharsicius Sacramenta corporis & sanguinis Domini margaritas æstimavit, quas ne porcis obiceret, & sacrilegis discissoribus proderet, maluit e saucio corpore lapidibusque grandinato, sanguinis guttas in totidem vñones conuertendas profundere, quibus regis martyrum ornaret purpuram, & coronam imperialem illuminaret.

3. Enimvero ut ostreum Indicum non dissiluit in margaritas, nisi prius stylo traiciatur: ita nec nobis ex Eucharistico calice divini cruo-

sis vniones colligere liceret, nisi Christus spi-
 ritus, clavis & lanceâ transfigeretur. Quippe
 huiusmodi margaritæ non Erythræ maris con-
 chis, sed hiulcis Sacrosanctæ humanitatis a-
 gnoscuntur vulneribus; nec mireris sanguinis
 guttas conuertri in vniones nixeo candore splen-
 didos, cum potius deberent transire in carbun-
 culos igneo fulgore rutilos; flammæque imitan-
 tes pyropos: quoniam diuinus cruor ita rubet,
 ut simul etiam candicet, & ut martyres im-
 purpurat, ita virgines exalbat. Rationem pro-
 fert Sanctus Bernardus ser. 1. paschæ; *quia exi-
 uit cum eo, & in eo etiam aqua dealbans, & te-
 stimonium perhibet ipse qui vidit. Aut certe candem
 in sanguine agni nouelli, sanguine lacteo, candido
 & rubicundo; sicut habes in Camisio camisorum: Di-
 lectus meus, ait sparsa, candidus & rubicundus,
 electus ex millibus.* Itaque Domini sanguinis
 guttæ facile in nixeos transeunt vniones, quod
 ita sint ex cruore rubeæ, ut ex aquâ permixtâ
 sint candidæ. Vnde & consecrando vino calicis
 aqua permiscetur, ut vtriusque prostruium ex
 hiulco Christi latere promanasse significetur;
 ne quis etiam dubitet Eucharistico calici pa-
 rem inesse animas exalbandi virtutem, & il-
 lius guttas totidem esse margaritas. Sanè Chri-
 sti Domini cor conchæ margaritifera, compa-
 rat Doctor idem mellissus tract. de passione
 c. 3. quod lanceâ vulneratum tot gemas pe-
 pererit, quot sanguinis guttas effudit. *Bona
 margarita cor tuum, bone Iesu, quam fuso agro tui
 corporis inueniemus. Quis hanc margaritam abiciat?
 Quin potius dabo omnia, omnes cogitationes & af-
 fectus mentis commutabo, & comparabo illam militi.*

Nouerat planè diuini cruoris guttas rotidem
esse margaritas beata Agnes, quæ de immor-
tali sponso differens, aiebat : *Dexteram meam &
collum meum cinxit lapidibus pretiosis, tradidit au-
ribus meis inestimabiles margaritas, & circumdedit me
vernantibus atque coruscantibus gemmis. Vis ergo,
fidelis anima Christi sponsa, iisdem gemmis ex-
ornari, Dominicum calicem ebibe : huius enim
quot gutta, tot gemma.*

EMBLEMA LXXXVII.
CONCHA MARGARI-
TIFERA FVRIS MANVM

AMPVTANS.

DEgit in oceani fundo ditissima concha,
Nec tamen hostiles effugit illa manus.
At digitos testarum acie praeindere nonit,
Vltas suas laesi sanguine furis opes.

APO.

A P O D O S I S.

*Concha Sacramenti surgeſcit diuice gemmâ,
 Nec patitur ſpurcas inuiolata manus.
 Theſauro non cuique licet latitante potiri,
 Reſpuit infamem gemma podica ſinum.
 Diuitias aperit iuſtis, operitque ſcelæſtis;
 Innocuos dicat, ſacrilegoſque necat.
 Illatam ſibi vim ſendit, vi vimque repellit:
 Vim facit? at vires experire Dei.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Concha margaritifera cum manum videt,
 comprimit ſeſe; operitque opes ſuas, gna-
 ra propter illas ſe peti: manumque ſi præue-
 niat, acie ſuâ abſcindit, nullâ iuſtiore pœnâ,
 & aliis munita ſuppliciiſ. Ita Plinius l. 9. c. 35.
 ſubſcribit Athenæus l. 3. Qui venantur margari-
 tas, inquit, in periculo verſantur, ſi in hiantes
 conchas manum rectâ immiſerint: tunc enim
 comprimunt, ac ſæpe digitos præcidunt, ali-
 quando nonnullis ſtatim morientibus. Qui ve-
 rò à latere manum ſubiſecerint, facile conchas
 à ſaxis auellunt. Quin & Hiſpani, ait Carda-
 nus, referunt præciſas quandoque manus à mar-
 garitiferaſ oſtreis, & ob id edictum pietate plenum
 à Cæſare emanſſe.

I N T E R P R E T A T I O.

i. **Q**uid aliud eſt Euchariftia, quam concha
 margaritifera, quæ geminis Sacramenta-
 lium ſpecierum teſtis, inæſtimabile Ieſuana hu-
 manitatis margaritum includit, ad fidelium ani-
 marum organum & alimentum. Verum vt con-

cha piscatoris manus præsentiens , suas opes testarum compressione confestim occulit, hostileque digitos præacuta labrorum margine præscindit , non aliis iustioribus munita suppliciis, quibus infamem hominum puniat avaritiam: Ita concha Eucharistica sacrilegos arcano vnioni inhiantes fauciat , obscænis eorum manibus nonnunquam in sceleris vltionem præcisit. In cuius rei typum lib. 1. Reg. c. 5. legimus , duas Dagonis palmas , ad arcæ Domini , quæ Eucharistiam adumbrabat, præsentiam abscissas fuisse. Quid enim per huius idoli manus nisi idololatriæ operatio designatur, si Hugoni Victor. l. 5. alleg. c. 8. & S. Gregorio in eundem locum, credimus; quæ quidem Dæmonis palmæ virtute sanctissimi Sacramenti præcisæ sunt , dum homines idolis offerre sacrificia destiterunt, & deinceps in eorum adoratione manus suas osculari detrectarunt. Quod luculenter docuit Cyrillus Hierosol. catechesi 4. mystag. his Christum verbis alloquens: *Ante tuum aduentum, Domine, Demones hominibus pollutam mensam parabant: sed postquam aduenisti, parasti in conspectu meo mensam mysticam & spiritalem, aduersariam ei quæ parabatur à demonibus; cum hac communionem cum illis, ista cum Deo habeat.* Reuera præcipua, ad idolis immolandum, illecebra fuit olim solemne illud epulum, cui accumbentes Ethnici victimarum comedebant adipēs, & vinum libaminum largius hauriebant, iuxta illud Mosis in suo cantico: *De quorum victimis comedebant adipēs, & bibebant vinum libaminum:* quas profanas epulas substituto cœlesti Eucharistiæ conuiuio Saluator penitus aboleuit, vbi & incruentæ victimæ comedimus

adipem, & diuini cruoris haurimus calicem vino libaminum suauiore. Radix insuper idololatriæ extitit innata homini, ad opus manuum suarum adorandum, procliuitas; quam ut radicitus euelleret Dominus Eucharistiam instituens, Sacerdotibus opus suum, hoc est, ipsius corpus ab ipsis confectum adorare permisit, humanæ veluti propensioni suauiter acquiescens; & suæ immemor maiestatis, ad infelicis figmenti sese composuit arbitrium, quasi homini diceret: pronus es ad opus manuum tuarum adorandum, a-gedum, per me licer: corpus meum consecrationis sermone confice, & opus istud tuum cole, nec timeas illud adorando delinquere, immo delictum foret non adorare. Tibi etiam contingat quod ethnicis imprecatur meus propheta: *similes illi fiant qui faciunt ea*. Corpori meo, operi tuo similis esto; nec enim vlla deformitas, sed potius deiformitas ex istâ resultabit similitudine. Hanc, ni fallor, à Deo postulabat gratiam misera gentilitas Cant. 1. 6. *Indica mihi ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum*. Quippe veri numinis sodales non alij, quàm Dij gentium, quos ne deinceps adoret, orat sibi indicari vbinam cubet & pascat verus Deus, videlicet altare incruentum, ubi tanquam sponsus animarum recumbit, easque proprio pascit corpore, in meridie suæ nos flagrantissimæ charitatis.

2. Itaque cum idolorum adorationes palmæ sint Dagonis, & manus dæmonis, ex S. Gregorio: forè quod olim simulachra colerentur manu verus ea porrectâ, eâque statim reuerenter ad osculum relatâ, ita ut palma ad Deum conuersa, ea-

dem ad os reuerteretur ; vt testatur Apuleius l. 4. de asino aureo : *Multi admiratione stupidi, & admonentes oribus suis dexteram, priori digito in erectum pulicem, vt ipsam prorsus Deam Venerem religiosus adorationibus venerabantur, sequitur concham Eucharisticam, dum sacrilegam numinum adorationem sustulit, manus quodammodo demonis amputasse. Verum proh, dolor! nonnulli etiam Sacerdotes sublatam Eucharistiæ virtute idololatriam restituunt, dum sese fornicatione, quæ ex Apostolo Ephes. 5. idolorum seruitus est, polluant, & versus impudicam Venerem manus porrigentes, easdem postmodum adorandi exosculantur. Num manus istæ præcidendæ, quæ sacro delibutæ oleo, quo tremenda, vt par est, tractarent mysteria, impudicis tactibus violantur? Num in istos Sacerdotes merito potest torqueri istud è Tertulliani pharetrâ spiculum l. de idolol. c. 7. quod vibrat in idolorum artifices : Totâ die ad hanc partem zelus fidei perorabit, ingemens Christianum ab idolis in Ecclesiam venire, de aduersariâ officinâ, in domum Dei, attollere ad Deum patrem manus matres idolorum, his manibus adorare, quæ foris aduersus Deum adorantur, eas manus admouere corpori Domini, quæ Dæmoniis corpora conferunt. Et infra : Proh scelus! semel Iudæi Christo manus intulerunt; isti quotidie corpus eius lacessunt. O manus præcidendæ! viderint iam an per similitudinem dictum sit: si te manus tua scandalizat, amputa eam. Quæ magis amputanda, quàm in quibus Domini corpus scandalizatur? Hæc enim ministris altaris sacrilegis mirificè congruunt, qui ab aduersariâ Veneris officinâ in domum Dei veniant, ab harâ ad aram; qui*

his manibus adorant, quæ foris aduersus Deum adorantur, quandoquidem easdem manus quibus sacratissimam hostiam populo exhibent adorandam, scortis exosculandas porrigant. Quidni igitur manus iis præcidendæ vti perfidis à Christo ad Dæmonem transfugis? vt Quintum Fabium Maximum olim fecisse scribit Valerius Max. lib. 2. c. 7. qui militum, qui è Romanis præsidii ad hostes transfugerant, captique erant manus abscidit, vt trunca brachia gestantes defectionis metum reliquis iniicerent. Quidni vbi sceleris admissi pœnitent, cum milicibus à Iuliano Apostata deceptis ad Christum clamitent. *Manus amputa, quas scelera te porreximus*, vt habetur apud Nazianzenum orat. 3. hæc enim manuum præciso visa est Ethnicis iusta defectionis & sacrilegij pœna. Quid igitur mirum si concha Eucharistica simile de impiis furibus supplicium sumat. Vidi enim militem qui cum sacram pyxidem è templi sacrario auferre nixus esset, sequenti die explosâ catapultâ, disruptæ fistulæ fragmento dextrâ manu truncatus est. Noui & quemdam Sacerdotem, cui catapultæ fragmine sacri digiti abscissi fuere, quibus contractui simoniaco pridie subscripserat, & sacram hostiam indignè contrectarat. Sed & eandem manuum abscissionem, mortisque pœnam sacrilegis iura decernunt, quam Parisiis anno 1645. quidam ciuis Carnotensis, ob iniectas in Eucharistiam manus, iustissimè luit. Nimirum ij omnes quasi fures diuinæ carnis vnioni pretiosissimo inhiantes, à Conchâ nostrâ, manuum præcisione plecti meruerunt.

3. Dicit aliquis, si Sacramentalis margaritæ

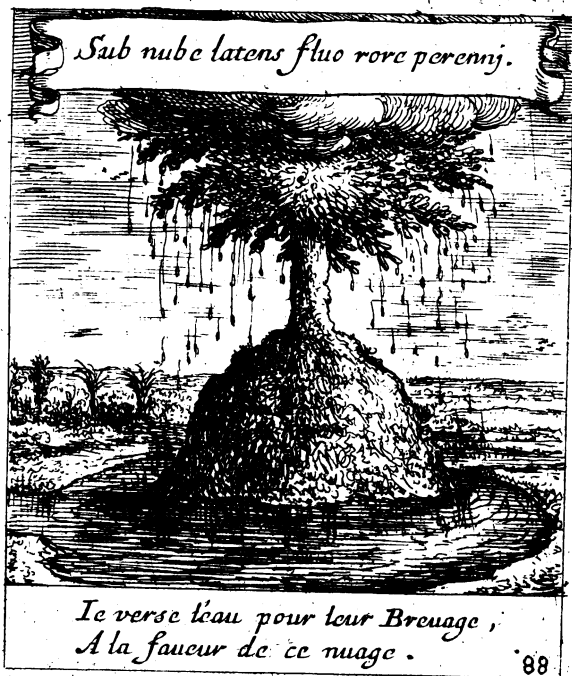
Qq iij

venatio adeo periculosa sit, præstat ab eâ deinceps abstinere. Verùm periculosa non est nisi a mantibus periculum: sicut enim, referente superius Athenæo, ij soli periclitantur, qui in hiantes conchas margaritíferas rectâ manum immiserint, tunc enim comprimunt sese, ac digitos præcidunt: qui verò à latere manum subiecerint, facile conchas à saxis auellunt, & vnionibus poriuntur: ita ij solum in æternæ damnationis versantur periculo, qui lethalis sibi culpæ conscij, rectâ, hoc est, nullâ contritione & confessione præmissâ, concham Eucharisticam arripiunt. Verùm longe absunt à salutis discrimine, qui à latere manum subiciunt, hoc est, qui præmissâ exomologesi ad latus Domini diuinæ fontem misericordiæ confugiunt, securi siquidem Dominici corporis inestimabile venantur margaritum. Quapropter Cyprianus epistolis 10. 11. & 15. & lib. de lapsis grauiter conqueritur nonnullos contra Domini præceptum & legem, ante peractam ab iis pœnitentiam, ad communionem admitti, Cui consentit Clerus Romanus in eleganti ad hunc Africæ Primatem epistolâ, inter Cypriani epistolas trigessimâ primâ, vbi monet hoc non esse cogitatum nuper consilium, vt exomologesim & pœnitentiam præmittant, sed antequam esse seueritatem, antiquam fidem, antiquam disciplinam, & euangelici vigoris tenorem illibatum. Quin & Fabianus Papa Philippum Christianorum Imperatorum primogenitum, ad sacram communionem admittere renuit, donec humili confessione peccata expiasset, vt referunt Eusebius l. 6. c. 27. & Nicephorus l. 5. c. 25. quo seueritatis exemplo liquet quàm strictè primis Ecclesiæ temporibus seruata fuerit ea lex præmit-

tendæ exomologesis, cum nequidem Imperator ab illâ exemptus fuerit, etsi alioquin metuendum esset, ne si cum eo seuerius ageretur fidem recenter susceptam abiiceret. Proinde peccator caueat, ne rectâ manum sacrilegam in Eucharisticam concham immittat; sed potius eam à latere subiiciat, subiiciendo culpas suas clauibus Ecclesiæ, quæ conchæ nostræ testas ei facile reserabunt, vt interiori margarito potiarur, quod vltro dignè suscipienti porrigit; at verò *furi gemmam operit, vindictam aperit.*

ARBORES.
EMBLEMA LXXXVIII.
ARBOR SANCTA INSV-
LÆ FERREÆ, PERENNI NE-
BVLÆ RORE DIFFLVENS.

Arbor adest celeberrima, lignorum gloria, de qua
Torrida cœlestes insula promittit aquas.
Eminet excelsi plantata cacumine montis,
Æternumque virens tollit ad astra caput.

*Nubis obambratur densa velamine vertex;
 Deciduoque comas ingreditur imbre rigas.
 Indigenis hac una sas est ad quoslibet usus;
 Ceu manares apex fuisse perennis aqua.
 Nubi debet aquas, etenim nisi nube laceret,
 Arida cœlesti rore careret humas.*

APODOSIS.

*Nube Sacramenti latitans arenia Iesus
 Corda superfuso sanguinis imbre rigas.
 Non flores, fructusque vltos Ecclesia ferret,
 Rorida ni nubes sacra fluentia daret.
 Nec latices daret ille suos, nisi nube lateret,
 Ergo Sacramenti gratia nube fluit.
 Christus ut irroret, latices sub nube; rigari
 Rore merere, sub hac si bene nube lates.*

FONS EMBLEMATIS.

ADmirandum quoddam naturæ arcanum in ferri insula è Canariis, quas Fortunatas nonnulli appellant, obseruatum est, cuius omnes qui de eâ insula scripsere recentiores mentionem faciunt: nempe hic arborem esse, quæ aquam potui idoneam subministrat, non modo totius illius insulæ incolis, sed ipsorum etiam pecoribus & armentis necessariam: quandoquidem alioqui careant & fluminibus & lacubus, & fontibus & pureis, vnde aquam potui aptam haurire possint. Est autem ea arbor ab Hispanis sancta, ab indigenis Garoë dicta, duabus à mari leucis versus septentrionem dissita, in excelsi montis verrice, cuius trunci ambitus est duodecim pedum, diameter quatuor, altitudo quadraginta, ramorum circuitus centum viginti. Ra-

mi deorsum proni perennibus virentes foliis, paulò iuglandis maioribus propemodum terram lambunt. Cincta est muro ad fontis normam structo, vt aquam ex illâ stillantem excipiat. Singulis enim diebus binis horis ante lucem tegitur arbor densâ quadam nebulâ, donec exoritur sol suo calore nebulam discutiat, & dissoluat: toto autem illo tempore, quo nebula arborem inumbrat, & obteggit, exsudat illa, atque ex trunco ramis & foliis multam aquam præbet in lacunam illam circum arborem factam guttatim stillantem, quæ valde ab excellentiâ & bonitate commendatur. Occupatâ porrò ab Hispanis primum eâ insulâ, valde mirabantur se neque flumina, neque fontes, neque puteos inuenire: Interrogati autem incolæ vnde aquam peterent, respondebant se pluuialem in quardam vasa colligere ad vsum necessariam, prius tamen admirandâ illâ arbore arundinibus & aliâ materiâ cõpsecta, vt facilius Hispanos eiicerent non reperientes aquam dulcem in totâ illâ insulâ. Sed fraus detecta fuit à muliere, cum qua Hispanus quidam consuetudinem habuit. Is rem vt erat statim tribuno suo aperit: ille ridere, & fabulam censere. Nihilominus arborem detegere iubens, non fabulam, sed rem veram esse experitur. Sed primates incolæ intelligentes à muliere proditum aquæ arcanum, clam illam tollendam curarunt. Quiedus rem esse certam affirmat, idemque testantur Linschorus, & Ferdinandus de Figueroa. Quidam hanc insulam pluuiariam Plinij esse censent, in qua scribit l. 6. c. 32. nullam esse aquam, nisi ex imbris. ita Hieronymus Benzonus in fine lib. tertij hi-

Floræ noui orbis , in descriptione Canariarum.

INTERPRETATIO.

1. **Q**uid insula ferrea , sterilis , inaquosa , & solis ardoribus torrida , nisi mundus ? quid in eâ arbor sancta , in montis apice , diuinæ prouidentiae manu plantata , nisi Sacrosancta Christi humanitas , excelsissimâ Verbi diuini suffulta hypostasi ? quid densa nebula arboris verticem operiens , nisi niuea Sacramentalium nubecula Symbolorum ? quid imber exorto sole iugiter è roridâ nube defluens , nisi cœlestium pluuiâ gratiarum , ex Eucharisticâ nube iustitiæ solis radiis , & charitatis æstu resolutâ decidens ? Mundus quidem inaquosæ huic comparatur insulæ : istud ab Augustino accipe ser. 8. de natiuit. Ioan. Bapt. *Vacua Dei timore pre-
tota , & Spiritu sancto arentia , deserto squallentis
eremi comparantur. Desertus enim erat hic mundus ,
ante Christi aduentum , & ab omni culturâ Dei , fi-
dei , & timoris alienus , peccatorum spinis obsitus
squallebat tanquam ager incultus , & nullum peni-
tus fructum , nullam bonorum operum fecunditatem
obtulerat. Quam quidem comparisonem fusius
idem Doctor prosequitur in Psal. 62. his ver-
bis : Saculum istud est desertum. Parum est terra
deserta , ubi nullus hominum habitat , insuper & si-
ne viâ , & sine aquâ. Utinam vel viam haberet
istud desertum ; utinam illuc homo incurrens , vel nos-
set quâ exiret. Non videt hominem ad solarium , non
videt viam qua exeat desertum. Ergo ibi diuertit ,
sed utinam esset vel aqua , unde reficeretur , qui
inde non potest exire. In hac vastâ mundi soli-
tudine , in hoc sterili sæculo , quasi in aridâ fer-*

ri insulâ Deus misericors sanctam Vnigeniti humanitatem velut imbriferam conseruit arborē , in præcelso diuinæ ipsius hypostaseos cacumine , vt aridum cordis humani solum supernis gratiarum imbribus irrigaret. *Malum desertum* , subdit loco cit. Augustinus , *horribile & timendum ; & tamen Deus misericors est nobis , & fecit nobis viam in deserto D. N. Iesum Christum , & fecit nobis consolationem mittendo ad nos predicatorum Verbi sui , & dedit nobis aquam in deserto , implens Spiritu sancto predicatorum suos , ut fieret in eis fons aquæ salientis in vitam eternam.* Felix arbor Saluatoris humanitas , quæ sitientibus porum , æstuantibus refrigerium , & solatium præstat ; cuius in umbrâ nullus libidinis ardorem , aut gehennæ patietur incendium.

2. Pulchrè & eleganter Plinius in præmio l. 23. de arboribus ait , *primum hominum cibum fuisse inde , & sic inductos cælum spectare , pascique & nunc ex se posse.* Quod iure merentiori arbori nostræ Eucharistiæ congruit, vnde præcipuus hominum non solum cibus , sed & potus : quæque cum tota cœlestis sit , & usque ad Empyreï fastigium ramos attollens , animas in terram pronas , & cœlestium inanes ad cœli conspectum & cœlestis gloriæ desiderium inducit. Vnde & in eam quadrat , quod ibidem de se arbor pronuntiat : *Plurimum homini voluptatis ex me est. Ego succum vini , liquorem olei gigno ; Ego palmas & poma , totque varietates : neque , ut tellus , omnia per labores , aranda tauris , serenda arvis , deinde saxis , ut quando quantione opere cibi fiant. At ex me parata omnia , nec curuo adornanda aratro , nec curâ laboranda , sed*

se se porrigentia ultro : & si pigeat attingere , etiam cadentia. Quis enim edisserat quantum voluptatis aut utilitatis ex hac arbore mysticâ percipiamus ? cum suauissimos nobis fructus ultro porrigat de se , si pigeat attingere , nostrum in sinum cadentes. Quibus enim nunc non licet digitis Eucharistiam attectare , illi cadentem ultro de manu Sacerdotis excipiunt , nullo labore , summâ cum voluptate. Verum nisi Sacramentalium nube specierum obtegeretur , non inde iugis gratiarum imber in arida mortalium pectora diffunderetur. Quippe sublata illa qua nostris attemperatur aspectibus , nebula , tot innata sibi gloriæ coruscaret fulgetris , ut nullus non dico attingere manibus , aut ex eâ cibum potumue depromere , sed nequidem appropinquare præsumeret. Proinde torrida accidentium nubes miraculosam operiens arborem , facit ut vberior donorum cœlestium pluuia in arescentes animas defluat , qua sitibundæ potantur , torridæ refrigerantur , incultæ fœcundantur : hinc Drogo Hostiensis de Sacramento Dominicæ passionis , Deum absconditum alloquens , ita differit appositè : *Quæ est nubes quæ præcedit veros Israëlitas , nisi verissimum & sanctissimum corpus tuum , quod in altari sumimus ; in quo velatur nobis altitudo Dei , immensitas maiestatis tuæ : cuius & calorem & splendorem mortalis infirmitas sustinere non posset , nisi mediatrix nubes interposita , & ardorem temperaret desuper , & tutam subtus te viam demonstraret ?*

3. Igitur Sacramentalis nubeculæ beneficio iugis gratiarum imber , in aridum Ecclesiæ solum defluit , ex arbore sanctâ , unde irrigata

& fecundata fit quasi hortus irriguus, & paradifus voluptatis, fi D. Thomæ fidem adhibeamus, qui in opusculo de Sacramento altaris, quærens quænam fit spiritalis suauitas gratiæ, quæ de diuini sanguinis vfu exoritur? responderet: *Quod facit animam tanquam Paradifum Dei.* 1. Petri, 1. in asperfione sanguinis Iefu Chrifti, gratia vobis & pax multiplicetur, gratia virinum fertilitas, pax, dulcedo cordis, atque serenitas, huius suauitatis gratia per irrigationem sanguinis Chrifti comparatur Paradifo Dei. De suauitate huius gratia Ecclef. 40. Gratia ficut Paradifus in benedictionibus, id est, ficut hortus Dei in variis deliciis & fructibus, Ierem. 31. erit anima mea, ficut hortus irriguus. Proinde quifquis fitit & æftuat, ad hanc arborem imbriferam accedat, & mox refrigerabitur, quippe rore caftifico libidinis ardorem temperat, & terrenarum voluptatum fitim extinguens, æternarum defiderium accendit. Nouerat hanc Euchariftiæ vim S. Ambrosius, hinc Chriftum sub facris speciebus delitescentem alloquens ait in i. oratione ad Miffam: *Cœlefti rore benedictionis tue extingue in corpore meo totum fomitem ardentem libidinis, vt maneat in me tenor totius caftitatis animæ & corporis. Mortifica in me carnis stimulos, & omnes libidinis commotiones, & da mihi veram & continuam caftitatem* Nimirum ros ex hac myfticâ arbore extillatus in corda hominum, pudicum ac virginale fecum frigus aduehit, & Sacramentalis nebula nos obumbrans à concupifcentiæ tuetur ardoribus: quafi Chriftus sub eâ latitans nos & ad vmbriæ refrigerium, & ad roris hauftum his inuitaret verbis: *Sub nube latens fluo rore perenni.*

EMBLEMA LXXXIX.
VITIS VLMVM COLLA.
 PSAM AMPLEXV FOVENS,
 ET VVIS CORONANS.

CLANICULIS ætate grauem pro viribus vlmum
 Falcis, & amplexu vitis amica fouet.
 Palmitibus stringit moribundam, vniſque coronas,
 Mortis in extremâ ſorte fidelis amans.

A P O D O S I S.

*Talis adest efflanti animam seruator amico,
 Labentemque humeris tollit ad astra suis.
 Semianimum calicis generoso roboras haustu,
 Suppositoque pium corpore gestat onus.
 Inuiolata fides, & amor post fata superstes
 Exhibet aeterna pignus amicitiae
 Nequid amicitiam mundi miserabilis ambis,
 Qui tibi in extremis ferre recuset opem?
 Deserit ille suos in mortis agone clientes,
 Quò fulcro fragili deficiente cadant.
 Proiice te in Christum, non sese fidus amicus
 Subtrahet, ibit uans desuper astra comes.
 Labenti innixum labi non stare necesse est:
 Innixus mundo labili in ima rues.
 Christus ac in mediâ labentem morte tenebit:
 Stans etenim stantes, quos tenet, ille facit.*

FONS EMBLEMATIS.

Vites Italicæ vt plurimum vlmis maritantur:
 vt hoc fulcro firmatâ earum imbecillitate,
 fructus proferant vberiores, vuasque suauiores,
 ait Iuuenal. sat. 8.

*Stratus enim palmet, viduas desiderat vlmos,
 Vuasque plena mero fecundâ pendet ab ulmo.*

Vt canit Petronius Arbiter. quod ad mores transtu-
 lit Plutarchus lib. de adulatoribus vitandis: Vites,
 inquit, effusis palmitibus proxima quæque arbusta
 clauiculis suis complexæ lætiores fiunt: sic plures
 per amicitiam sibi adiungere felicissimum est. Au-
 diendus Ambrosius l. 3. hexam. c. 12. *Nihil gratius
 florentis odore vitis: siquidem de flore carum suum ex-
 pressus poculis genus conficit, quod & voluptati sit &
 saluti.*

Saluti. Deinde quis non miretur ex acino vineæ, vitem usque in arboris summum cacumen prorumpere; quam velut quodam amplexu, fouet, & quibusdam brachiis ligat, & circumdat lacertis, pampinis vestit, fertis vuarum coronat? quæ ad imitationem vitæ nostræ primum viam defigit radicem; deinde quia natura flexibilis & caduca est, clauiculis quasi manibus quibusdam, quicquid apprehenderit, stringit, hisque se erigit, & attollit.

I N T E R P R E T A T I O.

I. **V**T vitis flexilibus palmitibus, ac clauiculis vltimum stantem amplexa, & ita se sursum erigens, Saluatorem in crucem exaltatum; ita eadem vltimo collapsa quasi compatiens, & irrupta adhærens copulâ, eundem Dominum Christiano in extremis agenti opitulante, & sacri corporis viatico sustententem aptissimè repræsentat. *Gracior, inquit Bernard. tract. de pass. Domini c. 7. solet esse foliorum vitis umbra, cum ipsa leuata super quamdam struem lignorum huc & illuc distenditur: videamus si vera vitis nostra aliquando eleuata fuerit & distenta, & si quæ tunc ad nostram protectionem dulcium verborum folia emisserit. Quod eleuata fuerit testatur de se, dicens: Ego si exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad meipsum. Hæc exaltatio de cruce dicta est. Et vide quam apud lignorum strues, super quam vites eleuari solent, crucem signet: cancellantur enim, hoc est, ex transuerso componuntur, & sic super hæc vitis eleuata distenditur conuenientius. Cancellantur ligna Crucis, eleuantur; in illam distenditur brachiis, & toto corpore vitis nostra. In tantum enim in Cruce distentius fui, ut dinumerari potuissent omnia membra eius. En vitis nostra super stantem Crucis arborem erecta, ut nos suorum umbrâ*

R r

ramorum à libidinis ardore protegeret. Nunc eam inclinatam, & cum fideli moribundo collapsam, eumque pijs manibus quasi quibusdam clauiculis strictissimè complectentem admiremur. Notum est, quantum Dominus adhuc mortalis humanæ naturæ in Adamo lapsæ compassus fuerit, quàmque indissolubili charitatis nexu eidem adhæserit. Quod eleganter edisserit Doctor mellifluus lib. cit. c. 5. *Tantum corpus ipsius vitis, inquit, aliis arboribus & arbutis deformius inuenitur, & quasi penitus inutile videtur & abiectum, nec ipso aspectu amabile. Talis erat Christus per affectum compassionis, deinde per defectum passionis. Et quia verè susceperat affectiones nostras, videamus quomodo affici solent homines circa eos quos amant. Quis nesciat hominem circa amicum suum periclitantem sepe tanto affectu, & dolore moueri, ut corporis sui detrimentum incurrat? Si hoc prestat homo homini, quantum Deum hominem Iesum putas homini prestis- se? si tu pro uno homine per compassionem periculum corporale incurris, quid putas Dominum Iesum pro omnibus hominibus tolerasse? omnes enim sui erant, & omnes mortaliter infirmi erant. Si Paulus cum infirmantibus infirmabatur, quid benignus Iesus, cum esset conseruus & frater, cum conseruis & fratribus? Quid Dominus & pater pro creaturâ & filiis? Ardebat Paulus quasi esset radio solis accensus; quantum ipsum solem putas exarsisse? si usque ad tantam infirmitatem per affectum compassionis accessit, qui scintillam charitatis habuit, quid sentiendum putas de ipsâ charitate, de cuius plenitudine omnes acciperunt? Nec aliquo modo dubitandum, quin infirmitatem & exterminationem corporis incomparabilem sustinuerit, qui etiam venerat crucem sustinere, & præ cæteris tantò magis fuerit confectus, quantò maior in eo fuit compassionis affectus. En quantum vitis nostra, hu-*

manæ naturæ quasi vltimo vetustate collapsæ compassa fuerit.

2. Nec minor nunc eiusdem Domini licet immortalis, erga moribundos fratres compassionis affectus, quâvis enim auocet gloria, qua nunc sub Saceramēto fruitur, attamen reuocat natura: non enim ita est impassibilis vt sit incompassibilis. Verus ille amicus est electus ex millibus, amicitiam ad extremū vsque diē seruans inuiolabilem, nusquā deserēs nisi prius ipse deferatur, nobis proinde tantò debet esset pretiosior, quantò verus inter homines amicus rarior: cum quotquot hactenus effluxere sæcula, vix vnā aut alterā sinceræ amicitia iconem absoluerē potuerint. Siquidem vt Zeuxis quarentibus cur tardius lōgoque tempore pingeret respondit, se longo tempore pingere, id est, æternitati; sic perpetuam amicitiam conflare non licet, nisi longā vitæ consuetudine. Hinc Eccles. 6. dicitur: *Amico fideli nulla est comparatio, & non est digna pondus auri & argenti contra bonitatem fidei illius.* Et rursus: *amicus fidelis, medicamentum vitæ & immortalitatis.* Quis porro mortalium alteri mortali queat esse medicamentum immortalitatis? sanè id Deo abscondito singulariter conuenit, cum S. Ignatius Eucharistiam vocet in ep. ad Ephes. *Pharmacum immortalitatis, moris antidotum, vitam in Deo concilians per Iesum Christum, medicamentum purgans vitia, & omnia pellens mala.* Ille primum cum homine exitum amicum par composuit, vbi par esse cœpit; amor Deum inuenit, hominem fecit; amor imparē reperit, parem reddidit: quòd ea sit sinceræ vis amicitia aut pares inuenire, aut facere. Nunquid enim nobis æquari voluit, qui frater noster esse & dici non erubuit? Nulla verò strictior quàm

R r ij

inter fratres amicitia, quòd deceat illos quos eiusdem vteri continuerunt angustia, nusquam sibi in quibuslibet ærumnarum deesse angustiiis. *Est amicus socius mensæ*, inquit Sapiens Eccles. 6. & *non permanebit in die necessitatis*. Christus autem etsi locius mensæ Eucharisticæ, non desinit in die necessitatis permanere socius epularum, socius ærumnarum, & ideo fidelis amicus in die angustia, quia prius extitit socius mensæ; fidelior in aduersis, quàm in prosperis; cui sufficiat cum Lazari sororibus dicere: *Ecce quem amas infirmatur*. *Non enim amai & deserit*, ait August. tract. 49. in Ioan. de quo Prouerb. 17. scribitur: *Omni tempore diligit, qui amicus est, & frater in angustiiis comprobatur*. Quid est omni tempore? in vitâ, & morte, post mortem, in æternum, quibus in angustiiis fraternus probatur affectus, nisi in morris angustiiis?

3. Sententiosè Isocrates apud Maximum ser. de amore fraterno, ait: *Non decet fratres, ut lances in staterâ, altero humiliato, alterum extolli*. Christus autem & Christianus fratres sunt; altero igitur mortalis ægritudinis pondere humiliato, alterum extolli minimè decet; imò potius, vti vitis vltimo maritata, ipsa labente collabitur, ita Christum Christiano in mortis lectulo decumbenti compati conuenit, & quasi iacenti coniacere. Enimverò omnia fidelis amici munia tunc exequitur, visitat infirmum, tristem consolatur, iter ad patriam meditantem sacri corporis viatico munit, cum dæmone luctaturum extremâ roborat vnctione, nec deest amico, cum omnia desunt: nouit enim suauiore esse in aduersis amici præsentiam, qui mœrorem animi ærumnasque par-

tiendo faciat leuiiores. Quæ porro maior vsquam necessitas, quàm in homine moribundo; quippe qui sit à medicis deploratus, mortis instantis, iudicij imminentis, gehennæ iudicium subsequens horrore perculsus, Dæmonis tunc maximè sæuientis suggestionibus agitatus, omnibus fere sensibus destitutus; cui memoria admissorum recordatione scelerum, imaginatio spurcis phantasmatibus obturbatur, cuique mox cum tota æternitate siue miserâ, siue beatâ vnico decertandum est instanti? Equidem tunc maximè cum Dauide potest in has miserabiles voces erumpere: *Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum. Amici mei, & proximi mei aduersum me appropinquauerunt, & steterunt, & qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates, & doles tota die meditabatur.* Sic autem derelicto, omnique ope & solamine destituta adest amicus incomparabilis, iacentem erigit, mœstum sui cruoris haustu recreat, famescentem carne saginat, tota denique tum humanitate, tum diuinitate communit. Nec inuiolabilis eius amicitia supremâ die limitatur, verùm & post mortem animam in purgatoriis ignibus æstuantem sui corporis vmbra refrigerat. Quineriam veteres vt amorem eius post fata superstitem designarent, fidelium cadaueribus Eucharistiam quasi futuræ germen resurrectionis alligabant. Quæ consuetudo postmodum abrogata est à multis Conciliis, Carthaginensi 3. c. 6. *Placuit vt corporibus defunctorum Eucharistia non detur: dictum est enim à Domino; accipite & edite: cadauera autem nec accipere possunt, nec edere.* Antissiodorensi Can. 12. *Non licet mor-*

tuis nec Eucharistiam, nec osculum tradi. Et Concilio quinifexto Cap. 83. Nemo cadaueribus mortuorum Eucharistiam imperiatur. Ex hac tamen veteris Ecclesie praxi liquet perpetuam esse Seruatoris in Sacramento erga nos amicitiam, cum olim frigida fidelium corpora suo foueret amplexu. Nimirum vt vitis ramis & clauiculis contentem vltimum sustinere nititur: sic vitis nostra mystica cadentis amici persistat in amplexu.

EMBLEMA XC.
BALSAMVS VITR'O
INCIDENDA, NON FERRO,
NE MORIATUR.

Balsamus incidi vitro splendente peroprat,
Duritie ferri lasa repente perit.
Elicit eximium vitri scissura liquorem;
Nulla sed è glady vulnere gutta fluit.

Rr iiij

A P O D O S I S.

*Carnis aromaticæ scissuris balsama lesus
 Stillat, eas cuspis ferrea perdit opes.
 Cordis durities suavis est inimica liquori,
 Quem vitreus promit virginis amor.
 Mundities anima crystallo purior ipsâ
 Attrahit in castum diues aroma sinum.
 Balsameo quicumque cupis sudore perungi,
 Abiice duritiem, suscipe munditiem.*

F O N S E M B L E M A T I S.

OMnibus odoribus præfertur balsamum; vni terræ Iudææ concessum. Malleolis feri dicitur, properat nasci intra tertium annum fructum ferens. Folium proximum rutæ, perpetuâ comâ. Saxiure in eandem Iudæi, sicut in vitam quoque suam. Contra defendere Romani, & dimicatum pro frutice est. Semen eius vino proximum gustu, colore rufum. Ramus crassior, quàm myrto. Inciditur vitro, lapide, osseisue cultellis. ferro lædi vitalia odit. Emoritur protinus, eadem amputari superuacua patiens. Incidentis manus libratur artifice temperamento, ne quid ultra corticem violet. Succus è plagâ manat, quem opobalsamum vocant, suauitatis extimæ, sed tenui gutta. Plinius l. 12. c. 25.

I N T E R P R E T A T I O.

I. **M**agna balsamum inter, ac sanctissimum Sacramentum similitudo perfacile reddit vtriusque parallelum. Omnibus odoribus præfertur balsamum, ait Plinius: Vnde Serrarius l. 2. in Iosue q. 4. in c. 2. putat ita nuncupari quasi

Baal-Schemen, id est, Princeps vnguentum, quod inter cetera principes partes obtineat. Reliquis Sacramentis præcellit Eucharistia, utpote eorundem admirabile complementum, cuius fragrantia militans ouansque perfunditur Ecclesia. Ideo D. Th. opusc. 58. c. 4. de Eucharistia accipit illud Eccles. 49. *Memoria Iosia in compositionem odoris facta opus pigmentarij. Memoria Iosia*, inquit, est memorialis Saluatoris, vel sacrificium altaris: hoc factum est opere pigmentarij, scilicet ex operibus Diuinitatis, & Humanitatis sue, ut suauissimo honestatis & pietatis odore, ad se trahat fideles Ecclesia, Cant. 1. *Oleum effusum nomen tuum. Hinc omnes qui verè credunt, ob spem gratiæ & deuotionis, ad hoc sacrificium videntur & adorandum ad Ecclesiam frequenter & reuerenter accurrunt.* In balsamo, præcipua gratia lacrymæ, ait Plinius, secunda semini, tertia cortici: In Sacramento præcipua gratia diuino sanguini, cui generis humani redemptionem scriptura singulariter attribuit; secunda semini, id est, admirandis Eucharistiæ fructibus; tertia cortici, id est, panis & vini Symbolis. Ex Theophrasto l. 4. de plantis e. 6. lacryma balsamo manat, tum in caudice, tum in apice, quum æstus maximè angit. E superiori Christi parte nempe Diuinitate fluxit vnionis hypostaticæ balsaminum, quo in summum Sacerdotem, & Regem inunctus est. Sed & inferiori parte, videlicet humanitate, sanguineis diffluxit lacrymis, cum nimis charitatis æstus angeret, ut amoris ardor dedignatus angustias pectoris, per poros hiantesque plagas foras erumperet. Balsamus aquis gaudet, ex Solino c. 38. gaudet & lacrymis Eucharistia: quid enim audius sitiat quam pœnitentiæ latices, quibus

affatim irrigata vberiore gratiæ succum extillar? hæc amarissimi fletus vnda dominico sanguini vtiliter admiscetur; & fortassis, vt notat Arcudius, Græci Sacerdotes, ideo consecrato calici feruidam aquam immiscent, vt innuant feruentes contritionis igne lacrymas pretioso cruori permiscendas esse.

2. Balsami lacryma febres cum horrore venientes perunctis leuiiores facit, ex Plinio: febres animæ non solum leuiiores facit, sed etiam omnino dissipat Eucharistiæ balsaminum, illam potissimum quæ de mortis omnium terribilium terribilissimi horrore contrahitur. Multiplici siquidem horrore anima ex fatiscente corpore mox exitura percellitur, siue instantis iudicij metu, siue ex æterni cruciatus formidine, siue ex scelerum recordatione quæ commissæ nouit, remissa nescit; hinc oritur periculosa febris tremor. Nihil verò aduersus eam Eucharistico balsamo potentius: quid enim tantopere iudicij timeat rigorem, quæ secum habet ipsum iudicem? Cur metuat gehennam, quæ possidet in ipsius accepto pignore gloriam? Quid vereatur mortem æternam, quæ Christi carne saginata, eodem attestante, habet vitam æternam? quid adeo trepidet pro peccatis, quæ madet sanguine fuso pro peccatis? Balsami lacryma rigores soluit: rigidum, & implacabilem animum ad clementiam flectit Eucharistia. Quis enim vel vindictæ cupidissimus agnini cruoris balsamo illitus, non illico mitigetur?

3. Demum alijs prætermisiss, Balsamus vitro, lapide, osseisue cultellis inciditur; ferro lædi vitalia odit, emoritur protinus; vt supra ex Plin-

nlo retulimus. Christus quidem primum lapideo cultro circumcisus balsamei sanguinis guttas è plagâ manantes Ecclesie sponse obtulit, in artham vberioris balsamini, quod inciso lanceâ clavisque innocentis humanitatis cortice, feruenti charitatis meridie profusus erat. Exhinc pridie quàm pateretur, splendido sui erga nos amoris incisus vitro, calicem Eucharisticum balsameo liquore spumantem discipulis propinauit hauriendum: nec enim ambigi potest, quin in ultimâ cornâ mactatus amoris cultello pretiosum cruorem fuderit, cum ex S. Luca, vt in calice contentus effusus fuerit. Denique mystica nostra balsamus ferreis vnguibz incisa copiosius quidem fragrantis cruoris opobalsamum effudit, verum protinus ferri impatiens, læsisque vitalibus emarcuit. An non ferrei vngues, scorpiones illi, quibus tenerum corpus à cohorte in Pilati prætorio laniatum est? An non ferrei vngues clavi illi, quibus artus innocui sæuissimè transfixi fuere? sudat adhuc in tremendo altari rediuiua nostra balsamus, & ex amoris incisuris inæstimabiles cruoris guttas extillat, verum ibi ferro ladi vitalia odit, & ferrei cordis duritiem vtpote suauissimo liquori inimicam execratur. *Quid ergo cor durum?* inquit Bernardus l. l. de Consideratione c. 2. *Ipsū est quod nec compunctione scinditur, nec pietate molitur, nec precibus mouetur, minis non cedit, flagellis duratur. Ingratum ad beneficia est, ad consilia infidum, ad iudicia seuum, inuerecundum ad turpia, impauidum ad pericula, inhumanum ad humana, temerarium ad diuina, præteritorum obliuiscens, præsentia negligens, futura non providens. Ipsū est cui*

præteritorum , præter solas iniurias , nihil omnino non præterit , præsentium nihil non perit , futurorum nulla , nisi forte ad ulciscendum , prospectio seu præparatio est. Et ut breui cuncta horribilis malè mala complectar , ipsum est quod nec Deum timet , nec hominem reueretur. Nihil verò hac ferreâ cordis humani duritiæ Eucharisticæ balsamo hostilius ; Liquorè durities inimica meo.

FLORES
EMBLEMA XCI.
GRANADILLA INDICA
DOMINICÆ PASSIONIS
INSIGNIBVS CONSPICVA.

Hinc procul illecebris nati discedite flores;
 Ite leues Flora luxuriantis opes.
 Hinc procul impuro Veneris rosa tincta cruore,
 Quique truncidatum fies hiacynthe ducem.

Delicia Granadilla mea mea sola voluptas,
Pra Paradysais floribus una places.
Quippe mei plagas Domini, extremamque laborem
Subitus ante oculos, flos pretiose, meos.
Instrumenta necis, fixique insignia praefers
Numinis, & rubris vulnera picta notis.
Tortilis assurgit medio de flore corona,
Clauorumque trium, summa, nigredo tenet.
At calices fundumque color violaceus ornat,
Magnificis regum congruus exequiis.
Quinque cicatrices diuinae carnis adumbrat
Purpura, & intingens paruula fila rubor.
Nec sine re, firmum languentia mombra pedamen
Sustinet, erecta tristis imago necis.
Tota Dei patientis ibi est funesta supellex:
Pictaque in exiguo passio flore nitet.

A P O D O S I S.

Vinifica morris flos Eucharisticus icon
Vulnera huius Dei, suppliciumque refert.
Mystica diuinum renouat granadilla dolorem :
Iste sed est multo mixtus amore dolor.
Quem dolor in ligno quondam mactauit, eundem
Quotidie verbi cuspide mactat amor.
Lancea seiunxit pretiosum à carne cruorem:
Lingua sacerdotum par quoque praestat opus.
Ductibus eximiis mors hic expressa theandri:
Hinc pia mens floris gestit odore trahi.
Cordis humum diuinus amor sic excolat, ut flos
Pullulet in casto tempus in omne sinu.
Et calices flos iste suos sic explicet, ut cor
Suaue salutaris fragret odore necis.
Angulus est cordi triplex, unam insere clauum
Cuiuslibet, & spiritus sis redemptus apex.

*Crux medium teneat, centroque medullitus hærens
Passio; sic fieri cor granadilla potest.*

FONS EMBLEMATIS.

FLorum omnium facile princeps Granadilla, Caluarix fœtus, flos passionis, omni Christi patientis supellectile conspicuus, & gloriosis, crucis, columnæ, spinæ coronæ, quinque vulnorum, trium clauorum, & ipsius lanceæ clarus insignibus accuratè describitur à Rouillio in historiâ plantarum peregrinarum. At præ cæteris florem hunc admirandum gallicis versibus verè floridis elegantissimè delineauit, & eius iconem dedit Cerizerius l. 4. consolationis Theologiæ, poësi primâ, quem consule.

INTERPRETATIO.

1. **N**On mediocris floris & mortis est affinitas, unde floris hieroglyphico hominis adûbratur mortalitas, *qui quasi flos egreditur & conteritur*, & instar herbæ solstitialis repente exortus, repentinò occidit. Eapropter Ambrosius l. 3. hexam. c. 7. expendens illud Isaïæ c. 40. *Omnis caro fœnum, & omnis gloria eius quasi flos agri; exsiccatum est fœnum, & cecidit flos*, ita differit: *Viret gloria hominis in carne quasi fœnum, & quæ putatur esse sublimis, exigua quasi herba est; germinat vita viriditatem in specie, non in fructu soliditatem hilarioris vite, quasi flos prætendens incunditatem, breviori spatio occasura, sicut herba fœni, quod priusquam euellatur arefcit. Quæ enim firmitudo in carne? quæ salubritas potest esse diuturna? hodie videas adolescentem validum pubescentis ætatis virtute florentem, gratiæ speciei, suavis colore; crastinâ die tibi facie & ore mutatus occurrit.* Flos igitur idoneum mortis futuræ

symbolum, vnde nihil mirum si granadillæ mortis suæ notas Dei filius imprefferit, cui adhuc mortali sicut nihil vnquam occurrit mortis suæ cogitatione iucundius, vnde & inter Thaboris glórias de eadem cum Moyse & Elia, summa cum voluptate differebat: ita nunc eidem immortalī, nihil magis, quàm passionis recordatio arridet. Idcirco illustria eiusdem monumenta tum in ordine naturæ, tum in ordine gratiæ reliquit, ne nostris excideret animis doloris eius & amoris excessus. In ordine naturæ, omnem passionis historiam viuis coloribus eximiisque ductibus in granadillâ depinxit, vt quoties illius pulchritudinem admiramur, toties mortis eius recordaremur. Nihil enim Domino fuit antiquius, quàm vt istud infinitæ suæ dilectionis specimen, ab hominum, quos in finem dilexit, obliuione vindicaret.

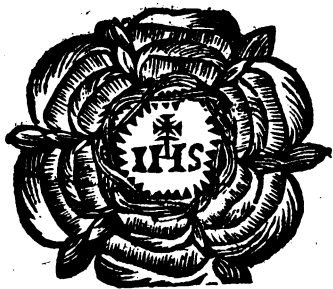
2. Verùm in ordine gratiæ longè pulchrius suæ passionis monumentum Eucharistico fiori impreffit. Fuit olim in more positum, vti in vita S. Ioannis eleemosynarij legitur, vt eo die, quo quis ad imperij fastigium euectus, sceptro, diademate, purpurâ, cæterisque imperialis maiestatis insignibus induebatur, eidem à nonnullo sculptore vel architecto quinque varij coloris lapides proponerentur, vt ex illis vnum seligeret, vnde sibi veller extrui mausolæum: quatenus audito tumuli nomine, mortis futuræ memoria, animi fastum temperaret. Magnificum vltimæ cœnæ apparatum cogitari mihi, diuinus amor quasi solers architectus regi regum Christo inter paschales epulas, multiplicem mihi videtur obtulisse materiem, vnde suæ iamjam imminētis passionis monimētum erigi mallet, Christusque, quoniam inter epulandū huiusmodi data est optio, panem

panem & vinum in suæ mortis memoriale selegisse, adeoque Eucharistiam suæ passionis expressivam instituisse. Et verò nullam vivaciorem mortis suæ imaginem nostris oculis subiicere poterat; cum in hoc Sacramento, vi verborum posito seorsim à carne sanguine, iugiter à Sacerdotibus immoletur, in cruentâ utique immolatione, quâ primum invictimâ cornâ amoris sacrificantis ictu præcubuit. Quòd enim tunc quodam mortis genere occubuerit, ex ipsius verbis Matth. 12. evinci potest: *Sicut fuit Iohannes in ventre matris tribus diebus, & tribus noctibus; sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus, & tribus noctibus.* Hinc enim liquet Dominum tribus noctibus vitâ functum in terræ corde futurum. At quomodo tres noctes, immò & trium noctium partes inuenire poteris, nisi eundem priusquam in cruce morte sensibili perirer, in Sacramento morte mysticâ obiisse fatearis? constat enim ab horâ nonâ qua sanctissimam efflauit animam, vsque ad primam Sabbati, qua resurrexit, duas solummodo noctes effluxisse, ac proinde nisi nox institutione sancti Sacramenti celebris iis duabus addatur, ternarium noctium numerum haberi non posse. Igitur pridie quàm in cruce moreretur, iam mysticâ morte verbi consecratorij gladio immolatus occubuerat. Hec est eximia Gregorij Nyss. doctrina orat. 1. de resurr. *Si reipsa præfixum horum dierum numerum planè vis perspicere, (neque enim illi parum deest, si post horarum nonam parasceves tempus consideres, qua quidem horâ Dominus Patris manibus spiritum commendavit) paulisper attende, & fortasse quod quæris inuenies. Qui enim potestate suâ cuncta disponit, non ex prædicatione sibi impendentem necessitatem, non Iudeorum quasi prædonum impetum, non iniquam Pilati sententiam expe-*

Etat, ut eorum malitia sit communis hominum salutis principium, & causa; sed consilio suo anteverit, & arcana sacrificij genere, quod ab hominibus cerni non poterat, seipsum pro nobis hostiam offert, & victimam immolat, Sacerdos simul existens, & agnus Dei, qui mundi peccatum tollit. Quando id prestitit? cum corpus suum discipulis congregatis, edendum, & sanguinem bibendum præbuit, tunc apertè declaravit Agni sacrificium iam esse perfectum. Nam victima corpus non est ad edendum idoneum, si animatum sit: quare cum corpus edendum, & sanguinem bibendum discipulis exhibuit, iam arcanam & non aspectabili ratione corpus erat immolatum, ut ipsius mysterium peragentis potestati collibnerat, & anima in illis erat, in quibus eadem ipsa potestas illam deposuit, simulque cum divinâ virtute, quæ cum illa erat coniuncta, in eâ regione cordis versata est.

3. Quæ autem aptior cruentæ Christi immolationis expressio, quàm eiusdem incruenta nostris in aris immolatio? Eucharistia ergo Granadille non absimilis, cuius singulæ partes passionem Domini repræsentant. Siue enim consecrationem spectes, qua sanguis seorsim à corpore ponitur; seu Sacerdotis communionem, qua consumitur hostia, siue Missæ ceremonias, nihil occurret quod non passionem spiret, quod non Caluariam redolet. Siquidem in hoc admirabili Paradisi flore non tortilem quidem coronam aspicias, sed intextum è spinarum punctiõibus quasi totidem carbunculis gloriæ diadema, quo Iesûani capitis illuminatur cæsaries; ibi non tres clavi, sed illustres clauorum fixuræ etiamnum hiantes ad animarum azylum; ibi denique naturius expressa coloribus tota Dei morientis historia, iuxta illud Apostoli: *Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntia-*

bitis, donec veniat: id est, interpretatur Theophylactus, eo affectu debetis esse imbuti, cum sumitis Eucharistiam, perinde quasi in illâ ipsâ Christi essetis vesperâ, adeoque cœnâ, eidemque accumberetis thoro, & ab ipso Christo acciperetis sacrum illud. Illa enim ipsa est cœna, & illam ipsam mortem annuntiamus, id est, demonstramus usque ad secundum eius aduentum. Facebant igitur carnalium rosæ voluptatum, quibus impij sese coronare properant antequam marcescant, sola nobis fragret immarcescibilis Eucharistiæ granadilla, horti Ecclesiastici decus, & florum ocellus, eâ cor nostrum coronemus, ne nostris vnquam animis excidat Dominicæ passionis memoria: Cum ipsa significet vinum expressio mortis.

PLANTÆ.
EMBLEMA XCII.
RORARIA IVGI RORE
SVB ARDENTI SOLE
MADENS.

Roris amans, vitresque nitens roraria guttis;
Perpetui roris nomen & omen habet.
Sed ubi languentes radiis ardentibus herbas
Afflat, & aestivo lumine torret agros.

*In foliis rorella cauis argentea roris
 Grana tenet nitido splendidiora vitro.
 Planta humilis, sed rore tamen famosa perenni:
 Mirum ex athereâ posse madere face.*

A P O D O S I S.

*Rore madent humiles anima, quas vulnere manans
 Iugis adorandi corporis humor alit.
 Quò magis interius sol Eucharisticus ardet,
 Flammatoque magis lumine corda calent:
 Hoc magis athereo florent perfusa liquore;
 Cælestesque fœnet feruidus æstus aquas.
 Gratia abundanti quicunque madescere rore
 Percipis, hunc solem suspice, rore flues.
 Nec stupeas, si rore sinum sol igneus implet:
 Roridâ enim nebulâ delitet, unde pluit.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Roraria paruula quidem planta, sed elegans, veteribus forsan incognita, sed aduersus ple-rosque morbos efficax, potissimum verò contra ta-bernem & phthisim salutaris, formâ capillaribus her-bis affini, nascens arenosis ac riguis locis, hac in re meretur admirationem, quod ardentibus meri-diani solis exposita radiis, sua tamen folia instar pusilli cochlearis concaua roscido semper humore madida conseruat; adeo vt tenera foliorum lanugo diuersis roris guttulis instar vnionum pellucidis semper humectetur. Vnde roraria dicta est à recen-tioribus, à nonnullis rorella, à Dodenæo historiæ stirpium, pempradis 3. l. 5. c. 17. vocatur ros solis, à rore quo sub ardentissimo solis æstu madet, quam & ibidem sic describit: parua & humilis hæc herba est, foliola habet in tenuibus pediculis pauca, exi-

gua, rotunda, aliquantulum concaua, vnà cum cauliculis hirsuta, ac rubentia, ardentissimis temporibus, subque feruidissimo solis æstu, ipsà meridie, ac post, rore humoreque madentia. Cauliculi inter hæc surgunt quadrantales, aut minores, in quibus flosculi candiduli, tenuissimæ ac capillacæ radiculae sunt. Nascitur locis desertis apricis, sed riguis: colligitur cum Cæli constitutio serenissima fuerit.

INTERPRETATIO.

1. **Q**uid aptius per rorariam, humilem quidem, sed elegantem plantam, iugi rore madidam, ac niueo flore conspicuam, quàm B. Virginem intelligam, quæ sub ardenti iustitiæ solis aspectu, celestem Verbi diuini rorem humili sinu suscepit, & illibatum Paradisi florem virginali radice protulit? Illa quidem instar rorariæ perhumilis, quæ Dei filium, quem Prophetæ sribundi quasi rorem mellifluum his olim vocibus expetebant: *Rorate cæli desuper, & nubes pluant iustum*, potentiori humilitatis, quàm integritatis illecebrâ suum in gremium attraxit. Nouerat enim editiora loca rore carere, quo humiliora madent; tum quòd vapor ex quo ros gignitur non nisi è locis cauis & humidis exhaletur, tum maximè quod ventri sublimiora loca perflantes vaporem dissipent, eiusdemque in rorem concretionem impediant. Si igitur, ait Bernardus ser. 1. super Missus est, *Maria humilis non fuisset, super eam Spiritus sanctus non requisisset: si super eam non requisisset, nec imprægnasset; quomodo enim de ipso semetipso conciperet? patet, itaque quia ut de spiritu sancto conciperet, sicut ipsa perhibet, respexit Deus humilitatem ancilla sue potius, quàm virginitem: & si placuit ex virgini;*

*tate, tamen ex humilitate concepit. Vnde constat quia etiam ut placeret virginis, humilitas proculdubio fecit. Ideo igitur ambrosius Verbi diuini ros è cœlo in Mariæ sinum decidit, quia præ omnibus sese humilem exhibuit: sicut enim roraria roscido nullatenus humore madefieret, nisi paruula folia cochlearis instar concaua, quibus ros adhærescit, explicaret; ita nec cœlesti rore Virgo innocens humectaretur, nisi prius humiliaretur, eâ quidem humilitate quæ fœcundam integritatem, ad diuinam efferret maternitatem. Vt autem rorella inter plantas humillima candidulis floribus turgēt, ita Virgo perhumilis niueum incarnati Dei florem protulit, Iesum, inquam, nomine & omine Nazarenum. Audi Bern. ser. 2. de aduentu: *Virgo Dei genitrix virga est, flos filius eius. Flos itaque filius Virginis, flos candidus, flos in quem prospicere desiderant Angeli, flos ad cuius odorem reuiuiscunt mortui, & sicut ipse testatur, flos campi, & non horti: campus enim sine omni humano floret adminiculo; sic omnino Virginis aluus floruit; sic inuiolata Maria viscera tanquam pascua æterni viroris florem protulere, cuius pulchritudo non videat corruptionem, cuius gloria in perpetuum non marcescat. Itaque rorellæ planè similis candidum florem concepit, vbi feruentibus æternis foliis afflata radiis, concauo humilitatis sinu, Dei filium quasi rorem excepit, cuius arcana generatio, & occultus in terram virginalem illapsus; & quidem noctu, quo maximè tempore ros defluit: Cum enim quietum silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet; omnipotens sermo tuus de cœlo in terram profiliuit, Sap. 18. 14. Et vide si non vtrumque solem videlicet & rorem connectat Ecclesia; dum in vigilia Nat. ita canit: Orietur sicut sol**

Sf iiii]

Saluator mundi, & descendet in os eorum V'rginis sicut imber super gramen. En rorabla sub ardenti sole rore madida.

1. Quidni & huic plantæ fidelem animam affimilem, quæ solis Eucharistici irradiata fulgoribus, iugi gratiarum imbre, & margaritifero diuini cruoris rore perfunditur? Ros suauem & vitalem halitum animantibus aspirat, vt noxium calorem mitiget: idem præstat ros è sacro calice destitutus, teste Chrysost. ho. 46. in Ioan. *Si quis estuat, ad hunc fontem se conferat, & reuerabitur: estus mitigat non solares, sed quos ignita sagitta imprimunt.* Ros terram irrigando fecundat, & herbescentem segetum viriditatem euocat ac nutrit: Nil etiam diuino cruore fecundius, ab eo enim omnis Ecclesiæ fertilitas, cum omnia sanctorum merita inestimabili illius merito fulciantur. Ros orientis solis afflatu concreescens transit in manna, aduersus plerosque morbos efficax: pretiosi liquor calicis charitatis ardore condensatus, nobis aduersus ægritudines animæ remedium suggerit. *Calix benedictione solenni sacratus, verba sunt Cypr. de cœna Dom. ad totius hominis vitam salutemque proficit, simul medicamentum & holocaustum ad sanandas infirmitates, & purgandas iniquitates existens.* Ros nonnisi nocte serenâ gignitur, cum cœlum tranquillum est; eo enim aut ventis, aut violentis imbribus interfecto, vapor sursum euocari nequit, nec in rorem concreescere: Nisi tranquilla sit anima eâ quiete perfruens quæ mitibus ac humilibus corde promittitur, nunquam rore cœlesti perfunderetur. Duplicem in scripturis rorem subtiliter distinxit Gillebertus ser. 42. in Cant. expendens illud Cant. *Caput meum plenum est rore, & vicini mei guttis nocturnis.* Rorem videlicet noctis, cuius guttæ

gelidæ sint & tenebrose, & rorem lucis, cuius guttæ splendidæ sint & feruidæ, iuxta illud Isaïæ 26. *Ros autem, ros lucis.* Ros Eucharisticus gelidis & tenebrosis mentibus ros noctis est; iis verò quas & gratiæ splendor, & iustitiæ sol illustrat, ros lucis à Christo velut à lumine exaltato defluens. Hinc August. enucleans hunc versum Ps. 132. *Sicut ros Hermon qui descendit in montem Sion*, ubi præmisit Hermon Hæbræis idem esse ac lumen exaltatum; subdit diuini cruoris rorem non aliunde, quàm ab illo lumine exaltato in aram crucis promanare. *Hermon*, inquit, interpretari dicitur lumen exaltatum. *A Christo ergo ros*, nam nullum lumen exaltatum, nisi Christus. *Quomodo exaltatum est?* Primò in cruce, postea in caelo. *Ergo lumen exaltatum Christus*; inde est ros Hermon, *oprate rorem istum, compluimini inde.* Quem verò alium quam lucis rorem, ab isto lumine rorido nostras in aras exaltato expectare libeat, cuius illitu mentis cæcitas, mortis umbra, errorumque tenebræ dissipentur? Appositè Laurentius Iustinianus in fasciculo amoris c. 2. *Aperuit*, inquit, in cœnaculo posita, atque in suorum Dei sapientia conuentu Discipulorum constituta os suum, indeque dilectionis præcepta, tanquam Diuinitatis luminaria, & amoris amissitiacula, quatenus vniuersam illustraret Ecclesiam, eamque saluberrimo transfigeret vulnere claritatis. Nimirum ros è Sacramento defluens, ita est de iustitiæ solis splendore lucidus, vt. de eiusdem ardore sit feruidus, vnde mentem simul illuminat & accendit.

3. At vnde rorariæ foliis ros iugiter adhæret, nisi quia riguis & imis nascitur locis, ex quibus vapor ardore solis euocatus in rorem facile concrescit? vis ergo cœlestium imbre gratiarum irrigari, & diuino cruore iugiter irrorari, esto planta humilis

fecus fontem Saluatoris, fecus decursus aquarum in vitam æternam salientium. Non enim defluet ros salutaris, non descendet irrorans Dominus, nisi prius per synceram humilitatem descendas. Audi August. in ps. 33. v. 19. *Altus est Deus, humilis est Christianus: si vult ut altus Deus vicinetur illi, ille humilis sit. Magna mysteria, fratres, Deus super omnia effregisse, & non illum tangi, humiliare, & ipse ad te descendit.* Superbis enim resistit, humilibus autem dat gratiam. Itaque si rorariæ instar coram Eucharistico sole deprimar, si concauo humilitaris sinu rorantes ipsius radios excipiam, tunc affluet, *michi ros supera ex ardore perennis.*

FRVCTVS.
 EMBLEMA XCIII.
 PEPO NIVEVMAGNV
 INTRA CORTICEM INCLVSVM
 HIATV PRODENS.

Caro latitans inuitat ad esum.

*La chair que couure mon escorce
 Leur est une puissante amorce.*

93

Candidus erumpens agnellus hians peponis
 Cortice, Tartaria regibus esca datur.
 Vellere splendenti vestit, quos carne saginat;
 vnus & ad vestes sufficit, atque dapes.

ORPHEVS EVCHARISTICVS
A P O D O S I S.

*Cortice sub niueo specieram candidus Agnus
Delitet, Agnetis martyris vnus amor.
Non nisi regales animas hac nobilis esca
Addeceat, angelicis diffusa deliciis.
Vindictæ cupidos molli nec vellere vestit,
Carne nec infames integer agnus alit.
Si cupis his nutrirî epulis, rex esto, rebelles
Cordis & affectus religionè doma.
Nâ prius integritas niueum te fecerit agnum,
Non agni nitidâ carne mereris alî.*

FONS EMBLEMATIS.

BEatus Odoricus in itinere quo perrexit ad magnum Cham Tartarorum, referente Rhamusio: rem, ait, admirabilem scribo, non à me visam, sed ab hominibus verè fide dignis auditam, asserentibus in quodam regno esse aliquos montes nomine Capescos, vbi nascuntur permagni pepones, qui maturescentes aperiuntur; & intra eos reperitur animal, ad instar agni pusilli, quod habet peponem & carnem simul. *Et rursus in alio loco*: quodam die, *inquit*, vidi belluam ad magnitudinem agni albam ad instar niuis, cuius lana æmula gossypij facile à cute vellebatur. Circumstantes interpellati dicebant, datam à magno Cham cuidam Baroni pro carne optimâ humano victui inter alias omnes, ad regum delicias. Subdiderunt montem esse Capesci nomine, in quo pepones nascuntur magni, qui maturescentes hiant, & huiusmodi bestiam exerunt.

I N T E R P R E T A T I O.

- I. **I**Nter eximia Eucharistiæ Symbola, vix fortassis occurret, elegantius eo, quem tabula repræ-

sentat, pepone singulari, cuius hiatu niueus agnus erumpit: constat enim Christum in scripturis passim agni nomine designari, cuius ea vox ex Ierem. 11. 19. *Et ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam*, cuius cado vellere vestimur, carnibus alimur, cruore inebriamur; quem S. Andreas omnipotenti Deo immolabat quotidie, *cuius carnem postquam omnis populus credentium manducauerit, ipse qui sacrificatus est integer perseverat et vivus*. Nec mysterio vacat perpetuum illud duorum agnorum holocaustum, quorum alter mane, alter vespere, ex Dei praecepto Numer. 28. offerebatur, ceteris omnibus Mosaeicæ legis præcelluisse sacrificiis: id enim non aliunde ortum habuit, quàm quod iuge nouæ legis holocaustum, agnum, inquam, Eucharisticum viucius adumbraret. Huic enim sempiterno duorum agnorum holocausto reliquæ omnes, siue ex auiibus, siue ex pecoribus victimæ, quasi appendices adiungebantur; quo nobis insinuaretur omnia impropria bonorum operum sacrificia, & omnes eleemosynarum, ieiuniorum, ac orationum hostias, ab agno Eucharistico quasi principe victimæ vim præcipuam, valoremque mutuari. Eapropter in veteri testamēto gravior Deo semper extitit ex agno, quàm ex quavis aliâ animante hostia, ut patet in Iusto Abel ouium primogenita videlicet agnos immolante, in Abraham agnum masculum loco filij iugulante, in Hebræis agnum paschalem in Ægypto Dei iussu mactantibus, eiusque cruore superliminaria domorum illinentibus: quod huiusmodi mite, simplex, castum & innocens animal, agni Eucharistici puritatem, mansuetudinem, innocentiam, ceterasque virtutes ad viuum repræsentaret, cuius nunc sanguine domus interioris superliminare linimus, dum in sacrâ

synaxi passionis eius recordamur, vt exponit Gregor. M. hō. 22. in Euangelia, his verbis: *Quis sit sanguis agni non iam audiendo, sed bibendo didicimus, qui sanguis super utrumque postem ponitur, quando non solum ore corporis, sed etiam ore cordis hauritur: Nam qui sic Redemptoris sui sanguinem accipit, vt imitari passionem illius nondum velit, in vno tantum poste sanguinem posuit. Quid verò est illum ponere in superliminaribus domorum? mens nostra domus est, cuius domus superliminare est ipsa intentio, qua praeeminet actioni: qui igitur intentionem cogitationis suae ad imitationem Dominicae Passionis dirigit, in superliminari domus agni sanguinem ponit.*

2. Christus igitur sub accidentium cortice velut agnus delitescit, quem eo nomine ter in Missa veneratur Ecclesia, ex Sergij Pontificis instituto anno 701. decantans: *Agnus Dei qui tollis peccata mundi miserere nobis.* Iure quidem Agnus Dei, tum quod soli Deo offeratur, tum quod ita sit homo, vt Dei sit filius: filij autem agni vulgo nuncupantur, vt obseruauit Clemens Alex. l. 1. Pedag. c. 5. *Quoniam inquit, scriptura pueros & infantes agnos vocat, Deum qui est Verbum, qui propter nos homo factus est, qui nobis in omnibus assimilari volebat, vocauit agnum Dei, filium Dei, infantem Patris, utique quatenus hominem.* Quò respexit S. Paulini musa dum pueros à baptismo recentes, & vt loquitur, niueos corpore, mente, habitu, agnos appellauit, vtpote Dei agno pastos, iuxta morem veteris Ecclesiae:

Circumstansque rudes festis altaribus agnos

Cura, saluiferis imbuit ora cibis.

Vt autem ex agni Emblematici lanâ go Typij æmulâ vestes regiae confici solent; sic ex agni Eucharistici vellere, animæ nuditas operitur: quippe qui, vt cum Hieronymo loquar, *non solum sanguine suo nos re-*

demit, sed & lanis operuit, ut algentes infidelitate, suâ veste calefaceret, ut audiremus Apostolum nobis loquentem: quotquot in Christo baptisati estis, Christum induistis. Sic ille in c. 53. Isaia, quam doctrinam videtur hausisse ex Gregor. Nazianz. oratione in sanctum pascha, vbi sic differit: Agnus sumitur ob innocentiam nempe, & veteris nuditatis indumentum: talis etenim hostia propter nos oblata incorruptibilitatis est & vocatur indumentum. Porro sicut agni nostri caro, præ omnibus regiae mensæ ferculis sapida, solis præbet delicias regibus, iis, inquam, qui domitis cupiditatibus, triumphatisque vitiis sibimet gloriosè & feliciter imperant; ita vellus eiusdem aureo Iasonis vellere pretiosius, non nisi regales animas induit & exornat, quæ diuinæ consortes naturæ, Deoque ipso saginata, nil nisi diuinum spirant, nil nisi præcelsum & illustre moliuntur.

3. Tandem ut agnellus Symbolicus peponis hiatu proditur, quem aliàs sub eius cortice delitescere nemo suspicaretur; ita fidei lumine penetrato sacrarum cortice specierum, Agnus Dei intus latitans fidelibus aperitur, qui sacrilegis & infidelibus operitur. Hiabat plane cortex Sacramentalis, suoque latentem agnum hiatu prodebat Pio Petri Damiani parenti, qui cum factus monachus Abbati suo sacrum facienti singulari deuotione ministraret, *quadam die, vti refert Damianus l. 6. ep. 24. perlecto Euangelio, cum cœlestes ille victimas immolaturus esset, agnum iuxta altare vidit assistere, quem cum voluisset repente corripere, tremefactus expauit, manumque in eum extendere non presumpsit. Cumque ad id peruentum esset, ut corpus Dominicum frangeretur, præfatum agnum super mensam altaris vidit quem cum defixis obtutibus denuò miraretur, repente disparuit. Quod dum Venera-*

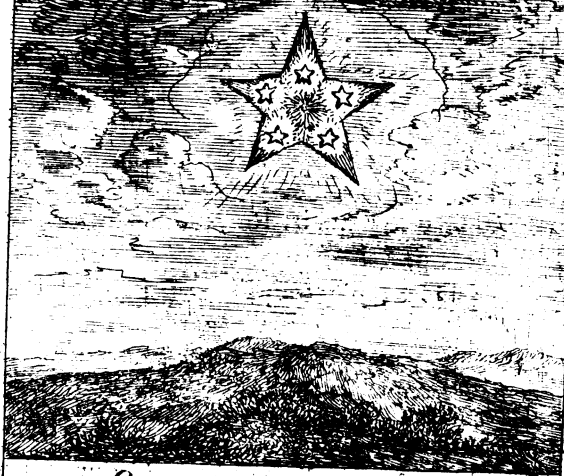
*bilis Abbas ex relatione illius qui hoc viderat, agnouisset, occultandum esse precepit. Cum igitur sub Sacramenti cortice viuus & verus agnus lateat, cuius vellere induimur, cuius carne pascimur, cuius sanguine potamur: quotquot refrigescente iam charitate algemus, quotquot ex diuturniori inedia famescimus, quotquot interni peccati fomitis æstusitimus, ad hunc Agnum nunc candidiorem, amabilem Agnecum sponsum ardentem hiemus ipsius lanâ vestiendi, ipsius carne saginandi, ipsius cruore inebriandi. Nostra quidem nuditas, fames, & sitis, sarris superque nos ad illum ore ac pectore suscipiendum mouent & excitant: sed etiam si huiusmodi deesset inuitatus, suauiter nos, ac forrter sub Sacramenti cortice *caro lactans inuitat ad esum,**

ASTRA

ASTRA.
EMBLEMA XCIV.
STELLA NEBVLOSA
CANCRI, EX QVINQVE STEL-
LV LIS CONFLATA.

Quinque latent hac sidera nube.

*Ce nuage qui paroist blanc
Porte cinq astres dans son flanc.*

94

PLuribus ex stellis, quæ constellationis Cancrī
splendicat, una magis, quæ nebulosa, placet.
Quinque subobscuro constantes lumine stellas
Continet arcano nubila stella sinu.

T t

A P O D O S I S.

*Inclusum nebulis sacramentalibus astrum
 Fulget in altari, quinque minora ferens.
 Quinque cicatrices toridem nebuloſa videntur
 Astra, quibus Domini ſplendet huius caro.
 Sub ſpecierum umbrâ magis aſtuat ignis amoris:
 Erumpunt mediis ſidera vulneribus.
 Vulneribus mihi, Chriſte, tuis ut ſidera donas;
 Sic inſiſge tuis vulnera ſideribus.
 Quæ mihi fulgureis inſiſges vulnera ſtellis,
 Vulnera amoris erunt; vulnera amoris amo.*

FONS EMBLEMATIS.

IN vnicâ ſtellâ nebulosâ cancri, ſpectantur per
 rubum opricum quini ſtellarum tumuli, ex nubilo
 conſtantes lumine, aliquot intermicantibus ſtel-
 lis; inter quas & circumcirca candidum affuſum
 lumen, albæ inſtar nubis. Ita Nierembergſius l. 2.
 hiſt. Natur. c. 15.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **P**Vlchrè Sapiens c. 7. ſapientiam increatam, in-
 carnatamque deſcribens, ait: *Emanatio qua-*
dam eſt claritatis omnipotentis Dei ſincera: & ideo nihil
inquinatum in eam incurrit. Candor eſt enim lucis æternæ,
& ſpeculum ſine maculâ Dei maiestatis. Quippe Chri-
 ſtus in Sacramento deliteſcens planè ſincera eſt
 diuinæ claritatis emanatio, nihil tenebroſum, ni-
 hil inquinatum admittens, & verè candor lucis
 æternæ etiamnum quoad humanitatem, quæ ibi-
 dem niueo incomparabilis gloriæ ſplendore redi-
 mita, tum militantem, tum triumphantem illumi-
 nat Eccleſiam, ſoli ſuppar, qui ut cum S. Dionyſio

loquar c. 4. de diuinis nominibus, *totus lucens & splendidus semper, omnibus etiam quæ eius lucem capere possunt collucet, habetque lumen per omnia diffusum, sursum & deorsum; ac si quid est quod ei non participet, id eius luminis tenuitati aut paruitati non est tribuendum, sed iis quæ quia apta non sunt ad capiendum lumen, ad illud capiendum non explicantur. Itaque illius radius immensâ splendoris magnitudine penetrat, ad vitam excitat, alit, auget, absoluit, purgat, renouat, colligit, conuertitque ad se omnia.* Quibus verbis nihil ad rem Eucharisticam accomodatius. Christus enim in Sacramenti nebulâ sursum in cælis, deorsum in templis gloriæ quidem lumen comprehensoribus, gratiæ verò radios viatoribus diffundit, vtpote ad capiendam eius lucem idoneis: quod si qui sint qui diffusum vndique lumen non excipiant, id non luminis tenuitati, sed prauæ eorum dispositioni tribuendum; quod lethalis culpæ, vel infidelitatis catenâ constricti, ad splendorem eius capiendum non explicantur. Quos enim suæ claritatis capaces inuenerit, illos ad vitam immortalem excitat, gratiam, quæ animæ vita est, adaugendo, illos alit vitali suæ carnis, & sanguinis influxu, illos à peccatis plerisque sæpius absoluit, illos purgat & renouat affusâ spiritus nouitate, & ampliori gratiâ illos colligit, & per terrena dispersos ad vnum & totius vnitatis centrum, vi sacræ Communionis, reducit; illos denique non solum ad se, verum & in se conuertit.

2. At vnde ista immensa diuinæ carnis claritudo, & admirabilis sideris nostri splendor? nisi ab eius occasu, à quo præclariores glorias fœneratur? Vnde non nisi vergente passionis occasu, in Ecclesiæ cælo Sacramentali inuolurum nebulâ ortum est, vt mortalibus innueret se præcipuos ab instâtis mortis oc-

casu mutuari fulgores: nisi enim prius in cruce occubuiſſet, non iam immenſam ex hiulcis cicatricibus, quaſi totidem ſtellarum intermicantium tumulis, circumquaque ſpargeret claritatem. Cui proinde mirè conuenit quòd de ſole Zeno Veronenſis ſer. de reſurr. diſſerit: *Sol quotidie naſcitur, eademque die qua naſcitur, moritur; nec tamen iſtantis finis forte terretur ſuos ut repigret curſus, ut horas ac momenta producat, ut ſaltem paulò diutius diei ſui demoretur in vitâ; ſed fidelis ſemper, ſemper intrepidus, ad ſepulchrum noctis cognata contendit, ſcius in ipſâ ſe habere quod viuít. Denique adimitur ei ortus, ſi ei auferatur occaſus.* Quid pulchrius? quippe ſidus noſtrum eadem die, hoc eſt, intra 24. horarum ſpatium, qua in Eucharíſtiâ oritur, in Caluariâ moritur; nec tamen iſtantis finis forte terretur, quin imò alacrius ad mortem immortalis gloriæ obſetricem contendit, haud neſcium ſe in ipſâ habiturum quòd beate viueret, quòd ex quinque cicatricum ſtellis gloriæ radios vibraret: adeo ut ei prorfus ademprus foret ortus, ſi talis ei fuiſſet ablatuſ occaſus. Siquidem ab huiusmodi occaſu ortus eſt beatæ immortalitatis ſplendor, quo nunc ſub ſpecierum nebulâ, ſole micantiuſ effulget, & in ſacri corporis vulneribus cæperunt radiare quinque ſydera, ex quibus ſtella nebulofa coaleſcit. Nimirũ diuinuſ noſter triumphator plagarũ cicatrices in rediuiuo corpore ſeruare voluit, ut indelebiles victoriarum ſuarũ notas, & auguſtos vberioris gloriæ ſuæ characteres; *Quaſi*, inquit Auguſt. ep. 48. ad Deo gratias q. I. *ſi quiſquam vir fortis pro patriâ dimicans, multa aduerſa vulnera exciperet, & peritiſſimo medico qui hæc ita curare valeret, ut & cicatrices nulla apparerent, ipſe potiùs diceret, ſic ſe velle curari, ut magis eſſent in corpore ſuo veſtigia vulnerum,*

tanquam tituli gloriarum.

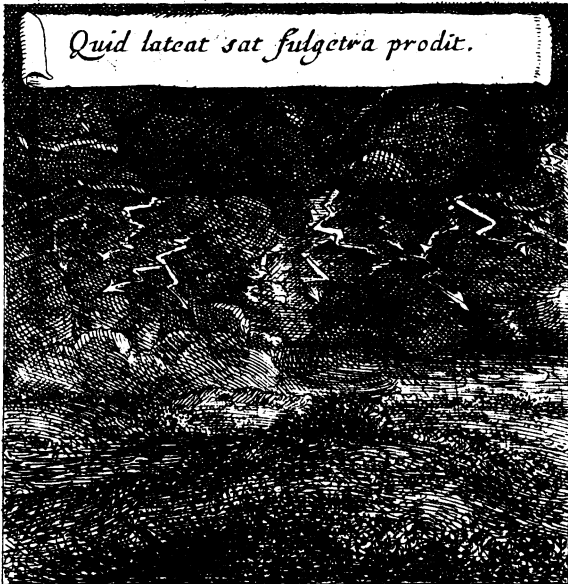
3. Vulgò docent Astrologi sidera non solius lucis & morus interuentu, sed per alias etiam occultas vires aliarum qualitatum effectrices, quas influentias vocant, in mundum sublunarem influere: adeo vt non solam lucem motu circumuectam, ad omnia effecta quę ipsis ascribuntur sufficere existiment; sed insuper speciales cœlestium corporum exigant afflatus: quibus subscribunt D. Th. quodl. 6. art. 19. & D. Bonauent. in 2. dist. 14. q. penult. Nebulosa quidem Dominicę humanitatis stella, micantibus quinque cicatricum stellulis, in ipsos cœlites accidentaliter glorię influit augmentum, & nouis in dies illustrationibus, piisque affectionibus fideles animas illuminat & accendit: verum insuper per arcanam virtutem martyribus militaturis inuictam fortitudinem inspirat, dum ad sacrorum vulnere aspectum, inflicta sibi vulnera incredibili tolerant alacritate. Quod eleganter edisserit Bern. Ser. 61. in Cant. *Vult benignus dux deuoti militis vultum & oculos in sua sustolli vulnera, ut illius ex hoc animum erigat, & exemplo sui reddat ad tolerandum fortiozem. Enimuerò non sentiet sua, cum illius vulnera intuebitur. Stat martyr tripudians & triumphans, toto licet lacero corpore, & rimante latera ferro, non modo fortiter, sed & alacriter sacrum è carne suâ circumspicit ebullire cruorem. Vbi ergo tunc anima martyris? nempe in tuto, nempe in petra, nempe in visceribus Iesu, vulneribus nimirum patentibus ad introeundum. Si in suis esset visceribus, scrutans ea ferrum profecto sentiret, dolorem non ferret, succumberet, & negaret. Nunc autem in petrâ habitans, quid mirum si in modum petra duruerit? Ergo ex Christi vulneribus martyris fortiendo, inde planè potens ad bibendum calicem Domini, & calix hic inebrians quàm praeclarus est!*

preclarus inquam atque iucundus, non minus imperatori spectanti, quam militi triumphanti. Vide quantam martyri fortitudinem stellæ nostræ nebulosæ sacram cicatricum stellulis intexmixtæ conspectus influat, vt non sentiat sua, dum sui imperatoris gloriosa vulnera contuetur. Idcirco Dominus per niueam accidentium nebulam quinque plagarum stellulas ostendit, vt earum influxu & intuitu martyrij candidatus animetur, nec refugiat calicem mortis, dominico prius calice inebriatus: Immodò potius ducis exemplotriumphales plagas ambiat, quibus caro rediuiua stellis micantius in cælo fulgebit. *Non enim, inquit August. l. 22. de ciuit. c. 20. deformitas in eis, sed dignitas erit, & quadam quamuis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebit.* Vis ergo diuini fideris Sacramentali nebulâ inuoluti afflatu inter aduersa roborari? quinque cicatricum stellulas intueri, nubem, fidei acie penetra: *quinque latent hac fidera nube.*

METEORA.
EMBLEMA XCV.
FVL MEN INTRA NV;
BEM SVIS SE PRODENS
FVLGETRIS.

Quid lateat sat fulgetra prodit.

*L'esclair foudroyant nous reuele,
Ce qu'en son sein elle reccele.*

95

Sic ubi visceribus terra expiratus in auras
Haleus intravit nubes inane lacus :
Carceris argentes crebro velut ariete muros
Concutis, ardorem frigidus auges obex.

T. t. iiij

*Terrifico reboans mugitu concava nubes,
 Fulminea prolis pondere preŒsa gemit.
 Fit via vi, prodiŒt Œobiles, ruptaque parentis
 Ventre, reluŒtantes diŒŒpat igne notos.
 Œeque cauâ, Œernace rotans Œagrantibus aliŒ
 AŒolat, & campis, qua data porta, furit.
 Ignea declarans arcanum fulgura fulmen,
 ProdiŒtur & proprio lumine flamma latens,*

A P O D O S I S.

*Fulmen inardeŒcit Œacramentalibus umbris;
 Nube coarŒctatum fulgetra crebra vibrat.
 Nubibus è Œacris erumpens gloria carnis,
 Angelicas acies luce micante beat.
 Nubibus è Œacris erumpens fulgur amoris,
 Vrit adorandâ corda pudica face.
 Nubibus è Œacris erumpens flamma furoris
 DeŒtinat æternis impia corda rogis.
 Œacrilegos terrore quatit, recreatque fideles,
 Fulget iis, illis fulgurat atque tonat.
 AnguŒtâ nunc nube latens euadet hiuŒco
 Ventre minax, Œummi tempore iudicij.
 Proque tribunali reŒidens, in nube coruŒcâ,
 Vltor inextinŒcto puniet igne reos.
 Non furor illius fatali fulmine perdet,
 Quos modo vitali fulmine aduret amor.*

FONS EMBLEMATIS.

Fulmen eŒt exhalatio ignita, quæ Œæpius intra nubem in lapidem concreŒcit, qui tanquam bombardæ globus truditur. Incenditur verò talis exhalatio, quæ admodum Œicca eŒŒe debet, vel per motum, vel per antiperiŒtaŒm, & quia accenŒa rareŒit, magnoque conatu exitum è nube frigidâ &

densâ ac diu reluctanti quærit, dum eam tandem rumpit, horrendum edit tonitruum. Porro fulmen intra nubem latitans siue sit subtile & penetrans, siue crassius & ad modum cunei terebrans, antequam è nube magno impetu excutiat, crebris solet sese prodere fulgetris, siue præmisso fulgure. Fulmen autem à fulgure differt, quia spiritus fulguris & rarior ac minus compactus, sparsim & per interualla incenditur; fulminis verò vno ictu ac totus conuertitur. Deinde quia maiori vi ad fulmen opus est, quàm ad fulgur: vnde vult Seneca fulgur nihil aliud esse, quàm flammam futuram fulmen, si plus virium habuisset. Hæc carptim ex Conimbricensibus tract. 2. in lib. meteor. c. 5. vide plura c. 4. vbi de fulgure disputant.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **F**ulmen Verbum Patris, cuius coruscationes illuxerunt orbi terræ, cuius Euangelium quasi *vox tonitruus in rotâ*: vt ait Psalter Ps. 76. 19. quod de cœlo diuinitus inronans mundum rotæ designatum hieroglyphico concusserit. Scribit Pierius l. 30. c. 27. Clearchum Heracleæ tyrannum eò deuenisse dementiæ, vt & fulmen ferret, & filium tonitruum appellaret. At Pater æternus verè altitonans, verbum suum quasi fulmem fecundæ memoriæ sinu concepit, quod iuxta Isaia v. 64. 1. cœlos dirumpens, in hæc ima descendit, motu quodam irregulari, quo solent ruere fulmina. Sicut enim illa ideo feruntur obliquè, quod hinc natura ignis sursum euocet, hinc verò vis qua impelluntur è nube deorsum premat: vnde neutrà vi alteri cedente, necesse est vt mediâ ferantur viâ, donec fracto ignis sursum nitentis conatu, in infima labantur; vnde

etiam oritur vt montes & editiora loca primùm feriant, quòd eis obliquè ruentibus primùm obuiam fiant: ita planè Verbum Patris è cœlis obliquo, vt sic loquar, motu descendit: quod hinc sursum illud euocaret ignea erga Angelos charitas, illinc deorsum deprimeret vehemens erga homines pietas: vnde contigit vt Mariam Virginem quasi montem excelsissimum afflaret, immò & integra illius viscera penetraret. Olympias Alexandri mater priori nocte qua se viro adiunxit, existimauit facto tonitru, in vterum sibi fulmen illabi, ex cuius ictu magnum excitatum est incendium; verum id somnium inane exitit: At B. Virgo Dei filium quasi fulmen è cœlo lapsum, immensum diuini amoris vbique excitaturum incendium, verissimè castis suscepit visceribus, sine vllâ virginalis vteri scissurâ, qui subtilissimâ fulmineæ prolis flammâ penetratus est, non terebratus. Hoc fulmen intra Mariani sinus angustias conceptum, nunc inter Sacramentalium nubem specierum magis ac magis inardescit: quippe sicut exhalatio aduersus vrgentia gelidæ nubis latera vnito robore obluctans, & ex pugnâ inualescēs ignescit; ita Christus pridie quàm pateretur, hostili Iudaicæ inuidiæ frigore circumobfessus, sese intra angustam accidentium nubem recepit, quasi sparsas vires recolligens; vnde factus validior in flammâ infinitæ charitatis, qua suos in finem dilexit, & amoris fulgetras exarsit, quibus fidelium corda ad consummationem vsque sæculi collustrabit & accendat.

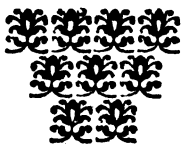
2. Seneca l. 2. natur. quæstionum c. 40. tria facit fulminum genera, primum quod terebrat, alterum quod dissipat, postremum quod vrit, quæ quidem in se collecta complecti videtur Eucharisticum ful-

men. Primum terebrans admodum subtile, flammæ tenuitate, obuia quæque facile penetrat: ita Deus absconditus suauiter in cœlestes animas illapsus, præcordia purissimo dilectionis igne permeat & peruadit. Secundum fulmen dissipans ex coacto sulphuris halitū concretum rumpit id omne, in quod impingit, & vt aiunt Conimbricenses loco cit. *Per id foramen quo ingressum est regreditur*: Non abssimile fulmen Eucharisticum, siquidem impia rumpit pectora, ac per os sacrilegum, quo ingressum est, illicò regreditur. Appositum ex Cypriano l. de lapsis exemplum accipe: *Puella paruula que panem mero mixtum de idolorum immolatione gustauerat, ubi de manu diaconi paululum sanguinis Domini accepit, illicò sequutus est singultus & vomitus. In corpore atque ore violato Eucharistia permanere non potuit, sanctificatus in Domini sanguine potus de pollutis visceribus erupit. Tanta est potestas Domini, tanta maiestas.* Quid autem aliud est Sacramentum ex ore violato erumpere, quàm fulmen dissipans per idem foramen, quo introiuit, confestim exire? Postremum tandem fulmen magis igneum est, quàm flammeum; vnde & magnas ignium notas percussis inurit, quas tribus modis imprimit: vel enim vrit tantum, vel accendit tantum, vel etiam comburit. Quippe potest aliquid vri, non tamen comburi: & comburi aliquid potest, non tamen accendi: Nihil tamen accendi potest, quod non vratur, licet fieri possit vt accensum non comburatur. Vrit Eucharisticū fulmen incipientes, accendit progredientes, comburit perfectos. Primus igitur infusæ dilectionis gradus vñtio, secundus accensio, tertius combustio. Vrit incipientes inchoatæ charitatis ardore; progredientes accendit vberioris gratiæ flammâ. Sic Xauerium vehemen-

tius accendit, vt fulguris instar tot Indiæ regna per-
uolaret, & eo quo flagrabat incendio succenderet :
Hinc interioris flammæ præcordia depopulantis
impatiens clamabat : *Satis est Domine, satis est.* Sic
B. Monicam accendit, vt à sacrâ mensâ surgens nil
nisi cœlestia spiraret, & amore nimio languida di-
ceret : *Volemus in cœlum.* Denique perfectissimos
comburit : tantum enim in cordis altari dilectionis
incendium excitat, vt victimam simul & aram om-
nino consumat. Sic Virgo Deipara filij corpore iu-
giter pasci solita, voraci mystici fulminis flammâ
penitus combusta, præ nimio erga Deum amore cre-
ditur extincta. Sic Apostolus clamitans : *Vino ego
iam non ego, vinit verò in me Christus.*

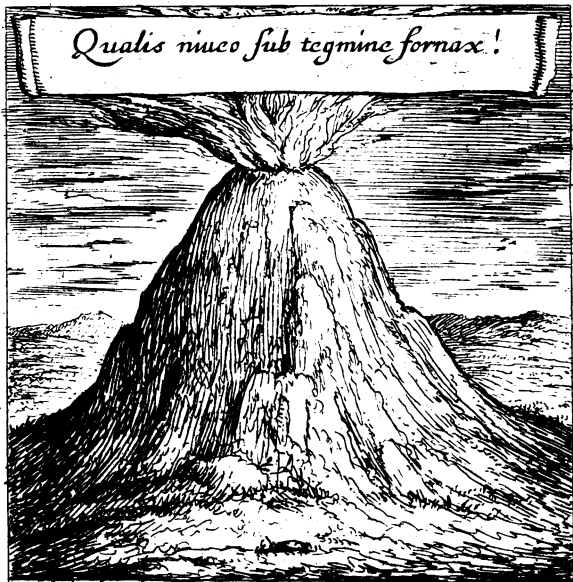
3. Cæterum fulmen nostrum, Sacramentali nube
coarctatum, tribus potissimum sese prodere solet
fulgetris ; primo gloriæ, altero gratiæ, tertio ge-
hennæ. Primum è gloriosâ Christi erumpens huma-
nitate, quoslibet beatorum spirituum ordines af-
flat, & ad tanti venerationem mysterij inducit. Au-
di Chrysost. ho. 83. in Matth. *Ea re nos alimur, quam
Angeli videntes tremunt, nec absque pauore, propter ful-
gorem qui inde resiliis aspicere possunt.* Meritò quidem,
quis enim fulmen suis se prodens fulgetris intrep-
idus intueatur ? Secundum gratiæ fulgetrum fideles
animas in tanri contemplatione Sacramenti defi-
xas pleno venerationis horrore percellit. Ab hoc
fulgetro charitatis ardores, & scientiarum lumina
tum Angelicus, tum Seraphicus Doctores deprom-
pserunt. Ab hoc B. Ioannes Saguntinus Eremitani no-
stri Ordinis iubar, & Salamanticæ patronus. cœle-
stium arcanorum notitiam singulis diebus haurie-
bat. Postremum gehennæ fulgetrum sacrilegos vl-
trici flammâ deuorat & absument, de quibus Cypria-

nus l. de lapsis: *Nec hic esse sine pœnâ possunt, quamvis necdum dies venerit pœna. Plectuntur interim quidam, quo ceteri corrigan- tur. Exempla sunt omnium tormenta paucorum. E multis vnum seligam. Cùm quaedam mulier arcam suam in quâ Domini sanctum fuit, manibus indignis tentasset aperire, igne inde surgente deterrita est, ne auderet attingere. At, amabo, quid aliud extitit ignis iste fulgureus ex arcâ profiliens, quàm vindictæ fulgetrum? Similiter nefarius ille liçtor, qui Olympij Exarchæ iussu, S. Martinum Papam Missam celebrantem occidere nifus, emicante sanctissimæ hostiæ fulgure confestim excæcatus est. Appositè Chrysost. h. 24. in Acta Apost. sic in eos qui consecrationis horâ garriebant inuehitur: *Non esset mirum, si fulmen emitteretur, non solum in eos, sed etiam in nos: digna enim fulmine sunt hæc. Quando hi qui horrendâ horâ ridere abstinebunt à risu? quando abstinebunt à nugis, qui in tempore benedictionis garriunt, nec Deum timent. Denique sententia illa iudicialis; Ite maledicti in ignem æternum, quæ sacrilegos omnes obruet, Eucharistici fulminis fulgetrum erit. Proinde in Samentali nube quid lateat sat fulgetra produnt.**

MONTES.
EMBLEMA XCVI.
ÆTNA NIVOSO VORTICE FLAMMAS IVGITER
ERUCTANS.

Qualis niueo sub tegmine fornax!

*Quelle fournaise deuorante
 Sous vne blancheur attrayante!*

96

ÆTna suo secreta fouens incendia damno
 sulphur inexhaustum fernido ab ore vomit.
 Quod mirere magis, glacies hiberna cacumen
 Occupat, in mediis inuiolata rogis.

*Iuratumque hyemi seruant incendia fœdus,
 Flammaque cognatas lambit amica nives.
 Pacificos hostes in eodem culmine cernas,
 Sulphuris hinc imbres, hinc volitare nives.
 Visio inextinctis niueo sub tegmine fornax
 Ignibus; ardentem nix alit alta focum.*

A P O D O S I S.

*Sub niueo Dens orbe latens incendia nutrit,
 Sidereasque vomit cordis in ima faces.
 Quo magis exterius premitur, magis astuat intus,
 Hostia & in puncto clausus anhelat amor.
 Quos mihi feruores flammæ anhelitus afflas!
 Nempe teperet amor, ni latitaret amans.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Claudianus l. 1. de raptu Proserpinæ, Ætnam montem describens, inter alia hæc ad rem nostram opportuna & accommodata habet:

*Sed quamuis nimio feruens exuberet aestu,
 Scit muiibus seruare fidem, pa iterque famulis
 Durescit glacies tanti securâ vaporis,
 Arcano defensa gelu, fumoque fideli
 Lambit contiguas innoxia flamma pruinas.*

I N T E R P R E T A T I O.

1. **P**Ræclarè D. Dionysius l. de cœlesti hierac. c. 15.
*Sancti Theologi, inquit, superessentialem, & que
 formari nequit essentiam in igne sapenumèrò describunt,
 tanquam qui multas quodammodo visibiles (sè dictu fas
 est) diuina proprietatis imagines præ se ferat. Nec enim
 mediocris inter ignem & Deum absconditum in-
 tercedit affinitas, vt idcirco sæpius ignis nomine
 SS. Patres Eucharistiam expresserint. Hinc in S. Ia-*

cobi liturgiâ Sacerdos ita populum alloquitur: *Domine nos benedicat, & dignos nos faciat, qui puris forcipibus accipiamus ignem carbonem, & imponamus in ora fidelium, ad purgationem & renouationem animarum ipsorum, & corporum. Amen.* Cui Damascenus accinit l. 4. orthodox. fidei c. 14. *Accedamus desiderio ardenti, manus in crucis modum formantes Crucifixi corpus suscipiamus, & apponentes oculos & labia & frontem, diuinum carbonem concipiamus, ut ignis in nobis desiderij eo ex carbone comburat peccata nostra, & illuminet corda nostra, & participatione diuini ignis igniamur, & deificemur.* Carbonem vidit Isaias 3. *carbo autem simplex non est, sed unius igni: sic panis communionis simplex non est, sed unius Diuinitati.* Itaque sacra Christi humanitas vi hypostaticæ cum verbo, quod ignis consumens est, vnionis, tota ignescit & inflammatur: adeo ut altaris nostri diuinus ignis æquiori titulo illustria illa mereatur epitheta, quæ Vestæ igni Romani veteres attribuere: quippe peruigil est, semper durans, æternus, sempiternus, inextinctus, immortalis, perperuò ardens, & vsque ad sæculi consummationem nostris in aris perseueraturus, ad designandam non tam imperij, quàm Ecclesiæ Romanæ perennitatem. De quo iure possit affirmari, quod de vulgari igne scribit Plinius l. 2. Nat. hist. c. 107. *Se ipse parit, & minimis crescit scintillis,* cum Christus quotidie seipsum in sacris mysterijs generet, sanctissimum corpus suum, quod de diuinitate ignitum est, creando, ut ait Cypr. ser. de cœnâ Dom. post medium.

2. Memorat Arist. l. 2. de cœlo c. 13. tex. 73. Pythagoræos ignem in terræ centro constituisse, eumque totius mundi focum appellasse. Quod etiam testatur Plutarchus 3. de placitis philosophorum c. 11.

Eucha-

Eucharistia totius mundi focus iure merentiori dici potest, in Ecclesiæ cétro, hoc est, in incruento altari diuinitus constituta, quo quidem foco destituta frigesceret, & innumeri fideles paulatim euanescente deuotionis ardore, præ nimio superuenientis culpæ gelu tandem interirent. Ad hunc perennem focum incalescunt satis alioquin ex se ardentis Seraphini, nouumque charitatis videntur concipere feruorem, quoties ad hanc flammiumam æterni amoris fornacem propius accedunt. Inardescunt & algidi fideles, & prosilientibus inde scintillis vehementer accensi verè dicere possunt, quod olim poëta Ethnicus:

Est Dem in nobis, agitante calefcimus illo.

Vnde si mirum videatur nonnullis philosophis igne in cœli lunaris concavo constituentibus, quæ fieri possit, vt immanis illa ignis moles, & vis Vulcania, profunditatis 120578. milliarium cætera elementa non absumat, cum ipsius voracitati proxima quæque cedere soleant: multò videtur mirabilius quod immanis charitatis fornax iugiter in altari ardeat, nec tamen astantium corda voracibus flammis consumat. Ardebant olim Ancyрани ciues, quibus inter manus S. Martyris & Pontificis sui Clementis sacram hostiam eleuantis, globum igniumum circumquaque fulgetra iaculantem intueri licuit. Ardebat & Catharina Senensis quæ flammiumam fornacem in altari, tremendæ loco victimæ, non semel aspexit. Quidni & intimis medullis inardescant fideles quoties globum illum igneum in mille faculas dissilientem pectoribus excipiunt; quoties in hanc amoris fornacem, vt idonea cœlestis ignis alimenta coniiciuntur? reuera vt varia metalla si quis in accensam fornacem iniiciat, videbit illico

Vu

illius calore congregari homogenea, & heterogenea disgregari; ita propemodum eadē fornacis Eucharisticæ effecta licet admirari: homogenea siquidem, hoc est, fideles eiusdem secum diuinæ naturæ consortes, viuaque eiusdem mystici corporis membra congregat & vnit, cum sit pacis Sacramentum, & charitatīs fraternæ vinculum; ad quam expressius designandam, *Christus corpus & sanguinem suum in eis rebus commendauit quæ ad vnum aliquid rediguntur: ex multis namque granis vnus panis efficitur, & ex multis racemis vinum confluit*, vt loquitur August. tract. 26. in Ioan. & tractatu sequente explicat quænam sint illa homogenea, quæ fornax nostra congregat: *Manemus autem in illo, cum sumus membra eius; vt autem sumus membra eius unitas compaginat, vt compaginet unitas, quid facit nisi charitas? Quomodo verò disgreget heterogenea, mortua nimirū membra à viuis secernens; rursus his verbis edisserit: Hac dicuntur vt amemus unitatem, & timeamus separationem. Nihil enim sic debet formidare Christianus, quàm separari à corpore Christi: si enim separatur à corpore Christi, non est membrum eius; si non est membrum eius, non vegetatur spiritu eius. Vtrumque ignis Eucharistici effectum his verbis eleganter complexus est S. Dionysius l. de Eccles. hierar. c. 3. Vnicum illud ac simplex, arcanumque Iesu Verbum diuinissimum, per assumptionem humanitatis nostræ, in compositionem simul & aspectum, sine ullā sui immutatione, pro suā bonitate benignitateque processit, nostrique secum viuificam communionem benignè excogitauit, ea quæ in nobis humilia sunt, diuinissimis suis uniens excellentiis, vt & nos ipsi tanquam membra corpori, per eiusdem immaculate ac diuinæ vitæ identitatem congruamus; ne corruptibilibus necati passionibus, diuinis istis sanissimisque mem-*

bris incongrui, vitæque incapaces existamus.

3. Ne multa, quemadmodum in Æterna perpetuis famoso incendiis, inextinguibilis ardet fornax, sub illæsis cacuminis niuibus, ita sub intactâ triticearum niue specierum flagrat immensa charitatis fornax Seraphicorum ardorem inexhausta scaturo. Siquidem ibi flammata Christi præcordia tanto feruore exæstuant, ut nisi per hiulcarum foramina cicatricum exundanti intus incendio via pateret, necesse foret sacri corporis latera dirumpi. In hac amoris fornace facile est nos in Christum transformari, & deificari; ut deinceps illius vitam viuamus cui intimè copulamur. Sicut enim ferrum in fornacem iniectum ita ignis qualitates poris imbibit, ut ipso igne, etiamnum acrius vratur: sic & nos ita diuinæ fornacis igne penetrabimur, ut non solum Christophori, verum & dii, ut ita loquar, efficiamur. *Qualis nino sub tegmine fornax!*

FONTES.
EMBLEMA XCVII.
PHIALA IORDANIS
INSCRVTABILIS PROFVN-
DITATIS.

Dæ Iordanis aquis fons inscrutabilis ortus,
Cui phiala nomen forma rotunda dedit.
Nusquam deprimitur, nec restagnante redundans
Vertice, se labijs continet ipse suis.

*Quanta per arcanae hinc influis unda meatus,
Tanta per occultas effluis inde vias.*

A P O D O S I S.

*Iure calix Domini est phiala inscrutabilis, intus
Ore sub angusto grandis abyssus inest.
Iugiter hinc manat caelestis gratia: quippe
Iugis in hanc superno defluit axe lacus.
Quid sitiens mundi cisternam quæris hiuleam?
Est sedanda sis fontis perennis aquæ.
Nulla exhaustior fons inscrutabilis haustu;
Cisterna arescet, iugiter ille fluet.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Phiala dicitur fons ex quo Iordanis fluvius, ut Iosephus & Hegesippus testantur, ducit originem; qui quidem litus est in regione Trachonitide, non longe à viâ qua à Cesareâ Philippî, seu Paneade, inter Orientem & Austri, in Trachonitidē ascenditur; à qua civitate ad 120. stadiū suus quindecim mille passibus distat. Proprie quidem à rotunditate phiala dicitur, roza speciem præferens. Est autem fons hic imperscrutabilis profunditatis, ac semper intra labra sua cohibet undam, perpetuâ aquâ plenus, nec unquam deficiens, nec unquam exuberans, sed quantum aquæ securigine iniicitur, tantum per abditos subterraneos meatus in Dan, siue Paneadem fontem Iordanis eiicit, atque transmittit. Multo tempore ignoratum fuit hoc esse Iordanis principium, quod tandē à Tetrarchâ quodam Trachonitidis Philippo hac arte deprehensum est: Is namque missis in phialam paleis, inuenit eas apud Panium in fontem Dan redditas, vnde antea fluvius Iordanis nasci credebatur. Ita Nierem-

bergius lib. de miracul. Naturis terræ promissæ
cap. I.

INTERPRETATIO.

1. **N**on abs re Tertull. de resur. carnis c. 16.
carnem Domini terræ promissionis assi-
milat, his verbis: *Ipsam terram sanctam Iudaicum*
proprie solum reputant, carnem potius Domini inter-
pretandam, qua exinde in omnibus Christum induis,
sancta sit terra, verò sancta per incolatum Spiritus
sancti, verè lacte & melle manans per suauitatem sp̃s
ipsius, verè Iudæa per Dei familiaritatem. Nec enim
ideo solum huic terræ comparatur, quòd sancta
sit, aut lacte ac melle manet, aut Deo sit fa-
miliaris & affinis; sed quod in eâ sit phiala
Iordanis inscrutabilis, diuinus, inquam, cruor
Eucharistico cratere conclusus, cuius vndâ fi-
delium corda subterlabente, iugiter Ecclesiæ pa-
radisus irrigatur, iuxta mentem Alberti M. dist.
3. tract. 1. c. 7. ita scribentis: *Fons delectationis est*
corpus Christi, & riuus deriuati à fonte sunt qua sen-
gulis viribus & potentiis, & membris diriguntur: &
ad quacumque non venit hoc nutrimentum pietatis,
hac arescunt, & marcescunt. Iste est fons de quo dicitur
Gen. 2. fons ascendeat de terrâ, hoc est, de terreno
corpore Domini in Sacramento, irrigans vniuersam su-
perficiem Paradisi. Paradisus enim locus deliciarum
est in nutrimentis Ecclesia, in quem locum iste fons de-
lectationis influuit, & omnia irrigat interiora anime &
corporis ad qua deriuatur. Nec mirum si corpus Do-
mini pretioso manans sanguine cum Paradiso
fonte conferatur, cum in eo omnis plenitudo
Diunitatis inhabitet, & ipsum Verbum Patris;
verè fons sapientiæ in excelsis, cuius latices ad-

mirans S. Bernardus exclamat in fine ser. de passione: *O aeternum, substantiale & inaccessibile, clarum & dulce profusum fontis absconditi ab oculis omnium mortalium, cuius unda sine ortu, cuius profundum sine fundo, cuius altum sine termino, cuius amplitudo incircumscrutabilis, cuius puritas imperturbabilis* ¹ *Erexit autem te cor Dei altissimi de sua impenetrabili abyſſo, & de plenitudine tua nos omnes accepimus. Tu enim largissimum fons omnis boni, septemplex gratia pretiosum flumen de thesauris tuis emittis, cuius suavi dulcore huius nostri maris, id est, nostrae infirmitatis sanguinem mitigare dignaris. Flamen olei lactis, flumen vini meracissimi, torrens voluptatis quae gloriosam civitatem Hierusalem quae sursum est, iugiter potas, & letabunda ebrietate facis astuare, cuiusque desiderabilibus guttis refocillari sitibunda fauces exulis populi tui iugiter à te expectant, Domine.*

2. Porro si Christus fons huiusmodi sit, cuius profundum sine fundo, cuius altum sine termino, cuius amplitudo incircumscrutabilis; idem audacter asseruero de calice diuini sanguinis, verè phiala inscrutabilis profunditatis, cuius liquor immensè diffunditur, cuius pretium infinitè extenditur, cuius incomprehensibilis altitudo credenda sit, non discutienda, cuius arcanas virtutes mirari liceat, non rimari. Cum enim ad pleraque Dei opera, scrutabunda mentis nostrae cogitatio peruenire nequeat, multo minus inscrutabilia poterit Eucharistiae mysteria penetrare, aut Dominici sanguinis fundum perscrutari, ne ab immensâ abyſſo sorbeat, Hinc S. Ephrem lib. de naturâ Dei minime scrutandâ, temerariam tanti Sacramenti scrutationem prohibet, & Christianum sic alloquitur: *Quid scrutaris inscrutabilia? Si ita curiosus eris, non iam fidelis vocaberis, sed curiosus. Esto fide-*

lis, atque innocens, participa immaculato corpori Domini tui, fide plenissimâ certus quod Agnum ipsum integrum comedis. Ignis immortalis sunt mysteria Christi, noli temerè ea perscrutari, ne in ipsorum perscrutatione comburaris. Dicam ego ad propositum: phiala diuini sanguinis inscrutabilis est, non secus ac phiala Iordanis; noli temerè eam perscrutari, ne in ipsius perscrutatione submergaris. Sicut enim fertur Aristoteles inscrutando multiplici Eurippi accessu & recessu periisse, cum hac voce: O abyssè cum te capere nequeam, tu me cape; ita in huius inscrutabilis phialæ curiosâ inuestigatione, mens humana fidei bolide destitura naufragatur. Quorsum enim curiosius explores quî fieri possit, vt in admirabili hac phialâ, totus Christi cruor qui nunc in venis & arteriis gloriosi ipsius corporis fluit, sub minimâ vini contineatur guttulâ, & sub eadem non solum integrum corpus, & immortalis anima, sed & persona Verbi, totaque delitescat Diuinitas, immo & tota Trinitas? inscrutabilia sunt ista, & planè inuestigabilis huius phialæ profunditas, altitudo eius caret termino, profunditas fundo. Fide percipe, inquit Chrysol. ser. 141. quia ne minima quidem operum Dei assequi poteris sine fide, dicente scripturâ, omnia opera eius in fide, psal. 32. sed tu hęc totum vis de ratione constare, ubi totum consistit ex fide. Quod tamen non sine ratione subsistit, sed ratione Dei non tuâ, homo. Quid tam rationabile, nisi ut Deus quicquid voluerit possit? qui quod vult non potest, Deus non est.

3. Nemo igitur mortalium præsumat sine fidei bolide inscrutabilem explorare phialam, nemo audeat huic horrendo scrutinio sese propriis intricare conatibus, & importunus scrutator tremenda illius pertentare mysteria: at vltro & hu-

militer concedat Deum aliquid potuisse facere, quod se fateatur inuestigare nō posse, quandoquidem in huiusmodi pauendis arcanis, tota ratio facti sit ipsa facientis omnipotentia. Quamuis enim fidei lumine possit nonnullas huius mysterij veritates vtcunque penetrare, caueat tamen ne se comprehendisse existimet, aut fundum inuestigabilis crateris explorasse. *Nemo enim*, ait S. Leo ser. 9. de Nat. Dom. *ad cognitionem veritatis magis propinquat, quàm qui intelligit in rebus diuinis, etiam si multum proficiat, semper sibi superesse quod quærat. Nam qui se ad id in quod tendit, peruenisse præsumit, non quæsitâ reperit, sed in inquisitione deficit.* Quemadmodum ergo scrutator phialæ Iordanis inani labore consumitur, quòd ipsa sit inscrutabilis; sic & qui scrutator est altitudinis Eucharisticæ, ab inscrutabili cœlestium arcanorum absorbebitur voragine, non secus ac innumerabiles Sacramentarij, qui temerariè diuini calicis profunditatem explorantes lamentabili naufragio perierunt. Et vnde istud naufragium, nisi quia scrutari voluerunt inscrutabilia, & prius intelligere, quàm credere? quare infidelitas intellectum clausit, quem fides aperuisset. Absit igitur vt diuini calicis profunditatem scrutari præsumam, cum sit *phiala inscrutabilis*.

FLVVII.
EMBLEMA XCVIII.
ALPHÆVS SVBTER
MARE FONTEM ARETHV-
SÆ CONVENIENS.

Amplexus Alphæe tuos Arcthusa recusat:
Quid vis in refuga Naidis ire sinum?
Nonne vides ab amante maris se vorice amaro
Diuidi? an hunc obicem vis superare putas?

*Forte per occultos succensus amore meatus
 Ibis, amabilibus clamque fruëris aquis?
 Perge, dolos intermedium non sentiet aquor:
 Si palam nequeas, clam frui amante licet.*

A P O D O S I S.

*Christe lares, nuneoque libens inuolueris orbe;
 Carne latente tuus se mage prodit amor.
 Sic anima diuinus amans vniri amanti,
 Complexuque potes commodiore frui.
 Nemo cicatricum radios. & fulgetra ferret,
 Non vibrata tuis lumina luminibus.
 Clam rete insinuas in pectus amabile: fodis
 Hos tibi cuniculos ingeniosus amor.
 Si latitas, magis hac vehemens amor arte patescit:
 Neq. paruisset amor, ni latuisset amans.*

F O N S E M B L E M A T I S.

Alphæi & Arethusæ amores nemo nescit, qui
 vel quintum librum Metamorph. Ouidij, vel
 caput 21. lib. 8. mythologiæ Natalis Comitibus lege-
 rit. Alphæus enim venationi deditus incidit in
 Arethusæ venantis amorem, quam cum nimis vr-
 geret, ope Dianæ delata est in Ortygiam insulam,
 iuxta Syracusas, ibique in sui nominis fontem con-
 uersa, sicut & Alphæus in sui nominis fluiuium ob-
 nimiam desiderij vehementiam; qui vel ipsum fon-
 tem magno licet maris Adriatici diuisum spatio
 subter mare delapsus conuenit, è Græciâ Syracusas
 vsque decurrens, & Arethusæ alueo impermixtas
 vndas immiscet. Scio Strabonem l. 6. Geographiæ
 multis aduersus Timæum Philosophum, & Pinda-
 rum verbis contendere, fieri non posse, vt Alphæus
 per cuniculos aquas suas subter mare in fontem

Arethusæ inuehat, quod os habeat palam in mare irrupens, nec vlllo telluris hiatu absorbeatur. verum & oppositum euincunt ea oraculi Delphici carmina:

Trinacriam supra medio iacet insula ponto,

Ortygiam dicunt, ubi cana fluēta refundit

Alphæum, Sicula hinc Arethusa exiungitur unda.

Et quoddam constet peculiarem cursus huius fluminis esse naturam, vt modò sub terram sese occultet, modo è cauernis foras prodeat, idque sæpius, donec Adriaticum mare subterlapsus, in Ortygiâ insulâ fonti Arethusæ immisceatur, teste Nicanore l. 3. de fluminibus. Ex quo mirabili fontis & fluij confluxu, orta est de amoribus Alphæi & Arethusæ fabula. Alphæus enim fluius cum primum è Phylacæ Symbolisque emanauit, sese in agrum Tegeatarum abscondit, postea in Alæum erumpens cum aquâ Euroræ communi alueo per spatium viginti stadiorum defertur; tum rursus in cuniculum quemdam ingressi delabuntur sub terram, donec erumpat Euroras in agrum Laconicum. At Alphæus in fines Megalopolitanorum, inde verò Olympiam præterlabens prorumpit in Nauale Elæorum supra Cyllenem, mareque intrat Adriaticum. Fieri verò potest vt pars Alphæi, per cuniculos illos quibus absconditur, subter mare Arethusam conueniat. Breuiter Solinus c. 11. de Arethusâ & Alphæo verum est hæcenus, quod conuenerunt fons, & amnis.

INTERPRETATIO.

r. **C**hristus Dominus anonomastice sponsus triplici titulo nuncupatur, quod & humanæ naturæ in nupriali virginalis vteri thalamo, quasi sponsæ charissimæ copulatus sit, & Ecclesiæ gentium

quasi coniugi, relicta matre Synagogâ, adhæserit, & cuilibet animæ fideli amore coniugali in sacra synaxi societur. De prioribus huius incomparabilis sponsi nuptiis sic breuiter S. August. in Ps. 18. *In virginali utero, inquit, Deus nature humane, tanquam sponsus sponse copulatus est.* De secundis nuptiis fusè passim idem Doctor disserit, maxime l. de verâ innocentia c. 327. ubi exponens qua ratione legem matrimonialem Genes. c. 2. laram obseruauerit, ait: *Reliquit Christus Patrem, quia cum in formâ Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalē Deo, sed semetipsum ex inanimis formam serui accipiens: hoc est enim, reliquit Patrem, non quia deseruit & recessit à Patre, sed quia non in eâ formâ apparuit, quæ equalis est Patri.* Reliquit autem & matrem relinquenda Synagogam Iudeorum, de qua secundum carnem natus est, inherendo Ecclesie, quam ex omnibus gentibus congregauit. Vbi nam verò huius castissimi matrimonij consummatio facta est, nisi in cruce, quum præ nimio amore languidus, & præ vehementi dolore moribundus, in hanc vocem erupit: *Consummatum est:* hinc August. eiusdem lib. c. sequenti subiecit: *Dormit Adam, ut fiat Eua: moritur Christus, ut fiat Ecclesia. Dormienti Adam fit Eua de latere: mortuo Christo, lanceâ percussus latus, ut profuant Sacramenta, quibus formatur Ecclesia.* De posterioribus eiusdem sponsi cum animâ fideli nuptiis iterum ita disserit idem Pater fer. 6. de verbis Domini: *Contempnuit sponsus vester animam quam fecit: quoniam ut pulchram faceret, foedam adamauit: pro infideli & foeda sanguinem fudit, fideliem ac pulchram reddidit, dona sua in te amauit. Quid enim sponso tuo contulisti? quid in dotem in priore patre, & priore populo accepisti? Nonne luxuriam & paucos peccatorum abiiecit pannos tuos, discedit cilicium tuum, miser-*

tuus est ut ornaret, ornauit ut amaret.

2. Priores nuptias celebrauit Dei filius in vterò Virginis, ex eodem August. tract. 1. in epist. Ioan. *In vtero virginali, velut in sponsi thalamo coniuncti sunt duo sponsus & sponsa, sponsus Verbum, caro sponsa.* Secundas in thalamo crucis, iuxta eundem l. de Symbolo ad catechum. c. 5. *Ascendas sponsus noster thalami sui lectum, id est, crucem, dormiat moriendo; aperiatur latus eius, & Ecclesia prodeat Virgo; ut quomodo Eva facta est ex latere Adæ dormientis, ita etiam Ecclesia formetur ex latere Christi in cruce pendentis.* Posteriores quotidie celebrat in Sacramento altaris, verè nuptiali thalamo animæ fidelis, quam his idcirco verbis compellat idem August. to. 9. tract. de quarta feria c. 6. *Tu anima Christiana, quæ ascensura es ex sacratissimo fonte, rubore atque decore perfusa, nimis speciosa, & nimis candida, serua decorem tuum; agnosce quid fueris, & quid eris, vide ne deferas mensam sponsi tui. Ut pulchra perman eas, carnem eius quotidie manducabis, ut vitam æternam habeas, sanguinem eius potabis. Vide ne deferas hanc mensam.* Nempe fidelem animam salutarî lauacro emaculatam hortatur, ut in nuptiali Eucharistiæ thalamo quotidie sponsi corpori, casto copuletur amplexu, nec floridum illum lectulum deferat, vbi cœlestibus inter amantis oscula potiri possit deliciis. In prioribus nuptiis virginis Dei Patris virgo filius virginem duxit, videlicet humanitatem Spiritus sancti obumbratione virginaliter formatam, de virginali Mariæ sanguine materiata, nullâ peccati labe, nullâ libidine violatam. *Quod enim inquit August. l. 2. de pecc. meritis c. 24. carnis suscepit, id profecto suscipiendo mundauit. Ideo Virginem matrem non lege carnis peccati, id est, non concupiscentia carnalis motu concipientem quam elegerat,*

creauit, de qua crearetur elegit. In posterioribus nuptiis, de meretricibus virgines fecit, vt virgo cum virginibus nuberet. Quod enim Ecclesia gentium meretrix, extiterit antequam Christo nuberet, docet idem August. ser. 119. de tempore: *Magna est sponso & singularis dignatio, meretricem Ecclesiam inuenit, virginem fecit.* Quia meretrix fuit non debet negare, ne obliuiscatur misericordiam liberantis. Quomodo non erat meretrix, quando post idola & demonia fornicabatur? Et venit, & virginem fecit. In fide virgo est; in carne paucas habet virgines sanctimoniales; in fide omnes virgines debet habere & fœminas, & viros. Nam vultis nosse quam virgo sit? Apostolum Paulum audite amicum sponso, audite Zelantem sponso non sibi: *Aptauit vos uni viro virginem castam exhibere Christo.* Virgo ergo est Ecclesia, virgo est, virgo sit; caueat seductorem, ne inuenias corruptorem. Dicitur es forte, si virgo est, quomodo parit filios? Aut si non parit filios, quomodo dedimus nomina nostra, vt de eius visceribus nasceremur? Respondeo, & virgo est, & parit, Mariam imitatur qua Dominum peperit. Quod si meretrix extitit Ecclesia, ergo & animæ ex quibus ipsa coalescit, quod in Adamo præuaricante sese Dæmoni prostituerint, & à Deo legitimo sponso recedentes fornicatæ sint. Sed quas meretrices inuenit, per baptismum virgines fecit, easque deinceps proprio corpore & sanguine dotauit, vt sponso virginibus virgo sponsus in æternum adhereret.

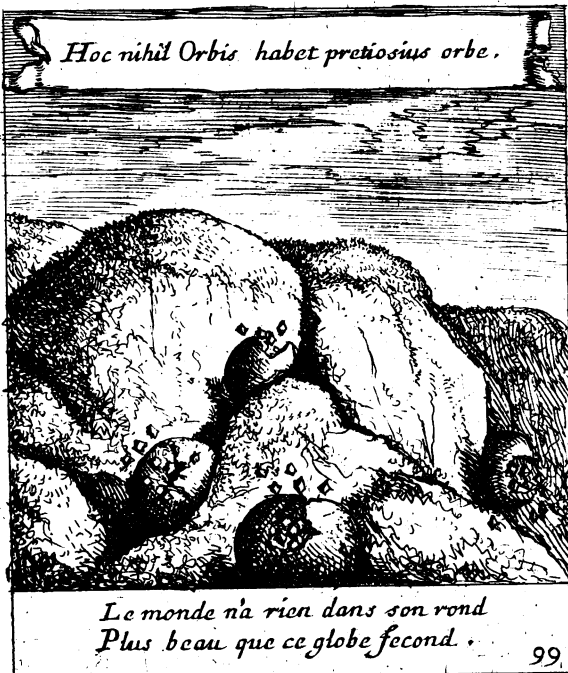
3. Porro in his diuinis & regalibus nuptiis latebras ambiuit Dei filius, vt suis facilius & strictius copularetur amantibus, atque vt de prioribus taceam, in quibus Diuinitatem suam humanitatis assumptæ velamine contexit, ne mortalium oculos intolerabili gloriæ fulgore perstringeret: constat in posterioribus ira Diuinitatem & humanitatem suam

Sacramentalibus operuisse Symbolis, vt vtriusque tremenda maiestas planè delitefeat. Iure quidem quis enim vel solius humanitatis, gloriosique corporis ineffabile iubar, inconniuenti palpebrâ sustineret, nisi intermediâ specierum nebulâ radiorum obrunderetur acies? quis regum regem maximum vili pectoris tugurio securus exciperet, nisi exutâ gloriæ fulgurante purpura, nostræ pannos indueret egestatis, & in altaris Sacramento, vbi diuitias omnes sui erga nos amoris effudit, stupendæ trophæum erigeret humilitatis? sanè nisi sub accidentium velo delitesceret incredibilis sponsi claritas, nunquam ipsius erga sponsam tantopere patefceret charitas, nec tam arcta inter amantes intercederet affinitas. Later igitur de industriâ, vt sponsæ tantum suis latebris inspiraret amorem, quantum olim suis fulgetris incusserat horrorem. Siquidem Exodi 19. & 20. cum in apicem montis Sinaï magnifico descendisset apparatu, terribilis buccinæ sonitus, horrificus vocum fragor, & erumpens quasi ex succensa fornace flammeus vortex multâ permixtus caligine, tanto filios Israël pauore concussit, vt crebris præsentis numinis perstricti fulguribus, procul à montis fumantis radicibus recederent, clamitantes: *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur*: quòd ad tantos fulgores imbecillis eorum pupilla conuiueret. Nec dubium est, quin maiori nunc percelleremur formidine, si nostris in sacrariis maiestatis suæ pompam omnem explicaret; vnde vt fidelem animam vti sponsam dilectissimam suos alliceret in amplexus, & coniugalem fiduciam eidem inspiraret, radiantem vultum in Sacramento operuit, iubar abscondit, latebras affectauit, haud nescius amorem & maiestatem

iestatem vix in vnâ sede diu commorari posse;
 quidni igitur amet, eum, qui ne plus formidaretur,
 quàm amaretur, innatæ sibi gloriæ insignia exuit?
 Quidni præamantem sponsum redamet? quando-
 quidem teste Augustino l. de catechizandis rudi-
 bus c. 4. *Nulla maior est ad amorem inuitatio, quàm
 præuenire amantem, & nimis durus est animus, qui se
 dilectionem nolebat impendere, nolit rependere.* Amet
 ergo amabilem sponsum, qui sub speciebus Eu-
 charisticis laetetur ut melius iungatur amanti.

GEMMÆ.
EMBLEMA XCIX.
GLOBVS GEMMEVS IN
VARIOS LAPIDES PRETIO-
SOS DISSILIENS.

Gemmens ecce globus, solis pulcherrima proles;
E gemitu erumpit parturientis humi.
Sub terra latebris quum iam maturuit, ultro
Subsiliens matris prodis hianse sinu.

*Grandine gemmarum pretiosum soluitur onum;
 Eximiasque operis quas premit intus opes.
 Ad gemitum gemmis inhians celer aduolat Indus;
 Et radiosa legens frustula; diues abis.*

A P O D O S I S.

*sub sacris latitat globus excellentior umbris,
 Quo nihil immensus rarius orbis habet.
 Quanta coarctatur gemmarum copia stricto
 Limite! quale iubar, quantaque gaze poli!
 Virtutum gravidus gemmis, quot frustula spargit;
 Chrysolithos totidem, sardonichasque vomit.
 Delitet in nitidi fragmento qualibet orbis,
 Tota Trias, totus Christus, & alma caro.
 Nonne Trias adamas adamabilis omnia supra?
 Non splendens Iesus, unio, onyxque caro?
 Accurras quicumque cupis discere, gemmas
 Virtutum omnigenas conferet iste globus.
 Nec, nisi dissiliat poteris ditare; dolore
 Cor tibi dissiliat, dissilietque globus.*

FONS EMBLEMATIS.

TErrestres quosdam globos (quos coccos vocant) terra parit in occidentali Indiâ; ego dixerim illos oua solis: creantur sub terra, ad statum tempus maturescunt; tunc edito ingenti strepitu disrumpitur terrâ, & globus subsiliens, spargens inipsâ fractione varias gemmas, quibus infectus delitebat, amethystos, topazios, & alios laoides crystallinos. Norus iam Indis gemitus ille parturientis humi, statim quærunt, quâ sonus venerat, grandinem pretiosam. Ita Nierembergius lib. 16. Natur. c. 1.

I N T E R P R E T A T I O.

1. **G**lobus gemmeus adorabilis Iesus orbiculari conclusus hostiâ , cuius gloriosi corporis quot partes , tot censentur adamantes ; cuius pretiosi sanguinis quot guttæ , tot gemmæ ; cuius beatæ humanitatis quot radij , totidem chrysoliti. Globus iste ab æquis rerum ponderatoribus supra omnes vtriusque Indiæ diuitias æstimatur , quoniam non est digna ponderatio auri & argenti in comparatione illius ; ab iniquis verò & infidelibus vulgo despicitur , nec pro merito suspicitur , quoniam non fidei , sed carnis oculo conspicitur , cum nihilominus solâ fide pretium eius agnoscat. Omnis gloria eius ab intus , vnde à piis fidelibus , pro dignitate ponderatur , quod illius dignitas fidei lumine penetretur. Ita verò inæstimabilibus gemmis insertus est intus , vt quolibet illius frustulo omnes vnâ diuitiæ delitescant. Verè siquidem cecinit Doctor Angelicus in Eucharistica prosâ :

*Fracto demum Sacramento ,
Ne vacilles , sed memento
Tantum esse sub fragmento ,
Quantum toto tegitur.*

2. Quis autem gemmas , quibus grauidus est , explicet ? nūquid triangularis adamas , sanctissima Trinitas ? nunquid incomparabilis margarita Diuinitas , cuius pretiosa frustula , gloriosa sint attributa ? Nunquid beata Saluatoris anima gloriæ lumine perfusa , & beatificæ charitatis ardore succensa , carbunculus est flammeum iubar anhelans ? an non eius venerandum caput & corpus tor rutilat sardonibus , quot spinarum , verberum , clauorumque cicatricibus ? An non diuini cruoris stillulæ , tori-

dem non maris Erythræi, sed Empyreï gemmulæ?
 neque tamen gemmeus Eucharistiæ globus omnes
 promiscuè locupletat, quia nemo illius fruitione
 ditescit, nisi cum dissilit; iis autem solummodo
 dissilit, quibus corda verè dolore contrita, præ ni-
 mio charitatis æstu dissiliunt. Illo verò in pretiosa
 dissiliente frustula, nullus est qui non breui euadat
 opulentus, nisi forsan in iis colligendis nimium ex-
 titèrit lentus: cuius enim amor prorsus est violen-
 tus, illico de sparsarum collectione gemmarum effi-
 citur opulentus. Nonne de illius frustulo, hoc est
 de sacratissimæ hostiæ fragmento, supra modum di-
 ratas est Seraphicus Doctor, innumerabiles in eo
 margaritas adeptus? Proinde minimè deinceps
 opus est Indias peruagari, aut terrarum orbem cir-
 cuire ad varias vtriusque solis opes comparandas,
 quandoquidem vnicus Eucharistiæ globus cuilibet
 obuius excellentiores cœli gazas angusto sinu coër-
 ceat. *Hos nil orbis habet pretiosius orbe.*

AROMATA.
EMBLEMA CENTESIMVM.
STACTE MYRRHÆ
CORTICE SPONTE FLVENS,
PRETIOSIOR.

MYrrha perexiguâ hirsutâ arbuscula spinis,
Corticis incisi vulnere sudat opes.
Inter aromaticos Stactæ pretiosa liquores
Non violenta adamat vulnera, sponse fluit.

*Suavius hac lacrymâ condita cadauera spirant,
Vel minimas sordes purus abhorret odor.*

A P O D O S I S.

*Myrrha Redemptoris corpus; spontanea stacte est
Diuini calicis fusus amore liquor.
Dulcius emanans sanguis sine vulnere fragrat;
Aptior hac nostris gutta medela malis.
Quas furor hostilis lacrymas expressit hiulco
Cortice, non tanti duco, nec inde linor.
Horrorem incutiunt virga, crux, lancea, etiam;
Quo spumant calices gratior ille cruor.
Equid inhorrescis crebros ad sanguinis haustus,
Quem tibi manantem sponte propinat amor?*

FONS EMBLEMATIS.

IN Arabiæ saltibus myrrha provenit, cuius radices, vt vitium, rastris proficiunt; ablaqueationibus gaudent, nudatæ pinguiore fluunt lacrymâ: sponte manans pretiosior ex eâ fudor est, elicitus corticis vulnere vilior iudicatur. Cortex in vertiginem flexus, & spinis hispidus, folium oliuæ simile. Ita Solinus c. 36. sequutus magistrum Plinium l. 12. c. 15. de myrrhæ arbusculis ita differentem: Inciduntur bis & ipsæ, iisdemque temporibus (id est sicut thuriferæ arbores, quæ æstate & hyeme inciduntur ad autumnum, verisque vindemiam) sed à radice vsque ad ramos, qui valent. Sudant autem sponte, priusquam incidantur, stacten dictam, cui nulla præfertur.

I N T E R P R E T A T I O.

- i. **V**T Stacte, quam myrrha sponte suâ, priusquam incidatur, exodat, huic præfertur la-

crymæ, quam violenta corticis scissura elicit: Ita plane cruor Dominicus qui sponte suâ, feruenti diuinæ charitatis æstu, in Eucharisticum calicem effluxit, suauior ab Ecclesiâ iudicatur, eo, quem verberum, spinarum, clauorumque cuspides, ex inciso myrrhæ nostræ mysticæ cortice violenter elicuere. Prior cruoris effusio in epulo, deliciis affluit, quia spontanea; posterior in patibulo horrescit suppliciiis, quia violenta. Sponte in Eucharisticâ cenâ sanguinis sui stacten sudauit, Diuini amoris austro aromaticum propriæ humanitatis hortum perficante, suauit tepidoque flabello: violenter in Caluarie lanienâ turbidum è scissuris aroma profudit, sæuiente Iudaici furoris Aquilone. Porro vt amoris auster, furoris aquilone iucundior; ita prorsus spontanea Eucharistie stacte, violento Caluarie aromate videtur Ecclesie gravior, suauior, & fragrantior. Hinc amabilis sponsa Cant. 4. 16. optat. hostilis furoris Aquilonem surgere & abire longius; diuini verò amoris austrum hortum suum iugiter perficere, vt sponte fluat diuini sanguinis aroma: *Surge Aquilo, & veni Auster, perfla hortum meum, & fluent aromata.* Violentæ igitur cruoris effusionis Author furor Iudaicus, spontanæ amor Christi infinitus, quo suos in finem dilexit: in hoc enim vehementiam sui erga nos amoris ostendit, quòd antequam clauis corpus eius incideretur; sponte suâ cruorem effudit. Audi Chrysostomum ho. 24. in 1. ad Corinth. *Non tantum sanguinem effudit, sed nos eius participes effecit. Quid hoc admirabilius? dic quaso? quid amabilius? hoc & amantes faciunt, cum amatos intuentur alienorum cupiditate affectos, propriis elargitis suadent, vt ab illis abstineant: sed amantes quidem in pecuniis, vestibus, possessionibus hanc ostendunt cupiditatem, in*

proprio sanguine nemo unquam. Christus autem & in hoc curam & vehementem in nos dilectionem ostendit. Inenarrabilis enim amoris argumentum exhibuit, dum nullavi, sed sponte cruoris stacten exudans, eandem nobis ad bibendum propinauit.

2. At, inquis, nonne eadem myrrhæ arbuscula in monte Sion, & Golgortha plantata? nonne idem Iesus in epulo, & in patibulo? nonne utrobique idem aromaticus liquor? idem omnino cruor? quî fit igitur, ut sponte fluens sit suavior & pretiosior? Reuera quamuis idem planè sit sanguis, quo sacri spumant calices, & quo Golgothici rubent silices, eiusdemque valoris & pretij, nimirû infiniti, ab eadem Verbi personâ necessario fluxu deriuati, gratiorem tamen fragrantiam exhalat sponte stillatus in Eucharistiâ, quam violenter elicitus in Caluariâ, Quippe liquor iste alioquin purissimus & suaueolens, quandam, ut ita loquar, graueolentiam ex funestis passionis Dominicæ circumstantiis, ex Iudæorum liuore, gentium furore, Sacerdotum blasphemiiis conuictusque, quasi quibusdam admixtis facibus contraxerat, adeo ut luto permixtus, equorumque ac carnificum pedibus proculcatus non mediocrem haurire cupientibus horrorem ingeneraret. At verò qui sponte, nullo prius inflicto vulnere, de venis arteriisque Domini manauit, longè purior, ac defæcator, ac proinde suavior ac fragrantior extitit, quòd solius amoris iaculo fuerit elicitus, non de lacero, saucio, & semianimi corpore, sed viuido, & vegeto, & paradisaum suffitum exhalante. Siquidem Christi cruor in Eucharisticâ cœnâ quasi botrus Cypri in vineis Engaddi, non torculari crucis expressus, non vindemiatoris pede protritrus, sed præ nimia musti copiâ sponte dis-

ruptus, pretiosum calicem, quo deinceps animas fideles inebriarentur, impleuit, cuius potus in posterum non horrore foret, sed honori; iuxta illud Eccles. 24. 23. *Ego quasi vitis fructificavi suauitatem odoris, & flores mei fructum honoris & honestatis.* Hoc est, interprete D. Thoma opusc. 58. *vinum honoris ortum de flore vitis est sanguis Christi pretiosus, natus de virginitate. Multum itaque commendat sanguinis Christi pretiositatem & nobilitatem, quod à nullâ, ut alius sanguis, corruptione, sed à virginali flore sumpsit exordium.*

3. Equidem ut humanum sanguinem in propriâ specie de vulnere recenti manantè exfugere barbarum prorsus & inhumanum est: quod prima fronte videatur horribilius sanguinem avidis labris haurire, quàm fundere: Ita sanguinem Domini verè diuinum & humanum sub alienâ vini specie bibere non solum humanum est, sed etiam diuinum. Nemo sine horrore dominicum cruorem è latis profundisque manuum, pedumque vulneribus fluentem bibere posset, quem nunc summâ cum voluptate è pretioso calice distillatum bibit. Vnde hoc, nisi quia violenter in cruce promanat, sponte autem ex Eucharistico calice distillat nullis fœcibus turbidus, sed limpidus, proindeque magis ad potû idoneus? Fuerit igitur violenter effusus humanæ redemptionis pretium, at non nisi sponte stillatus potuit Ecclesiæ sitientis esse poculum. Appositè B. Laurentius Iustinianus ser. de Euchar. *Semel pro te datum est pretium, sed quotidie consecratur poculum, tibi que apponitur, ut bibas. Bibas, inquam, ut inebriaris, non vino in quo est luxuria, sed amore, sed exultatione, sed iubilo. Inebriat profecto calix iste sanguis Domini, ex toto corde diligentem alienat à se, & copulat Christo quem sumit. Ipsum Dominum audi per Prophetam dicentem: Et calix*

mens inebrians quàm præclarus est. Fœcundum namque sapientiâ, fœcundum virtutibus, moribus redimitum & sanctitate conspicuum reddit cum dilectione bibentem. Certè B. Magdalena crucifixos dilectissimi magistri pedes amanter osculans, nunquam de lambendo illius calido fumantique sanguine cogitavit: quippe nouerat tunc illum dari in pretium, non ad potum. Eundem verò postmodum ab Apostolis sibi propinarum ingenti cum delectatione auidissimè bibit, utpote limpidiorem, fragrantiorē, suauiorē. Quis enim ineffabiles explicet delicias quibus fideles animæ nectareo calice madidæ perfunduntur, quibus bibere sit viuere, mori verò à potu abstinere? Hinc B. Maria Oegniacensis, ut refert Iacobus de Vitriaco, nonnunquam cum sitim vitalis sanguinis Domini diutius ferre non posset, post Missarum solemnias, petebat sibi copiam fieri, vel nudi calicis in altari diu conspiciendi. Nimirum ut illius aspectu sitientis, desiderantis, anhelantis ardor utcunque temperaretur. Cœlestis enim epuli nectar, & beatæ immortalitatis ambrosiam redolet calix Eucharisticus, & supra omnia regum pocula sapit vel minima aromatici liquoris guttula, utpote non vi, sed sponte, solius amoris vulnere, qua statte, de myrrhæ nostræ cortice deflua: *præcellit qua sponte fluit.*

FINIS CENTVRIÆ

prima Emblematum.

Si quid in hoc primo Orphei Eucharistici volumine humana deliquit infirmitas, S. Matris Ecclesiæ Romanæ correctioni lubens subiicio. Si quid laude dignum Deus absconditus suggessit, eidem ultro consacro.

Soli Deo honor & gloria.

COPIE DV PRIVILEGE

du Roy.

LOVYS par la Grace de Dieu Roy de France, & de Nauarre, A nos Amez & Feaux Conseillers les Gens tenans nos Cours de Parlemens, Maistres des Requestes ordinaires de nostre Hostel, Baillifs, Senechaux, Preuosts, leus Lieutenants, & à tous nos Iusticiers, & Officiers qu'il appartiendra, SALVT. Nostre bien-aymé Frere AVGVSTIN CHESNEAV, Professeur en Theologie, Religieux Augustin de la Communauté de Bourges, Prouince S. Guillaume, Visiteur & Prieur des Augustins reformez de Poictiers de la mesme Prouince & Communauté, Nous a fait remonstrer qu'il a composé vn Liure latin intitulé *Orphens Encharisticus, siue Deus absconditus Humanitatis illecebris illustriores mundi partes ad se pertrahens, vltro neas arcana maiestatis adoratrices*. Diuisé en plusieurs Tomes, chacun contenant cent Emblemes historiques, en tailles douces, expliquées en vers & proses latines, à la gloire du Tressaint Sacrement de l'Autel, duquel ouurage les tailles douces peuuent estre separez. Mais craignant qu'apres le trauail de plusieurs années, & grands frais employez, tant pour les desseins nouueaux, & graueure desdites tailles douces, que l'impression du Liure, quelques vns ne voulussent entreprendre de faire imprimer ledit Liure, & coppier lesdites tailles douces, pour les vendre avec ledit Liure, ou separement, ou mesme par intelligence qu'ils auroient avec les estrangers, leur faire imprimer ledit Liure, & coppier lesdites

tailles douces, pour en faire en suite le debit dans nostre Royaume, ce qui tourneroit au grand preiudice de l'exposant, s'il n'y estoit pourueu de nos lettres necessaires, humblement requerant icelles. A ces causes desirant bien fauorablement traiter ledit exposant, luy auons permis & octroyé, permettons & octroyons, de grace speciale, par ces presentes, de faire imprimer lesdits ouurages en plusieurs Tomes, & grauer lesdites tailles douces, par tels Imprimeurs, Libraires, & Graueurs que bon luy semblera, en tels Volumes, caracteres, & tant de fois que bon luy semblera, comme aussi de traduire, ou faire traduire en langue François le ledits ouurages, durant le temps & espace de dix ans à commencer du iour que chacun Volume sera acheué d'imprimer. Dessendons à tous Imprimeurs, Libraires, & Graueurs, & autres personnes de quelque qualité qu'ils soient, d'imprimer, grauer ou faire Imprimer & grauer vendre & distribuer d'autre impressiõ & graueure, que de celle de l'Impr. & Graueur, ausquels ledit exposant aura transporté ledit Priuilege. Côme aussi de debiter lesdits ouurages, & tailles douces imprimées ou copies par les estrangers, par routes les terres & seigneuries de nostre obeyssance, sans le consentement dudit exposant, ou de ceux ayant charge de luy, sur peine de confiscation des Exemplaires, & de trois mil liures d'amende, le tiers à nous, vn tiers aux pauvres enfermez, & l'autre tiers audit exposant, & de tous despens dõmages, & interets enuers luy, à la charge d'en mettre trois exemplaires, à sçauoir deux en nostre Bibliotheque à present gardée au Cõuent des Cordeliers, en nostre ville de Paris, & le troisieme en celle de nostre cher & feal le sieur Se-

guier, Chancelier de France, auant que les expo-
ser en vente, à peine de nullité des presentes. Si
vous mandons que tout le contenu en ces presen-
tes vous fassiez souffrir, vser & jouir pleinement
& paisiblement ledit exposant, & ceux qui auront
pouvoir de luy, sans souffrir qu'il leur soit fait, ou
dóné aucun trouble, ou empeschemét. Mandons au
premier nostre Huissier ou Sergent sur ce requis de
faire pour l'exectiõ desdites presentes tous actes,
saisies, & exploits necessaires, sans demander au-
tre permission, nonobstant oppositions, ou appel-
lations quelconques, clameur de Haro, Charte
Normande, & autres lettres à ce contraires. Vou-
lons qu'en mettant au commencement ou à la fin
vne coppie des presentes, ou extraict d'icelles, el-
les soient tenuës pour deuëment signifiées. Car tel
est nostre plaisir. Donnè à Paris le vingt-huicties-
me jour d'Aoult, l'an de Grace mille six cent cin-
quante six, & de nostre regne le quatorziesme, si-
gné par le Roy en son Conseil Ceberet, & scellé du
grand Sceau de cire jaune à simple queue.

Ledit R. P. Chesneau a traité dudit Priuilege
avec Florentin Lambert Marchand Libraire à Pa-
ris, comme il apert par acte passé pardeuant
Notaires le 30. Aoult 1656.

*Registré sur le Liure de la Communauté le 20. Fevrier
1657. conformément à l'Arrest du Parlement du dix-
neufiesme Avril 1653. à condition que le present Pri-
uilege sera transporté à un Marchand Libraire ou
Maître Imprimeur.*

BALLARD Scindic.

APPROBATIO LECTORVM
in sacra Theologia ex Ordine S. P. Augustini.

NOs infra scripti sacre Theologie Lectores
Communitatis Bituricensis Ord. Erem. Sancti
P. Augustini, fidem facimus, Nos de mandato Re-
uerendi admodum P. Theophili Daguideau, eius-
dem Communitatis, & Ordinis Prouincialis, li-
brum perlegisse, cui titulus est *Orpheus Eucharisticus*,
&c. à R. P. Augustino Chesneau, Priore Pietauie-
si, ac Prouinciæ nostræ Visitatore compositum, in
quo nihil quod fidei orthodoxæ, aut bonis moribus
aduersatur reperimus; ac proinde prælo mandari
posse in bonum publicum censemus, in quorum fi-
dem subsignauimus, datum Pietauij die prima No-
uembrijs anni 1656.

F. SIMÉON LE PAGE
Lector sacre Theologiæ.

F. A. PROVST Eremita Augusti-
nianus, & Lector in sacra Theologia.

APPROBATIO R. ADMODVM
P. Prouincialis eiusdem Ordinis.

NOs Frater Theophilus Daguideau, Augu-
stinensium Prouinciæ sancti Guillelmi, alias
Communitatis Bituricensis Prior Prouincialis, visa
attestatione Patrum Theologorum, quibus exa-
men commissus Libri, cui Titulus, *Orpheus Eu-*

charisticus, &c. editi à R. P. Augustino Chesneau,
Conuentus nostri Pictauiensis Priore, & Prouinciæ
nostræ Visitatore, libenter annuimus vt prodeat in
lucem, & typis mandetur : datum in Conuentu no-
stro Barroduco die 14. Februarij 1657.

F. THEOPHILVS DAGVINDEAV
Prouincialis.

APPROBATIO DOCTORVM
in sacra Theologia ex alma Facultate Parisensi.

NOs infrascripti sacre Theologiæ in Facultate
Parisiensi Doctores, vidimus & legimus li-
brum, cui Titulus est, *Orpheus Eucharisticus sive Deus*
Abconditus, &c. Tomus primus. Authore P. Augustino
Chesneau Viçtreenfi, Communitatis Bituricensis
Ordinis Eremitarũ sancti Augustini sacre Theolo-
giæ Lectore, quem luce dignissimum iudicauimus,
vt qui eruditione & pietate plenus, & ad venerandũ,
colendumque Sanctæ Eucharistiæ Sacramentum
Lectoribus vtilis. In cuius rei fidem subscripsimus,
die 1. Martij 1657.

L. BAIL.

I. DYMETS Doct. Sorbon.

SERIES EMBLEMATVM

EMBLEMA PROOEMIALE.

Iustinianus Imper. contractam in mensa totius nature manifestatam, in sancta Sophia templo, Christo consecrans pag.

Praefatio Generalis totius operis, de ratione instituti, & idea operis. 5.

Selecta quadam sanctorum Patrum de testimonio creaturarum testimonia. 42.

I. Emblemata totius Operis idae, Orpheus illustriores nature partes lyra modulis pelliciens. 55.

61.

Humana sacra.

II. Embl. Agnus spicis triticeis, fructiferisque palmitibus ad aram, à diuino amore reuinctus. 77.

III. Ecclesia Genuensis agnum paschalem Smaragdina gerens in paropside 84.

IV. Adami & Eue nuditas arietis pelle ab ipso Creatore operta. 90.

V. Leana S. Macario Catulorum illuminatori Agni pellem offerens. 94.

VI. Ioseph fratribus suis triticum simul, & illius pretium largiens. 98.

VII. Theodosius Diaconus post mortem Constanti Imperatori fratricida calicem in somnis propinans. 102.

VIII. Theodorus Papa Monothelitarum damnationi, Domini calicis liquore, subscribens. 107.

IX. Bethleem Adonidis idolo ab Adriano Imperatore profanata. 111.

X. Spongia fellea crucifixi, in Eucharistico calice, non sine mysterio seruata. 116.

XI. Sanctus Lucianus martyr, in proprii pectoris ara sacrificans, mox ipse immolandus. 122.

XII. Velum virginale sanctae Agathae, Aeternum cobihens incensum. 128.

XIII. S. Henricus Imperator, globum aureum imperij insigne, de manu summi Pontificis suscipiens. 133.

XIV. Antiochus Rex, datis hostiis Iudeos ad ditionem adigens. 139.

Humana profana.

XV. Thespiensis Athleta, ante pugnam amoris sacrificans. pag. 145.

XVI. Sceletus Egyptiorum mensis inferri solitus. 151.

XVII. Vir Macedo olim prius a praeda quam conuina. 156.

XVIII. Agnus Tanagraorum urbis excubitor, & custos creditus. 162.

XIX. Exercitus olim one candida lustrari solitus. 169.

XX. Sponsus ipso nuptiarum die velamine obnuptus. 176.

Aues.

XXI. Phœnix rediit pristini corporis reliquas ore conglobans. 182.

XXII. Apus indica, in sinu dorso maris, oua sua pariens, fouens, & excludens. 187.

XXIII. Aquila Murfulitas, unico carnis frusto geminis grauidis, locupletans. 193.

XXIV. Astur patrem senio confectum selectis alens carnis. 200.

XXV. Accipiter, esu columbae vino pota, ad pradam animandus. 208.

XXVI. Falco eandem auem iterum capiens sit audacior. 215.

XXVII. Tinnunculi corpus occultum columbas sedem mutare prohibens. 220.

XXVIII. Alcion nidulo clausa hyeme elementa tranquillans. 227.

XXIX. Pelecanus præ sanguinis effusione nido se mouere impotens. 237.

XXX. Pauxis auis Indica gemmam mirabilem ore procreans. 246.

XXXI. Auis pennipulchra malens emori, quam pollui. 252.

XXXII. Turdus Chiappa pinnae rostro perforans, glandes que infertis comedens. 258.

XXXIII. Coruus piscator ligato gutture prædâ suâ frui impotens. 264.

XXXIV. Accipiter auis capta corpus lanians, corde ab-

- stinet.* 270.
XXXV. *Aquila cygnaa, inter Alpinas niues, è nigrâ sensim candescens.* 274.
XXXVI. *Cynchramus coturniles ad optatam regionem reducens.* 280.
XXXVII. *Cornix pullos suos implumes alere detrectans.* 287.
XXXVIII. *Turtur vidua, præ comparis desiderio, aquam ad potum turbidans.* 292.
XXXIX. *Columba cruor, è venâ cordi viciniore, ad oculorum medelam efficacior.* 298.
XL. *Coturnix aestiui feruoris amans primâ pruina discendit.* 303.
XLI. *Aquila senex, petra attritu, clausum os ad cibum aperiens.* 308.
XLII. *Ciconia adultera fonte ad scelus celandum abutens.* 315.
XLIII. *Ardea pullos non nutriens, nisi suo corpori adherentes.* 321.
XLIV. *Cinnamomus carnis compottata ponderi imparem nidum subruens.* 327.
XLV. *Dacnis epulantium capiti illigata, nequid in mensâ indecens agant, pungendo prohibet.* 333.
XLVI. *Aquila sine flexionibus rectâ in prædam inuolans.* 339.

Quadrupedes.

- XLVII.** *Leo furens, aperto sagi injectu capite, immobilis fit, & ultro vincula subit.* 345.
XLVIII. *Panthera toruum caput feris operiens, odoriferam pellem detegens.* 351.
XLIX. *Capra cultrum quo mactaretur, Sacerdoti porrigens.* 357.
L. *Agnus supra scrobem ligno pendulus, lethale leonibus illicium.* 363.
LI. *Dasyppus ex arboris cacumine feras ad, occulta præda esum inuitans.* 369.
LII. *Leopardus venaticus, ab hero faciem auertente, quum furit, frusto carnis mitigatus.* 375.
LIII. *Elephas furibundus, ad agni conspectum mansuescens.* 381.
LIV. *Leand adulterij odorem fonte prius abluens, quam*

- ad coniugem accedat.* 387.
 LV. *Monoceros mitescens virginis velo obuolutus.* 393.
 LVI. *Cervus anguibus passus, non ante bibens, quàm lacrymatus sit.* 399.
 LVII. *Formica Indica auro congesto minimè utentes.* 406.
 LVIII. *Camelus humi ultrò procumbens ut verum sessorem admittat.* 412.
 LIX. *Alce in pascendo retrogrediens, ne seipsum ladat.* 418.
 LX. *Venator orbatam catulis Tigridem, vitrea forma imagine deludens.* 424.

Pisces.

- LXI. *Delphinus à troctis non inuitatis conuiuius lacertus.* 430.
 LXII. *Glaucus trepidos fœtus ore hiantes, ortâ tempestate recipiens.* 438.
 LXIII. *Polypus famelicus propria membra comedens.* 444.
 LXIV. *Squilla lupum marinum, dum voratur, cornu perimens.* 451.
 LXV. *Fasten cuius in ore aqua marina dulcescit.* 456.
 LXVI. *Piscis Metensis piscatori maximum tremorem incutiens.* 462.
 LXVII. *Tiburo suffixa carnis desiderio è cœno sursum saliens.* 468.
 LXVIII. *Echeneis nauem ventis impulsam sistens.* 474.
 LXIX. *Raia naufragum à marinis canibus seruans & ad litus deferens.* 481.

Serpentes.

- LXX. *Domina serpentum furens, linteo conuoluta mitescit.* 489.
 LXXI. *Vipera balsamo vescentes planè innoxia.* 496.
 LXXII. *Amphisbana uno ore fundens virus, altero præbens antidotum.* 504.
 LXXIII. *Basilisci corpus, templum ab araneis & muscis eximens.* 511.
 LXXIV. *Crocodilus catulum ex prioris præda studio expiorans.* 518.
 LXXV. *Chamaleo anguem demissâ in caput eius guttulâ enecans.* 525.
 LXXVI. *Lacertus cœcutiens à sole oriente illuminatus.* 531.

Insecta.

- LXXVII. *Bombix suo in opere delitescens.* 537.
 LXXVIII. *Leontophomon potentâ incrustatum leonem interimens.* 545.
 LXXIX. *Pyrausta in Cypris fornacibus nata, flammis victitans.* 552.
 LXXX. *Vermis candidus in niue nascens, eiusdem esu sensim purpurascens.* 559.
 LXXXI. *Apis Palesthina in rupis fissuris mellificans.* 566.
 LXXXII. *Araneus lacertuli os filo obligans, priusquam illum matret.* 573.
 LXXXIII. *Formica triticum querens, in Tati insidiarum os lapsa interit.* 580.

Zoophyta.

- LXXXIV. *Purpura uno ictu caesa fulgidior quàm diu passa.* 586.
 LXXXV. *Pinna testâ conclusa, pisces protensa carunculâ illiciens.* 593.
 LXXXVI. *Ostreï indicis sanguis transiens in gemmas.* 601.
 LXXXVII. *Concha margaritifera furis manum amputans.* 608.

Arbores.

- LXXXVIII. *Arbor sancta insula ferrea, perenni nebula rore diffluens.* 616.
 LXXXIX. *Vitis ulmum collapsam amplexu fouens, & vudâ coronans,* 623.
 XC. *Balsamus vitro incidenda, non ferro, ne moriatur.* 631.

Flores.

- XCI. *Granadilla Indica Dominica passionis insignibus confpicua.* 637.

Plantæ.

- XCII. *Roraria iugi rore sub ardenti sole madens.* 644.

Fructus.

- XCIII. *Pepo niueum agnum intra corticem inclusum hiat*
 à iij

eu prodens,

651.

Astra.

XCIV. *Stella nebulosa Cancrī, ex quinque stellulis conflata.*

657.

.Meteora.

XCV. *Fulmen intra nubem suis se prodens fulgetris.*

663.

Montes

XCVI. *Aetna inosa vortice flammæ jugiter eructans.*

670.

Fontes.

XCVII. *Phiala Iordanis inscrutabilis profunditatis.*

676

Fluuij.

XCVIII. *Alpheus subter mare fontem Arethusa conueniens.*

682.

Gemmae.

XCXI. *Globus gemmeus in varios lapides pretiosos diffiliens.*

690.

Aromata.

C. *Stille myrrhæ cortice sponte fluens, pretiosior.*

694.

INDEX RERVM.

QUAE hinc subijcitur posterior tabella, de thesauro Dei absconditi, compendio quodam diuicias profert. Quibus vt fruatur candidus Lector, quæ sequuntur noter & aduertat.

1. Hinc non esse obseruandos paginarum numeros, vt in priori Indice, sed Emblematum ordinem sequendum cum suis numeris. 2. Vocabula quædam sic breuiata, vt E. significet Emblemata. M. metrum seu poësim. F. fontem seu ea quæ in fonte iacent. I. interpretationem; quæ littera, si sola reperitur, designat ea quæ requiris, per totam interpretationem sparsa esse. Item numeros post Stelulam additos pertinere ad interpretationem Emblematis proximè notati. Denique vbi habetur E. per totum, recurrendum esse ad longiorem titulum in præcedenti indice posuim, & tunc per totum Emblemata tam proprietates rei quæ inuestigatur, quàm allegoriam & historiam explicari. Idem per proportionem iudicandum de oratione panegyrica designatâ per has litteras Pan. & Præfatione per istas Præf. additis numeris conuenientibus.

A.

Accipiter.

Accipiter esu columbæ animandus. E. 25. per totum.
Accipiter corde abstinent. E. 34. per totum.

â iijj

Adamus.

Adami & Eux nuditas & cæ. E. 4. per totum.
Lamentabilis status Adami & naturæ humanæ post peccatum. E. 24. M. I. numero 1.

Secundus Adam, id est Christus, quàm pius in subleuanda primi miseriâ. ibidem n. 2.

Qua ratione dicitur Christus descendens ab Adamo. ibid.

ADONIDIS. Idolum & lucus. E. 9. M. F.

ADORATIO. vide v. Euchar. dignitas.

ADRIANVS. Vide v. Bethlehem.

Ætna.

Ætnæ incendij descriptio, causæ. E. 12. M. F.

Ætna mons cum niue flammeus. E. 96. per totum.

Agnus.

Pueri Christiani sunt agni E. 93. M. I. n. 2.

Agnus Paschalis, vide v. Ecclesia Genuensis.

Agnus reuinctus. E. 2 per totum.

Agnus excubitor E. 18. per totum.

Agnus pendulus. E. 50. per totum.

Agnus Eucharisticus, firmum præsidium aduersus tartareas potestates, Angelum exterminatorem eliminat. E. 18. M. I. & E. 50. M. I.

Animos acuit ad pugnam. E. 19. * 3.

Victoriam confirmat. ib. n. 4.

Christus agno Paschali, & Agno in Pepone incluso comparatus. E. 93. M. I.

AGONIA. Vide v. Amor. Pericula animæ, morte instantæ, vbi de præparatione ad mortem. E. 69. * 2. 3.

Album.

Animalia Albescentia ob frigus vel niuem. E. 35. M. F.

ALCE retrogrediens, E. 59. per totum.

ALCION Elementa tranquillans. E. 28. per totum.

Alimentum.

Suas imprimit qualitates nutritio. E. 35. per totum.

Differentia alimenti spiritalis à corporali. ibid. n. 1.
 Altare, Vide cor I 25 v.
 Altare nostrum refert Præsepe Bethleemiticum. E. 9. M. I.
 Christus altare viuum. E. 11. M. * n. 2.
 Cor & hominis viuum altare. ibid. n. 3.
 Altare nostrum columbarium ac domicilium animarum.
 E. 27. M. I.
 ALPHÆVS fluuius, & Arethusa fons. E. 98. per totum.

Amicitia, amor.

Vide v. Christus.
 Amicitia Elogia & qualitates. E. 89. * 2.
 Amicitia Christi erga homines, syncera, fraterna, & immortalis. ibid. M. I. n. 2 & 3.
 Perseuerans in Purgatorio. ibid. n. 3.
 Amor Christi erga infirmos & moribundos. ibid. M. I.
 Duo amores de corpore Christi morientis dimicant. Pan. n. 5. & seq.
 Amor præcipuus operis Eucharistici artifex. E. 2. M. F. I. n. 2. 3. 4.
 Amoris catenz. ibid. n. 3.
 Amoris vindicta. E. 6. M. F. & E. 71. * 2.
 Cur dicitur præses armorum. E. 15. M. I. n. 1. & 3.
 Amoris Diuini erga homines miracula & Elogia. E. 29. M. I. n. 2.
 Amoris languor. ibid. M. I. n. 3.
 Ignis dilectionis beatorum dilectioni sanctæ Sionis comparatur. E. 40. * 1.
 Cor ampliat. ibid. n. 3.
 Timor necessarius ad charitatem. E. 45. * 1.
 AMPHISBANA. E. 72. per totum.

Angeli.

Angelorum reuerentia erga SS. Sacramentum. E. 45. n. 2. & 3. & E. 66. * 2.
 Verbi diuini seueritas in Angelos rebelles. E. 55. * 1.
 Angelus Christum confortans, missus etiam ad tutelam Apostolorum. E. 62. * 1.
 An Angelus percussit primogenita Egypti bonus, an malus? E. 75. * 1.

ANTIOCHI pia industria. E. 14. per totum.
APRI descriptio & venatio. E. 17. F. I. n. 2.

Apis Palestina.

E. 81. per totum.
Apis proprietates & varia Symbola. ibid.
APVS Indica E. 22. per totum.

Aquila.

Murfulitas locupletans. E. 22. per totum.
Aquila cygna candescens. E. 35. per totum.
Aquila senex. E. 41. per totum.
Quo pacto dicatur renouata aquilæ iuuentus? ibid. F.
Aquila rectâ inuolans. E. 46. per totum.
ARABYCE mulieres foras proditura faciem velabant.
E. 20. * 2.
ARANEVS os lacertuli obligans, E. 82. per totum.
ARBOR sancta, E. 88. per totum.
ARDEA stellaris, E. 43. per totum.
ASTVRIS pietas, E. 24. per totum.
ATTRITIO quàm utilis ante Communionem. E. 41.
per totum.

B.

Balsamus.

E. 90. per totum.
Euchar. Balsamo comparata. ibid. M. I.
BASILISCVS, E. 73. per totum.
BELZAAR Antidotum pretiosissimum. E. 56. F.

Bethleem.

vide v. alvaro.
Bethleem profanata. E. 9. per totum.
Domus Panis. ibid. M. I. n. 1. & 3.
Eadem quæ Ephrata, domus furoris. ibid. 3.
Deuotio S. Paulæ ad Bethleem. n. 2.
BOMBIX E. 77. per totum.
S. BONAVENTURA vide v. Eucharistia dispositi o.

C

Cacus.

Omnis homo cæcus nascitur, vbi de cæco per Christum illuminato. E. 76. * 1.

Calix Eucharisticus.

Vide v. Diaconus, sanguis phiala inscrutabilis. E. 97. M I. n. 2.

Impiis fit calix furoris. E. 7. M I. n. 2.

Amaritie Passionis diluendus. E. 10. M. I. n. 2. & 5.

Illius deliciæ, ibid. n. 3. & 4. E. 100. M. I.

CALVINVS, Vide v. hæretici.

CAMBLVS E. 58. per totum.

CAPRA cultum porrigens. E. 49. per totum.

Caro.

Caro Christi velamen diuinitatis. E. 70. * 2.

Non est caro peccati cæsi mortalis: & eiusdem naturæ cum nostra. 72. M. I. n. 1. & 2.

Caro Christi antidotum carnis peccati. ibid. 1.

Caro & humanitas Christi, fons Iordanis & paradisi, ac terra promissa. E. 97. * 1.

CARTHVSIANORVM laudabilis consuetudo. E. 59. * 1.

Ceruus lacrymans. E. 56. per totum.

CHAMÆLEO, E. 75. per totum.

Christus.

Vide v. Amor: cor IESV, Adamus, Filius, Pinna.

Christus Orpheo felicior & potentior. E. 1. M. I. n. 1. 2. 3. 4. vide v. lyra.

Christi cum pisce comparatio. E. 66. * 1.

Cum gallina. E. 21. * 1.

Cum Bombyce. E. 77. M. I.

Cum Pelecano. E. 29. M. I.

Christus Ionas mysticus mare tranquillans. E. 28. * 2.

Christi pramatura senectus, & labores. E. 21. M. I.

Christus verus Sacerdos , hostia & altare. E. 11. M. I. n. 1.
& 2.

Cur positus in præsepio. E. 35. * 1.

Christus in Cruce & in ara omnia serenans & concilians.
E. 28. M. I. n. 1. & 2.

Cur dicitur à discipulis auulsus. E. 62. * 1.

Explicatur eius desiderium de edendo Paschate. E. 63. * 1

Christus diuino amoris sacrificans vt de hostibus triumpharet. E. 15. M. I. n. 2. 3.

Christi lenitas in peccatores. E. 54. * 3. & E. 71. * 23.

Quanta erga homines & vnde. E. 55. M. I. n. 2. & E. 70.
* 2. & E. 71. * 3

Humanitatis Christi à Verbo assumptæ excellentia. E. 55.
* 2.

Christus in Eucharistia.

Vide v. præcedens & v. Amor , Agnus , caro Christi.

Christus nobilissimum amoris mancipium, & obedientiæ
victimam. E. 2. per totum.

Magnificentior erga fratres Patriarchâ Iosepho. E. 6. M. I.

Non minus hîc mirabilis quàm in dexterâ Patris. E. 23. * 3.

Christus in Euchar. est Emanatio diuinæ claritatis, quæ
ab occasu suo splendidiore gloriam mutuatur. E. 94. * 1. 2.

Christus in Euchar. fulmen varios exhibens effectus pro
varietate subiectorum. E. 95. M. I.

Gratiæ , gloriæ & gehennæ fulgetris se prodit. ibid. n. 3.

Patris fragrantia, mirabili arte animas trahens. E. 48. M. I.

Vnguentum exinanitum. ibid. n. 1.

Christus in Cruce & in Euch. Sol illuminans. E. 76. M. I.

Amabilis animæ sponsus. Pan. n. 8. & seq. E. 98. M. I.

Non solum amans, sed etiam amor. E. 29 * 3.

Triplici titulo sponsus. E. 98. I.

Verbi diuini Sacramentalibus velis operi clementia, cum
seueritate ipsius ante Incarnationem comparata. E. 47. M. I.
& E. 70. M. I.

Christi mansuetudo maior in Eucharistia quàm in Passio-
ne, ad similem nos inuitat. E. 70. n. 3. E. 71. M. I. 53. * 1. & 2.

Christus in vltima cœna seipsum communicauit. E. 63. * 2.

Christus excubans ad vigilantiam nos prouocat. E. 18. * 2.

Christus agnus mansuetissimus exterreret & fugat Cacodæ-
monas. E. 27. M. I. n. 2. E. 50. M. I.

Animam suo modo satiat ac stabilem reddit. E. 27. * 2.
& 3.

Christi fidelitas, perfidiæ mundi opponitur. E. 36. M. I.

Sapientia Christi maiestatem & carnis gloriam cælans
ad amorem & ad latebras nos prouocans. E. 48. * 1. & 1. E.
52. M. I. E. 77. * 3. E. 98. M. I.

CICCONIA adultera. E. 42. per totum.

CINNAMOMVS. E. 44. per totum.

S. CLARA nullum firmius Eucharistiâ propugnaculum
experta. E. 18. M. I. n. 3.

SS. CLAVORVM globo Imperiali insertorum symbo-
lum. E. 13. per totum.

CLEMENTIE Elogia. E. 14. M. I. n. 1. E. 47. M. I.
n. 3. E. 71. * 3.

CLODII Histrionis luxus. E. 23. * 1.

Symbolum Christi. E. 25. * 1.

Columba.

Lucida S. Malachiz apparens. E. 27. * 1.

Columbæ cruor. E. 39. per totum.

CONCHA margaritifera. E. 87. per totum.

CONFESSIO vera & imperfecta. E. 41. * 2. & 3.

COMMUNIO Vide v. Euchar. susceptio.

Conuiuæ. Conuiuium.

Magnum habet cum morte commercium. E. 16. M. I. n.
1. & 2.

Solos amicos Christus inuitat, alios pro deicidis habet. E.
61. M. I. n. 2. & 3.

Cor IESV.

Altare sacrum & domicilium sponsæ fidelis. E. 22. M. I.
Maria Deipara Christum excordauit, quod etiam præstat
anima fidelis. E. 34. M. I.

Qui fideles cordis IESV appellatione digni? E. 43. * 3.

CORNIX pullos implumes non alit. E. 37. per totum.

CORONA cur ferreâ insigniti Imperatores? E. 13. * 2.

CORVVS PISCATOR. E. 33. per totum.

COTURNIX. E. 40. per totum.

Creaturæ.

Creaturarum amœna descriptio Pan. n. 25.

Sunt pretiosi characteres in mundo tanquam in libro;
nec non in isto opere Dei & Christi pulchritudinem exprimentes præf. n. 2, 3. 4. & 5.

Abconditum Deum in Cruce & in Euchar. agnoscunt.
ibid n. 5. 6.

CROCODILVS E. 74. per totum.

Cruz.

Vide v. clau.

Altaris sacrificium à Cruce vim omnem & saporem mutatur E. 51. M. I.

Utilitas ac necessitas signi Crucis. ibid. n. 1. & 2.

CVPIDO refertur ad amorem honestum; vide v. amor.

CYNCHRAMVS coturnices deducens E. 36. per totum.

D.

DACNIS. E. 45. per totum.

Dæmon.

Vide v. Agnus. Sanguis.

Hostia sacra quàm sit illi exitialis. E. 78. M. I.

Terretur ad reliquias Sanctorum ibid. n. 2.

Insidiatur communicantibus. E. 83. M. I.

A diuinæ mensæ frequentia reuocat. E. 82. M. I.

DAGONIS manuum præcisarum Symbolum. E. 87. *
I. 2.

DASYPVS E. 51. per totum.

DELPHINVS à troctis laceratus, E. 61. per totum.

DEVS.

Dei facies codex æternus Beatorum præf. n. 4.

Cor humanum solo Deo clarè viso impletur. E. 15. M. I.
n. 1. & 2.

Beatorum desiderium. ibid. I. n. 2.

Dei providentia voluptates sæculi amaritudine permiscens. E. 65. * 1.

Deus ignis consumens. E. 79. M. I. n. 1. 2.

DIACONI quondam ex officio calicem Euchar. ministrantes, E. 7. * 1.

E.

ECHENEIS E. 68. per totum.

ELIPHAS E. 53. per totum.

ELIAS Totus igneus. 79. * 3.

ELOQUENTIA cordis quàm præstans præf. n. 7.

B. ELZEARIVS in vulneribus Christi domicilium elegit. E. 32. * 2.

ENCAVSTVM quid sit. E. 8. M. F.

Eucharistiæ dignitas.

Vide v. Agnus, Christus in Euchar. Missa, sanguis.

Eucharistiæ illustriora Epitheta & Elogia. Paneg. per totum. E. 66. * 2.

In ea maiestatis & amoris admirabile commercium, Paneg. n. 3.

Euchar. lucis Cœna, Paneg. n. 15.

Aurum ignitum & probatum. E. 13. * 1.

Toti mundo præferenda. E. 13. M. I. n. 1.

Thesaurus omnium diuitiarum. E. 23. M. I. & E. 44. * 13.

Gemma seu torcois pretiosissima. E. 30. M. I.

In Euchar. quæ & quanta contineantur. ibid. M. I. n. 3; E. 66. * 3. E. 45. * 2. E. 77. * 3.

Virginea puritas Euchar. E. 42. M. I. n. 1.

Verbum diuinum, cibus Angelorum, lac paruulorum in Euchar. E. 51. * 2.

Euchar. fons Paradisi E. 56. * 1.

Corpus Christi in Euchar. adorandum cultu latriæ latè conuincitur. E. 58. M. I.

Euchar. ferculum Deo homine dignum. E. 63. M. I. n. 1.

Corpus Christi augerur, dum à fidelibus manducatur, ibid. n. 3.

Euchar. omnium Sacramentorum consummatio. E. 66. * 2.

Gloria Dei & Christi. E. 82. * 1. 2.

Abyssus inscrutabilis. E. 97. M. I.

Euchar. nihil est suauius. E. 31. M. I. n. 2.

Eucharistia globus gemmeus Indicus. E. 99. M. I.

Vnicum Euchar. fragmentum gemma incomparabilis. ibid.

Eucharistia ros Hermon. E. 92. M. I. n. 2. 3.

Eucharistia fornax seu ignis ardens sub niueo regmine. E. 96. M. I.

Huius ignis proprietates. ibid. n. 1. 2.

Eucharistiæ productio.

Corpus Christi substantialiter reproducitur in Eucharistia. E. 30. * 2.

Euchar. sermone Christi efficacissimo conficitur. ibid. n. 1. & E. 4. M. I.

In productione Euchar. vi eiusdem sermonis fit mystica separatio, verumque sacrificium, ab eoque manat potestas Sacerdotum, eodem. E. 49.

Eucharistiæ susceptio, & dispositio ad illam.

Vide v. lacrymæ. Amor, attritio, conuiuium, peccata in Euchar.

Syncera pœnitentia & confessio, dispositiones necessariæ ad Eucharistiam. E. 41. * 1. & 3.

Quam exactè olim obseruata lex de præmittenda pœnitentiâ Euchar. E. 87. * 3.

Eucharistica mensa non admittit peccatores maximè publicos, nisi verè pœnitentes. E. 17. M. I. n. 1. & 3.

Post laborem suauior, & post sudores Pœnitentiæ. ibid. n. 1. Euchar. dignè sumens regnum Dei intra se possidet. E. 23. * 2.

Quantam puritatem & charitatè exigit. E. 3. M. I. E. 31. * 1. E. 77. * 2.

Triplex dispositio necessaria ad Communionem. E. 59. E. per totum.

Euchar. vita & esca cordium, ore & corde purissimò suscipienda. E. 34. * 12.

Qui aliter suscipiunt, corpus Christi laniant, nec corde ipsius fruuntur. ibid. & in M.

Imitatio Christi optima dispositio ad Euchar. E. 35. * 3. E. 37. M. I.

Euchar. mensa virtutum ornatum ac vestitum exigit ibid. Vide v. vestis.

Charitatis feruor hospitium Christo parat eumque detinet. E. 40. M. I.

Qui non adhæret Christo & corpori eius mystico non libenter pascitur & viuificatur ab eodem E. 43. M. I.

Quibus modis Christo adhæremus. ibid.

Domus

Domus interior quæ & quomodo disponenda. E. 44. M. I. n. 1.

Abſque charitate & humilitate impar eſt ædificium ſpiri-
tale magnitudini Euchar. ibid. per totum.

Cum reuerentia & tremore accedendum ad Altare. E. 66.
M. I. n. 2 & 3. E. 45. M. I.

Reſta intentio omninò requiſita. E. 46. M. I.

Frequens Euchar. Suſceptio.

Vide v. Dæmon.

Euchar. non vti, quodammodo eſt abuti, E. 57. M. I. n.
2. & 3.

Cur aliquando abſtinendum à Communione, E. 59. M. I.

Etiā ob grauiora venialia ibid. n. 2.

Melius accedere cum amore, quàm recedere ex immodico
timore. ibid. n. 3.

Exemplum & authoritas S. Bonauenturæ. ibid.

Frequentis Communionis fructus, E. 26. M. I. E. 57. *
1. & 3.

Frequentis Comm. vſus in Primit. Eccleſia, maximè ob
perſecutiones, E. 83. * 1. E. 26. I.

Peccata in Euchariftiam.

Vide v. ſeq. Dæmon. Iudas.

Indignà Communionem mors iterata Chriſto optabilior,
E. 31. M. I.

Pœnæ exactæ ab indignè communicantibus, E. 42 * 3. E.
56. * 5 E. 64. M. I. n. 1. E. 87. M. I.

Indigna Communio triplicem mortem inferit, & Iudicem
Chriſtum habet, E. 64. M. I.

Cordis durities & iniuſtitia inimicæ Euchar. E. 90. M.
I. n. 3 E. 61. * 1. & 2.

Indignè ſuſcipientes ſunt inhospitales in Chriſtum & in-
fraſtores teſtamenti diuini. ibid.

Peiores Energumenis, E. 83. * 3.

Sacerdos impurus ſimilis idololatæ, cui manus præſcin-
dendæ, E. 87. * 2.

Peccatum velut turba comprimens impedit fructum Com-
mun. E. 33. * 2.

Qui contemnunt & profanant Euchar. Deicidis similes, E.
32. M. I. n. 1. E. 82. * 3.

Mira & Prodigia per Eucharistiam.

Vide v. exercitus S. Clara Columba & v. præcedens.

Præf. n. 7. E. 68. * 1 & 3. E. 95. * 2. 3.

Puerulus apparens in Euchar. E. 77. * 2.

De Strigibus & Dæmonibus per Euchar. fugatis, E. 78.
* 3.

Euchar. effectus.

Vide v. filius, Agnus. Iyra.

Eucharisticâ victimâ Christus de se ipso triumphat Pan.

10. & seq.

Totum mundum subiugat, ibid. & E. 14. * 3.

Euchar. homines præponit Angelis. Pan. n. 21.

Sedat concupiscentiæ motus, E. 12. M. I. n. 2. E. 68. M.

I. n. 2. & 3.

Carnalium illecebrarum nauseam parit, E. 25. * 3.

Bellatrix & annona præliantium, E. 15. * 3.

Veriti fructus damnum resarciens, E. 24. * 3.

Conuiuij cœlestis esuriem acuens, E. 25. M. I. E. 67. * 2.

A cœno voluptatum ad cœli desiderium erigens, ibid. n.
2. & 3.

Eucharistica suauitas, prægustatio gaudij cœlestis. vitæ
amaritudines mitigat, E. 65. M. I.

Eucharistia pacatrix omnium rerum, Angelos hominibus
sociat, E. 28. M. I.

Balsamum suauissimum vindiçtæ auidos demitigans, E.
71. M. I.

Viaticum ad cœlestem Patriam progredientium, E. 89. M.

I. n. 2. & 3. E. 36. M. I. n. 1. 2. & 3. E. 69. M. I. n. 3.

Euchar. Sacram. vnionis, E. 43. * 2.

Per Euchar. Christus omnia amici munia implet, E. 69.
* 3.

Eucharisticum alimentum homines facit diuinos, E. 35.
M. I. n. 1. & 2.

Vis Euchar. sumptæ ab Energumenis, E. 50. * 3.

Euchar. præsentia vanas cogitationes abigit, E. 73. M.
I. n. 2. & 3.

Accedentes cum fide illuminantur, cum præsumptione ma-

gis cœcutiunt, E. 76. * 2.

Euchar. fornax ardens, aureas animas purgans, alias absumens, E. 79. M. I.

Euchar. nix vetustate rubescens è virginibus martyres efformat, E. 80. M. I.

Præsentissimum antidotum aduersus amorem sui ipsius, E. 85. * 1.

Arbor imbrifera hominum cibus & potus, E. 88. M. I.

Quo ardore & lumine Sancti accensi ad præsentiam Euchar. E. 96. M. I. n. 2. E. 95. * 2. 3.

Ritus ad Euchar. pertinentes.

Euchar. olim seruata in turriculis argenteis, & columbis aureis, postea in altari sub Crucis titulo Pan. n. 13. & E. 27. * 1. E. 25. * 1.

Euchar. contactu nobiliores corporis partes olim munitæ, E. 18. M. I. n. 3.

Euchar. domum delata maximè tempore persecutionis, E. 26. * 2. E. 83. * 1. *

Pœnitentibus publicis qua de causa concessa, E. 26. * 3.

Proclamatio Diaconi ante Communionem, E. 37. * 3.

Mos quorundam Euchar. fidelium cadaueribus alligantium, postea reprobatus, E. 89. * 3.

Sacerdotes Græci cur feruidam aquam sacro calici immiscuant, E. 90. * 1.

Mos antiquus decantandi **A G N V S D E I**, in Missa, E. 93. * 2.

Exercitus.

Vide v. Ovis.

Euchar. Exercituum Christianorum robur, E. 19. M. I. n. 2. & 4.

Exempla Henrici Imperatoris. Mascefilis, Ramiri, ac Simonis Montisfortij, ibid.

F.

F A L C O repetitâ prædâ audacior, E. 26. per totum.

F A S T E N, E. 65. per totum.

F I D E S necessaria ad mysterium Euchar. F. 93. * 3. E. 6 ij

Filius.

Variis modis dignitatem filiorum Dei assequimur, sed maximè Eucharistiâ, E. 74. M. I. n. 1. & 2.

Spurii à legitimis per Euchar. distinguuntur, ibid. n. 3.

Christus Dei filius non timuit habere cohæredes, ibid. n. 1.

Formicæ.

Formicæ Indicæ auro non vtentes, E. 57. per totum.

Formicæ in os Tati delapsæ, E. 83. per totum.

FORNICATIO spiritalis, E. 42. * 3.

FVLMBN intra nubem, E. 95. per totum.

Vide v. Christus in Euchar.

Genuensis Ecclesia.

Agnum Paschalem Smaragdinâ gerens in Paropside, E. 3. per totum.

Mysteria huius paropsidis in qua postrema Agni Paschalis manducatio facta est, ibid.

GLAVCVS, E. 62. per totum.

Globus

Aureus imperialis, E. 13. per totum.

Globus gemmeus diffiliens, E. 99. per totum.

GLOTTIDIS proprietates, E. 36. M. F. I. n. 1.

Granadilla Indica.

E. 91. per totum.

Passionis, cordis deuoti, & Euchar. Symbolum, ibid. M. I.

H.

Hæretici.

Sacramentariorum scuitia & astutia, E. 60. M. I.

Quàm ingens sit furtum ab eis commissum, ibid. n.1. & 2.
 Hæreticorum furor in Euchar, E. 78. I. * 1.
 HENRICVS Vide. Exercitus. Globus.
 HOSTIA vide v. Euchar. species Sacramentales.
 HUMILITAS vide v. Christus in Euchar.

Hypocrisis.

Eò peior, quo sanctiori mysterio abutitur, E. 42. M.I.
 Hypocrisis meretrici comparata, ibid.

I.

INTENTIO RECTA oculus mentis, & basis omnium
 virtutum, E. 46. I.
 INVIDIA indigna viro præstanti, præf. n. 12.
 IOANNIS EVANGELISTA cor, sponsia appositæ
 fontis vitæ æternæ, E. 56. I. n. 1.
 IONAS Vide v. Christus.
 IORDANIS Vnde ortus, 97. F.

Iosephus.

Iosephus, Vide v. Christus in Euchar.
 Iosephus magnificus, E. 6. per totum.

Iudas Iscariotes.

Cum cæteris Apostolis Euchar. recepit, E. 83. * 1. & 2.
 Cor illius indignè communicantis occupatum à dæmone,
 & quare, ibid. * 1. & 2.
 IVSTINIANI Imperatoris donarium metro & prosâ
 exornatum, in Exordio Operis.

L.

Lacertus illuminatus, E. 76. per totum.

Lacrymæ.

Lacrymarum effusio optima dispositio ad Euchar. E. 38.
 M. I. & 56. M. I. n. 2. 3.

Cur lacrymas emittunt animæ fideles n. 3.
Lacrymæ sponsæ pœnitentis preces oculares, E. 54. M. I.
n. 23.

Leæna.

Agni pellem afferens, E. 5. per totum.
Leæna adulteræ industria, E. 54. per totum.
LEONIS ira mitigata, E. 47. per totum.
LEONTOPHONON incrustatum, E. 78. per totum.
LEOPARDI venatici symbolum, E. 52. per totum.
LIBERTAS Vide v. Servitus.
S. LUCIANI pectus ara, E. 11. per totum.
LUSTRANDI exercitus mos, E. 19. M. F. I. n. 1.

Luxuria.

LUXURIA igni sulphureo comparata, E. 12. M. I. n. 1.
LUXURIOSI non syncerè pœnitentes agnum castrum
periculose comedunt, E. 17. * 3. Vide v. Superbia.
Luxuriosi conuersio, opus arduum, E. 67. * 1.

Lyra.

Christi humanitas lyra mystica percussa in cruce, E. i. M.
I. n. 2. 3.
Suaui charitatis concentu discordes creaturas etiam ange-
licas conciliat, ibid. n. 5. & 7.
Artem Eucharisticam edocet, ibid. n. 8.
In Eucharistia iracundiæ motus temperat, ibid.
Appositè exponitur locus Habacuc *Cornua in manibus
eius*, ibid. n. 7.

M.

Donum S. MACHARIO factum à leæna, E. 5. per
totum.
Vir MACEDO Apricida, E. 17. per totum.

S. Magdalena.

Sacro carnis Christi contractu mundata, E. 67. * 3.

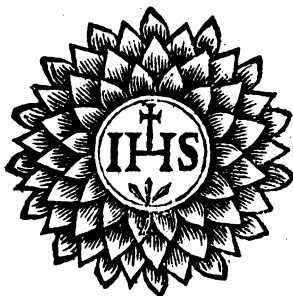
sus, nutrimenta ignis incendat. Sic ille.

INTERPRETATIO.

1. **N** Vllum aptius libidinis hominem interius & exterius fœtido ardore consumentis Hieroglyphicum, quàm sulphureum Æthnæi montis incendium. *Quid enim est aliud sulphur, inquit, S. Greg. l. 14. mor. c. 10. nisi fomentum ignis? verumtamen sic ignem nutrit, ut fœtorem granissimum exhalet. Recte igitur in Sulphure peccatum carnis accipitur, quod dum peruersis cogitationibus quasi quibusdam fœtoribus mentem replet, eterna incendia preparat; & dum fœtoris sui nebulam in mente reprobâ dilatat, contra eam, flammis subsequenibus, quasi nutrimenta subministrat. Quod enim per sulphur fœtor carnis signetur, ipsa sacri eloqui testatur Historia, qua contra Sodomam pluuisse sulphur & ignem, Dominum narrat; qui cum carnis eiu scelera punire decreuisset, in ipsâ qualitate ultionis notauit maculam criminis: sulphur quippe fœtorem habet, ignis ardorem. Qui itaque ad peruersa desideria ex carnis fœtore arserant, dignum fuit ut igne ac sulphure perirent. Equidem vt Æthnæ solum bituminosum ventorum flatibus permeabile generâdis nutriendisque ignibus peridoneum est; ita caro nostra tenuis ac fragilis, interno peccati succensa fomite, facile flante nequissimo spiritu exardescit in libidinem, & infamis luxuriæ mephitim exhalat.*

2. Quem verò potentiozem obicem grassanti intus incendio homo fœtido ardore cinerefcens opponat, quàm virginale Dominicæ carnis velum, quod diuinæ gloria maiestatis nostris attemperatur aspectibus, ad cuius splendorem mortalis oculus conuiueret, nisi interpositum humanitatis & Sacramentalium specterum velum, emicantia gloriæ

fulgetra retunderet? Velum illud est Virginis & martyris, vtpote quod non solum adorandam Triadem, quæ ex Gregorio Nazian. *Prima virgo est*, sed & ipsam Christi humanitatem, quæ simul martyr & virgo est, obuelat. Hoc velum aduersus libidinis incendium frequenter opponere didicerat S. Alexius, cuius ope inuiolabilem, inter innumera Veneris incentiua, seruauit integritatem. Nimirum Eucharistiæ velo obumbratus, inter coniugalis amoris tædas miraculosè frigescebat. *Sedat enim Eucharistia sauientem membrarum legem*, ex S. Cyrillo Alex. l. 4. in Ioan. c. 17. & vt ait Ambros. ser. 19. in Psal. 118. expendens illud Threnorum 4. 20. *In umbra tua vinemus in gentibus: Umbra tua caro fuit, quæ nostrarum ætus refrigerauit cupiditatum, quæ compescuit insolentiam vitiorum, quæ restinxit ignes libidinum, quæ auaritia dinerfarumque passionum incendia temperauit. Scilicet, sacris cedunt incendia vela.*

adductum, qui ante portas stabant, & ad templum adduxerunt. Ipse autem traditâ Sacerdotibus hostiâ, & amplissimâ militibus annonâ in castra rediit. Regis clementiam & religionem admirati Iudæi, festo peracto, depositis armis, vtrò se in illius fidem dederunt. Quippe Hyrcanus laudans eius modestiam, & animaduertens studium ipsius erga Deum, petiuit ab eo vt patriam eis conuersionem restitueret; qui ad omnem pietatem flexus, legatis id concessit, & obsidionem soluens discessit.

I N T E R P R E T A T I O.

i. **S**ententiosè Seneca l. i. de Clementiâ *Nullum, inquit, ornamentum principis fastigio dignius, pulchriusque est, quàm illa corona ob ciues seruatos, non hostilia arma detracta victis, non curru barbarorum sanguine cruenti, non parua bello spolia. Hac diuinapotentia est gregatim, ac publicè seruire, multos autem occidere & indiscretos, incendiij ac ruine potentia est. Id altâ mente reposuerat Antiochus rex, qui religiosus dictus est, dum memorabili pietatis, & clementiæ exemplo, maluit Iudæos humanitate sibi deuincire, quàm armorum vi vincere, & subiugare, ac de eorum potius cordibus, quàm de vrbibus triumphare. Hoc illustrius præstitit Rex regum Dei filius, ab assumptæ humanitatis instanti, non solùm homo, sed & humanior factus erga homines. Quippe cùm in veteri testamento mortales perduelles læsæque diuinæ maiestatis reos, diluuiis, sulphureis imbribus, incendiis, bello, fame, peste, cædibus, ad spontaneam deditionem adigere vix potuisset, maluit deinceps amore quàm furore pugnare, & illustriorem triumphis omnibus victo-*

riam magnificâ sui Corporis Hostiâ reportare. Mirum equidem est, ac stupendum, quot olim machinis cordis humani propugnaculum oppugnarit, vt veluti ruinosâ muri laceri labe tandem intus irumperet. Etenim hostilem exercitum amulabundus, qui vbi fulmineis glandibus muros rebellis cuiuspiam ciuitatis euertere nequit, flumini urbem alluenti moles ingentes obicere affolet, diuque frementes vndas, quasi carcere coercere, vt rupto demum aggere vehementiùs irruêtes, muros evertant; aut ciues fatali vortice submergant. Primam hanc obsidendi viam tentauit, immisso Cataclysmo; sed irritò conatu: perstitit enim suo in facinore homo peruicax, diluuij licet fluctibus propemodum obrurus & submersus. Iterum humani cordis arcem nouis concutit machinis Deus exercituum, & vltionum Dominus, sulphureosque imbres quasi ignitas glandes, fulmineosque globos in infamem pentapolim vltice dextrâ iaculatur: sed frustra neo rursus impetu. Durius quippe ipsis adamantibus cor humanum, nec flammis colliquefieri, nec ardentis sulphuris torrente potuit vnquam emolli-ri. Quid hîc agat aut moliatur Dei filius? circumspicit animo quâ sit in perduelles impressionem facturus; collatis omnibus cælestis exercitus copiis inuadit & oppugnat; plurimas Chiliades Angelorum, gladio cædir, bello, peste, fameque diuexat, neque tamen tam validâ oppugnantium impressione, arce potitur. Tandem diuturnioris obsidionis pertæsus, carnis humanæ trabeâ indutus, armorum vi indomitos, blanditiis flectere nititur, fidem tentat, ad deditionem hortatur, iamque imminente Paschalis solemnitatis die, magnifico apparatu semetipsum immolans, victricem Proprij Corporis

Pœnitentiæ conuiuium exhibens . ibid.

Prælibauit Eucharistiæ ante institutionem , E. 85. * 2.

Maria Deipara.

Vide v. Cor I 1 s v. Roraria.

Christum quasi fulmen è cælo descendens excepit, E. 95. * 1.

Marię Oegniacensis deuotio erga sanctissimum Sacramentum , E. 100. * 3.

S. MARTINI reuerentia erga diuina mysteria , E. 45. * 1.

M A S C I S I L. Vide v. exercitus.

M E L Vide v. apis.

P I S C I S M E T E N S I S , E. 66. per totum.

Missa.

Missæ sacrificium imago mortis , E. 16. M. I. n. 1.

Cæcas mentes illuminat , E. 5. M. I.

Eucharisticum est , ibid.

M O N I C A , qualis à sacra mensa surgebat , E. 95. * 2.

M O N O C A R O S mitescens , E. 55. per totum.

Mosis manus contra Amalecitas erigentis allegoria , E. 19. * 4.

Mors.

M O R S Christi vide v. Granadilla.

Quomodo computandi tres dies & noctes quibus Christus fuit in corde terræ , E. 91. * 2.

Euchar. est monumentum Passionis & mortis Christi. ibid. * 2. & 3.

M V N D V S mari comparatus , E. 67. * 1.

Deserto , E. 88. * 1.

Nix.

utrum animalia in niue generentur , E. 80. F.

De causis & quibusdam adiunctis niuis , ibid. & I. n. 1. 3.

Nuptiæ vide v. Christus in Euchar.

Vnde dictæ , E. 20. M. I. n. 1.

Sponsus & sponsa obnupti , E. 20. per totum.

O R A T I O N I S D O M I N I C A quarta petitio explicatur , E. 36. * 2. 3.

Orpheus.

Vide v. *Lyra*.

Orpheus creaturas pelliciens, E. 1. per totum.

S. Clemens Alex. Christum cum Orpheo confert ac eidem praeferit, praef. n. 6. E. 1. * 1. 2. & 5.

Hic liber Carminum modulis creaturas ad Deum absconditum sistens, inscribitur *Orpheus Euchar.* praef. n. 5. 6.

OSTRIVM INDICVM, E. 86. per totum.

OVI& candida exercitum lustrans, E. 19. per totum.

P.

POENITENTIA Vide v. *Euchar.* dispositio.

PANTHERA odorifera, E. 43. per totum.

PAVXIS Indica, E. 30. per totum.

Peccator. Peccatum.

VIDE peccata in *Euchar.*

Anima peccatrix adultera, E. 54. M. I. n. 1. 2.

Eius impudentia, ibid. n. 1.

Humanitatem Christi quodammodo constuprat, ibid.

PALECANVS immobilis, E. 29. per totum.

PENNIPVLCHRÆ auis mundities, E. 31. per totum.

PAPPO includens agnum, E. 93. per totum.

PHIALA Iordanis, E. 97. per totum.

PHOENIX rediuius, E. 21. per totum.

PIETATIS Elogia, E. 24. I. * 2.

Pinna.

E. 85. per totum.

Pinna Symbolum Christi delitescientis & allicientis, ibid.

M. I.

POLYPVS famelicus, E. 63. per totum.

PROFANA quomodo in sacris vsurpanda praef. n. 8. & 9.

Purpura.

E. 84. per totum.

Christus non triumphat nisi purpuratus. ibid. n. 1.

Ter in Passione purpuratus, ibid. n. 2.

Christus lauans in vino stolam suam, & interiora sua purpurans, ibid.

PYRAVSTA E. per totum. 67.

R.

R A T A pia erga naufragos, E. 69. per totum.

R A M I R V S, Vide v. *Exercitus*.

Roraria.

E. 92. per totum.

Maria Deipara verè Roraria, ibid. * 1.

Item anima fidelis, ibid. M. 1. n. 2. 3.

Sacerdos.

Munditia vasorum sacrorum Sacerdotes ad puritatem inuitat, E. 3. M. I.

Sacerdos indignus verè conficit Sacramentum, E. 33. M. I. n. 1.

Inter epulas diuinas misera fame perit, ibid. n. 2.

Rarò celebrans auarus auro abutens, E. 57. M. I. n. 3.

Indignos à commun. debet arcere, E. 70. * 3.

Inuitare fideles ad freq. Commun. E. 85. M. * 3.

S A C R I F I C I V M Vide v. *Missa*.

Ratio & finis Sacrificij, E. 63. * 2.

Sanguis Christi & Martyrum.

Vide v. *Calix & purpura*.

Quanti sit pretij, E. 8. M. I. n. 1. E. 86. M. I.

Pretio superat pretiosissima quæque de quibus in scriptura Sacra, ibid.

Quà cautelâ semper seruatus, ibid. n. 2.

Sanguis Christi animas dealbat, ibid. n. 3.

Clamat aduersus peccatores, E. 8. * 1.

Vnguentum est pretiosum, E. 29. * 2.

Potentissimum collyrium, E. 39. M. I.

Quàm horrendum damnari pretio sanguinis, E. 8.

De latere Christi prior exiuit aqua quàm sanguis iuxta quosdam, E. 38. * 2.

Quò magis Christi cordi vicinior, eò efficacior, E. 39. M. I. n. 2. & 3.

De Eucharistico Calice sponte profluus, ibid. n. 3. E. 100. M. I.

Sanguis Eucharisticus expressus vnico amoris ictu fulgidior, E. 84. M. I. n. 1. 3.

Sanguis Christi quàm exosus diabolo, E. 75. M. I.

Idem præstat Martyrum sanguis sanguini Christi coniunctus, ibid. n. 2.

Christicruor in lac transit , lauans non maculans, E. 80. * 2.
SCALETVS mensis Ægyptiorum illatus, E. 16 per totum.
SELMON, quid mysticè designet, E. 80. * 2.

Serpens.

Serpentum domina mitescens. E. 70. per totum.
Serpentis à Mose exaltati symbolum, E. 73. * 1. & 2.

Seruitus.

Vide v. Christus in Euchar.
Regum splendida seruitus, E. 2. * 1.
SIMON Montisfortii Comes.
Vide v. Exercitus.
SMARAGDI vis ac proprietates, E. 3. M. F.
SODOMA cur igni sulphureo addicta, E. 12. * 1.

Species Euchar.

Mmutua dependentia inter illas & corpus Christi, E.
2. F.
Cur specierum velo se se occultat Christus, E. 27. M. I.
Hostiæ triticæ rotunditas quid designet, E. 20. * 2.

Spongia.

Spongia fellea recondita in Calice, E. 10. per totum.
Tincta Ch. sanguine ibid. n. 1. & 2.
SQVILLA, E. 64. per totum.
De reuerentia Templi debita ob Christum Iudicem in Euchar. E. 73. M. I. n. 2. 3.
S. THARSICII reuerentia erga Euchar. E. 86. * 2.
THESPIENSIVM Athletarum consuetudo, E. 15. per totum.
THEODORVS Papa, E. 8. per totum.
THEODOSIVS Diaconus, E. 7. per totum.
S. THOMAS Apost. Abyssus dubietatis inuocauit abyssum Christi, E. 62. M. I.
TIBVRO saliens, E. 67. per totum.
TIGRIS delusa à venatore, E. 60. per totum.
TINNVCVLVS, E. 27. per totum.
Iniusti *Tributorum* Exactores qui? E. 61. * 1. 2.
Electi inebriantur *Tritico*, E. 6. * 1.

Triumphus.

Triumphantium habitus, currus, & alia adiuncta Paneg.
n. 11. 12. & seq.

Triumphus Euchar. Pan. 10. & seq.

TROCTÆ delphinum lacerantes quid designent, E. 61.

TRADVS Chiappæ, E. 32. per totum.

TRITVR vidua, E. 38. per totum.

Velum

S. AGATHÆ, E. 12. per totum.

Vide v. Species Eucharisticæ.

VARMIS CANDIDVS, E. 80. per totum.

Vestis

Nuptialis ad Communionem necessaria gratis datur, E. 37. * 2.

Humiliter confitenti datur, E. 41. * 3.

VICTIMA Vide v. *Missæ, Eucharistia, Christus*.

VINDICTA viperino veneno comparata, E. 71. M. I. n. 1

Viperæ.

E. 71. per totum.

Viperæ venenum quàm exitiale, ibid. F.

Virginitas.

Trinitas prima virgo, humanitas Christi virgo & Martyr, E. 12. M. I. n. 2.

Virginitas verbum diuinum attraxit, & velis Euchar. obuoluit, E. 55. M. I. n. 2.

Vitis

Vinum fouens, E. 89. per totum.

Christus comparatur viti propter passionem & compassionem, ibid. M. I.

Vulnera

Christi cœlestem exhibent alimoniam, & regia fercula, E. 32. M. I. n. 2. & 3.

Quinque sydera radiantia, benignas qualitates influunt, E. 94. M. I.

Asyla & ciuitates refugiorum, E. 22. M. I. E. 62. M. I.

In die iudicii terrorem incutient reprobis, ibid. n. 3.

Ex vulneribus agnoscitur Christus, ibid. n. 2.

F I N I S.

ERRATA TYPOGRAPHICA CORRIGE,
legendo ut sequitur.

Pagina 19. linea 21. lege silius. pag. 26. lin. 14. Eucharistiam. pag. 39. lin. 17. quam de pag. 42. lin. 8. S. Laur. lin. 16. Rhetorica pag. 56. lin. 1. quou acciperant. pag. 61. lin. 6. pelliciens. pag. 62. lin. 1. abruptis. pag. 65. lin. 21. nihil 69. lin. 10. pretatione. pag. 7. lin. 20. quid. pag. 81. lin. 22. Isidorum. pag. 87. lin. vlt. emunder. pag. 91. lin. 9. cumque. pag. 99. lin. 0. primogenæ lin. 12. agunt. pag. 103. lin. 16. profanari 108. lin. 8. vindictam pag. 109. lin. 22. prodebaoris. pag. 134. lin. antep. autem. pag. 137. lin. 23. veluti. pag. 140. lin. 18. Iero. olymam. 146. lin. 16. est. 158. lin. 8. iactilegit 161. lin. 20. sine macula. lin. sequenti; filius, luxu- riosi sumunt. pag. 165. lin. 1. transiecit. pag. 179. lin. 14. ita totam lin. 27. exanimis lin. 23. deinceps ab. 196. lin. 26. synaxi. pag. 204. lin. 1. ad mortem properare. pag. 205. lin. 5. quâ per peccatum. pag. 209. lin. antep. ancip. o. pag. 213. lin. 3. aureis. pag. 236. lin. 7. humilmodi. pag. 241. lin. 6. sic. D. pag. 260. lin. 21. populi. pag. 262. lin. 13. edoceret. 275. lin. 19. Nouergia. 285. lin. 2. cibufque 281. lin. 1. quies- tam. pag. 298. curat sanguinis. pag. 299. lin. vlt. collyrii. pag. 304. lin. 6. igneus alget amor 5. pag. 309. lin. 16. aperire. pag. 316. lin. 20. vnde. pag. 334. lin. 2. angu- stis. pag. 349. lin. 7. Quid. lin. 21. quifque. pag. 350. lin. 16. quam pag. 352. lin. 8. fragrantis pag. 360. lin. 21. audiuimus pag. 366. lin. 29. calcant. 368. lin. 5. exanians pag. 385. in fine. querimonia. pag. 388. lin. 11. Felices. ibid. culpæ. pag. 401. paulô ante finem; pectus. pag. 402. lin. 23. eligis. pag. 407. lin. 4. perdecere. pag. 415. lin. 8. effi- gie pag. 433. paulô ante finem colomibus. pag. 463. lin. 11. sustentare. lin. pen. gra- cam. 467. lin. 15. ichthus pag. 470. lin. 13. à colluione. pag. 481. lin. versu expugn- ata. pag. 482. lin. 3. vita. pag. 494. lin. 10. lenita; em. pag. 495. lin. pen. nifi pag. 502. ling. aliâque. pag. 508. paulô ante finem. quotidiana pag. 522. lin. 14. pectoris. pag. 524. nobilitatis indubitatum. pag. 535. lin. 13. quem alius. pag. 546. lin. 1. legit. pag. 549. lin. 15. dediabolo. pag. 569. lin. 23. cuique propria. pag. 613. lin. 16. præcisio. pag. 614. lin. 4. periclitantur. lin. 26. antiquam. 624. in fonte primus versus ad Iuven, secundus ad Perron. pertinet. pag. 634. paulô ante finem, Emble marici. pag. 691. paulô ante finem, lapides. 699. paulô ante finem, quia fracte.

Secundus locus pag. 625. citatus, non omnibus obuius, inuenitur etiam tract. 9. in Euang. Ioan. post medium.

Alios minores defectus, numero paucos, nullo negotio supplebit Lector ut vnius aut alterius literæ, accentus, virgulæ, diphthongi immutationem, additio- nem, omissionem vel inuersionem; notabit etiam dictiones vno aut altero loco per- peram vnitæ aut diuisas.

F I N I S.

**Laudetur vbique & jugiter, sanctissimum
Altaris Sacramentum.**

